

ALI'den yeni Chipsetler

ALI'den uzun zamandır ses seda yoktu. Bu süre zarfında boş durmadıklarını iki yeni chipsetle belli ettiler. ALI rakiplerine meydanı boş bırakmayacak gibi görünüyor. Bu iki chipsetten biri Slot1/Socket 370 mimarisini temel alıyor. 133 MHz'e kadar bellek frekanslarını destekleyen bu chipset aynı zamanda Virtual Channel SDRAM'lerle 1.5 GB'a kadar RAM adresleyebiliyor. Ancak bu chipsetin en heyecan verici özelliği 32 MB'a kadar belleğe erişebilen TNT2 M64 işlemcisi. Bu bütünlük grafik işlemcisi "gerçek" ekran kartları ile aynı frekanslara sahip, yani işlemci için en az 125 MHz, bellek için de 150 MHz. Performans olarak güncel ekran kartlarının hiç de gerisinde kalmayan değerlere ulaşabiliyor. İkinci chipset ise Socket 7 sistemlerini temel alıyor ve AMD K6 işlemcilerle UMA mimarisindeki ve Transform & Lighting destekli (GeForce 256 ve Savage 2000 gibi) bütünlük ekran kartıyla yüksek performans vaat ediyor. Ayrıntılı bilgi için www.ali.com.tw adresini ziyaret edebilirsiniz.

Bilişim 99 Davetiyesi

310. sayfadaki Bilişim 99 fuar davetiyesi yerine geçecek kuponu kesip Bilişim 99 fuarına girebilirsiniz.

Bilişim '99

VIA'dan Celeron Klonları

Tayvanlı yarı iletken üreticisi VIA Technologies, Las Vegas'taki Comdex fuarında giriş sınıfı ucuz PC'ler için ilk işlemcilerini önümüzdeki yılın başında pazara süreceğini duyurdu. Kod adı Joshua olan işlemcilerin 433, 466 ve 500 MHz hızında modelleri olacak. Ancak Intel'i kötü bir sürpriz de bekliyor. Joshua, Celeron işlemcilerle uyumlu ve Socket 370 anakartlara takılabilir, bu da PC üreticileri için çekici bir özellik, zira VIA işlemcilerini daha hızlı ve ucuza üretebileceğini de açıkladı. Ayrıca 2000'in 3. çeyreği için de VIA yeni bir işlemci jenerasyonu duyurdu. Kısaca Intel için önümüzdeki günler hiç de kolay olmayacak.

2000'e Girerken

2000'e sayılı günler kaldı. Hatırlıyorum da daha birkaç yıl önce "2000'e giriyoruz, herşey çok güzel olacak, çağ atlayacağız" diye umutlanırdık. Sayılı günler çabuk geçermiş, 2000 geldi kapımıza dayandı. Millenium'a yaklaşırken tükenen günler gibi ümitlerimiz, hayallerimiz ve mutluluklarımız da hızla tükeniyor. Üst üste yaşadığımız deprem felaketleri bir yana herkeste bir bezginlik, umutsuzluk ve boşvermişlik gözlemleniyor. Kimilerinin her şeyi beton bloklar, bombalar, kurşunlar arasında parçalanıp giderken, kimileri de bir anda sayısal loto trilyoneri oluveriyor, ya da ABD başkanının burnunu sıkı için bir depremzede çocuğun geleceği kurtuluyor. Peki ya diğer çocuklar? İçimizden hep sadece biri kurtulacak, ya da kurtulduğunu sanacak. Oysa geride kalanlar için hayat tüm acımasız zorluklarıyla yine karşılarında duruyor olacak. Doymak bilmeyen rant düşkünlüğü için sömürülmeyecek hiçbir değer kalmadı.

Ufuk Yamankılıçoğlu uyamank@chip.com.tr
Yazı İşleri Müdürü

Cumhuriyet Bilim Teknik ekindeki Doğan Kuban'ın yazısından bazı alıntılar yapmak istiyorum: "Bu kadar uzun bir kent yağmasından sonra bu gün yapılandıran fazlasını Türkiye'nin bütçeleri sağlayamaz. Hiç olmasa bir kez, bütün yaşamı boyunca biriktirdiği parasıyla bir küçük daire almış insan, eğer evinde iç rahatlığı ile oturamıyor, her sarsıntıda deli gibi dışarı uğruyorsa, kentlerin yapıları oturulamaz hale geliyor, ahşap ve tuğla dolgu bir eski ev ayakta dururken betonarme apartmanlar tuzla buz oluyorsa, bunun nedeninin iğrenç bir yapılaşma politikası, plansızlık, rüşvet ve oy avcılığı sonucu olduğunu halka anlatmak bir uygarlık borcudur."

"Egemen kırsal kültür Türkiye'nin sorunları için çare üretmiyor. Çünkü çağdaş toplumun çözmek zorunda olduğu sorunların sayısı bu kültür temsilcilerinin üretebilecekleri yanıtlardan çok fazladır. Bin sorulu yüz yanıtı bir toplumda yaşıyoruz. Bu çözümü demokratik olmayan elitist bir tavır olarak görmekte devam edenler, yani politik gücü sayısal olarak elinde tutan sanayi öncesi düşünce düzeyinde ve davranışlarında yaşayanlar, popülistler, sahte demokrasi havarileri, giderek daha çok acı çeken, daha çok şikayet eden, geceleri deprem korkusundan evine giremeyen, eski ile yeni arasında binamaz, yani şizofren, yarımından korkan, kaygılı, gökdelen yapan, fakat kaldırım yapamayan, üniversite kuran, fakat bilim üretemeyen bir toplum yaratmışlardır."

"Ya sorunlara rasyonel yanıtlar arayan ve bulan kadrolar ya da aklı ortaçağda dolaşan proto-kentliler; ikinci birinciyle işbirliği yapmadıkça, sürünmek toplumun değişmez kaderi olacaktır."

2000'e girerken Seyir Defteri'nin 1999 tarihli son yazısında böylesine karamsar bir tablo çizmek de beni rahatsız ediyor, daha güzel ve mutlu bir ülke için ümidimizi yitirmememiz gerektiğini düşünüyorum. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr
Genel Yönetmeni

« Ücretsiz yazılımın kendi 'hizmet' pazarını oluşturacağı bu yeni sistemin, gelirlerinin büyük bir kısmını lisans satışlarından elde eden büyük yazılım firmalarını değişime ayak uydurmaya zorlaması kaçınılmaz görünüyor. »

Ne Kadar Yazılım O Kadar Hizmet

Adı Linux ile birlikte anılan Open-Source (açık kaynak kodu), yazılım pazarının geleneksel kurallarını altüst etmeye devam ediyor. Tüm program kodları ile birlikte 'ücretsiz' olarak kullanıcılara sunulan Open-Source yazılımların en büyük avantajı, yazılım geliştiriciler tarafından yeni fonksiyonlarla donatılarak, farklı ihtiyaçlara uygun şekilde yeniden derlenebilmeleri. Bu sayede, tek bir üretici tarafından sunulan fonksiyonlara bağımlı olmak yerine, yazılımı gereksinimleri tam anlamıyla karşılayacak duruma getirmek mümkün oluyor.

Geleneksel pazarlama yöntemlerinin ücretsiz yazılımlara karşı etkili olamamaları nedeniyle, büyük yazılım firmalarını oldukça rahatsız eden bu trend, pek çok soruyu da beraberinde getiriyor.

Örneğin; gelecekte tüm yazılımlar ücretsiz mi olacak? Open-Source yaygınlaşacak mı? Pazarda nasıl bir değişim yaşanacak ve bu değişim sonucunda hangi yeni imkanlar ortaya çıkacak?

Bu sorulara kesin cevaplar vermek zor. Ancak Linux'un baş döndürücü gelişimi ve Linux altında çalışan uygulamaların sayısının giderek artması, yakın gelecekte Open-Source yazılım pazarının ulaşacağı boyut hakkında önemli ipuçları veriyor. Ücretsiz yazılımın kendi 'hizmet' pazarını oluşturacağı bu yeni sistemin, gelirlerinin büyük bir kısmını lisans satışlarından elde eden büyük yazılım firmalarını değişime ayak uydurmaya zorlaması kaçınılmaz görünüyor. Aslında ücretsiz yazılımın pazarda yaratacağı

bu değişimi, ürün odaklı endüstri toplumundan, bilgi odaklı 'hizmet' üreten topluma geçişin doğal bir sonucu olarak görmek de mümkün.

Pazarın yeni kuralları çerçevesinde yazılım firmaları gelirlerini lisans satışı yerine, dokümantasyon, kurulum ve kullanım desteği, özel eklemeler, eğitim, entegrasyon ve telefonla destek gibi hizmetlerden elde edecekler. Ücretsiz bir yazılıma ait hizmet pazarı, o yazılımı kullananların sayısı ile doğru orantılı olarak büyüyeceğinden, asıl amaç uygun dağıtım kanalları ve çeşitli promosyonlarla yazılımı mümkün olduğunca geniş bir kitleye ulaştırmak olacak.

İlk bakışta pek karlı bir iş gibi görünmese de, oldukça başarılı örneklerle rastlamak mümkün. Örneğin 1993 yılında kurulan ve Linux dağıtıcısı olan Amerikan Red Hat firmasının hisselerinin değeri,

geçtiğimiz Ağustos ayında birkaç gün içerisinde 14 dolardan 80 dolara yükseldi ve artmaya devam ediyor. Aynı şekilde başka bir Linux dağıtıcısı olan SuSE firmasının her yıl katlanan cirosunun 1999 yılında 25 milyon doları aşması bekleniyor.

Tüm bu gelişmeler Open-Source'un yakın gelecekte yeni "yazılım devleri" yaratacağını açıkça ortaya koyuyor. Bu sayede gelişecek olan rekabet ortamı daha kaliteli yazılımlara ve en önemlisi daha fazla seçeneğe sahip olmamızı sağlayacak. Yazılım bedava olacağından, asıl olan pazarlama gücü değil, yazılımın ve verilen hizmetin kalitesi olacak. ■

[Handwritten signature]

CHIP CD'de Bu Ay Neler Var?

CHIP CD'si HTML formatındaki yeni arayüzü ile karşınızda. Sisteminizdeki Browser'la çalışan arayüz sayesinde CHIP CD'si çok daha hızlı.

Tolga Samalp: tsamalp@chip.com.tr

içinde bulunduğumuz yüzyılın son günlerini yaşıyoruz. Kuşkusuz dünya üzerinde abaküs hesapları yaparken mikro işlemcilere geçerek büyük bir adım attık. Bu gelişimin son aşamaları olarak fiziksel varlığımız dışında yaşayabildiğimiz birde sanal evren oluştu.

Aralık 1999 Chip CD-ROM'unda dünya üzerinde diğer kişilerle görüntülü sohbet etmenizi sağlayan programları bulacaksınız. Popüler grafik ve faks, e-mail programlarının son sürümünü bu CD'de bulabilirsiniz.

Ayrıca mükemmel midi yazılımları ve bir Off-line bölüm içerisinde dinleyebileceğiniz oldukça büyük bir midi arşivine erişebilirsiniz. Donanınıza yeni bir ürün eklemek istiyorsanız, Chip Club'a göz atmanızda fayda var. Aralık ayında, yeni çıkan virüslerle baş edebileceğiniz antivirüs uygulamalarını edinebileceksiniz.

CHIP Aralık CD'sinin bölüm başlıkları

Internet'teki sohbet programlarına ek olarak, gelişen teknoloji sayesinde ucuzlayıp evimize giren kameralar ile görüntülü sohbet olanağına kavuşmuş olduk. Birçoğumuzun evinde bulunan Web-Cam teknolojisi bu ay Chip dergisinde incelendi. Internet-cam programlarına video-net bölümünden ulaşabilirsiniz.

Antivirüs Programları: Her gün bir yenisinin eklendiği virüs trafiği bilgisayarınızı rahat bırakmıyorsa ve artık bu gidişe dur deme zamanının geldiğine inanıyor-

sanız, Chip CD-ROM'unda yepyeni kouruma kurallarının eklendiği özel antivirüs uygulamalarını görebilirsiniz.

Ses programları ve MIDI arşivi: İçerisinde Off-line bir midi sitesini de barındıran bu bölümden istediğiniz müzik grubunun midi formatında parçalarını bulabilirsiniz. Ayrıca yine aynı bölümden temin edebileceğiniz midi programları ile bunlara eklemelerde bulunabilirsiniz.

CHIP Online ve Web linkleri: İnternet bağlantınız varsa sizler için seçilen ilginç sitelere girebilirsiniz. On-line Web siteleri, Chip CD'si ararımı içerisinde bağlanabileceğiniz şekilde düzenlendi. Sadece bir Server'a bağlanıp bu bölümdeki linklere tıklamanız yeterli.

Aynı Shareware programları: Chip dergisi sayfalarında her ay incelenen Shareware programlarını CD'nizin ilk dizininde bulabilirsiniz. Böylece en yeni uygulamaları Chip CD içerisinde temin edecek ve derginizden kullanışını hakkında bilgi alabileceksiniz.

Aralık ayı Chip editörlerinin seçtiği programlardan oluşuyor. Not: Derginizde son derece ayrıntılı bir şekilde anlatılan Shareware uygulamalara ilişkin olarak; CD-ROM'unda yer alan açıklamalar

CHIP CD'si HTML formatında kullanışlı ve canlı bir arayüz sunuyor.

ile ilgili bölümü lütfen okuyun.

Temel ihtiyaç programları: Windows işletim sisteminizin altında çalışan programların bazen sorunlar çıkarması tanıdık bir şey. Ancak asıl problem, uygulamaların Windows'un çökmesini sağlayacak kadar ileri düzeyde sıkıntı yaratması.

Sisteminizde sürekli olarak "Bu program geçersiz işlem yürüttü", "Windows durdu" gibi hata mesajları rahatsız edici bir hal alınca işletim sisteminizi yeniden yüklemenin zamanı gelmiş olur.

Oysa genel bir kayıt sistemi hatasında Windows'unuzun düzelmediği gözlenir. Yapılan format işlemi, her şeyin yeni baştan yapılandırılması anlamına gelir.

Sonuç ne olursa olsun, ihtiyacınız olan en temel programları yeniden bulmanız gerekecektir. Bunlar İnternet uygulamaları ya da sıkıştırma araçları olabilir. Chip CD'sinde bu sorunlarla baş edebileceğiniz programları bulabilirsiniz.

Araçlar ve sistem yönetimi: İşletim sistemi ve bilgisayarların donanım performansının izlenebilmesi kimi zaman çok şey ifade edebilir. Chip CD-ROM'u sisteminiz için önemli sayılabilecek birçok programı her ay bu kategori altında topluyor.

Oleaut32.dll probleminin çözümü hakkında

Geçen aydan itibaren CD arabiriminin hazırlanmasında kullanılan programın değişmesinden dolayı bazı bilgisayarlarda arabirimin çalışması sırasında problemler oluşabilir. Bu problem Windows'ta bulunan eski sürüm OLEAUT32.DLL dosyası yüzünden meydana çıkmaktadır. Normalde Windows'un kurulumu ile Default olarak yer alan bu dosya, aslında problem çıkarmamaktadır. Ancak daha sonradan çeşitli Shareware ya da başka programların kullanılması ile değiştirilmektedir. Bu da orijinal dosyayı isteyen CHIP CD'sinde problem oluşturacaktır. Bunun için önce masafüstünde yer alan Bilgisayarım simgesine çift tıklayarak

açın. SHIFT tuşuna basılı tutarken, CD simgesine sağ tuş ile tıklayıp listeden Aç seçeneğini seçin. CD içeriği karşınıza geldiği zaman ise son olarak Index.htm dosyasına çift tıklayıp arabirime ulaşın. Problemin giderilmesi ve daha sonradan bir daha böyle bir problem ile karşılaşmamak için ise CHIP CD'si içinde yer alan bu yeni sürüm OLEAUT32.DLL dosyasını sisteminize kopyalamamız gerekmektedir. Ancak Windows çalışırken işletim sistemi bu kopyalama işlemine izin veremeyecektir. Kopyalama işlemi yapabilmek için şu yolu izlemeniz gerekir:

- Önce biraz önce anlatıldığı gibi CD içeriğine ulaşın.
- Daha sonra burada yer alan OLEAUT32.DLL dosyasını sürükleyip masa-

üstünüzün üzerine bırakarak kopyalayın.

- Başlat tuşuna basıp "Bilgisayarı Kapat" seçeneğini seçin.

- Açılacak olan pencerede MS-DOS kipiinde başlat seçeneğini çalıştırın.

- C:\WINDOWS\>_ yazısının yanına CD DESKTOP yazıp ENTER'a basın.

- Buradaki yazı C:\WINDOWS\DESKTOP>_ şekline döndüştükten sonra;

- MOVE OLEAUT32.DLL _\SYSTEM yazıp tekrar ENTER tuşuna basın.

- Karşınıza dosyanın üzerine yazma uyarısı gelecektir. Bunu kabul edip devam ettiğiniz zaman artık dosyanız yenilenmiş demektir.

- Sisteminizi Reset'leyip tekrar başlattıktan sonra artık CD arabiriminin problemsiz kullanabilirsiniz. ☑

Türk Nokta Net İle Internet'e Kolay Başlangıç!

Türk Nokta Net'i (212) 220 88 67 nolu telefondan arayın. Kredi kartı numaranızı bildirerek 5 saatlik ücretsiz kullanımınızı başlatın. CD'deki MS Internet Explorer 5 yazılımını bilgisayarınıza yükledikten sonra Internet ile tanışmaya hazırsınız.

Elektronik Postalarınız Cep Telefonunuzda

Arak bilgisayarınızın başında beklemek zorunda değilsiniz. Cep.Net ile e-postalarınıza cep telefonunuzdan alabilir veya Internet'ten cep telefonu abonelerine SMS mesajı yollayabilirsiniz. V.I.P Listenizi oluşturarak önemli kişilerin mesajlarını Cep telefonunuzdan her an alabilirsiniz.

Kesintisiz Destek

Internet kullanımınız estusunda karşılaşılabileceğiniz problemlerin çözümü için haftanın 7 günü 24 saat destek hizmeti sunan Türk Nokta Net Destek Hattı'nı aramanız yeterli. Üstelik telefon ücreti bile ödemeniz.

Bağlarken

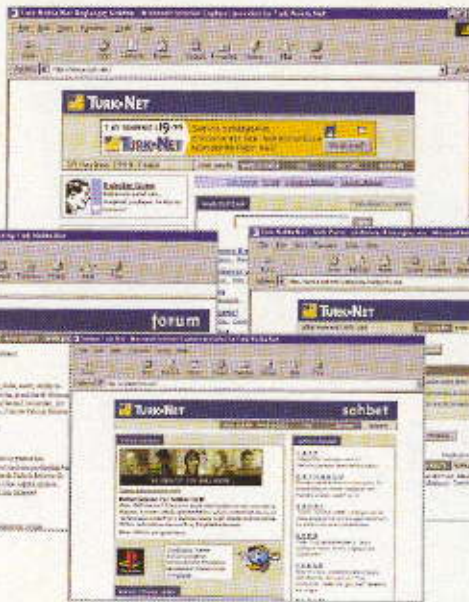
Bilgisayarınız, kurulum sırasında işletim sisteminize ait program CD'sini veya disketlerini isteyebilir. Kurulumu başlamadan önce; aşağıdaki sistem gerekliliklerine sahip olup olmadığınızı kontrol ediniz.

Sistem Gereksinimleri

- CD-ROM sürücü, modem (min. 14,400 bps) ve telefon hattı.
- 486DX/66 veya daha yüksek mikroislemcili kişisel bilgisayar, Windows 95/98 için 16 MB Ram, Windows NT 4.0 için 32 MB Ram, 45 MB boş disk alanı.

Kurulum

- CHIP CD'sini bilgisayarınızın CD sürücüsüne takın ve açılan pencerede Türk.Net simgesine tıklayın. Yeni pencerede kurulum işlemini başlatın. Abonelik anlaşmasını kabul ediyorsanız, "Evet, Kabul Ediyorum"u ve ardından açılan pencerede

Web Sayfaları Hazırlayın, Yayınlayın

Kendi Web sayfalarınızı Türk Nokta Net'te hazırlamak ve yayınlamak son derece basit, size ulaşılması da çok kolay. Kolay hazırlanabilir Web adresiniz ile Internet'te size ulaşmanızda neredeyse imkânsız.

Siz de Tartışın

Özel ilgi alanlarınıza yönelik haber gruplarına katılmak, dünyanın dört bir yanındaki kullanıcılar ile tartışabilirsiniz.

Keyifli Sohbetler

Ünülerle sohbet etmek artık çok kolay! "Kahve Bahane", Internet'te ünlülerle canlı sohbetlerin yapıldığı Türkiye'nin ilk sohbet odası. Sadece Türk Nokta Net kullanıcılarının faydalanabileceği sohbet odaları ile düşüncelerinizin özgürce dile getirebilir, arkadaşlıklar kurabilir, yeni sosyal grubunuzu oluşturabilirsiniz.

"Türk Nokta Net Internet Explorer Kurulumu" düşmesini tıklayın.

Kurulum işlemi başlayacak ve önceden yüklenmiş sistemimize Çevirmeli Ağ TCP/IP protokolleri ve Internet Explorer otomatik olarak kaydedilecek. Internet Explorer yeni yapılandırması ile açılan bilgisayarınızda Türk Nokta Net bağlantı ayarları için Internet Explorer simgesine ve açılan pencerede "Devam" ile tıklayarak kurulumu tamamlayın. Bu aşamada sizden kullanıcı ismi ve şifre istenecek. Türk Nokta Net'e önceden telefon ederek kredi kartınız ile açtığımız hesapla sildiğimiz kullanıcı ismini ve şifreyi girebilirsiniz. (212 220 88 67)

Kullanım Seçenekleri

NetSurf Standart	1 ay sınırsız	19 TL + KDV
Net Standart 3	3 ay sınırsız	59 TL + KDV
Net Standart 6	6 ay sınırsız	119 TL + KDV
Net Standart 12	12 ay sınırsız	199 TL + KDV

Not: Sunulan hizmetlere ilgili detaylı bilgiler için lütfen <http://www.turk.net> adresini ziyaret ediniz.

Açıklamalar

- CHIP CD'sindeki Türk Nokta Net erişim kiti ile yaptığınız bağlantının ilk 5 saati ücretsizdir. Bir ay ya da 5 saatlik kullanım süresi içerisinde Türk Nokta Net'i arayıp kullanım seçeneği bildirimi yapmadıysanız, tercihinizi NetSurfStandart olarak kabul edilecek ve aylık kullanım ücreti olan \$19.95 + KDV kredi kartınızdan tahsil edilecektir.
- Türk Nokta Net kullanıcılığınızın başlaması ile geçerli ve kullanımda olan Türk Nokta Net Dial-Up Erişimi Abonelik Sözleşmesini ve burada belirtilmediğinden kasıtlı yada benzeri bir başka nedenle her hangi bir konuda Türk Nokta Net ve/veya CHIP dergisinden hak talep etmeyeceğinizi peşinen kabul etmiş sayılacaktır.
- Türk Nokta Net ürün ve hizmetleri ile ilgili önceden haber vermeksizin değişiklik yapma hakkını saklı tutar.
- Adı geçen ürünler ilgili şirketlerin tescilli markalarıdır.

Bin Yılın Son Teknoloji Şöleni

■ Deprem felaketi nedeni ile ertelenen, geleceğin teknolojisini, ürün ve hizmetlerini kitlelerle tanıştıran bin yılın son bilişim fuarı Bilişim '99, 15-19 Aralık tarihleri arasında İstanbul'da...

1-5 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilmesi düşünülen Bilişim '99, tüm ülkemizi sarsan büyük deprem felaketi nedeniyle ertelenmişti. Aralık ayına ertelenen Bilişim '99, deprem sonrası Türkiye'nin yeniden yapılanması konusuna ışık tutmaya çalışarak, bir dizi panel ve çalışma grupları ile konusunda söz sahibi kişileri bir araya getirecek.

Fuarın normal seyrinde ise, "Bilişim Teknolojileri", "İletişim Teknolojileri" ve "Ofis Teknolojileri" salonlarının yanı sıra, Fuara bu yıl ilk kez "İnternet Dünyası", "Yazılım Dünyası" ve "Bilişim Ev" salonları da katılıyor. Ayrıca her yıl olduğu gibi bu yıl da, ulusal ve uluslararası platformlarda sunulan akademik, teknolojik bildiriler, çalışma grupları ve paneller, eğitim seminerleri ve günün konuşmacıları Bilişim '99 boyunca, ziyaretçilerle buluşup, fuarı bir "Teknoloji Meclisine" dönüştürecekler.

Bu yıl 6.sı yapılacak olan Halıcı-Midi '99 Bilgisayarla Beste Yarışması'nın ana teması "Osmanlı Devleti'nin 700. Kuruluş Yıldönümü." Turkecell 2000 konserinin bu yılki konluğu ise Taşkentli ünlü sanatçı Anjelika Akbar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin önemli uzmanlarını, yöneticileri, bilim adamlarını, profesyonelleri ve akademisyenleri bir araya getiren Bilişim Kurultayı'nın amacı ise, sektörün gelişimine katkıda bulunmak ve küresel bilgi

toplumu yaratma konusunda stratejiler geliştirilmesine katkıda bulunabilecek bir tartışma platformu oluşturmak.

Türkiye'nin e-geleceği

Türkiye'nin yeniden yapılanması çalışmalarına destek vermek amacı ile gerçekleştirilecek paneller "Türkiye'nin e-geleceği" ana başlığı altında ele alınacak "e-toplum", "e-kent", "e-devlet" ve "e-ekonomi" alt başlıklarından oluşuyor. 19 Aralık Pazar günü gerçekleştirilecek panellere konularında uzman politikacı, işadamları, akademisyen ve gazeteciler konuşmacı olarak katılacaklar.

Bilişim Beldesi Değirmendere

Değirmendere Belediyesi ve bilişim sektörünün önde gelen kuruluşları tarafından desteklenen ve çalışmaları yürütülen "Değirmendere Bilişim Projesi" ile beldenin çağdaş yaşam standartlarına uygun tekrar yapılanması için, her türlü bilişim projesinin bir platformda toplanması

hedefleniyor. "Değirmendere Bilişim Projesi" ile belde, bilişim teknolojileri desteğiyle yeniden yapılanmanın örneklerinin verileceği bir laboratuvar görevi üstlenecek ve bu konudaki çalışmaların ilk sonuçları Bilişim 99'da açıklanacak.

Teknoloji nereye gidiyor?

Binlerce teknolojik yeniliğin eğlenceli bir şekilde sergileneceği Fuar'da, Sun Microsystems, Network Çağı'nın bilgi işlem teknolojilerini tanıttacak ve .com stratejisini anlatacak.

Sky, özel bir kasa ve arabirim teknolojisi geliştiren Freecom'un ürünlerini, DVD disk yaratımı, Mac ve PC ortamlarında DVD uygulamaları geliştirmek, Interaktif DVD sunumları, filmleri ve oyunları hazırlamak için gerekli yazılım ve donanım ürünleri olan Astarte'leri ziyaretçilerine tanıttırarak.

Kart-Sis, Bilişim '99 boyunca fuaye alanındaki kayıt kabul masalarında, kişisel bilgilerin anında üzerine basılacağı Bilişim'99 kartlarını ziyaretçilere verecek.

Romar, görüntüleme sektöründen EIZO'nun yeni LCD monitörlerini, Epson'un Stylus Serisi'nin lazer yazıcılara rakip, mürekkep nokta vuruşlu ink-jet yazıcıları Color 900 ve profesyonellere özel yazıcı Pro 9000'i ziyaretçilerin beğenisine sunacak.

IBM Türk ise Fuar'a, "e-business" çözüm ve uygulamaları ve "pervasive computing" ürünleriyle katılıyor. "Giylebilir PC", tüketicilerin avuçları bilgisayar kullanarak uzaktan alışveriş yapabilmele-

rine olanak sağlayan "Safe-way" uygulaması adlı avuç içi bilgisayar, DaimlerChrysler ve IBM tarafından tasarlanan Mercedes V-Class'la seyahat eden iş adamları için mobil bir ofis ortamı sunan yeni iş konsolu fuarda sergilenecek. IBM ürünlerinin en çarpıcılarından.

Yeni ürünlerinin yanı sıra Microsoft standında ayrıca Dijital Sinir Sistemi senaryoları ve çözümleri de tanıtılacak. Siemens'in çok ilgi göreceğe benzeyen sergisi ise, "Home of Tomorrow". Boğaziçi Yazılım, Bilişim 99'da, Manugistics Tedarik Zinciri Yönetimi ve Maximo Bakım Yönetimi'nin özelliklerini anlatacak.

Compaq Türkiye, İnternet'i bir iş ortamı olarak kullanılmak isteyen kuruluşlara yönelik Compaq NonStop eBusiness modelini anlatacak.

Bilişim '99

Bilişim'99 Bilgi ve İletişim Teknolojileri Fuarı ve
TBD 16. Bilişim Kurultayı
Tarih: 15-19 Aralık 1999
Yer: TÜYAP Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi
Beylikdüzü/İstanbul

Fuar saatleri: 11:00 - 20:00

Kurultay saatleri:

11:00 - 18:45

Tanıtım seminerleri

saatleri: 11:00 - 19:45

Ulaşım

15-19 Aralık tarihleri arasında İETT tarafından Bakırköy, Yenibosna, Yenikapı, Mecidiyeköy, Taksim ve Kadıköy'deki özel Bilişim '99 duraklarından TÜYAP Beylikdüzü'ne karşılıklı tarifeli seferler düzenlenecek. Ayrıca, Türk Hava Yolları da Bilişim '99 ziyaretçilerine belli tarihler arasında özel indirim uygulayacak.

Chip Okurlarının Dikkatine!

■ Aralık ayı boyunca sürececek olan yeni bir kampanyanın duyurusu yapıldı.

Aralık 1999 sonuna kadar, Multimedya Bilgisayar'ın dergimiz sayfalarında yayınlanan reklam sayfasını Multimedya'nın yine aynı sayfada yayınladığı bayilerine götürün Chip okurları, 369 dolar değerindeki Yamaha 6416S-VK-CD-RW yazıcısını 299 dolara alabilmekle kalmayıp, aynı zamanda SCSI Kart'a da sahip olacaklar.

Multimedya kampanyayı stoklarıyla sınırlı tutuyor.

Yamaha CRW6416S SCSI-2 (Fast SCSI) arabirimi kullanan ve 6x yazma

hızını 4x, 2x hızlarında CD-RW'lere veya 6x, 4x veya 1x hızında CD-R'lara yazdırabilirsiniz.

Yamaha CD-RW'ı, CD-R ve CD-Rom mediaları 16x hızında okuyor. Yamaha CRW6416S, ISO9660 standardında hazırlanmış tüm CD'leri ve CD-DA formatında hazırlanmış Audio CD'leri okuyup yazabiliyor. Cihazın okuyabildiği CD okuma ve yazma formatları CD-DA, CD-Rom, CD-Rom XA, CD-I, CD-Bridge ve Video CD şeklinde. YAMAHA CRW6416S'in bir özelliği Disc-at-Once, Track-at-Once, Multisession ve Incremental Packet Writing gibi CD yazma modlarını desteklemesi.

2MB'lık bir Data buffere sahip olan bu ürün 180 ms'lik bir erişim süresi ile, 5MB/s ile 10 MB/s arasında Burst Transfer hızına ulaşabiliyor.

Windows95, Windows98 ve Windows NT 4.0 (Service Pack 3/4) işletim sistemlerinde çalışabilen bu CD-ROM yazıcı için kullanıcıya önerilen minimum konfigürasyon ise 200 MHz işlemcili bir sistem.

4x tekrardan yazma ve 16x CD okuma hızlarını destekleyen bir CD yazıcı. Cihazın SCSI arabirimi kullanması sayesinde sadece PC değil aynı zamanda Mac ve Unix gibi farklı platformlarda da çalışma imkanı mevcut. Yamaha CRW6416S ile verile-

Internet'teki Ofisiniz!

■ Sun Microsystems, Star Office'i geliştirdi.

Star Portal, kayıtlı olan tüm kullanıcılara Star Office'i Java kullanabilen veya Internet bağlantısı olan tüm bilgisayarlarda kullanma izni verirken, verilerin sunucu üzerinde saklanması da mümkün olabilecek. Veriler ek olarak PGP kullanılarak da şifrelenebilecekler. Özellikle ilginç

olan nokta ise PalmPilot ve Internet Handy için de istemcilerin hazırlanıyor olması.

Klasik Star Office'in ücretsiz olarak dağıtımına ise devam edilecek. Bunun haricinde Sun, tüm Star versiyonlarının kaynak kodunu ve bağlantı noktalarını da yayınlacak.

Silikon Vadisi'nden

Metin Kadester

metin@digilane.com

Silikon Vadisi California

E-commerce'de yolun başındamıyız yoksa yolun sonu gözüktü mü?

E-commerce'in ABD'deki gelişimi şu an için gerçekten başdöndürücü. Açıkçası ABD günümüzde bir ".com" çılgınlığı yaşıyor. Gerek televizyon, gerek radyo ya da yazılı basın olsun, her gün yeni bir Web sitesinin reklamını görüyorsunuz. Tabii bu siteler insanın aklına gelebilecek her türlü hizmeti sunuyorlar. Olayın boyutunu yansıtan bir örnek vermek gerekirse, ünlü modellere benzeyen çocuk sahibi olmanız bile mümkün. Silikon Vadisi'nde son 1-2 yıl içerisinde kurulmuş olan 2000 kadar ".com" şirketi, TV, radyo ve gazetelere yüz milyonlarca dolarlık reklam veriyorlar. Şu an her sektörde başı çeken 3-4 kadar ".com" şirketi var. Tüm bu şirketlerin amacı yaklaşan yılbaşı tatilinin de yardımıyla müşteriyi kendilerine çekmek. Ama tabii ki pek çoğu için sonuç hüsrana olacak. Her ne kadar pasta büyük de olsa, bu kadar çok şirketin uzun süre ayakta kalması mümkün değil. Çünkü yılbaşında yeterli oranda satış yapamayan Web sitelerinin kredi muslukları kapanacak. Geçtiğimiz yıl ABD'de tüketicilerin Web üstünden yaptıkları alışveriş toplamı 8

milyar \$ civarında. Tahminlere göre bu rakam 2003 yılında 100 milyar \$'ı aşmış olacak.

Ekim ayının ortasında San Francisco'da Internet'te Ticaret Fuarı (Internet Commerce Expo 99) gerçekleşti. 150 kadar ".com" şirketinin katıldığı fuarı 3 günde 12 bin kadar kişi ziyaret etti. Fuardaki şirketlerin çoğu yeni kurulmuş Start-up şirketlerdi. Dikkatimi çeken entresan bir gelişme, alıştığımız Online satış yöntemlerinin artık epey değişmekte olduğu. Müşteri bundan sonra Web sitesinde bir mal sipariş ettiğinde, karşısında artık bir muhatap da bulabilecek. Örneğin müzikseti almak istediğiniz Web sitesinde sipariş vermeden önce bir müşteri temsilcisine bağlanarak her türlü yardımı alabiliyorsunuz. Hatta bu şirketlerden biri olan facetime.net biraz daha ileri giderek, sürekli alışveriş ettiğiniz Web sitesinin müşteri temsilci servisini AOL ya da Yahoo Messenger servisine ekleyerek herhangi bir anda müşteri temsilcisine soru yöneltebilmenizi sağlıyor. Tabii bu hizmet müşteriye güven veriyor ve Web sitesinin satışları da doğal olarak artıyor.

Türkiye'deki pek çok şirket bugün bir Web sitesine sahip. Bu şirketlerin bir sonraki aşama olarak e-commerce'ün sunduklarından faydalanma yollarını araştırması gerekiyor. E-commerce artık günümüzde masrafları düşürüp mevcut satışları artırmak için oldukça önemli bir araç. Kimbilir belki yakında Türk zekasının Internet sayesinde gerçekleştirdiği başarı hikayelerini yazabiliriz.

Görünmeyen Yardımcı Pilot

■ Elektronik beyinli arabalar çok yakında sokaklarda dolaşmaya başlayacaklar.

Audi, Fraunhofer Enstitüsü ile beraber uzun süren çalışmalar sonucunda sürüş imkanlarını ve stilini kendi başına öğrenebilen bir otomatik şanzıman geliştirdi.

Böylece arabalar elektronik bir beyine sahip olacaklar. Arabaya yerleştirilen sinirsel ağlar sürücünün her isteğini, gaz pedalından okuyacak.

"Intelligent" Bordcomputer devri denen ve çok yakında gündelik hayatımızın bir parçası haline gelecek yeniliklerle, arabalarımızdan çok

yüksek bir performans elde edebileceğiz. Çünkü bu tür arabalarda, gaz basılması sonucunda yeterli devir sayısı elde edildiğinde vites otomatik olarak yükseliyor. Ekonomik sürüşlerde ise orta dereceli devir sayısı değerleri, kullanım durumuna bağlı olarak göz önünde tutuluyor.

Bunun için arabada gaz pedalı basıncı, hızlanma ivmesi, direksiyon açısı veya ara hızlanma değerleri gibi ölçümler yapılıyor. Elde edilen bu veriler daha önceden denenmiş

ana şablonlar ile karşılaştırılıyor. Sürücünün değişmesi durumunda, araba içindeki bu sinirsel ağ aşağı yukarı yarım saat içerisinde yeni sürüş stiline uygun ayarları yapıyor.

Benzer sistemler bundan sonra büyük araçlar için de kullanılacak. Örneğin MAN, "Comfortshift" ve "Comfortsplit" ile vites değişimini optimal hale getirmek istiyor. 20 Mhz'lik saat frekasında çalışan 16 Bit'lik bir chip, vites değiştirme sırasında şoförün dikkat etmesine gerek kalmadan şanzıman ve moto-

run devir sayısını eşitliyor.

Sürüş durumunun tanınması içinse MAN'da yüksek çözünürlüklü haritaların kullanılması düşünülüyor. BMW ise arabadaki tüm trafik bilgilerinin bir merkeze gönderilmesi ve isteğe bağlı olarak takip eden diğer araçların sis, kaygan zemin ve trafik sıkışıklığı konusunda uyarılabileceğini istiyor.

Yeni Piller Küçük Chip'ler

■ Önümüzdeki bin yılı daha küçük ve hafif cep telefonlarıyla karşılayacağız.

Geliştirilen yeni teknolojilerin amacı, cep telefonlarını daha da küçültmek ve hafifletmek. Nokia, ilk Lithium Polymer pili piyasaya sundu. Bu yeni pil çeşidinin geliştirilmeye başlanmasından itibaren, Lithium Polymer tekniği mobil telefon üreticilerinin ilgisinin odak noktasıydı. Alışlagelmiş yapılardan farklı olarak bu yeni piller metal bir kaplama bulundurmuyor. İçerisinde herhangi bir akışkan bulunmayan pillerde elektrolitler jele benzeyen bir biçimde

polimerleştirilmiş. Bu sayede piller şimdi belirli bir boyut ve biçimde üretilebiliyorlar. Aygıt üreticileri bu durumda kasa içerisindeki alanı çok daha etkili olarak kullanabiliyorlar.

Nokia'nın 5100, 6100 ve 7110 mobil telefonları serisinde kullanacağı bu türün ilk pilleri sadece 7,8 mm kalınlıkta ve sadece 32 gr. ağırlığındalar. 600 mAh kapasitesine sahip olan bu piller konuşma süresini üç saate kadar uzatırken Stand-by süresi de altı gün olabiliyor. Sharp da cep telefonları ve Data-bank'ları daha da küçültmek istiyor. Bunun için Japonlar üç katlı bir chip geliştirmişler. Silisyum çubukları ve bağlantıları, üç farklı yapı taşının bir chip kasası altında toplanmasına izin verecek kalınlıkta yapılmışlar. Bu "Üçü Birarada" çözümü oldukça kullanışlı ve basit.

Internet Dünyasına Davet!

■ Kurumların Internet dünyasında varolabilmeleri için yeni bir kampanya.

Finans Leasing ve kurumsal Internet Servis Sağlayıcı Fornet, kurumlara Internet dünyasından sınırsız yararlanma fırsatını sunuyor.

30 Aralık'a kadar sürecektir olan kampanya, 5 ve üzerinde personele sahip kurumlara Internet Erişimi, Yazılım, Donanım, Güvenlik ve Türk Telekom giderlerini içine alan komple bir çözüm paketi vad ediyor. Kurumlar için 15 bin dolara Internet'te süreklilik, hız ve güven bu paketle mümkün.

Finans Leasing ve Fornet'in birlikte oluşturdukları paketin içinde aşağıda sıralananlar yer alıyor;

- 12 aylık 64 K sınırsız kurumsal Internet hat kullanımı,
- 15 adet elektronik posta adresi veya Microsoft Exc-

change Server'ın Internet'e açılması,

- Domain adının tescilli ve yayınlanması,
- 1 Mb web hosting alanı açılması ve yayınlanması,
- 64 K Türk Telekom tesis ücreti ve takibi,
- Türk Telekom 12 aylık kirası,
- 64-128 K kiralık hat (Ascom/Newbridge Modem),
- 1601 Cisco Router,
- Compaq Server Proliant 400,
- Microsoft NT 4.0 lisansı ve kurulumu,
- 25 kullanıcı Altavista Firewall'98 lisansı
- Tüm kuruluş ve eğitimler.

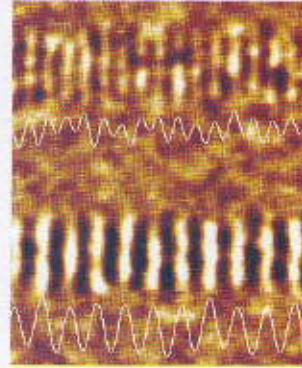
Bezelye Tanesi Büyüklüğünde Audio CD

■ Kendileri küçüldükçe içerebilecekleri bilgi kapasiteleri büyüyor.

Dijital kameralar sabit disk değişikliğine gerek kalmadan yüzlerce resmi kaydedebilecek, Audio CD'ler bir bezelye tanesi boyutuna sıkıştırılabilecek ve bundan böyle doğum günü kutlamalarını sabahın ilk ışıklarına kadar kesintisiz olarak kaydedebilecekler.

Tüm bunlar IBM tarafından geliştirilen yeni bir sabit disk teknolojisi sayesinde mümkün olacak. Araştırmacılar verilerin saklanması konusunda yeni bir rekor daha kırdılar: 35 Milyar Bit sadece 2,5 santimetrekareden daha

küçük bir alan üzerine sıkıştırılabildi. 100 GB ve hatta daha büyük kapasiteli sabit

diskler bu sayede bir kaç sene içerisinde raflardaki yerlerini alabilirler. Şaşırtıcı olan bir

nokta da verilerin ne kadar hızlı yazılabildikleri ve daha sonra okunabildikleri: IBM, laboratuvar ortamında saniyede 17 MB'lık bir veri akışı hızına ulaşmış.

Elde edilen bu değer, bu yıl içerisinde kırılan dördüncü rekor. Sabit disk üreticisi Seagate Haziran ayı içerisinde 23,8 milyar Bit ile bu konuda bir rekora imza atmıştı. Fakat IBM bu değeri yüzde 75 oranında geliştirmeyi başardı.

Önümüzdeki seneler içerisinde ise rekorların bu kadar kolay yenilenmeleri pek

mümkün değil. Çünkü bir sabit disk yüzeyi üzerindeki metal parçacıklara manyetik ulaşım gibi basit yapıların gelişimi aslında çok zor. IBM bu zorluğu bileşimi saklanan hem de seri üretim için elverişli olan bir metal alışım kullanarak aştı. Geliştiriciler küçük yapılarda sorunsuz olarak çalışması gereken bu maddelerin gelişim potansiyelinin büyük olduğunu düşünüyorlar. Bu sayede notebook'lar için Terabyte derecesinde sabit diskler de çok kısa bir süre içerisinde hayata geçecek.

Standartta Çelişki

■ Küçük elektronik aygıtların kayıt ortamları konusundaki paradoks yeni bir boyut kazandı.

Küçük elektronik aygıtların kayıt ortamları konusunda uyumsuzluk problemi çözüme kolayca kavuşmayacağı benziyor. Mesela dijital kameralar için Smart Media veya Compact Flash arasında seçim yapmak zorunda kalmak oldukça nahos bir durum. Bunun yanı sıra, sürekli eklenen yeni standartlar da cabası.

Yaklaşık altı ay önce Iomega'nın geliştirdiği "Click", Agfa tarafından bir dijital kamera içerisine yerleştirildi bile. Bu konudaki öncü kuruluşlardan Sony de bu aralar kendi hafıza kartını piyasaya sürmek üzere. Önümüzdeki yılın ortalarında ise San Disk ve Toshiba

SD-Card'ı müzik dosyaları (MP3) için güvenlik fonksiyonları ile geliştirecekler. Son olarak Olympus, Hitachi-Maxell ve Sanyo üçlü ortaklığı aynı alan içerisinde sınıflandırılacak olan 750 Mbyte kapasiteli manyetik optik bir disk üzerinde çalışıyor.

Bütün bu çalışmalara rağmen homojenlik ve veri alışverişi konusunda herhangi bir adım atılmış değil. Yeni arabirimler yerine firmalar işbirliği ve standartlaşma konusu üzerinde de durmuyorlar.

Tüm bu karmaşadan, eğer herhangi bir düzeltme çabasına gidilmezse, en çok zarar göreceği olan son kullanıcılar seçim yaparken de oldukça zorlanacaklar.

Yenilenen Pencereler

■ Millenium'un ilk beta versiyonu, planlanandan farklı bir tarihte yayınlandı.

Microsoft, yeni işletim sistemi Windows Millenium'u yepyeni bir arayüz ile donatma planlarını açıkladı. Millenium'un ilk beta versiyonu bu şekilde Windows 2000 ile çok benzer bir yapı gösteriyor.

Microsoft bunun yerine özellikle içerik konusuna ağırlık vermiş ve bu yeni versiyon için tamamen ev kullanıcıları üzerine yoğunlaşmış. Sistemde oluşan hataları gidermek için Office 2000'de kullanılan kendini onarma fonksiyonu da bu versiyon içerisinde bulunuyor. Bu sayede anlamsız hata mesajları da tarihe karışıyor.

Bu versiyondaki yenilikler hazırlanırken bilgisayar başında eğlence düşüncesi ön planda tutulmuş. Music Center ve Photo Center uygulamaları müzik ve resim dosyaları düzenleme veya

oluşturma sırasında yardımcı olacaklar. Oyunseverler ise Gaming Center'da ihtiyaç duydukları herşeyi bulabilirler. Grafik ve ses kartları otomatik olarak ayarlanacak. DirectX 8.0'da Millenium içerisinde hazır olarak bulunacak.

İşletim sisteminin arayüzünde çok fazla değişiklik olup olmayacağını, bu sene içerisinde yayınlanması beklenen bir sonraki beta versiyonu gösterecek. Windows Millenium'un tamamlanmış, son versiyonunun ise 2000 yılı ortalarında satışa sunulması bekleniyor.

Taşınabilir CD-RW

■ Sony'nin yeni CD-RW'ları kullandıkları bağlantı arabirimleri sayesinde taşınabiliyorlar.

Sony'nin ürettiği yeni nesil CD-ReWriter'ları diğerlerinden ayıran en önemli özellik, USB ve iLink arabirimlerini kullanıyor olmaları. Bu arabirimler sayesinde taşınabilir özellik kazanan CD-RW'lar, hem PC hem de Mac ortamında sorunsuz olarak çalış-

medyası ile birlikte Retail Pack olarak sunuluyor. Bu paket içerisinde CeQuadrat WinOnCD for Windows, Adaptec Toast for Mac, PowerQuest DataKeeper for Windows, Dantz Retrospect for Mac, Steinberg Cubasis AV for Windows and Mac, Steinberg Wavelab for Windows, Prosonic sonicWORK for Mac, Arcsoft PhotoBase for Windows and Mac yazılımları, CD-R ve CD-RW Media, güç kablosu, Edding Cd Marker, USB veya iLink kablosu bulunuyor. USB arabirimli CRX120Eu,

1.4MB/sn transfer ve 4x CD-R, 4x CD-RW yazma ve 6x okuma hızlarına sahipken iLink arabirimli CRX120Ei, 50 MB/sn transfer ve 4x CD-R, 4x CD-RW yazma ve 24x okuma hızlarına sahip. Her iki modelin de buffer bellekleri 2 MB ve ortalama erişim hızları 150 ms.

Bilgi için

Pampa
Tel: (212) 256 65 90
Fiyatı: Modele göre değişiyor.

biliyorlar. Çalışmak için ek bir aparata ihtiyaç duymayan external yapıdaki CD-RW'lar "Taşıyın-Takın-Kaydedin" sloganıyla Türkiye pazarına girdiler.

Şu an için sunduğu özellikler sayesinde oldukça popüler olan USB arabirimine sahip CRX120Eu ve önümüzdeki senelerde daha da popüler olması beklenen iLink/Firewire (IEEE-1394) arabirimine sahip CRX120Ei içinde gerekli yazılım ve

Hayallerinizi Genişletin

■ Xircom Portstation ile çalışma ortamının sınırları ortadan kalkıyor.

Xircom PortStation, hareketli kullanıcıların yazıcı, dijital kamera ve Zip sürücüler gibi bilgisayar çevre birimlerine rahatlıkla bağlanmalarını sağlıyor. Oldukça kullanışlı olan PortStation bilinen tüm ortamlarda rahatlıkla çalışabiliyor. Herhangi bir Windows işletim sistemine sahip bir bilgisayara, USB bağlantı noktası üzerinden bağlanan bu aygıtın çalışabilmesi için sadece bir kez yazılım kurulumu yeterli. Yükseltme seçenekleri neredeyse sınırsız olan Portstation, üzerinde farklı amaçlarla çalışan birbirine uyumlu modüller gerektirdiği zaman konfigürasyon değişikliğine gerek kalmadan değiştirilebiliyorlar. Portstation içerisinde kullanılan modüller ise Input ve Output portaları bulunan sonlandırma kutucuğu, 4 Port USB Hub, 7 Port USB Hub, paralel (DB-25) port, 2 tane seri (DB-9) ve (PS/2) port, Ethernet 10, Mo-

dem 56 olmak üzere çok geniş bir seçenek yelpazesi mevcut. PortStation üzerinde bulunan Ethernet 10 modülü ağ kaynaklarına, Internet'e, e-posta ve diğer kaynaklara giriş için 10 Mbps'lik bir ağ bağlantısı sağlarken, Modem 56 modülü Internet ve e-posta gibi kaynaklara giriş için Digital Shield koruması ve 56 Kbps'lik (V90) bir bağlantı hızı sunuyor.

USB Hub başlangıç kiti, Bağlantı başlangıç kiti ve Ofis bağlantıları başlangıç kiti olmak üzere toplam üç farklı başlangıç kit modeli bulunan Portstation çalışma ortamının sıkışıklığından şikayetçi olanlar için uygun bir çözüm sunuyor.

Bilgi için

Bağlan Bilgisayar
Tel: (212) 280 33 33
Fiyatı: 289 \$ + KDV

Standartlar Değişecek!

■ Creative'in son teknoloji ürünü Infra 52X, yeni özellikleriyle alışlagelmiş standartları aşıyor.

Ergonomik uzaktan kumandası sayesinde son derece kolay bir kullanıma sahip Infra 52X, saniyede 7800 KB veri transferi yapabiliyor. 128 KB Buffer Memory ve Atapi (Eide) veriyoluyla Infra 52X, 80ms erişim süresine sahip.

MPC2 ve MPC3 uyumlu Infra 52X, CD Digital Audio, CD Plus, Enhanced, CD Extra, CD-ROM (Mod1/Mod2), CD-

ROM/XA, CD-I, Photo CD, Video CD, CD-R, CD-RW, CD, Pre-Gap CD,

medya ve modlarını destekliyor. Infra 52X standart donanımında yer alan Infra Suite programı sayesinde, uzaktan kumanda ile web browser'ı ve mouse'u kontrol edebiliyor. Böylelikle mouse'a dokunmadan uzaktan kumanda ile istenilen yazılımlar denetlenebiliyor.

Infra 52X, Infra

52X CD-ROM sürücü, uzaktan kumanda, uzaktan kumanda pili, IDE kablo, audio kablo, montaj vidaları, kurulum disketi, Infra Suite Programı, kurulum ve kullanım kitapçıkları donanımlarıyla birlikte geliyor.

Bilgi için

Gen-pa
Tel: (212) 288 10 78
Fiyatı: 64 \$ + KDV

2000 Yılı Uyumlular

■ Muratec, yeni ürünlerinde yazıcı, tarayıcı ve fotokopi gibi işlevleri biraraya getirdi.

Günümüz şartları göz önüne alındığında, bir ofis içerisinde faks, yazıcı ve fotokopi gibi sık kullanılan ay-

gıtlar maliyeti düşürmek ve özellikle küçük işyerlerinde yer kazanmak amacı ile tek bir kasa içerisinde toplanıyorlar.

Muratec'in F-98 ve F-65 modelleri küçük ve orta büyüklükteki bir ofis için gerekli olabilecek tüm işlevleri tek bir makine içerisinde topluyarak zamandan ve maliyetten tasarruf sağlıyor.

● 2000 yılı uyumlu olan F-65 Plain Paper, karbon baskı faksı standart bilgisayar bağlantısı, 114 sayfalık kağıt hafızası, 99 sayfaya kadar çoklu fotokopu, 64 seviye gri tonlama, karbon film göstergesi,

çoklu yayın yapabilme, hata düzeltme modu, 30 farklı yere zaman ayarlı gecikmeli gönderim ve 14.400 bps'lik bir gönderim hızı gibi özellikler sunuyor.

● Yine 2000 yılı uyumlu olan F-98 Plain Paper ise bünyesinde faks ve fotokopi makinesi haricinde yüksek kaliteli bir lazer yazıcı bulundurmasının haricinde standart bir bilgisayar bağlantısı ile yazıcı, tarayıcı ve modem olarak da kullanılabilir. 14.400 bps'lik bir gönderim hızına ulaşabilen F-98'e iki tane telefon hattı bağlamak da mümkün. F-98'de stan-

dart olarak 32 (276'ya yükseltilebilir) sayfa saklayabilen hafızayı elektrik kesintilerinde 72 saat süreyle saklayabiliyor. Muratec'in F-98 modeli 30 sayfa otomatik besleme, 99 adet çoklu fotokopi, 64 seviye gri tonlama ve özellikle istenmeyen faksı engelleyebilme yeteneği ile orta büyüklükteki işletmeler için oldukça kullanışlı bir donanımdır.

Bilgi için

Gipaş

Tel: (212) 251 51 57

Fiyatı: Modele göre değişiyor.

Ağlardaki Köprü

■ Yaklaşık 17 bilgisayarı birbirine bağlayan USB Network Bridge Cable Türkiye'de.

Veri aktarım hızları ile giderek PC'lerde vazgeçilmez hale gelen USB portlarında teknoloji son derece hızlı bir şekilde gelişiyor. 2H Bilgisayar tarafından Türkiye pazarına sunulan USB Network Bridge Cable ile USB port üzerinden bir ağı rahatlıkla bağlanıp, bu ağ üzerindeki dosya veya yazıcı gibi kaynaklardan faydalanabiliyorsunuz.

USB Network Bridge Cable ile herhangi bir network arabirim kartına gerek kalmadan 'Tak&Çalıştır' desteği ile, kısa bir süre içerisinde USB arabirimini kullanan 17 bilgisayar birbirine bağla-

nabiliyor. Ürün özellikle küçük ofisler, hareketli kullanıcılar ve oyun severler için ideal. USB Network Bridge Cable ile bir ağ üzerinde tüm işlemlerin yapılabilmesinin haricinde oyunlar da multilayer olarak oynanabiliyor.

USB bilgisayarlar arasında birebir bağlantı kurabilen USB Network Bridge Cable tek kablolu çözümünü ile ağ içerisindeki kablo sayısını da en aza indiriyor. Standart Windows Explorer altından kullanılabilen kablolu veri aktarım hızı 5 Mbps'in üzerinde. TCP/IP, NetBEUI ve IPX/SPX protokolleri ile çalışabilen USB köprüsü NDIS sürücülerini de tamamiyle destekliyor.

Bilgi için

2H Bilgisayar

Tel: (212) 216 95 38

Fiyatı: Portuna göre değişiyor.

İşinizi Avuççınıza Yükleyin!

■ Psion, yeni avuççığı bilgisayarı Revo'yu piyasaya sundu.

Gömlek cebine sığacak kadar hafif olan Revo sadece 200 gr. ağırlığında ve 157x79x17 mm. ebadında. 8MB hafıza ve EPOC 32 işletim sistemi Revo'nun donanım özelliklerinden. Revo cep bilgisayarlarında olması gereken temel özelliklerin dışında, e-mail ve Internet için gerekebilecek tüm programları da kapsıyor. 480x160 pixel çözünürlüğünde dokunmatik ekranı ve patentli klavyesi bulunuyor.

Symbian'ın yeni işletim sistemi, EPOC release 5 (ER5) sayesinde, Revo'nun ekran kullanımı oldukça kolaylaşmış. EPOC sisteminin en önemli özelliği, standart olarak cep telefonlarında da işletim sistemi olarak kullanılması. Bu özellik Revo'ya büyük ayrıcalık sağlıyor. Infrared özelliği sayesinde, cep telefonları ile bağlantı yapıp In-

ternete bağlanmak ve e-mail yollamak bir tuşa basmak kadar kolay.

Revo docking ünitesi ve PsiWin 2.3 yazılımı ile çok rahat masaüstü bilgisayarına bağlantı kurup, veri aktarımı yapabilirsiniz. PsiWin yazılımı ile bilgisayarınızla iletişim ağını kurabilir, bilgilerinizi saklayabilir ve bilgisayarınızla uyum içinde çalışabilirsiniz.

Bilgi için

Doğatek İç ve Dış Ticaret

Tel: (212) 284 41 90

Fiyatı: 434 \$

Yazıcılarda Yeni Teknolojiler

■ Lexmark'ın kurumsal pazara yönelik yeni Optra T lazer yazıcı ailesi Türkiye'de.

Yazıcı endüstrisine yeni teknolojiler getiren ve 4 model olarak piyasaya giren Optra T ailesinin en önemli özellikleri arasında; yoğunluk ve

sarruf modu, 7'den az seçimlerde otomatik olarak devreye giriyor. Tüm ailenin sahip olduğu "Bas ve Tut" fonksiyonu 4 ayrı özellik içeriyor: Kişiyi özel baskı işleri, Baskı işini doğrulamak, Baskı işini tekrarlamak ve Baskı rezervasyonu yapmak bu fonksiyon sayesinde mümkün olabiliyor.

Ailenin orta büyüklükteki baskı işleri için küçük grup yazıcısı olan Optra T 610/T610n lazer yazıcısının özelliklerinden bazıları ise şöyle;

- 15 ppm,
- 1200x1200 dpi
- 133 MHz işlemci
- Standart 4. Mb. max 260 Mb. network'e hazır modelde standart 8 Mb. bellek
- Standart olarak 250-100 sayfa giriş/250 sayfa çıkış kapasitesi...

Bilgi için

Pera Bilgi İşlem
Tel: (212) 220 04 40
Fiyatı: Modele göre değişiyor.

tonlamaya

izin veren toner kartuşu, ilk sayfanın baskı süresinin 10 saniyenin altına inmesi, yazıcılarda 133-200 MHz hızında mikroişlemcilerin kullanılması ve ağa bağlı yazıcılardan PIN kodu girilerek kişiyi özel baskı yapılabilmesi yer alıyor.

Optra T modellerinde kullanılan toner kartuşu, 10 ya da 25 bin sayfalık kapasiteye sahip. Yazıcılarda Türkçe kullanma kılavuzu ve operatör paneli kullanılmış. Toner ta-

Taşınabilirde Gizlilik Sorunu

■ TravelMate'in takılıp çıkarılabilen sabit diskli yeni modeli piyasaya sunuldu.

Intel Pentium II 400 işlemcili, 14.1 inç TFT ekranlı TravelMate 723iTX notebook, İhlas/Acer tarafından piyasaya sunuldu. Lion pil ile 4 saat pil destek süresi, takılıp çıkarılabilen 10 GB'lık sabit disk ile taşınabilir bilgisayarlardaki gizlilik sorununa çözüm getiren TravelMate 723iTX, özellikle bilgisayar destekli tasarım, üretim, grafik işlemleri yapan ve gizliliğe önem veren kullanıcılar tarafından tercih edileceği benziyor.

Takılıp çıkarılabilen 10 GB'lık sabit disk aynı zamanda, bir işyerinde birden fazla kişinin kendilerine ait birer sabit diske sahip olarak aynı notebook'u kullanabilmesine ve her bir kullanıcının kendi sabit diskini korumasına imkan veriyor.

"All-in-one" özelliğiyle 723iTX modeli, CD-ROM sürücü, disket sürücü, sabit disk, compact disk player ve pili yerleşik olarak üstünde tutuyor ve bu da disk sürücü ve kabloları taşıma derdini

ortadan kaldırıyor.

Notebook'un diğer özellikleri ise şöyle;

- 64 MB bellek,
- 56 K dahili faks/modem kartı,
- 256 bit AGP 2x grafik hızlandırıcı,
- 24 hızlı CD-ROM sürücü,
- Bütünleşik hoparlör ve mikrofon,
- 308x251x48 mm. boyutlarında,
- Windows 98 işletim sistemi ve Türkçe Q klavye standardı.

Bilgi için

İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyatı: 3.249 \$

Sevimli Kordonsuzlar

■ Interline, Swatch'ın yeni kordonsuz telefonlarını getirdi.

Toxic Rosella, Frozen Kadoo ve Loro Azul... Swatch'ın yeni telefonlarının adları.

Yeni kordonsuz Swatch'larla ev içindeki herhangi bir kişiyi onun nerede olduğunu düşünmeksizin arayıp, güvenle konuşabiliyorsunuz. Swatch Dect, kristal berraklığında ses kalitesi ve dışardan dinlemeye karşı güvenlik sağlıyor. Ayrıca, telefonla-

rın ayrı şarj aleti ve ana üniteden oluşan 3 parçalı sistem dizaynı, el ünitesini ve şarj aletini telefon hat kablosunun nereye geldiğini düşün-

meden monte edebilmeyi mümkün kılıyor.

Swatch Cordless II ile, DECT GAP sistemini taşıyan diğer sistemlerle uyumlu, Caller ID (Arayan numarayı gösterme), 70 saate yakın stand-by, 6 saate kadar konuşma, son 5 numara hafızası, 20 numaralık telefon hafızası ve 6 el ünitesine kadar kontrol edilebilirlik özelliği ile

evinizde bir telefon santral kurmuşçasına çağrı aktarıp, görüşme yapabiliyorsunuz.

Ayrıca Swatch'ın bu yeni telefonlarında sadece tasarım değil çok değişik fonksiyonlar da mevcut. Örneğin, durum göstergesi, konuşma süresi göstergesi, ücret sayacı, batarya göstergesi ve kemer klipsi...

Bilgi için

Interline Telekomünikasyon
Tel: (212) 336 00 00
Fiyatı: 360 DM.

20. Yüzyıla Etkileşimli Bakış

■ 20. yüzyıl biterken, 20. yüzyılı anlatan CD-ROM Bilgi Çağı Ansiklopedisi kapsamında bayilerde.

Pusula Yayıncılık tarafından tamamen multimedia ortamında üretilen ansiklopedinin ilk iki CD-ROM'u, Uzay ve Dünya Ülkeleri adını taşıyordu... 1999'un son günlerinde, Bilgi Çağı An-

siklopedisinin üçüncü CD-ROM'u "20. Yüzyıl Tarihi"ne ayrılmış.

CD-ROM'da 1900'den 1999'a kadar her yılın belli başlı olayları, metin, ses, film, fotoğraf ve müzik eşliğinde sunuluyor. Tarihsel birer belge değeri içindeki fotoğraf, film ve seslerin yanı sıra, 20. Yüzyıl, belli başlı bütün olayları içeren kronolojisi ve olayların etrafıca anlatıldığı

merinleriyle de dikkatleri çekiyor.

Boer Savaşından Vietnam'a, Charlie Chaplin'den Beatles'a, Çin devriminden Kennedy'nin öldürülüşüne kadar 20. yüzyılı biçimlendirmiş bütün belli başlı tarihsel olayları bulacağınız bu CD-ROM'da, Osmanlı imparatorluğundan günümüze Türkiye'nin tarihi de yer alıyor. Her yıl, Türkiye'deki enflasyon oranı, dolar kuru gibi bilgilerin girilmiş olması, kullanıcıya 75 yıllık bir karşılaştırma yapma imkanı sağlıyor...

Son derece estetik ve kullanışlı bir arabirimle tasarlanmış olan CD, isteyenlerin birtirmekte olduğumuz yüzyılın olaylarına şöyle bir göz atmasını sağlıyor, isteyenlerse yoğun metinlerden yararlanarak daha derin bir incelemeye girişebiliyorlar.

"20. Yüzyıl Tarihi" CD'sinde 100 civarında film, 600'ü aşkın fotoğraf ve çok sayıda ses dosyası mevcut.

Bilgi için

Pusula Yayıncılık
Tel: (212) 252 42 80
Fiyatı: 3.000.000 TL.

Yüksek Hızda İletişim Hızı

■ Sekom, Patton Electronics firmasının 1092 2/4 Tel Temelband modemini piyasaya sundu.

Patton Electronics'in temelband modem cihazı, 2 veya 4 telli devreler üzerinden noktadan noktaya senkron çalışmada 128 kbps'e kadar, asenkron çalışmada 38,4 kbps'e kadar iletişim hızlarını destekliyor. Ayrıca model

● SNMP (Simple Network Management Protocol) in-band yönetimi,

● "Quick Connect" arayüz modülleri... Bir ana şasiden oluşan modemün üzerine G.703 64 Kbps, V.35, X.21, RS-530, RS-232, Ethernet WAN köprüleme ve ses/veri değiştirilebilir arayüz modülleri kullanıcının isteği doğrultusunda takılabilir,

● Test olanakları ve dahili BERT (bit error rate test) üretici,

● Veri bütünlüğü, güçlendirilmiş trafo izolasyonu ve yüksek akım koruması,

Modemde, standard AC güç kaynağı opsiyonları 120/230 VAC (seçilebilir) ya da 85-256 VAC olup, 48 VDC güç kaynağı da mevcuttur.

Bilgi için

Sekom İletişim Sistemleri
Tel: (312) 468 23 73
Fiyatı: Belli değil.

1092, 128 Kbps hızında Türk Telekom lokal kiralık devre uygulamalarında ve ayrıca kampüs uygulamaları için çözüm sunuyor.

Cihazın bazı özellikleri ise şöyle;

● Otomatik eşleme, kazanç artışı kontrolü ve yankı giderme sayesinde uzak mesafeler ve düşük kaliteli iletişim hatları üzerinde yüksek performansla çalışabilmesi,

Eksiksiz Hareketli Görüntü

■ Ölçsan Microtek'in EyeStar USB PC kamerasını da ürün yelpazesine kattı.

Microtek'in EyeStar kamerası, USB ara bağlantı birimini destekliyor ve çok kolay kurulabiliyor, hiçbir görüntü yakalama kartı gerektirmiyor.

Kamerayla birlikte gelen CD üzerinden sürücüler yüklendikten sonra kamerayı PC'nize bağlayarak çalışmasını sağlıyorsunuz. Her seviyeden kullanıcının birkaç dakika içinde yapabileceği bu işlemden sonra EyeStar Mail programı da CD'den yükleniyor. Bu program ile EyeStar kamerası ile görüntü ve ses kaydedebiliyor ve bu dosyaları e-mail olarak gönderebiliyorsunuz.

EyeStar kamera, 160x120 çözünürlükte 30 kare/sn. destekliyor. 1.6 milyon renk desteği olan kamera, maksimum 640x480 hareketli görüntü yakalama çözünürlüğüne çıkıyor.

TWAIN ve Windows sürücülleri olan kamerasının odaklaması ise üzerindeki objektif

el ile çevrilerek yapılabilir ve gerektiğinde objektif çıkartılıp temizlenebilir.

Video Konferans için Internet Phone programı ile beraber gelen kamera ile tek kare görüntüler de yakalanabiliyor.

Bilgi için:

Ölçsan
Tel: (212) 280 97 61
Fiyatı: 79 \$ + KDV
www.olcsanad.com

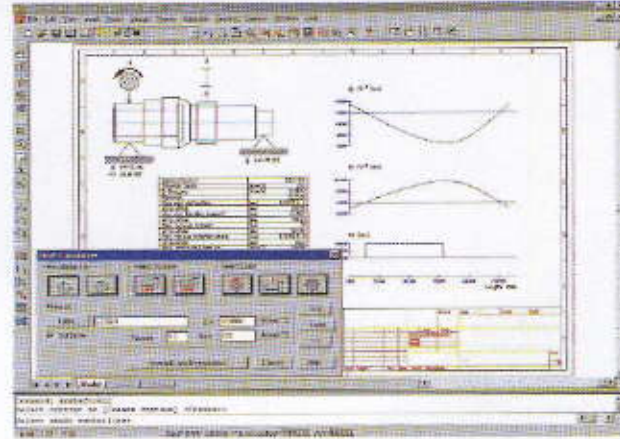
Mekanik Çözümlerde Gelişme

■ 600'den fazla yeni özellik ve geliştirmelerle 2 boyutlu mekanik tasarım ve mühendislik yazılımı.

Mimari, arazi uygulamaları, GIS ve mekanik pazar grupları için geliştirilen AutoCAD 2000 tabanlı Autodesk Tasarım 2000 çözümlerinin bir parçası olan AutoCAD Mechanical 2000 ve AutoCAD Mechanical 2000 Power Pack yazılımları, kullanıcılarının beğenisine sunuldu.

AutoCAD Mechanical 2000 yazılımı, AutoCAD 2000'in 2B mekanik tasarıma yönelik olarak geliştirilmiş bir uygulaması. AutoCAD Mechanical 2000 Power Pack ise, AutoCAD Mechanical 2000 ile birlikte 500 binden fazla standart parça, makina sistemlerinin yaratılmasına yönelik araçlar ve mühendislik hesaplamaları içeriyor. Auto-

CAD Mechanical 2000 Power Pack, önceden ayrı ayrı satılan dört yazılımın birleşiminden oluşuyor: AutoCAD

Mechanical R14.5 ve Genius 14, Genius Profile ve Genius Vario Runtime.

● AutoCAD Mechanical

2000 yazılımı, tasarım mühendislerine mekanik tasarım ve çizim alanlarında, verimliliklerini artıracak birçok özel-

geometrinin uyarlanmasını sağlayan ilişkisel ölçülendirme özellikleri bunlardan sadece birkaçı. Ayrıca, çizim sınırları ve başlıklar, dil çevirici gibi özellikler sayesinde imalat resimleri kolayca ve kısa sürede üretilebiliyor.

● AutoCAD Mechanical 2000 Power Pack, AutoCAD Mechanical 2000'in tüm özelliklerini ve ayrıca standart mekanik araçlar başlığı altında, akıllı ve geniş mekanik parçalar, delikler, unsurlar ve çelik profiller özelliklerini içeriyor.

Bilgi için

Sayısal Grafik

Tel: (212) 293 04 23

Fiyatı: Belli değil.

Aksiyon Oyunu Meraklılarına

■ Microsoft, aksiyon oyunu meraklılarına SideWinder Dual Strike'ı sunuyor.

Tüm bilgisayar oyunu tutkunlarının bildiği gibi uçak oyunları 'joystick'lerle, araba oyunları 'steering wheel'lerle, spor oyunları ise 'game pad'lerle oynanıyor. Bundan böyle, aksiyon oyunu meraklılarının da kullanabileceği özel bir kontrol cihazı olacak: SideWinder Dual Strike.

Microsoft, Dual Strike'i, çoğunlukla mouse ve klavye kullanan Quake, Half Life ve Tomb Raider gibi oyunları oynayanların tercih etmesini

hedefliyor.

Mouse ve klavyenin işlevselliğini bir 'game pad'in kullanım kolaylığı ile birleştiren Dual Strike'ta, sol elle ok tuşu gibi işlevler kontrol edilirken, sağ elle mouse benzeri perspektif kontrolleri yapılıyor. Cihazda ayrıca klavyelerde programlanabilir tuşlara benzer, özel fonksiyonlar yüklenebilir düğmeler bulunuyor. Kolay kurulum ve ayar için cihaz USB teknolojisini kullanıyor.

SideWinder Dual Strike ile ilgili ayrıntılı bilgiye www.microsoft.com/products/hardware/devices/DualStrike/default.htm adresinden ulaşabilirsiniz.

Bilgi için

Microsoft Türkiye

Tel: (212) 258 59 98

Fiyatı: 53 \$ + KDV

Bilgisayarınıza Uygun Oda

■ Özellikle bilgisayarı olan gençlere yönelik Çilek Genç Odası sunuma hazır.

Çilek mobilya, gençlerin bilgisayarlarına sık sık yeni donanımlar eklediklerini, kablolarını, bağlantı giriş ve çıkışlarını değiştirdiklerini gözleyerek, bilgisayarı temel alan oda tasarımları üretti. Modüler mobilya üretiminde Alman teknolojisi kullanan firma, ürettiği VIP Bilgisayar masası ile sayıları hızla artan bilgisayar kullanıcılarına yeni kolaylıklar getiriyor. Masada kullanılan hareketli tekerlekler sayesinde masa istenilen yere taşınabiliyor. Bilgisayarın oldukça hacimli bordoları için masanın arkasında yer alan rafın etrafı açık, bu sayede bordun aşırı ısınması önlenirken, üzerinde yapılacak değişiklikler için de kolaylık sağlanıyor.

Üretimini bir gencin ihtiyacına göre planlayan ve ma-

kine parkını bu anlayış üzerine kuran Çilek Genç Oda-

sı ranza, karyola, dolap, komodin, kitaplık gibi ürünlerin yanı sıra 7 farklı modelde bilgisayar istasyonu üretiyor. Modellerin farklı renk seçenekleri de mevcut.

Bilgi için

Çilek

Tel: (224) 711 21 34

Fiyatı: Modele göre değişiyor.

Yabancı Dil Öğreniyoruz!

■ Syracuse Language Systems'in yabancı dil yazılımı yerelleştirilerek piyasaya sunuldu.

İngilizce, Fransızca ve Almanca öğrenmeye yeni başlayanlar için, gelişmiş ses tanıma teknolojisinin kullanıldığı

"Lisan Öğreniyorum" adlı yazılım Logomotif Multimedia tarafından piyasaya sürüldü.

Otuzun üzerinde eğitsel oyunu içeren yazılım, dil öğrenimi için gerekli olan temel okuma, konuşma, dinleme, diyalog, telaffuz ve kelime bilgisi çalışmalarını zevkli bir

uğraşa dönüştürüyor. "Lisan Öğreniyorum" setinde gelişmiş ses tanıma teknolojisi kullanılarak, telaffuz kontrol ediliyor. Bu teknolojiyle, duyulan temel kelime ve cümleler mikrofonda tekrarlanarak, en iyi sonuç alınana kadar alıştırma yapma olanağı sağlanmış oluyor. "Lisan Öğreniyorum", harflerden ve seslerden başlayıp, cümlelere kadar uzanan bir öğrenme sürecini getiriyor. Kullanıcının dinleyerek anlama ve okuyabilme yetenekleri programın kullanımıyla birlikte giderek gelişiyor.

Bilgi için

Logomotif Multimedia
Tel: (216) 330 34 41
Fiyatı: 34 \$ + KDV

Motorsiklette Heyecan

■ Motorsiklet yarış GP 500, oyuncak ve CD-ROM satan tüm mağazalarda.

Hasbro Interactive bünyesinde faaliyet gösteren Micro Prose yeni bir oyunu piyasaya sürdü. Yeni simulasyon oyunu GP 500 oyuncuların kendilerini 500 cc gücündeki bir motorsikletin üzerinde kıran kırana geçen bir yarışta hissetmelerini sağlıyor.

GP 500'de 4 farklı oyun seçeneği mevcut.

● Herhangi bir GP 500 pistinde geçen, seri ve dinamik bir yarış mantığına dayanan "Quick Race",

● 14 farklı yarış serisini başlangıcından bitimine kadar takip edebileceğimiz "Championship",

● Deneme sürüşleri ve ısınma turları ile kendimizi hazırlayıp rakiplerimizi takip edebileceğimiz "Single Race",

● Birçok oyuncuyla oynatabilen "Multiplayer Race"...

200 beygir gücündeki motorsikletleri kullanırken, birbirinden hızlı ve güçlü yarışmacının baskıyla, simulasyon oyunu tutkunları için hazırlanmış GP 500, Suzuki yarışçısı Kenny Roberts Jr. Tarafından "en iyi ve sağlıklı bir antrenman şekli," olarak tanımlanıyor.

Bilgi için

Hasbro Intertoy
Tel: (212) 259 11 97
Fiyatı: 17.500.000 TL

INTERNET CAFE YÖNETİCİLERİNE MÜJDE CAFE MANAGER V.1.0

Alfa Yazılımdan Cafe Yönetimini otomatikleştiren, kullanımı kolay, yüksek güvenli, dünyada ilk ve tek otomasyon programı...

TÜM BİLGİSAYARLARIN MERKEZİ KONTROLÜ

Kullanıcıların başlangıç ve bitiş sürelerinin otomatik kontrolü.

Süresi biten kullanıcının otomatik olarak kullanımının kapatılması ve ücretinin hesaplanması.

Ana bilgisayardan istenen kullanıcının bağlantısının kapatılması.

Ana bilgisayardan tüm bilgisayarların Shut-Down edilebilmesi.

İstenilen bilgisayarlara kullanıcı erişiminin engellenmesi veya açılması.

Tüm kullanıcıların anlık bağlantı durumlarının merkezden gerçek zamanlı olarak izlenmesi.

Cafede yapılan harcamaların takibi.

RAPORLAMA

Saat ücretlerinin ve özel indirim tarifelerinin yönetici tarafından ayarlanabilmesi.

Tüm Cafe için günlük, haftalık ve aylık hasılat raporlarının hazırlanması.

YÜKSEK GÜVENLİK

Yönetici dışında hiçbir kimsenin programı devre dışı bırakamaması.

ALFA YAZILIM
DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.

Kervangeçmez Caddesi No.:14/2 Mecidiyeköy / İST.
Tel.:0212 347 01 31 - 32 Fax.: 0212 266 12 86

ÜCRETSİZ DEMO VERSİYONU İÇİN LÜTFEN İRTİBAT KURUNUZ...
TÜRKİYE GENELİNDE BAYİLİKLER VERİLECEKTİR.

Temel Özellikleriyle

Çizgi
Canlandırma

Teorik bilgilerle çizgi animasyon teknikleri

Beyaz perdede iki tür oyuncu bulunur: Yüklü paralarla bir filmde rol alan ve imkansız olanlar da dahil ne isterseniz yapan çizgi karakterler. Fakat çizgi karakterler canlandırmayı beklerler. Onlara hareket, jest, kişilik ve ruh vermek canlandırmacının uzmanlığındadır. Çizgi canlandırmacılar tarafından yaratılan karakterler, eğer başarıya ulaşılırsa izleyicinin ilgisini uzun süre koruyabilirler. Miki Fare, Superman, Tarzan ve daha birçokları izleyiciler için gerçek kişilerdir.

Türkiye'de bu türün ilk örneği olan kitapta, animasyonun temel ilke ve kurallarını anlatarak teorik bilgiler vermeyi amaçlamıyor. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi mezunu, Türkiye'nin ilk uzun metraj canlandırma filmi olan "Dede Korkut - Boğaç Han" çalışmasında animatör olan Mehmet Naci Dedeal'ın kaleminden farklı tekniklerin yanı sıra, çizgi canlandırmanın incelikleri, uygulama örnekleri, bilgisayar ve video teknolojileri gibi değişik teknolojiler anlatılıyor. Hiçbir yazılıma ve teknik ayrıntıya girmeden çizgi canlandırmaya kavramsal bir giriş yaparak canlandırma konusunda eğitim gören ve kaynak sıkıntısı çeken genç kuşaklara yol gösteren bir kitap olabilir. Kitap metin ağırlıklı olduğu kadar, canlandırma örnekleriyle desteklenmiş. CD'sinde ise 183 adet AVI, örnek resimler ve 1993 Ankara Uluslararası Film Yarışması ödüllü bir de kısa film yer alıyor.

Amatörler İçin Windows 98

Eğlenerek İşletim
Sistemini Keşfedin

Gerçekten ismine layık ilginç bir kitap.

Bilgisayara yeni başlayanlar için hazırlanmış, eğlenceli ve akıcı dille yazılmış kendi tarzında bir kitap. Konu başlıkları karikatürlerle canlandırılmış. Kitaptaki sıcak anlatımın içerisinde gerekli görülen yerlerde püf noktalarına yer verilmiş. Eğer isterseniz okumada geçebileceğiniz fakat ilginizi çekebilecek teknik konular başlıklar altında yazımın içerisinde ayrıca bulunuyor. Unut-

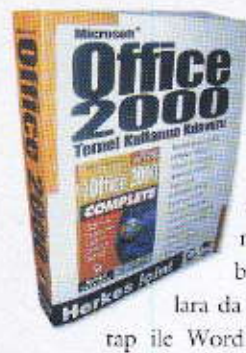
mamanız gereken ve çok yanlışla düşünülen konular içerisinde gerekli görülen bilgiler ise yine "Teknik Konu", "Püf" başlıklarında olduğu gibi ayrı bir simge ile "Unutma" adı altında belirtilmiş. Yine değişik bir yaklaşımla ilk sayfada kitaptan ayırıp ayrıca göz gezdirebileceğiniz oldukça temel ve basit ipuçlarının bulunduğu bir de kopya kâğıdı bulunuyor. Windows'un tanımı, on yeni özelliği, simgelerin anlamları, Windows gezginin kullanımı, Denetim Masası ayarları ile ihtiyacınıza uygun hale getirmek, bedava yazılımlar ve genelde Windows kullanımına başlamadan önce bildiğiniz varsayılan konular ile amatörler için ilginç olan bilgilere yer verilmiş. Kitabın sonundaki eklerde kısa bir sözlük ve Windows kurulumu hakkında bilgiler bulunuyor. Hatta kurulum öncesi kutunun ambalajını nasıl açmanız gerektiği bile komik bir şekilde anlatılmış. Kafanızı karıştıran, yayınlar ile başedemiyorsanız "Amatörler İçin" serisinin Windows hazırlanmış kitabını edinebilirsiniz.

Office 2000 Temel Kullanımı

Yeni ve Orta Düzeyli
Kullanıcılar İçin

Office kullanıcıları için temel bilgiler.

Office 2000 Temel Kullanım Kılavuzu her düzeyde bilgisayar kullanıcısına Office 2000 yazılımları hakkında gereksinim duyduğunuz bilgileri sunmak ve başvuru kaynağı olması amacıyla hazırlanmış bir kitap. Birkaç kitabın birleştirilmesiyle yaratılmış bu kitapta bazı temel konulara da yer veriliyor. Kitap ile Word 2000'de doküman yaratılması, biçimlendirilmesi, yazdırılması, nesne ve resim ekleme, Excel 2000'de verilerin girilmesi ve düzenlenmesi, özel formüllerin yazılması, Powerpoint 2000'de hızlı ve kolay sunu yaratmak, metin ve grafiklerin düzenlenmesi, Access 2000'de veri tabanı planlanması ve oluşturulması, tablo ve ilişkilerin kurulması, Outlook 2000'de program ve toplantılarınızın planlanması, e-mail göndermek, Publisher 2000'de etkileyici yayınlar yaratılmasıyla ilgili ipuçları ve grafikler üzerinde çalışması hakkında genel bilgilere ulaşabilirsiniz. İnternet bölümünde Web yayıncılığında İnternet'in ve HTML'in temellerinden de bahsediliyor. Office 2000 paketinin üyesi olan Frontpage'e yeni başlayanlara genel kullanım bilgileri veriyor. Tüm Office uygulamalarının kullanım amacı ve kolaylıkları hakkında ihtiyacınız olan temel bilgileri bu kitapta bulabilirsiniz. Eklerde "Windows 98 Komut ve Özellik Referansı" ve "Office 2000 kurma kılavuzu" adı altında yine temel bilgiler içeren referanslar yer alıyor. ■

Ürün Bilgisi

Çizgi Canlandırma

Bilgi İçin : Pusula Yayıncılık
Tel : (212) 252 42 80
Faks : (212) 293 15 44
Fiyatı : 9.500.000 TL

Ürün Bilgisi

Amatörler İçin Windows 98

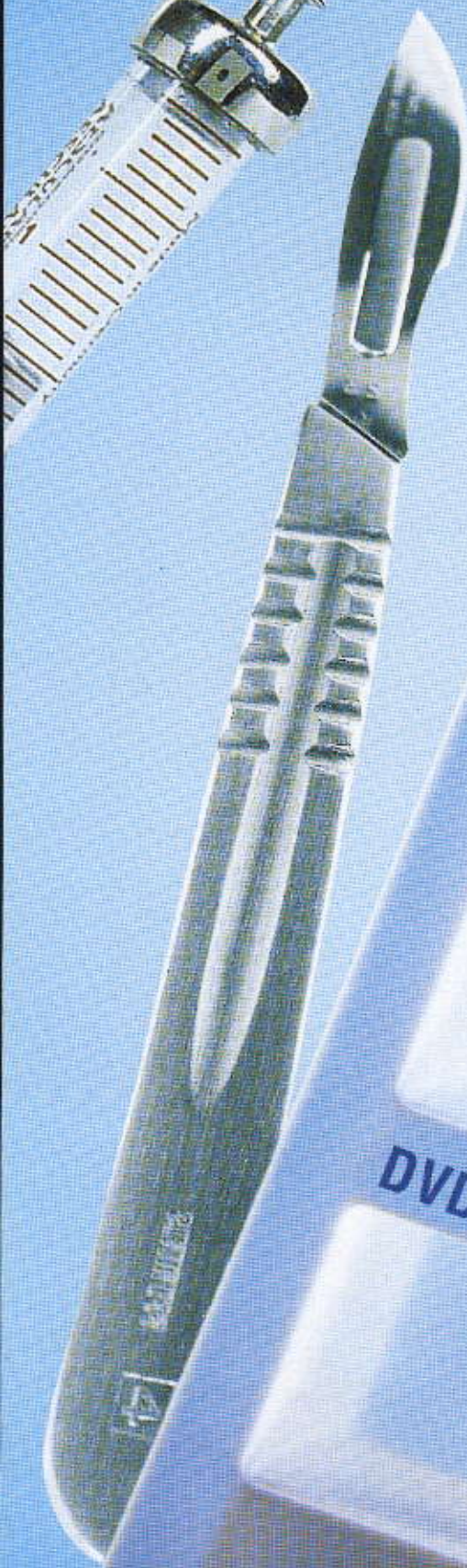
Bilgi İçin : Dünya Yayıncılık
Tel : (212) 629 08 08
Faks : (212) 431 38 13
Fiyatı : 5.500.000 TL

Ürün Bilgisi

Office 2000 Temel Kullanımı

Bilgi İçin : Alfa Basım Yayıncılık
Tel : (212) 511 53 03
Faks : (212) 519 33 00
Fiyatı : 16.000.000 TL

PC'nize

İŞLEMÇİ

VCR 50

RAM

GRAFİK KARTI

DVD SÜRÜCÜSÜ

Doping

Bilgisayarınızın yavaşladığını mı düşünüyorsunuz? 3D oyunlar bir dia gösterisine mi dönüşüyor? Çözüm basit: Upgrade. PC dopinginin ne zaman işe yarayacağını, hangi dopinglerin hangi dozda alınması gerektiğini açıklıyoruz.

Ufuk Yamanlıkoğlu uyorman@chip.com.tr

Bilgisayarla sıkça haşır neşir olan biri için yavaşlaktan daha sinir bozucu birşey olamaz. Yeni çıkan her işletim sistemi donanımı fazlasıyla sömürürken, Office paketleri, oyunlar, grafik ve video uygulamaları da sistemin kalan son kaynaklarını da bir anda tüketiverir, artık fare imlecinin "normal" halini almasını beklemeye başlarsınız. Bir arkadaşınız da yeni aldığı canavar bilgisayarla aynı anda neler yaptığını ve hangi oyunlarda saniyede kaç kareye kadar çıktığını ballandıra ballandıra anlatırken, artık canınıza tak ettiğini ve emektar PC'nize doping yapma zamanının geldiğini anlıyorsunuz.

Çoğu bilgisayarda terfi için yeterli potansiyel vardır, ekran kartı, RAM ve işlemci hız artırmak için kullanılan en popüler bileşenler. Yeni bir bilgisayar aldıktan daha birkaç ay sonra bile öyle yazılımlar veya oyunlar çıkıyor ki bilgisayarınız bu uygulamaları hızlı bir şekilde çalıştırmak için yetersiz kalabiliyor. Ancak emektar PC'nizi nasıl tekrar ayakları üstünde doğrultacaksınız? İlk yardım çantasında neler bulunması gerektiğini de açıklıyoruz.

Terfi için çıkış noktası: Sistemimde neler var?

Terfi işlemine başlamadan önce bilgisayarınızda hangi bileşenlerin bulunduğunu tespit edin. Windows'un Aygıt Yöneticisi'nden gerekli bilgileri almadığınızı düşünüyorsanız, test ve analiz

programları kullanabilirsiniz. Dr. Hardware 99, Sandra 99 ve InfoPro 2.0 bu iş için kullanabileceğiniz faydalı programlardan. Eğer bir oyun fanatigiyseniz ve sisteminizin 3D gösterimdeki başarımını da tespit etmek istiyorsanız 3Dmark99 3D Benchmark programından faydalanabilirsiniz, böylece daha sonra terfi işleminin getirdiği avantajları da ölçebilirsiniz.

Adım adım doping: Kendi terfini kendin yap

Öncelikle hangi bileşenlerin sistemini ze en fazla performans artışı sağlayacağını açıklayacağız. Bu bağlamda her bileşen için, RAM modülleri, CPU'lar, anakartlar, ekran kartları, CD/DVD sürücüler veya sabitdiskler gibi ayrı bölümler hazırladık. Bu bölümlerde resimlerle görsel bir şekilde de neler yapmanız gerektiğini adım adım gösteriyoruz. Terfi için kesin ürün seçiminde kararsız kaldıysanız editörlerimizin tamamen kişisel tavsiyelerinden faydalanabilirsiniz. "10 altın kural"ımızı dikkate alırsanız terfi işleminde sizin için ters giden şeyler olmaz.

Dünyayı para yönetir: Ucuz doping yoksa kalsın

Terfi işlemi ancak ödediğiniz paraya gerçekten değiyorsa mantıklıdır: 1000\$'a bu yazı hazırlandığı sırada PI-II-450 işlemcili, 64 MB RAM, 16 MB ekran kartı ve 6.4 GB sabitdiski ve tam

multimedia özelliklerine sahip komple bir bilgisayar almak mümkündür. Bu durumda terfi işlemi birçokları için pek de mantıklı olmayabilir, biraz daha para gözden çıkarıp ikinci bir bilgisayar alınabilir. Terfide bunları da dikkate alarak 400-500\$ sınırını geçmemeye çalışın.

Emeğin karşılığı: Daha hızlı PC ve özgüven

Upgrade işleminden alacağınız akılla çıktırıysanız ilk avantajınız olacaktır: Birincisi bilgisayarınız eskisine göre daha hızlı çalışacak ve ikinci olarak da PC teknolojisini yakından tanıma fırsatı bulacaksınız. Sizininkinden daha hızlı bir bilgisayara sahip olmakla böbürlenene arkadaşlarınıza da edindiğiniz teknik tecrübe ve bilgilerle karşılık verebilir ve bilgisayarını terfi edebileceğini söyleyebilirsiniz.

İçindekiler

• Terfi ve Montajın 10 Altın Kuralı	46
• Daha Fazla RAM: Pahalı Ama Değer	48
• CPU Değişikliği: Kalp Nakli	50
• Tablo: Upgrade için en iyi CPU'lar	52
• Anakartlar: PC'niz Sağlam Temeller Üzerinde	56
• Ekran Kartları: 3D Hız Dopingi	60
• Tablo: 3D Chipsetlere Genel Bakış	66
• CD, DVD ve diğerleri: Montaj ve Kurulum	68
• Sabitdiskler: Verilerinize Yer Açın	70
• CHIP Editörlerinin Satın Alma Tavsiyeleri	76

Terfi ve Montajın 10 Altın Kuralı

PC montaj hırsınızı tatmin etmeden önce bazı noktalara çok dikkat edin, aksi halde bazı donanım parçalarına kalıcı hasar verebilir ve hiç de istemediğiniz ve beklemediğiniz durumlarla karşılaşabilirsiniz.

Donanım üzerinde sizin sebep olduğunuz arızalarda hiçbir satıcı garanti kapsamında olmadığı için bu parçaları değiştirmeyecektir.

1. Kural: Her zaman sistemin bir yedeğini alın. Her PC kullanıcısı her gün eklemek yediği gibi düzenli olarak önemli verilerin güvenlik kopyasını almalıdır, özellikle de terfi gibi kasa içinde yapılan müdahalelerde. Dikkatsizlik sonucu çok önemli verilerinizi kaybedince Upgrade neye yarar ki?

2. Kural: Kaliteli alet ve araçlar kullanın. Kalitesiz el aletleri donanıma kalıcı

bilgisayarınızın orasına burasına müdahale etmeyin, ummadığınız hasarlar verebilirsiniz. En iyisi direk güneş ışığında veya aydınlık bir masa lambasında çalışmaktır.

5. Kural: Çalışma masanızı temiz tutun. Montaj işlemleri tüm gece boyunca sürse bile yiyecek ve içecekleri masanızdan uzak tutun. Dikkatsiz bir hareketle kahvenizi açık PC'nizin içine ya da sabitdiske dökebilirsiniz ve sabah bilgisayarının yolunu tutmaya hazırlanabilirsiniz.

6. Kural: Dokümantasyon ve yazılımları hazır bulundurun. Donanım parçalarının tüm kitapçık ve sürücü CD ve disketlerini toplayın, elinizin altında hazır olsunlar. Çoğu teknik bilgiyi ancak bu kitapçıklardan temin edebilir ve bir sürücü güncellemesini de ancak temel sürücü paketini kurduğunuzda gerçekleştirebilirsiniz.

Ayrıca CD-ROM sürücünüzü de tanıtan bir açılış disketine (Windows 98 Başlangıç disketi gibi) sahip olmak her zaman için faydalı ve gereklidir. Herhangi bir sorunda sistemi sabitdiskten açamadığınızda başvurabileceğiniz tek medya sistem açılış diskettir. Sadece bir bilgisayarınız varsa ve montaj sırasında bu yüzden Internet erişiminiz yoksa önceden gerekli tüm sürücülerini Download edip disketlere veya sabitdiske kopyalayın.

7. Kural: Kasayı açmadan önce mutlaka bilgisayarın fişlerini prizden sökün, aksi halde elektrikle beslenen bileşenlere temas etme tehlikesiyle karşı karşıya kalırsınız.

Dikkat: ATX aygıtlarda açma kapama düğmesi ile bilgisayarı kapatmak yeterli değil, güç kaynağı bu durumda halen elektrikle beslenmeye devam eder ve anakartı baz elektrikle besler (klavyenin yanan Led'lerinden bunu anlayabilirsiniz). Bu durumda eğer varsa güç kaynağının da Power düğmesini kapatmak gerekir. En sağlam yol da güç kablosunu sökmektir.

8. Kural: Söktüğünüz donanım parçalarına özen gösterin. Az önce söktüğünüz, eski ekran kartınıza şu an için ihtiyacınız olmasa bile onu iyi saklayın, ileride size ya da bir arkadaşınıza çok la-

zım olabilir. Eski parçaları en iyisi yeni donanım parçalarının kutularında saklayın. İleride tekrar kullanmayı düşündüğünüz kartlar için de çok daha önemlidir bu.

9. Kural: Tüm vidaları sökün. En iyisi hangi tür vidaları nereden söktüğünüzü bir kağıda çizin. Vidalar kısmen değişik çapta başlara sahiptir. Kasa kapağının

PC montajında donanıma hasar vermemek için sadece kaliteli ve işe yarayacak aletler kullanın.

kalın vidaları anakart veya sabitdiskin ince başlı vidalarının takıldığı yuvalara hasar verebilir.

Çok önemli: Bilgisayarı açmadan önce kasanın içinde vida veya slot kapağı unutup unutmadığınızı mutlaka kontrol edin. Boşta duran bir metal parçası bir yerde kontağa sahipse bilgisayarı açarken kısa devre oluşabilir.

10. Kural: Asla şiddet kullanmayın. Normalde tüm parçalar (CPU, RAM ve diğer kartlar) fazla direnç göstermeden yuvalarına otururlar. Eğer yuvaya oturmuyorsa asla kaba kuvvetle direnen parçayı yuvasına bastırmayın. Parçayı neyin yuvasına oturmasına engel olduğunu veya parçayı doğru şekilde takip takmadığınızı kontrol edin.

Genelde teknik problemlerden ziyade mekanik problemler öne çıkar ve Upgrade işlemini zorlaştırabilir. Terfiden önce kasayı iyice inceleyin ve kendinize her zaman bir dönüş yolunu açık bırakın. Aksi halde terfi işlemi bir kaba dönüş olabilir.

Dikkat: Çoğu ATX güç kaynağında ayrı bir açma kapama devresi bulunur.

hasarlar verebilir. Bıçak, kağıt makas veya izole edilmemiş tornavidaları PC bileşenlerinden uzak tutun.

3. Kural: Statik yüklenmeleri engelleyin. Zayıf enerji boşalmaları bile bellek entegreleri veya işlemcilerle hasar verebilir. Statik yüklenmelerden düzenli olarak birkaç dakika aralıklarla topraklanmış bir cisme (kalorifer dilimleri gibi) dokunarak kurtulabilirsiniz (askerler bunun için çıplak ayakla toprak üstünde yürürler).

Metal kontaklara asla metal cisimler veya çıplak elle dokunmayın. İşin uzmanları da bu kuralı birçok defa çiğnemelelerine rağmen bir şey olmamasına güvenmesinler.

4. Kural: Sadece iyi aydınlatılmış odalarda kasa içinde çalışın. En iyi alet edavatları kullansanız bile alacakaranlıkta

Daha Fazla RAM: Pahalı Ama Değer

PC'niz yavaşladıysa bunun en büyük nedeni RAM'inizin artak işletim sistemine ve kullandığınız programlara yeterli gelmemesidir. Windows bu durumda çok daha yavaş olan sabitdiskteki takas dosyasını kullanmak zorunda kahr. Ne CPU ne de ekran kartı burada sistem hızı üzerinde herhangi bir etkiye sahiptir. Sabitdiskinizden sürekli olarak sesler yükseliyorsa, artık RAM'inizi artırmanın zamanı gelmiş demektir.

CHIPucu 1: En azından 64 MByte RAM Lazım

Bir Windows PC'si bugün en azından 64 MB RAM'e ihtiyaç duyar. Daha fazlası da aslında olmasa da olur. Tüm uygulamalar anabelleğe sığabiliyorsa daha fazla anabelleğin getireceği bir hız artışı olmaz.

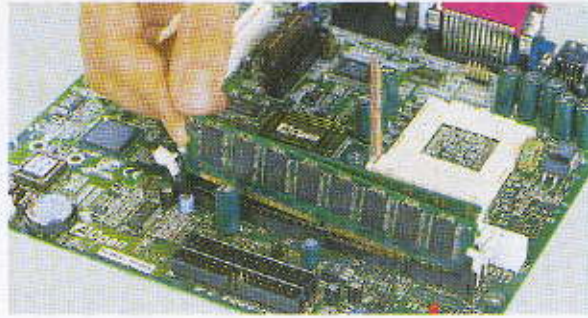
Buna karşın oyun fanatiklerine en yeni 3D oyunları akıcı bir şekilde oynayabilmek için 128 MByte kaçınılmazdır. Grafikler ve resim işleme ile video montaj işleriyle uğraşanlar da RAM'e doymak bilmezler; 192 hatta 256 MB anabellek çödeki su kadar değerlidir. Ancak bu sayede yüksek çözünürlükler ve renk derinliğindeki resimler belleğe sığabilir.

CHIPucu 2: Eski PC'lere iki doz EDO-RAM iyi gelir

Eski anakartlarda tipik olarak 72 pinlik EDO-RAM'ler için beyaz slotlar bulunur, çoğunlukla dört ya da altı yuva yan yana. EDO-RAM yerine SIMM veya PS/2 modülü ifadeleri de kullanılır. Bu modüller sadece çiftler çiftler takılabilir. Aldığınız modüllerin standart taleplere uygun olmasına dikkat edin: 60 ns. erişim süresi ve paritesiz (eşlik biti olmayan).

Çiftler çiftler: EDO-RAM'ler eğik olarak yerleştirilir ve yuvaya dik bir hale getirilir.

Basit ve yeterli: SDRAM modüllerini üstten takıyorsunuz. Daha sonra yandaki çentiklere geçecek şekilde hafifçe bastırın.

Mesela ilk iki slotta 16 MB'lık modüller varsa (yani toplamda 32 MByte) terfi için önünüzde bir engel yoktur, iki tane 16'lık EDO-RAM modülü daha takarak anabelleğinizi iki katına çıkarabilir ve bilgisayar başında geçirdiğiniz bekleme sürelerini de yarı yarıya indirebilirsiniz. Soldaki resimde de görebileceğiniz gibi modülleri önce eğik olarak yuvasına yerleştirip yukarı doğru kaldırmak ve slotu ve çentiklere iyice oturmasını sağlayın. Bilgisayarınız yeniden açıldığında normalde yeni RAM'leri kendiliğinden görecektir. Sistem açılışında BIOS iki kat daha fazla RAM sayacaktır.

CHIPucu 3: EDO-RAM'in sınırı 64 MB'a kadar

Buna karşın boş bellek yuvarınız yoksa terfi için eski modüllerden iki tanesini feda etmeniz gerekir. Teknolojisi mazide kalmış EDO-RAM fiyatlarının yüksek olduğu düşünülürse bu pek de akılcıca bir iş olmaz. Bu eski RAM'ler yazınıza uyuyorsa o zaman söktüğünüz RAM'leri de bu şekilde değerlendirebilirsiniz. 64 MB'dan daha fazla RAM takmamaya dikkat edin, aksi halde ön belleklenebilir alanla ilgili problemler çıkabilir. Bilgisayar 64 MB'ın üzerindeki belleğe bu durumda daha yavaş kullanacağı için bu terfi sisteminizi hızlandırmak yerine yavaşlatabilir de.

CHIPucu 4: EDO-RAM ve SDRAM'leri karıştırmayın

Dikkat: MMX destekli bazı anakartlarda EDO-RAM'lerin yanısıra SDRAM için de yuvalar bulunabiliyor. Ancak bu iki slotu aynı anda çoğunlukla kullanamazsınız, zira çoğu anakart bu iki RAM türü için aynı besleme gerilimleri (voltaj akımı) sağlamaz. Bu yüzden öncelikle anakartın kitapçığından bu iki

RAM türünü kombine edip edemeyeceğinizi öğrenin. Şüpheye düşerseniz kasanızı sırtınıza vurup bilgisayarının yolunu tutun ve orada yeni RAM'lerle test edin.

CHIPucu 5: SDRAM ile terfi hiç bu kadar kolay olmadı

Yeni bellek türü SDRAM, DIMM (Dual Inline Memory Module) yapı formunda üretiliyor. SDRAM-DIMM'lerinin avantajı onları tek tek ve farklı kapasitelerde de takabilmeniz. Bu şekilde 32 MByte'lık bir bilgisayarı 64 MB'lık tek bir modülle çabucak 96 MByte'a yükseltmek mümkün.

Yeni RAM'in montajı da oldukça basit: Modülü yukarıdan hafifçe bastırarak düzgün bir şekilde çentiklere oturacak şekilde yuvalarına yerleştirin, bazen tam oturması için biraz bastırmanız gerekebilir. Bilgisayarı yeniden açtığınızda yeni bellek otomatik olarak tanınacaktır. Son zamanlarda karşılaştığımız bir durum da bazı anakartların bazı bellek modüllerini eksik görmesi. İki tane 64'lik bellek modülü takmanıza rağmen 128 MByte yerine sadece 64 MByte görüntüyor. Bu durumda BIOS güncellemesi yapmanız ya da RAM'leri değiştirmeniz gerekebilir.

CHIPucu 6: RAM pahalı olsa da sağlayacağı hıza değer

RAM, fiyatı arada bir düşüp çıkan pazardaki tek PC parçası. Spekülasyonlar ve maalesef ülkemizdeki kendini bilmez bilgisayar satıcılarının da şişirmeleri sonucu RAM fiyatları üç dört katına kadar çıktı, son zamanlarda yine düşme eğilimine girdi ve şu anda 100-120\$ civarında. Yıl sonuna doğru tekrar eski fiyat düzeyine inmesi bekleniyor. Yine de fiyatlar bu kadar artsa da RAM terfisi her zaman mantıklıdır ve ödediğiniz her kuruşa (pardon S'a) değerdir.

CPU Değişikliği: Kalp Nakli

Bir bilgisayarı kısaca tanımlamak gerektiğinde ilk olarak kullanılan CPU'nun Megahertz sayısının söylenmesi boşuna değildir. Diğer PC bileşenlerinin de sistemin performansı üzerinde etkisi olmasına rağmen işlemci bir bilgisayarın kalbi ve beyni olarak terfi düşleminin bir numaralı adaydır.

CHIPucu 1: Soket-Volt: CPU teknolojisine kısa bakış

Önce CPU ve anakart arasındaki işbirliğinden biraz söz etmek gerekiyor: Bir anakart bir işlemci için genelde dört önkoşulu yerine getirmek zorundadır: doğru yuva (Socket 7 veya Slot 1), doğru besleme gerilimi (mesela 2.2 Volt) ve sabit saat çarpanı (3, 3.5, 4 gibi tam ve yarım sayılardan oluşan) ile birlikte doğru sistem frekans hızı (çoğunlukla 66 veya 100 MHz). Bu son iki değer çarpıldığında PC işlemcilerinin en önemli performans değeri elde edilir: CPU saat frekansı.

Mesela 466 MHz Celeron işlemcisi 7 saat çarpanında ve 66 MHz sistem hızında çalışır. Pentium II/400 ise 4x100 MHz'de çalışır. Yani hangi işlemcilerin kullanılabileceği anakarta bağlıdır, daha

doğrusu anakartın chipsetine (sonraki sayfadaki tabloya bakınız).

CHIPucu 2: Bilgisayarındaki anakartın markası ne?

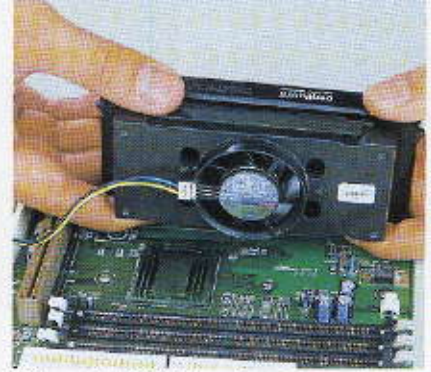
Kasanın içindeki anakartın marka ve modelini öğrenmek çoğunlukla basit değildir. Genel olarak dört imkan söz konusu: Birincisi PC'nizin kasanı açıp bakabilirsiniz. Ancak sadece yeni anakartlarda (o da küçük ve gizlenmiş bir şekilde) anakartın marka ve modeliyle ilgili etiketler, kabartmalar veya yazılar bulunur. Anakartınızın marka ve modeli anakartın kitapçığında da yazar. Şansınız varsa bilgisayarın aldığınızda bu kitapçık da beraberinde verilmiştir. Bu kitapçıkta ayrıca kullanılan chipset de yazar.

Üçüncü çözüm de Internet'ten geçiyor: Belçikalı anakart ve BIOS uzmanı Wim'in Web sayfasında (www.ping.be/bios/) sistem açılışında BIOS'un ekranda gösterdiği harf ve sayı kombinasyonlarının sırrını çözmek mümkün, buradaki tanımlamalardan anakartın üreticisini, modelini ve kullandığı chipseti bulabiliyorsunuz (biraz İngilizce bilgisine ihtiyacınız olabilir).

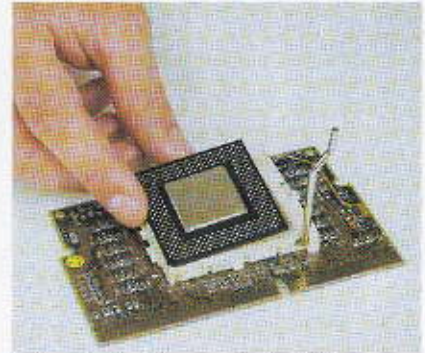
Son olarak da sistem analiz programlarından faydalanabilirsiniz: Mesela Sandra 99 analiz programı anakart konusunda da oldukça bilgilendirici ve çoğunlukla üretici ve model hakkında da bilgiler verebiliyor. Chipseti de Internet'te üreticinin Web sayfasında ya da Windows Aygıt Yöneticisi'nde Sistem Aygıtları bölümünde öğrenebilirsiniz.

CHIPucu 3: Güncel BIOS hayati öneme sahiptir

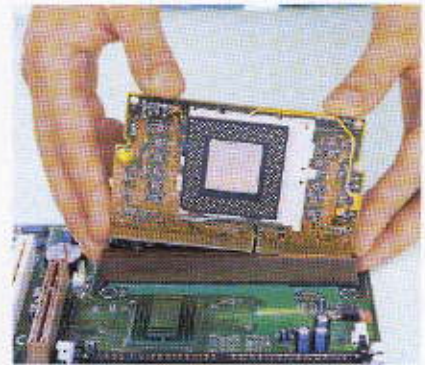
Anakartınızın modelini biliyorsanız hayalinizdeki işlemcinin kesin olarak desteklenip desteklenmediğini kitapçıktan öğrenebilirsiniz. Soft Menu özelliğine sahip ABIT gibi anakartlar bu konuda çok esnekler ve hiçbir Jumper ile uğraştırmadan CPU'yu otomatik olarak tanıyorlar. Eğer anakartınız terfi etmeyi düşündüğünüz işlemciyi desteklemiyorsa Internet'e bir bakmanızda fayda var: Ünlü üreticilerin çoğu Web sayfalarında BIOS Update dosyalarını Download için hazır bulundururlar. BIOS güncellemelerinin Revision geçmişinde ilgili

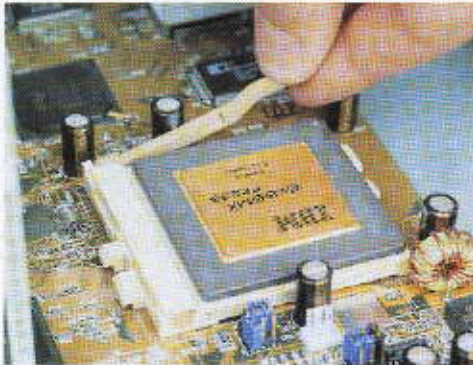
Sökme: Eski CPU'yu sökerken yandaki iki Retention slotunu içeri doğru bastırın.

Dolambaçlı Celeron: Socket 370 işlemciyi adaptör kartına yerleştirin.

Yeni yuva: Slotketi taktıktan sonra mutlaka iyi soğutulmasına dikkat edin.

Elveda: Kolu yukarı kaldırarak eski Socket 7 CPU'nuzu yuvasından çıkartabilirsiniz.

Yeni güç: Takarken yuvarlak köşeye dikkat edin ve kolu tekrar indirin.

Update ile desteklenen tüm CPU'ları görebilirsiniz.

Aradığınız işlemciyi bu geçmişte bulduysanız sözkonusu işlemciye terfi edebilirsiniz. Aksi halde sadece çoğunlukla Tayvanlı üreticilerin en azından İngilizce bir destek hattına ya da e-mail destek servisine sahip olmasını umabilirsiniz.

CHIP olarak sadece üreticilerin anakartları için önceden ya da BIOS güncellemesi ile destek verdiği işlemcileri anakartlara takmanızı tavsiye ediyoruz. ▶

Voltaj ayarlayıcı arasoketlerden ya da anakartta lehimleme yapmaktan kaçının, zira katlanacağınız masrafa ve zahmete ve rizikoya değmeyecektir.

CHIPucu 4: BIOS Update için iki kere kontrol edin

BIOS güncellemesini Flash (yazma) programıyla birlikte Internet'ten veya üreticiden temin ettiyseniz BIOS güncellemesine başlayabilirsiniz. İhtiyaç duyduğunuz güncellemeyi elbette ki eski CPU'nuz takılıyken yapmanız gerekiyor, yeni işlemciyi ancak güncellemeden sonra kullanabilirsiniz. Dikkat: Bazı eski anakart modellerinde BIOS güncellemesi için anakart üzerindeki bir Jumper'in (çoğunlukla "Enable BIOS Update" olarak bilinir) çıkartılması ya da yerinin değiştirilmesi gerekiyor. Anakartın kitapçığı bu prosedürle ilgili daha fazla bilgi verir.

Şimdi üreticinin çoğunlukla güncelleme paketiyle birlikte gelen bir readme.txt dosyasında belirttiği talimatlara uymalısınız, en geç şimdi İngilizce bilmeniz gerekir. Batch dosyalarında özellikle dikkat edin, bunlar çoğunlukla BIOS'u otomatik olarak günceller, ancak eski BIOS sürümünüzü diskete yedeklemezler. Eski BIOS sürümünün yedeğine sahip olmak çok çok önemlidir, ters giden bir şeyler olduğunda en azından eski BIOS'unuzu yükleme şansınız olur. Ayrıca anakart modeli ve BIOS güncellemesinin gerçekten de birbirine tam olarak uygun olmasına dikkat edin, tek bir yanlış harf bile hayati öneme sahiptir. Yanlış sürüm yüklenmiş bir BIOS ana-

kartı kullanılamaz hale getirir ve yenisini alıp monte edene kadar da PC'niz çalışmaz.

CHIPucu 5: PC dopinginin anakarta bağlı sınırları

Sisteminizde halen çok eski bir 486 veya Socket 5'li bir Pentium anakart varsa en yoğun doping teşebbüsleri bile bir işe yaramaz. Çok büyük masraf ve zahmetle bile bu eski sistemler adam olmaz. Bu bilgisayarlar için sadece Overdrive işlemci seçenekleri kalıyor ki bunlar da hem pahalı hem de bu eskimiş sistemlerin performansını makul bir düzeye çıkaramıyorlar. Zira sistemin diğer bileşenleri işlemciyi frenliyor, en başta da eski anakartın düşük bellek transfer hızı.

Günümüzde ancak MMX işlemci takılı PC'lerde mantıklı CPU terfi işlemleri gerçekleştirilebilir. Sadece bu anakartlarla birlikte yeni işlemciler için gerekli teknik koşullar sağlanabiliyor (ayrı voltaj besleme gibi).

CHIPucu 6: CPU terfisinde büyük oynayın

Ancak MMX uyumlu anakartlarda da güncelleme her zaman işe yaramayabiliyor. Terfinin gerçekten bir işe yaraması için mümkün olduğunca hızını iki katına çıkarmaya çalışın.

Bu nedenle Cyrix ve IDT (arasanız da bulamazsınız) işlemcilerden uzak durmanızda fayda var, bu işlemciler ucuz olsa bile beklediğiniz performans artışını sağlamayacaktır. Ayrıca bu iki işlemci üreticisi chipset üreticisi VIA tarafından satın alınmış durumda; bu işlemcilerin

FS2	FS1	FS0	BUS FREQ.
2-3	1-2	2-3	50MHz
2-3	1-2	1-2	55MHz
2-3	2-3	2-3	60MHz
2-3	2-3	1-2	66MHz
1-2	2-3	2-3	75MHz

Jumper ayarı 1: Yeni sistem frekansı ayarlanır - bu örnekte 66 MHz'de kalıyor yine.

FS2	FS1	FS0	BUS FREQ.
2-3	1-2	2-3	50MHz
2-3	1-2	1-2	55MHz
2-3	2-3	2-3	60MHz
2-3	2-3	1-2	66MHz
1-2	2-3	2-3	75MHz

Jumper ayarı 2: Şimdi sırada çarpan var: K6-III burada 2 çarpanını 6 olarak yorumlar (yazıyı okuyunuz).

VID2	VID1	VID0	CPU VOLTAGE	CPU TYPE
EMPTY	2-3	EMPTY	2.8V	K6-266
2-3	2-3	2-3	2.8V	P550
2-3	2-3	1-2	2.8V	K6-266
1-2	2-3	2-3	3.2V	K6-266
2-3	2-3	2-3	4V	P550-SID
2-3	2-3	1-2	5.1V	P550-JME

Jumper ayarı 3: K6-2 ve K6-III 2.2 ve 2.4 volta ihtiyaç duyarlar.

geleceği ve anakart üreticilerinin desteği bu nedenle bir soru işareti.

CHIPucu 7: Bazı Socket'lerde AMD K6-400 desteği var

Intel'in VX, HX veya TX chipsetli bazı eski Socket 7 sistemlerde ve bazı SIS, ALI ve VIA chipsetli anakartlarda AMD'nin 400 MHz'lik K6-2 ve K6-III işlemcileri için destek bulunabiliyor. Bu işlemcilerin özelliği 66 MHz'lik veriyolunda da çalışabilmeleri, yeter ki gerekli voltaj sağlanabilsin. Anakartınız Jumper ayarı veya BIOS'taki bir seçenekle 2.2 veya 2.4 Volt (modele göre değişebiliyor) besleme gerilimi sağlayabiliyorsa terfi için önünüzde bir engel yok demektir: AMD CPU'ları varolan 2 çarpanını 6 olarak yorumluyorlar (6x66=400). Önünüzdeki tek engel bu işlemcileri bulabilmekteki zorluklar olabilir.

Elbette ki AMD işlemcileri çok daha yüksek bir hızda çalıştıkları için daha yeterli bir soğutucu fana ihtiyaç duyarlar. ▶

Upgrade için En İyi CPU'lar

Yuva	Uygun Chipsetler	Üretici	Modeli	Frekans (MHz)	Çarpan	Bus (MHz)	Fiyatı (yaklaşık)*
Socket 7	Intel HX, VX, TX**	AMD	K6-2	400	6	66	70
			K6-3	400	6	66	100
			K6-2	450	4.5	100	95
Super-7	ALI Aladdin-5, VIA MVP3	AMD	K6-2	500	5	100	111
			K6-3	450	4.5	100	150
			K6-2	500	5	100	190
Slot-1	Intel LX veya EX	Intel	Celeron***	400	6	66	73
			Celeron	433	6.5	66	90
			Celeron	466	7	66	133
			Celeron	500	7.5	66	169
Slot-1	Intel BX veya ZX	Intel	Pentium III	550	5.5	100	377
			Pentium III	600	6	100	495

* Kasım ortası fiyatları ** Tüm TX Chipsetli'ler K6 400'ü desteklemiyor.

*** Slotket adaptörü ile takılabilir.

Bu yüzden yeni işlemci takılı halde bilgisayarı ilk defa açmadan önce soğutucunun iyice oturup oturmadığını kontrol edin. En iyi soğutma sistemi yine eğer bulabilirsiniz ısıyı ileten macunlardan damlatmak olacaktır.

P55T2P4 serisi ve SP98 ve TX97 serilerinin neredeyse tüm modellerindeki Asus anakart sahipleri bu konuda şanslılar, AMD K6'nın 400 MHz'lik modelleri çok büyük ihtimalle destekleniyor. Gigabyte veya MSI sahiplerinin de bir şansı olabilir: GA-5X ve MSI51XX serisi bazı anakartlar 400 MHz'lik AMD'yi destekliyorlar. Başka model bir anakartınız varsa üreticisinin Web sayfalarına bir bakmanız gerekiyor.

CHIPucu 8: Super 7 sistemler AMD CPU'lar ile tam gaz

Biraz daha yeni Super 7 sistem sahiplerinin durumu çok daha ümitli ve kolay: Bu sistemlerde en çok kullanılan chipsetler olan ALI Aladdin 5 ve VIA MVP3 100 MHz'e kadar sistem frekans hızlarını kaldırabiliyor ve genelde de yüksek saat çarpanları ve çok değişken

voltajlar sunabiliyorlar.

Bu yüzden Super 7 anakart sahipleri için daha hızlı AMD işlemcileri terficleerin rüyalarını süsleyebilir: 450 veya 500 MHz'lik K6-III hantal PC'nize tam gaz verebilir. Terfi bütçeniz kısıtlıysa %20 daha yavaş olan küçük kardeş K6-2 de yarı fiyatına makul bir performans artışı sağlayacaktır. Bu işlemcileri kullanabilmek için yine BIOS güncellemesi gerekebilir.

Intel anakart sahiplerinin durumları ise AMD sözkonusu olunca kötü, zira Intel en büyük rakibi AMD'nin işlemcilerine destek vermek istemiyor, kendi açılarından haklı sayılabilirler.

CHIPucu 9: LX Chipsetli Slot 1'ler için Celeron

466 ve 500 MHz'lik en yeni Celeron bile halen (maalesef) 66 MHz'lik bir sistem hızında çalışıyor ve eski modelleriyle aynı besleme gerilimine ihtiyaç duyuyor. Bu da yeni Celeron'ların, 233 veya 266 MHz'lik ilk Pentium II işlemci takılı eski Pentium II anakartlar için ideal işlemciler olmasını sağlıyor, ikincil ön-

bellegi (L2 Cache) olmayan 266 ve 300 MHz Celeron'lar için de çok iyi bir alternatifler.

Yeni Celeron'ları kullanabilmek için gerekenler en az LX (ya da kırılmış versiyonu EX) chipsetli bir anakart ve düzgün BIOS desteği. En eski FX chipsetler Celeron'u desteklemiyorlar.

Ancak bir de yapı faktörü engeli sözkonusu: Celeron'lar günümüzde sadece Socket 370 formatında bulunabiliyor, bu işlemcileri Slot-1 uyumlu yapabilmek için 5-10\$'lık bir Slot-1 adaptör kartına ihtiyaç var.

Yani önce Celeron işlemciyi apatör karta takıyorsunuz, daha sonra da bu adaptör kartını (slotket de deniliyor) Slot-1 yuvasına (resimlere bakınız) yerleştiriyorsunuz. CPU'nun ve slotketin düzgün olarak oturmasına dikkat edin. Önceden taze güncellenmiş BIOS sistemi yeniden açıldığında diğer tüm ayarları kendisi halledecektir.

CHIPucu 10: BX anakartlılar sabırla bekleyebilirler

BX chipsetli (veya tasarruf edilmiş versiyonu ZX) Slot-1 anakart sahipleri için şu anda mantıklı bir CPU terfi sözkonusu değil. Sonuçta bu anakartlar Pentium II/350 ile pazara çıktılar. 600 MHz'e kadar yeni Pentium III modelleri için çok yüksek bir fiyat talep edildiğinden ve 450 ile 500 modelleri PII-350'e göre çok büyük bir performans artışı sağlamadığından şu an için terfi edebilecek PIII pek de cazip gelmeyecektir. Sabırsız kullanıcılar Overclock'la hızlarını kısmen artırabilirler (bu sayfadaki kutuyu okuyabilirsiniz).

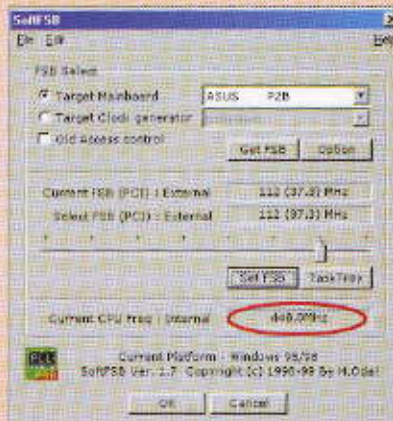
CPU dünyasında sürekli olarak gelişmeler yaşanıyor: 133 MHz sistem veriyolu hızında çalışan Coppermine kod adlı Pentium III'lerin eli kulağında ve bunlar pazarda boy gösterdiğinde 550 ve 600 MHz'lik modellerin de fiyatları terficleerin de dikkatini çekecek kadar cazip olacaktır. Athlon da bir yandan Intel'i fiyat konusunda fena halde sıkıştırıyor, AMD'nin ülkemizde daha fazla destek bulmasıyla Intel işlemcilerinin de fiyatları giderek düşecektir. Gelecekte de BX chipsetli anakartlar için terfi seçenekleri çok geniş olacaktır, zira hemen hemen tüm anakart üreticileri sürekli olarak anakartları için BIOS güncellemeleri sunuyorlar.

Bedavaya Yazılımla Hız Dopengi

Konusu PC Upgrade ve hız artırma olan bir yazıda elbette ki Overclocking konusuna değinmeden geçmek olmaz. Overclocking bir işlemciyi üreticisinin öngördüğü spesifikasyonların üzerinde bir hızda çalıştırma işlemine verilen isimdir.

BX chipsetli anakart sahipleri bir süredir Overclock için çok iyi bir imkana sahipler: SoftFSB programını kullanarak sistemlerini kolayca Overclock edebilirler. Yazılımla FSB (Front Side Bus) hızını artıran bu program Japon yazılım geliştirdi: H. Oda tarafından programlanmış, daha önceki sayılarımızda bu yazılımdan ayrıntılı olarak bahsetmiş ve CD'lerimizde de vermiştik. Böylece mesela bir oyunu daha hızlı oynamak için Pentium III-500'u (5x100 MHz) bir çırpıda (daha doğrusu tıklamayla) Pentium III-560'a (5x112 MHz) yükseltebilirsiniz. Daha sonra normal çalışma düzenine geçince sistemi tekrar yine bir çırpıda eski haline getirebilirsiniz, bu sayede işlemciyi de fazla zorlamazsınız.

Overclock için şunları yapın. Önce üstteki listeden anakartınızı (veya Clock Generator'u) seçin, sistem frekansı için ayar çubuğunu sağa doğru çekin. "Set FSB" düğmesine tıkladığınızda PC'niz yeni hızında çalışmaya başlayacaktır. Yaptığımız test-

Abrakadabra: Tek bir tıklama ile PII-400 artık 448'de çalışıyor.

lerde 100 MHz'de çalışan PII-350, 124 MHz'de yani 434 MHz'de sorunsuzca çalıştı.

Dikkat: Overclocking kendi aldığınız bir risktir! Önce bütün önemli verilerinizi yedekleyin! PC'niz yeni yüksek hızı kaldıramazsa ve bu yüzden çakılırsa ancak yeniden başlatarak sistemi kurtarabilirsiniz. Overclock sonucunda oluşabilecek donanım anızları da garanti kapsamı dışındadır ve CHIP bundan dolayı hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmez.

Anakartlar: PC Sağlam Temeller Üstünde

Yeni bir işlemci veya daha fazla RAM'i kabul etmeyecek kadar çok kısıtlamalara sahip bir anakartı olanların önlerinde tek bir seçenek bulunuyor: PC'nin temeli anakart da yeni bir modelle değiştirilme-lidir artık.

CHIPucu 1: Anakart terfisi ne zaman mantıklıdır?

Hemen belirtmekte fayda var: Anakart terfisine karar vermeden önce makul bir terfi bütçesini aşmamak için bu iş için harcayacağınız parayı da hesaplayın (tüm yeni anakartlar SDRAM'e ihtiyaç duyarlar). Çok eski bir 1.2 GByte sabitdisk veya S3 Virge ekran kartıyla Athlon veya PIII işlemcisine işkence etmek bir işe yaramaz. Komple bir bilgisayar almak daha iyi bir seçim olacaktır bu durumda.

Ayrıca montaj işlemleri de bir hayli

birime bağlı fareden anlamak mümkün.

Buna karşın tüm yeni sistemler ATX formatını temel alır, bu form da üç şekilde kendini belli eder: Güç kaynağından çıkan ve anakarta bağlanan güç kablosu farklıdır, fare ve klavye için PS/2 arabirimi kullanır ve arabirimler doğrudan anakarta entegre edilmiştir. ATX ayrıca işletim sisteminin kapanırken gücü kesmesini de sağlar - PC kasasından bir düğme ile bilgisayarı kapatmanız gerekmez.

Ancak bu özellikler tek başına eski AT kasanızı değiştirmeyi gerektirmez. Yalnız eski standartlara göre üretilmiş yeni bir ürün almak zorunda kalırsanız, kasanız ATX değilse. Ayrıca her iki bağlantı türünü de sunan anakartlar da mevcut, yani hem AT hem de ATX uyumlu. AT anakart terfisi sadece ilerde tekrar terfi etmeyi kesinlikle düşünmüyorsanız man-

ğu dikkate alınırsa Intel'e yatırım yapmak daha mantıklı görünebilir. Intel önümüzdeki yıl Pentium III'lerin de Socket 370 formatındaki modellerini pazara sürebileceğini söyledi, ancak bu kesinleşmiş bir bilgi değil, şu anda sadece dedikodu ve işlemci devrinin ne yapacağı belli olmayabilir. Yine de Celeron'lar şu haliyle bile Socket 370 için çok büyük bir avantaj.

CHIPucu 4: Whitney Board: Terfi tembelleri için

Terfi işlemini oldukça basitleştiren alternatif anakartlardan biri de Intel'in yeni 810 anakartları (kod adı "Whitney"). Bu anakartlar entegre grafik ve ses çözümü sunuyorlar, yani ekstra ekran veya ses kartına gerek kalmıyor, böylece 100\$ tasarruf etmiş oluyorsunuz. Ancak 810 Board'lar yeni 3D ekran kartları ile boy ölçüşebilecek konumda değiller, bu yüzden oyunlar için sıkı 3D performansına ihtiyaç duyanlar bu anakartlarda aradıklarını bulamazlar.

Ancak sadece Office uygulamaları ile çalışacak veya Internet'e bağlanacaksanız Whitney-Celeron kombinasyonu ile önemli bir tasarrufta bulunabilirsiniz, özellikle de eski sistemin ekran ve ses kartının miadının dolduğunu düşünüyorsanız.

CHIPucu 5: BX anakartlar en sağlam temeller üzerinde

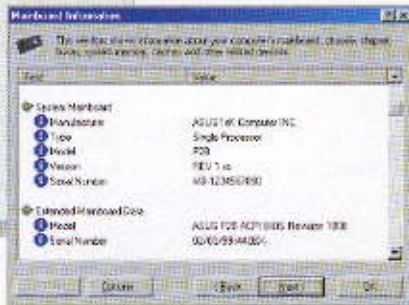
Geleceğe de iyi bir yatırım yapmak istiyorsanız en iyi çözüm Intel'in BX chipseti ve Slot-1 olacaktır. Zira bu anakartlara yeni PIII işlemcilerin yanısıra Slotket adaptörü ile çok daha ucuz Celeron işlemciler de takılabiliyor. Böylece hemen şimdi çok ucuz bir Celeron işlemci alabilir ve PIII'ler ucuzladığında gönül rahatlığıyla 600 MHz'lık PIII'e kolayca ve ucuza terfi edebilirsiniz.

CHIPucu 6: AMD darda: Athlon anakartlar nerede?

AMD K7'nin Intel'in PIII'ünü alt ettiğini gören okurlarımız bize Athlon destekli anakart bulamadıklarından dert yanıyorlar. Gerçekten de işlemciler geldi ancak takacak anakart yok piyasada. Intel de anakart üreticilerine bir yandan baskı

Anakartınızı tanıyın: Wim'in BIOS sayfası ve Sandra 99 anakartınızın modelini ararken size oldukça yardımcı olabilir.

uzun sürecektir. Herşey tekrar sorunsuz olarak çalışana kadar tüm bir gününüz heba olacaktır. Boş vaktiniz çoksa ne ala, yok eğer saat ücretli olarak çalışıyor ve sizin için her dakika önemliyse komple bir sistem almanın daha mantıklı olacağını göreceksiniz - tabii eğer bir saat içinde komple bir sistem toplayacak kadar tecrübeli bir kullanıcıysanız o zaman durum değişiyor.

CHIPucu 2: Eskimiş AT kasalara ne yapmalı?

Anakartınızı değiştirmeye karar verdikten önce yapı faktörünü de dikkate almalısınız. 1997 ve daha öncesinde üretilmiş PC kasaları genelde AT formundadır, bu kasalara da sadece AT anakartlar uyabiliyor. AT anakartı aynı zamanda 5 pinlik DIN klavye yuvasından ve seri ara-

tıklı olacaktır, eğer eski emektar kasanıza eski bir dost gibi bakıyor ve onu bir kenara atmak istemiyorsanız o zaman başka tabii.

CHIPucu 3: Super 7 mi Socket 370 mi almalı?

Anakartınız için hangi yuvayı seçeceğinizi kullanmak istediğiniz işlemciye bağlı: AMD işlemciler (yeni Athlon dışında) için Socket 7 anakartlar ve Intel'in Celeron'u için Socket 370 anakartlar. Markalı, iyi Socket 7 anakartların fiyatı Socket 370 modelleriyle aşağı yukarı aynı. Günümüzde özellikle ülkemizde Super Socket 7 anakart ve AMD K6 işlemci bulmanın zorlukları ve Socket 370'in geleceğinin daha parlak oldu-

yapıyor ve bu yüzden AMD anakart bulma konusunda büyük sıkıntılar yaşıyor. Çizgi Elektronik bu konuda önemli bir adım attı ve oluşan talebi bir ölçüde karşılayabilecek gibi görünüyor. AMD'nin sitesinde Athlon destekli anakartlar hakkında bilgi bulabilirsiniz: www.amd.com/products/cpg/athlon/howtobuild/howtobuild.html

CHIPucu 7: Anakartı sökarken dikkatli olun

Eski anakartın sökülmesi öncelikle basit görünür: Kasanın arkasındaki tüm kabloları sökün, kasayı açın ve slotlara takılı tüm kartların vidalarını çıkartıp (1. Adım) dikkatlice sökün. Daha sonra IDE, Floppy ve güç kablolarını çıkartın. Bundan sonra anakartı kasaya tutturun tüm vidaları çıkartın (2. Adım) ve son olarak da CPU ve RAM'le birlikte anakartı kasadan çıkartın.

CHIPucu 8: Takarken inceliklere dikkat edin

Yeni anakart için öncelikle arabirim çıkışları için uygun kapak şablonu kasaya yerleştirilir. RAM ve fanla birlikte CPU'yu ve gerekli Jumper'ları da önceden yerleştirmek pratik bir işlem olacaktır, zira anakartı kasaya monte ettikten sonra bunların takılması zor olabilir. Anakartın etrafı boşken işiniz çok daha kolay olacaktır. Şimdi yeni anakartı takabilir ve vidalarını sıkabilirsiniz (3. Adım).

CHIPucu 9: Temel sistemle ilk fonksiyon testi

Power Supply'dan gelen dahili güç kablosunu ve Floppy ve IDE kablosunun (kırmızı kablo - Pin 1) yanısıra kasa kablolarını da takın. Ekran kartını taktıktan sonra ilk işlevsellik denemesini gerçekleştirin. Monitörü bağlayın ve sistemi açın: Monitöre sinyal geliyorsa en büyük engelleri aştınız demektir.

CHIPucu 10: Power-On Kablosu genelde unutulur

Eğer bir hareket yoksa ilk olarak ATX güç kaynağının açık olup olmadığını ve kasanın Power-On kablosunun anakartla düzgün olarak bağlı olup olmadığını kontrol edin. Çoğunlukla bu kabloların takılması unutulabiliyor. Aksi halde sadece anakart kitapçığı ve CPU, RAM veya ekran kartının düzgün olarak otu-

rup oturmadığını kontrol etmek işe yarayabilir.

CHIPucu 11: Windows'u yeniden kurmak daha iyi

BIOS, açılışta CPU ve RAM'i doğru olarak gösteriyorsa BIOS'tan ("IDE HDD Auto Detection") sabitdiski tanıtabilir ve işletim sisteminizin bu köklü değişikliklere nasıl tepki vereceğini kontrol edebilirsiniz. Windows 98 çoğunlukla sistem kaynaklarını baştan yeniden bulacak ve birçok defa yeniden başladıktan sonra çalışabilir durumda olacaktır.

Emin olmak ve işinizi sağlama almak istiyorsanız veya sisteminiz kısmen de olsa sorunsuz çalışmıyorsa tüm sistemi komple yeniden kurmalısınız.

CHIPucu 12: Yeni anakartlar yeni sürücüler ister

Dikkat: Yeni anakartlar genelde işletim sistemlerinin kendilerini düzgün olarak sisteme entegre edebilmeleri için kendi sürücülerine ihtiyaç duyarlar. Bu yüzden özellikle Intel chipsetli olmayan anakartlar için üreticilerin Web sayfalarından (www.via.com.tw, www.ali.com.tw veya www.sis.com.tw) en yeni sürücülerini yüklemeniz iyi olur. En yeni Intel chipsetleri için günümüzde sürücü güncellemeleri gerekiyor (<http://developer.intel.com/design/software/drivers/platform/440.htm> adresinden bilgi alabilirsiniz).

CHIPucu 13: Test sırasında kasayı açık bırakın

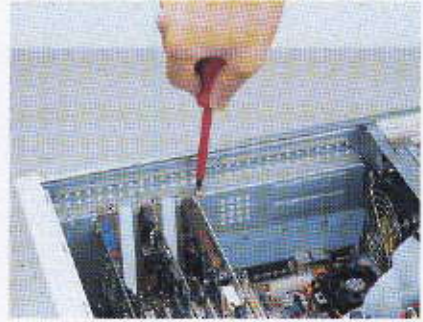
Kasayı kapatmakta acele etmeyin. Tecrübelerimize dayanarak söylüyoruz: Mutlaka ters giden bir şeyler olacaktır ve kasayı tekrar açmak zorunda kalabilirsiniz. Bu yüzden her şeyi vidalayıp kasayı son olarak kapatmadan önce bazı denemeler gerçekleştirin. Her şey sorunsuz olarak çalışana kadar biraz uğraşmanız, mesela kartları farklı PCI slotlarına yerleştirmeniz gerekebilir.

CHIPucu 14: CD-Audio kablosunu unutmayın

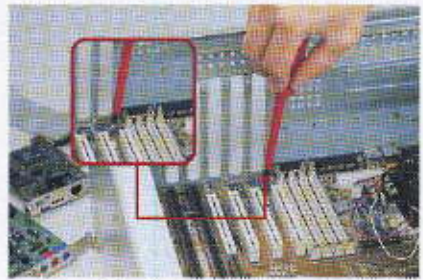
Bilgisayar kasasını vidaladıktan sonra en sık unutilan kablo CD/DVD sürücüsünden ses kartına bağlanan ses kablosudur.

PC'niz birdenbire müzik CD'lerini çalmamaya başlarsa, CD-Audio kablosu-

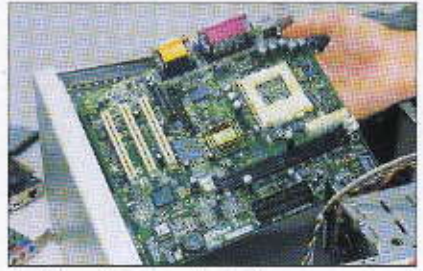
nu bağlamayı unutmuşsunuzdur, kasayı açıp kabloyu bağlayın. En kolay çözümlenecek problemlerden biridir bu.

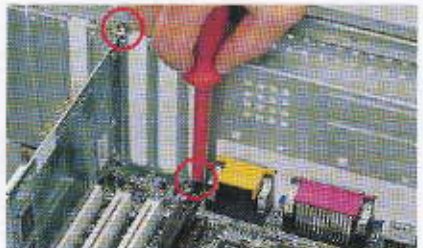
1. Adım: Tüm kartları iyi bir tornavida ile sökün.

2. Adım: Şimdi anakartın kasaya monte edilen vidalarını rahatça sökebilirsiniz.

3. Adım: Yeni anakartı kasaya yerleştirebilirsiniz.

4. Adım: Vidaları sıkarken hafifçe çevirin, tüm kartlar oturana kadar.

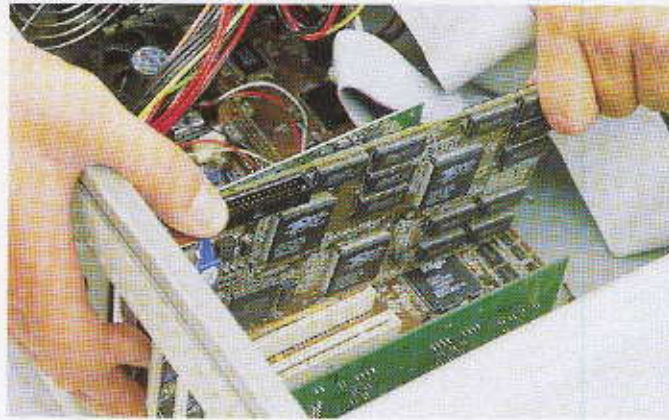
5. Adım: Son olarak anakarta güç veren kabloyu bağlayın.

Ekran Kartları: 3D Hız Dopingi

Hemen belirtmekte fayda var: Halen 4 MByte'dan daha az belleği olan anti-ka bir ekran kartına sahipseniz terfi ile oyunlardan daha fazla performans alabilirsiniz. 3D ile işiniz yoksa 1997'den bu yana üretilmiş tüm ekran kartları işinizi fazlasıyla görecektir, Windows altında en hızlı ekran kartı ile 2-3 sene öncesinin S3 Virge ekran kartları arasında pek bir fark yoktur. Yani sadece Word, Excel, İnternet Explorer veya Winamp gibi programlarla çalışıyorsanız eski ekran kartınızla yetinebilir, ya da Whitney anakartla bütünleşik (On-board) ekran kartına sahip olabilir ve bu sayfaları okumadan diğer sayfalara geçebilirsiniz.

CHIPucu 1: CPU ve 3D Chip kombinasyonu önemlidir

Ancak oyun fanatikleri için durum çok daha farklı: Hareketli 3D dünyaların akıcı gösterimi hızlı bir CPU ve ekran kartı gerektirir. Buradaki en önemli kural şu: 3D ekran kartı ve CPU uyum içerisinde çalışabilmeli, CPU ekran kartını gerekli veri akımıyla besleyebilmelidir. Çok hızlı bir CPU da yavaş bir ekran kartı hesaplanan nesneleri yeterince hızlı bir şekilde monitöre yansıtmadığında bir işe yaramaz. 3D fanatikleri için en az 400 veya 500 MHz hızında bir işlemci şarttır, sıkı bir 3D ekran kartı ile bütünleştiğinde oyunlardan ve diğer 3D uygu-

Voodoo büyüü: Bu Voodoo II kartı varolan ekran kartınıza ek olarak takılıyor ve ayrıca boş bir PCI yuvası istiyor.

lamalardan aldığınız oynama ve çalışma zevki doruğa çıkacaktır ve her iki bileşen de tam performanslarını gösterebilecektir.

CHIPucu 2: İyi 2D kartı olan 200 MHz'lik sistemler

3dfx'in Voodoo II chipsetli 3D ekran kartlarının avantajı varolan ekran kartına ek olarak takılması, böylece orijinal ekran kartının özel özelliklerinden (Onboard TV Tuner, TV-Out veya Matrox ekran kartlarının mükemmel görüntü kalitesi gibi) faydalanmaya devam edebilirsiniz. Bu Add-on kartlar Loop Through kablosu ile 2D ekran kartına bağlanırlar ve sadece 3D moduna geçildiğinde devreye girerler.

Gerçi Voodoo II chipseti maksimum 800x600 (Z-Buffer'sız 1024x768) çözünürlüğünde çalışabiliyor, ancak buna

karşın her oyunu da bu çözünürlükte çok yüksek ekran tazeleme frekanslarında çalıştırabiliyor, bu sayede oyun içerisindeki nesnelerin hareketleri çok akıcı olabiliyor. Ayrıca 800x600'den daha yüksek bir çözünürlük bu gibi PC'lerde standart olarak bulunan 15 inçlik monitörlerde mantıklı değildir.

Voodoo 2 kartları günümüzde piyasada bulmak biraz zor, fiyatları 70 ile 100\$ arasında değişebiliyor. Kullanılmış PC parçaları pazarında bu kartların fiyatı daha da uygun olabilir, mümkünse kullanılmış markalı bir Voodoo II kartı almaya çalışın, Diamond Monster II veya Creative 3D Blaster Voodoo II gibi.

CHIPucu 3: Loop Through ve referans sürücüler

Voodoo II kartının montajı basit sayılır: PC kasasını açın, boş bir PCI slotuna Voodoo 2 kartını takın, vidasını sıkın ve birlikte verilen Loop Through kablosunun bir ucunu eski ekran kartınıza diğerini de Voodoo II'ye bağlayın. Boşta kalan monitör kablosunu da Voodoo II kartının diğer VGA çıkışına takın. Bilgisayar açtığınızda PC'niz kartı otomatik olarak görecektir ve sürücü CD'sini isteyecektir.

Ayrıca 3dfx'in güncel referans sürücülerini Web sayfasından (www.3dfx.com) çekip kullanmanız daha doğru olacaktır, özellikle de Quake 3 Arena gibi yeni oyunları denemek istiyorsanız.

CHIPucu 4: Eski 2D kartlı 200 MHz PCI sistemler

200, 233 MHz'lik makul sayılabilecek bir hızda çalışan bir CPU ile PCI bir sisteme sahipseniz, ancak ekran kartınız

Temel Bilgiler

AGP Neler Sağlıyor?

Intel'in AGP'yi (Accelerated Graphics Port) çıkarmasında iki hedefi vardı: Birincisi AGP kartları 66 MHz hızında çalışıyordu, yani PCI'nin iki katı hızda, bu da bant genişliğini artırıyordu. İkinci olarak da AGP ile çok büyük Texture'lar (3D nesnelerin kaplamaları) anabelleğe aktarılacaktı. En azından teoride böyle olacaktı her şey.

Pratikte ise kazın ayağı hiç de öyle olmadı. Bugüne kadar 3D grafik işlemcisinin performansı (CPU ile birlikte) performansı belirleyen en büyük etken olarak kaldı ve oyun programcıları da kaplamaları daha ziyade hızlı olan Video RAM'de saklamayı benimsediler. Sonuçta AGP pratikte ölçülebilir pek bir avantaj sağlamadı.

Oyun Benchmark'larında AGP kartlar PCI modellerine göre yüzde birkaç puan daha iyiler, bunun da çıplak gözle farkına varmak pek de mümkün değil. AGP 2x de aynı şekilde AGP 1x'e göre pek bir avantaj sağlamıyor, CHIP test merkezinde yaptığımız ilk ölçümlerde AGP 4x ile de bu durumun pek değişmeyeceğini gördük.

Sonuç: bilgisayarınızda AGP slotu yoksa hayıflanmanıza gerek yok, PCI kartlarla idare edebilirsiniz, en azından şimdilik. Eğer AGP slotunuz varsa PCI modelleriyle aynı fiyata sahip bir AGP kart alabilirsiniz: Gerçi performans olarak pek bir üstünlüğü yoktur, ancak yine de bunun herhangi bir zararı olmaz, en azından boş bir PCI yuvası daha olur.

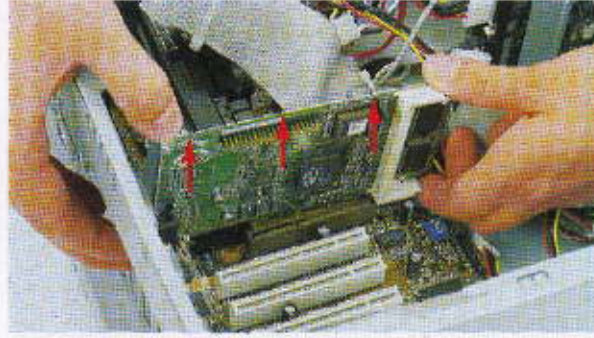
çok az belleğe sahipse ve hiçbir ek özellik sunmuyorsa yapacağınız iş gayet açık: 3dfx'in Voodoo 3-2000'i ve TNT chipsetli PCI bir kart (Elsa Erazor II gibi) arasında seçim yapmalısınız. Her ikisi de eski ekran kartınızı gereksiz kılan 2D/3D kombi kartlar. Bütçeniz çok kısıtlı ise 70\$'lık Voodoo Banshee chipsetli bir ekran kartı ile de idare edebilirsiniz.

Bu iki karttan hangisinin daha uygun olacağı 3D sahnesinde büyük bir tartışma konusudur: Genel olarak Voodoo 3-2000 daha hızlıdır, ancak 32 Bitlik renk desteği sağlamaz, bu da bazı oyunlarda 3D efektlerin uzman bir göze pek de gerçekçi görünmemesine neden olabilir.

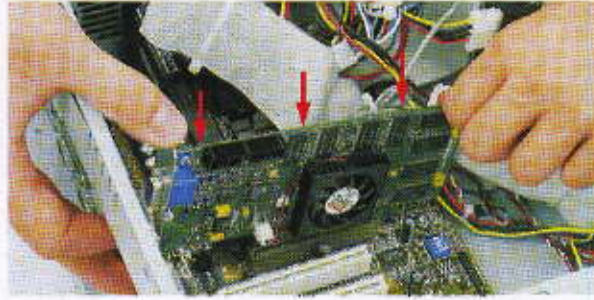
Buna karşın TNT kartlar ekran tazeleme hızları konusunda Voodoo kartlarla baş edemezler – tek bir Frame'e bile büyük önem verilen 3D Action dünyası için çok büyük bir dezavantajdır bu. Yine de eski ekran kartınıza göre bu her iki kart hem performans hem de gösterim kalitesi olarak çok büyük artılar sağlar ve çoğu 3D oyun için de fazlasıyla yeterlidir.

CHIPucu 5: AGP yuvalı orta sınıf PC'ler

266 MHz ve üstü işlemcili PC'lerde AGP yuvası da bulunur çoğunlukla. Buna bağlı olarak bu PC'lerde orta sınıf ekran kartları da uygundur, yani S3 Savage

Sökün: Düşük performanslı ATI Rage Pro ekran kartını sökmek için önden ve arkadan aynı oranda yukarı kaldırın.

TNT2 kartını takın. Dikkat: AGP kartlar kolayca yerinden oynayabilir, bu yüzden sıkı bir şekilde yuvasına oturmasına dikkat edin.

4 Pro (mesela Diamond Stealth 540) veya Rage 128 gibi 3D işlemcili kartlar. Nvidia da bu pazara göz dikip üç farklı model sunuyor: ilk TNT ve TNT 2'nin kırpılmış modelleri TNT Vanta ve TNT M64.

Bu işlemcilere sahip kartlar çoğunlukla Elsa, Creative ya da Tayvanlı üreticiler, özellikle de anakart üreticileri Asus ve Gigabyte gibi, tarafından pazara sunuluyor. Bu kartların OEM sürümleri 80-90\$ civarında satılıyor. Bu tip bir ekran kartına sahip sistemlerde en zorlu 3D oyunlar 1024x768 çözünürlüğünde

bile rahatça çalışabiliyor.

CHIPucu 6: AGP Slotlu 400 MHz civarı sistemler

400 MHz civarında bir işlemcisi olan PC'ler G400, TNT2 veya Voodoo 3-3000 grafik işlemcili bir ekran kartını hak ediyorlar. Bu kartlar performans açısından hemen hemen aynı düzeydeler, sadece her birinin bazı üstün fonksiyonları var, satın alma kararınızda TOP-10 ekran kartları tablomuzdan faydalanabilirsiniz. 1152x852 çözünürlüğüne kadar 3D oyunlar hiçbir atlama yapmadan aklı-

Transform & Lightning: Yavaş PC'lere 3D Dopingi

İki önemli 3D chip üreticisi S3 ve Nvidia'nın yeni işlemcileri GeForce 256 ve Savage 2000 3D sahnesinde hareketlenmeye neden oldu, zira bu chip'lerle birlikte yeni teknolojiler de kullanılıyor. GeForce 256 ile ilgili teknik bir incelemeyi bu sayımızda bulabilirsiniz. Her iki üretici de yeni grafik chip'lerinde ekstra bir işlem birimi kullanıyor, bu ünite Transform & Lightning (T&L) işlemlerini kendisi gerçekleştiriyor. Daha önce hesaplanması oldukça zorlu olan bu işlemler CPU'nun omuzlarına biniyordu.

Bunun sonucu da şu: İşlemci bu sayede çok daha az yoruluyor. 3D dünyasında bu yeni chip'lerle birlikte 300 MHz'den itibaren PC sistemlerde ekran tazeleme hızları artık artmıyor, elbette ki toplamda çok yüksek değerlerde seyrediyor.

Bunun da iki sonucu var: Birincisi bu sayede hızlı CPU'lar çok komplike üç boyutlu

grafiklerde aşırı derecede yüklenmiyor ve bu yüzden de aslında hızlı işlemcilere ihtiyaç duyulmuyor. Ya da madalyonun bir

Yüksek çözünürlüklü: GeForce 256 bu 3D itfalye arabasını çok akıcı bir şekilde hareket ettirebiliyor.

de öbür yüzüne bakmak mümkün: Nihayet boşa kalan işlem gücünü oynanabilirlik veya karakterlerin yapay zekasını yepyeni bir standarda yükseltmekte kullanmak mümkün olabilecek. 3D Action bir oyunda tipik

bir yaratığın ne kadar zeki olması gerektiği ise bir tartışma konusu ve birçoklarının umrunda bile değil.

Ancak yine de terfi düşkünüleri en yeni gelişmeleri sabırla beklemeli ve terfide acele etmemeli. 300 MHz'lık bir işlemciye ve bir de AGP slotuna sahip olanlar CPU terfisi ne gerek kalmadan bu yeni grafik işlemcilerle canavar gibi bir 3D performansa sahip olabilirler.

Yine de tüm bunların iki rahatsız edici noktası var: Birincisi herkes T&L'e inanmıyor; mesela 3dfx bir sonraki çıkaracağı "Napalm" kod adlı 3D grafik chipsetinde T&L ünitesi kullanmayacak, klasik metod olan CPU ile işbirliği yoluna gidilerek "Intelci" bir yol izlenecek. İkinci olarak da piyasaya çıkan Creative, Leadtek gibi GeForce 256 işlemcili kartların çoğu çok yüksek fiyatlara sahipler ve düşük bütçeli terfıcilere pek de hitap etmeyebilirler.

cı bir şekilde çalışabiliyor, daha üstü çözünürlüklerde bazı takılmalar gözlemlenebiliyor. Bu sınıftaki PC'lerin de elbette en azından 17 inçlik bir monitörü olmalı.

CHIPucu 7: 500 MHz üst sınıfı için maksimum 3D

500 MHz veya daha üstü işlemciye sahip şanslı PC kullanıcıları sistemlerinin 3D performansının da maksimum düzeyde olmasını isterler. Bunun için de Matrox'un G400 MAX'ı veya Voodoo 3-3500 sıkı alternatifler.

Nvidia bu alanda da 3D kullanıcılarına birçok modelle hitap ediyor. Gümü-müzde TNT 2 Ultra chiplerinin yanı sıra TNT 2 Pro modeli de mevcut, bu model de standart sürümünden daha hızlı çalışıyor, ancak Ultra modeli kadar da hızlı değil. Geforce 256 şu an için pahalı ancak çoğu uygulamada yazılımın desteklememesi yüzünden erken bir çözüm.

Bu tip üst sınıf grafik işlemcilere sahip kartların özelliği daha yüksek saat frekanslarında çalışabilmeleri ve bu yüzden aktif ve sesli çalışan bir fana sahip olmaları. Bu kartlarda ayrıca daha hızlı Video RAM'ler kullanılıyor, bu yüzden performansları daha da yüksek olabiliyor. Ancak yine de en ideal durumda %20'den daha fazla hız artışı elde etmek mümkün değil, bu hız farkı da ancak yüksek çözünürlük ve renk derinliklerinde elde edilebiliyor.

Bu kartların %40 daha pahalı oldukları düşünülürse bu kısıtlı performans artışına gerçekten de değip değmeyeceği ni çok iyi düşünmelisiniz.

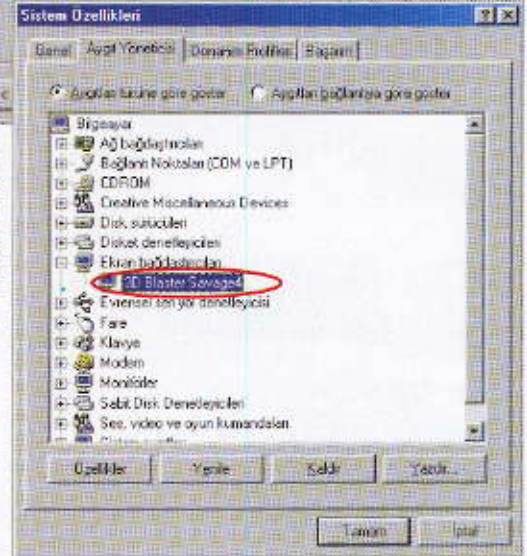
Zira sonuçta her altı ayda bir yeni bir ekran kartı jenerasyonu pazarda boy gösteriyor. Bu yüzden biraz daha beklemek ya da daha azla yetinmek daha faydalı olacaktır.

CHIPucu 8: 32 MByte tam bir pazarlama aldatmacası

Bugüne kadar hiçbir 3D ekran kartı CHIP test merkezindeki Benchmark testlerinden 32 Mbyte büyüklüğündeki video belleğinden faydalanabildiğini kanıtlamamıştı. Yani bir 3D işlemcide karar kıldıysanız gönül rahatlığıyla 16 MB'lık modelini tercih edebilirsiniz. Siz bakmayın ekran kartı üreticilerinin pazarlamalarının 32 MByte'ın kaçınılmaz olduğu-

Kurulum, Bölüm 2: Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra yeni 3D kartı artık kullanılmaya hazırdır, Aygıt Yöneticisi'nde de görebileceğiniz gibi.

Sürücü Kurulumu: Windows 98 yeni ekran kartını tanıdı ve yeni sürücülerini istiyor. Sürücülerin bulunduğu konumu çoğunlukla iki defa onaylatmanız gerekiyor.

nu ileri sürmelerine, 16 MB şu an için fazlasıyla yeterli.

CHIPucu 9: Kurulumda önce eski sürücülerini silin

AGP kartların tümü için kurulum işlemi aynı şekilde gerçekleşiyor: Önce mutlaka eski ekran kartınızın sürücülerini "Denetim Masası - Sistem - Aygıt Yöneticisi - Ekran Bağdaştırıcıları" ile kaldırın. Daha sonra PC'nizi kapatın ve eski ekran kartınızı söküp yenisini AGP slotuna takın. Windows açılışta genelde otomatik olarak CD'deki sürücülerini isteyecektir.

CHIPucu 10: PCI/AGP'ye sürücü çekerken dikkat

Dikkat: İnternet'ten sıkça en güncel sürücülerini çekiyorsanız (ki bu genel olarak tavsiye edilir), sürücülerin PCI kartları için uygun sürümlerini indirmeye dikkat edin: PCI sistemlerindeki AGP sürücülerini genelde büyük sorunlara neden olabilir.

CHIPucu 11: Bazı PCI ekran kartları Busmaster-Slot ister

Yeni PCI ekran kartınızla sorunlar yaşıyorsanız, bunun nedeni yeni ekran

kartlarının 3D modunda çoğunlukla Busmaster özelliğine sahip bir PCI slotuna ihtiyaç duymasıdır. Anakartın kitapçığından hangi slotların Busmaster özelliğine sahip olduğunu anlamak çoğunlukla zordur, ya da mümkün değildir. Bu yüzden bu tür sorunlarla karşılaşsanız farklı slotları denemekten çekinmeyin, ekran kartınız başka bir PCI yuvasında pekala sorunsuz çalışabilir.

CHIPucu 12: AGP'yi Socket 7 anakartlarda sürücü ile açın

266 MHz ve üstü AMD işlemci bulunan PC'lerde genelde Super 7 anakartlardan biri bulunur, bunlarda da Intel chipseti bulunmaz. Bu anakartlara SIS, ALI veya VIA chipleri entegre edilmiştir. Bu pek de üzülecek bir durum değil, ancak AGP, Intel'in kendi standardı olarak Intel'e ait olmayan chipsetlerde çok sonraları kendine yer bulabildi ve tam da Windows 98 pazara çıktıktan sonra Socket 7 sistemlerde AGP slotları kullanıldı. Bu yüzden Super 7 anakartı olan her kullanıcı AGP ekran kartını kurmadan önce anakartı için İnternet'ten en yeni chipset sürücülerini çekip yüklemelidir.

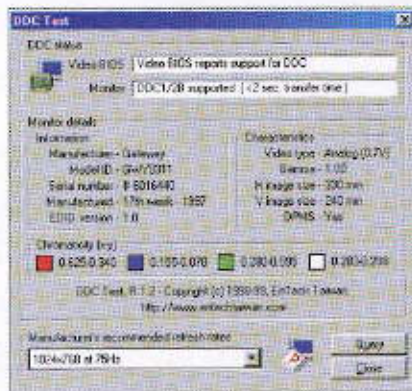
Windows 95 için de kaçınılmaz bir iş-

lemdir bu, zira bu işletim sistemine entegre edilmiş sürücüler zaten oldukça eskidir.

Önümüzdeki ayın CD'sinde bulabileceğiniz küçük bir araç olan PCIList ile AGP Port'unun düzgün çalışıp çalışmadığını ve hangi versiyonun kullanıldığını (1x, 2x veya 4x) öğrenebilirsiniz. Bunun için "AGP Vga Adapter" aygıtını seçin.

CHIPucu 13: DDC-Test ile monitör bağlantısının testi

Yine küçük bir araç olan DDC Test ile ekran kartınızın monitörünüzle DDC

Monitör kontrolü: DDC Test monitörünüzün Plug & Play verilerini okuyabiliyor.

(Direct Digital Control) üzerinden iletişim kurup kurmadığını ve bu sayede otomatik olarak göz sağlığını tahrip etmeyen yüksek bir ekran tazeleme hızını ayarlayıp ayarlamadığını kontrol edebilirsiniz. Eğer DDC arabirimiyle monitörünüzle bağlantı kuruluysa birçok bilgi de alabiliyorsunuz. Plug&Play çalışmıyorsa "Görüntü Özellikleri"nde "Ayarlar - Gelişmiş - Bağdaştırıcı" ile ekran tazeleme frekansını kendiniz ayarlayabilirsiniz.

CHIPucu 14: Performance Tuner ile performans artışı

Önümüzdeki ayın CD'sinde ayrıca ekran kartlarının Overclock edilmesi için en başarılı araçlardan birini de bulabileceksiniz: Performance Tuner. Bu program da Tayvanlı üretici Entech tarafından geliştirilmiş. Programın kullanımı oldukça basit: Programı çalıştırın, grafik işlemcisi ve/veya bellek ayarlarına çubuklarını sağa doğru çekin, "Apply" düğmesine basın, hepsi bu kadar, kartınız artık daha hızlı çalışacaktır. Bunun avantajı da şu: Kartı bir oyunu daha hızlı çalıştırmak için kısa bir süreliğine Overclock edip daha sonra tekrar eski

Overclocking: Performance Tuner birçok ekran kartının Overclock edilmesine olanak tanıyor.

haline getirip "dinlendirebilirsiniz" (bakınız CHIP 9/99 3D grafik chipleri yazısı). Performance Tuner ayrıca aynı anda birçok ekran kartını da destekleyebiliyor.

Dikkat: Overclocking kendi aldığınız bir risktir. Önceden mutlaka önemli tüm verilerinizi yedekleyin! CHIP hiçbir şekilde Overclock sonucunda oluşabilecek donanım arızalarından sorumluluk kabul etmez.

3D Grafik Chipsetlerine Genel Bakış

CPU	Slot	Optimum Grafik işlemcisi	Grafik İşlemci Frekansı*	Grafik Belleği Frekansı*	Oynanabilir Çözünürlük**	Ürün Adları (seçilmiş örnekler)	Kasım 99 yaklaşık fiyatı
Pentium-MMX, K-6, K6-2 300 MHz'e kadar, Celeron 266/300 L2-Cache'siz, Cyrix-ve IDT-CPU'lar	PCI	Nvidia TNT	90 MHz	100 MHz	800 x 600	Elsa Erazor II PCI, Diamond Viper 550 PCI	100 \$
		Voodoo-3-2000	143 MHz	143 MHz	800 x 600	3dfx Voodoo-3-2000	100 \$
		Voodoo-2 (Add-on kart)	90 MHz	90 MHz	800 x 600	Diamond Monster II, Creative 3D Blaster Voodoo 2	80 \$
Pentium-II veya Celeron 266-333 MHz, K6-2 300-366 MHz	AGP	Nvidia TNT	90 MHz	100 MHz	1024 x 768	Elsa Erazor II, Asus 3400, Diamond Viper V550	100 \$
		Nvidia TNT-2 M64	125 MHz	150 MHz	1024 x 768	Elsa Erazor III LT	90 \$
		Nvidia TNT-2 Vanta	100 MHz	125 MHz	1024 x 768	Creative TNT2 Vanta Chipset	100 \$
		S3 Savage4/Pro	110/125 MHz	125/143 MHz	1024 x 768	Diamond Stealth III 5540	110 \$
Pentium-II 350-450, Celeron 366 MHz ve üstü, K6-2 400 MHz ve üzeri	AGP	ATI Rage 128	103 MHz	103 MHz	1024 x 768	ATI Rage Fury	70-150 \$
		Matrox G400	125 MHz	166 MHz	1152 x 864	Matrox G400	150 \$
		Nvidia TNT2	125 MHz	150 MHz	1152 x 864	Elsa Erazor III, Leadtek Winfast S320 II, Diamond Viper V770, Asus V3800, Gigabyte TNT2	150-200 \$
Pentium-III, K6-III, Athlon	AGP	Voodoo-3-3000	166 MHz	166 MHz	1152 x 864	3dfx Voodoo-3-3000	135 \$
		G400 MAX	150 MHz	200 MHz	1280 x 1024	Matrox G400 Max	230 \$
		Nvidia TNT2-Pro	143 MHz	166 MHz	1280 x 1024	Elsa Erazor III Pro	170 \$
		Nvidia TNT2-Ultra	150 MHz	183 MHz	1280 x 1024	Creative Blaster TNT2-Ultra, Diamond V770 Ultra, Asus V3800 Deluxe	200 \$
		Voodoo-3-3500	183 MHz	183 MHz	1280 x 1024	3dfx Voodoo-3-3500	300 \$

* Chip üreticisinin spesifikasyonuna göre bazı üreticiler daha yüksek frekanslar sunuyor.

** Güncel oyunların çoğu saniyede 30 karenin üzerinde oynanabiliyor.

CD, DVD ve Diğerleri: Montaj ve Kurulum

Bilgisayar endüstrisinde CD'siz artık hiçbir şey olmuyor. Her türlü veri artık ince ve küçük disklerle kaydediliyor, tek diskete sığabilecek sürücü gibi küçük

programlar da. PC'deki CD/DVD sürücüsü ne kadar hızlı olursa o kadar iyidir.

CHIPucu 1: 8x ve daha azında yeni sürücü mantıklı

12 hızıdan daha yavaş bir CD-ROM sürücüsüne sahip kullanıcıların yeni bir sürücü almaları mantıklı görünüyor, eski sürücüyü de mesela müzik CD'lerini çalmak için kullanmaya devam edebilirsiniz. 12x ve üzerindeki sürücüler, mesela bir CD'yi 4 hızlı olarak önbellekmeden kopyalamak için yeterli. DVD sizin de hayallerinizi süslüyorsa o zaman DVD'ye terfi etmek tabii ki daha mantıklı.

CHIPucu 2: CD-R ve DVD: yeni işlevli yeni sürücüler

CD'lerin hız karmaşası ile boğuşmak istemeyenler CD Yazıcı veya DVD sürücüsünde aradıklarını bulabilirler. Bu aygıtlar günümüzde CD'leri 24, 32 hatta 40 hızlı olarak da okuyabiliyorlar ve ayrıca kendilerine has özellikleri olan MPEG2 filmlerini oynatma ve CD-ROM ile müzik CD'leri ve önemli verileri kopyalama gibi fonksiyonları da yerine getirebiliyorlar.

CHIPucu 3: Takarken BIOS ve Jumper'a dikkat

Önce CD'yi yerleştireceğiniz yuvanın önündeki 5 çeyreklik kapaklardan birini sökün (1. Adım'a bakınız). Sabirdiski monte etmeden önce sürücünün arka tarafında Master/Slave ayarı için Jumper'ı uygun bir şekilde yerleştirin (2. Adım). İkinci IDE Port'unda zaten bir sürücü bulunuyorsa büyük ihtimalle Master olarak konfigüre edilmiştir. Buna bağlı olarak yeni sürücüyü Slave olarak ayarlamalısınız, ya da eski sürücüyü Slave, yenisini de Master olarak ayarlayabilirsiniz.

Sürücüler ister Slave ister Master olsun mutlaka ayrı bir kablo ile ikinci IDE Port'a bağlayın ve ilk IDE Port'una sabitdisk(ler)i bağlayın. Bunun nedeni şu: Sabitdiskler CD-ROM, ZIP sürücüler, CD Yazıcılar ve benzeri aygıtlardan çok daha hızlıdır. Bir sabitdisk bu tip bir aygıtla aynı kabloya bağlandığında daha

yavaş olan aygıtı beklemek zorundadır.

Daha sonra sürücüyü yerleştirin ve dört vida ile yuvasına sıkıca monte edin. Burada da sabitdisklerde olduğu gibi sadece sürücü ile birlikte verilen vidaları kullanmaya dikkat edin, aksi halde vidalara veya aygıtta da hasar verebilirsiniz. Sürücü yuvasına iyice oturmuşsa güç ve IDE kablolarını bağlayıp (3. Adım) kasaı kapatabilirsiniz. IDE kablosunu takarken kırmızı tarafının güç kablosunun yanına gelmesine dikkat edin.

CHIPucu 4: Yeni sürücüler BIOS'tan tanıtılmalı

Bilgisayarı ilk defa başlattığınızda önce BIOS Setup'a girin (4. Adım). Burada her iki IDE kanalının aktif ("enabled") olup olmadığını kontrol edin. Standard Setup'ta da tüm sürücüler için transfer modunu "Auto" olarak ayarlayın.

BIOS'taki değişiklikleri kaydettikten sonra sistem yeniden başlatılacaktır. Herşey doğru olarak konfigüre edilmişse 5. Adım'daki bir mesajla bilgisayarınız sizi selamlayacaktır. Resimde de görüldüğü gibi hem Hitachi DVD sürücüsü hem de eski Mitsumi CD-ROM sürücüsü tanınacaktır.

CHIPucu 5: CD-R Yazıcı mı, yoksa CD-RW mi almalı?

Yeniden yazılabilir CD'lere (CD-RW) önem vermiyorsanız CD-RW aygıtına daha fazla para ödemek zorunda değilsiniz, CD-R'lerin çok ucuz olduğu da düşünüldüğünde şu an için CD-RW'ye pek de ihtiyaç yok gibi görünüyor. Bunun yerine daha hızlı ve sadece CD-R yazma özelliği olan bir CD yazıcı alabilirsiniz. Bu yazıcılar aynı zamanda daha yüksek yazma hızlarına sahip oluyorlar.

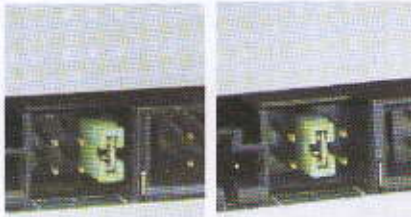
CHIPucu 6: Müzik verilerini sabitdiske hızlı aktarmak

Kendi hazırladığınız müzik CD'leri yazmak istiyorsanız CD-ROM'unuz müzik dosyalarını hızlı ve güvenli bir şekilde okuyabilmelidir.

Hangi sürücülerin "Audio Grabbing"de daha hızlı olduğunu CD-ROM Sürücüler TOP10 listemizde bulabilirsiniz.

1. Adım: Yeni sürücüyü yerleştireceğiniz yuvanın önündeki kapağı çıkartın.

2. Adım: Sürücülerden biri Master biri Slave olarak ayarlanmalıdır.

3. Adım: Sürücüyü monte ettikten sonra IDE ve güç kablolarını bağlayın.

Onboard Parallel Port	: 378H/IRQ7
Parallel Port Mode	: ECP+EPP
ECP DMA Select	: 3
UART2 Use Infrared	: Disabled
Onboard PCI IDE Enable	: Both
IDE Ultra DMA Mode	: Auto
IDE0 Master PIO/DMA Mode	: Auto
IDE0 Slave PIO/DMA Mode	: Auto
IDE1 Master PIO/DMA Mode	: Auto
IDE1 Slave PIO/DMA Mode	: Auto
ESC : Quit	F4++ : Select Item

4. Adım: BIOS Setup'ta her iki IDE Port'unu etkinleştirmeniz gerekiyor.

5. Adım: BIOS mesajı herşeyin yolunda gittiğini ifade ediyor.

Sabitdiskler: Verilerinize Daha Çok Yer

Eski sabitdiskiniz günümüz uygulamaları için büyük olasılıkla yeterli yer sağlamayacaktır. Yeni oyunların da her birinin de en az yüzlerce MB yer istediği düşünülürse daha yüksek kapasiteli bir sabitdisk almanın zamanı çoktan gelmiş demektir. Ayrıca bu eski sabitdisklerin yeni ve hızlı bir PC'de yeri yoktur, bunlar verileri çok yavaş transfer eder ve tüm işlemleri yavaşlatırlar.

Chipucu 1: Sabitdisk ve tarihten gelen engeller

Yeni sürücüyü takmadan önce maalesef biraz teorik bilgiye sahip olmanız iyi olacaktır. Yeni sabitdiskiniz ne kadar Gbyte disk alanına sahip olursa olsun fark etmiyor; yeni kazanılan bellek yerini kullanabilmek için bilgisayarınızın bunu desteklemesi gerekir. Zira anakartınızın BIOS'u çok eskiyse sabitdisk ya hiç çalışmaz ya da kapasitesinin sadece bir kısmı kullanıma açıktır. Ya da yeni sabitdiskiniz çok yavaş çalışacaktır.

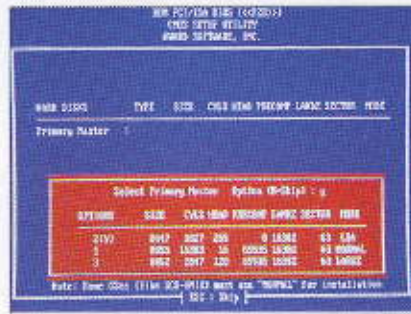
Bunun nedeni de şu: IBM tarihin ilk PC'si için spesifikasyonları belirlediğinde Gbyte ile ifade edilen disk büyüklükleri ancak geliştiricilerin rüyalarını süsleyebiliyordu, o zamanlar 10 MByte sabitdisk bile muazzam büyüklükte bir depolama alanıydı. Bu yüzden her yeni kapasite artırımları PC kullanıcıları için yeni sürpriz ve komplikasyonları beraberinde getiriyordu.

Chipucu 2: Sadece çok eski 486'larda 504 MB sınırı var

486 veteranları ve ilk Pentium sistemlerinin bazıları daha 504 MB ve üzerindeki sabitdisklerde problem çıkarmaya başlıyorlar. Kapasite sınırı BIOS veya işletim sisteminin kullanıma sunduğu en küçük değerlerin çarpımından oluşuyor (tabloya bakınız): 1024 silindir x 16 kafa x iz (track) başına 63 sektör x sektör başına 512 Byte = 504 MByte.

Problemin çözümü Enhanced IDE (E-IDE). E-IDE işletim sistemine, LBA (Logical Block Access) modu ile sabitdiskin sahip olduğundan farklı kafa ve sektör sayıları varmış gibi gösteriyor. Böylece 8GB'a kadar adreslenebiliyor. Eski PC'lerde 8 GB desteği için LBA moduna sahip bir BIOS güncellemesi yapmak gerekebilir, aksi halde yeni sabitdisk hiçbir işe yaramaz.

Anakartınızın BIOS'unun LBA modu-

BIOS Setup: "Automatic IDE HDD Detection" 8 GB kapasiteli bir sabitdiski tanıyor.

nu destekleyip desteklemediğini öğrenmek için şunları yapın: PC açılışında BIOS Setup'a girin. "Standard CMOS Setup" (veya benzer bir menü adı) altından LBA modunu seçebiliyorsanız bilgisayarınız bu desteğe sahiptir.

Chipucu 3: Eski SCSI denetleyiciler 1 GB sınırında

Bazı eski SCSI kontrol kartları 1Gbyte'da bir adresleme sınırına dayanıyorlar. Bu kontrol kartlarının BIOS'ları 1024 silindir, 64 kafa ve diskin her izi için 32 sektörle sınırlı bir Mapping'e sahip. Böylece 1 GB'da bir bariyer oluşuyor.

Bu limit için günümüzde herhangi bir çözüm mevcut değil, zira eski SCSI kartları Flash Update ile yeni bir BIOS'la güncellemek mümkün olmuyor. Burada yapılabilecek tek şey yeni bir SCSI kartı ya da E-IDE sabitdisk satın almak.

Chipucu 4: 8 Gbyte üzeri diskler ve Interrupt 13h

LBA ile de standart olarak maksimum 1024 silindir (512 Byte), 256 kafa ve 63 sektör adreslenebiliyor (toplamda 8.455.716.864=8064 MByte).

8 Gbyte ve üzerindeki sabitdiskleri kullanabilmek için geliştirilmiş (Enhanced) 13h Interrupt'ı gerekiyor. Kasım 1997 ve sonrasında üretilen neredeyse tüm anakartlar bu Interrupt'ı sağlıyorlar. Daha eski tarihli bir anakartınız varsa sabitdiski satın almadan önce mutlaka 13h Interrupt'ını kullanıma açan bir BIOS güncellemesinin olup olmadığını anakart üreticisinin Internet sayfasından kontrol edin. Eğer yoksa sizin için maksimum 8 GB'lık bir disk mantıklıdır, tabii eğer Disk Manager gibi ek yazılımlar kullanmayı düşünmüyorsanız.

Chipucu 5: Acil durumda 8 GB engeline Disk Manager

Anakartınız için yeni bir BIOS yoksa Disk Manager (mesela Microhouse'un EZ-Drive'ı veya Ontrack'ın Disk Manager Disk Go'su gibi) programları 8 GB engelini aşmanızı sağlayabilir. Bu programlar BIOS kontrolünden sonra sabitdisk üzerindeki kontrolü ellerine alırlar ve bu sayede komple kapasiteyi kullanıma açarlar. Disk Manager programları çoğunlukla yeni sabitdiskle birlikte verilir, ancak ülkemizde sabitdiskler maalesef OEM şeklinde ve kutusuz satıldığı için bu disketler çoğunlukla birlikte verilmiyor. Bu yüzden sabitdisk alırken ne olur ne olmaz bu disk yöneticisi program disketlerini de satıcınızdan isteyin.

Satıcınızın elinde bu disketlerden yoksa Internet imdadınıza yetişebilir: Disk Manager programlarını çoğunlukla sabitdisk üreticisinin Web sayfalarında bulabilirsiniz. Anakartınız çok yüksek kapasiteli diskleri destekliyorsa çok uzun bir süre kapasite sorunu yaşamayacaksınız demektir. Geliştirilmiş Interrupt 13h ile 137 GB'a kadar sabitdiskler desteklenebiliyor.

Chipucu 6: Eski işletim sistemleri 2 GB ile sınırlı

Çok başka bir problem de yüksek kapasiteli sabitdiskteki partitionların (bö-

Sabitdisk ve BIOS için Kapasite Sınırları

	BIOS	IDE	Oluşan Sınırlar
İz başına maksimum sektör	63	255	63
Kafa sayısı (Heads)	256	16	16
Silindir sayısı (Cylinders)	1.024	65.536	1.024
Maksimum kapasite	8,4 Gbyte	136,9 Gbyte	528 Mbyte

lümeleri) kapasitelerini sınırlıyor: DOS, OS/2, Windows 3.x ve Windows 95a'nın kullandığı FAT16 dosya sistemi sadece 2 GB boyutundaki disk bölümlerini tanıyabiliyor. Zira bu dosya sistemi maksimum 65.536 Cluster yönetebiliyor, her bir Cluster da en fazla 32.768 Byte büyüklüğünde olabilir (65.536 x 32.768 = 2 GByte). Bu yüzden 8 GB'lık bir sabitdisk FAT16 dosya sistemi kullanıldığında en az dört bölüme ayrılmalıdır.

3.5'ten 5.25'e: Bu ek tampon parçayla 3.5 inçlik sabitdiski 5.25 inçlik yuvalara monte edebilirsiniz.

Bu sorunun mantıklı bir çözümü FAT32 destekli Windows 95b/98 veya NTFS kullanan Windows NT işletim sistemlerinden birine terfi etmektir. Bu dosya sistemleri problemsiz bir şekilde Terabyte (FAT32) hatta Exabyte (NTFS) boyutlarındaki partitionları bile destekleyebiliyorlar. 8 ile 35 Gbyte arasındaki günümüzde varolan sabitdiskler bu şekilde istenildiği gibi bölümlenebiliyor da, ancak NT4 altında Boot partitionu maksimum 8 Gbyte olabiliyor, bunun için de en azından Service Pack 3 yüklenmiş olması gerekiyor.

Chipucu 7: SCSI mi IDE mi? İşte bütün mesele bu

İki yıl önce hangi arabirimin daha iyi olduğu kıyasıya tartışılırken, bugün artık karar vermek hiç de o kadar zor değil: IDE çok daha ucuz ve kurulum/kulla-

nım olarak da daha basit. Performans olarak da artık IDE diskler pahalı SCSI modellerine göre daha yavaş değiller. Yani SCSI kontrol kartınız yoksa ve dört tane fazla aygıt (sabitdisk, CD-ROM veya CD Yazıcı) bağlamayı düşünmüyorsanız doğru seçim IDE olacaktır. Harici disk veya aygıtlar kullanacaksanız SCSI kullanmanız daha doğru olacaktır – ve zaten bir SCSI Controller'a sahipseniz SCSI arabirimli bir sabitdisk almak da elbette ki daha mantıklı olacaktır.

Chipucu 8: Disk boyutu: Ne kadar çok, o kadar iyi

Değişik kapasitelerdeki diskler arasındaki fiyat farkları çoğunlukla düşüktür. O halde biraz daha paraya kıyıp daha yüksek kapasiteli bir sabitdisk almak daha mantıklı olacaktır. 8.4 Gigabyte kapasiteli bir sabitdisk için 130\$ vereceğinize üstüne 20\$ daha verip 13 GB kapasiteli bir sabitdisk almak daha doğru bir davranış olacaktır. 13 GB'dan itibaren fiyat farkı çok fazla artıyor, bu yüzden 13 GB sınırında kalmak daha mantıklı. 8 GB'ın sizin için yeterli olacağını düşünüyorsanız da unutmayın ki bir sabitdisk asla fazla büyük olamaz – tabii eğer 8 Gbyte engeline (bakınız Chipucu 4) takılıyorsanız o zaman başka.

Chipucu 9: Diskin dönüş hızı gürültüyü belirler

Sabitdiskler değişik hızlarla dönerler. En üst modeller diskleri içeride dakikada yaklaşık 10.000 defa (rpm) döndürebilirler. Ancak bunun bir dezavantajı var: Bu tip diskler çalışırken büyük ses çıkarırlar ve çok fazla ısınır. Aktif soğutma olmadan bu tip bir disk çabuk hasar görebilir ve sistem kilidlenmeleri yaşayabilirsiniz.

Workstation PC'ler için uygun olabilecek diskler çoğunlukla 5400 rpm'ye sahiptir. En küçük performans artışına da

önem veriyor olsanız bile dönüş sayısı daha düşük bir disk tercih edin. Performanstan taviz vermek istemeyenler 7200 rpm'de hız – gürültü arasında bir uzlaşma bulabilirler.

Chipucu 10: Diskler 5.25 inçlik yuvalara da sığabilir

Kasanızda tüm 3.5 inçlik yuvalar dolu ya da iki disk hemen üstüste yerleştirmek aşırı bir ısı oluşumuna neden olabilir. Böyle durumlarda yandaki resimde de görebileceğiniz ek tampon parçalardan kullanabilirsiniz. Bu sayede disklerinizi 5.25'lik yuvalarda da kullanabilirsiniz. Bu parçalar her yerde bulunmayabilir, o yüzden biraz aramanız gerekebilir.

Chipucu 11: Sabitdisklere azami dikkat gösterin

Bir sabitdisk elektriksel ve mekanik olarak çok duyarlıdır. Sabitdiski asla düşürmeyin. Birkaç santimetreden bile masanın üstüne düşüreceğiniz bir disk korkulan Headcrash'e (kafa kırılması) neden olabilir.

Diskleri mutlaka kendileri için öngörülmüş yuvalara dört vida ile sıkıca monte edin. Gevşek bir şekilde PC içinde çalışan bir disk (aşağıdaki resime bakınız) dışarıdan kasaya yapılacak çarpmalara ve oynamalara karşı aşırı duyarlı olabilir. Sabitdisk çalışırken böyle bir çarpma meydana gelirse sabitdiskinizin çok büyük ihtimalle arızalanır.

Ayrıca Sabitdiskin açıkta duran alt tarafındaki bölüme asla çıplak elle dokunmayın. Burada elektrostatik yüklenmelerle kolayca bozulabilecek hassas parçalar bulunur.

Chipucu 12: Yeni diskın montajında uzmanlaşın

Bir sonraki sayfadaki resimlerde adım adım örnek bir şekilde bir sabitdiskin nasıl monte edileceğini gösteriyoruz. Kasa-

İki kere yanlış: Power ve IDE kablolarının kırmızı tarafları içeriye doğru bakmalıdır.

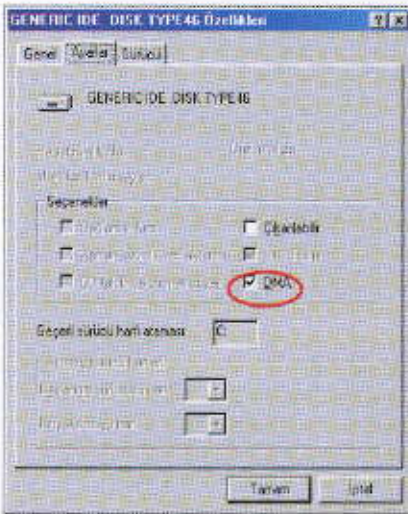
Tehlikeli: Sabitdiskleri asla gevşek bir şekilde yuvası dışında (mesela kasa içinde) ve eğik olarak da çalıştırmayın.

Asla: Hiçbir bilgisayar uzmanı sabitdiskin devrelerine çıplak elle dokunmaz.

nız biraz daha farklı bir yapıya sahipse ve resimde görüldüğü gibi bir kafese sahip değilse o zaman kendi başınızın çaresine bakmanız gerekiyor.

Kafesi söktükten sonra (1. Adım) yeni disk eskisinin üzerine takın ve sabitdiskle birlikte verilen vidalarla disk yuvasına sabitleyin (2. Adım). Diskle birlikte vidaları verilmediyse elinizdeki yedek vidaların delikler için tam olarak uygun olmasına dikkat edin. Diski sabitlemek için mümkün olduğunca kısa vidalar kullanın. Çok uzun vidalar sabitdiskin Controller kartına hasar verebilir.

CPU'nun yükü hafiflesin: DMA modu disk aktivitelerinde CPU'ya binen yükü azaltır.

Herşey yerli yerine oturduysa efendi/köle ilişkisini belirlemeniz gerekiyor (3. Adım). En iyisi yeni sabitdiski IDE Master (kısaltması MS) olarak ayarlayın. Eskisini de Slave olarak (SL) bağlayın. Çoğunlukla Jumper ayarları sabitdiskin de üzerinde bir etiketle gösterilir. Çelişkiye düşerseniz yine Internet'ten yardım alabilirsiniz. Tüm sabitdisk üreticileri Web sayfalarında ürünlerinin Jumper ayarlarını açıklar. Eski Conner sabitdisklerin Jumper ayarını Seagate'in Web sayfasında bulabilirsiniz.

Daha sonra her iki diskin IDE ve Power kablolarını takın (4. Adım). Kabloları takarken doğru kutuplara dikkat edin: Power ve IDE kablusunun kırmızı işaretli tarafları içe bakmalıdır.

Chipucu 13: Çalıştırmadan Önce disk doğru tanıtın

IDE disklerde PC'yi ilk açtığınızda BIOS Setup'a girmeniz gerekiyor. Burada "Standard CMOS Setup" menüsünü

açın. Örneğimizdeki gibi iki sabitdisk de aynı kabloya bağlanacaksa "IDE Primary Master" ve "IDE Primary Slave"i "Auto" olarak ayarlayın. Daha sonra değişiklikleri kaydedin.

Bilgisayarı açmak için bu defa bir sistem disketine ihtiyacınız olacak, zira yeni disk halen Boot etme özelliğine sahip değildir. Her şeyi başarılı olarak takıp BIOS ayarlarını da doğru ayarladıysanız Boot ekranında yeni sabitdiskinizi göreceksiniz.

Şimdi Boot disketinden FDISK programını çalıştırın. Windows 95b veya Windows 98 kullanıyorsanız FAT32 dosya sisteminden faydalanabilirsiniz. 8 GB'dan büyük disklerde bunu mutlaka yapmalısınız aksi halde disk bölümleri 2 Gigabyte'dan fazla olamaz (bakınız Chipucu 6).

Daha sonra disk "fdisk" ile etkin hale getirmeli ve bilgisayarı yeniden başlatmalısınız. Ve son olarak da yeni sabitdiskinizdeki yeni disk bölümlerini formatlayıp işletim sistemini istediğinize göre bu yeni bölümlerden birine kurabilirsiniz. Daha hızlı olan yeni sabitdiskten çok daha hızlı bir şekilde Boot edebilirsiniz.

Chipucu 14: Eski disk yedekleme için kullanın

Elbette (yukarıda da açıkladığımız gibi) yeni, hızlı disk birincil çalışma diskiniz olarak kullanmanız daha doğru olacaktır. Bu diskten işletim sistemini ve diğer uygulamaları çalıştırabilirsiniz. Takas dosyası da bu diskte bulunmalıdır. Ancak yavaş ve eski diskiniz de hiçbir işe yaramayacak demek değil bu: Az kullandığınız program ve dosyalarınızı burada depolayabilir ayrıca önemli verilerinizin yedeğini bu diskte alabilirsiniz. Ayrıca eski diskinizdeki verileri bu şekilde en hızlı olarak yenisine transfer edebilirsiniz.

Chipucu 15: Windows 9x altında DMA erişimini açın

Güncel sabitdiskler ve anakartlar Ultra DMA modunu destekliyorlar, bu modu da kullanmanız iyi olacaktır. Bunun için BIOS'ta, eğer otomatik olarak gerçekleşmiyorsa, sabitdisk modu olarak "UDMA"yı seçmelisiniz.

Windows 95/98 altında da "Aygıt Yöneticisi"nde sabitdisk özelliklerinde ("Disk sürücüsü") "Ayarlar" sekmesinde "DMA" kontrol kutusunu işaretli de-

ğilse işaretlemelisiniz (resme bakınız). Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra artık sabitdisk aktivitelerinde, IDE arabirimine doğrudan bellek erişimi sayesinde, CPU'ya binen yük çok azalacaktır, işlemci de bu sırada rahatça başka işlemlerle ilgilenilebilecektir – aynı şeyler CD, DVD sürücüler ve CD yazıcılar için de geçerli.

1. Adım: Metal kafesi vidalarını söktükten sonra çıkartın.

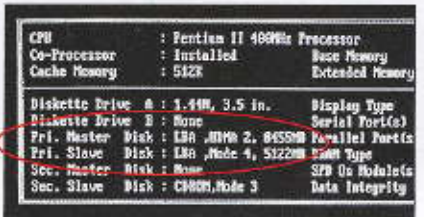
2. Adım: Yeni disk dört vida ile yuvasına sıkıca monte edin.

3. Adım: Yeni disk Master olarak Jumper'layın, eskisi de Slave olsun.

4. Adım: IDE kablusunu ve güç kablusunu da bağlayın.

5. Adım: Herşey yolunda giderse BIOS ekranında her iki disk de görürsünüz.

Editörlerin Satın Alma Tavsiyeleri

Artık bilgisayarınızı ne zaman ve nasıl terfi edebileceğinizi iyi biliyorsunuz. Ancak hangi ürünleri tercih etmeniz gerektiğini de iyi bilmelisiniz.

Bu sayfada CHIP editörlerinin kişisel satın alma tavsiyelerini bulabileceksiniz. Tavsiye ettiğimiz ürünler bizim kendi bilgisayarlarımızda kullandığımız

ya da terfi için düşündüğümüz ve en yakın arkadaşlarınıza da önerdiğimiz ürünler.

Bu yüzden vereceğimiz tavsiyeler CHIP test merkezinin sonuçları ile çelişebilir, zira TOP 10 listelerinde fiyat faktörü gözönüne alınmıyor. Bu bağlamda vereceğimiz tavsiyelerin çok

yüksek fiyatlı olmamalarına da dikkat ettik. TOP 10 listelerinden oluşturulmuş bir bilgisayar da en mükemmel sonucu vermeyebilir. Tercihler için daha çok kendi tecrübelerimize dayanan, CPU, anakart, ekran kartı, sabitdisk, CD-ROM/DVD ve CD yazıcı tavsiyelerimiz olacak.

CHIP Editörlerinin Sizler için Seçtiği Ürünler

Ufuk Yamankılıçoğlu
CHIP Yazı İşleri
Müdürü
şu tavsiyelerde
bulunuyor:

● CPU terfi denilince hemen aklıma sadece 170\$ gibi düşük bir fiyata sahip Celeron 500 geliyor. ISSE eklentisi dışında bu işlemci kendisinden 100\$ daha pahalı Pentium III-500 ile benzer bir performansla sahip. 66 MHz veriyolu frekansı sayesinde EX veya LX chipsetli eski PC'lerde de bu işlemciyi slotket adaptörü ile kullanabiliyorsunuz. Daha düşük bütçeli tercihler 90\$'lık Celeron 433'ü tercih edip Overclock ile 500 MHz'lık modeline yakın bir performansta çalıştırabilirler. BX chipsetli anakart sahipleri ISSE desteğine de sahip olmak istiyorlarsa 200\$'lık PIII-

450'yi tercih edebilirler.

● Windows NT 4.0 veya Windows 2000 kullanacaksanız Abit BP6 ile çift işlemci desteğine sahip olarak iki Celeron 500 ile 1 GHz'lık işlem gücüne sahip olabilirsiniz. Bu anakartın fiyatı sadece 135\$, bu sayede çok düşük bir fiyata çok işlemcili bir sisteme sahip olabilirsiniz. Windows 9x'te "multiprocessing desteği maalesef yok. Intel gerçi Celeron'ların "multiprocessing" için uygun olmadığını açıkladı, ancak teknolojinin harika çocuğu ABIT yine de iki Socket 370 Celeron'u birarada çalıştırmayı başardı. Yine de her Celeron'un bu şekilde çalışacağını garanti edemeyiz. PIII işlemci kullanacaksanız ABIT BE6 anakartı tavsiye ederim.

● Trendin aksine ekran kartı olarak 3dfx'in 16 MB'lık Voodoo 3-2000 PCI modelini tavsiye edeceğim. Neden dersanız, çoğu kullanıcı anakartını değiştirmeden yüksek 3d performansına sahip olmak istiyor. Yaklaşık 100\$'lık bu kart da bu iş için ideal. Voodoo kartlar ayrıca Glide destekli tüm oyunlarla uyumlu ve 3D konusunda çok

yüksek performansa sahipler, özellikle de AMD işlemcilerle birlikte kullanıldıklarında. AGP yuvası olan bir anakartınız varsa bütçenize göre TNT2 M64 işlemcili 88\$'lık Creative ekran kartını ya da TNT2 Ultra ya da GeForce 256 işlemcili herhangi bir kartı tercih edebilirsiniz.

● Kesin tavsiyelerimden birini de IBM Deskstar 22GXP hak ediyor. 177\$'lık fiyatıyla bu UDMA/66 destekli, 7200 rpm dönüş hızına sahip disk kapasitesi 13.5 GB ve 2 MB'lık bir ön belleğe de sahip.

● CD-ROM/DVD konusunda ise Pioneer'in daha yeni çıkan bir modelini tavsiye edeceğim. 10 hızlı Pioneer DVD-AO45Z, piyasada bulabileceğiniz en hızlı DVD sürücüsü olan bu ürün aynı zamanda CD'leri de 40 hızlı olarak okuyabiliyor, DVD ile işlem olmaz diyorsanız ve bütçeniz de kısıtlıysa 48 hızlı LG Goldstar CD-ROM sürücüsünü alabilirsiniz.

● Cd yazıcı olarak da SCSI arabirimli aygıtların daha avantajlı olduğunu ve TOP 10 listemizin birincisi Sony CRX 120E-R'yi tavsiye ediyorum.

CHIP Editörlerinin Sizler için Seçtiği Ürünler

Şahin Ekşioglu
CHIP Test Editörü
şu tavsiyelerde
bulunuyor:

● Şu anda benim için en çekici işlemci Pentium III/450. ISSE desteğine de sahip bu işlemci yüksek Overclock potansiyeline sahip görünüyor. Ayrıca fiyat olarak da cazip.

● Doğrusu genel toplamda Abit BE6 ya da yeni çıkan versiyonu BE 6-II diğer anakartlardan kolayca sıyrılan ürünler. Alternatif

olarak Asus P3B-F genişleme olanaklarıyla öne çıkıyor.

● Ekran kartlarında ise seçim biraz daha zor, ancak ben Nvidia işlemcili ekran kartlarını daha çok tutuyorum. GeForce 256 almak için henüz erken. Zira GeForce ile TNT2 ULTRA arasında güncel oyunlarda öyle aman aman bir performans farkı yok. Öte yandan OpenGL uygulamalarında GeForce kesinlikle çok yüksek performans sağlıyor. GeForce 3D ve CAD uygulamaları için mutlak bir ihtiyaç. Bunun dışında genel uygulamalarda ve oyunlarda TNT2 Chipset'li kartlardan birini tercih edebilirsiniz. Diamond Viper770 Ultra bu konudaki tercihim.

● Sabitdisk konusunda Maxtor'un DiamondMax serisi sabitdiskleri oldukça başarılı, tercihler için 10 GB'lık model yeterli ola-

caktır kanaatindeyim.

● DVD sürücüler bu kadar ucuzlaşırken CD sürücülere tercih edilebilir. Pioneer 10x DVD sürücü ya da LG 8x bu konudaki seçimlerim. Ayrıca LG 8x'in yüksek fiyat/performans oranına sahip olduğunu ve distribütörü Ufotek'in ücretsiz 0800 lü telefon desteği olduğunu belirtmekte fayda var.

● CD-R'lerin fiyatı çok ucuz, bu durumda yeniden yazılabilir CD'lere gerek olmadığı düşünüyorum. TEAC'in sadece CD-R özelliği olan R585 modeli 8x yazma hızıyla birebir CD yazma işlemlerinde de oldukça başarılı.

● Ses kartı olarak, Sound Blaster Live Value uygun fiyatı ve gelişmiş özellikleri ile bu konuda rahatlıkla tavsiye edebileceğimiz bir ürün.

Donanım'da bu ay

Donanım inceleme

Çeşitli donanım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar Sf. 78

Test: Web Kamera

Uygun fiyatlı Internet Web kameralarının karşılaştırmalı testi ve satın alma tavsiyeleri. Bu testi okumadan Web kamera almayın. Sf. 100

GeForce 256

Bu ekran kartı geleceğin 3D Chip'ini taşıyan bir ürün olarak piyasayı altüst etmeye hazır. Sf. 114

Yeni Teknolojiler

Geçen ay başladığımız yazı dizisine bu ay da devam ediyoruz. Bu ayki konumuz bellek teknolojileri ve ekran kartları. Sf. 124

Top 10 Testleri

CHIP Test Merkezi'nden yepyeni bir uygulama: Çeşitli donanım ürünlerinde en iyi on. Sf. 130

Asus K7M

Athlon K7M ile Türkiye'de

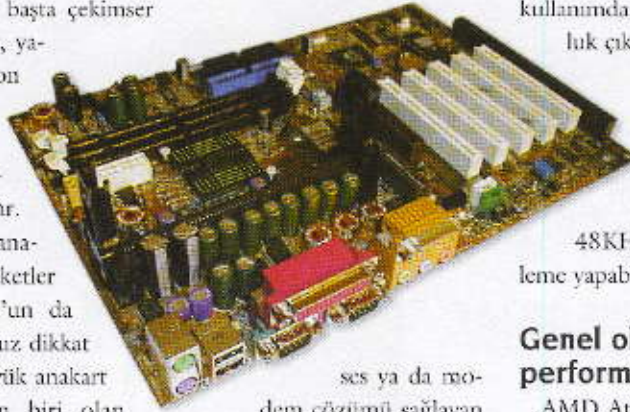
Yurtdışında oldukça ses getiren AMD Athlon ve uyumlu anakartlar sonunda ülkemize geldi. Asus bu konudaki öncü şirketlerden.

Farklı anakart tasarımı gerektirmesi yüzünden Intel uyumlu anakartlara takılmayan işlemci için anakart üretmekte ilk başta çekimser kalan şirketler, yavaş yavaş Athlon uyumlu anakartları piyasaya sürmeye başladılar. Athlon için anakart üreten şirketler arasında Asus'un da olması kuşkusuz dikkat çekici. En büyük anakart üreticilerinden biri olan Asus, Gigabyte ile birlikte Athlon anakart üretme konusunda diğer üreticileri cesaretlendirdi. Test merkezimize ulaşan AMD uyumlu ilk anakart olan Asus K7M, genel olarak Athlon'a ülkemizde önemli ölçüde popülarite kazandırabilecek özelliklere ve güvenilirliğe sahip.

4 USB girişli anakart

AMD 751 Chipset'ine sahip olan K7M, ULTRA DMA 66 desteğine ve 4 adet USB girişine sahip. USB'nin giderek önem kazandığı ve USB Hub'ların piyasaya sürüldüğü günümüzde anakart üzerindeki 4 adet USB girişinin oldukça kullanışlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu 4 USB girişinin 2 tanesi doğal olarak kasa üzerinde ayrı bir slot boşluğu gerektiriyor ve ek kablo/plakete sahip. Dolayısıyla ihtiyacınız yoksa bu ek 2 USB girişlerini kasınıza monte etmeyebilirsiniz. 5 adet PCI, 1 ISA, 3 adet de DIMM yuvasına sahip olan K7M'in en il-

ginç özelliklerinden biri de taşıdığı AMR (Audio Modem Riser) slotu. AMR'i kısaca çok uygun fiyata

ses ya da modem çözümü sağlayan bir yapı olarak tanımlayabiliriz. Bildiğiniz gibi varolan Intel uyumlu anakartlarda AMR ve AGP slotunu aynı anda görmek mümkün değil. Asus K7M'de ise AMR uyumlu bir modem ve AGP ekran kartını aynı anda kullanmak mümkün.

Becerikli ve farklı BIOS yapısı

Amibios kullanan Asus K7M, BIOS'tan CPU ayarlarının yapılmasına olanak sağlıyor. Ayrıca BIOS'taki bir seçenekle anakart üzerindeki Dip Switch'lerle de bu ayarları yapmak mümkün. 90-150MHz arası hızları destekleyen anakartta 100-125MHz arası hızların birer adımlık geçişlerle ayarlanabilmesi kuşkusuz Overclock meraklılarının oldukça hoşuna gidecektir. Anakart üzerindeki ses işlemcisi ya da genel olarak AMR yuvasını BIOS'tan devre dışı bırakmak mümkün. Anakart ısı, fan hızı ya da çekilen voltaj değerleri gibi önemli donanım bilgilerinin izlenmesini

sağlayan BIOS becerikli görünüyorsa da, görünüş olarak alıştığımız BIOS'lardan biraz farklı. Öte yandan, bu fark kullanımda herhangi bir zorluk çıkarmıyor.

Anakart üzerinde ses işlemcisi olarak Yamaha Chipset'i mevcut. Chipset 48KHz'e kadar örnekleme yapıyor.

Genel olarak performans

AMD Athlon hakkında daha önce ayrıntılı performans raporları yayınlamıştık. Asus Türkiye temsilcisi Çizgi Elektronik tarafından test merkezimize ulaştırılan K7M anakart ve 700MHz'lik Athlon beklentilerimizi boşa çıkarmadı. Uzun süre çalıştırdığımız Quake2, 3D Mark99 Max ve çeşitli ofis uygulamalarında herhangi bir sorunla karşılaşmadığımız gibi, ortaya konan performans gerçekten etkileyiciydi. Anakartta "keşke olsaydı" dediğimiz 2 özellik vardı. Bunlardan biri AGP 4x. Sektör için uzun sayılabilecek bir süredir bazı ekran kartları AGP 4x arayüzünü destekliyor. Yakında çıkacak olan i820 Chipset'inde bu özelliğin (Solana) olacağını bilmek bize bu konuda "keşke" dedirtti. Bunun dışında anakartta

Suspend to RAM desteği de olsaydı, hiç fena olmazdı doğrusu. Her halükarda K7M sayesinde Athlon'la tanıştık. Bu bağlamda Asus anakartların performans ve stabilite konusundaki başarısı göz önüne alındığında, (özellikle FPU gücü gerektiren uygulamalarda) K7M ve Athlon'un mükemmel bir ikili olacağına şüphe yok.

CHIP'in yorumu

AMD Athlon yüksek performansı dikkat çekerken, rekabeti körüklemesi ve fiyat düşüşlerine sebep olması açısından da dikkat çeken bir ürün olma özelliğini taşıyor. Aynı hızdaki PIII'ten daha yüksek performans gösteren Athlon, anakart üreticileri tarafından desteklendiği takdirde, trend ilginç yönlere

kayabilir.

Bunun dışında, Asus gibi alanında kendini ispatlamış bir şirketin ürettiği K7M, sahip olduğu özelliklerle dikkat çeken bir alternatif olarak göze çarpıyor. Asus K7M ve Athlon ikilisi özellikle Power User sınıfı kullanıcıların mutlaka göz önünde bulundurması gereken bir alternatif.

Athlon ve K7M'e shop.su-

peronline.com/cizgi adresinden online olarak sahip olabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Asus K7M

Bilgi için : Çizgi Elektronik
Tel : (212) 273 14 91
Faks : (212) 272 58 86
Fiyatı : 165\$ + KDV

⊕ Gelişmiş mimari yapı ve yüksek FPU performansı

Life VIEW FlyVideo98 FM

TV Seyretmenin Zevki

Life VIEW FlyVideo98 FM sahip olduğu çeşitli fonksiyonları ve yeni BT879KHF Chipset'i ile diğer birçok TV kartından kendisini ayırıyor.

Life VIEW FlyVideo98 FM BT879KHF işlemcisini taşıyan ve PCI veriyolunu kullanan bir FM radyolu TV kartı. NTSC/PAL video standartlarına uygun olan bu TV kartı NTSC video standardında, 640x480 çözünürlükte çalışabilen Life VIEW FlyVideo98 FM, aynı zamanda RGB32/RGB24/RGB15 video formatlarını ve YUV 4:2:2 standardını da desteklemekte. Bu TV kartının üzerinde 75 ohm Coaxial TV anten girişi, Audio Output, S-Video girişi, RCA video girişi, uzaktan kumanda sensör girişi ve CVBS kamera girişi var.

Kartın çalışması için istenilen minimum konfigürasyon ise Pentium 133 MHz işlemci, 16 MB bellek, Windows 95/98 veya Windows NT 4.0 işletim sistemi, 28.8 kbp modem ve 16-bit ses kartı. Life VIEW FlyVideo98 FM'i Windows'a tanıtmak çok kolay, çünkü kartın tak&çalışır özelliği var. Kartı Windows'a tanıtmak için birlikte gelen CD'den Life VIEW FlyVideo98 FM sürü-

cüsünü yüklemeniz yeterli. TV modülünü çalıştırmak için ise verilen disketlerden yazılımı yüklemeniz gerekiyor.

Kartın kullanım fonksiyonları

Bu kart ile TV seyredebilirsiniz, radyo dinleyebilirsiniz, Teletext'e bakabilirsiniz ve Video Capture

yapabilirsiniz. Life VIEW FlyVideo98 FM ile beğendiğiniz herhangi bir yayıncıyı Capture yapma olanağı da sunuyor. Kayıt ettiğiniz bu görüntüyü 640x480 çözünürlüğünde AVI formatı olarak seyredebilirsiniz. TV kartının diğer bir özelliği ise ay-

m anda 12 kanallı Windows altında seyredebilmeniz. Ayrıca 999 kanal seçip 125 kanala kadar otomatik arama yapabilirsiniz. Başka bir programda çalışırken de TV kanallarını izleyebilirsiniz. Bu karta S-Video girişinin olması size kablolu TV bağlama imkânı da sunuyor.

Böylece hem yerel TV yayınlarını hem de kablolu TV yayınlarını seyredebilirsiniz. Teletext özelliği sayesinde istediğiniz herhangi bir Teletext sayfasını Bitmap olarak bilgisayarınıza kaydedebilirsiniz. Karta bir video kamera bağlayarak Video Capture da yapabilirsiniz. Kartın Video Capture özelliği ile saniyede maksimum 30 kare yakalama, kare kare oynatma ve animasyon yapabilirsiniz. Ayrıca bu kayıtları AVI ve BMP olarak da saklayabilirsiniz. Karta bir video kamera bağladığınızda, kartın Video Phone özelliğinden yararlanabilirsiniz.

Tüm bu özelliklerin yanı-

sıra, Life VIEW FlyVideo98 FM TV kartının radyo özelliği gerçekten çok iyi. Öyle ki bu kartla parazitsiz ve kaliteli bir şekilde radyo dinlemeniz mümkün.

CHIP'in yorumu

Life VIEW FlyVideo98 FM'in çok fonksiyonlu ve iyi tasarlanmış uzaktan kumandası ile hem TV'yi hem de radyoyu sorunsuzca kontrol etmeniz mümkün. Genel olarak bu kartla bilgisayarınızı çok amaçlı bir cihaza çevirebilirsiniz.

Radyo ve TV yayınlarını izlemenin yanı sıra, S-Video ya da Composit girişlerini kullanarak Video Capture de yapabilirsiniz. Tabii aynı fonksiyonu Netmeeting gibi uygulamalarda kullanmanız da mümkün.

Sonuç olarak bu kartın uzaktan kumanda alıcısının doğrudan karta takılı olup onun için herhangi bir ayarlama ihtiyacı duyulmaması ve kartın video konferansı desteklemesi en beğendiğimiz özelliklerden bazıları.

Ürün Bilgisi

Life View FlyVideo98 FM

Bilgi için : Multimedia
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 213 95 86
Fiyatı : 67 \$ + KDV

⊕ BT879 Chipset'ine sahip
⊕ Capture özelliği var
⊕ Başarılı radyo fonksiyonu

Creative 3D Blaster GeForce 256 Annihilator

Gerçeğe Bir Adım Daha

NVIDIA tarafından geliştirilen GPU özelliği sayesinde, grafik performansı sisteminizin işlemci performansından tamamen bağımsız olarak çalışmakta.

Creative 3D Blaster GeForce 256 Annihilator, 256 bit sayısal video işlemcisinin yanında, grafik hızlandırıcısı olan ve AGP 4X standardını destekleyen bir ekran kartı. Üzerinde 32MB SDRAM'i olan ve 16.7 renkte 2048x1536 çözünürlüğüne kadar destek verebilen bu kart tak&çalıştır monitörlerle uyumlu (DDC-2B) ve 3D standartlarını da tam olarak desteklemekte.

Win95, Win98, Win NT 4.0 ve Win 2000 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan bu kart, aynı zamanda da Direct Draw, Open GL ICD, ve DirectX uygulamalarını da destekliyor. Kartın tanıtılması verilen CD ile gerçekleştirilmekte. Yapmanız gereken tek şey bir program kurar gibi bu kartın kurulumunu yüklemek. Kart, tanıtıldıktan sonra masafistünde her türlü görüntü ayarlamalarını kolayca yapmanızı sağlıyor.

Çeşitli animasyon programlarını, CAD yazılımlarını ve 3 boyutlu oyunları bu ekran kartı ile rahatlıkla çalıştırabilirsiniz. Özellikle karmaşık 3D görüntülerinde bu karttan çok iyi sonuçlar alabilirsiniz. Çünkü daha gerçekçi gölgelermeler (Gouraud/Flat Shading Effects), gizlenmiş 3 boyutlu bir görüntüyü ortaya çıkartan Z tamponlama, renk filtrelemeleri ve perspektif düzeltmeleri yapabiliyor.

GeForce 256 Nedir ?

GeForce 256 çok yeni bir grafik işlemcisi, bu işlemci 3D-Rendering Pipeline özelliğini tamamen ekran kartının üzerinde barındırıyor ve böylece bu alanda tamamen yeni bir konsept oluşturmuş oluyor. Bu olay kısaca GPU (Graphics Processing

ve, 3D Blaster GeForce 256 Annihilator ile ekran kartları sınıflandırmasında yeni bir çıkarıyor. Şu ana kadar gördüğümüz ve incelediğimiz ekran kartlarının performansları hep bilgisayar sisteminin işlemci performansına bağlı olarak değişmekteydi. Ama NVIDIA tarafından tasarlanan ve yeni ortaya

çıkarılan GPU özelliği sayesinde grafik performansı sisteminizin işlemci performansından tamamen bağımsız olarak çalışmakta.

Bu grafik Chip'i tamamen yeni bir mimariye sahip. Bu yeni mimarinin özelliklerinden ilki ise ekran Chip'inin QuadEngine tasarımı sayesinde dört değişik

birimin maksimum performansına ulaşabilmek için paralel çalışarak Transform, Lighting, Setup ve Rendering işlemlerini gerçekleştirebilmesi.

Bahsettiğimiz mimarinin ikinci özelliği ise, GPU'nun 256-Bit-QuadPipe™-Rendering-Engine ile yapılandırılmış olması. Bu teknoloji saniyede 480 MegaPixel'lik bir performansa sahip dört adet birbirinden farklı Pixelpipeline'dan oluşuyor. Her bir Pipeline ise, 8-Tap-Anisotropic-Filtering, Stencil- ve Dot-Product-Bump-Mapping gibi belirleyici nitelikler taşımakta.

Buna ek olarak, 3D Blaster GeForce 256 Annihilator büyük Texture ve diğer nitelikleri desteklemek için 32-MB-Framebuffer, 24-/32-Bit-Z-Buffer, 8-Bit-Hardware-Stencilbuffer sunmakta.

CHIP'in Yorumu

Creative 3D Blaster GeForce 256 Annihilator 240 Hz'e kadar çıkabilen bir frekans tazeleme oranına ve 350MHz'e kadar çıkabilen bir RamDAC frekans değerine sahip. Bu grafik kartının diğer bir özelliği ise 3D oyunlar ve 3D grafiklerde saniyede 15 milyon üçgen/ saniye işlem hızı ve 480 milyon piksel/saniye'lik bir doldurma değere ulaşması.

Bu kartı test ettiğimizde hareketli görüntüleri oynatmada herhangi bir kayma veya ekran donması gözlemedi. Ayrıca resimleri gerçek renklerde ve yüksek çözünürlükte görebildik.

Creative 3D Blaster GeForce 256 Annihilator'a genel olarak bakıldığında 3D performansının çok iyi olduğunu ve yüksek çözünürlükte çalışabildiğini söyleyebiliriz. Video görüntülerinde de çok iyi sonuç aldık. Özellikle oyun oynarken ve video seyrederken, bu ürün ile çok büyük keyif aldık.

Test Merkezi olarak bu kartı herkese rahatlıkla tavsiye edebileceğimizi düşünüyoruz.

Ürün Bilgisi

GeForce 256 Annihilator

Bilgi için : Multimedya
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 213 95 86
Fiyatı : 275 \$ + KDV

- ➕ Yeni işlemci mimarisine sahip
- ➕ Grafik performansı sistem performansına bağlı değil
- ➕ Yüksek çözünürlüklere ulaşabiliyor

Unit) diye adlandırılır. Buradaki mantık ise şöyle: Grafik kartından geçen verilerin artık sisteminizin işlemcisine değil de ekran kartı üzerinde olan GeForce256 işlemcisi üzerinden işlenmesi.

Bu olayın sistemde değil de, ekran kartının üzerinde olması beraberinde birçok avantajı da getiriyor. Öyle ki ileriki zamanlarda oyun geliştiricileri bu işlemci sayesinde daha çok geometrik özelliklerle dolu, daha gelişmiş yapay zeka ve daha çok gerçeklik içeren oyunlar ile karşımıza çıkabilirler.

Oyun meraklıları şimdiden yüksek görüntü kaliteli ve aksiyon dolu oyunlar geleceği için sevinebilirler. Creati-

Sound Blaster Live! Platinum

Platinum Devri Başladı

Üstün performansı ve çeşitli fonksiyonları sayesinde profesyonel Audio cihazları ve enstrümanları bağlayarak yeni bir ses boyutu yakalayabilirsiniz.

Sound Blaster Live! Platinum EMU10K1 Chipset'li 32 bitlik stereo ve PCI yuvasını kullanan bir ses kartı. Kartın üzerinde bir mikrofön girişi, hoparlör girişi, Line in girişi, Line out çıkışı ve bir Game portu var. Ayrıca bu kartta Aux in, SPDIF Digital I/O, CD Audio bağlantısı, PC speaker bağlantısı ve CD SPDIF bağlantıları var.

Sound Blaster Live! Platinum Roland MPU 401 UART'ı desteklemekte ve tüm midi standartlarına tamamen uygun olarak çalışmakta. Microsoft Direct Sound, Microsoft Direct3D uyumlu olan bu kart aynı zamanda da tüm DOS ve Windows uygulamalarında sorunsuzca çalışabilmekte. Sound Blaster Live! Platinum'un bir özelliği, üzerinde bir Digital Analog Converter (Analog bir sesi dijital sese çeviren bir eleman) olması. Böylece kayıt sırasında veya müzik dinlerken 8-48 KHz arasında bir sese ulaşabilirsiniz.

Data transferini Dual DMA veya I/O'dan yapan bu kart, aynı anda Full-duplex simultane Playback özelliğini de taşımakta. Normal ses kartlarında Distortion %0.056 iken, Sound Blaster Live! Platinum da yalnızca yüzde 0.002'dir ve maksimum gürültü oranı 120 db'e kadar çıkmakta. Sound Blaster Live! Platinum sesi daha

net alabilmek için filtreleme yapıyor.

Bu ses kartı 64 notalı E-mu patentli 8-noktalı enterpolasyon (iç değerlemeli, filtrelemeli) ve 1024 notalı polifonik bir PCI Wave kartı olma özelliğini de taşıyor. Sound Blaster Live! Platinum Surround Sound (sesi 360 derecede odaya yayıyor) ses özelliğine sahiptir ve DSP modu sayesinde akustik ortamlar

lerde ses ayarlamalarınızı hemen elinizin altında gerçekleştirebilirsiniz.

Bu cihazda Environmental Audio ile daha gerçekçi ve canlı ses efektlerini hissedebilirsiniz. Ayrıca CMSS (Creative Multi Speaker Surround) özelliği sayesinde, her bir stereophone ses kaynağını daha görkemli bir

da sağlamakta. Örneğin bir toplantı salonu, tiyatro, sinema gibi. Bu cihazın patentli 8-Nokta enterpolasyon özelliği sayesinde cızırtı ve bozuklukları kulağınızın duyamayacağı düzeye indiriyor. Böylece tüm müzik parçaları gerçek ses çıkışlarına optimal olarak yaklaşmaktadır.

Live!Drive nedir? Ne işe yarar?

Sound Blaster Live! Platinum ile birlikte Sound Blaster Live! Drive cihazı verilmekte. Bu yeni cihaz 5 inch boyutunda ve bir CD-ROM, CD-Writer veya DVD-ROM gibi kasanın ön tarafındaki yuvaya monte ediliyor. Böylece çeşitli seçenek-

akustikte elde edebilirsiniz. Live! Drive ön panelinde tüm önemli bağlantı girişlerini içermekte. LINE_OUT- ve REAR_OUT çıkışları sayesinde Creative'in FourPoint Surround FPS2000 dijital çoklu hoparlör setini bu cihaza kolayca bağlayabilirsiniz. Bunu cihaz ile birlikte bilgisayarınızı bir masüstü müzik stüdyosuna dönüştürebilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Sound Blaster Live! Platinum'a üstün performansı ve çeşitli fonksiyonları sayesinde, profesyonel Audio cihazları ve enstrümanları bağlayarak yeni bir ses boyutu yakalayabilirsiniz.

Özellikle bu kartın Environmental Audio özelliği sayesinde, alan içerisinde ger-

çeğe yakın bir ses dağılımı oluşturulabiliyor.

Bu özellik sayesinde aynı anda 256 değişik ses ve audio dönüşümü ile gerçek zamanda dinamik bir ses oluşturmaya sağlıyor. Bu kart ile elde edilebilen ses kalitesi, sanki müzisyenlerin ortasında oturuyormuşsunuz hissini uyandırabiliyor.

Sound Blaster Live! Platinum'un geliştirdiği EAX (Environmental Audio Extensions) özelliği sayesinde daha net ve 3D audio standartının çok üstünde olan bir ses elde edebilirsiniz. Bu özellik sayesinde, eski oyunları veya müzikleri dijital yapılandırmaya geçirerek değerlendirmeniz mümkün.

Bu kartta beğendiğimiz bir özellik ise, sesi sürekli ve net verebilmesi, yankı, birden fazla kişinin aynı anda şarkı söylemesi ve ses perdesine aralama gibi fonksiyonlarını duyabilmemiz.

Sonuç olarak Sound Blaster Live! Platinum'un 3D ses efektlerini tam olarak verebildiğini, genel olarak baktığımızda ortalamamızın çok üstünde bir ürün olduğunu ve gerek fiyatı, gerekse performansı açısından alınması gereken ses kartlarının arasında kendine yer bulduğunu söyleyebiliriz.

Ürün Bilgisi

SB Live! Platinum

Bilgi için :	Genpa/Empa/Multimedya
Tel :	(212) 288 10 78/ (212) 599 30 50/ (212) 212 98 50
Fiyatı :	225 \$ + KDV

- Yüksek bir performansa sahip
- Live! Drive ile birlikte veriliyor
- Birlikte verilen yazılımlar

Creative PC-DVD

Evinizi Sinemaya Dönüştürün

Creative PC-DVD IDE ara-birimini kullanan ve 6x DVD (8.1MB/saniye transfer hızı) ve 24x CD (3600 KB/saniye transfer hızı) hızına sahip olan bir DVD-ROM sürücüsü. Creative tarafından piyasaya sürülen bu yeni DVD sürücüsü ayrıntılı bir kullanım kılavuzu ve bir DVD Player yazılımı ile birlikte gelmekte. Yeni ekran kartları DVD desteğine sahip olduğu için, ürün ile birlikte bir MPEG kartı verilmiyor.

Creative PC-DVD işletim sistemine problemsiz kurulu-yor. Normal bir CD-ROM takar gibi sisteminize montajını yapıyorsunuz ve birlikte verilen CD'den programları

kuruyorsunuz.

Bu cihaz 512 KB'lık bir Buffer'a sahip ve PIO Mode 4'de 16.7 MB/san'lık bir veriye ulaşabiliyor. Bu ürün ile birlikte WINDVD MPEG-2 Decoder yazılımı verilmekte. Bu programı yükledikten sonra evinizdeki bilgisayarınıza bir sinemaya dönüştürebilirsiniz. Creative PC-DVD, DVD-ROM, DVD-R, CD-Audio, CD-I, CD Extra, CD-ROM,

CD-ROM/XA, Photo CD®, CD-R, CD-RW ve DVD-Video standartlarını da tam olarak desteklemekte.

CHIP'in Yorumu

Creative PC-DVD bir DVD sürücüsü olarak diğer sürücülerden çok daha yüksek bir performansa ulaşıyor. Örneğin bu üründe DVD-ROM hızı 2X-6X ve CD-ROM hızı 14X-24X arasında değişmekte. Bu DVD-ROM'un diğer teknik verilerini sayacak olursak,

Creative PC-DVD'nin DVD-ROM uygulamasında rastgele erişim süresinin 120ms, CD-ROM ve DVD-ROM süresinin 180 ms olduğunu söyleyebiliriz.

Ayrıca bu ürünün DVD-

ROM veri transfer oranı 2700-8100 KB/san ve CD-ROM veri transfer oranı 2100-4800 KB/san arasında değişmektedir. DVD-ROM'un veri kapasitesi ise, 1-layer Disc'lerde 4.7 GB, 2-layer Disc'lerde 8.5 GB ve CD-ROM fonksiyonunda ise Mode2'de 748 MB, Mode1'de 656MB civarında bir veri okuma kapasitesine sahip. Son olarak Creative PC-DVD ile DVD filmlerini seyrederken çok büyük keyif alacağımıza inanıyoruz.

Ürün Bilgisi

Creative PC-DVD

Bilgi için : Genpa/Empa/
Multimedia
Tel : (212) 288 10 78/
(212) 599 30 50/
(212) 212 98 50
Fiyatı : 99 \$ + KDV

- 6x DVD ve 24 X CD-ROM hızına sahip
- Birlikte verilen yazılım

Pioneer DVD-A306S

Kaliteli Film Seyri

Pioneer tarafından piyasaya sürülen bu DVD-A306S sürücüsü, Mpeg kartı dışında bir Audio kablosu, vidalar, kullanım kılavuzu, oyun CD'si ve bir DVD Player yazılımı ile birlikte gelmekte. Bu DVD sürücüsü Windows95/98, Windows NT4.0/3.51, Windows 3.1, MS-DOS 6.0 ve yukarısı işletim sistemlerinde problemsiz kurulmakta. Cihaz tak&çalıştır olduğu için, yapmanız gereken tek şey normal bir CD-ROM takar gibi sisteminize montajını gerçekleştirmek ve birlikte verilen CD'den DVD Player'ını yüklemek. Bu programı yükledikten sonra, Pioneer DVD-A306S bilgisayarınızı bir sinema şölenine dönüştü-

rebilir.

32x CD-ROM okuma hızına sahip olan bu cihaz, DVD sürücüsü olarak da 6x hızı ile yüksek bir performans göstermekte. Öyleki bu cihaz bir DVD sürücüsü olarak 2.5x-6x hızları arasında 3.35 MB/s-8.1 MB/s'lik bir veri transfer oranı, CD-ROM sürücüsü olarak da 14x-32x hızları arasında 2.1MB/s-4.8MB/s'lik veri transfer ora-

nına sahip. Pioneer DVD-A306S 512 KB'lık bir Buffer'a sahip ve PIO Mode 4'de 16.7 MB/san'lık bir hız ulaşabiliyor. Bu DVD-ROM cihazı DVD-ROM, DVD-R, DVD-Dual, CD-DA, CD-ROM, CD-R, CD-RW, CD-ROM XA, CD Extra, Photo CD, Hybrid CD ve Video CD gibi disk formatlarını desteklemekte.

CHIP'in yorumu

Bu DVD-ROM'un diğer teknik verilerini sayacak olursak, Pioneer DVD-A306S'in DVD-ROM uygulamasında rastgele erişim süresinin 90ms, CD-ROM ve DVD-ROM rastgele erişim süresinin 120 ms olduğunu söyle-

yebiliriz. Bu DVD-ROM'un rastgele erişim süreleri, DVD-ROM uygulamasında 100ms ve CD-ROM uygulamasında 80 ms civarında. Pioneer DVD-A306S'in en büyük özelliği yatay ve düşey çalışabilmesi. Bu DVD-ROM'u diğer DVD-ROM'lardan ayıran en önemli özelliği ise, Slot-in Loading teknolojisini desteklemesi. Slot-in Loading teknolojisi CD çekmecesine gerek duymayıp CD'lerin zarar vermeden direkt olarak takılabilmesi anlamına geliyor.

Ürün Bilgisi

Pioneer DVD-A306S

Bilgi için : Multimedia
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 213 95 86
Fiyatı : 115 \$ + KDV

- Yüksek performansa sahip olması
- Birlikte verilen yazılım ve oyunlar

LG DRD-8080B

Yüksek Performanslı DVD

LG DRD-8080B IDE arabilimini kullanan ve 8x DVD (10800 KB/saniye) ve 40x CD (6000 KB/saniye) hızına sahip olan bir DVD-ROM sürücüsüdür. LG tarafından piyasaya sürülen bu yeni DVD sürücüsünün bir Audio kablosu, vidalar, kullanım kılavuzu ve bir DVD Player yazılımı ile birlik-

te gelmekte. Bu ürün ile birlikte bir MPEG kartının gelmemesinin nedeni ise çok açık. Çünkü artık yeni nesil ekran kartlarının hemen hemen hepsi Hardware DVD desteğine sahiptir ve aynı zamanda da bir MPEG kartı gibi çalışmaktadırlar. Dolayısıyla bir DVD-ROM ile birlikte bir MPEG kartını vermek artık sadece maliyeti artırır. LG DRD-8080B işletim sistemine problemsiz kuruluyor. Normal bir CD-ROM takar gibi sisteminize montajını yapıyorsunuz ve birlikte verilen CD'den programları kuruyorsunuz. LG DRD-8080B 512KB'lık bir Buffer'a sahip ve PIO Mode 4'de 16.7 MB/san'lık

bir veriye ulaşabiliyor. Bu ürün ile birlikte PowerDVD MPEG-2 Decoder yazılımı verilmekte. Bu programı yükledikten sonra evinizdeki bilgisayarınızı bir sinemaya dönüştürebilirsiniz. Bu DVD-ROM cihazı DVD, DVD-ROM, DVD-R, DVD-RW, DVD-Dual, CD-DA, CD-ROM, CD-R, CD-RW, Cd-ROM XA, Mixed Mode, CD Extra, CD-I, CD-I Ready, CD-Bridge, Photo CD ve Video CD gibi disk formatlarını desteklemekte. LG DRD-8080B 149 mm x 42 mm x 206 mm boyutunda ve 1.07 kg ağırlığında.

CHIP'in yorumu

LG DRD-8080B bir DVD

sürücüsü olarak diğer sürücülerden çok daha yüksek bir performansa ulaşıyor. Örneğin bu üründe DVD-ROM hızı 4800 rpm'de 3.5X-8X ve CD-ROM hızı 8000 rpm'de 17X-40X arasında değişmekte. Bu DVD-ROM'un diğer teknik verilerini sayacak olursak, LG DRD-8080B'nin DVD-ROM uygulamasında rastgele erişim süresinin 120ms CD-ROM rastgele erişim süresinin 100 ms olduğunu söyleyebiliriz.

Ürün Bilgisi

LG DRD-8080B

Bilgi için : Ufotek

Tel : (212) 336 61 00

Faks : (212) 266 46 39

Fiyatı : 995 + KDV

⊕ 8x DVD ve 40 X CD-Rom hızına sahip

⊕ Birlikte verilen yazılım

⊕ Yüksek performans

85

ACORP'a Güvenin,
Daha Fazlasını Yapın!

VIA Chipset'li 133 MHZ hızında ATA-66MB ve AGP-4X destekli anakartlar

6VIA81P

Chipset 693A/596B ATX,
AGP 2X, Slot 1

6VIA85P

Chipset 693/596B AT,
AGP 2X, Socket 370

6VIA88

Chipset 694X/596B ATX,
AGP 4X, Slot 1

6VIA86P

Chipset 693A/596B AT,
AGP 2X, Slot 1

ACORP ELECTRONICS CORPORATION

Head office: 7F-1, No.20, Lane 609, Sec. 5 Chung-Hsin Rd., San Chung,

Taipei Hsien, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-2099-7188 (Rep.)

Fax: 886-2-2099-7177, 2099-2358

E-mail: acorp@ms2.hinet.net

http://www.acorp.com.tw

Iwill DBD100

Çift İşlemci Destekli Anakart

Iwill DBD100, ATX yapıda ve Intel 82440BX AGP Chipset'li bir anakart. Bu anakart, Intel Celeron 266-500 MHz, PII 233-450 MHz ve PIII 450-600 MHz işlemcilerini destekliyor ve üzerinde bulunan 4 adet 168 pinlik DIMM modülü ile toplam 1GB SDRAM'e çıkabiliyor. Bu anakartta 4 adet Ultra DMA/33 cihazını destekleyen, PIO Mode3 ve ya Mode4 de çalışabilen iki hızlı IDE portu var. Ayrıca bu anakart 2M bitlik bir Flash Rom, Award BIOS, RTC zamanlayıcısı, Wake On Modem, Wake On Lan, Keyboard Power On, Windows 95/98 Power On ve Power Failure Recovery özelliklerine sahip. Iwill DBD100'ün üze-

rinde 4PCI, 2ISA, 1 AGP slotu, 1adet PS/2 klavye, PS/2 Mouse, 2 adet 9 pinli seri portu ve 1 adet 25 pinlik

paralel port mevcut. Üzerindeki konnektörleri ise, 2 USB port konnektörü, 2 IDE konnektörü, 1 disket sürücüsü konnektörü

ve 20 pinlik ATX güç konnektörü şeklindedir. Bu anakartta beğenmediğimiz bir özellik ise, Ultra2 SCSI, UltraWide SCSI, Ultra SCSI bağlantılarını ve Ultra ATA 66 denetleyicisini opsiyonel olarak seçmek gerektiği.

CHIP'in yorumu

Bu anakartı diğer kartlardan ayıran özellik ise, üzerinde iki adet Slot1 yuvası olması. Bu özellik sayesinde sisteminizi iki adet işlemci ile çalıştırabilirsiniz. İşteğe bağlı olarak çift PentiumII/III ya da çift Celeron işlemcisi bu anakart ile rahatlıkla çalışabiliyor. Yalnız bura-

da dikkat etmeniz gereken tek nokta, kullanacağınız işlemcilerin aynı özellikte olması.

Anakartın diğer avantajlarından biri ise, 133 MHz'lik bir Bus frekansına ayarlanabilmesi. Bunun sayesinde, sisteminizin performansını daha da yükseltebilirsiniz. Iwill DBD100 anakartlarında CPU için Jumper ayarı yerine, basit bir BIOS ayarı yapmanız yeterli. Neticede biz bu anakartı güçlü bir sistem elde etmek isteyen herkese tavsiye edebiliriz.

Ürün Bilgisi

Iwill DED100

Bilgi için : Turanlı

Tel : (212) 216 05 20

Faks : (212) 216 05 25

Fiyatı : 210 \$ + KDV

➔ 2 adet işlemci destekliyor

➔ Yüksek bir performansa sahip

➔ Ultra Ata 66 ve SCSI yuvaları opsiyonel

DFI CW35-S

Ultra ATA 66 Destekli DFI

DFI CW35-S, profesyonel multimedia gereksinimine ihtiyaç duymayan kullanıcılara hitap eden bir anakart. Bu anakart, Intel 810L Chipset'li bir micro-ATX anakart. ISA ve PCI mimarisine sahip olan DFI CW35-S, Socket 370 (PPGA) Intel Celeron 300A/333/366/400/433/466/500 MHz işlemcileri desteklemekte. Üzerinde 2 adet 168 pinlik DIMM modülü ile toplam 512 MB SDRAM'i destekleyen bu anakart, ayrıca 4Mbit'lik bir Flash Rom ve ACPI destekli bir Award BIOS'una sahip. DFI CW35-S anakartının üzerinde 4MB'a kadar BIOS'dan ayarlanabilen ve anakartın Chipset'i ile birleşik

olan bir i752 görüntü işlemcisi mevcut. Bu ekran Chip'inin özelliği ise, 64 bit'lik bir 2D/3D grafik hızlandırıcı özelliğine sahip olması, frekans aralığında otomatik ayarlayabilmesi ve maksimum 85 Hz'de 1600x1200 çözünürlüğüne ulaşabilmesi. DFI CW35-S'in diğer bir özelliği ise ses Chipset'i olarak 48KHz'e kadar çıkabilen ve

85 dB'lik bir gürültü oranına sahip olan Yamaha ses entegresini kullanılması. Yamaha ses Chip'i 32-Voice dalga tablosu, 18-bit stereo Full-Dublex audio CODEC, 3D stereo ses özelliklerini ve MPU-401 Midi arabirimini tam olarak destekleyen bir ses

Chip'i. DFI CW35-S anakartın en büyük özelliği ise Suspend To Ram ve Donanım Kontrolü fonksiyonuna sahip olması.

CHIP'in yorumu

DFI CW35-S'in üzerinde 5PCI ve 1 AMR (Audio/Modem-Riser) slotu, PS/2 klavye, PS/2 fare, Line in, Line out, mikrofon girişi ve bir

Game portu var. Bu anakartta CPU için saat frekans ayarlaması, Jumper yerine BIOS Setup'ından yapılmakta. 2000 yılı uyumlu olan DFI CW35-S Ultra ATA 66 cihazlarını destekleyen iki hızlı IDE portu sayesinde PIO Mod 3 ve PIO Mod 4 desteğine de sahip. Sistem saat frekansı 66-100 MHz arasında ayarlanabilen ve CPU voltaj ayarı da otomatik olarak 1.30V-2.05V arasında değişebilen bu anakartta ayrıca bir Wake on Lan konnektörü, bir IRDA ve iki adet USB portu var.

Ürün Bilgisi

DFI CW35-S

Bilgi için : Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 106 \$ + KDV

➔ Ultra ATA 66 desteğine sahip

➔ Jumper ayarı gerektirmiyor

➔ Onboard ekran belleği yok

MITAC 6233

Notebook'ta Performans Devri

Mitac 6233 P2 366 işlemcili 6.4GB sabit-diskli ve 24x CD-ROM'lu bir dizüstü bilgisayarı.

Bu sistemde Intel ZX entegreli bir anakart, 256kb'lık bir Flash Rom, System Soft Mobile Pro Bios ve RAM'i maksimum 160 MB'a yükseltilebilen 64 MB SDRAM var. Mitac 6233 sisteminde 12.1" büyüklüğünde Aktif

nım takmanız gerekmiyor. Mitac 6233 ayrıca 16 bitlik ESS Chipset'li Sound Blaster Pro ve Microsoft Sound sistem uyumlu bir ses kartına sahip. Ses kartının özelliği ise, MPU-401 Midi arabirimi ve 3D ses özelliklerini tam olarak destekleyebilmesi.

CHIP'in yorumu

Üzerinde hoparlör, mikrofon girişi ve Audio çıkışı olan bu cihazda ayrıca bir ECC/EPP DB-25 paralel portu, seri çıkışı PS/2 Mouse ve klavye çıkışı, kızıl ötesi çıkışı, USB portu ve 2 adet Type 2 veya bir adet Type 3 PC kart destekli PCMCIA yuvası mevcut.

PCMCIA yuvası

Card Bus ve Zu Port standartlarına tamamen uygundur. Card Bus portuna grafik, Video SCSI, Fax Modem ve yüksek hızda Network kartları takılabilir. ZV portuna ise MPEG ve Video Capture kartları takılabilir. 297mm x 239mm x 395mm boyutunda ve 2.9 kg ağırlığında olan bu cihaz ile ayrıca bir AC Adapter ve Win98 kurulum CD'si verilmektedir.

Ürün Bilgisi

Mitac 6233

Bilgi için : Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 2376 \$ + KDV

- ⊕ Ergonomik yapısı ve boyutu
- ⊕ İsteğe göre değişebilen konfigürasyonu

SVGA TFT ekran ve 4MB SGRAM bellekli Ati Rage LT Pro grafik Chip'ini kullanmakta. Ati Rage LT Pro, LCD ve TFT ekranları destekleyen, parlaklık ve kontrast ayarı yapabilen ve 800x600 dpi'lık bir çözünürlük sağlayan bir grafik Chip'i. Bu bilgisayarın tıklamalı bir Touchpad'i var ve bu Touchpad'in altında Mouse'un tuş görevlerini aynen uygulayabilen iki adet tuş mevcut. Touchpad'e alışık olmayanlar için ayrıca bir Mouse portu bulunuyor. Bu Notebook'u istediğinizde bir monitöre bağlayabilirsiniz. Böylece kendinize daha büyük bir ekran görüntüsü sağlayabilirsiniz. Bunun için ayrı bir parça veya bir donatı

macromedia kursları

Geleceğin işi. Web'e ve Multimedia'ya adım atmak isteyen kişi ve kurumlara avantajlı, hızlandırılmış ve uzmanlarından 6 kişilik özel sınıflarda Macromedia eğitim paketleri.

Geleceğin işine daha fazla geç kalmayın. Macromedia Türkiye Temsilcisi Medyasoft'u hemen arayın!

Flash

Bir numaralı vektör animasyon programı Flash ile dinamik internet sayfaları yaratın.

Fireworks

Web'in en iyi görüntü çizme programı.

Dreamweaver

Web'in bir numaralı sayfa tasarımı programı Dreamweaver ile sitenizi görsel olarak tasarlayın.

Director

Multimedia kaseti Director 7 ile prezantasyonlar, interaktif CD'ler, tanıtım CD'leri ve DVD'ler hazırlayın.

Geleceğin işleri için Macromedia'yı seçenler
Alternatifbank • Kutay Porselen • Korum İnşaat
Bekoraklık • Sayır Hidrografi ve Çözümleri Dairesi
Emniyet Genel Müdürlüğü • Dr-Net • Fara İletişim

Kurs	Öcret	Süre
Flash Başlangıç ve Orta Düzey	160\$	8 saat
Flash İleri Düzey	400\$	8 saat
Dreamweaver	240\$	12 saat
Director	400\$	20 saat
FireWorks	120\$	6 saat
Freehand	160\$	8 saat

medyasoft eğitim merkezi

"geleceğin işleri"

medyasoft

macromedia

Medyasoft Bilgi Sistemleri Ltd. Şti.
Güneşli Mah. Çarşı Sok. Çarşı Katı No: 3 80360 Çarşıoğlu / İstanbul
Tel: 0212 311 38 00 Fax: 0212 311 32 33
e-mail: info@medyasoft.com.tr web: www.medyasoft.com.tr

Intel Storage Station

Bilgiler Artık Daha Güvenli

Intel Storage Station şirketinizin yerel ağın Hub veya Switch üzerinden bağlanan bir yedekleme istasyonudur. Bu cihazı şirketin ağına bağlandıktan sonra yapmanız

gereken bir-likte verilen Storage Station CD'sinden Configure Storage Station uygulamasını çalıştırmak. Intel Storage Station'ı ağ orta-

mına ayarladıktan sonra ağa bağlı olan kullanıcıların bu cihaz üzerinde dokümanlarını okuyabilir, verileri yedekleyebilir veya çeşitli belgeler oluşturabilir. Ayrıca çeşitli erişim için gerekli ayarlamaları bu cihazda standart

veya manuel olarak yapabilirsiniz. Böylece işyerinizde siz istediğiniz bölüme veya

terminal makineye kısıtlı kullanım hakkı verebilirsiniz. Örneğin Finans adında bir paylaşımlı klasör açtığınızda bunun sadece finans bölümünün okumasını sağlayabilirsiniz. Veya erişim hakkı verdiğiniz bir kişiye dosyaları sadece okumasını veya

üstünde değişiklik yapabilir hakkını da verebilirsiniz. Bu ürünün bir özelliği ise uygulamaları veya işlemlerini gerçek zamanda ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmesi.

Intel Storage Station'un beğendiğimiz bir özellik ise Web-Browser ile birlikte çeşitli Web sayfalarını kullanabilmeniz. Böylece şirketinizdeki kullanıcılarınıza istediğinizde bu Web sayfalarına çeşitli güvenlik opsiyonları, serbest kullanma hakkı, birimlerin o anki aktiviteleri veya daha da değişik fonksiyonlar ekleyebilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Bu cihazın önemli özelliklerden biri ön panelinde bu-

lunan ve cihaz hakkında bilgi veren Led takımının fonksiyonu. Özellikle Check Alert Led hata düzeltimi için çok önemli bir özellik.

Bu cihazı yerel ağınıza bağlarken dikkat etmeniz gereken bir konu RJ-45 bağlantılı ve 100 metreyi geçmeyecek kategori 5 kablo kullanmanız ve ağınzla birleştirdiğiniz bu cihazı Hub'ın sadece Standart-Port üzerinden bağlamanız.

Ürün Bilgisi

Intel Storage Station

Bilgi için : Empa/Karma

Tel : (212) 599 30 50/

(212) 233 30 30

Fiyatı : 939 \$ + KDV

• Cihazda Check Alert

Led'in olması

• Ergonomik yapısı

• TCP/IP ayarlamasının

manuel olarak yapılması

Surecom Print Server

Yerel Yazıcı Paylaşımı

Surecom Print Server küçük işletmelerde Network ortamında tüm kullanıcılara yazıcı erişim hakkını veren bir cihaz. Çok kolay kurulabilen bu cihaz sayesinde, işyerinizi birkaç dakika içinde ağ ortamına bağlı olan terminallerle rahatlıkla yazıcılardan çıktı alabilirsiniz.

Her türlü ortamda uyum sağlayabilen Surecom Print Server 10 Mbit/saniye ve 100Mbit/saniye hızındaki ağ bağlantılarını desteklemekte. Bu cihaz pratikte paralel bağlanabilen tüm yazıcıları desteklemekte. Bu ürünün en büyük avantajı bilgisayar olmadan bir Hub'dan bağlanarak 2 adet yazıcıyı Network'e tanıtılabileceğidir. Bu ürünün bir özelliği ise,

uygulamaları veya işlemlerini gerçek zamanda ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmesi.

Surecom Fast Ethernet Print Server IEEE1284 paralel port standartını destekleyen yazıcılarla çalışıyor ve Unix, Windows 95, Windows 98 ve Windows NT4.0 işletim sistemlerinde sorunsuz kurulabilir.

Windows'un önceki sürümleri ve MS-DOS işletim sistemlerinde ise bu ürün çalışmaz. Print Station kurulum programı cihazın Network'de sorunsuz çalışabilmesi için Network üzerindeki bileşenlerini kontrol etmekte. Bu program Netbeui ve

TCP/IP protokollerinin kurulu olup olmadığını kontrol eder. Eğer Windows 98 veya Windows 95 kurulu bir makinede Netbeui kurulu değil ise, o zaman program onu kendiliğinden kurar. Windows NT 4.0'de ise Netbeui protokolünü önceden yüklemeniz gerekir.

CHIP'in yorumu

Surecom Fast Ethernet Print Server ile yazıcılarınıza yerel ağ ortamında paylaşım hakkı vererek çok az bir harcamayla ve bu cihazın istediği minimum sistem gereksinimleriyle daha esnek ve daha yönetebilir bir yapı sağlayabilirsiniz. Cihazın multi protokol özelliği sayesinde IPX/SPX protokollerin yanı sıra, TCP/IP protokolünü de desteklemekte. Ayrıca otomatik IP adres dağılımı için DHCP protokolünü ve aynı zamanda da Novell NetWare PCONSOLE komutlarını da desteklemekte.

Ürün Bilgisi

Surecom Print Server

Bilgi için : Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 159 \$ + KDV

• Kolay kurulumu

• Küçük boyutu

Sound Blaster Live! Player

Oyun Çılgınlarına Özel

Sound Blaster Live! Player, dört hoparlör desteği ve dijital çıkışı sayesinde oyun oynarken veya müzik dinlerken kendinizi başka bir boyutta hissedeceksiniz. Gerçek çevresel sesi destekleyen Creative'in yeni ürünü Sound Blaster Live! Player, Creative Live gibi dört hoparlörü destekliyor ve 16-bit sayısal-analog çeviricileri sayesinde CD kalitesinde prodüksiyon yapmanızı sağlıyor. Ayrıca bu kartın Full-duplex donanım desteklemesi sayesinde çoklu ortam uygulamalarını da aynı anda çalıştırabiliyor. Bu sayede Internet üzerinden müzik dinlerken, başka yerden kayıt yapabilirsiniz. Kayıt sırasında veya müzik

dinlerken 5-

48 KHz arasında bir sese ulaşabilen Sound Blaster Live! Player sesi daha net alabilmek için filtreleme yapıyor ve veri transferini Dual DMA veya I/O'dan gerçekleştiriyor. Bu kart 16 midi kanalı, 128 GM ve GS uyumlu enstrüman ve 10 Drum kiti ile 64 notalı poliponik bir Wave kartı olma

özelliğini taşımakta.

Alışagelmiş Creative yazılım desteği ile beraber gelen Live!Ware 3.0 ile evinizi bir müzik stüdyosuna dönüştürebilirsiniz. Sürtücü desteğini de geniş tutan bu kart Windows 95,98 ve NT4.0 ile çalışabiliyor. Bu

yeni ses kartı ile gelen başka bir özellik de kendi müziğinizi yaparken kullandığınız ses fontlarını yüklemek için artık RAM almanıza gerek kalmaması. Örneğin sistem RAM'ini kullanarak kendi hafıza menünüzü düzenleyebilirsiniz.

Sound Blaster Live! Player piyasada hakim olan tüm ses

standartlarını destekliyor ve seslerin 64'ü donanım destekli olarak üretilirken, 1024'ü yazılımla emüle edebiliyor.

CHIP'in yorumu

İncelediğimiz bu model, ev kullanıcılarına yüksek performans ve uyumluluk sunuyor. Hem de uygun bir fiyatta. Sonuç olarak işletim sistemine kurulumunda sorun yaşamadığımız bu kart oldukça düşük gürültü seviyesi ile beğenimizi kazandı.

Ürün Bilgisi

Sound Blaster Live! Player

Bilgi için : Genpa/Empa/
Multimedia

Tel : (212) 288 10 78/
(212) 599 30 50/
(212) 212 98 50

Fiyatı : 90 \$ + KDV

⊕ Dijital ses çıkışı var

⊕ Fiyat/performansı yüksek

⊕ Ekonomik

Creative Nomad

Radyolu MP3 Player

Mp3 biçimi müzik sektöründe, Creative de Nomad ile Mp3 Player sektöründe yeni bir çığır açtı.

MP3 biçimindeki müzik dosyalarının yayılması, beraberinde bilgisayardan bağımsız olarak çalışması ihtiyacını doğurdu. İlk çıkan taşınabilir MP3 Player'lar gerek ses kalitesi, gerek kullanılabilir hafıza olarak yetersiz kalıyorlardı. Creative'in Nomad modeli ise henüz piyasaya çıkmadan önce sektörün lideri olmuştu bile. Nomad'i diğerlerinden ayıran en önemli özelliği üzerinde bulundurduğu ve on kanal hafızası olan dijital FM radyo. Bir diğer özellik ise üzerinde sabit

olarak bulundurduğu mikrofon ile ses kaydı yapabiliyor olması. Beraberinde standart olarak gelen 64 MB'lık hafıza kartı (Flash Memory Card) üzerine dört saat kesintisiz ses kaydı yapılabilir. İki saate kadar MP3 kaydı yapılabilen hafıza kartının rahatlıkla de-

ğiştirilebiliyor olması sayesinde zamanı yükseltmek mümkün. Nomad'e veri aktarmak için veya içerisindeki kayıtları bilgisayar ortamına aktarmak için beraberinde gelen ve bilgisayara paralel port üzerinden bağlanan Docking Station ve Download Manager isimli yazılımı kullanmalısınız. Aralıksız olarak beş saat çalışabilen, iki tane ince kalem pille çalışan Nomad'in pilleri rahatlıkla bulunabiliyor ve Docking Station üzerinde şarj edilebiliyorlar.

CHIP'in yorumu

Oldukça şık bir görünüme sahip olan Nomad'in üzerin-

deki düğmelerin kullanımı çok kolay. Üzerindeki LCD ekran ise, küçük olmasına rağmen, oldukça kullanışlı ve anlaşılır.

Devamlı, karışık veya tümü gibi çalma modları bulunan Nomad'in ses kalitesi çok yüksek ve sallantılardan etkilenmiyor. Nomad'in belki de tek eksi tarafı veri aktarımının çok yavaş olması. Özellikle yavaş bilgisayarlarda eziyet olabilecek bu süre, MP3 kalitesini ve zevkini her yerde yaşamak için değer.

Ürün Bilgisi

Creative Nomad

Bilgi için : Genpa/Empa/
Multimedia

Tel : (212) 288 10 78/
(212) 599 30 50/
(212) 212 98 50

Fiyatı : 259 \$ + KDV

⊕ Dijital FM radyo

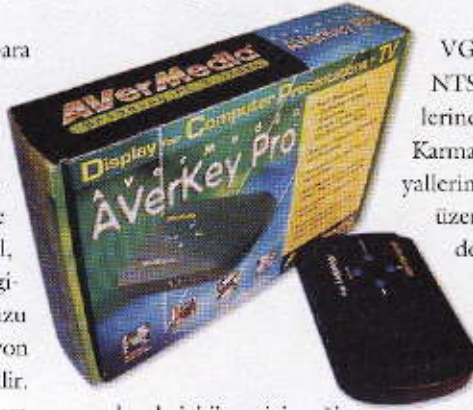
⊕ Dijital ses kaydı

⊕ Veri aktarım süresi

Avermedi a Averkey Pro

PC-TV Çeviricisi

Artık herkes çok az para ödeyerek video prezentasyonlarını gerçekleştirebilir. PC'den TV'ye veri aktarımı AverKey Pro sayesinde eskisi gibi zor ve pahalı bir yöntem değil, çünkü bu küçük cihaz bilgisayarınızı ve televizyonunuzu çok güçlü bir prezentasyon uygulamasına dönüştürebilir. Bu cihaz özellikle maksimum verimliliğe ihtiyaç duyan bilgisayar sistemleri için ideal bir çözüm. Aver Key Pro ile şirket prezentasyonlarını, eğitim seminerlerini, animasyonlarınızı veya oyunlarınızı televizyonunuza aktarabilirsiniz. Bu cihazın bir özelliği bilgisayarda gerçekleştirdiğiniz uygulamalarınızı televizyona aktararak VCR ile bu uygulamaları-

nızı kaydedebilmenizi sağlaması. Cihaz işletim sistemine bağlamak için yazılım gerektirmiyor. AverKey Pro bilgisayara bağlandığı an otomatik olarak çalışır duruma geçebilmekte. Cihazın üzerindeki tuşlar sayesinde Underscan/Overscan, resim durum kontrolü ve keskinlik kontrollerini gerçekleştirebilirsiniz.

Avermedia Averkey Pro,

VGA-RGB sinyallerini NTSC/PAL video sinyallerine çeviren bir cihaz. Karmaşık NTSC/PAL sinyallerini RCA konektörü üzerinden TV'ye veya videokameraya iletebilen bu ürün, aynı zamanda da Super-VHS sinyallerini 4 pinlik Mini-DIN bağlantısı üzerinde TV'ye verebilir. NTSC ve PAL yayın formatlarında 800 x 600 çözünürlüğünde 16.7M renkte çalışan Avermedia Averkey Pro aynı anda hem VGA hem de S-VHS sinyallerini görüp aktarabiliyor.

CHIP'in yorumu

Avermedia Averkey Pro ile tanıtımlarınız veya video ka-

setlerinizi bilgisayar ortamına aktarmak için zorlanmayacaksınız. Pratik kullanım menüsü ve kompakt dizaynı ile birçok işi kolayca yapabilirsiniz. External model yapısı ile harici bağlantı yapıldığı için, bilgisayar içinde herhangi bir slot kullanmıyorsunuz. Ayrıca tüm Notebook'lar ile kullanım imkanı mevcut. Herhangi bir kaynaktan (video, kamera vb.) hareketli olarak görüntüleri bilgisayar sabitdiskine aktarabilirsiniz. Böylelikle görüntülerinizi istenilen her alanda kullanabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Avermedia Averkey Pro
Bilgi için : Multimedia
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 211 47 64
Fiyatı : 79 \$ + KDV

- ⊕ Uygun boyut
- ⊕ Çift görüntü desteği var
- ⊖ Yüksek çözünürlüğe ulaşmıyor

Promise Ultra 66

Yüksek Hıza Ulaşın

Promise Ultra 66, 66M/saniye Burst veri transfer hızına sahip, CRC hata kontrollü, yüksek sinyal entegrasyonu ve gelişmiş sıralı erişimine sahip bir IDE kontrol kartı. Çoğu anakart Ultra ATA/66 standardında geçmeyip hâlâ Ultra/ATA 33 standardına göre üretim yapmakta. Bu da en çok Ultra Ata/66 sürücülerine sahip olan kullanıcıları olumsuz yön-

de etkilemekte. Eğer yeni aldığınız bir Ultra ATA/66 sürücüsünden 66M/sn.lik hız performansı bekliyorsanız, yapmanız gereken tek şey Promise Ultra66 ve bununla kutu içinde gelen 80-pin/40-Wire IDE kablosunu sisteminize tanıtmak.

Gerçek tak&çalıştır PCI desteği bulunan Ultra66 BIOS'u yüklemek son derece kolay. Ultra66 sayesinde sabitdiskleri Ultra66'ya ve ATAPI cihazlarını da anakartınıza adayabilir, böylelikle de ortaya çıkabilecek çelişkili durumları yok edebilirsiniz. Bunun yanı sıra, BIOS 80-Wire IDE kablosunun kullanışp

kullanılmadığını da otomatik olarak algılar. Eğer standart 40 pin kablo kullanıldıysa, Ultra DMA/66 33MB/sn hızında çalışacaktır.

Promise Technology's'e ait Onboard Flash BIOS, sadece Ultr ATA/66 sürücülerini değil; Ultra ATA/33, EIDE, Fast ATA-2 sürücülerini ve ATAPI cihazlarını da tanır. Böylece Promise Ultra66 birbirinden bağımsız iki veri portu sağlamış olur. Bu veri portlarının her birinin ayrı bir aygıt zamanlaması var ve 4 taneye kadar IDE sürücüsünü ya da cihazını destekler. Birbirinden ayrı aygıt zamanlaması sayesinde, kullanıcılar sürücüler ve IDE cihazlarını birbiriyle eşleştirebilir ve herbirini en yüksek hızda çalıştırabilir.

CHIP'in yorumu

Promise Ultra66 Ultra ATA/66 sürücülerinin 66MB/saniye hızında çalışmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onları çok daha güvenilir kılar.

Güvenilir veri transferini garanti etmek için Ultra DMA sürücülerinin CRC hata kontrol etme özelliğini tümüyle destekler. Dahil edilmiş ücretsiz olarak gelen 80-wire/40-pin IDE kablo ise, 40 adet topraklama kabloyu ekleyerek çok daha fazla koruma sağlar. Çünkü bu kablolar veri sinyalleri arasındaki Crosstalk'u azaltır.

Ürün Bilgisi

Promise Ultra 66
Bilgi için : MTF Bilgisayar
Tel : (212) 213 24 89
Faks : (212) 274 73 01
Fiyatı : 65 \$ + KDV

- ⊕ Güvenli veri erişimini sağlar
- ⊕ CRC hata kontrollüne sahip

Shark Pocket USB Hub

5'li USB Hub

Shark Pocket USB Hub dünyanın en küçük ve en hafif USB Hub özelliğini taşıyan ve özellikle Notebook ve ev bilgisayarları için tasarlanmış olan bir ürün. Bu ürü-

ne istenildiğinde yazıcı, Mouse, Joystick, tarayıcı, klavye, kamera, modem, Ethernet, mp3 ve LAN gibi USB bağlantılı cihazları bağlayıp çalıştırabilirsiniz. Shark Pocket USB Hub'a bağlanan çeşitli cihazların düzgün çalışabilmesi için ise bir DC adaptöre gerek yok, çünkü tüm güç ihtiyacını bu küçük cihaz anakartın USB portundan otomatik olarak ayarlayabilmekte.

Cihaz, tak&çalıştır olduğundan dolayı çeşitli sürücü problemleri, kesme ayarlamaları ve bağlantı problemleri ile uğraşmıyorsunuz. Bu ürünün bir özelliği Hub üzerinden bağlayacağınız cihazların işletim sisteminizi kapatıp açmadan tanıtılabilmesidir.

Shark Pocket USB Hub, OHCI (Open Host Control-

ler Interface) ve Universal Serial Bus standartlarının (USB 1.1) tüm avantajlarını üstünde taşıyan bir üründür. Örneğin USB 1.1 standardına göre 127 adet USB cihazı birbirine bağlanabiliyor ve veri transfer hızı 1.5 Mbps ile 12 Mbps arasında değişebiliyor.

Düşük güç tüketimine sahip olan bu cihaz, iMac ve işletim sistemi Windows OSR2/OSR2.1 ve Windows 98 olan tüm USB-donanımlı PC'lerde sorunsuzca çalışabilmekte. Bu ürün şeffaf ve ergonomik yapıda olduğundan dolayı, en çok sürekli gezide olan kişiler tarafından beğenilecektir.

CHIP'in yorumu

Bu cihazın en büyük özelliği harici olmasından dolayı

bir anakarta monte edilmemesi. Shark Pocket USB Hub'ı birlikte gelen bağlantı kablosu ile anakartınızda bulunan USB portuna bağlamanız yeterli.

Eğer Windows 98 işletim sisteminin kullanıyorsanız, var olan USB bağlantınıza bu Hub sayesinde 5 tane USB bağlantı daha eklemiş olursunuz. 95 mm x 38 mm x 22 mm boyutunda olan Pocket USB Hub, saydam yapıda olduğundan dolayı üzerindeki 5 portun çalışıp çalışmadığını beşli Led takımıyla görebilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Shark Pocket USB Hub

Bilgi için : 2H Bilgisayar
Tel : (212) 216 95 38
Faks : (212) 216 95 71
Fiyatı : 36 \$ + KDV

- + Ergonomik yapıda
- + Uygun fiyat

M&B Power

Elektromanyetik Koruma

Elektrikli cihazların etrafında oluşan elektromanyetik alanın (EMA) insan sağlığına zararlı olup olmadığı uzun zamandır tartışma konusudur. Şu ana kadar EMA'nın kanser yaptığı konusunda kuşku bulunmasına rağmen, EMA'nın hormon dengesini değiştirdiği kanıtlanmıştır. Hormon dengesinde meydana gelen bu değişiklik sonucunda kadınlarda meme ve erkeklerde prostat ve erbezi kanserleri oluşma ihtimali oldukça

yükselir. Ayrıca monitör karışında uzun süre kalan insanlarda baş ağrısı, hafıza zayıflaması, göz ağrısı gibi birçok rahatsızlıkların ortaya çıktığı da bilinmektedir. M&B Power dalga süzücüsü-

nül ister cep telefonunuzda, ister monitörünüzde ekran filtresi olarak kullanabilirsiniz. Monitörün her iki yanına birer tane yapıştırılması sonucu ekran filtresi görevini yerine getiren M & B Power bu şekilde dört

yıl kullanılabilir. Hemen tüm elektronik aletlerde rahatlıkla kullanılabilen M&B Power'in en yaygın kullanım alanlarından biri de ABS fren sistemine sahip arabalardır. ABS sistemli araçlarda kullanılan cep telefonu kiti yerine de kullanılabilen M&B Power ABS fren sistemi ile cep telefonunun yaydığı sinyaller arasındaki mesafeyi uzaklaştırmaktadır.

CHIP'in yorumu

Zararlı elektromanyetik dalgaların vücudun kabul edebileceği düzeye indiren M&B Power, bunun sonucunda elektromanyetik alanın neden olabileceği kanser gibi

önemli hastalıkların oluşma ihtimalini düşürüyor. Altın, gümüş ve seramik bileşiminden oluşan M&B Power'in etkinliği Tübitak Ulusal Meteoroloji Enstitüsü tarafından ölçülmüş ve uygun bulunmuştur. Bir pul büyüklüğünde olan M&B Power cep telefonu veya monitör üzerinde kullanıldığında, çalışmanızı etkilemeyecektir. Normalde gri renkte olan M&B Power zaman içerisinde renk değiştirecek ve tamamen kırmızı renge döndüncce dalga süzücü artık çalışmayacaktır.

Ürün Bilgisi

M&B Power

Bilgi için : Ak (thalat)
Tel : (216) 316 77 47
Faks : (216) 316 77 47
Fiyatı : 20.000.000TL

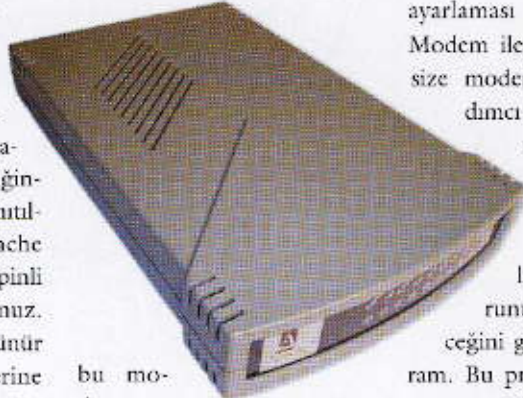
- + Kullanım rahatlığı
- Fiyatı

Apache 56K External Modem

Apache'lerin Şefi

Apache 56K, External 56000 bps'lik bir faks/modem/Voice cihazı. Rockwell Chipset'ine sahip olan bu cihazın tak ve çalıştır özelliğinden dolayı Windows'a tanıtılması gayet kolay. Apache 56K'yı 9 pinli ya da 25 pinli porttan bağlayabiliyorsunuz. Harici olmasının en görünür avantajı anakartın üzerine monte edilmiyor oluşu. Bu sayede modemini bilgisayarınıza açmadan rahatlıkla tanıtabilirsiniz. Cihazın voice(Full duplex voice) özelliği sayesinde, veri aktarımının yanı sıra, ses aktarımı da yapabilirsiniz. MNP5,V.42bis veri sıkıştırması, MNP2-4,V.4.2-hata düzeltmeleri ve ADPCM kodlamayı kullanan

bu modem, aynı zamanda 14400 bps'lik bir faks hızına ve 115.200bps'lik bir DTE veri alışveriş hızına ulaşmakta. Modemde tam özellikli telesekreter fonksiyonu, seçmeli ses fonksiyonu, hoparlör ve mikrofon çıkışı var. Ayrıca otomatik arama-cevap verme, seçmeli Tone-Pulse arama ve otomatik hız

ayarlaması yapabilirsiniz. Modem ile verilen CD'de ise size modemi tanıtmada yardımcı olacak bir program verilmekte. Bu program modemizin doğru çalışıp çalışmadığını ve sorunun nerede olabileceğini gösteren bir program. Bu programı yükledikten sonra, faks çekebilir, Internet'e bağlanabilir veya BBS kullanabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Modem ile birlikte gelen programın adı MegaConnect. Bu program ile size gelen faksların kimden geldiğini kolayca görürsünüz ve istediğinizde çekeceğiniz faksları

otomatikçe bağlayabilirsiniz. Modemin Voice özelliği Internet bağlantısı kurduğunuzda gerçek anlamda ortaya çıkar. Çünkü böylece çevirme seslerini duyabilirsiniz ve hattınızın meşgul olup olmadığını duyabilirsiniz. Ayrıca Internet üzerinden bu özelliğini başka biriyle haberleşerek de fark edebilirsiniz. Normal bağlantı kullanarak da istediğiniz biriyle telefonda görüşür gibi sisteminizin üzerinde görüşebilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Apache 56K Ext. Modem
Bilgi için : Multimedya
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 213 95 86
Fiyatı : 80 \$ + KDV

- ⊕ Hem 9 pinli hem de 25 pinli porttan bağlanabiliyor
- ⊕ Birlikte verilen yazılım
- ⊕ Performans/Fiyat oranı yüksek

Jazz Monaco

Yer Kaplamayan Hoparlörler

Daha yüksek ses kalitesi elde etmek için geliştirilen yeni kartlara paralel olarak hoparlör sektöründe her gün yeni bir gelişme kaydediliyor. Birkaç sene öncesine kadar Subwoofer ismi dahi duyulmamışken, şu an piyasada Subwoofer içeren çok çeşitli hoparlör sistemleri mevcut. Bu sistemlerin öncülerinden olan Jazz ise bir ilke daha

imza attı ve ince hoparlörleri Türkiye pazarına sundu. Şu anda piyasadaki birçok hoparlör oldukça büyük olmasına rağmen, elde edilen ses kalitesi çok düştük. İşte Monaco hoparlörleri aslında ses kalitesinin büyüklükten bağımsız olduğunu kanıtıyor. NXT Flat teknolojisi kullanılıp ince olarak hazırlanan hoparlör ve Subwoofer çok fazla yer kap-

lamıyor. Gerekirse hoparlörlerin dik durmasını sağlayan ayaklar çıkartılarak hoparlörler duvara asılı olarak kullanılabilir. İki tane ince hoparlör ve bir tane de 4"lik bir Subwoofer'dan oluşan bu sistem, 500 W'lık (P.M.P.O) bir güç sunuyor. Oldukça kaliteli bir ses çıkısına sahip olan hoparlörlerin kontrolü Subwoofer üzerinden sağlanıyor. Subwoofer üzerinde aç/kapa, ses ve bas ayar düğmelerinin haricinde bir tane kulaklık girişi var.

CHIP'in yorumu

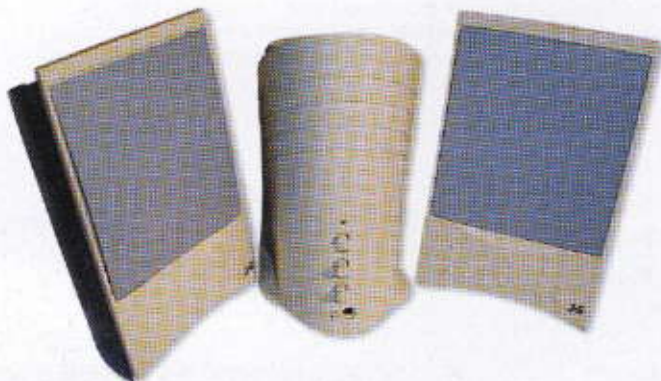
Sadece mavi olarak satılan ve 360 derecelik bir ses yayılma alanına sahip olan Monaco hoparlör sisteminin ses kalitesi oldukça yüksek. Elde

edilen bu yüksek ses kalitesinde ise sistem içerisindeki Subwoofer oldukça büyük rol oynuyor. Plastik bir kasa ile kaplı olan Subwoofer ve hoparlörün manyetik alan korumalarının olması da sistemin kayda değer özelliklerinden biri. En büyük avantajı çok yer kaplamamak olan 13 mm genişliğindeki ince hoparlör, ister duvara asılsın, ister masa üstünde kullanılsın, oldukça dekoratif görünüyor. Monaco hoparlör sisteminin özellikle dar çalışma alanlarını daha da küçültmemek ve ses kalitesinden ödün vermek istemeyenler tercih edebilirler. □

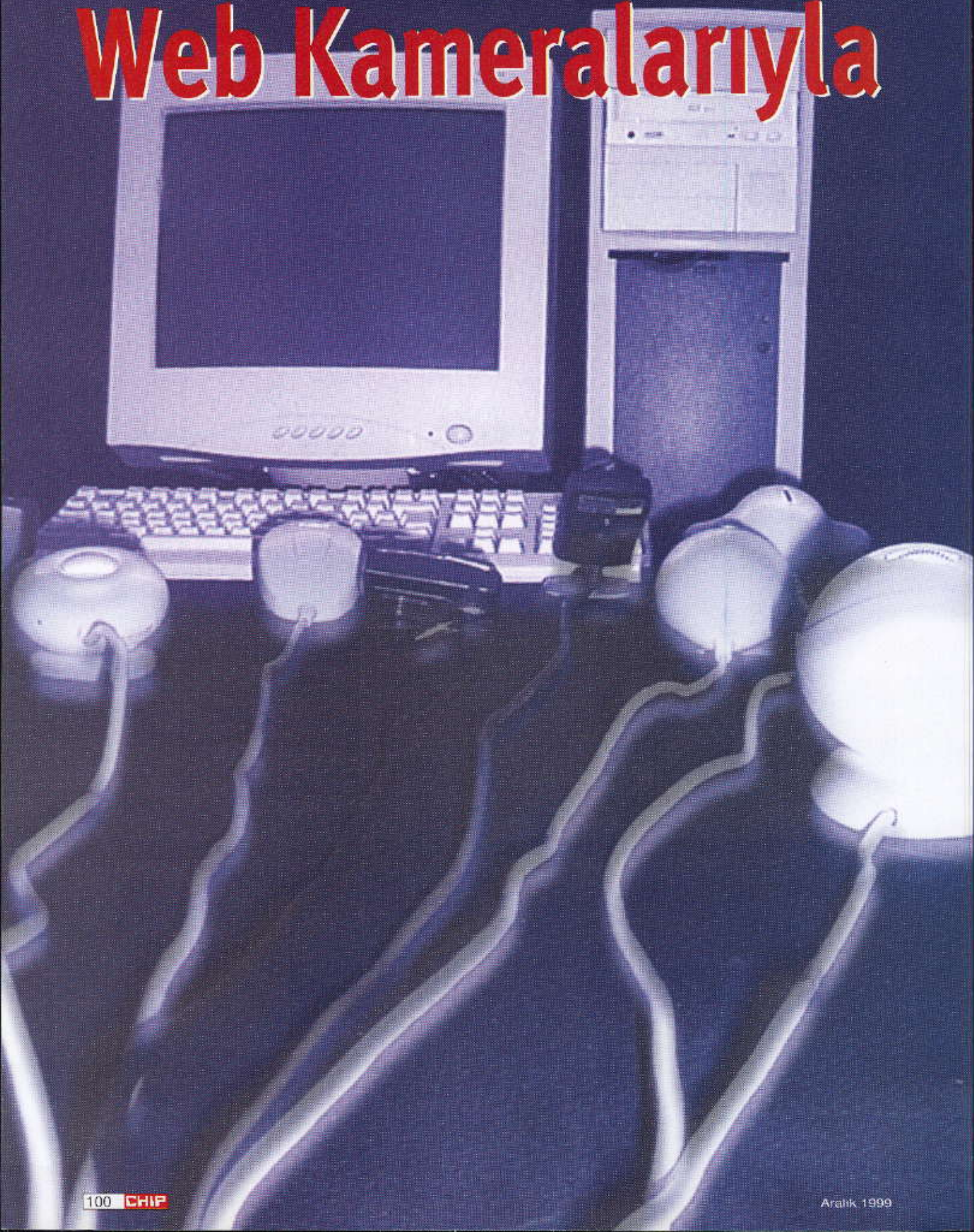
Ürün Bilgisi

Jazz Monaco
Bilgi için : Multimedya
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 213 95 86
Fiyatı : 42 \$ + KDV

- ⊕ Çok yer kaplamaması
- ⊕ Kaliteli ses

Web Kameralarıyla

Dünyaya Açılın

Özellikle Internet kullanımının yaygınlaşmasıyla insanlar iletişim için farklı yöntemler aramaya başladılar. Internet'teki sohbet ortamları video kameralarla eskiye nazaran çok daha renkli ve eğlenceli.

Ecovit Bilgi: ecovit@chip.com.tr
Şahin Ekşioglu: esahin@chip.com.tr

Ilerleyen ve ucuzlayan teknoloji sayesinde, bilgisayarlarla ve dolayısıyla insanlarla daha etkileşimli olarak iletişim kurmak mümkün hale geldi. Bunun en güzel örneği çok değil 1 yıl önce günümüze kıyasla 2 kat pahalı olan tarayıcılar. Şu an 50\$ civarında bir fiyata ev kullanıcıları için yeterli sayılabilecek bir tarayıcı edinmek mümkün. Benzer durum kameralar için de geçerli. Kısa süre önce birçok kişi için gereksiz olan kameraların eskiye kıyasla önem kazandıkları gerçek.

Yeni bir iletişim şekli: Video Mail

Özellikle Internet'in yaygınlaşmasıyla ev kullanıcıları düzeyine inen kameralar Internet üzerinde görüntülü iletişimin kapılarını açıyorlar. Web üzerinden görüntülü iletişim ya da diğer adıyla video konferans pratikte oldukça ilginç olabiliyor. Bu şekilde dünyanın diğer ucundaki akrabalarınızla katalararası telefon faturası ödemedem hem sesli hem de görüntülü olarak iletişim kurmanız mümkün. Tabii Web üzerinde iletişim kurabileceğiniz insanların mutlaka akrabanız olması gerekmiyor doğal olarak. Microsoft Netmeeting gibi yaygın yazılımlar kullanıp dünyanın her köşesinden insanların birarada toplandığı Server'lara bağlanarak ilginç arkadaşlıklar kurabilirsiniz.

Öte yandan bu tür bir iletişimde bağlantı hızınızın önem taşıdığını sanınız söylemeye gerek yok. Zira bu konuda birçok sıkıştırma algoritması kullanılıyor olsa da, ses ve görüntü bilgisinin gerçek zamanlı olarak Internet üzerin-

den aktarımı sırasında sık sık gecikmeler ve diğer bağlantı sorunları yaşanabiliyor. Bunun dışında, ICQ99'dan da Netmeeting çağrısı yapılabilmesi sayesinde, arkadaşlarınızla video konferans yapmanız sandığınızdan daha kolay bir hale gelmiş durumda.

Web kameralarla dünyayı 24 saat izleyin

Şu an Web üzerinde 24 saat boyunca belli merkezlere yerleştirilen kameralarla çeşitli görüntüler izleyebileceğiniz siteler mevcut. Bu görüntüler arasında ücretli porno yayınlardan tutun, belli aralıklarla tazelenen durağan resimlerin oluşturduğu şehir manzaralarına ait görüntülere kadar çeşitli kaynaklar var. Kısaca Internet üzerinden görüntülü haberleşme konusunda herkes kendine göre bir kullanım alanı bulmuş. Örneğin <http://www.leonardsworlds.com/camera.html> adresinden dünyanın belli başlı merkezlerine yerleştirilmiş kameralara ulaşabileceğiniz gibi, yine burdan çeşitli ilgi alanlarına göre zengin kamera linklerine de ulaşmanız mümkün.

Bu arada Amerika'daki bazı çalışan ebeveynlerin evdeki yaramaz çocuklarını arada sırada kontrol etmek için Web kamera kullandığını duyduk. Bunun dışında bu kameraları hırsız alarmı olarak da kullanmak olası. Web kameralarla gelen programların hepsinde bu görüntülerin kolayca Mail'le yollanmasını sağlayan seçenekler mevcut. Görüntülü telefon hiçbir zaman yaygınlaşmadı, bakımlı görüntülü posta yaygınlaşacak mı bunu zaman gösterecek.

Kamera gibi önemli bir bilgi giriş ay-

gıtıyla yapılabilecekler doğal olarak biraz da kullanıcının hayal gücüne ve ihtiyaçlarına bağlı olarak değişiyor. Test ettiğimiz kameraların çoğu maksimum 640*480 çözünürlüğü destekliyordu. Buradaki amaç bu çözünürlükte Web üzerinden veri aktarımı değil, durağan sahneleri dijital ortama daha kaliteli olarak aktarmak. Hatta bazı kameraların üzerinde tıpkı fotoğraf makinelerinde olduğu gibi bu iş için bir deklanşör vardı. Öte yandan test resimlerinden de görebileceğiniz gibi, sadece birkaç kamera dijital fotoğraf anlamında (640*480 çözünürlükte bile) kabul edilebilir bir görüntü kalitesi sundu. Web kameralarında kullanılan lensin bir özelliği olarak, nispeten kaliteli sayılabilecek bir görüntü için yakın mesafeden görüntü alınması şart. Zira bu kameralar genellikle uzak mesafeler için gerekli odak uzaklığını pek iyi ayarlayamıyorlar.

USB sayesinde sorunsuz kurulum

Testimizdeki kameraların biri hariç hepsi günümüzün harika arabirimi USB'yi kullanıyordu. Bu şekilde bilgisayara açıkken bile kamerayı USB portuna bağladığımızda anında sistem cihazı fark ediyor ve sizden sürücülerini istiyor. Kurulumu kolayca gerçekleştirdikten sonra kameranızı kullanmaya başlayabilirsiniz. Tabii sürücülerin dışında kameranın çalışabilmesi için gerekli programları da yüklemelisiniz.

İnsan USB cihazlarla çalışınca keşke bilgisayarla ilgili herşey bu kadar sorunsuz olsa diyor. Umarız yakında bu da gerçekleşir.

1.

Bilgi için : Karma/Empa

Tel : (212) 233 30 30/

(212) 599 30 50

Fiyatı : 150 \$ + KDV

+ Mükemmel görüntü kalitesi

+ Yüksek video yakalama performansı

- Pahalı

Intel Create&Share Camera Pack

Mükemmel Görüntü Kalitesi

Özellikle görüntü kalitesi olarak açık farkla testin en iyisi olan Intel Create&Share Camera Pack, video yakalama testlerinde de testin en iyisiydi. Kamera ile yakın mesafeden yakaladığımız görüntüler neredeyse dijital fotoğraf makinesi kalitesindeydi. Oldukça ayrıntılı ve iyi hazırlanmış bir elkitabıyla gelen ürün, genel kalitesiyle diğer ürünlerden kolayca sıyrılıyor. Öte yandan cihaz testteki en uygun fiyatlı kameradan 2.5 kat daha pahalı. Fiyatı dışında bu kamera dört başı mamur bir tablo çizdi.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı..... 85.7

Görüntü Kalitesi Toplam Puanı 90

CHIP Toplam Puanı 88.28

2.

Bilgi için : Karma/Boğaziçi

Tel : (212) 233 30 30/

(212) 217 29 29

Fiyatı : 95 \$ + KDV

+ Yüksek görüntü kalitesi

+ Mikrofonu var

- Düşük görüntü yakalama performansı

Philips PCA646VC

Mikrofonlu Kamera

Video yakalama testlerinde pek de başarılı olamayan Philips PCA646VC, görüntü kalitesi olarak testteki en başarılı 2. ürün. Maksimum 512*582 çözünürlüğü destekleyen cihaz, genel görünüm olarak oldukça estetik. Fakat kamerayı sabitlemek biraz zor gibi. Kameranın sahip olduğu mikrofon kullanımını oldukça kolaylaştırıyor. Tatminkâr bir ses kalitesi sunan mikrofon, görüntü kalitesiyle beraber cihazı öne çıkaran en önemli özellik. USB arabirimini kullanan kamera, testin pahalı katılımcılarından.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı..... 65.17

Görüntü Kalitesi Toplam Puanı 85

CHIP Toplam Puanı 75.57

3.

Bilgi için : Multimedya

Tel : (212) 212 98 50

Faks : (212) 211 47 64

Fiyatı : 69 \$ + KDV

+ Yüksek fiyat/performans oranı

- Yetersiz dokümantasyon

Avermedia

Yüksek Fiyat/Performans Oranı

Görüntü kalitesi olarak testin en iyi 4. derecesini elde eden Avermedia, yüklü bir yazılım paketiyle geliyor. Video yakalama performansı açısından ortalarında seyreden ürün, oldukça uygun fiyatıyla dikkat çekiyor. Dokümantasyon olarak testin en yetersiz katılımcılarından olan kamera, USB arabirimini kullanmakta ve maksimum 640*480 çözünürlüğü destekliyor. Özellikle fiyatı göz önüne alındığında, uygun bir seçim olarak göze çarpan ürün, sunduğu yüksek fiyat/performans oranıyla editörün seçimi oldu.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı..... 78.45

Görüntü Kalitesi Toplam Puanı 75

CHIP Toplam Puanı 74.38

4.

Bilgi için : Çizgi Elektronik

Tel : (212) 273 14 91

Faks : (212) 272 58 86

Fiyatı : 72 \$ + KDV

+ Yüksek fiyat/performans oranı

+ Yüksek görüntü yakalama performansı

- Yetersiz dokümantasyon

Camtel USB PC Eye

Yüksek Görüntü Yakalama Performansı

Video görüntüsü yakalama testlerinde başa giren Camtel USB PC Eye, dokümantasyon açısından testin başarısız katılımcılarından. Netlik ayarının diğer bazı kameraların aksine kolayca yapılabilirdiği kamera, USB arabirimini destekliyor. Kameranın desteklediği maksimum çözünürlük 508*492. Genel toplamda testimizin 4. sırasında bulunan Camtel USB PC Eye, fiyat açısından oldukça hesaplı görünüyor. Zira kamera testin en uygun fiyatlı 3. katılımcısı. Yani ürünün fiyat/performans oranı oldukça iyi.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı.....81.83

Görüntü Kalitesi Toplam Puanı70

CHIP Toplam Puanı73.73

5.

Bilgi için : Genpa/Empa/Multimedya

Tel : (212) 288 10 78/

(212) 599 30 50

(212) 212 98 50

Fiyatı : 109 \$ + KDV

+ Yüksek video yakalama performansı

- Görüntü kalitesi düşük

Creative Web Cam3

Yüksek Video Yakalama Performansı

Netlik ayarını elle yaparken biraz zorlandığımız Creative Web Cam3, genç olarak şık bir görünüme sahip. Kamera paketiyle beraber bir masaüstü mikrofona geliyor. Oldukça zengin sayılabilecek bir yazılım paketiyle gelen kamera, maksimum 640*480 çözünürlüğü ve USB arabirimini destekliyor. Creative Web Cam 3'ün en dikkat çeken özelliği kuşkusuz testte gösterdiği yüksek video yakalama performansı. Zira ürün bu konuda testin en iyi 2. ürünü. Öte yandan cihazın görüntü kalitesini pek beğenmedik.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı.....83.1

Görüntü Kalitesi Toplam Puanı55

CHIP Toplam Puanı72.27

6.

Bilgi için : Karma/Boğaziçi

Tel : (212) 233 30 30/

(212) 217 29 29

Fiyatı : 109 \$ + KDV

+ Yüksek sayılabilecek görüntü kalitesi

- Düşük video yakalama performansı

Philips PCA 635VC

Başarılı Dış Dizayn

Dış dizayn olarak tüm testteki en başarılı kamera olan Philips PCA 635VC, sahip olduğu mikrofona da diğer kameralardan ayrılıyor. Öte yandan cihaz 9 adet USB kamerasının katıldığı testimizde paralel portu kullanan tek kamera olma özelliğine sahip. Paralel portu kullanmasının sonucunda kamera video yakalama performansı olarak testteki en düşük değere sahip. Öte yandan kamera görüntü kalitesi olarak başarılı sayılabilecek bir performans gösterdi ve bu konuda testteki en iyi 3. değeri verdi.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı.....60.9

Görüntü Kalitesi Toplam Puanı80

CHIP Toplam Puanı71.86

7.

Bilgi için : Mascom/Multimedia

Tel : (212) 212 13 66/

(212) 212 98 50

Fiyatı : 89 \$ + KDV

+ Yüksek görüntü yakalama performansı

- Çok düşük görüntü kalitesi

Mustek Wcam 3x

Yüksek Görüntü Yakalama Performansı

Notebook'larda kullanmak için özel bir aparata sahip olan Mustek Wcam 3x, yeterli sayılabilecek bir dokümantasyonla geliyor. Testin en iyi 3. görüntü yakalama performansına sahip olan kamera, genel toplamda düşük görüntü kalitesinin kurbanı oldu. USB arabirimini destekleyen cihaz maksimum 640*480 çözünürlüğü destekliyor. Zengin bir yazılım paketiyle gelen Mustek Wcam 3x, fiyat olarak ortalarında seyrediyor. Genel olarak testte çok daha yüksek fiyat/performans oranına sahip ürünler olduğunu görüyoruz.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı.....	82.5
Görüntü Kalitesi Toplam Puanı	45
CHIP Toplam Puanı	66.5

8.

Bilgi için : Turanlı

Tel : (212) 216 05 20

Faks : (212) 216 05 25

Fiyatı : 59 \$ + KDV

+ Testin en uygun fiyatlı kamerası

- Genel olarak düşük performans

Zoltrix Eagle Cam

En Uygun Fiyatlı Kamera

Açık farkla testin en uygun fiyatlı kamerası olan Zoltrix Eagle Cam, minik boyutlarıyla dikkat çekiyor. Ayrıca Notebook'larda kullanmak için küçük bir aparata sahip olan kameranın desteklediği maksimum çözünürlük 352*288. USB arabirimini kullanan kamera, video yakalama performansı açısından sonlarda yer alıyor. Görüntü kalitesi olarak da pek parlak bir tablo çizemeyen kamera, genel olarak testlerimizde başarılı olamadı. Zoltrix Eagle Cam, "Ne olursa olsun uygun fiyatlı olsun" diyenler için ideal.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı.....	64.75
Görüntü Kalitesi Toplam Puanı	65
CHIP Toplam Puanı	65.4

9.

Bilgi için : Ölçsan

Tel : (212) 280 97 61

Faks : (212) 284 24 79

Fiyatı : 79 \$ + KDV

+ Pozisyon ayarı oldukça kolay

- Genel olarak düşük performans

Microtek Eyestar U2S

Oynar Başlıklı Kamera

Video yakalama performansı olarak ortalarında yer alan Microtek Eyestar U2S'in en dikkat çekici özelliği kolayca yatay ve dikey eksenlerde hareket ettirilebiliyor olması. Bu şekilde kolayca kameranın görüş alanını ayarlamamız mümkün. USB arabirimini kullanan kamera, maksimum 640*480 çözünürlüğü destekliyor. Dokümantasyon olarak testte çok daha iyi katılımcılar olduğunu belirtmekte fayda var. Bunun dışında cihaz görüntü kalitesi açısından da sonlarda yer alıyor. Kamera fiyat olarak cazip.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı.....	67.6
Görüntü Kalitesi Toplam Puanı	60
CHIP Toplam Puanı	64.04

10.

Bilgi için : Mascom/Multimedia

Tel : (212) 212 13 86/

(212) 212 98 50

Fiyatı : 79 \$ + KDV

❌ Düşük genel performans

Mustek VideoCam

Düşük Görüntü Kalitesi

Bir başka düşük video yakalama performansı gösteren kamera olan Mustek VideoCam, düz bir zeminde konumlandırılabilir gibi, mandal benzeri bir aparatla, örneğin Notebook'larda kullanımı kolaylaştırılmış. Mustek Video Cam de tıpkı Microtek Eyestar gibi hem yatay hem de dikey eksenlerde kolayca hareket edebilecek şekilde tasarlanmıştır. Bunun dışında kamera görüntü kalitesi olarak testteki en kötü 2. değeri verdiği gibi, görüntü yakalama performansı da oldukça düşüktü.

Test Puanları

Video Yakalama Toplam Puanı 66.6

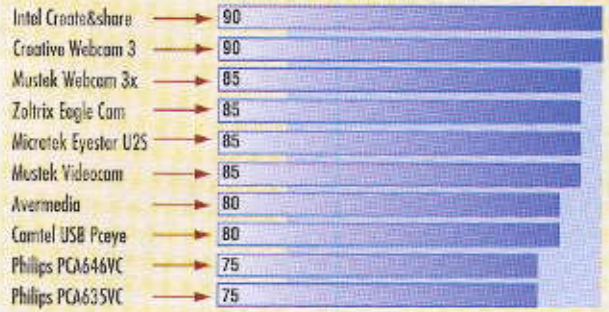
Görüntü Kalitesi Toplam Puanı 50

CHIP Toplam Puanı 62.14

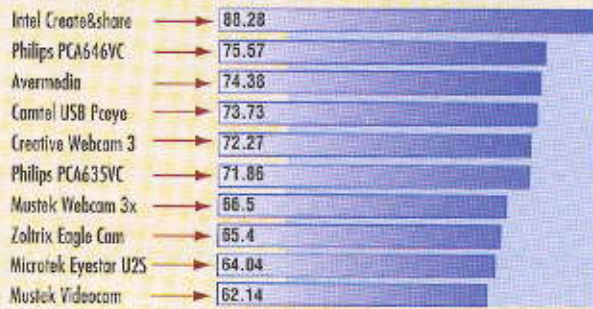
Web Kameraların Test Sonuçları

Piyasadaki 10 Web kameranin katıldığı testimizde gerek test kriterleri gerekse puanlama konusunda ince eleyip sık dokuduk.

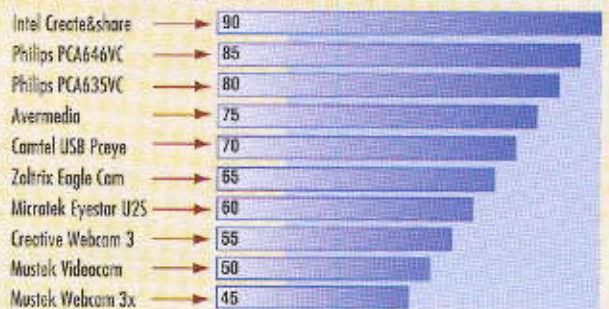
Ergonomi

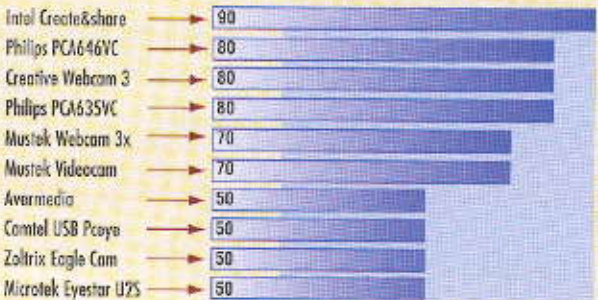
CHIP Toplam Puanı

Görüntü Kalitesi

Dokümantasyon

Video Yakalama

Nasıl Test Ettik?

Web kameralarını test ederken görüntü kalitesini, video yakalama performansını, birçok altbaşlıktan oluşan ergonomiyi ve dokümantasyon kalitesini dikkate aldık.

Şahin Ekşioğlu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

Web kameraları test ederken görüntü kalitesine büyük önem verdik. Görüntü kalitesini test etmek için gece olduktan sonra test merkezi- mizde homojen bir aydınlatma oluşturduk. Halojen lambalarla ışığı beyaz renkli tavandan yansıtarak mümkün mertebe "renksiz" bir aydınlatma oluşturmaya çalıştık.

Görüntü kalitesi için 320*240 piksel- lik çözünürlüğü kullandık. Zira bu tüm kameraların desteklediği bir çözünürlüktü. Test görüntüsü için çeşitli renk- lerde kurutulmuş çiçeklerden oluşan bir aranjman kullandık. Her kamera için olabildiğince aynı açı ve görüş alanını yaratmaya çalıştıysak da, lens farklılıkları yüzünden bu her zaman kesin olarak mümkün olmadı. Bu şekilde yakaladığımız görüntüleri teker teker puanlayarak görüntü kalitesi puanını elde ettik. Görüntü kalitesinin toplam CHIP puanı

Kameraların görüntü kalitesini test etmek için hazırladığımız sahne.

tizerindeki ağırlığı yüzde 40 oldu.

Bir diğer önemli test kriteri de video yakalama performansıydı. Kameraların hiçbirini bu konuda ciddi anlamda başarılı olmadı. Özellikle daha önce bir Capture kartıyla çalışmışsanız ne demek istediğimizi daha iyi anlayacaksınız. Öte yandan deneyimsiz bir kullanıcı bile bariz kare atlamalarını kolayca fark edebilir. Örneğin testimizin video yakalama konusundaki şampiyonu Intel Create&Share bile en düşük çözünürlük olan 160*120'de karelerin neredeyse yarısını yakalayamadı. Video yakalama yazılımı olarak Asymetrix adlı şirketin Digital Video Producer adlı programını kullandık.

Video yakalama testinde 3 ayrı çözünürlükte test yaptık. Bunlar, büyük ihtimalle sıkça kullanacağımız 160*120, biraz daha iyi bir değer olan 320*240 ve durağan resimler dışında pek kullanamayacağımız fakat video yakalama konusunda donanımı zorlama açısından referans olabilecek bir çözünürlük olan 640*480. Bu çözünürlüğü desteklemeyen kameralar için doğal olarak bu toplam puana eksi olarak yansıdı.

Video yakalama performansı düşük

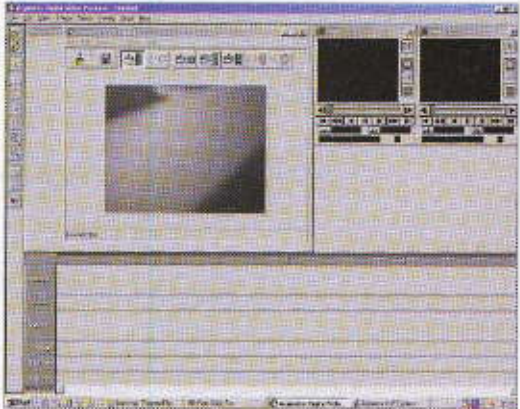
Aslında genel olarak burada gerçekleştirdiğimiz video yakalama işlemi büyük ölçüde CPU gücüne bağlı. Kameralarda doğal olarak bu işlemi ciddi anlamda hızlandıran bileşenler yok. Öte yandan USB arabiriminin tüm özelliklerini sonuna kadar kullanan iyi tasarlanmış bir kamera kolayca açık farkla öne geçebiliyor. Her halükarda video yakalama konusunda amatör çalışmalar yapmak istiyorsanız, Web kameralar size yetmeyecektir. Öte yandan video Mail olarak yollamak istediğiniz kısa bir video görüntüsünün bile sadece 5 kareden oluşması pek hoş olmaz tabii. Bu yüzden video yakalama performansının toplam CHIP puanı üzerindeki ağırlığı

yüzde 40 oldu.

Kameralarla çeşitli video Mail, video konferans ya da fotoğraf işleme programları gelmekte. Bu programların kullanım kolaylığını Ergonomi başlığı altında inceledik. Ergonomi başlığı altında donanımsal kriterler de mevcut. Kameraların kolay yönlendirilebilmesi ya da kolayca sabitlenebilmesi gibi özellikler de ergonomi başlığı altında puanlandı. Ayrıca ek olarak gelen mikrofon ya da farklı kullanım alanları için aparatlar da bu kategoride incelediğimiz özellikler oldu. Ergonomi puanı toplam CHIP puanını yüzde 15 oranında etkilerken, dokümantasyonun toplamdaki ağırlığı yüzde 5'ti.

Modern zamanların sorunsuz arabirimi: USB

Genel olarak tüm kameralar çok kolay bir şekilde sisteme tanıtıldıkları için, kurulum zorluğu gibi bir sorun yok. En

Asymetrix Digital Video Producer video yakalama sırasındaki başarımı yüzde ya da kare sayısı olarak verebiliyor.

deneyimsiz kullanıcı bile bu tür bir kamerayı kolayca sistemine tanıtabilir.

Test sırasında her zaman yaptığımız gibi teste katılan ürünlere ait sürücülerin birbirini etkilememesi için her kamerayı temiz bir Windows ortamına tanıttık. Her seferinde Windows'u yenilemek için daha önce anlattığımız özel yöntemi kullandık.

Test Platformu

- Creative Riva TNT2 Ultra grafik kartı
- Asus P2B anakart
- 128 MB SDRAM
- Creative SB Live Value ses kartı
- Quantum 8.4 Gb Sabitdisk
- 15" 110ES Sony Monitör.

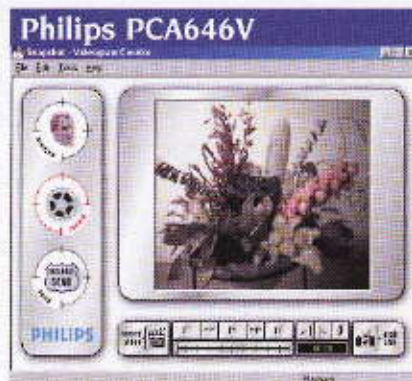
Web Kamera'ların Teknik Verileri

Model	Intel Create and Share	Philips PCA646VC	AverMedia	Camtel USB Pceye
Firma	Karma,EMPA	Karma,Boğaziçi	Multimedya	Çizgi Elektronik
Telefon	(212) 233 30 30, (212) 599 30 50	(212) 233 30 30, (212) 217 29 29	(0212) 212 98 50	(212) 273 14 91
Fax	(212) 224 37 31, (212) 598 53 53	(212) 224 37 31, (212) 274 38 10	0212 211 47 64	(212) 272 58 86
Internet Adresi	www.intel.com	www.pcstuff.philips.com	www.aver.com	www.camtel.com.tw
Fiyat	150\$+KDV	95\$+KDV	69\$+KDV	72\$+KDV
Teknik Veriler				
Sensor	Progressive Scan CCD	1/4" CCD	1/3" CMOS Sensor	1/5" Color CCD Image Sensor
Lens	F2.5	F2.8	F1.8	F2.0
Aydınlatma	20 lux	30 lux	6 lux	10 lux
Arabirimi	USB	USB	USB	USB
Mikrofon	yok	var	yok	yok
Maksimum Çözünürlük	640x480	512x582	640x480	508x492
Birlikte Gelenler				
Sürücüler	Windows95/98	Windows98	Windows98	Windows95/98
Yazılımlar	Intel Video Phone Intel Create and Share	Videogram Creator	Acer Easy Xpress, Acer Easy Axes Microsoft NetMeeting, MGI Photo Suite Microsoft Internet Explorer	Acer Easy Xpress Acer Easy Axes
Test Değerleri				
Dokümantasyon	90	80	50	50
Görüntü Kalitesi	90	85	75	70
Ergonomi	90	75	80	80
Kayıp Kare Oranı				
640x480(%)	77.6	—	93.8	—
320x240(%)	49.7	70.1	57.2	43.8
160x120(%)	47.7	60	40.2	39.5
CHIP Toplam Puan	88.28	75.57	74.38	73.73

Kameralarla Gelen Yazılımlar

Testimize katılan kameralarla gelen yazılımlar genelde çok işlevli becerikli programlardır.

Öte yandan bazıları kullanım kolaylığı ve ek özellikleri ile ön plana çıktı. Bu programları da ergonomi kategorisinde puanladık.

Creative Web Cam 3	Philips PCA635VC	Mustek Wcam 3X	Zoltrix Eagle Cam	Microtek EyeStar U2S	Mustek VideoCam
Gem, Empa, Multimedya (212) 288 10 78, (212) 599 30 50, (212) 212 98 50 (212) 2753897, (212) 598 53 53, (212) 211 47 64 www.creative.com 99\$+KDV	Karma,Boğaziçi (212) 233 30 30, (212) 217 29 29 (212) 224 37 31, (212) 274 38 10 www.pcsuff.philips.com 109\$+KDV	Mascom, Multimedya (212) 212 13 66, (212) 212 98 50 (212) 212 23 14, (212) 211 47 64 www.mustek-europe.com 89\$+KDV	Turanlı (212) 216 05 20 (212) 216 05 25 www.zoltrix.com 59\$+KDV	Ölçen (212) 280 97 61 (212) 264 24 79 www.mikrotek.com.tw 79\$+KDV	Mascom, Multimedya (212) 212 13 66, (212) 212 98 50 (212) 212 23 14, (212) 211 47 64 www.mustek-europe.com 79\$+KDV
1/3" CMOS Sensor F1.8 6 lux USB yok 640x480	1/4" CCD F2.0 10 lux Paralel var 512x582	1/3" CMOS Sensor F1.8 6 lux USB yok 640x480	Digital Cmos Imager F1.8 6 lux USB yok 352x288	1/4" CCD F2.0 10 lux USB yok 640x480	1/3" CMOS Sensor F2.0 10 lux USB yok 640x480
Windows98 Video Blaster WebCam Control/Monitor Polaroid Photo Max, Microsoft NetMeeting Microsoft Internet Explorer	Windows95 Microsoft NetMeeting Alaris Videogram Creator —	Windows98 Cyberlink LinkTel Cyberlink VideoLive Mail Photo Express	Windows98 Avidit Internet Comm Suite Microsoft Internet Explorer	Windows98 Eye Star U2S Video Eye Star Mail —	Windows98 Cyberlink LinkTel Cyberlink VideoLive Mail Photo Express
80 55 90	80 80 75	70 45 85	50 65 85	50 60 85	70 50 85
94.2 46 40.1 72.27	92.9 90.1 63.3 71.86	80.1 61.7 40.1 66.5	— 83.1 48.5 65.4	81 70.9 70 64.04	90.4 80.7 54.1 62.14

Creative WebCam 3

Mustek Wcam 3X

Mustek VideoCam

Philips PCA635VC

Zoltrix Eagle Cam

Microtek Eye Star U2S

3D-Dünyasında Yeni Bir Dönem

Nvidia'nın GeForce 256'sı TNT2 Ultra'yı bildiğimiz 3D-Benchmark'larda az bir farkla geçmeyi başardıysa da, bu ekran kartından bahsederken geleceğin 3D-Chip'ini taşıyan ürün diyebiliriz.

Ecevit Biktım ecevitb@chip.com.tr

Tüm dünyayı değiştirmek mi? Bu sözü Nvidia yeni GeForce 256 çıktığında 3D- uygulamaların kastederek vermişti. Şirketin bu kadar yüksek beklentilerinin olmasının sebebi ise bu yeni ürününün Chip mimarisinden kaynaklanıyor. Chip'in High-End yapıtaşının üzerinde tam 23 milyon transistör mevcut. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse, Pentium III işlemcisinin üzerinde maksimum 10 milyon transistör bulunuyor. Bu yüzden Nvidia'nın pazarlama stratejisi açısından Graphics Processing Unit (GPU)'den bahsetmek geçerli bir sebep.

Özete...

- GeForce 256'nın teknik özellikleri ve avantajları
- GeForce 256 işlemcili ilk ekran kartlarının performans sonuçları
- GeForce'un değişik uygulamalardaki başarımı, değerlendirmeler ve tavsiyeler

3D-Pipeline: PC'de 3D resimlerin hesaplanması

Bu yeni Chip'in teorisine kısaca bir baktığımızda, GeForce 256'nın esas numarasının ne olduğunu anlayabiliriz. İlk olarak bir 3D-Grafik oluşturmak için sırayla Transform, Lighting, Setup ve Rendering uygulamaları tek tek işlenir. Buradaki ilk basamak ise (Transform) biçim değiştirme veya dönüştürme hesaplarını yapmaktan geçer. Örneğin her bir oyun sahnesi için oda içinde bulunan 3D objelerin pozisyonları hesaplanıyor ve koordinatlar haline dönüştürülüyor. Lighting ise gerçeğe yakın bir 3D grafik senaryosunu oluşturmak için ışık hesaplamaları yapan bir uygulama. Örneğin Specular Lighting özelliği 3 boyutlu bir dünyada ortam koşullarını göz önünde bulundurarak sizin bakış açınıza göre ışık farklılaşmasını canlandırmakta. Setup uygulamanın yaptığı iş ise, herhangi bir objenin parçalarından oluşan üçgenlerin açılarını, uzunluklarını ve ekranı kaplayan bu üç-

genlerin sayılarını tek tek hesaplamak. Son uygulama da oluşturulan poligonları bir 2D görüntü ile Render etmek. Buradaki Rendering-Engine, poligonları desenlerine, objeye düşen ışığın açısına ve transparan görüntü özelliğini de katarak bir Texture ile kaplamaktadır. İşte burada GeForce 256'nın ilk sürprizi yatmaktadır. Tam dört adet paralel ve birbirinden bağımsız Pipeline ile çevrim başına dört piksel özelliği bulunuyor ve TNT ile TNT2 işlemcilerinden tam iki katı daha performanslı bir yapıya sahip.

Transform ve Lighting : CPU'yu yükten kurtarıyor

GeForce 256'nın başındaki ilk iki harf "GE" geometri kelimesinden gelmekte. Bunun sebebi Transform ve Lighting uygulamalarının 3D geometrisinde ağırlıklı olarak yer alması. Bu iki hesap uygulamasının çalıştırılması daha önceleri bilgisayarınızda yer alan işlemcinizin görevi idi. Böylece görüntü performansı ve ek-

ran tazeleme hızı bu kritere bağlıydı. Sadece pahalı ve profesyonel OpenGL hızlandıracılarında ek olarak entegre olan bir Chip sayesinde Transform ve Lighting uygulamaları ekran kartı üzerinden yapılabiliyordu. Nvidia'nın yeni modelinde bu özellik kullanılmış.

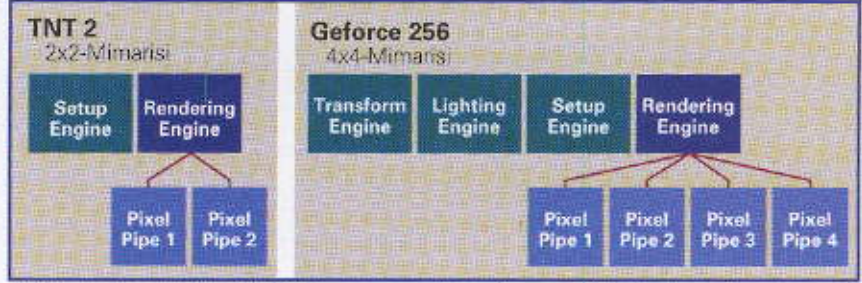
Transform ve Lighting: OpenGL ve DirectX 7 ile

İşlemci yükünü sıfıra indirgeyen bu yeni özelliğin tadına varabilmek için ekran kartının Transform ve Lighting uygulamalarını tamamen desteklemesi gerek. OpenGL için bu hiç de sorun değil, çünkü profesyonel bir geçmişe sahip olan bu uygulamada Transform ve Lighting desteği önceden standart hale getirilmiş. Bunun yanı sıra, Nvidia'nın OpenGL sürücülerini GPU'nun geometri ve hızlandırma hesaplamalarını da desteklemekte. Böylece işlemciniz geri kalan hesaplamaları kullanarak örneğin 3D oyunlarda yer alan yapay zeka uygulamasını maksimum performansta yorulmadan çalıştırabilir. Bu da en çok oyun yapımcılarının işine gelmekte. Microsoft'un DirectX sürücülerinde ise bu olay biraz daha farklı:

DirectX- Versiyon 7 bir değişiklik yaparak Transform ve Lighting uygulamasında kaynak bölünmesini desteklemeye başladı. Yalnız Transform ve Lighting hesaplamalarını donanımsal olarak destekleyen DirectX-7 oyunları maalesef piyasada pek bulunmuyor. Yine de Creative'in GeForce ekran kartı (Annihilator olarak da adlandırılıyor) ile birlikte Evolve Scout oyunu veriliyor.

CHIP Test Merkezi sunar: GeForce 256 TNT2'ye karşı

CHIP Test Merkezi olarak bir ekran kartı ile birleştirilmiş bu yeni grafik

Nvidia bir önceki Chip'i TNT2'ye nazaran Transform ve Lighting hesaplarını entegre ederek aynı zamanda da Pixel Pipeline sayısını iki kat arttırdı.

Chip'ini önceki Chip'lerin bilgileriyle karşılaştırarak piyasada ne derecede tutulabileceğini sizin için inceledik. Test merkezimiz GeForce adına yarıstırılan Guillemot'un Maxi Gamer 3D Prophet ekran kartını inceleme fırsatını buldu. Bu kartın üzerinde 32 Mbyte SDRAM (5.5 ns) mevcut.

İleride Video RAM'lerden daha ayrıntılı olarak bahsedeceğiz. Bu kartın bir özelliği de 3D Prophet'in GPU frekansının 120 MHz ve bellek frekansının 166 MHz olarak ayarlı olması. Bu iki değer daha önceden tanıdığımız üst model TNT2 Ultra'nın çok altında değerler. Referans olarak seçtiğimiz Diamond Viper 770 Ultra TNT2 ekran kartında bu değerler 150/183 MHz (işlemci/RAM) gibi. Test platformu olarak ise bir Celeron/500, bir PIII/600 ve bir Athlon/650 işlemcisi kullandık.

Benchmark'lar: GeForce Indy 3D'de çok üstün

Bir sonraki sayfadaki performans tabloları sizi şaşırtmasın. Bu kadar çok sonuç elde etmemizin sebebi ise genel sonuçların yanı sıra kartların ayrıntıda kalan yönlerini de ortaya çıkarmak.

Ayrıca bu değerler, günümüzde en çok kullandığımız çözünürlüğe göre alınmış değerlerdir. Profesyonel Open

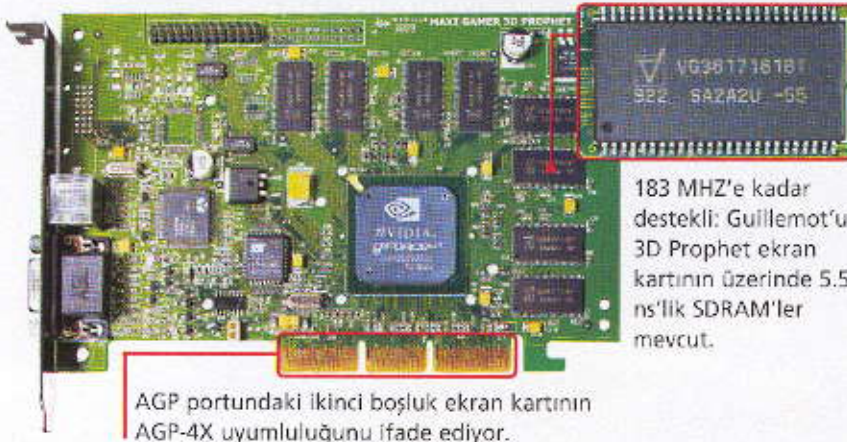
GL- Benchmark programı Indy 3D (www.indy3d.com adresinden indirebilirsiniz) oluşturduğu 20 binin üzerindeki Polygon sayısı ile birçok kompleks 3D dalgalar oluşturmaktadır. GeForce'un yüksek Polygon sayısına uyumlu olduğunu Nvidia Tree-Demo (www.nvidia.com adresinden çekebilirsiniz) uygulaması ile çok önceden bize göstermişti. Bu demo ile 200 bin Polygon oluşturmak mümkün. Örnek vermek gerekirse Lara Croft oyununda Polygon sayısı birkaç yüzü geçmemekte.

3D Prophet ilk testimize müthiş bir performansla başladı. Indy 3D Benchmark'da bu kart Diamond'ın TNT2 Ultra kartını tam 3 katı bir kare/saniye oranı ile geçmeyi başardı. Bu müthiş sonuçun sebebi ise, kartın Transform ve Lighting hesaplamalarının tam olarak desteklenmesi.

Quake III: Transform ve Lighting destekli

Quake III oyununda da GeForce bize neler yapabileceğini gösterdi. Bu kart TNT2 Ultra ekran kartını tüm uygulamalarda rahat bir şekilde geçti. Öyle ki Celeron/500'lü bir sistemde Quake'in 1.08 demosunda 1280x960 (16 bit) çözünürlüğünde tam 47.6 fps'lik (saniyede kare yakalama hızı) bir değere ancak ulaşabildi. Buna karşın, Viper770 Ultra TNT2, Chip'lerin maksimum sınırını sayılabilecek 32.8 fps'lik bir değere ulaşabildi. En belirgin sonucu ise 101.9 fps'lik değer ile Athlon/650 sisteminde elde edebildik.

Bu sonuçta göre, bir önceki Chip kadar olmasa da, herşeye rağmen 3D performansın işlemci performansına bağlı olduğunu görebiliriz. Buna rağmen Celeron/500'ün 800x600 (32 bit) çözünürlüğünde 63 fps ile Athlon işlemcisinin 68.6 fps'lik değerine epey yaklaştığını söyleyebiliriz.

AGP portundaki ikinci boşluk ekran kartının AGP-4X uyumluluğunu ifade ediyor.

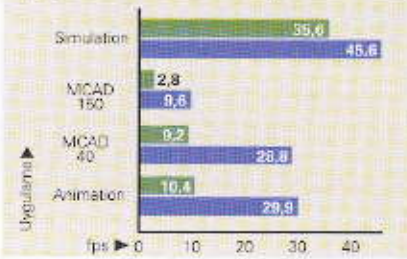
183 MHZ'e kadar destekli: Guillemot'un 3D Prophet ekran kartının üzerinde 5.5 ns'lik SDRAM'ler mevcut.

OpenGL'de Performans Patlaması

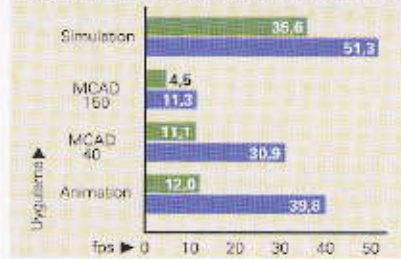
GeForce 256 Indy 3D Benchmark'larında lider durumda olan TNT2 Ultra'yı bile üç kat bir farkla geçebildi. Quake III testinde bu kartın ekran tazeleme hızı belirgin bir üstünlüğe sahip.

■ Diamond Viher 770U (TNT2 Ultra); Sürücü versiyonu 2.08 ■ Guillemot Maxi Gamer 3D Prophet; Sürücü versiyonu 3.47

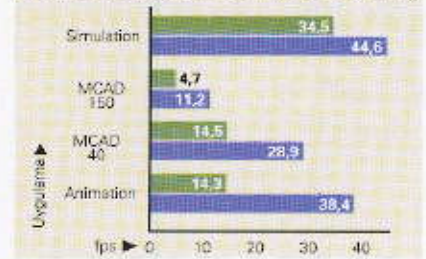
Indy 3D, Celeron/500 (1.024 x 768)

Indy3D, PentiumIII/600 (1.024 x 768)

Indy 3D, Athlon/650 (1.024 x 768)

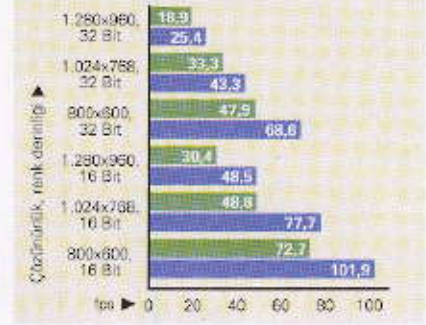
Quake III (1.08), Celeron/500

Quake III (1.08), Pentium III/600

Quake III (1.08), Athlon/650

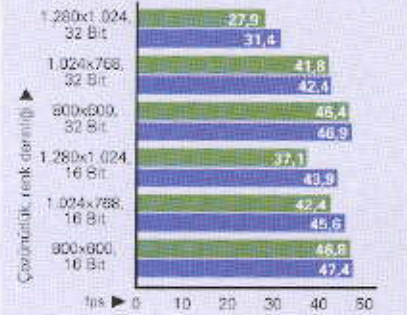

DirectX'te Buruk Sevinç

Şuan ki DirectX Benchmark'ları DirectX 6'ya göre uyumlu olduklarından T&L özelliğini kullanamıyorlar. Buna rağmen GeForce 256 düşük frekans değerleriyle TNT2 Ultra'yı geçebildi.

■ Diamond Viher 770U (TNT2 Ultra); Sürücü versiyonu 2.08 ■ Guillemot Maxi Gamer 3D Prophet; Sürücü versiyonu 3.47

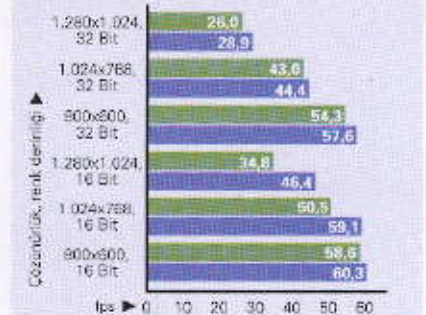
Expendable, Celeron/500

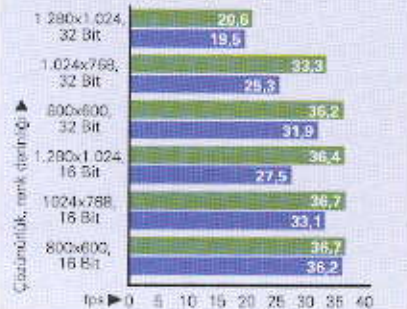
Expendable, Pentium III/600

Expendable, Athlon/650

3DMark 99 (Race), Celeron/500

3DMark 99 (Race), Pentium III/600

3DMark 99 (Race), Athlon/650

DirectX'de hayal kırıklığı: GeForce zor kazanıyor

Diğer testlerle karşılaştırma yaptığımızda, en büyük hayal kırıklığının DirectX Benchmark'larında yaşandığını söyleyebiliriz. Hazırlanan 3 değişik bilgisayar sisteminde de TNT2 Ultra ekran kartı hem 16 hem de 32 bit renk derinliği uygulamalarında Guillemot'un ekran kartının çok az gerisinde yer almayı başardı. Gerçi GeForce az da olsa bu yarışta önde bitirdi, ama diğer uygulamalardaki gibi TNT2 Ultra'ya belirgin bir fark atmadı. Celeronlu sonuçlara baktığımızda, 3D Mark99'un Race Demo uygulamasında GeForce'a tacı taktıracak kadar iyi görünmesine rağmen, diğer uygulamalarda GeForce TNT2'ye karşı güçsüz duruma düştüğünü söyleyebiliriz. Bunun nedeni ise 3D Mark 99 DirectX6'yı kullanmasından dolayı T&L uygulamalarının GeForce 256 tarafından desteklenmemesi. DirectX-7'li Benchmark'lar test merkezimize henüz ulaşmadığı için bu testi mecburen bu şekilde yapmak zorunda kaldık. GeForce bu özelliğinden yararlanamıyor ve bu yüzden geriye sadece Rendering Engine için kullandığı dört paralel Pipeline kalmakta. Chip ve bellek frekansları Diamond ekran kartından düşük olmasına rağmen, GeForce binlerce Texture biriminin aynı anda işlenmesi özelliği sayesinde bu kartı yine de altıncı sıraya taşıdı.

Sürücüler: Yeni sürücülerle performans artışı yolda

Celeron ile istenilen performans yakalanmamış gibi görünse de henüz daha

ham sayılabilen sürücülere ISSE ve 3D Now! gibi ek 3D özelliğine sahip olmayan işlemciler için bir yapılandırma söz konusu olabilir. Ayrıca bundan sonraki oyunlar DirectX-7'yi destekleyeceği için, GeForce'un T&L özelliğinden yararlanarak daha büyük farklar atması bekleniyor. Şu an alternatif olarak piyasada bulunan bazı oyunlar bir Patch sayesinde daha da hızlanabilmekte. Bunun sebebi oyun yapımcılarının bu hız ayak uydurmaya mecbur olmaları.

Overclocking: 3D Prophet potansiyelini konuşturuyor

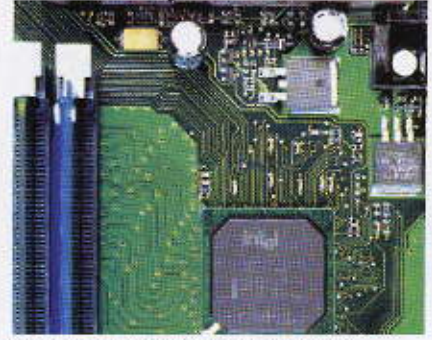
Guillemot ekran kartının frekans potansiyelinin ne kadar üstüne çıkabileceğini çok merak etmiştik. 3D Prophet'in kendi sürücülerinden çıkan bir yazılım ile Overclocking işlemini yapabildik. Bu testte bu kartı 142 MHz işlemci ve 192 MHz bellek frekansına kadar çıkartabildik. Bunun sayede Guillemot ekran kartında yüzde 10'a varan bir performans artışı gözledik.

DDR-RAM: DDR ile daha yüksek hızlara

Kartlarında GeForce'u kullanmaya başlayan ekran kartı üreticileri (Elsa, Guillemot, Creative Labs ve Leadtek gibi) ürünleri piyasaya girmeden önce GeForce'un diğer modellerinden bahsetmişlerdi. Söz konusu olan bu ürün ise Double Data Rate (DDR) RAM'li GeForce modeli. Yapıtışı olarak SDRAM'li modelle aynı Bus genişliğine sahip olan bu modelin tek farkı yükselen ve düşen frekans sinyallerini kullanan Double Data Rate özelliğine sahip olması. Bu kartın ileride çıkacak olan DDR'li modelinin daha önceden bildiğimiz Max, Pro ve Ultra modelleri gibi standart modellerden daha yüksek bir performansa sahip olacağını söyleyebiliriz. Sağlanacak olan bu performans artışı ancak yüksek çözünürlükte ve 32 bit renk derinliğinde yüzde 20'ye varan bir oranda gerçekleşecek. Performans artışı ile birlikte kartın fiyatı da yükselecek çünkü DDR-RAM'ler hala çok pahalılar.

AGP 4X etkisiz: Texture için beklemeye devam

Kart üreticileri tarafından övgü ile söz edilen bir özellik CHIP Test Merkezi'ni pek tatmin etmedi. Çünkü AGP 4X'in

GeForce 256 ekran kartı AGP 4X destekli i820 chipsetli bir anakart'ta daha yüksek bir hıza ulaşmadı.

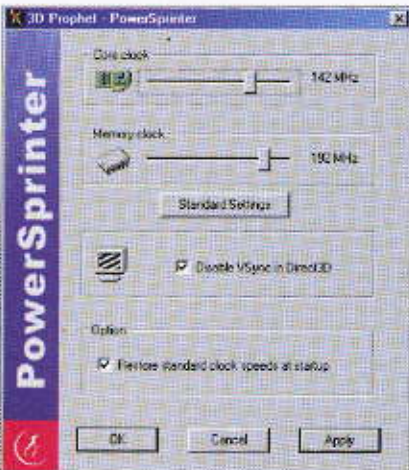
test sırasında ölçülebilir bir üstünlüğünü göremedik.

Ayrıca Test Merkezi olarak i820 anakartlı Pentium-III/600 işlemcili sistemimizde AGP4X'den daha önce de övgüyle söz edilen AGP1X'den AGP 2X'e geçişte bir performans artışı gözleyemedik. Intel yılbaşından önce bu desteğin sağlanacağını duyurmuştu. Ama verilere baktığımızda bunun daha uzun süreceğini söyleyebiliriz.

Rekabet GeForce 256'nın fiyatını düşürecek

GeForce 256 gelecekteki değişimleri karşı ayakta kalabileceği izlenimini veriyor. Burada sorulması gereken soru şu: Bu kartı hemen mi almalı, yoksa biraz beklemeli mi? Her zaman en yenisine ve en hızlına sahip olmak istiyorsanız, o zaman GeForce'un modelleri tam sizin aradığınız şey. Yalnız bu karta verilecek yaklaşık 300\$'ın da bir grafik kartı için çok olduğunu belirtmekte fayda var. Ama siz beklerim diyorsanız, o zaman hızla düşen ekran kartı fiyatlarıyla karşı karşıya kalabilirsiniz. Bunun sebebi ileriki zamanda çıkacak olan GeForce'un DDR'li modellerinin, SDRAM'li modellerin fiyatını ister istemez düşüreceği. Diğer ve ondan da önemli bir sebep ise diğer Chip üreticilerinin GeForce'a karşı yapacakları atılımlar. Rakip şirketler Nvidia'nın yaklaşan yılbaşı pazarında yalnız bırakmayacağına benziyor. Çünkü 3Dfx (kod adı Napalm) ve ATI (Rage Fury Maxx, Kartın üzerinde iki adet Rage 128 Pro Chip'i mevcut) her an bir sürpriz yapmaya hazır olarak görünüyorlar.

Ayrıca S3, Diamond ile birlikte piyasayı alt üst edecek fiyatlar oluşturmaya ve Savage 2000 modeli ile entegre bir T&L Engine kullanarak değişik bir 3D çözüm sunmaya hazırlanıyor. ■

Overclock potansiyeli: Guillemot Prophet 3D 142/192 MHz frekanslarında çalışabiliyor.

Grafik İşlemcilerin Savaşı Kızışıyor

Grafik işlemcileri arenasında yeni bir savaş başlıyor. GeForce ile öne geçen nVidia'nın bu savaştaki rakipleri oldukça güçlü. Ayrıca bu rakiplerin fiyat avantajı da var. Grafik kartı almak için biraz bekleyin.

Sahin Eksioğlu esahin@chip.com.tr

Sık sık nVidia'nın işlemcileriyle karşılaştırılan ve bu karşılaştırma sonucunda hızdan başka hiçbir artışı olmadığı yönünde eleştiriler alan 3dfx suskunluğunu kod adı Napalm olan VSA100 işlemcisiyle bozdu. Buradaki VSA, Voodoo Scalable Architecture (ölçeklenebilir Voodoo mimarisi) anlamına geliyor. Doğrusu 3dfx, ilk olarak (adet olduğu üzere) Comdex 99 fuarında tanıttığı yeni işlemcisiyle etkileyici görüntüyor. VSA100 işlemcisinin ilginç bir özelliği, teorik olarak 32 adet SLI bağlantıya izin veren ölçeklenebilir mimarisi.

VSA 100'le nihayet 32bit Rendering

Genel olarak 32bit Rendering konusundaki eleştirilerden bıkan 3dfx nihayet bu yeni işlemcisinde 32bit Rendering özelliğini destekliyor. Bunun dışında 2048*2048 çözünürlüğe kadar Texture desteği ve AGP4x de VSA100 ile gelen özellikler arasında. VSA100 işlemcisi tek başına maksimum 64Mb görüntü belleğini adresleyebiliyor. Yani birden fazla VSA100 işlemcisi taşıyan bir model (örneğin Voodoo5 6000) 128Mb belleği

Voodoo5 6000, dört adet VSA 100 işlemcisini besleyebilmek için 100 Watt'lık ek bir güç kaynağına ihtiyaç duyuyor.

destekleyebiliyor. Öte yandan 3dfx, 128Mb görüntü belleğini şu an için sadece 4 adet SLI modda çalışan VSA100 işlemcisi içeren Voodoo5 6000'de kullanacağını duyurdu.

Yeni 3dfx kartlar çok da pahalı değil

Voodoo4 ve Voodoo5 olmak üzere VSA100 işlemcisini taşıyan iki farklı aile olacak. Genel olarak Voodoo4 ailesinde tek bir işlemci varken Voodoo5 serisinde 2 ya da daha çok işlemci olacak. Voodoo4 ailesinin ilk üyesi olan 4500, 32Mb belleğe sahip ve hem PCI hem de AGP versiyonlarının olması tasarlanıyor. Bu şekilde i810 Chipset'li bir anakartınız varsa bile AGP yuvasının eksikliği yüzünden bu kartlardan mahrum kalmayacaksınız. Giriş seviyesi Voodoo4 olarak niteleyebileceğimiz 4500'ün 180\$ civarında piyasaya sürülmesi bekleniyor. Bu aşamada eğer bir değişiklik olmazsa Voodoo5 5000'in 32Mb bellekle ve sadece PCI olarak piyasaya sürülmesi söz konusu. 229\$ civarında pi-

yasaya sürülmesi beklenen bu kartın AGP modelinde önemli farklılıklar var. Voodoo5 5500 adıyla üretilen AGP versiyonu, 64Mb belleğe sahip ve fiyatı 299\$.

32Mb belleğe sahip TNT2 ULTRA işlemcilerin ilk çıkış fiyatları gözönüne alındığında 64Mb'lık Voodoo5 5500'ün 299\$'lık fiyatı pek pahalı sayılmaz.

Voodoo 5 6000: Bilgisayar fiyatına ekran kartı

Bir diğer Voodoo5 kart olan 6000 bu konuda oldukça radikal çözümler arayanlar ya da abartıyı sevenler için ideal. V5 6000, 128Mb belleğe ve 4 adet işlemciye sahip. Bu şekilde oldukça fazla akım çeken kart için harici bir güç kaynağı geliyor. Abartıyı sevenler için dedik, zira kart Gigapixel barajını aşan (çok pahalı bazı özel kartlar hariç) ilk kart olarak lanse ediliyor. Gigapixel barajını aşmak pratikteki Fill Rate'e ve dolayısıyla oyunlardaki kare/saniye oranına ne oranda yansır bunu şimdiden kestirmek güç. Fakat

Özetle...

- VSA 100 işlemcisinin özellikleri ve genel yapısı
- VSA 100 işlemcili kartların özellikleri ve tahmini fiyatları
- 53'ün yeni işlemcisi olan Savage 2000'in genel özellikleri

öyle ya da böyle bu kart "en hızlı" lardan biri olacak gibi. Öte yandan kartın fiyatı dudak uçuklatıyor. 599\$'lık fiyatıyla bu kartın aştığı tek baraj Gigapixel barajı değil. Kart neredeyse tek başına bir bilgisayara fiyatına satılacak.

T-Buffer: Kurtarıcı mı, yoksa palavra mı?

VSA100'ün çekirdek hızı 166Mhz, bellek hızıysa 183Mhz. 350Mhz RAM-DAC'e sahip olan işlemci, 0.25 mikron teknolojiyle üretilmiş ve 14 milyon transistör içeriyor. İşlemcinin DVD hız-

3Dfx, Voodoo 4 ve Voodoo 5 kartlar sayesinde Voodoo 3 ile geriye düştüğü yarışta avantaj sağlamaya çalışıyor.

landırıcı özelliği olduğu belirtilmişse de bu hızlandırma işleminin niteliği pek açık değil. Texture Compression algoritmalarını da destekleyen VSA100, T-Buffer adı altında özel bir algoritma sayesinde 3D sahnelerde gerçek anlamda Antialiasing yapabildiği iddiasında. Antialiasing, obje kenarlarında kolayca fark edebileceğiniz tırtıkları yumuşatarak daha pürüzsüz bir görüntü elde edilmesini sağlar. T-Buffer'ın çok önemli olmadığı hatta şu an birçok ekran kartının T-Buffer'ın yaptığını iddia ettiği şeyleri zaten yapabildiği söylene de mevcut ek-

ran kartları arasında gerçek anlamda Full Scene Antialiasing yapabilene rastlamadık. Kuşkusuz bu işlem için uygun algoritma ve yazılımsal destek de şart. Bakalım 3dfx'in bu konudaki çözümünü ne kadar gerçekçi? Şirket T-Buffer'ın Motion Blur ya da Depth Of Field gibi özel kamera efektlerini gerçek zamanlı olarak oyun ortamında canlandırabildiğini iddia ediyor. Bekleyelim görelim...

OpenGL hala 3dfx için uzak bir rüya

VSA100'ün spesifikasyonlarında belirtilen "OpenGL uyumlu" ibaresiyle kastedilen büyük ihtimalle OpenGL ICD (Installable Client Driver) değil. Zira öyle olsaydı 3dfx'in bunu daha fazla öne çıkaracağını düşünmek yanlış olmaz. Kısaca 3dfx kartlar hala sadece oyun tutkunlarını hedef alıyor. Öte yandan OpenGL ICD konusunda sadece 3dfx değil ATI ya da Matrox gibi firmalar da pek başarılı olamıyorlar. Nvidia'nın bu konudaki tartışmasız üstünlüğünün sebebi, kurucularının OpenGL'in yaratıcısı olan Silicon Graphics şirketinden ayrılan insanlar olması. İşin ilginç yanıysa SGI ve Nvidia arasında OpenGL konusunda hala sıkı bir fikir alışverişi mevcut. Bu durum kuşkusuz Nvidia işlemcilerine OpenGL konusunda masaüstü sistemlerde önemli ölçüde itibar sağlıyor. Eh doğrusu Nvidia bu itibarı sonuna kadar hak ediyor.

S3 şirketi de bu arada boş durmuyor

Piyasanın eski kurdu S3 de bu gelişmelere kulaklarını tıkamıyor ve yarışta

Savage 2000'in fiyat/performans oranını oldukça yüksek olacağı tahmin ediliyor.

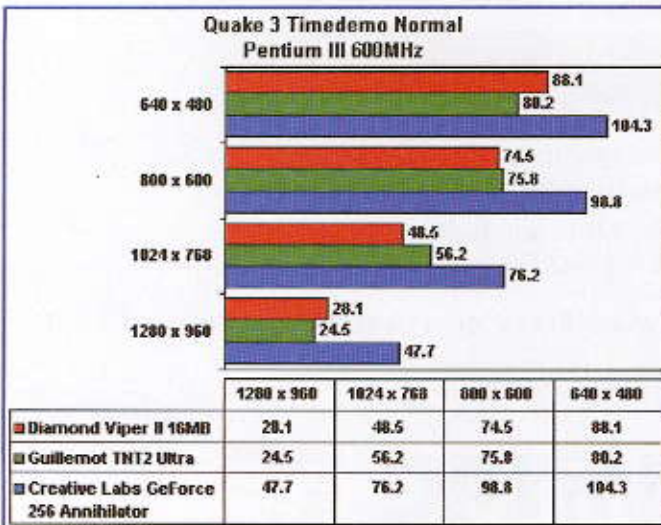
öne geçmek için elinden geleni yapıyor. OEM pazardaki üstünlüğü ve uygun fiyat politikası S3'ün her zaman en büyük kozları olmuştur. Şirket yeni işlemcisi olan Savage 2000 ile iyi bir iş yapmış. Mevcut ilk Savage 2000 işlemcili kart olan Diamond Viper II, 125Mhz çekirdek ve 155Mhz bellek hızına sahip. Kart üzerinde 16Mb bellek var. Kuşkusuz 32Mb bellekli ekran kartlarının etrafta cirit atarken yetersizmiş gibi gelebilir.

Öte yandan bağımsız bir kaynak olan www.sharkyextreme.com 'da yapılan performans testlerine göre kart bu haliyle bile TNT2 ULTRA'yı geçerek (birkaç kategori hariç) GeForce'a yaklaşmış. Tabii bahsettiğimiz ayrıntılı bir grafik kartı testi değil sadece Quake3 testi.

Fakat 16 Mb'lık Diamond Viper 2'nin 32 MB'lık rakiplerine karşı gösterdiği bu başarı 32 MB'lık Savage 2000 işlemcili bir kart için iyi şeyler ummamıza sebep oluyor. Bunun dışında S3'ün bu yeni işlemcileriyle özellikle Oim pazarındaki gücüne güç katacağını tahmin etmek zor değil.

Bir başka Savage 2000 versiyonu

Aslında Diamond Viper II, S3'ün belirttiği çekirdek ve bellek hızlarının altında çalışıyor. Zira şirket Savage 2000 için çekirdek hızını 150, bellek hızını ise 166Mhz olarak açıklamıştı. Dolayısıyla daha gelişmiş bir versiyon olan Savage 2000+ işlemcisinin 200Mhz olarak duyurulan çekirdek/bellek hızına temkinli yaklaşmakta fayda var. Her iki işlemcinin de yüksek performanslarını uygun fiyatla destekleyerek sektörde ilgi uyandıracağına şüphe yok. Tüm bu gelişmelerin yanında ATI şirketi de 64 Mb bellek taşıyan yeni bir kart üretmek üzere. İki adet grafik işlemcisi taşıyan bu kartın performansı hakkında çok somut bilgiler yok. ❏

Sahip olduğu 16Mb belleğe rağmen Diamond Viper II, TNT2 ULTRA ve GeForce 256 gibi rakiplerin arasında başa baş bir mücadele veriyor. Kaynak: www.sharkyextreme.com.

CHIP
TEST MERKEZİ
TOP 10

CHIP Test Merkezi

**CHIP farklı donanım ürünlerinde en iyi 10'u sizlere sunuyor.
TOP 10 testleri en iyi satın alma danışmanınız olacak.**

Satın Alma Kararınız için TOP10 Tabloları

Bir sütunun en iyi değeri renkli gösterilmiştir. Örneğin CHIP Performans sütununda da görebileceğiniz gibi 1. Sıradaki aygıt en yüksek CHIP Performans'a sahip. Sabit disklerin erişim süreleri gibi, kriterlerdeki en düşük değer bazen en iyisi olabilir.

Burada üreticinin ismini, ürün adını modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

TEKNİK altında aygıtla ilgili en önemli teknik verileri bulabilirsiniz.

CHIP Değerlendirmesi altında her aygıt için her test kategorisindeki değerlendirme puanları ve toplam değerlendirme yer alıyor. Tek tek değerlendirmelerin sonuçları ayrıntılı olarak değerlendirilip toplam puan hesaplanıyor. Ayrıntılı değerlendirme ile ilgili ayrıntılı bilgileri her TOP10 testinin başındaki yazıda (Nasıl Test Ettik?) bulabilirsiniz.

Sıra	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	TEKNİK			CHIP PUANLARI										CHIP'in Yorumu
			Modeli	Kapasitesi	Çözünürlük	Ortalama Transfer Hızı (MB/s)	Yazma Transfer Hızı (MB/s)	Okuma Transfer Hızı (MB/s)	Ortalama Erişim Süresi (ms)	CHIP Performans*	Sabit Diskler Alın Puanı	CD Sürücüler Alın Puanı	Yazıcılar Alın Puanı	Monitörler Alın Puanı	Diğer Donanım Alın Puanı	
1	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Teknik ve fiyat açısından en iyi aygıt.
2	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Yazıcı için en iyi aygıt.
3	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Monitör için en iyi aygıt.
4	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Teknik ve fiyat açısından en iyi aygıt.
5	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Yazıcı için en iyi aygıt.
6	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Monitör için en iyi aygıt.
7	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Teknik ve fiyat açısından en iyi aygıt.
8	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Yazıcı için en iyi aygıt.
9	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Monitör için en iyi aygıt.
10	Samsung C4000 (S2400000)	Karim, Çiğdem	10-02-03	100 GB	1024x	12.5	10.1	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	10.7	Teknik ve fiyat açısından en iyi aygıt.

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Fiyatlar üreticiler veya distribütörler tarafından her sayı için derginin çıkış tarihinden yaklaşık bir hafta önce güncellenmiş olarak bildiriliyor.

Bu alanda da aygıtla ilgili açıklayıcı bilgiler ve yorumlar bulabilirsiniz. Tabloları mümkün olduğunca güncel tutabilmek için çok sayıda aygıt test ediyoruz, ancak bunlardan sadece en iyi 10 tanesini listemize girebiliyoruz.

CHIP Top10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Önümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP Top10 sizlere sadece tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor (aşağıdaki açıklamaya bakabilirsiniz): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

CHIP TOP 10 tabloları sayesinde gerek terfi gerekse sıfırdan bilgisayar satın alma sırasında size en uygun seçenekleri kolayca seçmeniz mümkün. CHIP Test Merkezi olarak toplam 10 kategoride her ay test yaparak ülkemizde satışa sunulan ürünler arasında sahip olabileceğiniz en uygun donanım konusunda size fikir vermeye çalışıyoruz.

İçindekiler

Top 10 Listeleri ve Bilgiler

	Sayfa
Sabit Diskler	132
Ekran Kartları	134
Monitörler	136
CD Sürücüler	138
Yazıcılar	140
Tarayıcılar	142
CD Yazıcılar	144

Sabit Disk'leri Nasıl Test Ettik?

SCSI ile IDE arasındaki alışlagelmiş performans farkı gittikçe kapanıyor. IDE kapasite bakımından da hızla gelişiyor.

Sabit diskleri test ederken Chip test merkezi için üretilen Diskbench adlı programı kullandık. Program, gerek okuma, gerekse yazma hızını ölçerek sabit diskin genel performansı hakkında oldukça güvenilir bilgiler veriyor. Saniyedeki veri aktarım ve ortalama erişim süresi, test içinde kullandığımız yegane kriter değildi.

Sabit disklerin hem +12V hem de +5V'luk girişlerinden çektiği akımı ölçüp genel olarak diskin sükunet durumunda harcadığı gücü hesapladık. Disklerin harcadığı güç, diskte ortaya çıkan ısınn doğrusal bir göstergesi. Dolayısıyla çok güç harcayan bir diskin çalışırken fazlaca ısınacağı söylenebilir. Bir sabit diskin performansının yüksek olabilmesi için sadece veri aktarımının yüksek olması yeterli değildir. Diskin yüzey üzerindeki verilere erişiminin de çabuk olması istenir. Sabit diskin dakikadaki dönüş hızını artırmak,

disk yüzeyi üzerindeki verilere erişim kafanın da hızının artırılmasını zorunlu kılar. Bu hızın yeterli olmadığı durumlarda sabit diskteki önbellek devreye girer. Bu önbellekteki daha önce yapılmış ve gelecekte yapılması olası işlemler saklanır. Benzeri mantık, RAM erişiminin yeterince hızlı olmadığı durumlarda CPU'nun önbellek kullanmasında da geçerlidir.

Sabit disklerin hızını ölçmek için, önbellek kullanılarak yapılan rastgele erişimlerin ortalaması alınır. Okuma ve yazma için ayrı ayrı elde edilen bu değerler, bu sırada gerçekleşen ortalama erişim süresi ile birlikte genel performansı oluşturur.

Toplam Puanın Hesaplanması

Sabit disklerin puanlaması için, önce her biri için %33 ağırlıklı olmak üzere veri yazma, okuma ve ortalama erişim süresini kullanarak bir toplam puan çıkardık.

Bu puanı CHIP Performans puanı olarak isimlendirdik. Bu değerleri tabloda görebilirsiniz. Daha sonra bu puanın %90'ını ve güç tüketim puanının %10'unu kullanarak nihai Chip puanını oluşturduk.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakart
P II 450 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
40x Pioneer CD sürücü

132

**İşletim sisteminiz dünyanızı karartmasın!
Sizi daha aydınlık bir dünyaya davet ediyoruz.**

GELECEK
LINUX Sistemleri

Merkez: Perpa Ticaret Merkezi Kat:11 B Blok No:1932 Şişli/İstanbul

ARGE: Yıldız Teknik Üniversitesi KOSGEB - Tekmer Yıldız/İstanbul

Tel: (212) 210 71 94 Faks: (212) 210 04 41

IDE Sabit Diskler

			TEKNİK			CHIP PUANLARI												
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Önbellek (Cache)*	Okuma Transfer Hızı (MB/s)*	Yazma Transfer Hızı (MB/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)**	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu		
1	Maxtor 9153506 Diamondmax	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 66	14648 MB	512 K	18.5	12.5	12.37	63.56	1.05	0.96	8.58	50.38	279	0.028	Okuma transfer hızı yüksek		
2	IBM OTTA-371440	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 33	14648 MB	512 K	14.7	21.5	21.31	62.26	1.28	0.81	8.06	49.88	242	0.028	Ortalama erişim süresi en düşük ürün		
3	IBM DJNA-371000	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 66	17202 MB	2 MB	13.6	21	21.02	58.32	1.19	0.66	6.93	48.77	369	0.027	Yazma transfer hızı yüksek bir disk		
4	Quantum Fireball Plus KA QM313600KA	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 66	13216 MB	512 K	11.4	13.3	13.16	42.63	0.94	0.94	7.99	42.11	242	0.028	Ortalama yazma ve okuma transfer hızına sahip		
5	Maxtor 9084504	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 33	8.4 GB	512 K	7.32	6.69	8.7	36.34	0.79	0.47	4.79	36.97	140	0.021	Ortaüstü düşük erişim süresi		
6	Western Digital WD Expert AC418000	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	UltraDMA 66	17202 MB	2 MB	13	18.9	18.92	46.2	1.22	0.52	6.17	36.72	357	0.027	Yüksek önbelleğe sahip		
7	Maxtor 9075006	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 33	7.5 GB	512 K	7.33	6.75	8.21	37.56	0.73	0.93	7.40	37.89	229	0.035	Düşük performans/fiyat oranı		
8	Quantum Fireball EX QM312700EX	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	UltraDMA 33	12.7 GB	512 K	7.81	7.19	14.37	29.98	0.58	0.74	5.89	33.60	269	0.025	Ortalama veri erişim süresi daha iyi elebilirdi		
9	Fujitsu MPC3043AT	Ufotek (212) 233 30 30	UltraDMA 33	4.3 GB	256 K	7.67	7.09	15.99	28.51	0.81	0.35	4.12	32.92	135	0.031	Düşük önbellek		
10	Fujitsu MPC3084AT	Ufotek (212) 233 30 30	UltraDMA 33	8.4 GB	256 K	7.68	7.07	16.04	28.40	0.75	0.42	4.39	32.46	146	0.019	Testteki en yüksek fiyat/MB oranı		

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları yazıyla şöyle: (212) 233 30 30, (212) 288 53 11, (216) 317 96 50

SCSI Sabit Diskler

			TEKNİK			CHIP PUANLARI												
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Önbellek (Cache)*	Okuma Transfer Hızı (MB/s)*	Yazma Transfer Hızı (MB/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)**	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu		
1	Seagate Cheetah ST34502LW	Karma, Datagate***	U2-SCSI	4.55 GB	1024K	12.5	19.1	5.875	63.31	1.81	0.99	10.47	61.74	572	0.14	Testteki en düşük ortalama veri erişim süresi		
2	Seagate Cheetah ST116202LW	Karma, Datagate	U2-SCSI	18.2 GB	1024K	12.5	18.3	6.445	60.74	1.76	2.52	19.52	57.22	1510	0.095	Yüksek güç tüketimi		
3	Seagate Barracuda ST34573LW	Karma, Datagate	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.9	18.5	9.00	55.6	1.67	0.74	8.62	55.84	417	0.1	Ortalama erişim süresi düşük		
4	Hitachi DK329H	Datagate, Deniz Bilg., Boğaziçi Bilg.***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	10.7	19.7	12.44	52.12	1.59	1.15	10.87	51.76	459	0.058	Testteki en hızlı yazan disk		
5	Quantum AtlasIII QM309100TD	Karma (212) 233 30 30	U2-SCSI	9.1 GB	1024K	11.4	19.4	14.87	51.58	1.19	1.06	9.33	51.51	572	0.072	Yüksek yazma		
6	Western Digital WD Enterprise WDE4550	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.6	17.5	13.21	50.23	2.00	0.85	10.10	60.16	399	0.1	Düşük performans/fiyat oranı		
7	Western Digital WD Enterprise WDE3100	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	11.6	18.3	13.65	51.05	1.99	1.15	11.87	50.14	575	0.072	Yüksek fiyat/MB oranı		
8	Fujitsu MAA3162SP	Ufotek (212) 274 56 60	U2-SCSI	18.2 GB	512K	13.8	13.9	13.93	48.7	2.25	1.54	14.66	47.20	1403	0.088	Ortalama erişim süresi yüksek		
9	Fujitsu MAE3091LP	Ufotek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	2048K	11.5	13.8	13.85	44.70	1.67	0.8	8.97	45.87	611	0.077	Testteki en yüksek önbelleğe sahip disk		
10	Fujitsu MAB3091SP	Ufotek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	512K	12.1	13.1	13	45.31	1.74	1.02	10.47	45.56	611	0.077	Yazma transfer hızı düşük		

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Karma: (212) 233 30 30, Datagate: (212) 288 53 10, Deniz Bilg.: (212) 213 34 00, İhlas-Acer: (216) 317 96 50, Boğaziçi Bilg.: (212) 217 29 29

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

TNT2 ve Voodoo3'ün gelmesiyle ekran kartları piyasası iyice kızıştı. Hedef ise ev kullanıcıları pazarından en büyük payı kapmak.

Ekran kartlarını test ederken bize ulaşan son sürücülerini kullandık. Bu nedenle ekran kartları en hareketli tabloya sahip. Test sırasında gerek kullandığımız platformlar, gerekse puanlama açısından çok yönlü ve ayrıntılı bir çalışma gerçekleştirdik. 3D Mark Max programının 'toplam' puanını teste dahil etmedik. Bunun sebebi programın bu konuda tutarsız sonuçlar vermesiydi. Bunun yerine programda bulunan Fill Rate ve Texture Rendering Speed gibi kriterleri farklı çözünürlüklerde değerlendirip ayrıca puanlayarak, CHIP 3D Mark puanını oluşturduk.

Test için kullandığımız Incoming ve Quake2 oyunlarını da farklı çözünürlüklerde test ederek genel bir puan ortaya çıkardık.

OpenGL testi için bu konuda gerçek bir otorite olan Viper 6.1 programından modüller kullandık. Incoming ve

Quake2 oyunlarının toplam puan üzerinde %15'lik ağırlığı varken, 3D Mark99 Max'ten elde ettiğimiz puanı %50 oranında toplam CHIP puanına dahil ettik.

OpenGL testlerinin toplam puana etkisi ise %10 oranında oldu. Ergonomi başlığı altında topladığımız çeşitli kriterler ise %10 ağırlığa sahip. Ergonomi puanı, birlikte gelen yazılımlar, Video in Video out (ViVo) özellikleri gibi kriterlerin toplamından oluşuyor.

3D Mark 99 Max programı oyun ortamını canlandırmaya çalışıyor. Örneğin programın kullandığı demolardan biri olan Race içinde 3.3Mb'lık doku kullanılmış. 15700 adet Vertice (poligonları oluşturan noktalar) içeren sahnede, 19342 adet poligon var. First Person adlı ikinci demonun aksine Race'de tek geçişli Rendering söz konusu.

Tüm bunların dışında demo içinde

Direct 3D altında, Trilinear Filtered Texture Mapping, Vertex Fog ve Diffuse Gouraud Shading gibi algoritmalar var.

Test platformu:

(VSync kapalı)
PIII 500 işlemci
AsusP2B BX anakart
128Mb SDRAM
8.4 GB IBM IDE sabit disk
40x Pioneer CD Sürücü

Ekran Kartları

TEKNİK					CHIP PUANLARI								
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Chipseti	Mimari	Ram (MB)	Incoming*	Quake*	CHIP 3D Mark*	Viewperf 6.1*	Ergonomi*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyat (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Leadtek Winfast S320 II Ultra	Turcom (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	288	215	6377	711	80	69.31	250	Hızlı fakat BIOS güncellemesi gerekiyor
2	Diamond Viper V770 Ultra	Karna, Multimedia (212) 233 30 30, (212) 212 96 50	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	288	190	5649	640	60	66.78	230	Yüksek Direct 3D performansı
3	Matrox Millennium G400 Dual	Turanlı (212) 218 05 20	G400	AGP 2x	32	264	158	5983	308	85	66.09	235	Yüksek 3D Mark performansı
4	Elsa Erazor III	TET (212) 256 35 32	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	248	170	5164	717	95	65.72	265	Profesyonel Video Capture olanağı
5	Asus AGP V3800 Ultra	Çığır, Elektronik (212) 273 14 01	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	274	198	4572	640	100	63.43	320	3D gözlük ile beraber geliyor
6	Creative 3D Blaster TNT2 Ultra	Multimedia, Empa, Genpa** (212) 212 98 50, (212) 599 30 50	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	281	196	4557	642	70	60.51	245	Ek yazılım yok
7	Leadtek Winfast S320II	Turcom (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	249	173	5163	695	80	59.19	220	Yeni sürücülerle daha da hızlı
8	3DFX Voodoo3 3500 TV	Ölçsan (212) 290 97 01	Voodoo 3 3500	AGP 2x	16	266	265	5129	231	100	58.07	255	Kartın üzerinde TV Tuner var
9	3D FX Voodoo3 3000	Ölçsan (212) 290 97 01	Voodoo 3 3000	AGP 2x	32	256	249	3259	55	80	59	219	Yüksek Quake puanı
10	Gigabyte TNT2	Empa (212) 599 30 50	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	271	187	4511	837	50	57.48	193	Yüksek performans/fiyat oranı

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Gen-pa: (212) 288 10 78

Monitörleri Nasıl Test Ettik?

Monitörler hem test kriterleri, hem de bu kriterlerin puanlanması sırasında bizi epey yordu. Sağlıklı bir test için oldukça ayrıntılı bir test prosedürü kullandık.

Teste katılan firmalar öncelikle doğru batı çizgisinde konumlandırılarak yerin manyetik alanının etkileri ortadan kaldırıldı. Ölçümden önce monitörü bir saat boyunca açık tuttuk. Bu bir saat boyunca çeşitli uygulamalar (genel Windows uygulamaları, oyunlar v.s.) çalıştırdık. Test sırasında 85 Hz ekran tazeleme hızında ve 1024 x 768 çözünürlüğünde çalıştık.

Nokta birleşimi (Convergence) ölçümünde Klein şirketinin CM7AG ölçüm aygıtını kullandık. Bu cihazla ekranın ortasında, dört köşede ve kenarların ortalarında olmak üzere ekranın dokuz farklı yerinde ölçümler gerçekleştirdik. Her ölçümü hem X hem de Y ekseninde yaptık. Dolayısıyla monitör başına 18 nokta birleşimi testi söz konusu. 0.1 mm'den daha düşük sapmalar çok iyi bir monitörün sözkonusu olduğunu ifade ediyor. 0.15 milimetreden daha büyük sapmalar ise belirgin bir şekilde çıplak gözle bile farkedilir ve rahatsız edicidir. Ekran keskinliğinin değerlendirilmesi için yatay ve dikey çizgilerden oluşan tek piksellik bir örneği gözlerimizle değerlendirdik.

Çizgi ne kadar belirgin ve yüksek parlaklıkla gösterilebiliyorsa, monitör de o kadar çok puan alabildi. Geometri ve doğrusalıkta ayar düğmeleriyle temiz bir resim ayarlanıp ayarlanamadığını, bu sırada eğik çizgilerin ve dairelerin oluş-

Kullandığımız cihaz yardımıyla her bölge için ideal durumdan ne kadar sapıldığını ölçtük. Bu şekilde monitörün dokuz ayrı yerinde X ve Y eksenlerinde nokta birleşimi ölçümleri yaptık.

- 1) İdeal durum: Çizgileri oluşturan noktalar mükemmel bir şekilde birleşmiş
- 2) Hatalı durum (Misconvergence): Çizgilerde sapma var.

sup oluşmadığını kontrol ettik. Bir dizi test görüntüsünden oluşan Geometri testinde, genel olarak test görüntülerindeki şekillerin düzgünlüğünün yanında, tekste dolu bir ekranda yazıların monitörün çeşitli bölgelerinde okunabilirliğini yitirip yitirmediği gibi çeşitli kategoriler vardı. Karmaşık geometri testlerinin içinde Flickering başlığı altında ayrı bir test de var.

Bu testte özel bir program, belli test görüntüleriyle çözünürlüğü belirli aralıklarla değiştiriyor. Çözünürlük değişimleri sırasında monitörün ses çıkartıp çıkartmadığı, yeni çözünürlüğe olan adaptasyonu ve geometriyi koruyup koruyamaması gibi kriter başlıkları, Flickering testinin toplam puanını oluşturdu. Flickering ve test görüntülerinden çıkardığımız puan toplamı ile nokta birleşimi ölçümlerinden elde ettiğimiz puanları %50'şerlik ağırlıkla toplayarak genel bir geometri puanı oluşturduk. Bu toplam geometri puanı monitörün genel görüntü kalitesini yansıtan bir puan oldu.

Ergonomi: Görüntü kalitesi herşey demek değil

Monitör seçiminde görüntü kalitesinin önemini kimse yadsıyamaz. Fakat

ilk başta dikkatinizi çekmeyen ama pratikte oldukça önemli olabilecek bir sürü farklı kriter daha var.

Desteklenen çözünürlük ve tazeleme frekansları, nokta aralığı boyutu ve maksimum görülebilir alan gibi kriterleri teker teker puanlayarak Ergonomi başlığı altında topladık.

Ergonomi başlığı altındaki kriterler sadece yukarıda saydıklarımız değil. Monitör üzerinde bulunan hoparlör ya da mikrofon gibi bileşenlerin yanında desteklenen TCO standardı ve menü/tuş kullanımı kolaylığı gibi kriterleri de Ergonomi puanına dahil ettik. Yaygınlaşan USB arabirimi günümüz monitörlerinin çoğu tarafından farklı kombinasyonlarla destekleniyor. Dolayısıyla USB ve klasik D-Sub arayüzüne bir alternatif olan BNC desteği de Ergonomi puanını etkileyen kriterler oldu.

Ayrıca bu kategoriye yansımaz görüntü, iyi yalıtılmış ekran tüpü, kolay kullanım, düğmelerin mantıklı bir şekilde sıralanmış olması, monitörün masa üstünde az yer kaplaması ve kolay kolay masanın üzerinde yerinden oynamaması da dahil ettik.

Toplam CHIP puanını oluştururken geometri puanı %60, Ergonomi puanı ise %40 oranında etkili oldu.

Monitör başına gerçekleştirdiğimiz toplam 18 adet nokta birleşimi ölçümü testimizdeki ana kriterlerden biriydi.

17 inç Monitörler

		TEKNİK					CHIP PUANLARI					Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Boyutları (Geniçlik/Yükseklik/Derinlik)mm	Ağırlık (kg)	Ekran Diagonal Boyutu	Maksimum Görüntü Alanı	Tipi	Nokta Aralığı (mm)**	Yatay Frekansı (kHz)*	Düşey Frekansı (kHz)*	Convergence+ Genel Puanı*	Ergonomi Puanı*	Topl. CHIP Puanı*	
1 ADI Microscan GT56	Harmony (212) 227 17 56	435x441x441	21	17" 43 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.25	30-95	50-160	61.27	74.00	66.36	515 Toplamda en yüksek performans
2 Sony CPD-G200	Karma, Empa, Genpa***	404x413x419	20	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.24	30-96	48-120	59.07	70.02	63.73	496 Ergonomik yapı
3 Philips 107 NP	Karma, Boğaziçi***	442x433x500	20.5	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Dot Pitch	0.22	30-95	50-160	50.43	62.00	63.05	383 Düşük nokta aralığı
4 LG Studioworks 795FTP	Ulotek (212) 336 61 00	415x439x435	21	17" 43 cm	16" 40.6 cm	Flat Square	0.24	30-96	50-160	66.36	55.90	62.21	395 Yüksek nokta bileşim oranı
5 Mitsubishi Diamond P71	Ulotek (212) 336 61 00	410x406x425	22	17" 43 cm	16" 40 cm	Diamond Tron CRT	0.25	30-99	50-130	67.29	50.04	60.39	361 Mükemmel yakın görüntü
6 LG Studioworks 775W	Ulotek (212) 336 61 00	410x432x440	15.9	17" 43 cm	16.1" 40.8 cm	Dot Pitch	0.27	30-70	50-150	60.08	57.38	59.00	261 Ücretsiz 0800'lü hat desteği
7 Sony CPD-200GST	Karma, Empa, Genpa***	406x432x420	18	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.25	30-95	50-120	53.02	63.97	57.54	476 Yerleşik hoparlör ve mikrofon
8 Acer 77C	İhlas (216) 317 96 50	422x458x450	16.5	17" 43 cm	15.9" 40.5 cm	Flat Square	0.27	30-72	50-120	57.33	51.43	54.97	290 En düşük ergonomi puanı
9 Bellline 17" 10 30 70	Koyuncu (212) 213 40 90	420x442x440	20.5	17" 43 cm	16" 40.6 cm	Dot Pitch	0.25	30-95	50-160	56.22	52.77	54.94	400 Pahalı
10 ADI Microscan SPO	Harmony (212) 227 17 56	415x430x430	16.4	17" 43 cm	16" 40.6 cm	Flat Square	0.26	30-95	50-160	49.00	58.27	52.71	365 Düşük noktalar bileşimi oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları: Karma (212) 233 30 30, Empa (212) 599 30 50, Genpa (212) 288 10 78, Boğaziçi (212) 217 29 29

19 inç Monitörler

		TEKNİK					CHIP PUANLARI					Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Boyutları (Geniçlik/Yükseklik/Derinlik)mm	Ağırlık (kg)	Ekran Diagonal Boyutu	Maksimum Görüntü Alanı	Tipi	Nokta Aralığı (mm)**	Yatay Frekansı (kHz)*	Düşey Frekansı (kHz)*	Convergence+ Genel Puanı*	Ergonomi Puanı*	Topl. CHIP Puanı*	
1 Mitsubishi Diamond Pro	Ulotek (212) 336 61 00	454x458x456	26	19" 50 cm	18" 46 cm	Diamond Tron CRT	0.25	30-95	50-152	59.42	81.09	68.09	718 Genel toplamda en iyi
2 EIZO FlexScan F67	Ronar (212) 252 08 09	452x456x478	24	19" 50 cm	17.8" 45.3 cm	Flat Square	0.26	30-95	50-160	58.66	73.98	64.79	1053 Pahalı ama başarılı
3 ADI Microscan G66	Harmony (212) 227 17 56	470x483x425	22.5	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	ShortLength CRT	0.26	30-95	50-160	52.07	69.49	59.04	640 Yüksek genel performans
4 Philips 109B	Karma, Boğaziçi**	452x462x420	20.9	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.22	30-95	50-160	56.22	61.50	58.33	736 En düşük nokta aralığı
5 AOC Spectrum 951R	Parpa (212) 256 06 90	460x503x420	20.3	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.26	30-95	50-160	62.15	49.97	57.28	432 En uygun fiyat
6 Belinea 19" 10 60 20	Koyuncu (212) 213 40 90	500x487x480	25	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.26	30-95	50-150	56.15	48.90	53.25	440 Yüksek performans/fiyat oranı
7 ADI Microscan 6P	Harmony (212) 227 17 56	475x483x486	24.8	19" 48.3 cm	19" 45.7 cm	Flat Square	0.26	30-95	50-160	60.08	42.65	53.11	585 Yüksek görüntü kalitesi
8 Likom K9033LD	Ronar (212) 252 08 09	465x456x494	23	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Flat Square	0.25	30-95	50-160	53.52	50.32	52.24	435 Uygun fiyat
9 LG Studioworks 910SC	Ulotek (212) 336 61 00	458x479x468	24.3	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.26	30-100	50-200	48.90	42.15	45.20	461 0800'lü hatlarla ücretsiz destek
10 KFC 19" OSD	Abim (216) 349 33 51	460x470x445	22	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.26	30-95	50-150	49.67	38.84	45.34	562 Düşük performans

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları: Karma (212) 233 30 30, Boğaziçi (212) 217 29 29

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

Özellikle CD-R, CD-RW ve test amacıyla çizdiğimiz CD'leri okurken takılan CD sürücülerin sayısı hiç te az değil.

Test sırasında CD-Mess adlı programı kullandık. Program, ortalama veri transferi ve erişim zamanını ölçüyor. Kullandığımız diğer bir program, yine aynı kişinin yazdığı CD-Err adlı hata düzeltme ölçümü programı.

CD-Err, hata düzeltme performansını ölçmek için çiziklerle dolu bir CD üzerinde çeşitli okuma testleri yapıyor. Bu testler bittiğinde testin tamamlanması için gereken sürenin kısa olması, o sürücünün hata düzeltme performansının yüksek olduğunu gösteriyor.

CD-ROM sürücüler testinde diğer bir test kriterimiz ise Autorun özelliği içeren bir CD'nin sürücü tarafından tanınma süresi. Testte kullandığımız fakat puanlamaya katmadığımız bir test kriteri ise, CD-ROM Drive Analyzer adlı programın sonuçları oldu. Program okuma sırasında sürücünün çıkabildiği maksimum hızı ve düştüğü minimum hızı ölçüyor.

Bu şekilde sürücünün okuma sırasında zorlandığı zaman CD'ye verdiği tepkiyi anlamak mümkün. Bazı sürücüler bu testte minimum değer olarak 0'a kadar düştüler. Yani hiç veri okumadan durdular.

Bazılarıysa kısa bir afallama süresinden sonra hızlanarak yollarına devam ettiler. Bu testi CD-Err hata düzeltme testiyle karıştırmamak gerek. Zira hata düzeltme testi sırasında CD üzerinde ciddi çizikler varken Drive Analyzer programıyla test sırasında temiz bir CD kullandık.

Dolayısıyla test programlarının ve sürücülerin önemli ölçüde çizik içeren CD ile temiz CD'ye gösterdiği hata düzeltme ve okuma işlemi her zaman tutarlı olmadı.

Testte kullanılan puanlama yöntemi

Puanlama yaparken ortalama transfer

oranının toplam puan üzerinde %45'lik bir ağırlığı oldu. Erişim süresinin ise toplam puana katkısı %25'ti. Hata düzeltme performansının CHIP puanı üzerinde %20'lik etkisi olan testimizde, Autorun CD tanıma testi için %10'luk bir ağırlık saptadık.

Test Platformu:

Pii 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

CD Sürücüler

			TEKNİK		CHIP PUANLARI							
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Ararım	Hız	Önbellek (Cache)	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)*	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	Hata Düzeltme Performansı**	Autorun CD Tanıma**	Topl. CHIP Puan*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Toshiba XM6502B	Karma (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3629.9	76.1	64.9	12	76.61	62	En yüksek ortalama veri transfer hızına sahip
2	Sony CDU4011-10	Pampa (212) 266 65 90	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3472.1	77.4	64.6	9	76.22	59	Performans/fiyat oranı yüksek
3	Pioneer DR-944	Multimedia (212) 212 90 90	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3493.7	76.8	64.3	10	76.12	62	İyi sayılabilecek okuma hızı
4	Philips PCA402CD	Karma, SKY, Boğaziçi Bilgi (212) 233 30 30, (212) 225 68 06, (212) 217 29 29	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3471.4	80.3	63.4	9	75.93	59	Başarılı hata düzeltme
5	Asus CD-S550	Çığır Elektronik (212) 273 14 01	IDE Ultra DMA 33	50x	128K	3343.0	71.6	63.2	10	75.87	76	Testteki en iyi erişim süresi ve hata düzeltme performansı
6	LG CRD-8400B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3519.6	79.6	66.5	9	75.87	54	Okuma kararlılığı çok yüksek
7	Philips PCA402CD	Karma, SKY, Boğaziçi Bilgi (212) 233 30 30, (212) 225 68 06, (212) 217 29 29	IDE Ultra DMA 33	48x	512K	3373.3	94.4	66.1	8	72.55	59	Başarılı hata düzeltme, güvenilirlik
8	Delta OPC-K101	4K, Eryaz (212) 259 38 00, (212) 212 62 21	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3395.1	105.0	63.3	8	72.13	43	Başarılı hata düzeltme
9	Mida LTN-382	Delego (212) 288 63 11	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3202.3	79.2	71.9	8	71.95	45	En düşük ortalama veri transfer hızına sahip
10	Toshiba XM6402B	Karma (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	32x	128K	3454.9	84.9	71.4	12	71.74	55	Okumakta zorlandığı bölgelerde çabuk toparlanıyor

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

INTEL HARDWARE / YENİ ÜRÜNLER

Aradığınız Hız, Performans ve Güvenirlilik ise ;
% 200 Daha Hızlı Yeni Intel Mainboardlar
Pentium III - 700, Pentium III - 733
Workstation için; 840 Chip'li, Çift İşlemcili
Desktoptar için; 820 Chip'li, Tek İşlemcili
RAMBUS Desteği, Daha Hızlı FSB, UltraDMA/66,
AGP 4X, Yüksek Band Genişliği. (Özel Sipariş ile)

INTEL NETWORK / YENİ ÜRÜNLER

Pro/1000 Mbps. Gigabit Server Adapter
32 ve 64 Bit PCI Interface
Pro/100 Mbps. Intelligent Server Adapter
Yüksek Performans için Kendi işlemcisi üzerinde
Pro/100+ Dual Port Server Adapter
Full Duplex Auto-Negotiation
550T ve 550F Switches, Express Gigabit Switches

TERMINALLİ SİSTEMLER

Terminalli Sistem Alımlarınız için ;
Ücretsiz Projelendirme Hizmeti Sunuyoruz.
Sisteminizi kuruyor, ayarlıyor, çalıştırıyor,
Tüm bakımlarını yapıyor ve Garanti Veriyoruz.
5 veya 500 Terminal, hizmet kalitemiz aynı.

CD - KARTVİZİT (Yeni Ürün)

Kredi Kartı boyutlarında, 30 MB. Kullanılabilir alan.
Ön yüzü kartvizitinizi şeklinde arka yüzü,
Standart CD-ROM, Tüm CD okuyucular ile uyumlu.
Fuar'lara katılanlar, Açılışlar, Profesyonel
Yöneticiler, Güçlü ve Etkili bir tanıtım aracı
isteyenler, Firması ve ürünleri hakkında
söyleyecek çok şeyi olan herkes için.

PROGRAMLAR & ÇÖZÜM

Araçta Fatura
Sipariş Alma, Faturalama, Stok Takibi,
Rut Organizasyonu, Cari Takip, Kaçak Önleme

Sipariş Sistemi (Presell)
Siparişlerin toplanmasından, faturaya
kadar tüm süreç kontrolünüz altında olacak.

Ekmek Fırını Otomasyonu
Basit, anlaşılır, tüm işlemler 10 saniyede bitiyor.
Antalya Fırıncılar Odası Tavsiye Ediyor.
Komple çözüm.

Seyahat Acentesi Otomasyonu
Geliş - Dönüş listeleri, cari takip,
Proforma fatura, Aksiyon hesaplamaları
Rezervasyonlar, çok kullanıcı desteği.

WEB HİZMETLERİMİZ

Profesyonel WEB Tasarım Hizmetleri
Şimdi 1 + 20 Sayfa Html sayfa tasarımı
İsim Tescilli, yüksek hızlı server'larda
yayınlama, danışmanlık
1500 USD.

PARMAK İZİ KONTROLLÜ PDKS

Parmak İzi Kontrollü Personel Devam Kontrol
Mükemmel Takip, Hatasız ve Tartışmasız Sonuçlar
8000 Parmak izi, 1 sn. Tarama, Röle Çıkışları,
Bilgisayar Bağlantısı, TXT ortamında bilgiler.

ROLVA COMPUTER SYSTEMS

Pınarlitepe, Zümrüt-12 Daire :3
ATAŞEHİR - İSTANBUL

TEL : (216) 455 93 21
FAX : (216) 455 93 22

Güllük Caddesi No: 35/6
07050 - ANTALYA

TEL : (242) 247 16 94
FAX : (242) 247 53 07

[Http://www.rolva.com.tr](http://www.rolva.com.tr)

Sektörde 11 Yıl

Bayilikler Verilecektir.

CHIP TOP 10 Testleri

Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcıları farklı kriterlerle test ettik. Hazırladığımız CHIP Test dökümanları, yazıcıları gerçekten zorladı.

Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcılar için toplam sonuç 4 kriterimiz olan metin ve grafik baskı hızı, baskı kalitesi, ayrıca dokümantasyondan aldıkları sonuçlarla hesaplandı. Ağırlıklı yüzdeler sırasıyla %25, %25, %40 ve %10. Test için Windows 98, Star Office 5.0 ve Imaging kullanıldı.

Hız: Yazıcılar metin, grafik ve fotoğraf değerlendirmesi için üç test dokümanı yazdırıyorlar. Metin hızı, çeşitli yazıtiplerine ve bir de firma logosuna sahip beş sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü.

Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarı, birçok seçenek olduğu için, biraz problemli. Doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu bu şekilde bulmaya çalıştık.

Hız ölçümü için StarWriter'da yazdırma görevinin başlatılmasıyla beşinci kağıdın çıkış tepsisinden tamamen çıkması arasındaki süre alındı.

İkinci değerlendirmede hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda tabakalı özel kağıt kullandık.

Üçüncü test dokümanı olarak tam sayfalık bir fotoğraf söz konusu. Tüm

yazıcılarda metin baskı hızı değerlendirilmesi için beş sayfalık dokümanın yazdırılma süresi kullanıldı. Grafik çıktı hızı, kombi dokümanın ve fotoğrafın baskı süreleriyle ölçüldü.

Baskı Kalitesi: Baskı kalitesi de metin ve grafik baskı kalitesi olmak üzere iki ayrıldı. Metinde hem beş sayfalık mektuptaki hem de kombi sayfasındaki harfler dikkate alındı.

CHIP, kombi dokümanın yanısıra tam sayfalık maksimum kalitedeki bir fotoğraf baskısını da grafik değerlendirmesi için kullandı. Fotoğraftaki renk geçişleri, keskinlik gibi kriterlere tek tek not verilerek toplam bir puan ortaya çıkarıldı.

Lazer Yazıcılarda Test Kriterleri

Lazer yazıcılarda yeni ve mürekkep püskürtmeli yazıcılardan farklı bir test yöntemi söz konusu. 10 sayfalık bir iş mektubu (Word) ve tek sayfalık bir kombi doküman (Corel Draw) kullanılıyor. Bunlarla baskı hızı ve kalitesi ölçülüyor.

Test platformu

PII450 Asus P2B BX anakart
128MB RAM
8.4Gb IBM EIDE disk
Diamond Viper550 ekran kartı
17" Hitachi CM611ET
36x Pioneer Cd Sürücü

Baskı hızı yazıcı seçiminde oldukça önemli bir rol oynuyor.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

TEKNİK										CHIP PUANLARI				Fiyatı (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı s/b (sayfa/dak)	Baskı Hızı renkl (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Kartuş Sayısı	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*		
1 HP 970 CXI	HP (0212) 224 59 25	12	10	600x600	Paralel/USB	440x430x196	6.8	2	180	120	75	85	73.21	340\$ + KDV	Çift yönlü baskı yapılabiliyor
2 Epson Stylus Color 540	Romar (212) 252 06 09	8	4	1140x720	Paralel	162x429x231	5.2	2	152	144	72	85	71.10	77.990.000 TL	Genel olarak yüksek performans
3 Epson Stylus Color 440	Romar (212) 252 06 09	6	2.5	720x720	Paralel	162x429x234	5.2	2	266	131	85	85	70.97	57.990.000 TL	Mükemmel fiyat/performance oranı
4 HP 315C	HP (0212) 224 59 25	8	5	600x600	Paralel, USB	185x445x355	5.5	2	150	157	71	85	69.46	295 \$	Hızlı baskı
5 Lexmark Color JetPrint 3200	Pera (212) 220 04 40	6	2.5	1200x1200	Paralel	206x465x279	3.3	2	193	158	78	80	67.97	165 \$	İyi sayılabilecek fiyat/performance oranı
6 Xerox DocuPrint XJ8C	Xerox (212) 274 93 54	8	4	1200x1200	Paralel	152x432x203	4.2	2	146	292	82	70	65.48	219 \$	Yüksek baskı kalitesi, dokümantasyon yetersiz
7 Lexmark Color JetPrint 5700	Pera (212) 220 04 40	8	4	1200x1200	Paralel	180x425x240	3.8	2	145	298	71	80	62.32	209 \$	Testteki en yüksek ofis baskı hızı
8 Olivetti ArtJet 20	Uloteck (0212) 222 28 23	10	6	1200x1200	Paralel	210x436x170	4.3	2	229	156	66	60	59.33	365 \$	800'lu hatlarla ücretsiz destek
9 Canon BJC-6000	Hesmak (216) 391 88 00	8	5	1440x720	Paralel	210x436x170	4.3	4	198	325	70	60	54.31	349 \$	Kartuşları ayrı ayrı değiştirebiliyor
10 Olivetti JP883	Uloteck (212) 222 28 23	6	2.5	1200x600	Paralel	415x464x251	4.3	2	160	242	51	60	52.35	150 \$	800'lu hatlarla ücretsiz destek

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

1500\$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

TEKNİK										CHIP PUANLARI				Fiyatı (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Ram	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Çalışması için geçen süre (sn)**	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*		
1 Canon LBP-1760	Hesmak (216) 391 88 00	17	1200	4 MB	Paralel	507x400x346	18	25	47	17	73	75	64.69	1349	En yüksek resim baskı hızı
2 Brother 1660E	Genpa (212) 268 10 78	16	1200	8 MB	Paralel, USB, RS-232C	371x296x393	15	16	52	18	73	75	63.6	1267	Yüksek baskı hızı
3 Xerox DocuPrint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16 MB	Ethernet 10 Base2, Paralel	442x418x294	18.6	12	53	27	85	70	62.04	1250 \$	Kaliteli ve hızlı baskı
4 Epson EPC-5700	Romar (212) 252 06 09	8	1200	4 MB	Paralel, RS-232C	397x463x251	7.5	19	85	27	82	88	57.90	166.990.000 TL	Zengin dokümantasyon
5 Oki 10ex	Bilgiçes (0212) 275 00 20	10	1200	2 MB	Paralel	200x330x377	10	12	70	19	64	75	55.17	784 DM	Yüksek grafik baskı hızı
6 Brother 1050	Genpa (212) 268 10 78	10	1200	4 MB	Paralel	380x245x367	7.2	15	75	24	72	70	54.44	665 \$	İyi sayılabilecek fiyat/performance oranı
7 Panasonic KXP6500	Pancom (212) 274 47 55	6	1200	512 K	Paralel	322x370x287	6.5	18	108	21	75	65	54.16	389 \$	Ofis baskı hızı düşük
8 Lexmark Optra K1220	Pera (212) 220 04 40	12	1200	2 MB	Paralel	206x402x414	17	18	62	33	68	75	52.35	779 \$	Baskı kalitesi düşük
9 Xerox DocuPrint P8e	Xerox (212) 274 93 54	8	1200	4 MB	Paralel	346x365x406	7	19	91	29	70	70	50.78	399 \$	Uygun fiyat, genel olarak düşük performans
10 Xerox P1202	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	4 MB	Paralel	360x426x220	11	14	62	65	77	70	50.10	675 \$	Yüksek ofis baskı hızı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

Tarayıcıları Nasıl Test Ettik?

Masaüstü yayıncılığın gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla tarayıcılar ev kullanıcıları için önemli donanımlar arasında yerini aldı.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dökümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık. Bu kriterlerin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dökümantasyonun da %10'luk katılımıyla toplam CHIP puanını elde etmiş olduk.

Tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahip. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler ara-

sında.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dökümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık.

Bu test kriterlerinin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dökümantasyonun da %10'luk katılımıyla CHIP puanını elde etmiş olduk. Tarayıcıların tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahip. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini

puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler arasında.

Tabloda sunduğumuz tarayıcıların ev kullanıcılarına yönelik olabilmesi için, 300 \$'ın altındaki tarayıcıları test ettik.

Test Platformu:

PIII 500
128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

300\$'ın Altındaki Tarayıcılar

TEKNİK							CHIP PUANLARI										
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Fiziksel Çözünürlüğü	Renk Derinliği (bit)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	600 dpi renkli resim tarama hızı (sn)**	300 dpi renkli resim tarama hızı (sn)**	600 dpi S/B resim tarama hızı (sn)**	600 dpi renkli resim tarama kalitesi*	300 dpi renkli resim tarama kalitesi*	600 dpi S/B resim tarama kalitesi*	Dökümantasyon**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	HP Scanjet 3200C	HP (212) 224 59 25	600x1200	30	Paralel	467x310x140	3.7	75	44	34	57.36	74	72.7	60	59.98	131	Yüksek hızla tarama
2	Epson GT-7000	Ronar (212) 252 08 09	600x2400	36	USB	440x320x140	2.2	120	32	60	67.60	73	53.78	85	59.55	289	Özellikle 300 dpi'da çok başarılı
3	HP Scanjet 4200C	HP (212) 224 59 25	600x1200	36	USB	454x260x93	2.8	62	20	78	66.00	70	57.89	60	59.14	252	En yüksek 300 dpi renkli tarama hızı
4	Mustek 1200CU	Mascom, Multimedia***	600x1200	36	USB	410x268x36	1.9	98	39	45	59.46	79	54.06	70	55.82	89	Yüksek fiyat/performans oranı
5	Microtek Phantom336CX	Ölçsan (212) 280 97 61	300x600	36	USB	416x264x43	3.5	92	69	30	56.09	65	52.12	80	54.67	99	Hızlı siyah-beyaz tarama
6	Microtek Scanmaker X6	Ölçsan (212) 280 97 61	600x1200	36	USB	439x292x81	5	138	40	80	56.62	75	53.42	85	53.49	192	Genel performansı oldukça iyi
7	Mustek 600CU	Mascom, Multimedia***	300x600	30	USB	404x268x54	2.3	102	44	51	56.98	74	44.32	70	52.18	92	Yüksek fiyat/performans oranı
8	Primax One Touch 7600	Mascom (212) 212 13 66	600x1200	36	Paralel	440x290x85	2.9	102	50	81	54.14	84	53.78	80	51.64	98	Türkçe destekli dökümantasyon
9	Mustek 1200 SP	Mascom, Multimedia***	600x1200	36	SCSI	470x298x100	3.4	210	105	78	54.85	85	57.1	70	51.13	255	Kaliteli renkli tarama
10	Umax Astra 1220S	Bogazici (212) 217 29 29	600x1200	36	SCSI	471x312x99	3.6	210	110	127	54.63	82	50.98	80	49.96	217	Kaliteli 300 dpi tarama, pahalı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi ***Mascom Tel: (212) 212 13 66 Multimedia Tel: (212) 212 98 50

CD Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Başarılı bir kayıt işlemi için CD Writer'ın bireysel başarımı dışında, genel olarak sisteminizin hızlı ve stabil olması şart.

Test sırasında okuma hızı için ortalama veri transferi, maksimum değer ve minimum değer olmak üzere üç ayrı kriter kullandık.

Maksimum değer, okuma sırasında çıkılan tepe noktasını yansıtırken, minimum değer de CD okunurken yazıcının düştüğü en küçük okuma değerini gösteriyor. Bu aşamada belirtmemiz gereken önemli bir konu, ortalama veri transferinin bu iki değerlerin ortalaması alınarak oluşturulmadığı.

Çünkü her iki değer de belli bir süreçten bağımsız uç değerler. Yani 10 dakikalık bir okuma testinde, yazıcı 10 saniye boyunca 700Kb/sn veri aktarımı yaparken, 9 dakika 50saniye boyunca 1200kb/sn ya da üzeri veri aktarımı yapmış olabilir. Bu aşamada, bu değerlerin ortalaması, ortalama veri transferini yansıtmış olmaz. Maksimum ve minimum değerlerin verilmesi, daha çok

CD'nin okunması sırasında yazıcının CD'ye gösterdiği reaksiyonu anlatmak içindir.

Ortalama veri transferi ise, adından da anlaşılacağı üzere yazıcının zamana bağımlı olarak gösterdiği veri aktarım performansını yansıtır. Burada ki her üç kriterin sayısal olarak büyük olması arzu edilir.

Yazıcıların kaydetme başarımını ölçmek için Audio ve Data olmak üzere iki ayrı format kullandık. Kayıt/kopyalama testi için Audio ve Data CD'lerini kopyaladık ve çıkan süreyi puan olarak teste dahil ettik. Bu testlerde çıkan sürenin mümkün olduğu kadar az olması istenir. Veri erişimi ve CPU kullanımı ise, isimleri üzerinden kriterler. Her iki değer de küçük olması, performansın da yüksek olması anlamına geliyor. Toplam Chip puanını hesaplarken kullandığımız ağırlıklı notlama sistemi,

yüzde 25 veri kaydı, yüzde 25 Audio kaydı, yüzde 20 ortalama transfer oranı, yüzde 10 dokümantasyon, yüzde 15 veri erişim süresi ve yüzde 5 işlemci kullanımı şeklinde oldu.

Test Platformu:

Pii 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı
40x Pioneer CD sürücü

CD Yazıcılar

		TEKNİK		CHIP PUANLARI											
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Ararımı	RW/Yazma/Okuma	Önbellek (Cache)	Transfer Hızı maksimum (Kb/s)*	Transfer Hızı minimum (Kb/s)*	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)*	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	CPU Kullanımı**	Audio-CD (dk) (73.44 min)**	Data-CD (dk) (73.44 min)**	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1 Sony CRX 120E-RP	Pampa (212) 256 65 90	IDE	4/4/24	2MB	3354	1196	2867	106	2.87	22.23	10.40	9	67.9	360	En iyi veri transfer hızı ve erişimine sahip
2 Sony CRX 100E-RP	Pampa (212) 256 65 90	IDE	2/4/24	1MB	3200	1554	2669	111	3.06	22.34	10.50	9	67.65	299	Yüksek performans
3 HP 8200I	Karma (212) 233 30 30 HP (212) 224 59 25	IDE	4/4/24	2MB	2260	0	2426	115	3.40	22.36	10.40	10	65.45	347	En iyi dokümantasyon
4 Ricoh MP 7040A-DP	Ufotek (212) 274 56 00	IDE	4/4/20	2MB	2543	1218	2623	123	3.32	16.48	15.32	8	60.98	399	Yüksek okuma ve yazma hızı
5 Mitsumi CR 4802 TE	Karma, Empa*** (212) 233 30 30	IDE	2/4/8	2MB	1197	827	1197	169	3.16	15.40	15.36	9	53.78	317	Genel olarak yüksek performans
6 HP 8100I	Karma (212) 233 30 30 HP (212) 224 59 25	IDE	2/4/24	1MB	1990	323	1763	113	3.26	24.50	16.50	10	53.26	454	Düşük veri erişim süresi, pahalı
7 Yamaha 4416E	Multimedia, SKY***	IDE	4/4/16	2MB	1297	939	960	161	3.18	17.15	15.47	7	49.02	389	Ortalamanın üzerinde performans
8 Philips CDRW400	Boğazici Bilgisayar, SKY***	IDE	4/4/16	2MB	1296	576	971	320	2.71	17.38	21.20	8	43.60	435	Düşük CPU kullanımı
9 Creative Blaster2224	Genpa, Empa, Multimedia***	IDE	2/2/24	2MB	1812	0	1809	150	3.44	32.03	33.30	6	38.0	315	Veri erişim hızı yüksek
10 Philips PCA 3610RW	Boğazici Bilgisayar, SKY***	IDE	2/2/8	1MB	972	598	967	320	20.8	32.39	33.48	9	30.13	345	Kayıt yazılımına ait zengin dokümantasyon

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları: Empa (212) 599 30 50, Genpa (212) 288 10 78, Boğazici (212) 217 29 29 SKY: (212) 225 68 08, Multimedia: (212) 212 98 50

Yazılım'da bu ay

Yazılım İnceleme

Çeşitli yazılım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar. *Sf. 148*

Virüs Özel

13 tane antivirüs programının karşılaştırmalı testi, tavsiyeler ve CHIP'uları *Sf. 152*

Word Grafikleri

Grafik dosyalarının pratik ve doğru kullanımı ile etkileyici sunumlar hazırlayın *Sf. 176*

Star Office 5.1

Bedava ofis paketinin kullanımı, püf noktaları ve paketten maksimum verim almak *Sf. 184*

Linux Kursu Bölüm 2

Linux komutları, ses kartı, modem ve ekran kartı ayarları, programların kurulumu *Sf. 194*

Kamera Yazılımları

Web kameraları için Camsoft yazılımlarıyla en iyi ses ve görüntüyü elde edin *Sf. 202*

PC'de Müzik Bölüm 3

Alın mikrofonu elinize. PC'de Karaoke ile kendi parçalarınızı kendiniz seslendirin *Sf. 210*

Aynın Shareware'leri

Sizler için seçtiğimiz bu ayın en iyi shareware programlarının tanıtımı ve püf noktaları *Sf. 218*

GenoTIP 95

Hasta Bilgi Sistemleri

Türkiye'nin her yerinde 10 yıla yakın bir süredir kullanılmakta olan yazılım bir muayenehanenin tüm işlemlerini üstlenebiliyor.

Ülkemizde yazılım sektörüne baktığımız zaman özellikle sağlık sektörü üzerine hazırlanmış programların diğer sektörlerle göre daha gelişmiş ve daha fazla olduğu dikkati çekecektir. Bunun nedeni de bu alanda yazılım üreten şirketlerin uzun yıllardır sektörde faaliyet göstermeleri olabilir. Bu yazılım şirketlerinden biri olan Feta Bilgisayar tarafından Windows 95/98 altında çalışmak üzere hazırlanmış olan bu muayenehane otomasyon programı da Türkiye'nin çeşitli yerlerinde 10 yıldır oldukça fazla doktor tarafından da kullanılmakta. Çok kullanıcı çalışması ortamını destekleyen GenoTip 95, bu ortamlarda istenilen yazıcıdan dökümler alınabilmesine ve bu dökümlerin istenilen faksa gönderilmesine de olanak tanıyor.

Kullanıcı tarafından bile rahatlıkla hiçbir problem ve desteğe ihtiyaç kalmadan yüklenebilen program, aynı şekilde özel eğitim gerektirmeden de hemen kullanılmaya başlanabilecek kadar kolay ve anlaşılır bir arabirim sunuyor. GenoTip içerisinde yer alan Rehber modülü, arkadaşlar, çeşitli kurumlar ve şirketler gibi bölümlendirilmiş ajandadan ilgili adres ve telefon bilgilerinin takip edilebilmesini sağlıyor ve yine buradan istenilenlere etiket dökümü yapılabiliyor. Yine dahili olarak bulunan editör yardımı ile kullanıcı ihtiyaç duyduğu zaman programdan çıkmadan bile yazı yazabiliyor. Ödeme raporlarında ise hastaların borç alacak durumu artık neredey-

se bu tip hemen hemen her programda olduğu gibi TL'nin dışında dolar ve mark olarak da takip edilebiliyor.

Tüm muayenehane işlemlerini üstleniyor

GenoTip programının sağlık sektörü bazında özelliklerini inceleyecek olursak, ilk başta dikkat çeken neredeyse KBB, jinekoloji, dahiliye, cer-

Dinamik laboratuvar modülüyle tetkikler raporlandırılabilir ve ücret bilgisi de buradan para modülüne otomatik olarak aktarılıyor. Faturalama uygun olarak tasarlanıp yazıcıdan çıktısı alınabiliyor. Poliklinik olarak elde edilebilecek otomasyon paketi ise tüm uzmanlık alanlarını kendi bünyesinde topluyor. Burada doktor hakedişleri çı-

Kimlik penceresi kullanılarak hasta kaydı ile ilgili bilgilerin tümünün detaylı olarak girilmesi mümkün oluyor.

rahi, üroloji, ortopedi, nöroloji, çocuk, göz gibi çeşitli uzmanlık alanlarının herbiri için ayrı ayrı özel olarak hazırlanmış tüm tıp branşlarına hizmet verebilmesi. Program, bir muayenehanede standart olarak yapılan hasta kimlik, anamnez, muayene tetkik bilgilerinin kaydı, çocuk doktorları için aşı ve persentil takibi, jinekologlar için hamile ve infertil takibi, rapor ve reçete hazırlama ve bunların bastırma- dan ön izleyebilme, birden fazla doktor ya da bölüm için de aynı randevu düzenleyebilme, grafik-istatistik ve benzeri bilgilerin elde edilmesi, etiket hazırlama gibi işleri, doktora zaman ve etkinlik kazandırmak amacı ile güvenli bir şekilde üstlenebiliyor.

karılabildiği gibi, muhasebe hareketleri de izlenebiliyor. Programdan istenildiği kadar değişik şekilde fiyat listesinin hazırlanıp bunların yine liste olarak yazıcıdan çıkarılabilmesi ise programın bir başka artı özelliği.

Ürün Bilgisi

GenoTip 95

Bilgi için : Feta Bilgisayar
Tel : (312) 419 53 36
Tel : (312) 418 76 47
Fiyatı : Poliklinik-1000\$
Uzmanlık alanları
ayrı ayrı-400\$

- ➕ Tüm uzmanlık alanları ayrı ayrı hazırlanmış
- ➕ Tüm muayenehane için gerekli işlemler bulunuyor
- ➕ Dahili rehber ve editör programları

Yönetim 2000

Kaymakamlıklara Bilgi İşlem

Ülkemizde oldukça yaygın olarak kullanılan kaymakamlık programı
nerdeyse tüm işlemleri üstlenirken, 2000 yılı problemi de bulunmuyor.

1993
yılından beri
geliştirilmek-
te olan
programın
2000 sürümü
neredeyse
eksiksiz hale
getirilmiş.

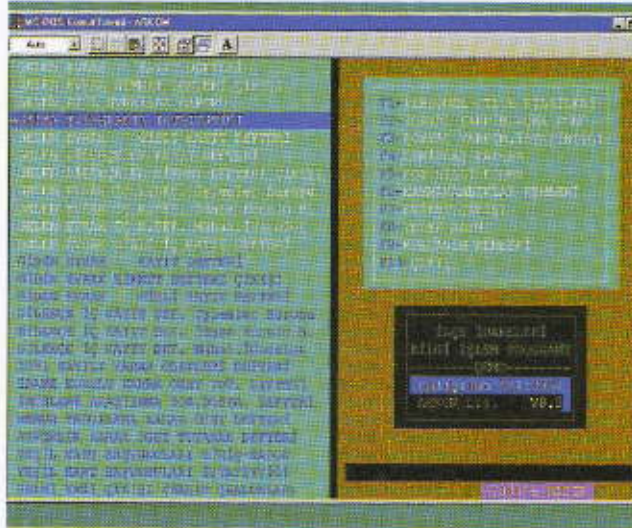
bir envanterini bilgisayarı-
nızda tutabiliyor. Sosyal yar-
dınlaşma maddesinin yeni
hali, tüm ilçelerde görev ya-
pan mülki amirlerin fihrisi
gibi özelliklerin yanında, ça-
lışan her personelin özlük
bilgilerinin tutulması, zarf
için etiket toplu basımı özel-
likleri de programın diğer ar-
tı yönlerini oluşturuyor.

Kaymakamlık işleri
için tek program

Yönetim 2000 cevaplanan
ya da henüz beklemekte olan

Yazılım sektöründe uzun
bir süredir faaliyet gös-
teren Arkom Bilgisayar tara-
findan hazırlanan program,
kaymakamlıklarda yazı işleri
ile ilgili resmi defterler, ya-
zışmalar, sosyal yardımlaşma
fonu, yeşil kart ve resmi şab-
lonlar ile demirbaşlar, köy
bilgileri, personel özlük ve
bunun gibi işlemleri gerçek-
leştirmenizi sağlayan komple
bir set. Win95 ve Novell altı-
nda da çalışabilen Yöne-
tim programı son olarak
Aralık '99 'da son geliştir-
melerin yapılması ile Versi-
yon8-2000 adını almış 6 ya-
şında bir yazılım. Programın
arabirimi ortalama 3 saatlik
bir eğitimin sonunda kulla-
nılabilecek kadar iyi dizayn
edilmiş.

lebilmesi, bir evrakın arandı-
ğı zaman kolayca bulunması,
zimmet ve diğer tüm defter-
lerin yazıcıdan çıkarılarak
dosyalanabilmesi, acil cevap-

DOS tabanlı bir yazılım olmasına rağmen, kullanıcı arabirimi
kisa sürede öğrenilebilecek kadar kullanışlı ve kolay.

Başarılı tasarımı ile
yeniliklere uyumlu

Yönetim 2000, yüzden
fazla işleme cevap verebiliyor
ve bu son haliyle ilçe idarele-
rinde bilgisayar vasıtası ile
yapılması beklenen bütün iş-
lemleri kapsıyor. Başarılı ta-
sarımla, süreklilik, yeniliklere
adapte olabilmesi bu ürünün
en ciddi avantajlarından sayı-
labılır. Önemli sayılabilecek
diğer özellikleri ise, gelen, gi-
den tüm evrakların kayıt edi-

lanacak evrakların sorulması,
her zaman gönderilen hazır
yazıların sadece gerekli boş-
luklarının doldurulup iste-
nen adette yazıcıdan çıkarıl-
ması olarak sıralanabilir. Her
tür türlü işlem için yardımcı
olan Yönetim 2000, dolay-
ısıyla yorgunluktan kaynaklan-
an insani hataları da asgari-
ye indiriyor.

2000 yılı problemi de ol-
mayan program, ek olarak il-
çenize bağlı köylerin detaylı

evrakların istatistiği, nakdi
yardım alanlarının istatistiği
gibi işlemlerin yapılabilmesi-
ne de olanak tanıyor.

Programın gerçekleştirdiği
işlemlerden bazıları ise gelen
evrak kayıtları, defter çıkışla-
rı, gelen evrak zimmet defte-
ri hazırlanması, gelen acil ev-
rak takibi, raporlanması, ge-
len evrak istatistik takibi, ge-
len gizli evrak kayıtları, ra-
porlanması, gelen dilekçe ka-
yıtları, raporlanması, gelen

dilekçe zimmet defteri hazırlan-
ması, gelen evrak iç kayıtları
takibi, işlemler bürosu
gelen evrak iç kayıtları, idare
kurulu gelen evrak iç kayıtları,
mahalli idareler gelen ev-
rak iç kayıtları, gelen evrak
gizli iç kayıtları takibi, giden
evrak kayıtları takibi, giden
evrak zimmet defteri hazırlan-
ması, dilekçe iç kayıt defte-
ri kayıtları takibi, işlemler
bürosu dilekçe iç kayıtları,
idare kurulu dilekçe iç kayıtları,
mahalli idareler dilekçe
iç kayıtları, 3091 sayılı karar
özet kayıtları takibi, idare
kurulu karar özet tutanak
kayıtları takibi, inceleme
araştırma soruşturma dosyası
kayıtları, memur yargılama
karar özet kayıtları, askerlik
karar özet tutanak kayıtları,
sosyal yardımlaşma fonu baş-
vuruları takibi, sosyal yar-
dınlaşma fonu başvuruları
istatistiği, sosyal yardımlaş-
ma fonu başvuruları sıra nu-
marasına göre raporu, sosyal
yardımlaşma fonu başvurula-
rı ret olanlar raporu, yeşil
kart başvuruları takibi, yeşil
kart başvuruları istatistiği ve
raporları, zarfa adres etiket
toplu basımı, yedek alımı, kı-
lavuz, yıl değişiklik seçenек-
leri, hesap makinesi, takvim
şeklinde sıralanabilir.

Program İstanbul içinde
Bakırköy, Beşiktaş, Eyüp,
G. Osmanpaşa, Güngören,
Sarıyer, Ümraniye gibi ilçe
kaymakamlıklarının da bu-
lunduğu Türkiye genelinde
onlarca kaymakamlıkta ha-
len kullanılıyor.

Ürün Bilgisi

Yönetim 2000

Bilgi için : Arkom Bilgisayar
Tel : (212) 216 05 30
Faks : (212) 216 05 34
Fiyatı : 699 \$

- ➕ Yüzden fazla işleme cevap verebiliyor
- ➕ Novell desteği
- ➕ 2000 yılı problemi yok

Allplan FT Millenium

Yeni Binyılda Daha Güvenli

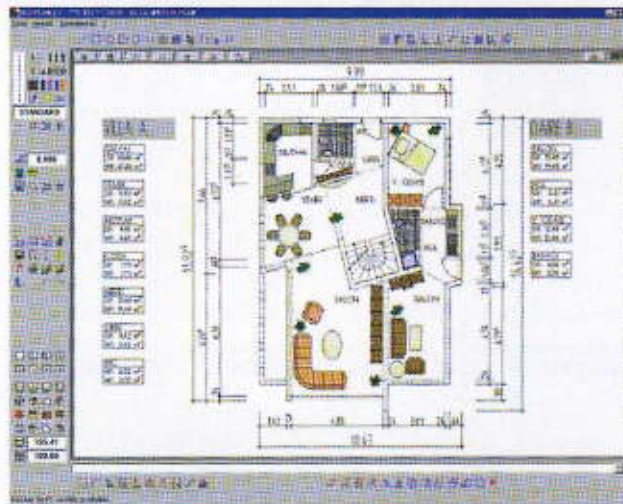
Mimari fikirlerinizi serbestçe geliştirebilecek programlara ihtiyacınız varsa, tam size göre olan ALLPLAN FT ile bir bina modeli oluşturmak çok kolay.

Nemetschek AG, gün geçtikçe yaygınlaşan bilgisayar destekli tasarımın (CAD) öğrenciler tarafından tanınması ve öğrenilmesi amacıyla ALLPLAN FT Öğrenci Versiyonunu piyasaya sürüyor. Temel CAD paketi, mimari, donatı, ek modüller ve tam kütüphane ile 30 bin marklık ALLPLAN FT'nin Öğrenci Versiyonu, herhangi bir üniversite veya teknik okulun mimarlık veya inşaat mühendisliği bölümünde okuyan öğrenciler tarafından kullanılması amacıyla oluşturulmuş ve sadece yüzdel fiyatı olan 300 marka satılacak.

ALLPLAN FT ile düşüncelerinizi her boyutta görselleştirebileceğiniz bir bina modeli elde edebiliyorsunuz. Tasarım, uygulama, metraj veya sunum, ne olursa olsun, her şey elinizin altında oluyor ve hiç zaman kaybetmeden villa projesinden gökdelen projesine, ilk tasarım fikrinden kesin metrajla kadar bir bütüne hitap ediyor.

Konsept oluşturmak için eskiz çalışmaları yapıyorsanız, eskizinizi Scanner'da taratıp ekrana aktararak üzerinde çalışmaya başlayabiliyorsunuz ya da doğrudan ekranda tasarım da yapabiliyorsunuz. Küp, küre ve silindirik gibi temel geometrik şekilleri kullanabileceğiniz gibi, bu formların kombine ederek de yeni formlar yaratabiliyorsunuz. Örneğin döşeme boşluğu komutuyla bir binanın iç avlusu veya delikli bir çelik korkuluk oluşturabiliyorsunuz. Böylece ekranda masif modeller yaratılabiliyor.

Gerçekçi bir etki yaratmak için tasarım kontrolü yapmak da her zaman mümkün oluyor. Plan çizimlerinizi, hoşunuza giden şekilde bir paftada kombine hale getirebiliyorsunuz.

Çok iyi tasarlanmış kullanıcı arabirimi ve akıllı komutlar kullanımı oldukça kolaylaştırıyor.

nuz ve elemanları ayrı ölçeklerde biraraya getirip döndürebiliyor ya da taşıyabiliyorsunuz. Eğer hazırladığınız paftanız Plotter için büyük gelirse Pafta Kes modülüyle paftanızı çerçeveli bölümlere de ayırabiliyorsunuz.

Akıllı komutlar listesi ile hızlanın

Oluşturmak ya da değiştirmek istediğiniz bir elemana tıkladığınız zaman, o elemanla ilgili tüm komutlar liste halinde sunulacaktır. Böylece doğru komutu bulmak için harcanan zamandan da tasarruf edilmiş olur. Kullanılan CAD sisteminin, mimari hiçbir şekilde sınırlanması gerekmez. Merdivenin plan şeması çok kompleks bir yapıda da olabilir, merdivenin konstrüksiyonu en ufak detayına kadar

oluşturulmak da istenebilir. Bu programla tümü gerçekleştirilebiliyor ve gerçekçi yapı elemanlarını kullanabiliyorsunuz. Bu akıllı elemanlar duvar kesişimleri, taşıyıcı kolon ve

duvar birleşimlerini otomatik gerçekleştiriyor. Farklı malzeme birleşimlerini otomatik olarak gösterebiliyor. Pencere yerleştirirken veya duvar üzerine duvar yerleştirirken, mavi ok (mesafe belirten imleç) size yardımcı oluyor ve duvara tıklayıp mesafeyi belirtmek yeterli oluyor. Otomatik ölçülendirme daha sonradan rahatça modifiye edilebiliyor. Böylece bu detaylarla uğraşmayıp konsantre olmanız gereken konularla ilgilenebiliyorsunuz.

İçeriği doğru olan uygulama projeleri, 3 boyutlu bir bina modeli, metraj ve maliyet hesabında size gereken tüm bilgileri içerecektir. Böylece bu konularla ilgili ayrıca kafa patlatmanız da gerekmiyor. Rahat ve hızlı bir şekilde tüm listeler alınabiliyor ve hakediş

programınıza aktarılabilir. Otomatik olarak elde ettiğiniz metraj listeleri 15.versiyondan itibaren Vinal - Hakediş ve Primavera İş programlarıyla da bağlantılı olarak çalışabiliyor. Bu listeleri söz konusu programlara direkt aktararak hakediş çalışması yapabilir, iş programı hazırlayabilirsiniz. Malsahibini en çok etkileyen şey binasının son halini, eksiksiz ve fotoğraf gerçekliğinde görmektir. Malzeme tanımlama, malzemenin yansıtıcı özelliğini atama, gölge ve ışık hesaplarıyla tasarımınız daha etkileyici olacaktır. Ayrıca ALLPLAN FT, RAL renk paletini entegre eden ilk mimari CAD sistemidir. Coğrafi konum, tarih ve saate göre ışık, gölge ayarlarını da yapabildiğiniz programda bir gün boyunca binanın attığı gölgeyi film haline getirip görselleştirebilmeniz de mümkün olur.

Binanın içinde, odalarında gezinerek tasarımınızı izleyenlere en iyi şekilde sunma şansını da böylece yakalanmış oluyorsunuz. Bunun dışında aynı proje üzerinde birden çok kişi, aynı anda çalışabiliyor. Akıllıca oluşturulmuş Workgroup sistemi, dosyaların son halinin mevcut bulunmasını sağlıyor ve kesinleşmiş yetkiler, hataları ve zaman kaybını önleyerek, takım çalışmasını profesyonel bir şekilde yürütebiliyorsunuz.

Ürün Bilgisi

Allplan FT Millenium

Bilgi için : Aluplan Bilgisayar
Tel : (216) 325 06 61
Faks : (216) 325 80 23
Fiyatı : 300 DM Öğrenci

- ➕ İşleri hızlandıran akıllı yapı elemanları
- ➕ Öğrenciler için fiyat avantajı
- ➕ RAL renk paletini entegre eden ilk mimari CAD sistemi

BOOM!

Pusuda Bekleyen Düşmanlar

Gün geçtikçe kötü niyetli yazılımların çeşidi artıyor. Virüslerin önüne geçmeyi, onlardan kurtulmayı ve hangi antivirüs programlarının gerçekten işe yaradığını bu yazıda öğreneceksiniz. Geç olmadan şimdiden önleminizi alın.

Ali Sirmayon asirim@yahoo.com

2 6 Mart 1999: Melissa virüsü yıl-dırım hızındaki atağı ile bilgisayar dünyasını altüst etti. Bugüne kadar hiç bilinmeyen bir hızda, e-mail yolu ile Internet üzerinde yayıldı. Bu felaketten sonra, virüs uzmanları herkesin PC'sini güncel antivirüs yazılımları ile koruyacağını varsaydılar.

Ancak yanlışlıkları bir ay sonra ortaya çıktı. 26 Nisan'da CIH virüsü ortaya çıktı: Sabitdisklerin üzerine yazılmış, ana kartları kullanılmaz hale getirmişti. Bu dönem içinde sadece Türkiye'de binlerce bilgisayar kullanıcı teknik servislere akın etti.

Amerikalıların bilgisayar virüsleri üzerine yapılan önemli çalışmalarından bir tanesinde şüpheyi yer bırakılmıyor: Virüs sorunu giderek büyüyor. 1996 yı-

linda her 1000 bilgisayar başına ayda ortalama sadece 10 virüs vakası biliniyordu. O zamandan bu yana ICSA Labs'in (www.icsa.net) üzerinde araştırma yaptığı 300 büyük şirkette bu oranın her yıl ikiye katlanarak arttığı görüldü.

1999 yılı başındaki durum: Ayda 80 virüs. Neredeyse her 10 bilgisayardan biri ayda ortalama bir defa virüs saldırılarına maruz kalmış. Amerikan Pazar Araştırması Enstitüsü Computer Economics'e (www.computereconomics.com) göre, 1999'un ilk yarısında virüs atakları dünya genelinde sektöre 7.6 milyar dolara (antivirüs yazılım maliyetleri dahil) mal oldu.

Kullanıcının başına dert olan sadece bilgisayar virüsleri de değil. Internet başka bir zararlı türünün de beslenme alanı: "Worm". Bilgisayarda değil, ağ üzerinde çoğaldıkları için virüs olarak adlandırılmazlar.

Kirli posta: Kurtlar e-mail'de gizli

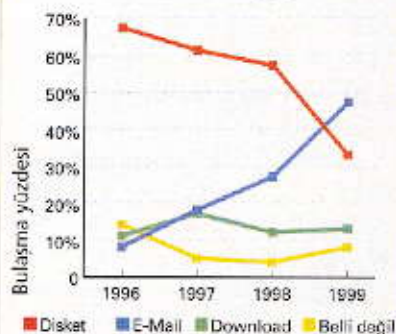
1988 yılında Morris adlı kurt, binlerce UNIX bilgisayarını Internet üzerinde bloke etmişti. Bu tehdit Windows dünyasında e-mail'in yaygınlaşan kullanımını ile arttı. En son örnek: Haziran ayı başında PC'leri çökerten Explore Zip. Ziplenmiş e-mail eki olarak yayılıyor.

Zarar veren yazılımların yayılması antivirüs endüstrisine yeni sorumluluklar

yüküyor: Programlar aniden ortaya çıkan e-mail eklerini yok edebilmeli, çünk- kü zarar veren programları analiz etmek ve onlara karşı birşeyler geliştirebilmek için çok fazla zaman gerekiyor- ki o arada örneğin şirketin dış dünyaya e-mail erişimi çoktan kesilmiş olabilir. Bilinçli şirketlerde radikal yollarla -zararlı olabileceğinden şüphelenilen ekler Firewall'lardan geçirilmiyor - bazı önlemler alınıyor.

Ancak Firewall olmayan ortamlarda, özellikle ev kullanıcıları bu özel Trojanlar'la mücadele etmek zorundalar. Arka kapılar (Backdoors) siz farkına bile

Nasıl Bulaşıyor ?

Web'den gelen tehlike: E-mail ile bulaşan virüsler disketi geçti.

İçindekiler

- Temel Bilgiler: Virüsler ne yapar?153
- Sözlük: Virüsler ve diğer tehlikeler156
- CHIPuqları: 10 soru- 10 cevap158
- CHIPuqları: Virüslere karşı hazırlıklı olmak160
- CHIPuqları: Acil durumda yapılacaklar162
- 13 antivirüs programı testte164
- Test sonuçları tablosu ve yorum168
- Linux için Antivirüs yazılımı172
- Linux altında virüs kontrolü174
- Testteki Programları: Avast 32, Antiviral Toolkit Pro, Anti-Viren-Kit, AVG Antivirüs System, Windows için F-Prot, F-Secure Antivirüs, fWin 32, Inoculate IT, McAfee Virus Scan, Norton Antivirüs, Norman Virus control, Panda Platinum, Sophos Antivirüs.

varmadan PC'nizi Internet'e açar ve ekranınızda yazdığınız herşey dünyanın her köşesinden görünür- Excel tablolarındaki bilanço bilgileriniz, gizli bir mail veya şifre gibi. Bu programlardan bazıları PC'niz Offline olduğu zaman şifreleri toplar ve ilk Internet bağlantısında bunları taşır. İspyonlanmış bir bilgisayardan verileri kopyalamak veya silmek hiç de zor değildir. Bu tarz programlar arasında en çok bilineni Temmuz başında Windows NT ve 2000 (BO2K) sürümleri de çıkan Back Office'dir.

Kötü niyetli bu programlar çok fazla zarar verirler: "Bir antivirüs programını Internet üzerinden Update ederken CD Player'ım kendi kendine açıldı" diyor CHIP okuyucularından biri, "He-

Kendini ele veriyor: Ne var ki çoğu hasar veren virüs daha çok arkaplanda durmayı tercih ediyor ve göze batmıyor.

men bir virüsten şüphelendim." Gerçekten de kısa bir süre sonra sabitdisk üzerinde "Netbus" isimli bir Trojan bulunmuş. Akustik alan kontrolüne de Plug-in kurulmuş olduğunu belirlemiş.

"Eğlence bu noktada bitiyor." diye kızıyor König. "Bazı önemli çalışmalarla 2 günlük emeğim boşa gitti." diyor. Bunlara ek olarak Online bankacılık erişiminin de çalışmadığını fark etmiş: König bilgisayarının birileri tarafından kurcalandığını fark ettiğinde hesaplarından birinin PIN kodu çoktan değişmişti bile.

Bu tip kötü niyetli programların nereden geldiği tamamen bilinemesi bile, Internet'te surf yaparken bilgisayarınıza yüklenip çalışmaya başladığını söyleyebiliriz, ancak daha sonra nelerin olacağını tahmin etmek mümkün değil. "Yaklaşık 1000 \$'lık zararım var." diyor okurumuz ve ekliyor: "İşadamları bu tip boş zaman Hacker'ları veya kötü niyetli insanların saçmalıkları yüzünden tüm işlerini kaybedebilme tehlikesi ile karşı karşıyalar."

Hukuksal durum: Saldırı kurbanları umutsuz

Kullanıcı bu tip Backdoors'ları bilmeden bilgisayarını çalıştırdığında gerçekten kötü bir duruma düşer. "Trojanlar'a karşı hukuki koruma oldukça sınırlı" diyor Münihli bilgisayar hukuku uzmanı Dr. Benno Heussen. Verilerin gözetlenmesi Alman Ceza Kanunu'nun 202a'ncı yasası ile yasaklanmış, ancak bu verilerin özel şekilde korunmuş (örneğin şifrelenmiş) olması gerekiyor ki, bu normal bilgisayarlar için pek geçerli değil.

Veriler değiştirildiğinde (303a -ceza kanunu) veya işletimi zarar gördüğünde (bilgisayar sabotajı 303 b-ceza kanunu) bu kanun kapsamına giriyor, ancak zarar gören kişi bu durumu ispat etmek zorunda, sadece suç duyurusunda bulunmak yeterli olmuyor: "Avukatlar, ▶

En Popüler 10 Virüs

1) W97M/Melissa: Internet üzerinde aktif olarak yayılan başarılı bir virüs örneği olduğundan en popüler virüslere Outlook adres kitabında bulunduğu ilk 50 e-mail adresine kendini gönderir. O nedenle daha önce görülmemiş bir hızla 26 Mart 1999 günü yayıldı. Makro virüsü Word dokümanında durur ve açıldığında aktif olur. Melissa'nın zarar verici hiçbir fonksiyonu bulunmaz. Sadece Mail sunucusunu meşgul eder. Bilgi: <http://melissavirüs.com>

2) Explore-Zip (veya Zip-Explorer): Bu kurt da kendini e-mail aracılığıyla gönderir. Kullanıcı, Mail'inde bulunan eki açtığı anda, Explore-Zip çalışmaya başlar ve cevaplanmamış tüm Mail sahiplerine kendini gönderir. Bu kurt Melissa kadar hızlı yayılmadı, ancak dosyaları geri çağırılmak üzere sildiği için daha büyük zararlara neden oldu. Bilgi: www.chip.de/news/stories/ezip/ezip_01.phtml

3) W32/ Ska-Happy99: Bu kurt WSOCK32.DLL dosyasını değiştirir ve gönderilen her e-mail'in HAPPY99.EXE dosyasını eklemesini sağlar. Bu kurt Windows penceresinde "Happy New Year 1999" başlığı ile bir patlama animasyonu yaratır. Yüzyıl değiştirirken plası bir yıl 2000 hatasına karşı da uyarmakta fayda var.

4) W95/CIH: BIOS başlangıç programına saldıran ve bilgisayar donanımını kullanılmaz hale getiren ilk virüs. Ayrıca sabitdiskin bir kısmı üzerine öyle yazılıyor ki, yaklaşık bir Megabyte'ı dağılıyor ve kalanına ulaşamıyor. Verilerin kurtarılması için MRECOVER (<http://members.xoom.com/monirdomain>) adlı bir program var. Bu

programın bir benzeri 26 Nisan'da aktif olacak, bir başkası ise her ayın 26'sında.

5) W97M/Class: Özel olarak Word 97 için geliştirilmiş makro virüslerdir. "Auto-Open" ve "FileSave" kullanmak yerine Microsoft Word nesnesi "This document" değiştirip bulasır. Export/Import kullanırken Word'ün virüs koruması kapsamı dışında kalırsınız.

6) W97M/Ethan: Bu Word makro virüsü Class virüslerini avlar ve sıkıştırır. Ancak bundan sonra bilgisayar Ethan tarafından hala virüslü olarak kalır. Ethan'ın bir sürümü olan Ethan.d 1 Aralık günü 2000 yılındaki tarih değişikliğine karşı uyaracak.

7) XM/Laroux: İlk ve hâlâ en yaygın Excel makro virüsüdür ve PERSONAL.XLS dosyasını Excel'in oto çalıştırma klasörü XLSTART'ta yaratır. Excel çalıştığında bu dosya yüklenir ve virüsü içerir. Kötü etkileri yok.

8) WM/Concept: Tüm Word makro virüslerinin atasıdır. İlk defa 1995 yazında ortaya çıktı. Bu virüs hâlâ yaygındır. Ancak yayılmak dışında hiçbir zararlı fonksiyonu yok. Pek çok farklı sürümü var.

9) Parity Boot: Uzun zamandır bilinen ve zararsız bir Boot virüsüdür. "PARITY CHECK" mesajı verir ve bilgisayar durdurur; bu da kullanıcının yanlış donanım hatasından şüphelenmesine yol açar.

10) Stoned. Empire.Monkey: Master Boot Record'ü değiştiren bir Boot virüsüdür. Antivirüs yazılımı ("FDISK/MBR" yardımıyla değil) ile sonsuz olarak temizlenir. Virüsü bir an önce sisteminizden uzaklaştırmazsanız veri kaybı tehlikesi var.

teknik araç ve personel açısından yeterli değil ve bu yüzden başarıya ulaşmak da biraz zor" diyor Heussen tercübele-rine dayanarak.

Okurumuz kendini Netbuster progra-mı ile korumaya çalışmış. IP adresini sağlama aldıktan sonra, Internet saldır-ganını avlamaya koyulmuş, ancak bir-çok engelle karşılaşmış. "Hacker'ın üzerinden bağlandığı Server işleticileri, olumsuz yorumlardan kaçmak için kul-lanıcısının hesabını kitlemiş." diyor Kö-nig.

Servis sağlayıcı veri gizliliğinden do-layı saldırganın adını vermemiş, ancak belki bu tip tepkiler hobi Hacker'ları-nın Internet üzerindeki bu boş zaman sporundan alıkoyar.

Okurumuz bu servis sağlayıcının bigi veremeyişine oldukça şaşırması: "Bu işi yapan kişi mutlaka uyarılmalıdır. Emin-im bu Hacker izini kaybettirmeyi başarmıştır."

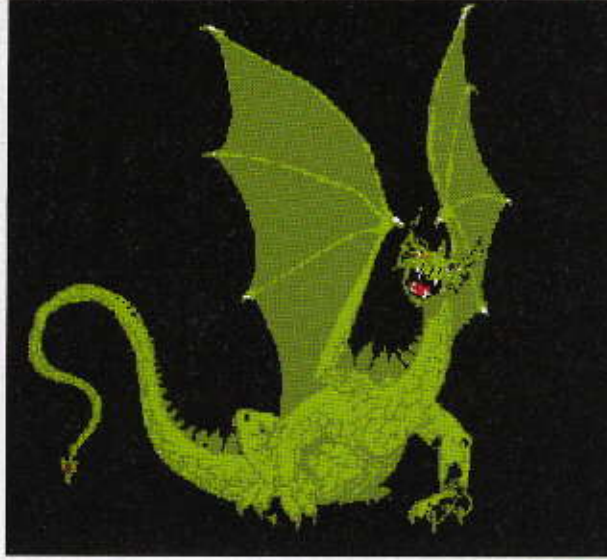
Internet zarar vermek için yeni seçenekler sunuyor

Genel kural " Saldırgan virüsler he-men fark edilir ve çok fazla yol alamaz-lar." artık geçerli değil. Yıkıcı Explorer-zip, e-mail sayesinde bir bilgisayar ka-dar yakınımızda dururken, daha biz far-kına varmadan dosyalarımızı yok eder.

Ancak sadece bilgisayar bazında kal-mayan zarar verme yolları da var: "De-ar Nicky... I want to make hot monkey love with you. You anti-virus stud!" mesajı, virüs avcısı Nick Fitzgerald'ın 29 Ekim 1998'den beri posta kutusun-da binlerce defa bulunduğu bir mesaj. Bu teklifi gönderen insanlar, kırıcı içeriğinden habersizdiler: Sadece bilgisayarlar-ında "Cold Ape" adlı bir makrovirüs vardı ve onlar farkında olmadan başka-larına e-mail'ler gönderiyordu.

"Truva atlarına karşı hukuki koruma oldukça sınırlı." Dr. Benno Heussen, Avukat (Bilgisayar hukuku).

Tehlike resmedilmiş: Virüs yazarları enerji ve yaratıcılıklarını teknik detaylara yerleştiriyorlar ve yazılımların yayıl noktalarını kullanıyorlar. Aynı zamanda bu resimdeki gibi sanatsal hırslarını da gösteriyorlar.

Şanslarına, bu e-mail'i alan kişi, onla-rın adına suç duyurusunda bulunmak yerine, otomatik cevaplama sistemi ile virüs saldırısının kurbanı olduklarını ki-bar bir dille belirtti.

Nick Fitzgerald o dönemler "Virüs Bulletin" isimli bir derginin redaktö-rüydü ve bir virüs yazarının hedefi hali-ne gelmişti. Bu kişi VBA programı ile istediği her bilgisayar üzerinden bu seks kokan selamlamayı gönderebiliyor. Eğer Nick Fitzgerald yerine başka in-sanlar hedef alınmış olsalardı, bu örne-ğin hukuki boyuta, şikayet ve tazmina-ta kadar varmış olurdu.

Virüs yazarları artık aptal çocuklar değil

Virüs yazarı veya Trojanlar'la yabancı bilgisayarlar da bu kadar tehlikeli oyun-lar oynayanlar ne tip insanlar? Bunlar genellikle erkekler, kadınlar veya kızlar en fazla virüs gruplarının sempatizanı düzeyinde kalıyorlar. Eskiden bu insan-ların olgunlaşmamış lise ve üniversite öğrencileri oldukları düşünülürdü. Bil-gisayarların BIOS'unu çökerten meş-hur CIH virüsünün yazarı, dünyada binlerce çökmüş bilgisayardan sorumlu Tayvanlı enformatik öğrencisi Chen Ing-Hav programını yazdığı anda 23 ya-sındaydı.

IBM'in Thomas- J- Watson Araştır-ma Merkezi'nden Sarah Gordon "Or-ganize bir eğilim" belirlemiş: "Kendile-rinden etik bir olgunluk beklenen yaşlı sınıra gelmiş erkekler bilgisayar virüsü yazıyor ve sayıları her geçen gün artı-yor."

Nisan ayında Melissa makro virüsü-

nün yazarı olarak tutuklanan New Jer-sey'den 30 yaşındaki David L. Smith de bu resme uyuyor. "40'ının üzerinde olan virüs yazarlarıyla görüştüm" diyor birkaç yıldır virüs yazarlarıyla iletişimde olan ve tercübelerini farklı yazılarda ka-leme almış olan Sarah Gordon.

Sonsuz yarış: Her ay 500-800 yeni virüs

"Virüs gruplarındaki gençler ne ka-dar akıllı olduklarını kanıtlamak istiyor-lar." diye fikir yürütüyor İngiltere'deki

Sözlük

Hoax: Tehlikeli program veya Mail'lere karşı yanlış uyarı. Bilgi için: www.tu-berlin.de/www/software/hoax.shtml.

Arka Kapı (Backdoor): Hacker'a Inter-net üzerinden başka bir bilgisayara erişme imkânı sağlayan bir Trojan'dır. İki bileşeni vardır: Server ve Client. Server ispiyon edi-lecek bilgisayar üzerinde çalıştırılmalıdır. Hacker Client üzerinden kurbanının PC'si-ni yönlendirir.

Trojan: Gizli kapaklı işler yapan bir prog-ramdır. Kullanıcının yerine kendiliğinden sü-reç başlatan atraktif bir fonksiyondur. Örneğin araç veya sürücü güncellemesi. Bilgi için: <http://trojanerinfo.tsx.org>

Virüs: Kendini yeniden üreten ve bu sıra-da başka program veya sistem alanlarını değiştiren bir programdır. Virüs çoğalırken bir program kullanır (Exe-dosyası, Boot sektörde Boot programı, ofis dokümanı). Kullanıcı virüs bulaşmış bir doküman veya programı açtığında veya virüslü bir disket ile Boot ettiğinde aktif hale gelir.

Kurt (Worm): Kendi kopyalarını ağ üze-rinden başka bilgisayarlara aktaran prog-ram. Örnek: Explore-zip.

antivirüs üreticisi Sophos'un yöneticilerinden Paul Ducklin, "Bununla hava atmaktan başka bir şey yapamazlar." diye ekliyor. Bu şekilde antivirüs endüstrisinde iyi bir kariyer olanağı kesinlikle görülüyor, çünkü "Kiremit atmasını bilenler iyi birer inşaat ustası olur demek yanlış olur." diyor.

Virüs yazarları programlama hilelerini severler ve saldırılan yazılımın el değmemiş komutlarını veya özelliklerini kullanmaya çalışırken, rakipleri sayısız işletim sistemleri üzerinde güvenilir çalışan yazılımlar geliştirmek zorundalar. Bir virüs zarar verici fonksiyonlarını devreye sokmaz, diğer bilgisayarlar üzerinde çoğalmazsa bu durum kimseyi rahatsız etmez. Ancak antivirüs programları tökezledikleri anda müşte-

Onun virüsü tüm dünyada binlerce bilgisayara hasar verdi: BIOS katili CIH virüsünün yazarı Cheng Ing Hau.

riler kızgınlıktan köpürür.

Ancak ayda 500-800 arasında artan virüslerin hepsini kapsamak giderek zorlaşıyor. "En çok yayılan 10 virüsün 7 tanesinden kurtulmak oldukça zordur" diyor Ducklin. Bu durumda, son dönemlerde üreticilerin güçlerini birleştirmeleri karşısında şaşırmanın gerekiyor. McAfee Software'in üreticisi Network Associates, (NAI) rakibi Dr. Solomons'u yuttu. Antivirüs piyasasının ikinci büyüğü Norton Antivirüs, Symantec IBM'in antivirüs çözümünü kullanıyor. Norveçli üretici Norman Data Defense Hollandalı Thunderbyte'i satın aldı.

Buna geçen yılki antivirüs yazılımındaki fiyat kavgasından sonra ortaya çıkan ciro düşüşleri de ekleniyor. Özel müşteriler kapma hevesiyle, H+B EDV gibi şirketler bazı akımlara öncülük ediyor: Bu Alman üretici antivirüs yazılımını kişisel sürüm adıyla ücretsiz sunuyor (www.free-av.com)

Virüsler: Soru ve Cevaplar

1) Kaç çeşit virüs var? Virüs örnekleri saklanıyor mu?

Uzmanlar yaklaşık 50 bin örnekten bahsediyor. Ancak bu sayı örneklerin ne şekilde benzer veya aynı aileye mensup olarak algılandıklarıyla ilgili. Sırf bu nedenle oldukça iyi tarayıcılar bile tanıyabildikleri virüs sayılarında farklılık gösterir. Hiçbir şirket ya da organizasyon bilinen tüm virüsleri koleksiyonunda birarada bulundurmuyor.

2) Kim, ne zaman virüsü icat etti?

Frederick Cohen, 3.11.1983'te University of South Carolina'nın bilgisayar sistemlerine böyle bir konseptin demoesunu yaptı ve oradaki kullanım hakları elinden alındı.

Doktor olan babası bilgisayar virüslerinin biyolojik virüslerle olan benzerliği konusunda bir tez atarak onu yönlendirdi. İlk DOS virüsü Brain, 1986 yılında Pakistan'da yazıldı. Science Fiction edebiyatında bu fikir 1972 yılında doğmuştu bile (D.Gerold, When Harlie Was One).

3) Virüsler hangi araçlarla geliştiriliyor?

Virüsler eskiden makine dili Assembler'la programlanıyordu, ancak bugün yerini C aldı. VBA gibi makro dilleri sayesinde virüs programlamak kolaylaştı. Word, bunun için gerekli geliştirme ortamını sağlıyor.

4) Bilgisayar virüslerini kim neden yayıyor?

Programcılar genelde kreasyonlarını Internet üzerindeki dosya veya dokümanlarına yerleştirir. Örneğin Melissa ilk olarak haber grubu alt.sex'te ortaya çıktı. Virüs yazarı kişileri büyük ihtimalle yaptıkları işin ne kadar "iyi" çalıştığını görmek ve meşhur olmak istiyorlar.

5) Virüs yazmak suç mu? Cezası nedir?

Türkiye'de değil. Ancak bu yolla zarar veren kişiler cezalandırılır. İsviçre'de daha katı uygulamalar var: Virüs geliştirmenin yanı sıra, yaymak veya kullanıma açmak da cezalandırılma nedeni.

6) Antivirüsçüler para için virüs yazıyorlar mı?

Böyle bir iddiayı kanıtlayacak hiçbir belge yok. Bu tip şirketlerdeki programcılarının çoğu virüs yazarları hakkında öyle kötü fikirlere sahiptirler ki, kendilerinin de bu işe karışacaklarını düşünmek güç.

7) Antivirüs programları yeni virüsleri tanırlar mı?

Virüsler pek çok yolla çoğalabilirler. Virüs yazarları her zaman yeni ve daha önce başkaları tarafından hiç düşünülmemiş yollar bulurlar. Bu nedenle tipik virüs stratejilerini tarayan antivirüs programları her derde deva denemez. Sadece virüs tarayıcı olarak algılanmaları gerekir.

8) İyi etkileri olan virüsler de var mı?

Hayır. Sadece virüs avlayan virüsler veya program dosyalarını sıkıştıran virüslerden bahsedilebilir bu durumda. Ancak bu tarz etkileri virüs bulaşmamış programlarla aynı şekilde yapmak mümkün ki bunların kontrolsüz yayılmak gibi bir durumları da yok.

9) Hacker'lar bilgisayar virüsü programlarlar mı?

Aslında hayır. Gerçek Hacker'lar kendilerini virüs yazarlarından daha üstün görürler, çünkü daha fazla sistem bilgisine ihtiyaç duyarlar ve zarar vermemek konusunda özen gösterirler.

Ancak yine de kesin sınırlar belirlemek güç.

10) Microsoft virüslere karşı birşeyler yapamaz mı?

Yapabilir. DOS ve Windows 9.x işletim sistemleri açık oldukları için, virüsler için rahat bir beslenme ve yayılma ortamı görvi görür. Windows NT ise virüslerin hayatını zorlaştırır.

Microsoft makro virüsler konusunda sorumluluk taşıyor. Uzun süre makro virüslerini virüs olarak kabul etmediler. Doküman ve makroların birbirlerinden ayrılması bile makro virüslerinin yayılmasını zorlaştırıp mücadele etmeyi kolaylaştırabilirdi.

Önlem Alın: PC'nizi Virüslerden Koruyun

Virüslere ve diğer zarar verici programlara karşı hazırlıklı olunmadığı ve yanlış hareket edildiğinde, durum felaketle sonuçlanıyor.

Virüs saldırısına karşı acil durum disketi

Boot disketleriniz güncel mi? PC'niz güvenli çalışmadığında onlara ihtiyacınız olacak. Böyle bir durumda bilgisayarınızı yazma korumalı temiz bir Boot

le/Kaldır" kartından "Başlangıç Disketi"ni seçin. Windows bir kurtarma disketi hazırlayacaktır.

Daha sonra CD-ROM sürücüsüne erişmek isteyebilirsiniz. O nedenle CD-ROM sürücüsünü ve MSCDEX.EXE'yi COMMAND Windows alt dizininden kurtarma disketinize kopyalayın. Sürücüyü Config.Sys'ye bağlayın. AUTO-EXEC.BAT'a MSCDEX.EXE'yi yazın. Windows 98'de "Disket oluşturma" seç-

yüklü değil. Diğer iki disket ise virüs tarayıcıyı içerir.

Boot virüslerinin zarar vermelerini engellemek

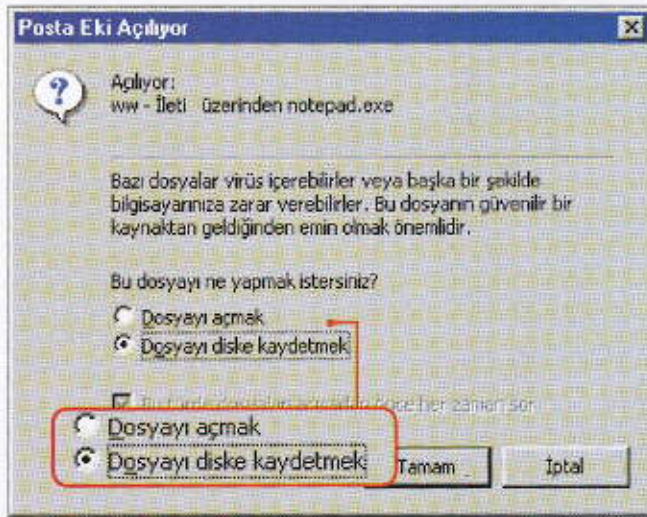
Boot virüsleri her zaman top ten listesinde en çok yayılanlar kategorisindeki yerini koruyorlar. Küçük, basit bir hile ile Boot virüsüne yakalanma oranınızı düşürebilirsiniz: Disketten Boot etmeye son. Eğer bilgisayarınıza bunu henüz öğretmediyseniz tam zamandır. Bilgisayarınızı açarken Setup'tan Boot sırasını değiştirin: Önce sabitdisk, sonra disket sürücüsü, yani "C:, A:". Bunun hiçbir maliyeti ve dezavantajı yok (Eğer disketten Boot etmeniz gerekirse, bu sırayı tekrar değiştirebilirsiniz). Şu andan itibaren Boot virüsü ile virüslenmiş bir disketi sürücünüzde unutmanız sorun olmayacaktır.

Makro virüslerinin önüne set çekin

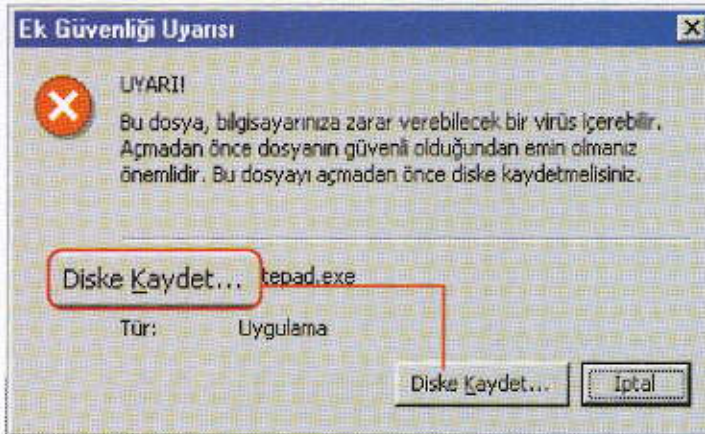
Office 2000'de Word, Excel, PowerPoint, Outlook ve Frontpage'de güvenlik seviyesini "High" (yüksek) olarak seçtiğinizde makrolar etki dışında kalmış oluyor. Eğer kendiniz makro yazmıyorsanız, Word için bu ideal ve standart ayar olarak kalmalıdır. Bu ayarlar içinde sadece sertifikalı makrolar çalışır. Kendi makrolarınızı denemek istiyorsanız, güvenlik basamağı "Medium" (Orta) indirilmelidir, böylece doküman açılırken Office 97'deki makroların aktif olup olmayacağı ile ilgili bir seçim diyalogu belirecektir.

Outlook'u düzeltmek: Trojan'lara karşı koruma

Trojanlar Mail eki ile bilgisayarınıza girdiğinde, onlardan kurtulmak bir çift tıklama kadar yakınınızda. Outlook 97, 98 ve 2000 Update'i sadece ekranda kullanılmakta olan bir programın uyarısını vermekle kalmayıp COM-, EXE-, ve Bat dosyalarının kaydedilmesini de sağlar. Bu durum, bir sinyal etkisi gösterir ve Mail aracılığıyla gelen bir uygulamanın dikkatsizce çalıştırılmasını engeller. Outlook için olan Patch'i 2-3 Mbyte büyüklüğünde, geri alınamıyor ve antivirüs programının yerine kullanı-

Patch'ten Önce Outlook: E-mail eki olarak gelen çalıştırılabilir dosyalar hiçbir denetimden geçmeden hemen çalıştırılıyor.

Patch'ten Sonra Outlook: Program, EXE dosyalarının açılıp çalıştırılmasını engelliyor.

disketi ile başlatın ve antivirüs programının güncel bir sürümü ile sabitdiski tarayın. Antivirüs programını "steril" Boot edilmiş bilgisayar yerine, virüslü sistemden çalıştırırsanız, virüsü yaymış olabilirsiniz.

Bir ara (yazma korumalı) kurtarma disketi ile birşeyler yapıp yapamayacağınızı deneyin. Eğer yapamıyorsanız, Windows veya antivirüs yazılımınız yeni bir kurtarma disketi hazırlamanızı sağlayacaktır: Windows 9.x'te "Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Program Ek-

tiğinizde bu kendiliğinden gerçekleşir.

Windows NT'de Boot disketi yaratmak için Windows NT CD'sindeki i386 klasöründen "/ox" parametresiyle WINNT32.EXE dosyasını çalıştırabilirsiniz.

Testimizin şampiyonu Norton Antivirüs, tıpkı diğer virüs tarayıcılar gibi kurtarma disketi yaratıyor. "Start/Programs/Norton Antivirus/Norton Rescue"yu tıklayın. Program üç disket yatacağıdır. Birincisi PC'yi Boot etmeye yarar, ancak CD-ROM sürücüsü burada

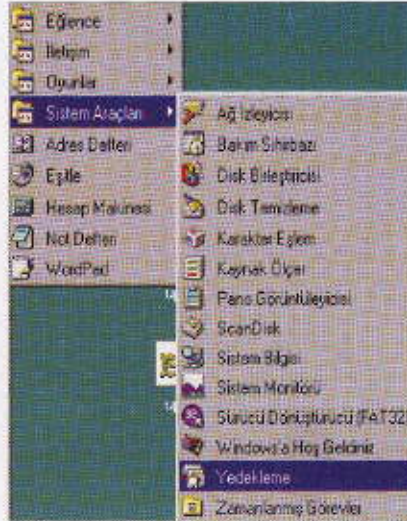
lamıyor. <http://officeupdate.microsoft.com/>

Yabancı programlara asla güvenmeyin

İnternet üzerinden program veya doküman indirirken, Hacker veya virüs sayfalarında surf yaparken, bilgisayarınız aniden tuhaf şeyler yapmaya başlarsa şaşmayın. Yabancı kaynaklardan aldığınız doküman ve programlara güvenmemeniz uzun yıllar virüssüz kalmanızı sağlar. Şüpheli duyduğunuz herhangi bir durumda yükleme işleminden sonra hemen virüs kontrolü yapın.

Antivirüs programlarını düzenli olarak kullanın

Eğer bilgisayarınız doküman veya program alışverişi yapmıyorsa, hiçbir riske girmeden, virüse karşı korunmayı bir kenara bırakabilirsiniz- herhalde bu asla gerçek olamayacak teorik bir durum. Bunun dışındaki tüm durumlar için doğru antivirüs programlarını karşıla-

Zamanında kaydedin: Windows'da bu fonksiyonu "Başlat / Programlar / Donatılar / Sistem Araçları / Yedekleme" altında bulabilirsiniz.

tırmalı testimizde bulacaksınız. Bir adım daha ileri giderek: DOS için F-Prot'un (<http://ftp.complex.is/pub>) veya Windows 9.x ve Windows NT için Antivir Personal Edition'ın (www.freeav.com)

tam sürümünü özel kullanıcı olarak ücretsiz indirebilirsiniz. Eğer antivirüs yazılımı olmadan da yapabileceğinizi düşünüyorsanız, en azından bu yazıda bahsedilen CHiP'çularına kulak verin.

Şüpheli durumlar için güvenlik kopyası

Verilerin düzenli olarak kaydedilmesi virüslere karşı işe yaramasa da, virüs saldırılarından ve donanım sorunlarından oluşabilecek veri kayıplarının sevimsiz sonuçlarına karşı işe yarıyor.

Her iş gününün sonunda değiştirilen dokümanların bir kopyasını alın- genellikle bir disket bu iş için yeterli olur. Windows'un değiştirilen dosyaları bulan Back-up programı bu iş için oldukça kullanışlı. "Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları" altında bulamıyorsanız, "Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır/Windows Kur/Sistem Araçları" ile "Yedekleme" aracını kurun. Önemli tüm dokümanları daha büyük aralıklarla kaydedin.

Tamir: Acil Durumlarda NeYapmalı?

Bir gün başınıza geldiğini düşünelim: PC'niz tuhaf davranıyor veya hiç çalışmıyor. Bu durumda virüsler olası bir seçenek. Şimdi size anlatacağımız davranış şekilleriyle oluşabilecek zararları minimuma indirebileceksiniz.

Karantina: Virüs başka bilgisayarlara yayılmasın

"Bilgisayarım çalışmamaya başladığından hemen oğlumun bilgisayarının çalışıp çalışmadığını kontrol ettim." diyor CHi kurbani bir bilgisayar kullanıcısı, "PC'yi Boot edince ondan da hiçbir hareket gelmedi. O gün BIOS katili zararlı fonk-

siyonlarını tüm bilgisayarlar üzerinde uyguladı."

Bu durumda ikinci bilgisayarı hiç çalıştırmayıp sonraki gün tehlikesiz bir temizleme yapmak mümkün olacaktır. Riskli, diğer bir alternatif: zaman ayarlı bomba olan "CIH"tan şüpheleniyorsanız, Boot ederken Setup'tan tarihi zararsız olacak bir güne alın.

Dikkat: Virüs bulaşmış bir bilgisayara koyacağınız tüm antivirüs programları ve araçlarını içeren disketlerin yazma korumalı olduğundan emin olun; Backup disketlerini de aynı şekilde "virüslenmiş olabilir" olarak tanımlayın.

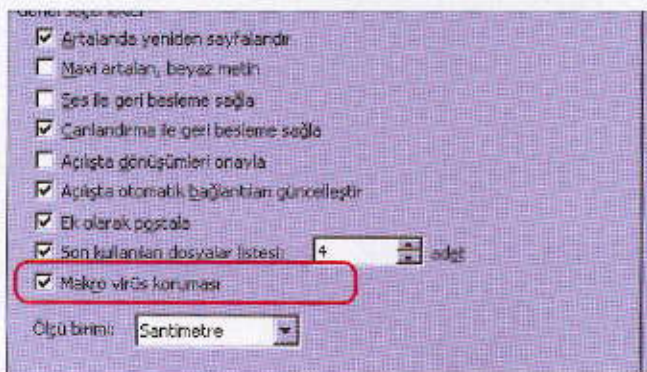
Panik Yok: Bilinçsiz hareketler zararı artırır

Biraz banal geliyor, ancak antivirüs yazılımından daha da önemli olan şey panik yapmamak! Bazı durumlarda telaşla yapılan hareketler virüsün kendisinden daha çok zarara yol açıyor. Virüsten şüpheleniyorsanız asla bilgisayarı birdenbire kapatmayın, önce tüm çalışmalarını sonlandırın. Backup'ını almadığınız dosyaları kaydedin- belki bu dosyalara son bir defa tekrar erişebilirsiniz.

Virüsler genellikle sadece belli bir veri tipini değiştirdikleri için, kaydettiğiniz dosyalar virüssüz de olabilir. Eğer değilse, oradaki virüsleri daha sonra sisteminiz düzeldikten sonra temizleyin.

Kurtarma için son şans satıcınızda deneyin

Eğer kurtarma disketiniz yoksa, benzer konfigürasyona sahip bir arkadaşınızın, tanıdığınızın veya satıcınızın acil durum yazılımı da işinizi görecektir. Ancak buna güvenmeniz elbette doğru değildir. CD-ROM sürücünüzün tanıtımı ve farklı Windows dosya sistemleri sorun

Önemli Seçenek: Word'ün virüs korumasının seçili olmasına dikkat edin. Virüs taraması yapmış olsanız bile, bu noktayı ihmal etmeyin.

çıkabilir. Bir Windows 98 Boot disketi ile Windows 95'i çalıştırmamız mümkün, ama yazarken dikkat: Böyle bir durumda bir Boot virüsünü SYS komutu ile uzaklaştırmak ölümcül olabilir. Windows 95 PC'si bir daha Boot edilemez. Okuma denemesini tam uymayan bir Boot disketi ile her zaman yapabilirsiniz. Sabitdiske eriştiğinizde önemli verileri diskete yedekleyebilir ve bundan sonra virüs olup olmadığını bir tarayıcı ile kontrol edebilirsiniz. CHIP yazı işlerine danışılan virüs etkilerinde, sorun donanım hataları veya sürücü sorunlarına kadar varabiliyor.

Makro virüs korumasını tekrar devreye sokmak

Antivirüs programları ideal durumda virüsleri yok ederler, ancak ikinci bir virüs durumunun doğması ihtimalini de artırırlar. Bunun nedeni modern makro virüslerinin Office 97'ye gömülmüş olan

virüs korumasını geçip kapatabilmeleri virüsten temizlenmesine rağmen Word yeni virüs saldırılarına karşı eskisinden çok daha zayıf kalır. Bir virüs vakasından sonra Word'de "Tools/Options/General" altında virüs korumasının aktif olup olmadığını kontrol edin.

İstisnai durumlarda sabitdiski formatlamayın

"İmdat virüs" diye bağdıktan sonra akla gelen ilk şey genellikle şudur: "Bu durumda işe yarayacak tek şey sabitdiski formatlamak". Ama bu yanlış. Birincisi bu her zaman işe yaramayabilir: Parity-Boot gibi Master Boot Record'da bulunan Boot virüsleri bu işlemde sağ kalabiliyorlar. İkincisi ise genellikle antivirüs yazılımlarını kullanarak bu beladan kurtulmak mümkün oluyor zaten. Eğer program veya dokümanları temizlemek için böyle bir yazılım bilgisayarınızda kurulu değilse, yazılımı yeniden kurun

ve Backup dosyalarını kullanın. Ancak yine de sisteminiz kendine gelmez veya dosya sistemindeki zarardan dolayı sağlam çalışmazsa, sabitdiskinizi formatlamak çözüm olabilir. Ancak öncelikle tüm dosyaları yedeklemeyi unutmayın.

Kurtarılamayacak Word dosyalarını silin

Antivirüs programınız dokümanları temizleyemiyorsa onları silin ve diskette kaydederek izole edin. Bu tip veri tarayıcıların virüs içerdiklerini mutlaka üzerlerinde belirtir. Daha sonra şansınızı farklı tarayıcılar ile deneyin veya antivirüs şirketlerinden yardım alın. Ancak virüslü dosyaları kesinlikle sabitdiskinizden uzak tutun.

Dikkat: Dosyaların adını değiştirmek hiçbir işe yaramaz- üzerlerine çift tıkladığında Windows iç yapıdan bunların Word dosyası olduğunu anlar ve dosyayı bu program ile açar.

Test: 13 Antivirüs Programı

Veri kaybı korkusu onların pazarlama aracı: Antivirüs yazılımı üreticileri PC'nizi pek çok yolla tehdit eden yığıl yazılımlara karşı koruma özellikleri ile reklam yaparlar. İddialarına göre günümüzün en tehlikeli virüsleri Java virüsleri.

Pek çok tarayıcı sunucusu Java virüslerini tanıdıklarını iddia eder, ancak ispatını görmeden inanmayın. Testimizde bu virüs sınıfından FP-Win, McAfee Scan, NVC ve Norton Antivirüs oldukça etkileyici sonuçlar verdiler.

Bazı üreticilerin bizi inandırmak istediklerinin aksine, Java virüsleri o kadar da ciddi tehlike değil. Bu kategoriye ait iki virüs var ve onlar hâlâ saf Java uygulamaları halinde, henüz Web Browser'lar üzerinde çalışmıyorlar.

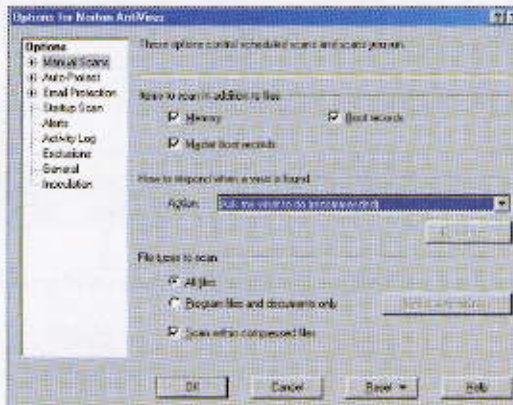
Durum makro virüsler alanında çok daha farklı. Şirket ağlarında bulaşma kaynakları daha fazla. Üreticiler buna karşı önlemlerini aldılar, neredeyse tüm programlar yüzde 95'den daha yüksek tanıma oranlarına sahip. Tek istisna olarak, Avast bu disiplin içinde birkaç zayıf noktaya sahip. Her virüs ile görüntüsü değişen çok biçimli (Polymorph) makro virüsleriyle pek çok program başa çıkamıyor, ancak E-Secure, Norton AV ve Sophos ve F/Win32 yüzde 100 tanıma oranı ile oldukça etkileyiciydi.

Hedefe giden iki yol: AV programları nasıl çalışır?

Virüs tarayıcıları iki sınıfa ayrılır: On-Demand ve On-Access Scanner. On-Demand tarayıcılar, sabitdiskin veya ağ üzerindeki bir dosyanın önceden belirlenen bir alanında dosya arar. Ondan sonra bu antivirüs programı bulunan virüsü izole edip uzaklaştırır. On-Access Scanner'lar - virüs bekçisi veya "VXD" olarak da adlandırılırlar- her zaman aktifler ve dosyaları erişim sırasında tararlar. Bu

lokal olarak veya ağ üzerindeki bir dosya veya e-mail Server üzerinde gerçekleşir. Bu tip virüs bekçilerine bilgisayar üzerinde olası zararlı işlemleri engelleyecek "Behaviour Blocker"lar da dahildir. Örneğin sabitdiskin formatlanması veya programların silinmesi bunlar arasında sayılabilir.

Antivirüs programları, virüs tanıyabilmek için bu zararlı programların imzalarını -parmak izi- kullanırlar. Bunlar, virüs kodunda özenle seçilen kısa fragmanlardır. Bunlar, Pattern veya imza veri bankası olarak da adlandırılan bir virüs veri bankasına kaydedilirler. İdeal durumlarda bu imzanın evrensel olması ve virüsün yeni sürümlerini de tanıyarak normal dosyalarda hata mesajı vermesi beklenir. Bir veri, bi-

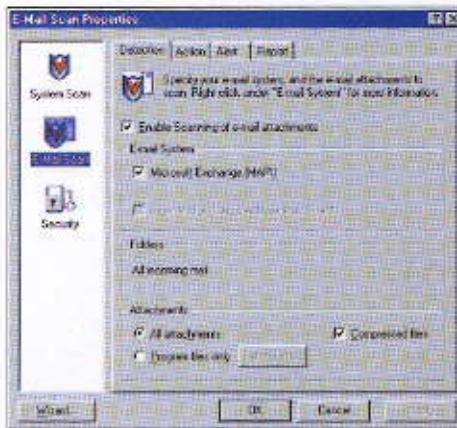

İnce ayar: Burada Norton AV'nin virüs bulduğunda nasıl davranmasını istediğinizi ayarlayabilirsiniz. ▶

linen bir virüse çok benziyorsa ya da karmaşık şifrelenmişse, "False Positive" olarak adlandırılan hata mesajı gelir. Bunun tam tersi seçeneğin adı "False Negative"dir ve programın gözden kaçırdığı virüsleri ifade eder.

Polymorph virüsler için çok Know-how gerekir

Eskiden tarayıcılar çok biçimli (Polymorph) virüsleri tanımak için algoritmik tanıma rutinleri kullanırlardı. Bu matematiksel karşılaştırma yöntemlerini geliştirmek çok masraflı ve belli şifrelemelerle sınırlıydı. Bununla bir dosyanın virüs içerip içermediğini yüzde 99'luk bir doğruluk payı ile belirlemek mümkündü.

Bekçi: McAfee Virus Scan'ın On-Access modülü, dosyaları daha Internet'ten çekerken virüse karşı tarıyor.

Ayrıca çok hızlı çalışırlardı.

Karmaşık şifreli virüslerin giderek yaygınlaşması ile, tarayıcı geliştiricileri bir kod emülasyon yöntemi geliştirdiler. Bir programın virüssüz olduğundan veya imza ile bir zararlı bulunduğundan emin oluncaya kadar program sanal CPU üzerinden simüle edilir. Tarayıcılar bilinmeyen virüsleri tipik yapıları, yayılma şekilleri ve etki gösterme biçimleri ile bulmaya çalışırlar.

Her dosya için kriptografik "parmak izi" belirleyen test değerleri veya CRC (Cyclic Redundancy Check) programları dosyalardaki değişiklikleri tanır. Dosya değiştirildiğinde parmak izi artık kaydedilen haline uymaz.

Internet sayesinde Script virüsleri atakta

Skript virüsleri önemsenmeyecek virüsler değiller, çok Chat yapanlar mutlaka onlarla tanışmışlardır. Bazı tarayıcılar

bu kurtlara karşı kör (Avast) veya yetersizdirler (Norton AV, AVG). Gerçi bazı arama makineleri istenildiği takdirde (On-Demand) bu virüslere karşı koruma sağlar, ancak gerçek zamanlı olarak (On-Access) değil. Bu tehlikeli bir durum, çünkü bir defa aktif olan Skript virüslerinin zarar vermiş olma ihtimalleri vardır. Bu noktada, Avast, AVP, F-Secure, Inoculate-IT ve Sophos AV özellikle zayıf. McAfee, Virus Scan veya Panda AV gibi On-Access tarayıcılar kullanıcının sabrını dener. Bir defa kurulduğunda hızlı bir Pentium II'yi 486'ya kadar yavaşlatıyor. Bu nedenle gerçek zamanlı virüs korumasını kapatmak iyi bir deneme olacaktır. Virüs tarayıcıların sağlamlığı da pek o kadar parlak değil- Avast, AVP, F-Secure ve NVC test boyunca sık sık göçtü.

Narin Temizlik: Dosyalara zarar verilmemeli

Virüs temizlerken dosyaları mahvetmemeye dikkat etmek gerekiyor. Bu disiplinde sadece AVK, Avast, Inoculate-IT, Norton AV ve Sophos AV başarılıydı. Programların bazıları dosyaların sadece bazı kısımlarını tamir ederken, yanlış temizlenmiş dosyalara da zarar vermediler.

En şaşırtıcı şey ise hâlâ W95/CIH virüsünü dosyalardan tamamen temizleyemeyen programların olması, AVG, McAfee, Virus Scan ve Panda AV gibi.

Teknik alanda Avast'tan McAfee'ye kadar tüm programlar zip gibi rekursiv aramaları ve arşivlerini tarayabildiklerini gösterdiler. Burada ürünlerin komut satır sürümlerine göre büyük farklılıklar göstermeleri dikkat çekici. Örneğin McAfee Win98 sürümünde RAR arşivini artık tanımazken, DOS sürümü tanıyor.

Testteki 13 antivirüs programının 9'u makro virüs ararken oldukça radikal. Tüm makroları, virüslü veya kullanıcı tarafından geliştirilmiş olduğuna bakmadan hemen siliyorlar. Sadece Inoculate IT, McAfee, NortonAV ve F/Win32 hep temiz çalışıyorlar ve sadece virüslü alanları yok ediyorlar.

Pek çok üreticinin vaat ettiğinin aksine, hiçbir program gömülmüş OLE objesi değişkenleriyle başa çıkamadı. Virüslü bir doküman içeren RTE dosyamızı hiçbir program bulamadı.

Office 2000, monte edilmiş birkaç

güvenlik fonksiyonuna rağmen, antivirüs programcılarını işsiz bırakmayacak. Yeni Web dosya formatı FP-Win, F-Secure AV, Norton AV ve F/Win32'de mevcut. Dijital imzalar ve Office2000'deki diğer değişikliklerle sadece Norton AV ve F/Win32 başa çıkabiliyor. Rekabet için zehirleyici bir nokta, çünkü hemen hemen tüm üreticiler 2000 uyumluluğundan bahsediyor. Sonuç: Bozulmuş dokümanlar, ofis dosyalarını açarken alınan hata mesajları ve göçen programlar.

Sonuç

Mükemmel Değil, Ama Gerekli

"Herhangi bir antivirüs programının bulunması hiç olmamasından daha iyidir" deyisi hâlâ geçerli. Gerçi henüz mükemmel bir program yok, ama istisnai olarak her zaman hatasız çalışmayan temizleme rutinleri ve zaman zaman da olsa göçmeler dışında hepsi testi geçti.

Puanlamalara göre Norton Antivirüs birinci oldu. İkinci sırada Network Associates'in McAfee Virüs Scan'ı var, bu pozisyonda olmasına neden olan eskimiş kullanıcı arayüzü, hata mesajları ve yüksek kaynak kullanım ihtiyacı. Üçüncü olan Panda Antivirüs virüs tanımadaki puan kaybederken, kullanıcı arabirimi ve Internet Part Filter gibi ek fonksiyonları sayesinde puan topladı.

Özel olarak makro virüslere karşı geliştirilen F/Win32 neredeyse yüzde 100 olan yüksek tanıma oranı ile oldukça etkileyiciydi. Tüm test boyunca sadece bir Access 2.0 makro virüsünü gözden kaçırdı, ancak başka hiçbir program bu sonuca yaklaşılamadı bile. F/Win32 makro virüslerle sınırlı ve bekçi içermiyor.

Bundan önce yaptığımız testte birinci olan Anti Viral Toolkit Professional (AVP) virüs temizlerken bazı dosyalara zarar verdi. Daha iyi olabileceğini G-Data'nın Antivirüs Kit'i gösteriyor. Aynı AVP arama motorunda çalışmasına rağmen, son derece iyi bir kullanıcı arayüzü var.

Satın alma tavsiyesi:

Norton Antivirüs

Norton Antivirüs testi açık farkla birinci bildirdi. Tarama sonuçları en iyisi olmayabilir, ancak yazılımın kolay kullanımı, hızı ve On-Access modülü ile aldığı iyi notlarla oldukça etkileyici. Ayrıca test bittiği sırada birçok yeni özellik içeren 2000 sürümü de çıkmıştı, Norton Antivirüs 2000 de oldukça başarılı bir ürün gibi görünüyordu.

Ürün	Norton Antivirus	McAfee Virus Scan	Panda Platinum (PAV)
Version (Çıkış tarihi)	(NAV) 5.01.01 (2.8.99)	4.0.4038 (11.8.99)	6.08.02 (10.8.99)
Toplam not	Notu: 4,19	Notu: 3,76	Notu: 3,72
Fiyatı	36 \$	14 \$	54 \$
Üretici	Symantec	Network Associates (NAI)	Panda Software
İnternet	www.symantec.com	www.mcafee.com	www.pandasoftware.com
Güncellemeler	Yılda 5 Dolar İnternet'ten	Disket veya CD'den güncelleme öngörülmemiş	12 CD'ğin 250 Mark
Desteklenen işletim sistemleri	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT	Windows 3.1x, 95/98	DOS, Win 3.1x, 95/98, NT, OS/2
Virüs tanıma değerlendirme	96 Puan	96 Puan	89 Puan
Tarama süresi (temiz sistemde, dakika)	2 : 58	3 : 52	2 : 19
Boot virüsleri	97,44%	99,94%	94,88%
Dosya virüsleri	95,52%	99,43%	93,12%
Makro virüsleri	97,36%	99,61%	97,72%
Script virüsleri	45,36%	96,05%	91,00%
Polymorph virüsler	81,44%	87,84%	67,23%
Diğer hasar veren programlar	89,74%	89,21%	77,63%
Heuristic testi	11,33%	54,33%	24,22%
ITW virüsleri	99,08%	100,00%	99,54%
Yanlış alanlar	1	13	10
Virüs bekçisi değerlendirme	100 Puan	100 Puan	93 Puan
Script virüslerini yakalama	●	●	●
İnternet'ten bulaşabilme yolları	●	●	●
Kaynak tüketimi	2,71	4,77	4,96
Virüs temizleme değerlendirme	100 Puan	100 Puan	94 Puan
Dosya virüsleri: DOS / Windows (32 Bit)	92,50 % / 75,00 %	96,25 % / 100,00 %	95,00 % / 50,00 %
Office 95 / 97 makro virüsleri	100,00 % / 100,00 %	100,00 % / 100,00 %	100,00 % / 98,86 %
Hasar gören dosya sayısı	0	2	2
Teknik değerlendirme	98 Puan	78 Puan	63 Puan
Arşiv taraması	ARJ, LHA, ZIP	LHA, ZIP	ARJ, LHA, RAR, ZIP, rekursiv
Sıkıştırılmış dosyaların taraması	yok	ICE, LZExe, PKLite	LZExe, PKLite
Office 95 / 97'de makroların kalması	● / ●	● / ●	● / -
Boot-Disketi içinde / kurulumda / prog.	● (askd) / ● / ●	● (askd) / ● / ●	● (Boot özelliği yok) / ● / ●
Embedded-OLE-nesnelerin taraması	50%	75%	25%
Office 2000 uyumluluğu	100%	0%	0%
W95/CIH bellek tanınması	●, VXD ile	-	- , Çöküyor, Windows bozuluyor
Scheduler	Eğer çalışıyorsa Windows-Scheduler' kullanıyor	●, var ama Bug'li	Windows-Scheduler'ı kullanıyor
Virüs sözlüğü: türü / kalitesi	online, Program'da sadece liste var / iyi	sadece online / çok iyi	Listede az bilgi var / orta
Virüs notu	98 Puan	92 Puan	84 Puan
Ergonomi	80 Puan	75 Puan	82 Puan
İşlevsellik	80 Puan	78 Puan	83 Puan
Kaynaklar	84 Puan	69 Puan	71 Puan
Yorumlar	Testin birincisinde pek te hoş olmayan bir hata var: Virüs bekçisi sadece 6 defa virüs bulaştığına dair mesaj veriyor, programı da reklamla dolu	İkinci sırayı alan Virus Scan yüksek virüs tanıma ve temizleme puanlarıyla dikkati çekiyor, ancak bazı ek fonksiyonlarda Norton Antivirus'un gerisinde kalıyor.	Panda'da Web sayfaları için filtreler ve IP adresleri filtreleri faydalı özelliklerden bazıları, ancak hoş olmayan birşey de virüs bekçisinin, virüs bulduğunda tam ekran DOS penceresine geçmesi.

Antiviren-Kit (AVK)	AVG Antivirus System	Sophos Antivirus (SAV) 3.24AH	F-Prot for Windows
9.0.3 (11.8.99)	6.0.73 (11.8.99)	(11.8.99)	(FP-Win) 5.05c (13.7.99)
Notu: 3.72	Notu: 3.62	Notu: 3.55	Notu: 3.53
200 Mark	20 \$	50 \$	50 \$
G-Data	Grisoft	Sophos	FRISK
www.gdata.com	www.grisoft.com	www.sophos.com	www.datafellows.com
Haftalık internet güncellemeleri	İnternet'ten sınırsız (haftalık)	İnternet'ten 1 yıl boyunca, 12 CD's (aylık)	İnternet'ten 1 yıl boyunca, 4 CD
DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT	DOS, Windows 95/98, NT	DOS, Windows 95/98, NT	DOS, Windows 95/98, NT
100 Puan	83 Puan	98 Puan	100 Puan
3 : 49	1 : 20	2 : 00	1 : 15
99,87%	97,13%	99,53%	99,39%
96,06%	95,96%	98,19%	97,79%
96,40%	96,42%	97,62%	98,49%
79,50%	82,54%	90,27%	92,72%
84,90%	81,00%	85,86%	81,34%
91,84%	6,00%	53,42%	83,41%
71,12%	37,93%	17,33%	47,11%
100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
4	12	7	2
100 Puan	100 Puan	53 Puan	100 Puan
●	●	Önce konfig. dosyasını değiştiriyor	●
●	●	●	●
2,33	2,71	1,59	1,97
100 Puan	84 Puan	89 Puan	55 Puan
93,75 % / 75,00 %	76,25 % / 50,00 %	Ek programlar gerekiyor	96,25 % / 100,00 %
100,00 % / 100,00 %	97,44 % / 100,00 %	97,44 % / 100,00 %	100,00 % / 60,00 %
0	2	0	4
76 Puan	73 Puan	49 Puan	74 Puan
ARJ, LHA, RAR, ZIP, rekursiv	ARJ, RAR, ZIP, rekursiv	ARJ, RAR, ZIP, rekursiv	ARJ, ZIP, rekursiv
Diet, ICE, LZExe, PkLite, WWV	Diet, LZExe, PkLite, WWVpack	Diet, LZExe	Diet, ICE, LZExe, PkLite
● / kısmen	● / -	● / kısmen	● / problemli
● (CD) / ● / ●	- / ● / ●	- / - / -	- / - / -
50%	75%	75%	75%
25%	50%	25%	50%
-	-, Ancak virüs aktif olmuyor	-, Tarama sabit disklere buluşturuyor	●, Program açılışlarında (VXD)
●, ama tam değil	●, ama tam değil	●, ama tam değil	-
Program içinde / orta	Program içinde / iyi	online, Program'da liste var / orta	Ekstra-Programlar online / çok iyi
93 Puan	85 Puan	73 Puan	84 Puan
73 Puan	64 Puan	78 Puan	64 Puan
76 Puan	78 Puan	80 Puan	74 Puan
69 Puan	78 Puan	86 Puan	80 Puan
AVK biraz sorunlu: Bekçi güvenli çalışmıyor ayrıca haftalık güncellemeleri yüksek fiyatları rahatsızlık verici. Programın en büyük artlarından birisi Heuristic testindeki yüksek başarıyı.	Excel formül virüslerini temizleyemiyor; bekçi virüs bulunduğunda ve bu sırada DOS pencereleri açılınca ekran içeriğini oluşturamıyor. Ayrıca yüksek sayılabilecek miktarda hatalı virüs alarmı veriyor.	Sophos Sweep yerinde sayıyor. Programı daha önceki testimizdeki gibi aynı artı ve eksilere sahip. Heuristic testte virüslerin bulunma yüzdesi çok düşük, Polymorph virüslerinde ise tanıma yüzdesi yüksek sayılabilir.	FP-Win bazı dosyaları iki defa taramakta ve böylece tarama sonuçlarını yükseltmekte. Buna rağmen çok iyi bir tanıma yüzdesine sahip. Virüs temizlemede ise bozulan dosyaların sayısı yüksek sayılabilir.

Ürün	F-Secure Antivirus	Antiviral Toolkit Pro (AVP)	Inoculate-IT
Version (Çıkış tarihi)	(FSAV)4.05.1280 (9.8.99)	3.0.129 (7.8.99)	4.23 (29.7.99)
Toplam not	Notu: 3,33	Notu: 3,19	Notu: 3,13
Fiyatı	99 \$	30 \$	40 \$
Üretici	Data Fellows	Kaspersky / Labs Cons	CA Computer Associates
Internet	www.datafellows.com	www.avp.com	www.cai.com
Güncellemeler	İnternet'ten 1 yıl boyunca, 4 CD	İnternet'ten 1 yıl boyunca (haftalık)	İnternet'ten 1 yıl boyunca (aylık)
Desteklenen işletim sistemleri	DOS, Windows 3.1x, 95/98, NT	Windows 95/98, NT, Linux	DOS, Win 95/98, NT, Netware
Virüs tanıma değerlendirme	100 Puan	100 Puan	77 Puan
Tarama süresi (temiz sistemde, dakika)	3 : 09	3 : 10	2 : 26
Boot virüsleri	99,97%	99,97%	99,80%
Dosya virüsleri	98,34%	96,05%	94,97%
Makro virüsleri	96,94%	96,56%	98,92%
Script virüsleri	96,06%	76,16%	88,89%
Polymorph virüsler	85,26%	84,89%	92,00%
Diğer hasar veren programlar	95,78%	91,57%	72,10%
Heuristic testi	82,67%	69,18%	62,18%
ITW virüsleri	100,00%	100,00%	100,00%
Yanlış alarlar	5	2	32
Virüs bekçisi değerlendirme	49 Puan	85 Puan	50 Puan
Script virüslerini yakalama	-	●, Micro kurtarı haricinde	-
İnternet'ten bulaşabilme yolları	●	●	●
Kaynak tüketimi	2,31	2,31	2,11
Virüs temizleme değerlendirme	55 Puan	25 Puan	71 Puan
Dosya virüsleri: DOS / Windows (32 Bit)	96,25 % / 100,00 %	96,25 % / 75,00 %	96,25 % / 50,00 %
Office 95 / 97 makro virüsleri	100,00 % / 60,00 %	100,00 % / 30,00 %	80,00 % / 93,60 %
Hasar gören dosya sayısı	4	7	0
Teknik değerlendirme	92 Puan	72 Puan	77 Puan
Arşiv taraması	ARI, LHA, RAR, ZIP, rekursiv	ARI, LHA, RAR, ZIP, rekursiv	ARI, LHA, ZIP, rekursiv
Sıkıştırılmış dosyaların taraması	Diet, ICE, LZExe, PKLite, WW	Diet, ICE, LZExe, PKLite, WW	Diet, ICE, LZExe, PKLite, WW
Office 95 / 97'de makroların kalması	● / problemli	● / kısmen	● / ●
Boot-Disketi içinde / kurulumda / prog.	- / - / -	● (Linux) / - / -	- / ● / ●
Embedded-OLE-nesnelerin taraması	75%	50%	75%
Office 2000 uyumluluğu	75%	25%	0%
W95/CIH bellek tanınması	●, Program açılışlarında (VXD)	●, ama çok yavaş	- , Tarama sabit disk virüsüyor
Scheduler	●, ama tam değil	●, ama tam değil	●, ama tam değil, liste
Virüs sözlüğü: türü / kalitesi	Ekstra program ve online / çok iyi	Ekstra program ve online / çok iyi	Program içinde / orta
Virüs notu	75 Puan	74 Puan	69 Puan
Ergonomi	80 Puan	70 Puan	75 Puan
İşlevsellik	73 Puan	65 Puan	74 Puan
Kaynaklar	75 Puan	84 Puan	74 Puan
Yorumlar	FSAV gerci iki arama motoruna sahip ancak tarama sırasında tam 43 defa çıktı. Virüs bekçisi testin en düşük puanını almasına rağmen virüs tanımadı, özellikle de Heuristic testinde ve Script virüslerinde oldukça başarılı sonuçlar aldı.	AVP çoğunlukla sorun çıkıyor ve sınırlarını bozabiliyor. Virüs bekçisi sıkça kilitlemelere neden oluyor. Bu program virüs temizleme sırasında da dosyalara hasar verebiliyor. Programın en büyük avantajı Heuristic testinde.	Inoculate-IT küçük firma açları için ideal fonksiyonlar sunuyor. Ne var ki tarayıcı rakipleriyle baş edebilecek durumda değil. Sadece Polymorph virüslerinin tespitinde program en yüksek sonuçları almayı başardı.

NORMAN**avast!****değerlendirme
dışı
F/WIN**

Norman Virus Control (NVC) 4.70.29 (4.8.99)	Avast 32 3.0.162 (1.8.99)	F/Win32 1.85f (11.8.99)
Notu: 3.12	Notu: 3.06	
80 \$	65 Mark	50 Mark
Norman Data Defense Systems	ALWIL / Data Care Austria	Stefan Kurtzhals
www.norman.com	www.avast.com	www.cyberbox.de/fwin
İnternet'ten üç ay boyunca, 1 CD	İnternet'ten 1 yıl boyunca (aylık), 1 CD	İnternet'ten sınırsız (aylık)
DOS, Win 95/98, NT, OS/2	Windows 98/95, NT	Windows 95/98, NT
89 Puan	68 Puan	100 Puan
2 : 47	23 : 59 (Arşiv yavaş)	değerlendirme dışı
96,33%	96,38%	değerlendirme dışı
93,82%	88,94%	değerlendirme dışı
98,41%	92,76%	99,97%
92,33%	8,50%	değerlendirme dışı
56,77%	55,97%	100,00%
75,11%	9,33%	değerlendirme dışı
38,86%	12,11%	değerlendirme dışı
99,54%	99,09%	100,00%
9	3	0
100 Puan	62 Puan	değerlendirme dışı
●, BAT dosyaları dışında	sadece BAT dosyaları	değerlendirme dışı
●	●	değerlendirme dışı
1,71	2,11	değerlendirme dışı
25 Puan	91 Puan	100 Puan
87,50 % / 100,00 %	sadece CRC ile	değerlendirme dışı
100,00 % / 20,00 %	98,72 % / 100,00 %	100,00 % / 90,00 %
8	0	1
84 Puan	37 Puan	100 Puan
rekursif: ARJ, ZIP, LHA yok	ZIP	RAR, ZIP, rekursif
Diet, ICE, LZExe, PkLite	yok	yok
● / kısmen	● / -	● / ●
- / ● / -	- / - / -	değerlendirme dışı
50%	50%	75%
33%	0%	100%
●, Temizleme dahil	●, Program açılışlarında (VXD)	değerlendirme dışı
●, ama tam değil	Windows Scheduler'ı kullanıyor	yok
Liste programın içinde / orta	Liste programın içinde / orta	Program yardımı içinde ve online / iyi
77 Puan	64 Puan	değerlendirme dışı
63 Puan	73 Puan	82 Puan
66 Puan	71 Puan	89 Puan
74 Puan	84 Puan	89 Puan
NVC yıllardır aynı ve hatalı yüzüyle karşımıza çıkıyor. Virüs tanıma da halen ortalamanın altında seyrediyor.	Avast 32 virüs tanıma ve temizleme konusunda ilginç fikirlere sahip ancak bu eskiyen tarayıcı artık rakipleriyle baş edemiyor.	F/Win32 makro virüsleri söz konusu olduğunda hanka bir program ancak halen bellekte kalıcı bir virüs bekçisinin (VXD) eksikliğini hissettiriyor.

Nasıl Test Ettik?**Antivirüs
Programları**

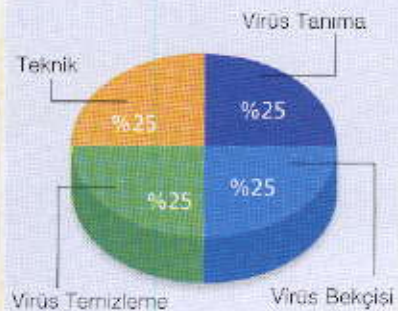
Ergonomi, işlevsellik ve kaynaklar gibi özel-
liklerin yanı sıra, beş basamaklı test süreci-
nin sonuçlarının değerlerini bir araya geti-
ren dördüncü bir değerlendirme kriteri
daha kullandık.

Virüs Tanıma (On-Demand Scanner):
Arama makinelerinin kalitesini test etmek
için programı yaklaşık 32 bin 400 virüs içe-
ren 480 bin dokümanda (7.1 Gbyte) tarat-
tık. Bir diğer nokta da, Polymorph virüsle-
rin ve Trojan'ların tanıma oranı. Heuristic
taramanın başarımını test etmek için de
programlar elimize geçtikten sonra çıkan
virüsleri kullandık.

Virüs Bekçileri / On-Access Scanner:
Testte virüs bekçisi program, virüs çeşitle-
riyle nasıl başa çıktığını göstermek zorun-
da. Boot virüsü bulaşmış bir disket için
alarm çalıyor mu ve bir sonraki Boot işlemi
için oluşacak tehlikeye karşı uyarıyor mu?
Ayrıca kaynak kullanımı da değerlendirmeye
alınıyor.

Virüs Temizleme (Disinfection): Test
edilen program, temizleme fonksiyonu-
nun gücünü göstermelidir. Burada sadece
ITW virüsleri göz önünde bulunduruluyor.
Bir dosya, virüs bulaşmadan önceki haline
döndüyse veya önemsiz farklılıklar göste-
rirse ve program veya doküman sorun çı-
karmazsa, tamamen tamir edilmiş de-
mektir.

Teknik: Not tekniğinde programın ARJ,
LHA, RAR ve ZIP sıkıştırma formatlarını re-
kursiv çalışması ve örneğin ARJ dosyası ola-
rak bağlanmış zip dosyalarında virüs ara-
ması gibi kriterlere bakılır. Makro virüsler
temizlenirken program Office 95/97'nin
kullanıcı makrolarını silmemelidir.

**Virüs Notunu Nasıl
Hesapladık?**

Linux İçin Antivirüs Yazılımı

Günümüzde Linux altında çalışması gerekenlerin aslında antivirüs yazılımına ihtiyacı yok. Çünkü az sayıdaki Linux virüsü neredeyse hiç yaygın değil. Ancak unutulmaması gereken nokta şu; dosya hakları ve kullanıcı konsepti virüs tarafından engellenmez, sadece yavaşlatılır. Çünkü çoğu yazılım "root" dizinine kurulmalı ve tüm erişim hakları burada geçerlidir.

Linux'un yanı sıra, Windows da bulunduruyorsanız, Windows antivirüs ürününün yanı sıra Linux için olanı da kullanabilirsiniz. Bir elin nesi var iki elin sesi var demişler. Daha fazla bilgi için <http://av-linux.w3.to>.

Virus Scan for Linux 4: Zaman ayarlı tarama

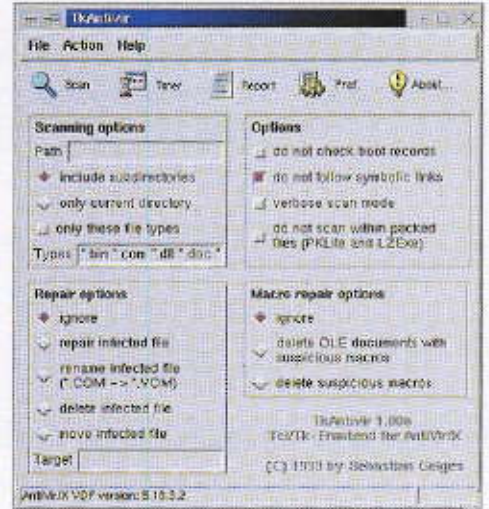
Program Dr. Solomon'un tarama makinesini içerir. Arşiv açıldıktan sonra, "install-uvscan" skripti yazılımı sorunsuz kurar. Programın kendisi "uvscan" ile çalıştırılıyor. Bu arada programın

(İngilizce) PDF kitapçığına bakmakta fayda var, çünkü "-h" parametresi tüm seçenekleri sağlamıyor. Virüs tarayıcının ZIP, GZ gibi arşiv dosyalarında yapabildiği listelemede "-unzip" seçeneği de eksik.

Yaklaşık 70 sayfalık el kitabı tüm parametreleri tanıtıyor ve örneğin virüs tarama işlemini sabitdisk üzerinde zaman ayarlı nasıl çalıştırabileceğinizi de anlatıyor. Sık kullandığımız değişkenleri "-load" veya "-config" ile çağırabileceğiniz metin dosyalarına kaydedebilirsiniz. Programın özel kullanımı için de para ödemek gerekiyor.

Antivir Version 5.18.3: grafiksel arayüzlü

README dosyası kurulum sürecini anlatıyor, değişkenler ise programın yardım fonksiyonunda tanımlanmış. Sık kullanılan değişkenleri bir metin dosyasına kaydedip "@<dosya>" ile okutabilirsiniz. Antivir arşiv dosyalarını okuya-

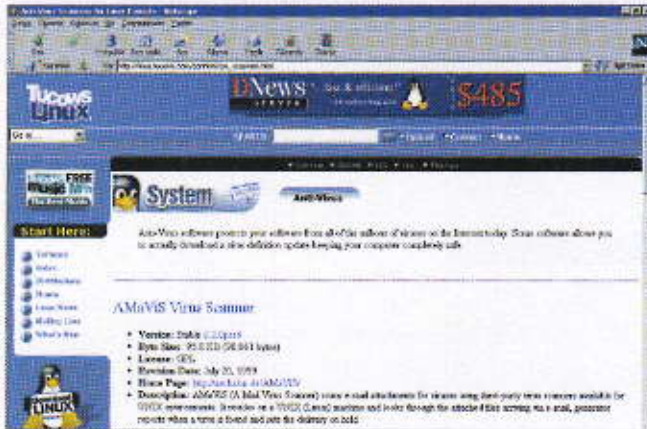
TK Antivir: Bu antivirüs programını rahat bir şekilde grafiksel arabirim üzerinden kullanabilmek için TCL/TK skript dili kurulmuş olmalı.

mayor: Bunları önce manuel veya skript aracılığı ile açmanız gerekiyor. Programın özel kullanımı ücretsiz.

Antivir'i Tk Antivir kullanıcı arabirimiyle (bkz. Ekran görüntüsü) komut satırından çok daha rahat kullanılır. Burada gerekli olan Linux dağıtımlarında zaten var olan TCL/TK skript dilinin kurulmuş olması.

Sweep Sürümü: 3.24: Kişisel kullanıma bedava

Bu antivirüs yazılımının değişik ticari UNIX dağıtımları ve ücretsiz BSD ve Linux sürümlerini bulmak mümkün. Program paketi virüs tarayıcı Sweep ve ağ kullanımı için düşünülmüş Interecheck Daemon'dan oluşur.

Tucows'un Linux bölümü Linuxberg'te antivirüs yazılımlarının yanı sıra Linux işletim sistemi için başka programlar da bulabilirsiniz.

Linux İçin Antivirüs Yazılımı

Program:	Fiyat:	Üretici	Internet	Sonuç
Virus Scan	Lisans başına 74 mark (25 PC'ye kadar)	Network Associates	www.nai.com	Virus Scan tüm önemli fonksiyonlara ve iyi bir dokümantasyona sahip. Özel kullanıcılar için ödeme zorunluluğu olan tek program.
Antivir/s	480 mark (Update yok); özel kullanımında bedava	H+B EDV	www.hbedu.com	Arşiv arama ve detaylı dokümantasyonu eksik. Tk Antivir'e üzerinden kullanıcı arabiriminin sunulması önemli bir avantaj.
Sweep	Özel kullanım, bedava Sophos şirket lisansı (25PC üstü) Lisans başına 80 mark		www.sophos.de	Arşiv arama ve sık kullanılan değişkenler için profil dosyası yok. Ancak bunların yerine ağ erişimi için Daemon var.
Antiviral Toolkit Po	Beta sürümü bedava Tam sürümler için fiyat henüz bilinmiyor	Kaspersky Lab	www.ayp.com	AvPyi kullanmak biraz daha detaylı. Ancak diğer programlardan çok daha fazla arşiv formatı destekliyor. Beta sürümü. Henüz hatasız değil.
F-Secure Antivirüs	330 mark (1 lisans), 1.760 mark (10 lisans)	Data Fellows	www.datafellows.com	Diğer ürünlere kıyasla daha az parametre sunar, diyaloglarının da düzeltilmesi gerek.

Yazılım "install.sh" skripti üzerinden kurulur. Sophos ana sayfasında detaylı ve PDF formatında yaklaşık 100 sayfa İngilizce doküman bulabilirsiniz.

Sweep, Antivir/ X gibi Run Time sıkıştırılabilir dosyaları (PkLite, Diet) dahili olarak arayabilir. Yeni sürümlerde arşivleri de taramak mümkün olacak. Sophos Sweep'in kişisel kullanımı için de para ödemek gerekmiyor.

Antiviral Toolkit Pro 3.0: Birçok arşivi destekliyor

AVP'nin de Linux sürümü var, ancak henüz Beta sürümünde. Kurulum manuel gerçekleşiyor; programı ve virüs veritabanını indirip aynı dizin altında açın. README.TXT dosyası dokümantasyonu içeriyor.

Kullanılabilir parametreleri "/Avp-Linux.help" ile görmek mümkün. AVP Linux'u çalıştırmadan önce kurulum dizinini değiştirmeniz gerekir. Arama dizinine (\$PATH) bir kayıt veya bir link USB/BIN hiçbir şeyi değiştirmez; AVP Linux ne anahtar dosyayı, ne de virüs veri bankasını bulabilir.

AVP pek çok arşiv tipini (ZIP, GZIP, TAR), MIME ve UUENCODE'un yanı sıra, Mail formatını (Unix mail, mbox, Netscape Mail) destekler.

AVP- Linux'u ve AVC dosyalarını yüklemek çok fazla zaman aldığı için, AVP Daemon (3.0 Beta 2) daha hızlı olmasını sağlıyor. Daemon çağrıldığında kuruluyor ve AVP Daemon Client'tan bir arama görevi alana kadar arka planda kalıyor.

Kernel 2.0.37 üzerindeki testte AVP Daemon'un Web üzerindeki beta sürümü Daemon süreci olarak kurulmadı. Ürün, Rus üreticisi tarafından geliştiril-

len yeni sürümünde sorunsuz çalışıyor.

F-Secure Antivirüs 4.04: Basit tasarlanmış

Genelde kurulum rutinindeki seçili ayarları Enter tuşu ile onaylamak yeterli. Program isterseniz "cron" -job yaratarak önceden ayarlanan zamanlı virüs taraması yapabilir. Update'ler de zaman aralı olarak otomatik çalışıyor.

Yaklaşık 30 sayfalık bir el kitabında (PDF) kurulum, parametreler ve Update gibi konularda kısıtlı bilgi verilmiş. Manuel Update'te işleyiş hakkında hiçbir mesaj hakkında bilgi verilmemiş.

F-Secure Antivirüs, Antivir/X veya Virus Scan'dekinden çok daha az parametre ile kullanılıyor. Program LZH-, ARJ- ve ZIP arşivlerini destekliyor; ancak AVP ve özellikle UNIX formatı olan TAR veya GZIP eksik.

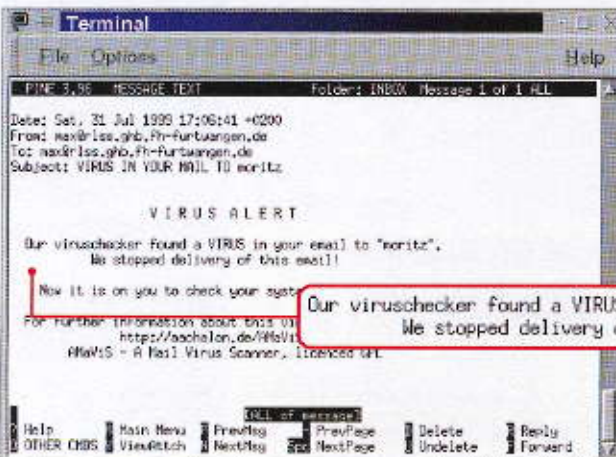
Sonuç:

DOS sürümünde Linux altında kullanılabilen virüslerle çalıştırsanız, pek çok parametreyi mutlaka bilirsiniz. Programlar Windows Partition'larını da güvenilir bir şekilde test ediyorlar. Özel kullanıcılar için özellikle ücretsiz H+B EDV Antivir ve Sophos Sweep programları cazip. AVP Linux çeşitli arşiv/sıkıştırma formatları desteği ile kendini gösteriyor.

Günümüzde Linux Server şirketler de virüs koruma konseptinin dışında değil: Samba veya FTP Server için AV-Guard veya AVP Monitor var, Amavis, virüslü ekleri gelir gelmez e-mail Gateway'i üzerinde yakalıyor.

Internet Gateway'iniz için komple bir paket arıyorsanız, Inter Scan Virus Wall önerilir. ☑

Amavis Mesajı: Mail ekinde virüs varsa, Server yazılımı Mail'in yolunu keser. Alıcıya resimdeki gibi bir uyarı mesajı gönderilir.

Linux Server'ı Korumak

Server (Samba veya FTP Server) üzerinde güvenli bir kontrol için şu programlar var:

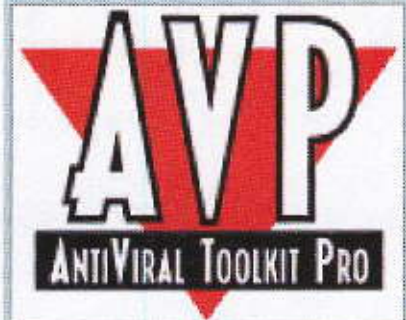
AV- Guard (Kernel 2.0.35'ten itibaren): Kernel modülü ve Daemon'dan oluşur. AV Guard dosyaları açarken, kapatırken veya her iki durumda da kontrol eder. Kernel 2.0.37 için "avguard" skriptinde "sync; insmod \$kmodule" satırını "sync; insmod -f \$kmodule" olarak değiştirmeniz gerekir.

Fiyatı: Antivir/x'in parçası olacak

Bilgi: H+B EDV

www.antivir.de

AVP-Monitor 0.1: 2.2'li Kernel'in bir Patch'i. AVP Monitörü Samba veya FTP Server için düşünülmüş. Konsept Audit

Daemon üzerinde gerçekleşir, süreçler Linux sisteminde protokolentir.

Fiyatı: Beta sürümü ücretsiz

Bilgi: Kaspersky Lab www.avp.ru

Amavis (A Mail Virus Scanner): Gelen e-mail'lerin eklerini kontrol eder. Bunun için, yazılım diğer Linux virüs tarayıcılarını çağırır. 0.2.0-6'ya kadar olan sürümlerde "sendmail" ve "qmail" Mail Transfer Agent (MTA) olarak desteklenir. Virüslü bir ek bulunduğu anda, program tüm Mail'in önünü keser ve alır, gönderici ve Administrator'a bu durumdan haberdar eder.

Fiyatı: Ücretsiz

Bilgi: Christian Bricart

www.aachalon.de/amavis

Inter-Scan Virus-Wall 3.0 Beta: Internet Gateway'ler üzerinde çalışır. Proxy'ler SMTP (e-mail), FTP ve www trafiğini kontrol ederler. PDF el kitabı Sun Solaris ve HP-UX üzerine kurulumunu anlatır. Pek çok adim Linux'la benzerlik gösterir. Kurulumdan sonra Ürünü Web arayabirimi üzerinden configure edin. 2.01 sürümü Red Hat 6.0'a uygun olmalı.

Fiyatı: Henüz belli değil

Bilgi: Trend Micro

www.trendmicro.com

Word Belgelerini Grafikle Süsleyin

Sütun, pasta ya da çizgi fark etmez; grafik kullanarak sıkıcı olan sayılar eğlenceli bir şekilde ifade edilebilir. Bu yazıda Microsoft Graph 97 ile grafik oluşturmayı ve inceliklerini bulabilirsiniz.

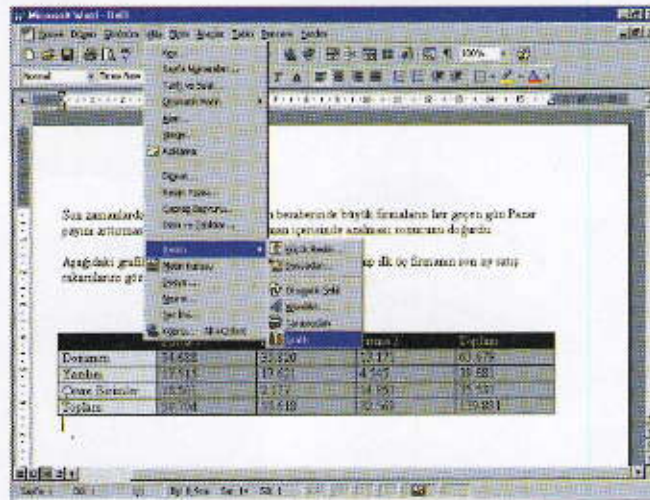
Kadir Tuztas ktuztas@chip.com.tr

Grafikler eldeki sayısal değerler kullanılarak, bunların resim haline dönüştürülmesi sonucunda ortaya çıkarlar. Excel'de hazırlanan tablolar, yine Excel'in kendi fonksiyonlarını kullanarak grafik haline dönüştürülebilir. Ama Word'de grafik oluşturabilmek için Microsoft Graph 97 yardımcı uygulamasına ihtiyaç duyulur.

Hazır tablo kullanarak grafik oluşturmak

Değerleri Graph içerisine girerek direkt olarak grafiğin etkilenmesini sağlayabilir ya da bir Winword tablosu içerisine girebilirsiniz. Her iki durumda da Graph'ı çalıştırmak için Ekle/Resim/Grafik komutunu kullanmalısınız. Eğer Graph çalıştırıldığı zaman doküman içerisindeki tablo veya tablonun bir kısmı seçili durumda olursa, seçilen veriler otomatik olarak kullanılacak ve bir sütun grafik içerisinde ekrana gelecektir. İsterseniz grafiğin görünümünü değiştirebilirsiniz. Eğer bir grafik düzenlenmek için açıldıysa, Graph grafiğin düzenlenmesi için değiştirilmiş bir menü çubuğu ve bir araç çubuğu sunar.

Bu grafik nesnesi üzerinde değişiklik yapmak için Ekle/Resim/Grafik komu-

Ekle/Resim/Grafik komutu kullanılarak tablodaki seçili alanda bulunan veriler grafik haline dönüştürülebilir. Ama hazır tablo bulunmasa dahi, yine bu komutla MS Graph 97 çalıştırılabilir ve veriler girilebilir.

**Tablo içerisine veri girmek
ve görüntülemek**

Grafik için gerekli yeni veriler Graph'ın tablo penceresi üzerinden girilebilir. Eğer Microsoft Graph çalıştırıldığı zaman ulaşabileceği değerler mevcut değilse, bu pencere içerisinde örnek bir tablo oluşturulur. Buradaki standart değerler yeni değerlerin nasıl girileceğini göstermesi açısından oldukça kullanışlıdır. Veri sayfası üzerindeki tüm değerleri, aynı Excel'de olduğu gibi, sol üst köşede bulunan gri alana tıklayarak seçebilir ve daha sonra [Del] tuşuna basarak hepsini aynı anda silebilirsiniz.

Eğer Graph metin içerisinde seçilen tablo hücrelerindeki değerleri yorumlayamazsa, yani bu değerler grafik tablosu yapısı ile uyumsuzluk gösterirse, Graph tablosu içerisinde yine örnek olarak verilen değerler kullanılacaktır. Bu durumda fazladan birkaç işlem yapmak gereklidir. İlk olarak yorumlanamayan Word tablo-

Özetle...

- MS Graph 97 Word metinlerini nasıl grafiğe dönüştürüyor?
- Grafik tabloları hakkında bilmeniz gerekenler
- MS Graph ile grafikler nasıl düzenleniyor?

tunu kullanabilir veya metin içerisindeki grafiğe iki kere tıklayabilirsiniz. Bunların yerine, seçili olan bir grafik nesnesine farenin sağ düğmesi kullanılarak tıkladığı zaman, açılan nesne menüsü üzerinden grafiği direkt Word penceresi altında düzenlemeyi sağlayan ve Graph penceresini açan komutları kullanabilirsiniz. Graph, grafiğin yanında kendine ait bir pencere içerisindeki tabloda grafik oluşturulurken kullanılan sayıları gösterir. Eğer bu tablo penceresinin görünmesini istemiyorsanız, Microsoft Graph araç çubuğu üzerinde bulunan Veri Sayfası Görüntüle düğmesine tıklayın.

Winword, grafikteki verilerin Word tablosu içerisinde alınması sonucu doküman içerisinde hazır bulunan verilerin grafik olarak görüntülenmesini sağlıyor. Bir Winword tablosu içerisinde grafikte kullanılması gereken verileri seçerek ayırabilirsiniz.

sunun tamamını veya bir bölümünü seçin, kopyalayın ([Ctrl]+[C]) ve daha sonra Graph penceresine geri dönün. Graph penceresinde tabloyu açın ve içerisinde bir hücreyi fare ile tıklayarak seçtikten sonra daha önce kopyalamış olduğunuz Word tablosundaki değerleri Graph tablosu içerisine yapıştırın ([Ctrl]+[V]). Eğer kopyalanan tablo satır ve sütun isimlerini de içeriyorsa, yapıştırmak için en sol üst köşedeki hücre-

için ilk olarak istediğiniz hücreye tıklayın ve değerleri yazın. Veriyi girdikten sonra başka bir hücreye tıklayabilir veya [Enter] tuşuna basarak alttaki hücreye geçebilirsiniz. Eğer girilen sayı uzunsa, hücrenin genişliğini istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Fare imlecini istediğiniz sütunun başlığına taşıyın ve sağındaki dikey çizgiye tıklayarak genişliği kendi istediğiniz doğrultusunda değiştirin. Bunun haricinde, Biçim/Sütun Genişliği komu-

uyacaktır. Başka programlarla etkileşimli olarak çalışma konusunda da Graph uygun bir araç olduğunu kanatıyor. Verileri Graph içerisinde kullanmak için panoya kopyalanan verileri Düzen menüsünü kullanarak yapıştırmak gerekmiyor. Bunun haricinde, elinizde bulunan çeşitli veri gruplarını da Graph içerisine ekleyebilirsiniz. Graph, veri sayfasına sorunsuz olarak ekleyebileceğiniz birçok tablo biçimi destekler. Bunun haricinde, virgül veya sekmeler ile ayrılmış olan metin dosyalarındaki verileri de sorunsuz olarak kullanabilirsiniz.

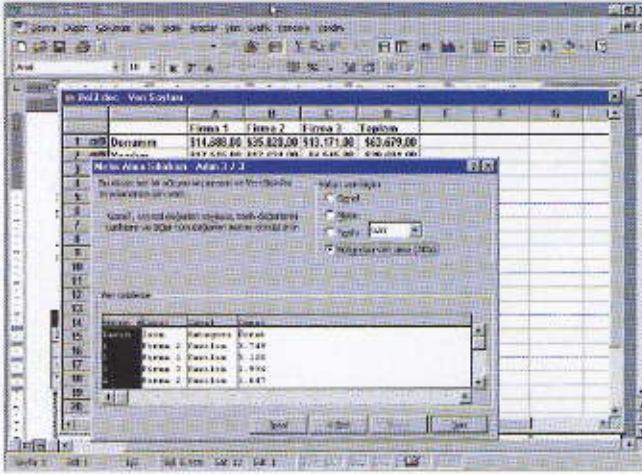
Tablo içerisine dışarıdan veri almak için ilk olarak verinin eklenmesini istediğiniz hücreyi seçin ve daha sonra Düzen/Dosya Al komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinden içerisindeki verileri kullanmak istediğiniz dosyayı seçin. Burada seçilen dosya türüne bağlı olarak içerisindeki verileri seçme yöntemi değişiklik gösterecektir. Eğer dosya içerisinde birçok tablo veya çalışma sayfası bulunuyorsa, Graph bunlardan sadece bir tanesini gösterecektir.

Tablolar ile çalışırken tüm sayfanın veya sayfa üzerinde sadece belirli bir aralığın alınmasını sağlayabilirsiniz. Ekranaya gelen Veri Seçeneklerini Al penceresi üzerindeki Aralık kutusunu kullanarak grafik içerisine eklemek istediğiniz alanın ismini veya B3:D5 biçiminde koordinatlarını girebilirsiniz. Eğer bir metin dosyası eklemek gerekirse, Metin Alma Sihirbazı otomatik olarak çalışacak ve veri türlerinin belirlenmesi, sütunların seçilmesi gibi işlemlerin çok daha rahat yapılmasını sağlayacaktır.

Elinizde bulunan tabloya her zaman veri girmek mümkündür. Yeni satır veya sütunlar girebilmek için söz konusu olan sütun veya satırı seçin ve Ekle/Hücreler komutunu çalıştırın. Eğer alanların üzerinde sütun veya satır başlıklarında bir veya daha fazla satır veya sütun seçtiyseniz, Graph seçili olan eleman sayısı kadar ekleme yapacaktır.

Eğer hiçbir hücre seçmediyseniz veya seçilen alan yetersiz olursa, ekrana gelen Ekle penceresini kullanarak tüm bir satır veya sütun eklenmesini veya seçili olan hücrelerin sağ veya aşağı taşınmalarını sağlayabilirsiniz. Hücreleri silmek için de gerekli hücrelerin seçilmesi ve [Del] tuşuna basılması yeterli olacaktır. Eğer fare ile çalışmak daha rahat geliyorsa, tüm bu

Tablo başlık alanına bir kere tıklayarak tüm tabloyu seçebilir ve [Del] tuşunu kullanarak da tüm verileri silebilirsiniz. Artık tablo yeni veri girmek veya dışarıdan almak için hazır.

yi seçin. Eğer kullanmak üzere büyük bir tablonun sadece bir kısmını seçtiyseniz, bunu yapıştırmak için tablonun ilk satır ve sütununu boş bırakmalı ve verileri girmeye A2 hücresinden başlayarak aşağı doğru devam etmelisiniz.

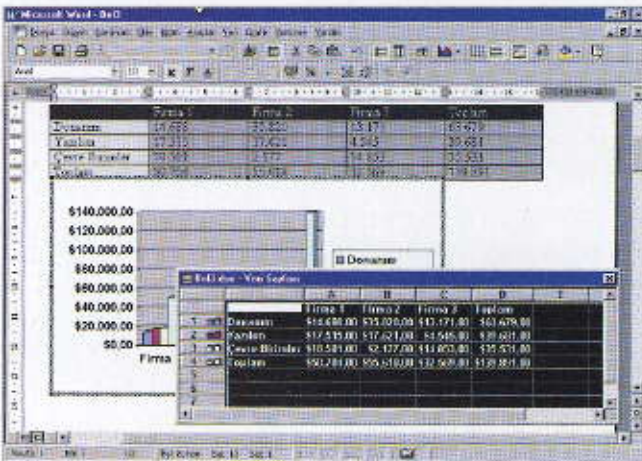
Tablo penceresi numaralandırılmış satır ve harfler ile isimlendirilen sütunlara bölünmüştür. İlk satır (1) ve herhangi bir karakter ile isimlendirilmemiş ilk sütun, grafik üzerindeki eksen ve öğelerin isimleri için ayrılmışlardır.

Grafik üzerinde görüntülenmek istenen değerler ilk satırın hemen altından ve ilk sütunun hemen sağındaki sütundan itibaren girilmelidir. Veri girmek

tumu da kullanabilirsiniz. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde sütun genişliğini ister rakam olarak girebilir, ister En Uygun düğmesine tıklayarak sütunun gereken genişliğe otomatik olarak ayarlanmasını sağlayabilirsiniz.

Word grafiklerine dışarıdan veri almak

Bir tablo hesap programı olmayan Graph, sadece tablolar halinde verileri daha rahat biçimlendirmek için kullanılan bir ek uygulamadır. Bu nedenle, en fazla kullanılabilir hücre sayısı 4000x4000 ile sınırlıdır. Eğer bu sınır aşılacak olursa, Graph bu konuda sizi

Metin dosyalarından veri alınırken çalışan Metin Alma Sihirbazı penceresinde alanların nasıl yorumlandığı ve ayrıldığı görüntülenir. Sihirbazı kullanarak bazı sütunların kullanılmasını engelleyebilirsiniz.

işlemleri sağ tıklama sonucu açılan nesne menüsünü kullanarak gerçekleştirebilirsiniz.

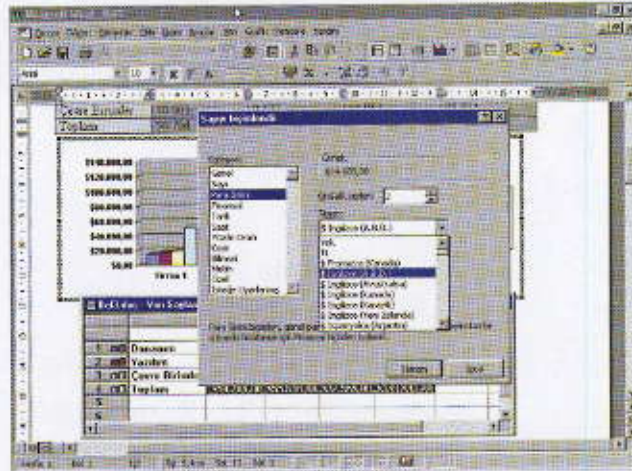
Satır, sütun ve hücreleri biçimlendirmek

Grafığın oluşturulması esnasında, tablonun içerisinde çeşitli verilerin bulunduğu satırlardan faydalanılır ve bu verilerin tümü aynı renklerde ve dolgu türünde görüntülenirler. Graph grafik içerisine eklenen (Düzen/Dosya A1) yeni tablolardaki boş satırların önemli olduğunu varsayarak, bu satırları kullanıp grafik üzerinde gereksiz ve grafiği bozan değişiklikler yapar. Bu nedenle boş satırları seçin ve silin.

Graph, tablonun en üst satırındaki girişleri grafik içerisinde yatay bölüm araçları olarak kullanırken, ilk sütundaki girişleri de grafiğin yanında grafikte kullanılan renklerin tanımları olarak ekrana gelir (Gösterge). Graph, sütunları kişilere göre düzenlenmiş bir satış tablosunun grafiğinin X ekseninde satıcıların isimlerini ekrana getirirken, satılan ürünleri farklı renklerde gösterir ve renklerin tanımladıkları ürünler de grafiğin yanında Gösterge kutusu içerisinde ekrana gelir. Varsayılan bu düzenleme tablo yapısına uymak zorunda değil, eğer isterseniz ürünlerin X ekseninde görüntülenmesini de sağlayabilirsiniz. Bunun için araç çubuğu üzerinde bulunan Sütuna Göre düğmesine tıklayabilir veya Veri/Sütundaki Seriler komutunu kullanabilirsiniz.

Tablo içerisinde kullanılan tüm verilerin görüntülenmesi her zaman gerekli olmayabilir. Bir satır veya sütunun görüntülenmesini engellemek için, o satır veya sütunun başlığına iki kere tıklayabilir veya Veri/Satır/Sütun Dışla komutunu kullanabilirsiniz. Kapatılan satır veya sütunlar gri renkte görüntülenirler. Sütun başlığına tekrar iki kere tıklandığı zaman, sütun görünür olacaktır.

Tablo penceresi içerisindeki görünüm seçenekleri sınırlıdır. Biçim/Yazı Tipi komutu kullanılarak yazı tipi üzerinde yapılan değişiklikler tüm tabloyu etkiler. Tablo içerisindeki tüm hücrelerdeki yazı tipi düzenlenmesi esnasında, grafik bu değişiklikten etkilenmeyecektir, seçili olan hücrelerdeki sayı biçimindeki düzenlemeler bu değerlerin grafik üzerindeki görüntülerini de değiştirir.

Sayıların görünümünü değiştirmek için söz konusu olan hücreleri seçin ve Biçim/Sayı komutunu veya nesne menüsü üzerindeki Sayı komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerindeki Kategori listesinden uygun olan sayı, tarih veya özel görünümünden birini seçebilirsiniz.

Kullanılan grafik türünü değiştirmek

Grafik üzerindeki değerlerin görünümünü tablo penceresi üzerinden değiştirebileceğiniz gibi, doğrudan grafik üzerindeki nesneyi seçerek de istediğiniz düzenlemeleri yapabilirsiniz. Grafik görünümünü üzerinde istediğiniz değişiklikleri daha rahat yapabilmek için ilk olarak Veri Sayfayı Görüntüle düğmesine tıklayarak tablo penceresini kapatın.

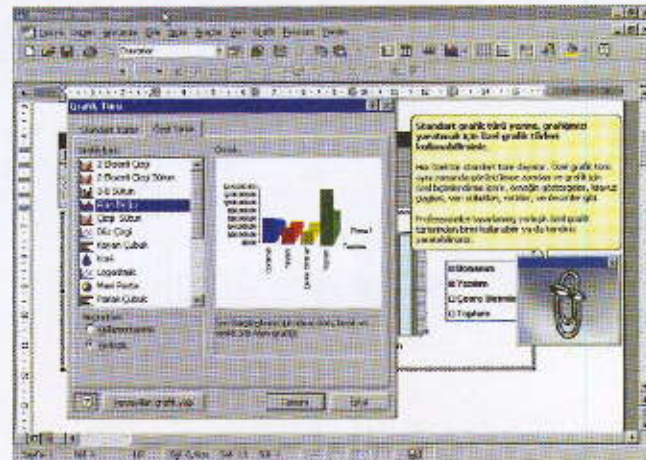
Grafik ilk olarak varsayılan görünümde, yani üç boyutlu sütun grafik biçiminde ekrana gelir. Grafik türünü en rahat alt menüsünde 18 farklı tür bulunduran Grafik Türü düğmesine tıklayarak değiştirebilirsiniz. Buradaki herhangi bir seçeneğe tıklandığı zaman, grafik görünümü otomatik olarak değişecektir. Grafik/Grafik Türü komutu ile açılan pen-

cere üzerindeki seçenekleri kullanarak kendinize has, istediğiniz doğrultusunda yeni grafikler oluşturabilirsiniz.

Grafik Türü penceresini kullanarak sadece aktif görünümü değiştirmekle kalmaz, aynı zamanda bundan sonraki grafiklerde kullanmak için varsayılan grafik türünü Varsayılan Grafik Yapı düğmesine tıklayarak değiştirebilirsiniz. Eğer genelde hemen hemen aynı veri türleri ile çalışıyorsanız, varsayılan grafik türünü kullanım amacınıza göre değiştirmek oldukça kullanışlı bir yöntemdir.

Özel olarak hazırlanan grafik türleri Özel Türler kartı üzerinde bulunur. Bu sayede grafikler amacına en uygun şekilde baştan düzenlenebilir. Eğer özel tanımlı grafik türleri arasına kendi oluşturduğunuz yeni türleri eklemek isterseniz, ilk olarak açık olan doküman içerisindeki grafiği düzenleyin. Daha sonra Grafik Türü penceresinde bulunan Özel Türler kartı üzerindeki Seçim Türü kutusundaki Kullanıcı Tanımlı seçeneğini işaretleyin. Daha sonra Ekle düğmesini tıklayarak açılan pencere üzerinden grafik için bir isim ve açıklama girmelisiniz. Para birimi, yüzde biçimi veya binlik ayırımı bi-

Tablo penceresinde sayı ve yazı tipi biçimleri değiştirilebilir. Yazı tipi tüm tabloyu etkilerken, grafik üzerinde bir değişiklik yapmıyor. Sayı biçimi üzerinde yapılan değişiklik direkt olarak grafiğe yansıyor.

Grafik Türü penceresi üzerinden, hazırlanmış olduğunuz grafiği kullanıcı tanımlı bir grafik türü olarak kaydedebilir, hatta bunu ileride Varsayılan Grafik Türü olarak kullanabilirsiniz.

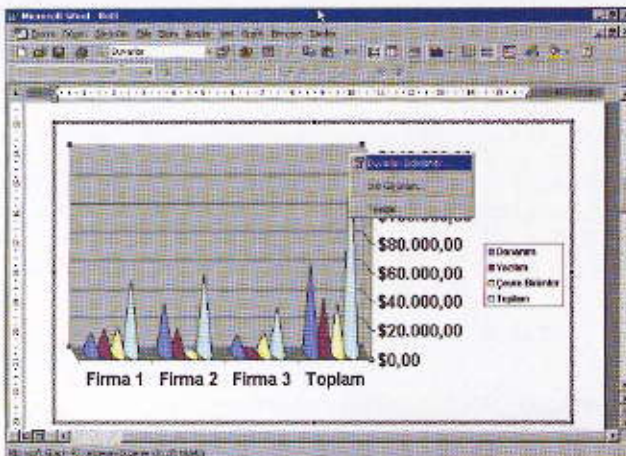
çini gibi özel sayı biçimleri, düğmeler halinde Biçimlendirme araç çubuğu üzerinde bulunurlar.

Word içerisinde grafik düzenlemek

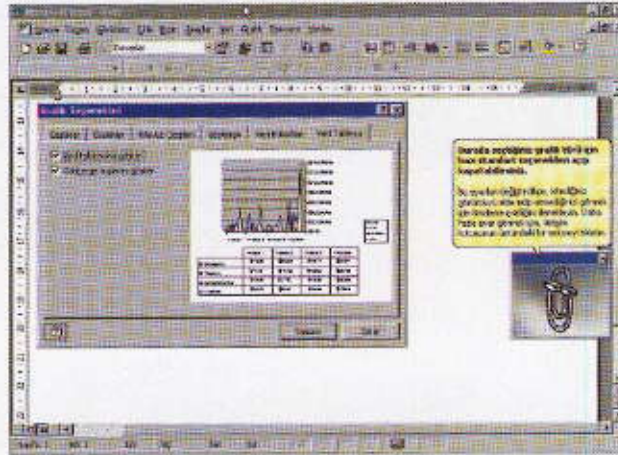
Grafik içerisinde belli bileşenlerin görünümü direkt olarak Winword altında değiştirilebilir. Grafik nesnesini büyütme veya küçültme için farenin sol düğmesini kullanarak taşıma noktasına tıklayın ve taşıyın. Kenarlar, köşeler ve grafik içerisindeki yazılar gibi bileşenler otomatik olarak yeni büyüklüğe göre değişeceklerdir.

Bir bileşen görünümünde değişiklik yapmak için, ilk olarak söz konusu olan bileşen farenin sol düğmesi kullanılarak seçilmelidir. Sadece seçildikleri zaman üzerinde seçildiklerini gösteren kareler oluşan bileşenleri taşıyabilir veya büyüklüklerini değiştirebilirsiniz. Art arda devam eden grafik bileşenlerini daha rahat seçebilmek için klavye üzerindeki yön tuşlarını da kullanabilirsiniz. Veri serilerinin seçiminde ise özel bir durum oluşur ve sadece bir tane seri seçildiği zaman o seriye ait tüm veri grupları da otomatik olarak seçilirler. Sadece bir tane seriyi seçmek için ise o seri üzerine bir kere daha tıklanması gereklidir.

Grafik bileşenleri üzerinde değişiklik yapmak için (mesela yazılar üzerinde), onu seçin ve Biçim veya nesne menüsü içerisinde Yazı Tipi komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinden de yazı tipi özelliklerini düzenleyin. Seçili bileşen ile ilgili biçimlendirme komutları farenin sağ tuşu ile açılan nesne menüsü üzerinde de bulunur. Nesne menüsü üzerinde temel görünüm özellikleri bulunmasına rağmen, tüm seçenekler mevcut değildir.

Grafik içerisindeki bileşenleri farenin sol düğmesini kullanarak seçebilir ve açılan biçimlendirme iletişim pencerelerini kullanarak istediğiniz değişikliği yapabilirsiniz.

Seçili olan bileşeni biçimlendirebileceğiniz pencereyi açmanın en hızlı yolu, bileşen üzerine iki kere tıklamak veya [Ctrl]+[1] tuş kombinasyonunu uygulamaktır.

Grafik eksenine iki kere tıkladığınız zaman üzerinde beş tane kart (Desenler, Ölçek, Yazı Tipi, Sayı, Hizalama) bulunan Eksen Biçimlendirme penceresi ekrana gelecektir. Bunlar haricinde, duvarlar, göstergeler, açıklamalar ve veri serileri gibi grafik bileşenlerini kendi özel biçimlendirme pencerelerini kullanarak düzenleyebilirsiniz.

Grafik görünüm seçeneklerini değiştirin

Grafik genel görünümü için, Graph özel seçenekler sunar. Seçili olan eksenlerin görüntülenmesi ve kapatılması için Grafik/Grafik Seçenekleri komutu ile açılan pencere üzerindeki Eksenler kartındaki seçenekleri kullanabilirsiniz.

Grafik daha anlamlı ve başarılı olması için Başlıklar kartı üzerinden grafik ve eksenler için isimler atayabilirsiniz. Eksenlerin haricinde grafik verilerini de istediğiniz doğrultusunda tanımlayabilirsi-

Grafik sonuç olarak nasıl görüntüleneceğini Grafik Seçenekleri penceresi üzerinden tanımlayabilirsiniz. Bazı seçenekler araç çubuğu üzerinde de bulunmasına rağmen, iletişim penceresi daha detaylıdır.

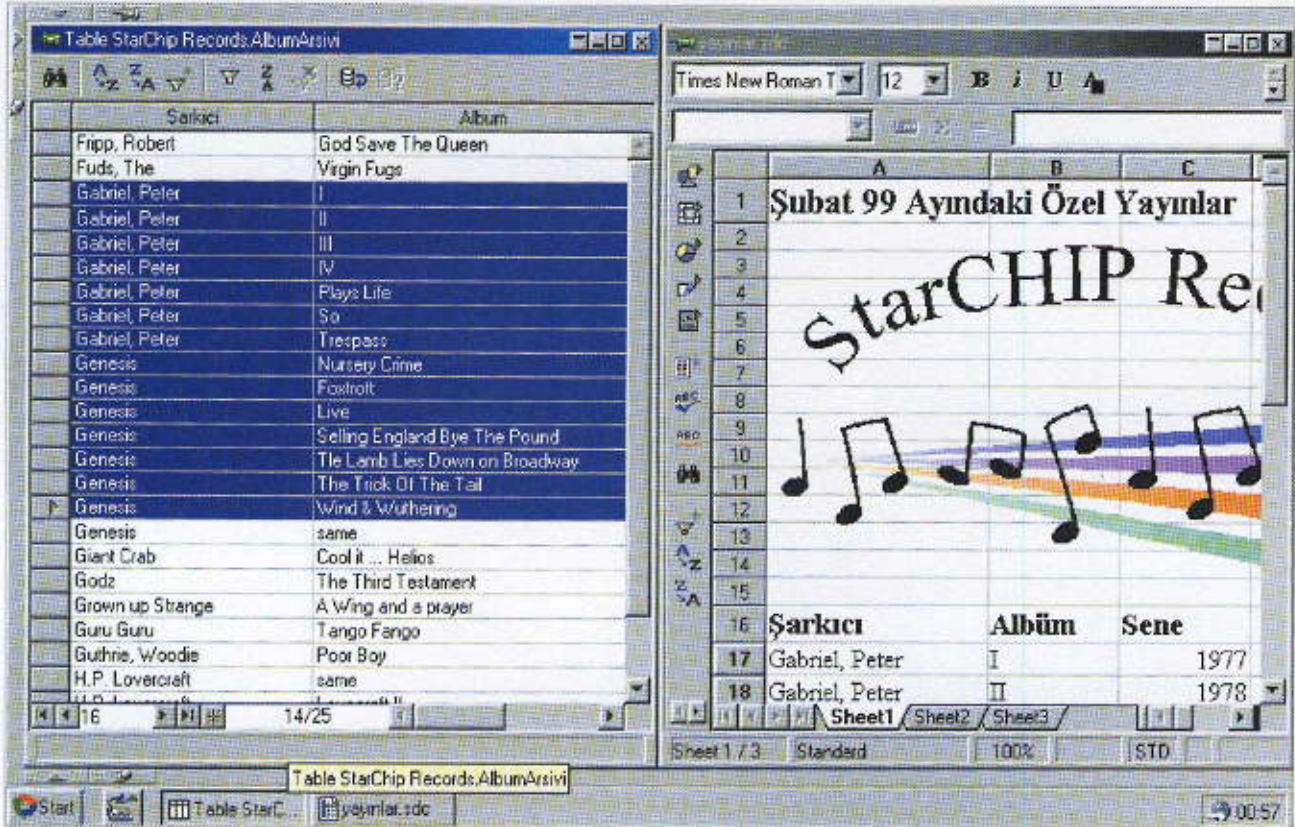
niz. Bu seçenek Veri Etiketleri kartı üzerinde bulunuyor. Bu şekilde grafik tırnıne bağlı olarak beş adede kadar farklı etiket seçebilirsiniz.

Belirli veri noktalarını daha rahat ayırt edilebilecek şekilde de tanımlayabilirsiniz. Bunun için veri noktası üzerine farenin sol düğmesini kullanarak iki kere tıklayın ve Veri Etiketleri kartı üzerinde bulunan Veri Etiketleri başlığı altından istediğiniz seçeneği işaretleyin. Aynı şekilde Gösterge'yi de Grafik Seçenekleri penceresi üzerinde bulunan Gösterge kartı üzerinde bulunan seçenekleri kullanarak kapatabilir veya görüntülenmesi gereken yer değiştirebilirsiniz. Grafik ile beraber veri tablosunun da görüntülenmesi için Veri Tablosu kartı üzerinde bulunan "Veri Tablosunu Göster" seçeneğinin işaretlenmiş olması gereklidir.

Grafik bölümlere ayıran kılavuz çizgilerini üzerlerine tıklayarak seçebilir veya Grafik Seçenekleri penceresi üzerinde bulunan Grafik Seçenekleri kartını kullanarak gerekli düzenlemeleri yapabilirsiniz.

Gerek görüntüm, gerek anlatım yönünden çok zengin olan 3B grafikler ile ilgili özel ayarlara ise Grafik/3-B Görünüm komutu ile ulaşabilirsiniz. 3-B Görünüm penceresini ortasında bir önizleme penceresi bulunur. Perspektif görünümünü düzenlemek için, Eksenler Dik Aç seçeneğindeki işareti kaldırmalısınız.

Eğer grafik görünümünü kendiniz belirlemek isterseniz, ilk olarak grafik üzerine ve daha sonra farenin sol düğmesini kullanarak seçim noktalarından birine tıklayın. Şimdi fare imlecini artı işaretine dönüştürcektir. Artık fare kullanarak grafiği istediğiniz yönde çevirebilir ve bunun etkisini direkt olarak grafik üzerinde anında görebilirsiniz.

Tamamen Eksiksiz Bedava Ofis Paketi

Chip, pratik örnekler kullanarak ücretsiz ofis paketinin neler yapabileceğini gösteriyor. Star Office'in kullanışlı fonksiyonları ile işyerindeki çalışmalarını hızlandırın.

Kadir Tuzlas - ktuzlas@chip.com.tr

işte cazip bir teklif: Ücretsiz olarak dağıtılan bir yazılım, işyeri için gerekli olan tüm görevleri yerine getirebiliyor. Star Office kısa bir süreden beri sadece kişisel kullanım için değil, aynı zamanda işyeri kullanımları için de Internet'ten ücretsiz olarak yüklenebiliyor. Chip, ücretsiz olarak dağıtılan ve Microsoft'a alternatif olarak kullanılabilecek olan StarOffice paketini işlerinde kullanmak isteyenler için yedi adımdan oluşan bir hızlı kurs sunuyor: İş yazışmaları için mektup oluşturmayı, hesaplama yapmayı, e-mail göndermeyi, işlerinizi zamanlamayı ve veritabanı ile çalışmayı öğreneceksiniz. Bunun haricinde, satış rakamlarını analiz etmeyi, Internet bağlantısı kurmayı ve özel bir Homepage tasarlamayı göreceksiniz.

Diğer ofis paketlerinden farklı olarak Star Office modülü diğer uygulamaları da kapsıyor. Metin, zamanlama veya Internet verisi olması fark etmez, belge her zaman ön planda bulunurken. Çalışma ortamı, yapılan işe göre kendini değiştiriyor.

1. Adım: Yazı masasını etkili olarak düzenlemek

StarOffice çalıştırıldığı andan itibaren üzerinde çalışabilen iki tane masaüstü sunar: Bunlardan biri programın kendine ait olan masaüstü ve ikincisi de işletim sistemi arayüzünün bir suretidir. İkinci arayüz işletim sistemi ile yapılan hemen hemen tüm işlemlerin, mesela sürücüler üzerinde bir dosya aramak veya Denetim Masası'ndan ayarları değiştirmek

Özetle...

- Büro içi ve büro dışı yazışmalar için şablonlar oluşturmak
- StarOffice veritabanı özelliklerini kullanarak arşiv oluşturmak
- StarOffice ile takım çalışması, Internet bağlantısı ve E-posta ayarları

tirmek gibi, StarOffice altından direkt olarak kullanılabilmesini sağlar. Bunlar haricinde, istediğiniz her klasörü StarOffice-Explorer penceresinden, üzerine farenin sağ tuşu ile tıklayınca açılan nesne menüsü içerisindeki Desktop özelliğini aktif hale getirerek masaüstü olarak kullanabilirsiniz. Programa ait masaüstünü görüntülemek için görev çubuğu üzerinde bulunan masaüstü simgesine farenin sol tuşu ile tıklamak yeterlidir. Bunun için farenin tuşunu bir süre basılı tutun. Program arayüzünü kendi istekleriniz doğrultusunda nasıl düzenleyebileceğinizi yazının ileriki bölümlerinde bulabilirsiniz.

Eğer çalışırken işinizle ilgili önemli zamanları (Yazı teslim tarihleri, randevular gibi) kaçırmak istemiyorsanız, ilk olarak zaman yönetimini çalıştırmanız gereklidir. Bunun için Explorer penceresindeki StarSchedule modülü üzerine sağ tuşla tıklayın ve Properties/Settings kartı üzerindeki "Start StarSchedule with StarOffice" seçeneğini işaretleyin.

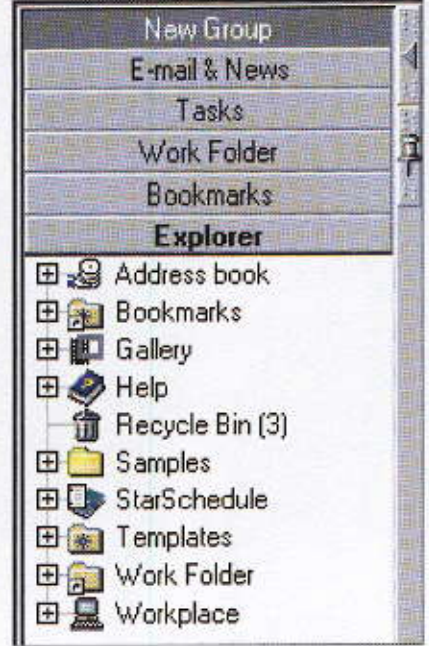
2. Adım: Mektup şablonları oluşturmak

Bir mektup hazırlamanın en kolay yolu StarOffice ile beraber gelen şablonları kullanmaktır. Bu şablonlar içerisinde hazır bir arayüz, veri alanları, yer tutucular ve standart metinler bulunur. File/New/From Template komutunu

çalıştırın ve açılan New penceresi üzerindeki Categories listesinden Business Correspondence ve Templates listesinden de Contemporary Business Letter şablonunu seçin.

Kontrol için View menüsü içerisindeki Text Boundaries, Field Shadings ve Nonprinting Characters seçeneklerini işaretleyin. Gri renkle seçili olan alanlar mesela tarih gibi alan komutlarını gösterirler. Bu tarz komutları Insert/Fields/Other komutu ile açılan Documents kartı üzerinden ekleyebilirsiniz. Eğer seçili alan köşeli parantezler arasında kalıyorsa, bu alan mesela adres gibi bir veri tabanı alanını ifade eder. Veri tabanı alanlarını da Insert/Fields/Other açılan penceredeki Database kartı üzerinden oluşturabilirsiniz. Yer tutucular, parantez içindeki renkli yazıları Insert/Fields/Other/Functions/Placeholder/Text komutu ile eklenebilen manuel giriş alanları olarak tanımlarlar.

Mail Merge için gerekli veri tabanı alanları ise, Insert/Fields/Other/database/Typ.Mail Merge Field üzerinden eklenebilir. Database Selection kutusu içerisindeki Address Book altında bulunan Address tablosuna iki kere tıklayın. Bu sayede içerisindeki alanları Insert düğmesine tıklayarak kullanabileceğiniz bir liste açılacaktır. Eğer metin içerisinde bazı paragraflar zor okunuyorsa,

Hızlı ulaşım: Star Office Explorer penceresi üzerinden tüm Office işlevlerine ulaşılabilir.

sayfa görünüm boyutunu değiştirmek için View/Zoom komutunu çalıştırın veya durum çubuğu üzerinde bulunan yüzde simgesine iki kere tıklayın.

CHIPucu: Uzun sürecek bir çalışmaya başlamadan önce Tools/Options/General altındaki "Automatic save every" seçeneğini işaretleyin ve bir kaydetme zamanı girin. Bu sayede Office açık olan belgeleri belli zaman aralıklarında kaydedecektir.

İşlemleriniz Daha Kolay

Microsoft Office ile çalışmaya alışkın olanlar, henüz yeni tanışılan StarOffice arayüzü ile zorlanmadan çalışabilirler. Chip, StarOffice kullanımı ile ilgili sık sorulan soruları yanıtlıyor.

Çalıştığım diğer programlara nasıl ulaşabilirim? StarOffice, çalıştırdıktan sonra tüm pencereyi kaplıyor ve StarOffice ne küçültülebiliyor, ne de taşınabiliyor.

Cevap: Hem Başlat menüsü hem de o an çalışan tüm uygulamalar StarOffice görev çubuğu üzerinde görüntülenirler. [Ctrl]+[Shift]+[I] tuş kombinasyonu veya View/Integrated Desktop komutu kullanılarak normal Windows pencere sistemine geçebilirsiniz.

Yardım sihirbazı çalışma alanını küçültüyor. Ne yapılabilir? Yardım sihirbazı Help/Help Agent komutu ile kapatılmasına rağmen, çeşitli işlemler sırasında otomatik olarak ekrana geliyor.

Cevap: Araçlar/Options/General/Other penceresindeki Help Agent başlığı altındaki "Start automatically" seçeneğindeki işareti kaldırarak yardım sihirbazını devamlı olarak kapatabilirsiniz.

İki belgeyi aynı anda nasıl düzenleyebilirim? Yeni bir belge oluşturulması veya açılması esnasında eski çalışma alanı otomatik olarak kapanıyor.

Cevap: Açılış sırasında [Ctrl] tuşu basılı tutulacak olursa, StarOffice yeni bir görev oluşturacaktır.

Explorer ve Beamer arasındaki fark nedir?

Cevap: Explorer, sürücüler ve klasörler gibi bilgisayarınızın hiyerarşik yapısı içindeki nesneleri gösteriyor. Beamer ise seçili klasör içindeki dosya ve dokümanları görüntüler. Beamer isteğe göre bir veri tabanı tablosunun içeriğini veya bir Gallery içerisindeki Clipart'ları görüntüleyebilir. Beamer daha çok

belgelerin kopyalanması veya taşınması gibi işlemler için kullanılıyor.

Arayüzdeki hangi bölümünün yeri değiştirilebiliyor?

Cevap: Explorer, Beamer, Stylist (paragraf şablonları), Navigator ve tüm araç çubukları [Ctrl] tuşu basılı durumdayken gri sınır çizgilerine iki kere tıklanarak bulundukları konumdan aynı bir pencere haline dönüştürülebilir ve aynı şekilde eski konumlarına yerleştirilebilirler. Serbest olan pencereler ise, ister tam pencere, ister sadece başlık çubuğu olarak görüntülenebilirler.

Beamer penceresini ekranın alt kenarından tekrar nasıl çıkartabilirim?

Cevap: [Ctrl] tuşunu basılı tutarken Beamer penceresindeki ok ve raptiye simgesinin altında kalan ince gri çizgiye iki kere tıklayın. Fare imlecine dikkat edin: İmlec bir ok biçiminde görülmeli ve bu sırada hızlı yardım penceresi kapalı olmalı.

Tüm yer tutucular eklendikten sonra gerekli bilgileri girin ve sayfanın sonuna Insert/Text Box komutu ile içinde banka bağlantısı olan bir metin kutusu ekleyin. Eğer bu bağlantının tüm sayfalar altında bulunması gerekiyorsa, bunun için bir alt bilgi satırı (Format/Page/Footer) kullanın. Eğer mektup formu aynı zamanda faks şablonu olarak kullanılacaksa, selam satırı altına imzanızın bulunduğu resim dosyasını Insert/Picture/From Image Editor komutu ile ekleyebilirsiniz. Daha sonra resmin büyüklüğünü, [Ctrl] tuşu basılıyken köşe noktalarından tutarak değiştirebilir ve istediğiniz konuma taşıyabilirsiniz.

3. Adım: Şirket logosunu kâğıt üzerine eklemek

StarOffice paketi içerisindeki resim düzenleme programı olan Star Image, resimdeki basit değişiklikleri ve biçim

retleyin.

Resim tasarlamak için gereken alan View/Integrated Desktop komutu ile sağlanabilir. Eğer yeni bir şirket logosuna ihtiyacınız varsa, örnek resmi, seçili durumdayken [Del] tuşuna basarak silin. Yeni şirket logosunu hemen mektup kâğıdı üzerinde düzenleyebilirsiniz. Ama bunun için kullanılacak işlevler sınırlıdır ve birkaç tane de farklı çizim şekli kullanılabilir.

Bunun için File/New/Drawing komutu ile yeni bir sayfa açın. Explorer ve Beamer pencerelerini ise View menüsünde bulunan komutları veya fonksiyon çubuğunu kullanarak aktif hale getirin. Explorer penceresi içerisindeki Gallery klasörü altından uygun bir şablon seçin ve bunu fare yardımıyla Beamer penceresinden çalışma sayfası üzerine taşıyın.

Pano içerisinde kopyalanan resimlerin üzerinde çalışabilmesi için ilk olarak Modify/Convert menüsü altından bu-

lan bu şablonu File/New/From Template... komutunu kullanarak açabilirsiniz.

CHIPucu: Şablonlar normalde Templates klasörünün alt klasörleri içerisinde

Hemen Internet'te

StarOffice paketini e-mail alıcısı veya Web gözetici olarak kullanabilmek için birkaç düzenleme yapılması yeterlidir. Proxy, Internet Provider veya Exchange Server ile ilgili ayarlar Tools/Options/Internet/Mail-News başlığı altında bulunurlar. StarOffice 5.1, Windows altında Web sayfalarnın görüntülenmesi için Internet Explorer 4.x Engine'i kullanıyor.

Giden Kutusu: Kişisel giden kutusuna hem Explorer penceresi hem de masaüstü üzerinden ulaşılabilir gibi, masaüstüne ait nesne menüsü üzerindeki New/Outbox komutu kullanılarak ulaşılabilir. Mail/News altından daha geniş ayarlara ulaşabilirsiniz.

E-mail Hesabı: E-mail hesabı masaüstüne ait nesne menüsü içerisindeki New/POP3 Account komutu kullanılarak oluşturulabilir. Sadece bir tane giriş mevcutsa, burada da Tools/Options/Internet/Mail-News altındaki girişler bulunur. Şayet birçok Mail veya News Server ile çalışmıyorsanız, Send kartı üzerinden giden kutusu ayarlarına ulaşabilirsiniz.

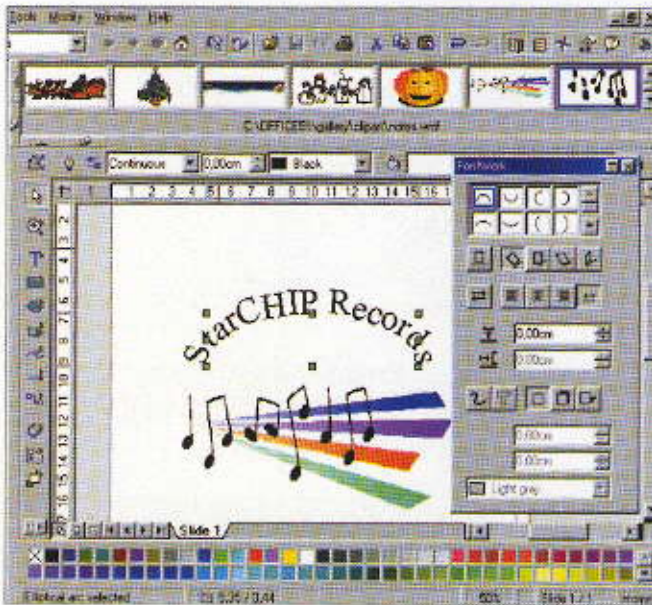
News Server: Explorer penceresinde en üstte bulunan grup üzerine faremin sağ tuşu ile tıklayın ve açılan nesne menüsünden New/News komutunu çalıştırın. General kartı üzerinde konfigürasyon bilgilerini girin.

Subscribe kartı üzerinde, Internet bağlantısı kurulduğu zaman düzenli olarak takip etmek istediğiniz Newsgroup'ları işaretleyebilirsiniz.

FTP-Bağlantısı: Mesela T-Online'da sadece kullanılan FTP sunucusu isminin girilmesi yeterlidir. Bunun için Homepage adresi mesela "http://home.t-online.de/home/starchip" biçimini kullanarak girilmeli.

Proxy Sunucu: Tools/Options/Internet/Proxy altındaki ayarları kullanarak bir Proxy sunucu hazırlanabilir. Bu şekilde Web sayfalarnın yapılandırılması daha da hızlanacaktır. Mail/News kartı üzerinde iletilerin gönderilmesi ve alınması, kullanıcı numarası, şifre ve News Server bilgileri bulunur.

Bilgi: Eğer haber grupları veya FTP ile çalışıyorsanız, bunları masaüstünden değil, Explorer üzerinden takip edebilirsiniz. Explorer penceresi üzerinde önemli haber klasörleri ve FTP dizinleri bulunur.

Star Draw ile logo tasarımı: Beamer (üstteki çubuk) üzerinde seçili olan Gallery'e ait Clipart'lar bulunur. Fontwork ile yazılara çeşitli efektler verilebilir.

değişikliklerini hızlı ve kolay uygulayabiliyor. Tabii ki sunduğu işlevler profesyonel resim düzenleme işlemleri veya sanatsal çalışmalar için yeterli düzeyde değil. Vektör tabanlı çizim modülü Star Draw ise, şirket logosu tasarlayabilmek için birçok seçenek sunuyor.

Mektup şablonu üzerindeki örnek logo üzerine iki kere tıkladığınızda açılan iletişim penceresi üzerinden büyüklük, ölçek, metin akışı, çerçeve, arplan rengi gibi çeşitli parametreleri ayarlayabilirsiniz. Eğer gerekirse metnin resim çerçevesinin etrafından devam edebilmesi için Wrap kartındaki Contour seçeneğinin işa-

küm noktalarına ve alanlara ayrılmış olması gereklidir.

Tamamlanan logo üç farklı bileşenden meydana gelebilir: Bunlardan biri pano üzerinden eklenen bir resim (Edit/Paste), Beamer üzerinden alınan bir resim ve yazım aracı kullanılarak hazırlanan bir metin (yukarıdaki resme bakın). Yazıya eğim vermek için Format/Fontwork komutu üzerinden ulaşılan Fontwork modülü kullanılır.

Eğer mektup üzerinde gerekli bilgiler girildiyse, File/Templates/New Template altından yeni bir belge şablonu olarak kaydedilmeli. Daha sonra sık kullanı-

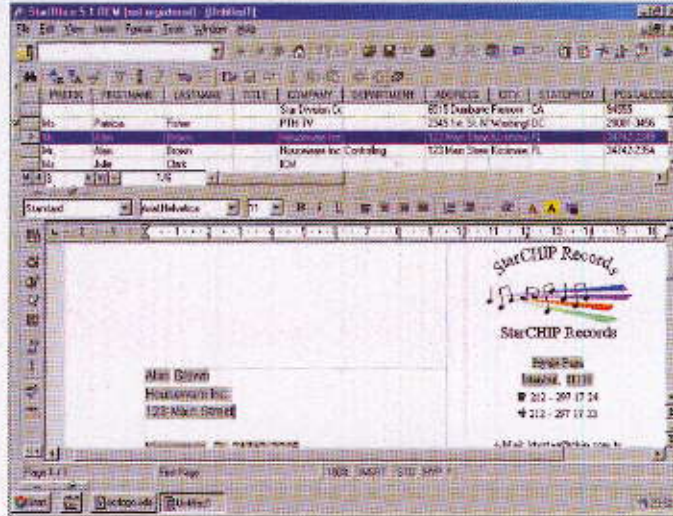
saklanırlar. Nesne menüsü üzerinde bulunan Open As Template komutunu kullanarak yeni bir belge oluşturmadan doğrudan şablon içerisinde değişiklik yapabilirsiniz.

4. Adım: Adres veri tabanı ile çalışmak

Bir Star-Office-Veri tabanı'nın en basit hali dBase biçiminde sunulan Address veri tabanı dosyasıdır. Eğer bir doküman Edit/Exchange Database üzerinden adres defteri ile bağlı ise, bu açılış esnasında Beamer (resme bakın) üzerinde ekrana gelir. Belge şablonu üzerindeki adres alanlarını tek tıklama ile doldurun: Adres defteri içerisindeki istediğiniz adresi seçin ve daha sonra araç çubuğu üzerinde bulunan Data To Field düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda seçili olan adres bilgileri mektup belgesine eklenirler.

Eğer adres defteri içerisinde bir veri ararken aradığınız ifadenin tamamını bilmiyorsanız, onun yerine joker karakter olarak kullanılan "*" simgesini kullanabilirsiniz. Mesela: Vogel Yayıncılık için "Vogel*" ifadesi yeterli olacaktır. İfadenin bulunduğu bir sonraki alana gitmek için Search düğmesine ve arama işlemini de sona erdirmek için Close düğmesine tıklayın. Gerekirse tüm adresi metin içerisinden alabilir veya alan komutlarını adres defteri öğeleri ile doldurabilirsiniz.

Adres defteri yerine farklı veri tabanları kullanılabilir. Veri tabanı modülü,

içerdiği veri alanlarını StarOffice içerisinde bağlayabilir. ODBC veya JDBC (Java Database Connectivity) ile kullanılabilen tüm veri tabanları sorunsuz olarak çalışır. Microsoft Access 97, DB2, dBase ve Oracle'ın ise kendi sürücülerini kullanıyor.

5. Adım: Özel şirket arşivi oluşturmak

İyi organize edilmiş her müessese bir arşive ihtiyaç duyar. Bunun için herhangi bir klasörün arayüzündeki nesne menüsünden New/Database komutunu kullanabilirsiniz. General kartı üzerinden arşiv ismini girin. Mesela bir müzik firması için içerisinde şarkı ve şarkıcı isimlerinin bulunduğu veri tabanına isim olarak "StarChip Records" verilebilir. Veri tabanı türü olarak Starbase'i kullanın ve New Data Source pencere-

sinde kullanılacak veri tabanı ismi olarak mesela "Albüm" yazın.

Yeni bir veri tabanı sorgular, raporlar, formlar ve tablolardan oluşur. Bir veri tabanı içerisinde veri girilebilmesi için içerisinde en azından bir tane tablo bulunmalı. Bunun için veri tabanını üzerine iki kere tıklayarak açın. Daha sonra tablo klasörüne ait nesne menüsündeki View/Table/Autopilot veya File/Autopilot/Table komutu ile Autopilot aracını çalıştırın. Autopilot, ürünler veya müşteriler gibi çeşitli çalışma alanlarını tanıyabilir ve bunlar için kullanılacak alanların bir listesini sunar. Tabloya eklenmek için Autopilot penceresinde seçilen alanların isimleri yine Autopilot üzerinde değiştirilebilir. Tabloyu tasarım görünümünde ekrana getirmek ve üzerinde gerekli değişiklikleri yapmak için nesne menüsü üzerindeki Table Vi-

Hızlı bilgi girişi: Star Office adres defteri içindeki verileri belge şablonu üzerindeki alanlara tıklayarak belge içerisine girebilirsiniz.

Takım ve Proje Çalışması

StarOffice 5.1'in en önemli özelliklerinden biri de geliştirilmiş takım fonksiyonu. Bu fonksiyonun iki versiyonu mevcut: Revizyon fonksiyonu ve versiyon yönetimi. **Belgelere Revizyon Yapmak:** Bu revizyon fonksiyonu metinler ve tablolar üzerinde kullanılabilir. Revizyon protokolü Edit/Changes/Record komutu ile çalıştırılabilir. Bundan sonra yapılan değişiklikler bu seçenek kapatılana kadar not alınır. Edit/Changes/Record komutunu kullanarak güncel görünüme geçilebilir. Bu arada yapılan değişiklikler renkli olarak görüntülenir. Eğer Help/Tips seçeneği aktif durumda ise, fare imleci belli bir süre girilen bu yeni metnin üzerinde tutulduğu zaman, yapılan değişikliklerin kimin tarafından yapıldığı ve zamanını

gösterecek bir yardım penceresi ekrana gelecektir. Edit/Changes/Accept or Reject komutu çalıştırıldığında, ekran üzerindeki değişiklikler, kimin tarafından ve ne zaman yapıldığını gösteren bir iletişim penceresi ekrana gelir. Listedeki girişler üzerine tıklanıldığında, StarOffice metin içerisinde yapılan değişiklikleri seçili olarak ekrana getirecektir. Pencere üzerinde bulunan düğmeleri kullanarak değişikliklerin kullanılması veya metin içerisinden çıkılması sağlanabilir. Eğer bir proje üzerinde iki kişi çalışıyorsa, Edit/Compare Document komutu kullanılabilir. Bunun sonucunda iki doküman birleştirilir ve aralarındaki farklar belirtilir. **Versiyon Yönetimi:** Versiyon yönetimi, bir belge içerisine aynı belgeyi farklı tasla-

lar olarak kaydeder. File/Versions/Save New Version komutunu kullanarak belgenin yeni versiyonunu bir açıklama ile beraber kaydedebilirsiniz. Bu durumda şu anki oturum içerisinde değişiklik yapılmış olup olmaması fark etmez. File/Versions komutu ile ekrana gelen pencere üzerinde son oturum haricindeki tüm versiyonlar bulunur. StarOffice eski versiyonları yazma korumalı olarak (File/Versions/Open) açabilir veya güncel versiyon ile kıyaslayabilir (File/Versions/Compare). Bunun sonucunda Edit/Compare Document fonksiyonu ile aynı sonuç elde edilir. Dosyanın eski bir versiyonunu kaydetmek için ilk olarak istediğiniz versiyonu açın ve daha sonra yeni bir isim altında (File/Save As) kaydedin.

ew komutunu çalıştırmalısınız.

Oluşturulan tablo içerisine kullanılacak bilgileri girmeden önce ilk olarak fonksiyon çubuğu üzerinde bulunan Edit File düğmesine tıklanarak düzenleme modunun aktif hale geçirilmesi gerekmektedir.

CHIPucu: Bir Star-Calc tablosu ve dBase biçimini vasıtasıyla var olan verigrupları da kullanılabilirler. Bu konu ile ilgili ayrıntılı bilgiyi StarOffice yardımını kullanarak edinebilirsiniz.

Sorgular, raporlar ve formlar oluşturmak için de aynı şekilde özel Autopilot işlevleri bulunur. Bir sorgu ile bir başlığa ait alt bilgiler (örneğin bir grubun

veya veri grupları arasında gezinebilirsiniz, ama maalesef form penceresinden arama işlemi yapmak mümkün değildir. Autopilot ile oluşturulan formlarda alan ismi ve veri alanı beraber görüntülenir. Alan ismi ve veri alanı ile ayrı ayrı çalışmak isterseniz, düzenleyici penceresi üzerinde düzenlenecek nesne üzerine sağ tuşa tıklayın ve Group/Ungroup komutunu çalıştırın.

6. Adım: Tablo oluşturmak ve üzerinde çalışmak

Eğer ne birçok sorgu, ne de farklı veri türleri ile bağlantı kurmak gerekli değilse, bir tablo hesap programı olan

üzerinden grafikler ile ilgili ayarları yapabilirsiniz.

7. Adım: Hazırlanan belgeyi Internet'te yayınlamak

StarOffice her türlü dosya adresini (Dosyanın Internet'te veya yerel sürücüler üzerinde olup olmaması fark etmez) Web adresine çevirebilir. Program bunun için Internet Explorer (veya Netscape) gibi bir Web gözeticisine ihtiyaç duymuyor, StarOffice paketi içerisinde bir tane de Web sayfası editörü mevcut.

StarOffice metin ve tabloları direkt olarak HTML biçimine dönüştürebiliyor, fakat veri tabanını ise Star-Calc-Export üzerinden kullanmalısınız.

Homepage olarak kullanmak üzere bir şablon oluşturmak için File/Autopilot/Web Page komutunu çalıştırmalısınız. Ekrana gelen pencerede, içerisinde herhangi bir çerçeve bulundurmeyen ama başlangıç için kullanışlı olan çeşitli şablonlar bulunur. Eğer tasarıma sıfırdan başlamak isterseniz, File/New/HTML Document veya File/New/FrameSet komutunu kullanabilirsiniz.

CHIPucu: Bir Frame-Set oluşturulmadan önce, planlanan her Frame için bir HTML belgesi bulunmalı. Sayfa görünümünün Frame Set olarak görüntülenmesi bu sayede başarılı olur. Bu durumda Hyperlinks için hedef çerçeve atama işlemi sorunsuz olarak gerçekleştirilir.

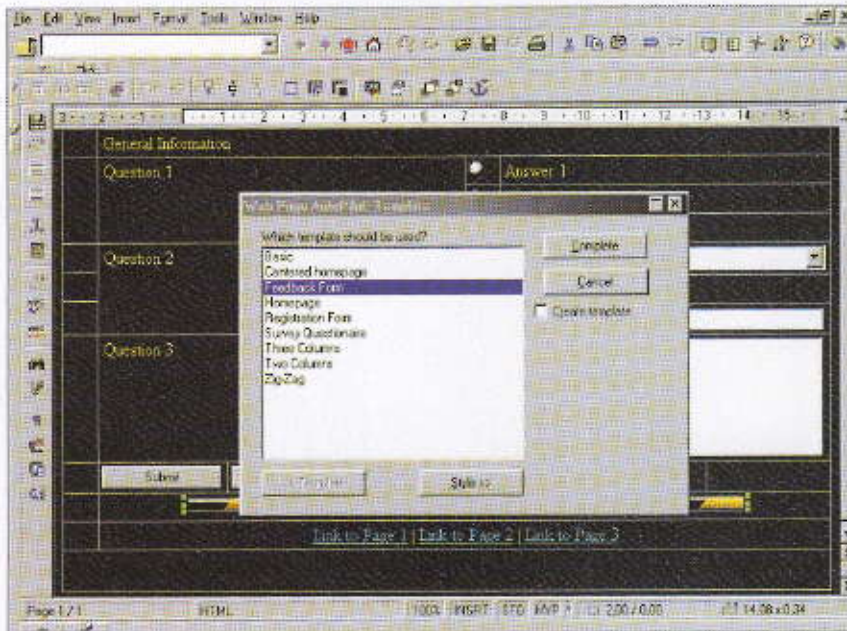
Homepage yayınlamadan önce bazı hazırlıkların yapılması gereklidir. Web sayfasına ait tüm yerel bileşenler aynı klasör içinde bulunmalı. Bu sayede mesela normalde "file:///c:/Star Office/starchip/records/scrlogo.gif" URL adresi yerine, sadece "scrlogo.gif" görünür. Normalde Web sunucu üzerindeki dosya ve klasör yapısı yerel sürücüdeki ile aynı olmalı.

Sürükle&Bırak işlevini kullanarak dosya ve klasörleri FTP sunucu üzerine taşıyabilirsiniz. Autopilot tarafından oluşturulan resimler ile StarOffice kendisi işlenecektir.

Bilgi İçin

Star Office 5.1'i ücretsiz olarak www.sun.com/StarOffice adresinden indirebilirsiniz.

Ayrıca StarOffice 5.1 sürümü Chip Eylül CD'si içerisinde de mevcut.

Web Editör: Star Office metin düzenlemeden çok sütunlu HTML belgeleri ve karmaşık Frameset'ler oluşturabiliyor.

çıkarttığı albümler) rahatlıkla bulunabilir. Bunun haricinde, sorgu sonucunda elde edilen veriler arasından hangi alanların görüntüleneceği de belirlenebilir. Tabii ki SQL (Structured Query Language) kullanılarak da karmaşık sorgular oluşturulabilir. Raporlar ise elektronik ortamlardaki verilerin kâğıt üzerine aktarılması için kullanılır. Bunun sonucunda, gerekirse istenildiği şekilde düzenlenebilecek olan bir Star-Writer dosyası elde edilir. Veri tabanı içerisine daha rahat veri girebilmek için ise hazırlayacağınız formları kullanabilirsiniz.

Autopilot kullanarak standart bir form oluşturulabilir. Hazırlanan bu standart form ileride form düzenleyici tarafından istenildiği şekilde değiştirilebilir. Form penceresi üzerinden yeni veriler girebilir

StarCalc da işinizi görecektir. Eğer dBase dosyaları ile çalışmak isterseniz, dosya üzerine iki kere tıklanması yeterli olacaktır.

Mesela satılan müzik CD'lerine ait bir fiyat listesi oluşturmak için File/New/SpreadSheet komutunu kullanarak yeni ve boş bir tablo oluşturun. Daha sonra önceden oluşturduğunuz arşiv dosyasını açın. Bu dosya içerisinden kullanmak istediğiniz veri gruplarını [Ctrl] tuşuna basılı tutarak seçin ve Windows'un Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak yeni tablonun görev çubuğu üzerindeki simgesine taşıyın. Bu tablo modülü istatistik değerler çıkartabilir ve bu değerleri kullanarak grafikler oluşturabilir. Insert/Chart komutunu kullanarak açılan Autopilot benzeri bir pencere

A'dan Z'ye Linux

Bu ay da Linux kursuna devam ediyoruz. Ümit ediyoruz ki 4 aylık kurs sonunda her istediğiniz alanda kalıcı, akıcı Linux bilgisine sahip olacak ve kısa sürede yeni bir işletim sistemini uzman düzeyinde kullanmanın zevkine varacaksınız.

Mustafa Beser mbeser@linux.org.tr
Gökrem Çetin gorkem@gelecek.com.tr

Öncelikle, bize gelen mesajlardan kullanıcıların bazı noktalarda takıldığını gördük. Bu soruların yoğunluğu nedeniyle aslında bu ay devam etmek istediğimiz komut tanıtımlarını ve dosya sistemi yapısını biraz kısa keseceğiz ve karma şekilde, en sık öğrenilmek istenen bilgileri sunacağız.

Linux komutlarına devam cal, chsh, clear, finger...

Linux komutlarına geçen ay kaldığımız yerden devam edelim. Aslında hemen hemen tüm önemli komutları detaylarıyla anlattık ve dedik ki, iyi bir Linux'çu olabilmenin yolu komutları etkili bir şekilde kullanmaktan geçer.

Şimdi diğer komutları çok ayrıntıya girmeden, birkaç satırla verelim.
cal: Takvimi gösterir.

chsh: Sisteme girerken kullanılan kabuğu değiştirir. bash değil de başka bir kabuk altında çalışmaktan hoşlanıyorsanız, chsh işinize yarayacaktır. Aşağıdaki örnekte, Root kullanıcısı kabuğunu /bin/tcsh'tan /bin/bash'e değiştiriyor.

```
# chsh
Changing shell for root.
New shell [/bin/tcsh]: /bin/bash
Shell changed.
```

Clear: Ekranı temizlemekten başka bir işe yaramaz.

Date: Günün tarihini verir.

Exit: Sistemden çıkmaya yarar. logout

Özetle...

- Linux komutları
- Linux dosya sistemi yapısı
- Linux'ta program kurulması ve çalıştırılması
- Ses kartlarının tanıtılması
- Modem ayarları

Grafiksel arayüz kurulduğunda komutları çalıştırmak daha kolay olacak ve Linux'un tadına doyasıya varabileceksiniz.

komutu ile aynı göreve sahiptir.
finger kullanıcıadı@makineadı: "makineadı" üzerinde bulunan "kullanıcıadı" hakkında detaylı bilgi verir. Eğer makine adını vermezseniz, belirttiğiniz kullanıcı hesabının hangi kabuğu kullandığını, kullanıcının tam adını ve en son ne zaman mektuplarını okuduğunu görürsünüz.

grep dizi dosya: Bir "dosya" içindeki belli bir "dizi"yi arar. Bu komuta -i parametresi verilirse, aranan kelimede büyük-harf eşleşmesi yapılmaz. Aşağıdaki örneği inceleyin:

```
# cat /etc/named
named.boot named.conf
# cat /etc/named.conf
options {
    directory "/var/named";
};
zone "." {
    type hint;
    file "named.ca";
};
zone "0.0.127.in-addr.arpa" {
    type master;
    file "named.local";
};
```

```
};
# grep "type" /etc/named.conf
type hint;
type master;
```

ps: Sistemde çalışan süreçleri ekranda gösterir. Eğer parametresiz yazılırsa, kullanıcı sadece kendi çalıştırdığı süreçlerin listesini alır. ps'in yanına -aux eklerseniz tüm süreçlerin özelliklerini görebilirsiniz.

pwd: Tam açılımı "print working directory", yani çalıştığınız dizini göster. Bu komutu yazınca hangi dizinde bulunduğunuzu anlarsınız.

w: Sistemde bulunan kullanıcıların küçük bir listesini çıkarır.

Linux işletim sisteminin dosya sistemi yapısı

Biraz da Linux'un kullandığı dosya sistemi hakkında bilgi verelim. Linux, en yüksek performansı kendine özgü dosya sistemi olan ext2'de çalışırken verir. ext2'nin en büyük özelliği sunucu sistemlerde kullanılabilecek kadar hızlı çalışması ve defragmentasyon sorunları ol-

mamasıdır. Dosya sisteminin en tepesinde kök (Root) adını verdiğimiz dizin bulunur. Diğer dizinler / (Root) dizini altında yer alır.

/bin: Sistem açılış süresince başvurulabilecek belli başlı çalıştırılabilir (Binary) programları içerir.

/dev: Düğüm dosyalarıdır. Linux ve diğer UNIX'ler, düğüm adını verdiğimiz özel dosyaları çevresel aygıtlara ulaşmak için kullanırlar.

/etc: Sistem ayarlarının hemen hemen tamamı bu dizinde bulunur.

/etc/passwd: Kullanıcı veri tabanını tutar.

/etc/motd: Kullanıcı sisteme girdikten sonra ekranına yazılabilecek mesajlar bu

/usr: Diğer dosyaların tutulduğu dizindir.

/usr/bin: Çalıştırılabilir programların tutulduğu bir başka dizin.

/usr/X11R6: X Window sistemi burada yer alır.

/usr/X11R6/bin: X Window altında çalıştırılabilen programlar buradadır.

/var: Sürekli değişmeye müsait sistem bilgileri bu dizinde tutulur. Örnek olarak e-mail'ler, kayıt dosyaları gibi.

Dikkat ederseniz, sistemde çalıştırılabilecek olan programların tamamı /usr/bin, /bin, /sbin, /usr/sbin ve /usr/X11R6/bin dizinleri altına yerleştirilmiştir. Eğer başka bir dizinde yer alan bir programı çalıştırmak isterseniz,

hangi kartlar tanınmış, mutlaka öğrenin. Örnek olarak ilk etapta SCSI ve Ethernet kartlarını mutlaka ayrı ayrı tanıtmamız gerekecektir.

● Eğer yeni bir SCSI/Ethernet kartını tanıtmak istiyorsanız, bu işlemi "Kernel Modules" bölümünden yapın. Kernel Modules'te yer alan "Load network card module" Tulip, cepro100, ne2000, RealTek gibi Ethernet kartlarınızı kullanmanızı sağlarken, "Load SCSI module" bölümünde sistemde yer alan SCSI kartların (ncr, AdvanSys, BusLogic, vb) tanıtılması sağlanır.

● Start Installation bölümüne girdikten sonra, kurulumu bir UNIX/Linux makinenin sunduğu NFS ve/veya FTP servisi üzerinden de yapılabileceğini biliyor muydunuz? Bunun için yapmanız gereken, her iki servis için de sistem yöneticinizden sunucu üzerine SuSE Linux'un tam bir CD kopyasını yerleştirmesini istemek. Gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra "Network (NFS)" ya da "Network (FTP)" seçeneklerini işaretleyin.

● Sistemi kurduktan sonra işinize en çok yarayacak olan program Yast. Yast ile grafik kartı, Ethernet kartı gibi çeşitli kartlar tanımlanabilir, ek kullanıcı açılabilir, fare ayarlarını yapabilir, kısacası basit Linux konfigürasyon işlemlerinin tamamını gerçekleştirebilirsiniz.

● Ekran kartını tanıtmak için Sax birebir. Ancak bu işlemde önce mutlaka ne tip bir karta sahip olduğunuzu bir kenara not alın. SuSE'nin CD'sine göz atarsanız, CD içinde /suse dizini altında xsrv1, xsrv2, xsrv3 dizinlerinin bulunduğunu göreceksiniz. Her dizin X Window için gerekli olan ekran kartı sürücülerini içerir. SuSE'nin Web sayfasında da hemen her konu hakkında detaylı bilgi var.

Şimdiye kadar SuSE'ye aktarılan soruların tamamı bir Web sayfasında tutulmuş. Bu sayfa üzerinde tarama yapmak da mümkün.

Linux altında bir program kurmak için

Internet'ten bir Linux programı indiriniz, ama bunun nasıl kurulacağını ve çalıştırılacağını bilmiyorsunuz. İşte size birkaç ipucu:

1) Linux programları, ya .tar.gz, .tgz gibi sıkıştırılmış ve arşivlenmiş bir dosya içinde gelir ya da sonu .rpm ile biten

Gnome Linux için varolan birkaç grafiksel arayüzden en popüler olanı.

dosyada tutulur.

/etc/inetd.conf: inetd programı (Internet Daemon) tarafından çalıştırılacak olan servislerin listesi tutulur.

/etc/profile: Kullanıcı sisteme girdiği zaman çalıştırılan dosyadır.

/etc/rc.d/rc.local: Sistem her açıldığı zaman mutlaka çalıştırılan dosyadır.

/home: Kullanıcıların özel ev dizinleri burada yer alır.

/lib: Kütüphane dosyaları (kitaplıklar)

/mnt: Geçici olarak bağlanan disk, disket, CD sürücü gibi depolama aygıtlarının bağlandığı yer.

/proc: Sistem bilgilerini tutan dosya sistemidir. Bu dizin normalde sistemde hiç yer kaplamaz, sadece belleğin bir görüntüsüdür.

/root: Sistem yöneticisinin (Root) ev dizinidir.

/sbin: Sistem yöneticisi tarafından kullanılabilecek çalıştırılabilir programlar yer alır.

/tmp: Geçici dosyalar yerleştirilebilir.

bu işlem için PATH çevresel değişkeninin içeriğini /etc/profile dosyasından değiştirmeli (kalıcı çözüm) ya da aşağıdaki komuttan faydalanmalısınız:

export PATH=\$PATH: /yeni/eklenecek/dizin

İlk defa SuSE Linux kuracaklara öğütler, öneriler

Pek çoğumuz derginiz CHIP ile verilen SuSE Linux'u hemen kurmadık, belki vakti yoktu, belki de henüz Linux kurmak için yeteri kadar yüreklemediniz. Amma velakin arkadaşınız Linux'u kurdu, Internet'e bağlandı, hatta bilumum IRC sunucularına girip muhabbeti kolaylaştırdı. İşte size kurulumdan önce yardımcı olabilecek bazı ipuçları.

Bu ipuçlarını mutlaka derginizin iki ay önce verilen ve kurulumu detaylarıyla anlatan SuSE yazısı ile birlikte okuyun.

● Kurulum sırasında ilk ekranda (Main Menu) karşınıza çıkan System Information bölümüne girin ve sisteminizde

(Red Hat Package Manager) dosya olarak görünürler. Eğer ikinci tipte bir RPM paketini almışsanız işiniz kolay, hemen dosyayı indirin ve aşağıdaki komutu yazın. Burada dosyanın adını KDE'nin bir paketi olan kvirc-0.9.0-0 olarak belirledik.

```
# rpm -i kvirc-0.9.0-1386.rpm
```

Dikkat ederseniz, kvirc kelimesinden hemen sonra sırasıyla paketin sürüm numarası (0.9.0) ve hangi mimaride (intel 386) kullanıldığı belirtiliyor. Eğer Linux'u paralı zamanımıza rast gelip bir Alpha üzerine kurmuş olsaydınız 1386 yerine Alpha kelimesini görürdünüz.

2) RPM konusuna devam edelim, bu paket yönetim sistemi daha sonra işimize oldukça yarayacak. Kurulmuş bir paketin içinde hangi dosyaların bulunduğunu görmek için

```
# rpm -ql kvirc
```

komutunu yazın. Dikkat edin, burada sadece paketin adını yazıyoruz.

3) Diyelim ki elinizde henüz kurmadığı-

ya da henüz kurulmamış bir RPM paketinin ne işe yaradığını anlamak için ise

```
# rpm -ql kvirc-0.9.0-1386.rpm
```

komutları işinize yarar.

6) Bu adımı, eğer paketinizi RPM değil, .tar.gz ya da .tgz formatında almışsanız okuyun. .tar ve .gz son ekleri, bu paketin önce tar komutu ile arşivlendiğini, ardından da gzip komutu ile sıkıştırıldığını gösterir. Yapılacak işlem ise bunun tersidir. Yani paketi bir dizin içine açacağız. Aşağıdaki komuta dikkat edin.

Module	Size	Used by
opl3	10728	0 (autoclean)
ad1816	7760	0 (autoclean)
sound	55460	0 (autoclean) [opl3 ad1816]
soundlow	208	0 (autoclean) [sound]
soundcore	2084	5 (autoclean) [sound]
serial	41940	0 (autoclean)
memstat	1352	0 (unused)

```
# tar -zxvf paketadi.tgz
```

tar'a verdiğimiz parametrelerin her birine teker teker göz atalım:

-z : Paketi aç. Bu işlem sırasında, tar ko-

Linux'un renkli yüzü: Linux işletim sistemi Windows'u aratmayarak programlara ve gelişkin "multitasking" özelliklerine de sahip.

nuz bir paket var ve bunun hangi dosyalardan oluştuğunu öğrenmek istiyorsunuz. Onun da kolayı var:

```
# rpm -ql kvirc-0.9.0-1386.rpm
```

4) Sistemde kurulu bulunan tüm paketleri tek bir hamlede görmek için aşağıdaki komut işinize yarayacaktır:

```
# rpm -aq
```

Büyük ihtimalle tüm paket isimleri bir anda ekrandan akacak, bu nedenle More komutu yardımıyla (DOS kullanıcıları bu numarayı iyi bilir) ekran görüntülerini sayfa sayfa okuyalım.

```
# rpm -qa | more
```

5) Son olarak kurulu bir RPM paketi hakkında detaylı bilgi almak için,

```
# rpm -qi kvirc
```

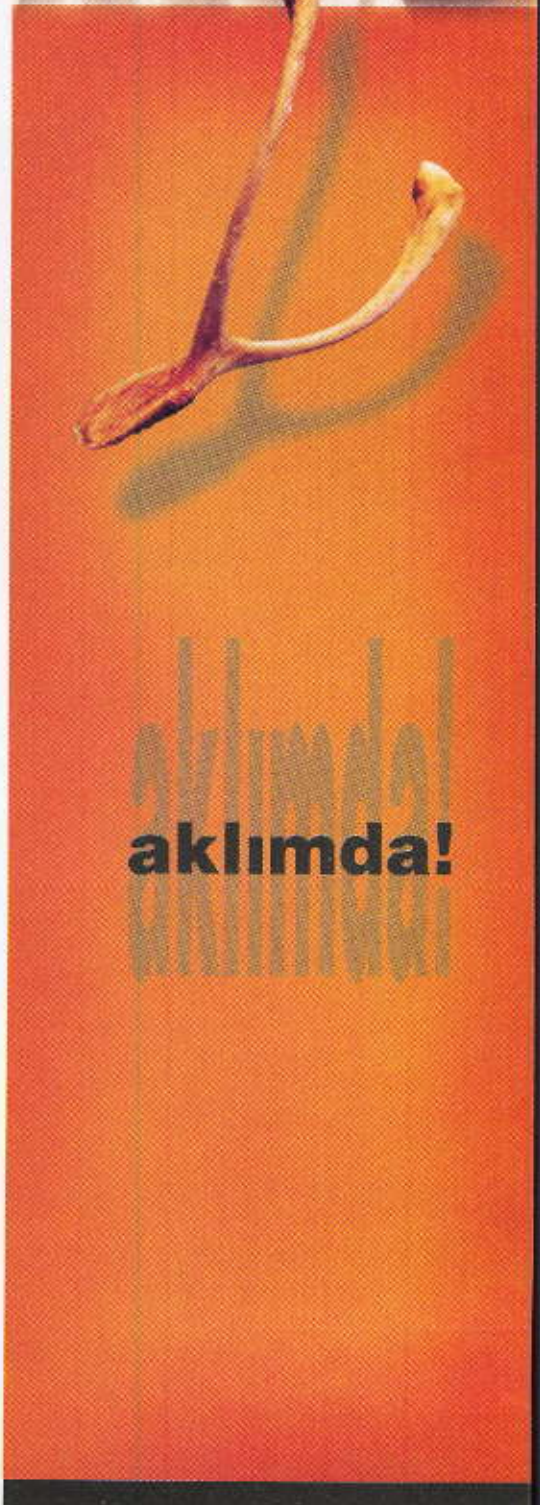
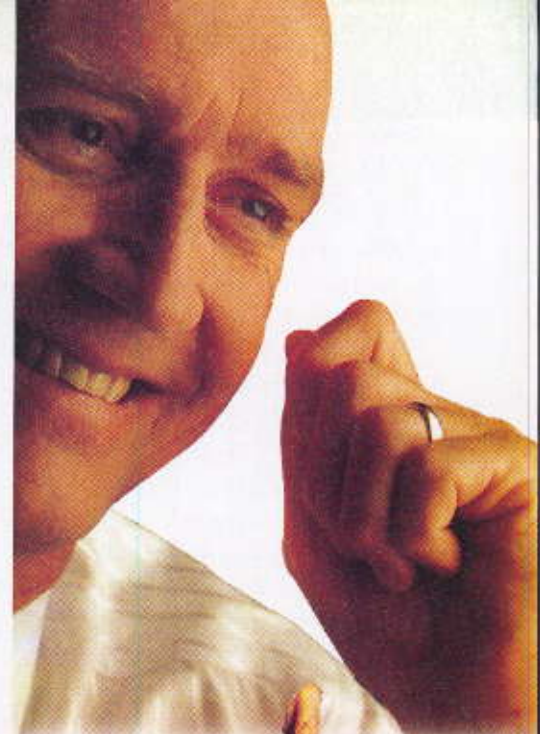
mutu sistemde yer alan gunzip komutundan da faydalananak paketi açacaktır.

-x : Paketi aç. Yukarıdaki parametreden biraz değişik bir şekilde, -x karakteri tar komutuna, şimdi bir arşiv halinde bulunan bu paketin bulunduğu dizine açılmasını söyler. Çok büyük ihtimalle yeni bir dizin oluşacak ve tüm dosyalar bu dizine aktarılacaktır.

-v : verbose kelimesinin kısa hali. Daha Türkçe belirtmek gerekirse, tar komutunun yaptığı tüm işlemler ekranda gösterilecektir.

-f : Açılacak olan dosyanın adı (buradaki örneğimizde paketadi.tgz)

7) Bir dizin yaratılacaktır. İçine girin. README ve INSTALL dosyalarını

okuyun. .tar.gz dosyalarının belli bir standart kurulum yöntemi yoktur, ancak size en çok kullanılan metodu söyleyelim. Yapmanız gereken, Root haklarıyla burada sırasıyla

```
# ./configure
# make
# make install
```

komutlarını sırasıyla vermek olacaktır. İlk komut (Configure) bulunduğunuz dizinde yer alır, bu nedenle çalıştırmak için bulunduğunuz dizinde olduğunu belirtmek için başına ./ karakterlerini ekledik. Configure, sistemde bulunan paketlerin denetimini yaparak ikinci adımda gerçekleştirilecek derleme sırasında kullanılacak bir Makefile oluşturur. İkinci komut ise bu Makefile dos-

DMA1 ve DMA2 kanallarını, port adresini, ayrıca eğer mümkünse MIDI arayüzü için IRQ numarasını ve port adresini bir kenara yazın.

2) Daha önce gösterdiğimiz pico metin düzenleyici yardımıyla /etc/conf.modules dosyasını açın. Bu dosyanın içinde, aşağıda yer alan üç satırı bulun.

```
alias char-major-14 off
alias sound off
alias midi off
```

ve başına "#" karakterini getirin.

```
# alias char-major-14 off
# alias sound off
# alias midi off
```

3) Aşağıdaki satırlarda yazdığı gibi kendi kartınız için gerekli ayarlamaları yapın. İhtiyaç duyulan satırların başındaki

```
# cat /dev/sndstat
```

Komut ekrana, aşağıdaki gibi benzer bir satır yollayacaktır. Her satırın aynı olması şart değildir.

```
OSS/Free:3.8s2++-971130
Load type: Driver loaded as a module
Kernel: Linux Heron 2.2.5 #3 Fri
Apr 2 17:04:34 MEST 1999 i686
Config options: 0
Installed drivers:
Card config:
Audio devices:
0: AD1816 audio driver (DUPLEX)
Synth devices:
0: Yamaha OPL3
Midi devices:
Timers:
0: System clock
Mixers:
0: AD1816 audio driver
```

5) Yukarıdaki gibi bir çıktı almış olmanız gerekiyor. Şimdi sırada ses kartının denenmesi var. kmix ya da xmix paketlerini kullanarak (bunlar CD içindeki su-se/snd dizininde yer alıyor) hoparlörlerin pasını atabilirsiniz. Ancak KDE altında çalışıyorsanız, mutlaka K -> Settings -> Sound -> System Sound bölümüne girip buradan "Enable System Sounds" tuşuna tıklayın.

6) Herhangi bir zaman, hangi modüllerin yüklü olduğunu görmek için lsmod komutu kullanılabilir.

Üçsiazsaiza
zçai=szüais.üia

yasını kullanarak çalıştırılabilir (Binary) dosyayı elde etmemizi sağlar. Nihayetinde "make install" ile gerekli dosyaları sisteme kopyalıyoruz.

README ve INSTALL dosyaları, kurulum sonrasında ne yapmanız gerektiğini de söyledikleri için mutlaka göz atılmalı olan kaynaklardır.

Ses kartının Linux altında tanıtılması

SuSE'ye SoundBlaster Live dışında bir ses kartı tanıtmak için burada yazdıklarımızı dikkatle inceleyin. Eğer elinizde Sound Blaster, Sound Blaster Pro, AWE32/64 ya da bunlarla uyumlu bir ses kartı varsa, hiç bir sorunla karşılaşmadan Linux'un ses özelliklerinden faydalanabileceğiniz.

1) Öncelikle ses kartınız hakkında detaylı bilgi edinmeniz gereklidir. Eğer elinizde bu karta ilişkin bir kutu ya da kılavuz varsa, hemen kartın IRQ adresini,

"#" karakterlerini kaldırın.

```
# alias char-major-14 sb
# post-install sb /sbin/modprobe
"-k" "adlib_card"
# options sb io=0x220 irq=7 dma=1
dma16=5 mpu_io=0x330
# options adlib_card io=0x388
```

Elinizde (/etc/conf.modules dosyasında) bu dört satır benzeri ek ayarlar olacaktır.

```
alias char-major-14 sb
post-install sb /sbin/modprobe "-k" "adlib_card"
options sb io=0x220 irq=7 dma=1
dma16=5 mpu_io=0x330
options adlib_card io=0x388
```

Burada önemli olan, hangi kartı kullanıyorsanız buna ait IO, IRQ adreslerini düzgün vermenizdir. Dosyayı kaydedin ve pico'dan çıkın.

4) Sistemi yeniden başlatın. Root olarak sisteme girin ve aşağıdaki komutu çalıştırın.

SoundBlaster Live ses kartının kurulumu

Creative Labs, Sound Blaster Live! ses kartının özelliklerini açıkladı ve şu anda tüm dağıtımlarla bu ses kartını kolayca kullanabiliyorsunuz.

Eğer bu tip bir ses kartınız varsa, aşağıda adım adım anlatacağımızı dikkatlice okuyun.

1. yast komutunu çalıştırın. CD'deki snd paket serisinin içinde yer alan emu10k1 ve sox paketini kurun.
2. /usr/lib/emu10k1-0.3b dizinine geçin.
3. ./install_emu10k1 programını çalıştırın.

Ses kartının ayarlarını kontrol etmek için ise

```
play /usr/doc/selfhtml/yippee.wav
```

komutunu kullanabilirsiniz.

Linux altında Modem ayarlarının yapılması

Linux, modem konusunda biraz seçici davranır. Çalışacağınız modemin ISA ya da harici olması gerekir. Bazı kullanıcılar bize Rockwell Chipset'li modemlerin de çalıştığını rapor ediyorlar.

Linux açılırken modemi de otomatik olarak tanır. Fazladan sürücü yüklemenize gerek kalmaz. Kullanıcı sadece KDE ile birlikte gelen kppp programını kullanmalıdır.

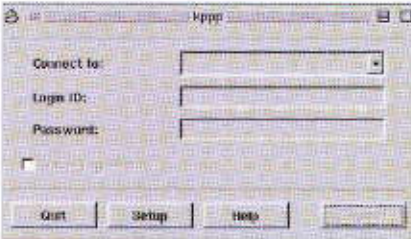
X Window'a girdikten sonra kppp'yi birkaç şekilde çalıştırmak mümkün olur.

a. Bir terminal penceresi açın. Bunu yapmak için ekranın en altındaki siyah monitöre tıklayın.

b. Ya da KDE altında önce Alt-F2 ile çalıştıracağınız komutu yazabileceğiniz küçük bir pencere açın, bu boşluğa kppp yazın.

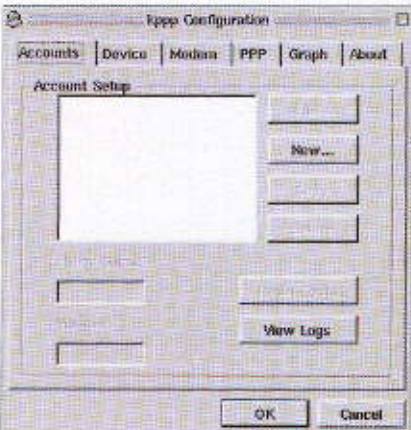
c. Son seçenek, Alt-F1 ile K düğmesi ni açmak, ardından Internet -> kppp düğmesine tıklamak.

Karşınıza aşağıdaki gibi bir ekran gelecektir.

kppp ana ekranı

Hemen Setup tuşuna basarak yeni bir hesap yaratalım.

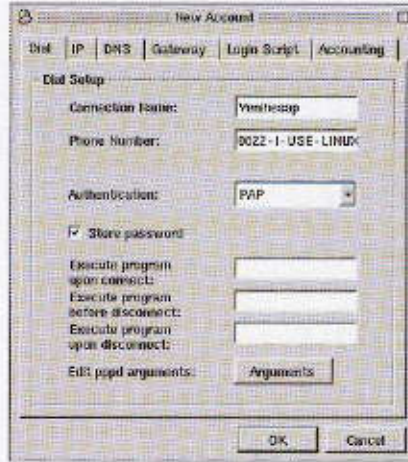

Yeni hesabı yaratmak için ayarlara giriliyor.

New tuşu ile hesap ayarlarına girelim.

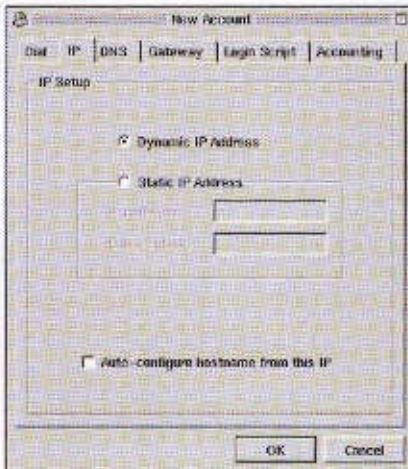
Bağlantı adını ve ISS'nizin telefon numarasını yazın. Bir sonraki sekme (IP) geçin.

IP sekmesi bölümünde herhangi bir değişiklik yapmanıza gerek yoktur. In-

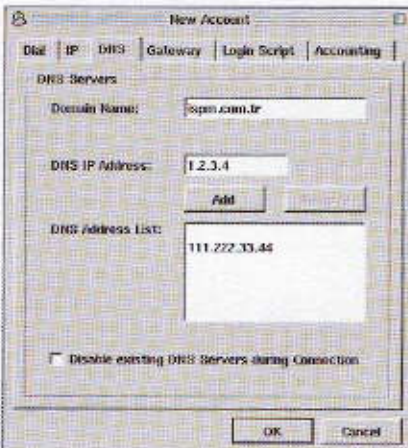
Bu resimde bağlantı adı ve ISS'nizin telefon numarasını girin.

ternet servis sağlayıcınız tarafından size her zaman değişken bir IP numarası verilir.

Bu bölümde değişiklik yapmayın.

Gateway, Login Script ve Accounting bölümlerini boş bırakın. Ok tuşuna basınca tekrar geriye, yapılandırma penceresine döneceksiniz. İşin kolay kısmı bitti, şimdi sırada modemi göstermek var. Yukarıda Linux'un modemi (tabii ki donanım uyumluluğu çerçevesinde)

Terminal tabanlı bağlantı.

tandığını söylemiştik. Ancak

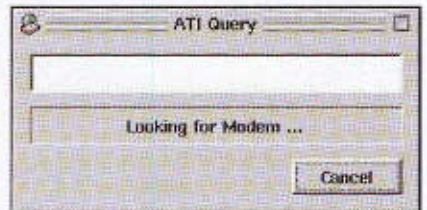
Linux altında bu modemin hangi düğümde yer aldığını kendimiz bulacağız.

Önce Device bölümüne gelin, Modem Device yerine sırasıyla

```
- /dev/modem
- /dev/cua0
- /dev/cua1
- /dev/cua2
- /dev/cua2
- /dev/ttyS0
- /dev/ttyS1
- /dev/ttyS2
- /dev/ttyS3
```

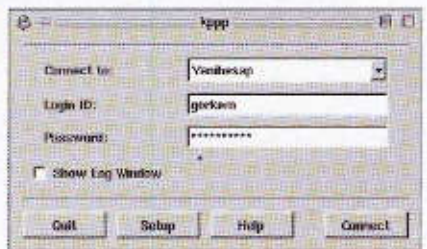
yazın. Her sıra için Modem bölümüne gidip "Query Modem" tuşuna tıklayın. Ekranda "Looking for Modem ..." yazacak ve yukarıdaki listelerden bir tanesinde modeminiz bulunacaktır.

Ok yazarak bu bölümden de çıkın.

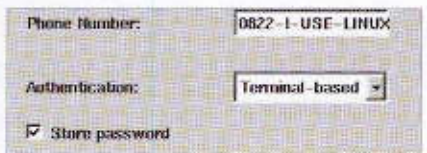
Modem taranıyor.

Şimdi Internet hesabınıza bağlanabilirsiniz. Ama önce ekrandaki pencereye kullanıcı adınızı ve şifrenizi yazın.

İlk bağlantının yapılması.

Bağlantı sırasında kullanabileceğiniz bir başka seçenek de Accounts -> YeniHesap -> Edit -> Dial bölümünde yer

İlk bağlantının yapılması.

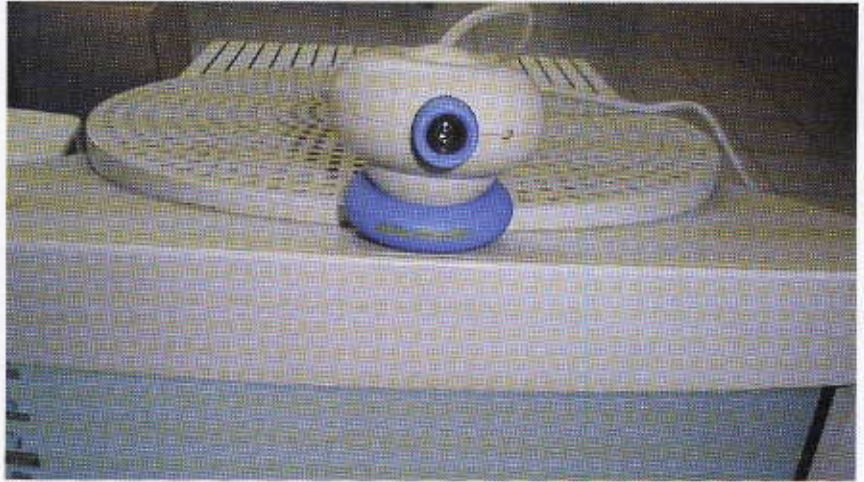
alan Authentication satırında PAP yerine Terminal Based kullanmak. Bu yolla yapılacak bir bağlantı sırasında, ekranda bir pencere açılacak ve kullanıcı adı ile şifrenizi girmenizi bekleyecek. Önümüzdeki sayıda X Windows ayarları ile devam edeceğiz. ☑

Söz Gümüşse Görüntü Altındır

Günümüzde iletişim konusunda katedilen yol ile artık görüntülü iletişim lüks olmaktan çıkıyor. Ucuza her PC kullanıcısının evinden video konferans yapabilmesi için Chip bu ay size video konferansın tüm inceliklerini sunuyor.

Mahmut Karışoğlu mkars@chip.com.tr

İnternet üzerinden telefon ile sesli görüşme konusu artık herkesin oldukça ilgisini çeken bir iletişim biçimi durumuna geldi. Çünkü artık hemen hemen herkesin evinde telefon ile bağlantının sınırlarını zorlayacak kadar hızlı bir modem ve İnternet bağlantısı bulunuyor. Ayrıca uzak mesafeler arası görüşme ücretleri bu şekilde şehiriçi görüşme ücretlerinden daha da ucuza getirilebiliyor. Giderek yaygınlaşan bu iletişim şeklini bir adım daha ileri götüren görüntülü iletişim teknolojisi olan video konferans ise, sesin yanında, karşı tarafın görüntüsünü de size en az ses kadar akıcı bir biçimde ulaştırabiliyor. Sesli iletişimi için bir çok alternatif olmasına karşın, video konferans için şimdilik hem maliyet hem de mevcut iletişim altyapısı yönünden neredeyse sadece tek bir yol bulunuyor. O da bilgisayarlar. İnternet'e erişimi olan herhangi bir kullanıcı, sadece Microsoft'un Netmeeting'i gibi ücretsiz olarak edinebileceği yazılımlardan birini bilgisayarına kurarak ek bir külfet altına girmeden bu görüntülü iletişim lüksünden yararlanabilir. Yapılması gereken, sadece hangi yazılımın nasıl kullanılacağını ve Net üzerinde hangi

Kamerayı monitörün üstü gibi iyi görüneceğiniz bir yere yerleştirmek uygun olacaktır.

servis üzerinden bu özellikten faydalanılabileceğini bilmek. İşte bu ay Chip size İnternet üzerinde video konferans gerçekleştirmeniz için baştan itibaren yapmanız gereken tüm işlemleri sunuyor.

Video konferans ve püf noktaları

Video konferans iki kişinin karşılıklı ya da grup olarak birbirlerinden kilometrelerce uzakta olsalar bile gerçek zamanlı ve yüz yüze görüntülü olarak görüşebilecekleri bir iletişim biçimidir. Bunun gerçekleşebilmesi için üzerinde herhangi bir video konferans programı yüklenmiş bir bilgisayar (Mac ya da PC), bir video kamera ve bir İnternet bağlantısının bulunması yeterli olacaktır. Burada tabii ki en önemli unsur hızlı bir bağlantıdır. Video konferansta üç değişik yöntem bulunur. İki kişi arasındaki bağlantıda, en

basit biçimi ile bilgisayarlar karşılıklı olarak herhangi bir video konferans programı ile birbirlerine bağlanır. Burada yapılması gereken sadece karşı taraftaki kişinin IP adresini kullandığınız programa bildirmektir. Bu yöntemin benzer biçimde, ama İnternet dışında kullanımı ise bir kişinin diğerini normal telefon hattından araması ile gerçekleştirilebilir. Grup konferansında ise birçok kişi aynı konferansa dahil olabilmektedir. Biraz önceki yöntemden farklı olarak, konferansa dahil olmak isteyen her kullanıcı Reflector yazılımı çalıştıran bir sreye bağlanmak zorundadır. Bu şekilde, Reflector'ünün IP adresinin girilmesi ile bağlantı yapılabilir. Reflector'ün görevi grup tarafından iletilen her şeyi alarak tekrar konferansa dahil olmuş tüm grup üyelerine yansıtmaktır. Böylece grup içinde herkesin her şeyden haberi olacak- ▶

Özetle...

- Web kameralarıyla sohbet için gerekenler ve konfigürasyon.
- Video konferans yazılımları ve püf noktaları
- Netmeeting ve diğer video konferans yazılımları

tır. Son yöntem olan Broadcast yöntemi ise bir nevi televizyon yayımına benzer. Reflector yazılımı çalıştıran bir Web sitesi ses ve görüntüyü bağlı herkese ulaştırır. Bunun en iyi örneğini ise NASA TV oluşturmaktadır. NASA TV'ye bağlanmak için CU-SeeMe gibi bir video konferans yazılımı kullanarak IP adresini 139.88.27.43 ya da 129.186.112.242 olarak girmeniz yeterli olacaktır.

Donanımların kurulumu ve yazılımın seçilmesi

Video konferans gerçekleştirebilmek için, Internet'e bağlanmak için gereken donanıma ek olarak sadece bir video kamera gerekmektedir. Ancak yine de unutulmaması gereken herhangi bir modem aslında bu iş için yeterli olmayacaktır. Çünkü video konferans için modeminizin mutlaka H.323 ve H.324 standartlarını destekliyor olması gerekir. Eğer bu şart gerçekleşiyorsa ve daha önceden de bir servis sağlayıcı kanalıyla Internet'e bağlandıysanız, zaten neredeyse size gereken herşeyi sağlamışsınız demektir. Artık yapmanız gereken sadece bir kamera satın alıp bunu PC'nize bağlamak ve gerekli yazılımı kurmaktan ibarettir. Kamera seçiminizi yaparken de yine bu ayki Chip dergisinde bulunan PC kameraları testinden yararlanabilirsiniz. Artık çoğu USB olan kameraları PC'ye bağlamak da oldukça kolay olacaktır. Önce almış olduğunuz kamerayı kutusundan çıkarıp masanızın üstüne ya da monitörünüzün üzerine sizi görebilecek bir şekilde yerleştirin. Daha sonra USB olan kablusunu bilgisayarınızın arkasındaki

USB portlarından birine takın. Kamera'yı takar takmaz, Windows 98 yeni aygıtı algılayacak ve aygıt kurma sihirbazını çalıştıracaktır. Kamera ile birlikte size sağlanan CD'yi bilgisayarınıza takıp İleri ile bir sonraki adıma geçin. Burada ilk seçenek olan "Aygıtınız için en iyi sürücüyü arar" seçeneğini işaretleyip tekrar İleri ile devam edin. Bir sonraki adımda sadece en alttaki seçeneği işaretleyerek Gözet tuşu ile CD sürücünüzü seçip kamera sürücülerinin bulunduğu klasörü işaretleyin. İleri tuşuna tekrar tıkladığınız zaman aygıt ismi ekranda belirecektir. Bundan sonra bazı gerekli ek sürücüler için Windows 98 CD'niz de istenebilir. Ek sürücüler de yüklendikten

Kameranızın doğru kurulup kurulmadığını aygıt yöneticisinden kontrol edebilirsiniz.

sonra kurulum işlemi tamamlanacaktır.

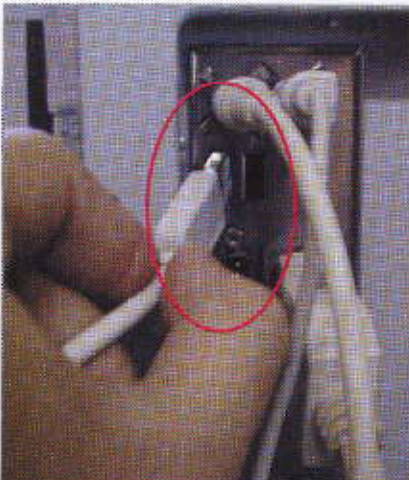
Windows 98 kullanmanıza rağmen, eğer USB kameranızı bilgisayarınıza bağladığınız zaman otomatik olarak tanınmıyorsa, BIOS'taki USB portlarınız aktif durumda değil demektir. Bu sorunu gidermek için bilgisayarınızı kapatıp baştan başlatın ve ilk açılma sırasında DEL tuşuna basarak BIOS ayarlarına girin. BIOS'lara göre değişiklik gösterse de, en yaygın olanlarda Chipset Features Setup menüsü altında yer alan USB seçeneği üzerine gelerek Page-Up ya da Page-Down tuşunu kullanarak bunu "Enable" konumuna getirin. Sonra kaydedip çıkın. Windows açıldığında artık USB fişini taktığınız anda kameranız tanınacaktır.

Aygıtınızın doğru yüklenip yüklenmediğini kontrol etmek için ise önce Başlat-Ayarlar'dan Denetim Masası'nı açın. Burada Sistem ikonuna tıklayın, oradan

da Aygıt Yöneticisi kartını seçin. Ses, video ve oyun denetimleri altında kameranızın ismi ile yer alması gerekir. Ayrıca USB aygıtlarının da yüklenip yüklenmediğine dikkat edin. Eğer herşey yerli yerinde ise, aygıt doğru olarak kurulmuş demektir. Artık seçmiş olduğunuz bir video konferans yazılımını bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Bu konuda gerçekten oldukça fazla, ücretli ya da ücretsiz yazılım bulunmaktadır. Bunların en önemlilerini yazının devamında bulabilirsiniz. Ancak yaygınlığı ve ücretsiz olması açısından yazının bundan sonraki bölümünde örnek olarak Microsoft'un Netmeeting programı anlatılacaktır.

Konferans için ücretsiz ve kolay çözüm: Netmeeting

Internet üzerinde Microsoft'un kendi sitesinden indirebileceğiniz Netmeeting programına Chip'in bu ayki CD'sinden de ulaşabilirsiniz. Programı kurmaya başladığınız zaman karşınıza kurulum sihirbazı gelecektir. Burada ilk adımda programı kullanabilmeniz için mutlaka bir isim, soyad ve Mail adresinin belirtilmesi gerekiyor. Bunları yazıp İleri tuşu ile devam ettikten sonra, ikinci adımda bir dizin sunucusu belirlemeniz istenir. Bu sunucu Netmeeting'i kullanarak arayabileceğiniz kişileri listeleyecektir. Internet üzerinde bu şekilde Microsoft'un kendi sunucuları olduğu gibi, birçok ayrı site de bulunur. Daha sonradan da değiştirebileceğiniz bu alana örnek olması açısından ills.microsoft.com adresini girebilirsiniz. "Netmeeting başladığında bir dizin sunucusunda oturum aç" seçeneğini işaretleyerek, program başlatıldığı zaman belirttiğiniz sunucuya anında bağlanıp konferans yapmaya başlayabilirsiniz. Eğer diğerlerinin ismini görmeye istemiyorsanız, burada "Adımı dizinde listeleme" seçeneğini seçebilirsiniz. Bundan sonraki adımlarda sırası ile bağlantı hızınızı ve programla ilgili kısıtların yaratılması gibi seçenekleri de tanımladıktan sonra, ses ayarlarını yapacağınız bölüm karşınıza gelecektir. Hoparlör ve kulaklığınızın bağlı olup olmadığını ve kayıttan çalışma ses ayarlarının yapılmış olup olmadığını denetlemek için Sına tuşuna basın. Kayıttan çalışma sesini ayarlamak için kaydırma çubuğunu kullanabilirsiniz. İleri devam ettiği

Kamera bağlantısını USB Port'a takar takmaz işletim sisteminiz tarafından algılanacaktır.

niz zaman, ses ayarlarının ikinci adımında mikrofona çalışıp çalışmadığı ve kayıt sesinin uygunluğu ölçülecektir. Bu pencerede belirtilen metni mikrofona okuduğunuz zaman, ses yüksek ise, kısılarak uygun konuma getirilecektir. İşlem bitince tekrar İleri ile devam edin. Kurulum tamamlanınca ana Netmeeting penceresi karşınıza gelecektir.

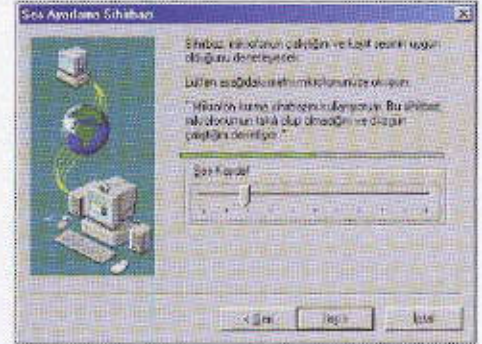
İlk konferansınıza katılmanız için biraz önce de belirttiğimiz gibi bir sunucuya bağlı olmanız gerekecektir. Bunun için Çağrı Yap menüsünden Dizin seçeneğine tıklayın. Açılacak olan "Birini Bul" penceresinde en üstte yer alan Dizin seç bölümünde daha önce belirttiğiniz sunucu yer alacak ve bu sunucuda bulunan kullanıcıların listesi alınmaya başlayacaktır. Eğer liste otomatik olarak alınmazsa, sağ taraftan ikinci ikon olan Yenile ile listenin alınmasını sağlayabilirsiniz. Liste ekranda belirdiği zaman herhangi bir kişiyi seçip sağ alt tarafta yer alan "Çağrı yap" tuşu ile o kişiye çağrı

lara ulaşarak sadece bu konularda diğer kullanıcılar ile de görüşebilirsiniz.

Video konferans programımızı tanıyalım

Herhangi birine çağrı yapmadan önce orta bölümdaki üç tuştan en soldaki ile videoyu başlatırsanız, kendi görüntünüz orta bölümde görülecektir. Bir kişi çağrınıza cevap verdiği zaman ise, eğer kamerası varsa, orta plandaki sizin görüntünüz kapanacak ve karşı tarafın görüntüsü ekranda belirecektir. Eğer hem kendi hem de karşı tarafın görüntüsünü görmek istiyorsanız, orta bölümdaki tuşa basabilirsiniz. Bu durumda bağlantı sağlandığı zaman, sizin görüntünüz sağ alt tarafta ufak bir pencere olarak gösterilecektir.

Orta bölümde yer alan en sağdaki tuş ise, ses ayarları ile katılanların gösterildiği pencere arasında geçiş yapmanızı sağlayacaktır. Sağ tarafta yukarıdan aşağıya yer alan tuşlar da yukarıdan aşağıya doğ-

Karşı tarafa sesin yeterli düzeyde ulaşması için bu adımda söylenenleri aynen yapmanız gerekiyor.

"Toplantı düzenle" seçeneğini seçmeniz gerekir. Toplantı başlığı, güvenlik ayarları, kısıtlamalar, paylaşılacak ortamlar gibi ayarları yaptıktan sonra, toplantı başlatılacak ve kapatana kadar tüm bu kısıtlamalar ve ayarlar geçerli olacaktır. Programda bir başka ilginç özellik de uzaktan masaüstü paylaşımı. Bunu aktif hale getirmek için Araçlar menüsünü kullanabilirsiniz. Seçeneğe tıkladığınız zaman bir kurulum sihirbazı karşınıza gelecektir. İleri ile devam ettiğinizde güvenlik için gerekli olan bir parolayı girmeniz beklenecektir. Bir sonraki adımda ise, uzaktan bir bilgisayar kontrol ederken, herhangi birinin o bilgisayarı kullanmadığından emin olmak için şifre korumalı ekran koruyucuyu devreye sokmak isteyip istemediğiniz sorulacaktır. Bunu devreye sokmanız bilgisayarınızın güvenliği açısından yararlı olacaktır. Son tuşuna tıkladığınız anda bilgisayar uzaktan kumandaya hazır hale gelmiş olacaktır.

Programı kullanabilmek için mutlaka kendiniz ile ilgili tanımları yapmanız gerekiyor.

yapabilirsiniz. Bir süre sonra çağrınız yapılacak ve eğer yanıt gelirse o kişi ile bağlantıya geçilecektir. Sol alt tarafta yer alan "Güvenli çağrı yap" kutucuğu ise veri iletimi sırasında iletişimin güvenliğini sağlayacaktır. Listede kullanıcı isminin solunda yer alan ikonlardan hoparlör, o kişinin sadece ses iletişimi, kamera simgesi ise görüntü iletişimi de yapabildiğini göstermektedir. Sonuç olarak sizde kamera olsa da, yanında kamera simgesi olmayan biri ile görüntülü görüşme yapamazsınız. Seçiminizi ona göre yapmaya dikkat edin. Başka bir Netmeeting sunucusu bulduğunuz zaman, en üstteki bölüme sunucu ismini girerek yeni kullanıcılara da ulaşabilirsiniz. Bu şekilde sadece ilgilendiğiniz konularda hizmet veren sunucu-

ru sırası ile yeni bir bağlantı yapmaya, bağlantıyı kesmeye ve izin listesine ulaşmaya yarar.

Burada ilk tuş olan "Çağrı yerleştir", kullanıcı listeleri ile uğraşmanıza gerek kalmadan IP adresini bildiğiniz bir kullanıcıya çağrı yapmanızı sağlar. İsterse, yine bu pencereden kullanıcı listesine ulaşabilirsiniz. En altta yer alan ikonlar ise, konferans yaptığınız kişi ile ortak çalışmak için program paylaşmak, Chat yapmak, paylaşımlı bir beyaz pano üzerinde çalışmak ve iki taraf arasında dosya göndermek gibi çeşitli aktiviteleri gerçekleştirmek için kullanılır.

Programda sadece bir kişiye çağrı yapabileceğiniz gibi, toplantı başlatmanız da mümkün olabilir. Bunun için de yine "Çağrı yap" menüsünden bu sefer

Netmeeting'in incelikleri ve ayarların değiştirilmesi

İsminiz listede yer alıyorsa, ancak artık size çağrı yapılmasını istemiyorsanız, "Çağrı yap" menüsü altındaki "Rahatsız etme" seçeneğini seçerek diğer kullanıcıların size ulaşmasını engelleyebilirsiniz. Yine aynı menü altından "Otomatik olarak çağrıları kabul et" seçeneğinin kullanımı ile bir önceki seçeneğin tam tersi olarak size gelen tüm çağrılar hiç sorulmadan kabul edilecektir. Kurulum sırasında ayarladığımız ve buna ek program ayarlarını değiştirmek istiyorsanız da araçlar menüsü altından seçeneklere tıklamanız yeterli olacaktır. Burada yer alan dört kart ile tüm genel, ses, video ve güvenlik ayarlarını değiştirebilirsiniz. ▶

CU-SeeMe Kullanışlı ve İşlevsel

CU-SeeMe (32-bit), iki kişi arasında, grup konferans ve Broadcasting olmak üzere tüm konferans biçimlerini destekleyen gerçekten başarılı bir masaüstü video konferans yazılımı.

Program 28.8k bağlantı ile bile herhangi bir TCP/IP ağda kabul edilebilir bir hızda çalışabiliyor. Hatta sadece ses kullanımı durumunda 14.4k bir modem bağlantısı bile yeterli olabiliyor. Çok iyi tasarlanmış bir Whiteboard aracı yanında, konferans için TCP/IP Multicast desteği, yine iyi tasarlanmış telefon defteri, diğer CU-SeeMe kullanıcılarını bulmak ve onlara ulaşmak için liste servisleri de programın diğer avantajları arasında yer alıyor. DirectShow (ActiveMovie) ve Video for Windows, kullanımı ile aynı anda 12 katılımcının birden izlenebilmesi mümkün oluyor. Cevap vermeden önce arayanın IP adresinin görülebilmesi, ebeveyn kontrolü ve IP adresinin Clipboard'a kopyalanabilmesi de CU-SeeMe ile mümkün oluyor.

Ürün Bilgisi

CU-SeeMe

Sürümü : 3.1.2
Türü : Shareware (69\$)
Sistem : Windows 95/98/NT
Download : <ftp://ftp.whitepine.fr/pub/CU-SeeMe/cu312.exe>
Özellikler : Programın bu deneme sürümü her konferans başına 30 dakika ile sınırlandırılmış.

Microsoft NetMeeting Yaygın ve Bedava

NetMeeting, Multi-point veri konferansı, yazılı Chat, Whiteboard, dosya transferleri ve iki nokta arasında görüntü ve ses iletişimi sağlayan Microsoft'un bedava dağıttığı bir Internet konferans programı. Program Internet'in kullanılması ile iletişim sağlamaya ve birlikte çalışmaya olanak sağlıyor. Netmeeting'in kullanımı ile sesli ve görüntü-

lü iletişiminin yanında, uygulamaların paylaşılması, yine paylaşılan bir beyaz tahta üzerinde çalışma, Chat ve dosya transferi de yapılabilir. NetMeeting dizini Net üzerinde kolayca insanları bulma ve onlara ulaşma şansını da size veriyor. Ses konferansı ITU H.323 standardını destekliyor. Böylece aynı standarttaki, Intel Internet Phone gibi Internetphone ürünlerini kullanan diğer kullanıcılarla da iletişim kurulabiliyor. Video ise yine aynı standartlarda ve Video for Windows destekleyen her türlü Video Capture kartı ve kamera ile çalışabiliyor. Kullanıcı arabirimi de kolaylaştırılan Netmeeting'in hızlı Web tabanlı kullanıcı dizini ile performansında da gözle görülebilir bir artış bulunuyor. Buna ek olarak, NetMeeting'in yeni kullanıcı arabirimi ActiveX kontrollerinin kullanımı ile bir Web sayfasına dahil edilebiliyor. Uzaktan masaüstü paylaşımı ve H.323 v2 Gatekeeper, Quality of Service (QoS) ve T.126 Whiteboard gibi desteklenen yeni standartlar ile program daha da güçlenmiş.

Ürün Bilgisi

Microsoft NetMeeting

Sürümü : 3.0 Beta
Türü : Freeware
Sistem : Windows 95/98/NT
Download : <http://download.microsoft.com/msdownload/netmeeting/3.0/x86/en/NM30.EXE>
Özellikler : Programın kısıtlaması yok tamamen ücretsiz ve oldukça yaygın

WebPhone (32-bit) Browser eklentili

WebPhone (32-bit), video, sıkıştırma, bekletme MIDI müziği ve konferans arama gibi özellikler de içeren, gerçekten mükemmel bir Full Duplex Internet telefon programı. Program ile, iki nokta arasında, TCP/IP tabanlı ağlarda, telefon kalitesinde, gerçek zamanlı, Full Duplex, sıkıştırılmış formatta iletişim sağlanabiliyor. Programın gelişmiş özellikleri arasında, arama engelleme, kullanıcı tanımlı MIDI bekletme müziği, konferans arama bulunuyor ve en önemlisi de bir Web Browser yar-

dımcı uygulaması olarak çalışarak, gelen aramaları WebPhone HTML Tag ile birlikte çalışan Homepage'lerden tanımlanan gruplara yerleştirebiliyor.

Ürün Bilgisi

WebPhone (32-bit)

Sürümü : 4.02
Türü : Demo
Sistem : Windows 95/98/NT
Download : <ftp://ftp.netspeak.com/pub/wp402e.exe>
Özellikler : Programın bu demo sürümü arama başına 3 dakika görüşme, tek hat, 3 telefon dizini girişi ve 2 ses mesajı ile sınırlandırılmış

ICUI ICQ destekli

ICUI, ICQ ile çok uyumlu bir biçimde çalışabilen bir video konferans programı. Açık adı ile I See You Too (Ben de seni görüyorum) tamamen MMX kullanımı için de optimize edilmiş. Bu yüzden büyük fotoğraf kalitesinde 320x240 ya da 640x480 video görüntüsü sağlayabiliyor. Aynı zamanda programın yazarlık Chat, ses konferansı, arayanın numarasını görebileceğiniz Caller ID özelliği, filtreleme ve rahatsız edilmeme özelliği gibi özellikleri de bulunuyor. ICUI, ICQ'nun Internet Phones ve Games seçenekleri ile birlikte kullanılabilir.

CIF, QCIF ya da PAL görüntü modlarında da çalışabilen programın bu en son sürümünde yer alan bir hızlı mesaj eklentisi ile artık program içinden de ICQ'ya mesajlar atılabilir. ICUI'nun arabirimi de geliştirilmiş ve şifre koruma eklenmiş. Ses ve video kalitesinde ise bariz bir gelişme bulunuyor.

Ürün Bilgisi

ICUI

Sürümü : 3.00tr
Türü : Demo
Sistem : Windows 95/98/NT
Download : <http://adairsupply.com/icu300tr.exe>
Özellikler : Programın diğerlerinden ayrılan özelliği oldukça yaygın olarak kullanılan ICQ programı ile uyumlu çalışabilmesi

Alın Elinize Mikrofonu

Bilgisayarla amatör olarak müzik çalışmaları yapmak geniş bilgi birikimi, yetenek ve zaman gerektiren bir iştir. Öte yandan sadece bir mikrofon yardımıyla içinizdeki şarkıcıyı kolayca ortaya çıkarmanız mümkün.

Şahin Eksioğlu esahin@chip.com.tr

Karaoke ilk olarak Japonya'da ortaya çıktığı zaman epey popüler olmuştu. Özel bir donanım gerektiren gerçek anlamda Karaoke uygulaması sırasında arkaplanda çalan ve üzerinde vokal kaydı olmayan bir şarkıya mikrofonla eşlik ediliyordu. Böylece herkes hiç olmazsa 10 dakikalığına şarkıcı olabiliyordu. Ayrıca bu sırada bir monitörden söylenecek şarkı sözlerinin müzikle uyumlu bir hızda geçmesi kişinin doğru ölçü içinde doğru sözü söylemesini sağlıyordu.

Aslında bilgisayarınızda da bir anlarında Karaoke yapabilirsiniz. Benzer anlamda diyoruz çünkü şarkı sözleri kayıt sırasında müzikle uyumlu olarak monitörünüzde görünmeyecek. Öte yandan ritim duygusuna sahipseniz ve söyleyeceğiniz şarkının sözlerini bir şekilde bulmuşsanız bilgisayarınızda Karaoke yapmak sizin için çok kolay. Şarkı sözü bulma konusunda İnternet'te "Song Lyrics" başlığıyla gerçekleştireceğiniz arama sonucunda zengin kaynaklara ulaşabilirsiniz. Zira bu ayki CHIP CD'si içinde bulunan yüzlerce MIDI ve biraz bilgiyle içinizdeki şarkıcıyı ortaya çıkarmanız işten bile değil. Tabii ki bu tür kayıtlar için ille de MIDI müzikleri kullanmak zorunda değilsiniz. Aslında burada .mid uzantılı dosyaların kullanılma amacı bu dosyalarda vokal olmaması. Öte yandan Mp3 formatlı bir şarkıya da pekala eşlik edebilirsiniz.

Özetle...

- Karaoke'nin gelişimi, FM sentezi dalga tablosu farkı ve bilgisayarda Karaoke
- Sound Blaster Live'in gelişmiş özellikleri ile kaliteli Karaoke
- Transposition ile MIDI'leri İnsan sesine uygun hale getirmek

MIDI'leri kullanarak şarkı söylemek

Mp3 formatındaki şarkıları dinledikten sonra MIDI'ler cansız olabiliyor bu doğru. Öte yandan epeydir oldukça ucuza satılan dalga tablosu bir ses kartına sahipseniz FM sentezine oranla çok daha kaliteli bir şekilde .mid uzantılı dosyaları dinleyebilirsiniz. Üstelik bu dosyalarda her zaman enstrümanların yanında vokali temsil eden bir melodi de bulunur. Yani enstrümanların üzerine söyleyeceğiniz şarkının melodisi de bu .mid dosyasında mevcuttur. Bu melodi size rehberlik edebilir. Ya da şarkıyı iyi biliyorsanız ve vokal melodisine ihtiyaç duymuyorsanız bu ayki CHIP CD'si içinde verdiğimiz MIDI Session adlı programla vokal melodisinin bulunduğu nota satırını silebilir ya da Mute fonksiyonu ile susturabilirsiniz.

PC: Evinizdeki Karaoke stüdyosu

Bahsettiğimiz anlamda Karaoke işlemi genelde ses kartınızın sürücü yapısıyla ya da kından ilgili olabilir. Yani kayıt sırasında direkt olarak aynı anda birden fazla ses

kaynağının seçilebilmesine bazen ses kartı sürücülerini izin vermeyebilir. Bunun yerine "What you hear" yani ne duyuyorsan kaydet ya da benzer isimlerle Mixer içinde ayrı bir kanal bulunur. Bu kanalın seçilmesi durumunda, o sırada hoparlörlerden duyulan seslerin hepsi (Line in, mikrofon v.b. ses kaynakları) tek bir kayıt altında toplanabilir. Karaoke işleminde de amaç zaten budur. Yani mikrofon, MIDI ya da CD kanalları o sırada aktifken kayıt için kullandığımız programın (örneğin Windows Ses Kaydedicisi) tüm bu ses kaynaklarını birleştirmesiyle Karaoke kaydı gerçekleştirilmiş olur. Tabii bu yöntemi çok daha farklı amaçlar için kullanmak da mümkün. Bu sadece sizin yararınıza kalmış.

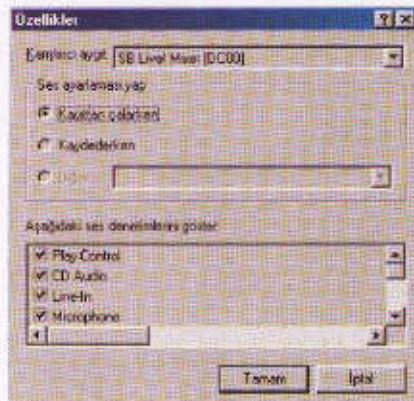
CHIP Test Merkezi'nde kurduğumuz mini müzik stüdyosunda gerçekleştirdiğimiz denemelerde kayıt sırasında kullanılan programların ve sürücülerin kayıt imkanlarını önemli ölçüde sınırlayabileceğini gördük. Örneğin CD'de verdiğimiz MIDI dosyalarından birini kullanarak gerçekleştirdiğimiz bir Karaoke kaydı sırasında, Diamond Sonic Impact

ses kartında bu konuda önemli sayılabilecek bir sorunla karşılaştık. MIDI çalıcısı olarak Winamp kullanıldığında sistemde aynı anda mikrofonla çalan MIDI parçası üzerine kayıt yapamadık. MIDI çalıcısı olarak Windows Media Player kullandığımızda ise sorun otomatik olarak çözüldü. Yeri gelmişken Diamond Sonic Impact ses kartı sahipleri bu tür bir kayıt için ses kaydı denetimleri içindeki Stereo Mixer kanalını aktif hale getirmeliler.

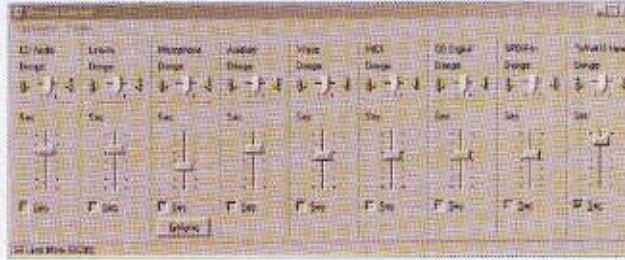
Arkaplanda çalan müziğe eşlik ederken kayıt kalitesinin çok iyi olmadığını fark ederseniz ses özelliklerinden bu sorunu halledebilirsiniz. Bunun için Windows ses kaydedicisinde Düzen/Ses özelliklerinde bulunan gelişmiş özellikler menüsüne bakın. Burada kayıt için geçerli ayarlar bulunur. Burada kayıt kalitesi olarak kaydırıcı "En iyi" seçeneğine getirirseniz 44.1 KHz örnekleme hızıyla kayıt yaparsınız. Fakat tahmin edebileceğiniz gibi bu durumda gereken disk alanı artacaktır.

FM Sentezi ya da dalga tablosu

MIDI enstrümanları temelde farklı şekillerde üretilip saklanabilir. Ses kartları MIDI seslerini üretmek için iki farklı yöntem kullanır. Ucuz ve eski bir yöntem olan FM sentezi ile yaratılan MIDI sesleri kalitesizdir ve oyuncak piyanolardan çıkan seslere benzer. Doğrusu bu tür bir ses pek tatsız tuzsuzdur. Bu konudaki bir diğer yöntem ise MIDI ses örnekleri için dalga tablosu kullanmaktır. Dalga tablosu içindeki MIDI enstrümanları belli ölçülerde örneklenmiş olarak bulunur. Ses kartı üzerindeki RAM ya da ROM'da saklanan bu örnekler,

Mikrofonun sağlam olduğundan emininseniz ve ses gelmiyorsa sorun büyük ihtimalle Mixer'dedir.

SB Live'a ait Mixer kontrolleri. Kayıt kontrollerinde What You Hear kanalını işaretlemeniz Karaoke işlemi için şart.

MIDI enstrümanların daha kaliteli olarak duyulmasını sağlarlar.

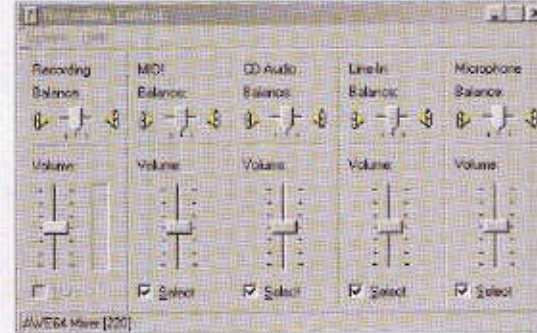
Genelde ses kartları üzerinde 1-4Mb ya da altı RAM bulunur. Ses örnekleri için ayrılan belleğin fazla olması doğal olarak ses kalitesini de artırır. Bu yüzden günümüz ses kartlarında ses bankalarını sistem hafızasına yüklemek mümkün kılınmıştır. Bu şekilde 128Mb belleğe sahip bir bilgisayarda bu konudaki tek sınırlama ilgili ses bankasında örneklenmiş seslerin kalitesi olacaktır ki, bu da yazılımsal bir problemdir.

Bilgisayarınızda adım adım Karaoke keyfi

Eğer SB Live kullanıyorsanız 8Mb'lık Soundfont kütüphanesini yüklemeniz ses kalitesini arttıracaktır. Bunun için AudioHQ bölümündeki Soundfont ikonuna tıklamanız size gereken ayarları yapmanızı sağlayacak olan menülere götürecektir.

1-Herşeyden önce doğal olarak bir mikrofona ihtiyacınız olacak. Mikrofonun kalitesi sonucu etkilerse de basit bir masaüstü mikrofon işinizi görecektir. Dikkat etmeniz gereken ses denetimlerinde mikrofon kanalının seçilmiş olması. Yani eğer görev çubuğunun sağ alt köşesindeki minik çan ikonuna çift tıkladığınızda karşınıza gelen ses denetimlerinde mikrofon kanalı mevcut değilse, Seçenekler/Özellikler menüsüne giderek buradan ilgili kanallara ait kutucukları işaretlemelisiniz. Bu işlem çalma kontrolleri içindi. Aynı uygulamayı kayıt kontrolleri için de yapmayı unutmayın.

2- Şimdi Karaoke için seçtiğiniz MIDI parçasını çalmaya başlayın. Bunun için Winamp'ı ya da daha iyisi Windows Media Player'ı kullanabilirsiniz. MIDI parçası çalarken Windows Sound Recorder'ı açarak kayıt düğmesine basın. Ve mikrofona en güzel sesinizle şarkı söylemeye başlayın. MIDI parçası bittiğinde Sound Recorder ve Media Player programlarını durdurun. Evet sıra yaptığımız kaydı dinlemeye geldi. Eğer kaydı beğenmezseniz hemen hayal kırıklığına uğramayın, yazı-

Awe64 ses kartına ait kayıt kontrollerinin görünümü.

mızı okumaya devam edin. Her halükarda belli sınırlar içinde nihai başarıyı arttırmak mümkündür.

3- İnsanlar teyp ya da telesekreterde kendi seslerini dinlemekten pek hoşlanmazlar. Bunun en büyük sebebi kayıt kalitesinin düşüklüğüdür. Gerek kayıt gerekse çalma sırasında bu tür kayıtlarda önemli ölçüde kalite kaybı olur. Ayrıca insanlar konuşurken kendi seslerini dışardan duyulduğu gibi duymazlar. Bunun sebebiyse kafa içi rezonansın dış duyuma eklenmesi ve genel duyumun çok objektif olamamasıdır. Neyse ki size vereceğimiz birkaç ipucu sayesinde durumun ve hametini azaltmak mümkün. Profesyonel ses kayıtlarında mutlaka az ya da çok bir miktar Reverb (Derinlik) efekti kullanılır. Bu sayede ses hacim kazanır ve daha dolgun görünür. Bunun yetmediği durumlarda üst üste vokal kayıtları gerçekleştirilir. Bu şekilde insan sesinin daha zengin alt frekanslara (Armonik) sahip olması sağlanır. Eğer siz de SB Live sahibi kullanıcılardan biriyiseniz bu olanaklardan belli ölçülerde faydalanabilirsiniz.

SB Live sayesinde Stüdyo efektleri

Öncelikle SB Live derken SB Live ve türevlerini kastediyoruz. Yani anlatacağımız ipuçlarından faydalanabilmek için Value ya da Player gibi SB Live versiyonlarından herhangi birine sahip olmanız yeterli.

SB Live'in ilk bakaışta karışık gibi görü-

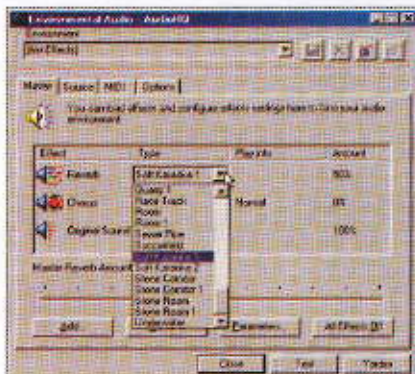
nebilecek menülerinde kaybolmamanız için gerekli ipuçlarını mümkün olduğunca basit bir şekilde vermeye çalışacağız. Meraklı kullanıcılar daha ayrıntılı kombinasyonlar deneyebilirler.

SB Live'in kurulumunun ardından sisteme yerleşen AudioHQ program grubunda bulunan Environmental Audio kısmına giderek gelen pencereden bazı ayarlar yapmanız gerekiyor. AudioHQ program grubuna Burada Reverb efektine 50 civarı bir değer verin. Reverb Type olarak biz Soft Karaoke 1 seçeneğini işaretledik. İsterseniz başka bir preset seçebilir ya da Parameters kutucuğuna tıklayarak Reverb efektini tamamen kendi zevkinize göre preset haline getirerek saklayabilirsiniz.

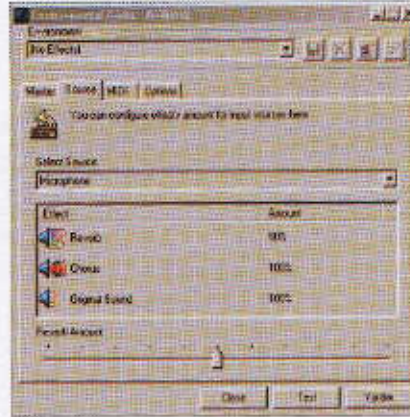
Farklı ses kaynakları için farklı efekt oranları belirleyebilirsiniz. Öte yandan biz Reverb efektini sadece mikrofon kanalına vermek istiyoruz. Bu durumda Source sekmesine giderek buradan mikrofona seçin ve efekt seviyesi olarak örneğin 50 gibi bir değer atayın. Unutmayın diğer kanallar için efekt kaydırıcı 0'da olmalı. Yoksa Windows altındaki tüm ses kanallarına efekt uygulanmış olursunuz. Eğer burada mikrofon kanalı yoksa kayıt ya da çalma denetimlerinde mikrofon kanalının kullanılabilir durumda olduğundan emin olun.

Hem bas hem soprano şarkı söylemek

Kuşkusuz SB Live ile yapılabilecekler bu kadar değil. Yine AudioHQ içinde Environmental Audio penceresinden Add kutucuğuna tıklayarak gelen pencereden Pitch Shifter efektini seçelim. Bu efekt sayesinde sesimizi kalınlaştırıp inceletebiliriz. Örneğin efekt tipi olarak Maj3rd Down'ı seçtiğimizde, verdiğimiz

Programda oldukça fazla Preset Reverb seçeneği var.

Source penceresinde hangi ses kaynağına hangi oranlarda efekt vereceğimizi belirleyebiliyoruz.

Mi sesinin yanında Do sesi de oluşturulacaktır. Doğal olarak Mi ve Do'nun karışım oranlarını kolayca ayarlamak mümkün. Bu şekilde asla inemediğiniz pes tonlara inebilir ya da bir oktav yukardan şarkı söyleyebilirsiniz.

Transposition ile daha rahat bir kayıt

Özellikle Pop-Rock şarkılarda şarkıcılar genelde Tenor (en ince erkek sesi) ya da Sopranodur (en ince kadın sesi). Bunun anlamı eğitimsiz bir sesin bu parçalara eşlik etmede zorlanacağı. Tabii ses eğitilmiş bile olsa bariton (orta kalınlıktaki erkek sesi) bir sesin tenor bölgesindeki tiz seslerde zorlanacağı aşikardır. Bu durumda yapılacak iş basit bir "siz ona uymıyorsanız onu size uydurun" işlemidir. Bunun için ilgili MIDI dosyasında kayıtlı enstrümanların hepsinin 2 ya da 3 ton aşağı almak gerekiyor. Bu işleme "Transposition" denir. Parçayı bu şekilde transpoze ettiğinizde örneğin parça içindeki en tiz nota Sol ise bu bir anda Mi'ye iner. Böylece parçayı kendi sesinize adapte etmiş olursunuz.

MIDI editörüyle biraz makyaj

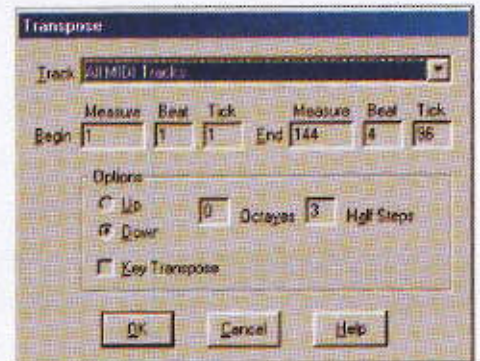
Transpoze işlemi için bu ayki CHIP CD'si içinde verdiğimiz MIDI Session adlı programı kullanabilirsiniz. Bu program hakkında daha geçen ay ayrıntılı bir inceleme yazısı yazmıştık. Program MIDI ve Audio kayıtlarını destekleyen bir Sequencer ve MIDI editörü. Bu bağlamda eğer Karaoke kaydında sorunla karşılaşırsanız MIDI Session programını açın ve Karaoke işlemini burada yapmayı deneyin. Program oldukça becerikli, bu ko-

nuda sorun çıkarmayacaktır. Şimdi gelelim bu programda nasıl Transposition yapacağımıza...

George Michael'in Father Figure adlı parçasını ele alalım. Şarkı oldukça tiz fakat 1 oktav aşağıdan söylenecek kadar değil. Bu durumda parçayı bariton bir ses için ya 4 yarım perde tizleştirip 1 oktav aşağıdan söylemek ya da sesinize göre belli miktar pesleştirip gerçek oktavdan söylemek gerekir. Biz parçayı gerçek oktavından söyleyeceğimizi ve bariton bir sese sahip olduğunuzu farzederek Transpoze işlemini anlatalım.

Parçayı ses yapınıza göre ayarlayın

Bariton ses için Father Figure adlı parçanın 3 yarım ton aşağı transpoze edilmesi parçanın söylenişini oldukça kolaylaştıracaktır. Transpoze yaparken orijinal tondan mümkün oldukça uzaklaşmama ya çalışın zira Transposition parçanın genel atmosferini oldukça değiştirir. Bu işlem için MIDI Session programında Mu-

Transpoze işlemiyle müziğin sese adaptasyonu mümkün olur. Bu, sesin müziğe adaptasyonundan daha kolay.

sic/Transpose menüsüne gidin. Transpoze penceresinde Transpoze işleminin tize mi yoksa pese mi doğru olduğunu Options kısmından belirtebilirsiniz. Buradaki Octaves kutusu ise tahmin ettiğiniz gibi parçayı istediğiniz kadar oktav kaydırmaya yarar. Daha ince bir atar için Half Steps kutucuğunu kullanabilirsiniz. Half Steps ayarı yardımıyla yarımşar perdelik adımlarla parçayı transpoze etmek mümkün.

Örneğin Half Steps kutucuğuna 3 yazarsanız ve Options kısmında Down seçeneği işaretliyse parça 3 yarım ses (1.5 perde) pesleşir. Tabii bunu yaparken Octaves kutucuğunda 0 değerinin bulunduğundan emin olmalısınız.

Ayın Shareware'leri

Fiyatları çok yüksek olan bazı yazılımlara sahip olamadığınız için, bilgisayarınızdan yeteri kadar performans alamadığınızı düşünüyorsanız bir de Shareware'leri deneyin.

Mahmut Karshoglu mkarsh@chip.com.tr

Bu ay incelediğimiz birbirinden ilginç 3 shareware arasından özellikle VideoMax oldukça ilginizi çekecektir.

AnetHelpTool: WYSIWYG yardımlar

Windows altında çoğunuzun yardım almak için yararlandığı Help dosyaları gerçekten de çoğu kere doğru sonuca ulaşmanızı sağlar. Kullanırken bile oldukça karışık bir yapıya sahip olan bu dosyaları oluşturmak ise, gerçekten oldukça zaman alan ve zor bir işlemdir. Ancak yine de kendi tasarladığınız ve dağıtmayı düşündüğünüz bir program ile birlikte bir Help dosyasına yer vermek de kullanıcıların işini kolaylaştırıcaktır. İşte sizlerden gelen yoğun talep doğrultusunda bu ay incelediğimiz AnetHelp Tool da en kolay yoldan Help dosyaları yaratmanıza yardımcı olacaktır.

Öğrenmesi çok kolay olan ve size WYSIWYG (Ne görürsen onu alırsın) yöntemi ile kolayca yardım dosyaları oluşturmanıza yardımcı olan program, aynı zamanda RTF dosya da oluşturabiliyor. Programın Runtime ve Design adında iki modu bulunuyor. Design modunda belgeleri yaratıp düzenleyebilirsiniz, Runtime modunda WinHelp ortamı gibi emüle edilen yardım dosyasının doğru olup olmadığını gerçek zamanlı olarak kontrol edebiliyorsunuz. Böylece

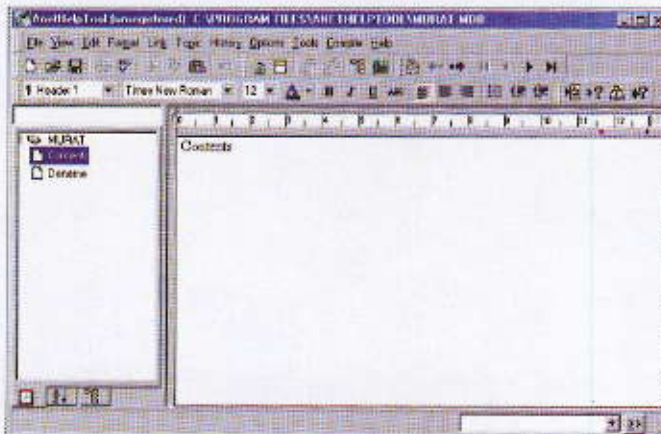
derlemeden önce bile, belgeniz gerçek bir yardım dosyası gibi gözükebiliyor. Yardım proje dosyası veri tabanı ayrıca HTML formatında Web sitesi olarak da dönüştürülebiliyor. Bu sürümde Help derleyici dosyasına da yer verilmiş.

Yeni bir konu oluşturarak başlamak

Bir yardım dosyası oluşturabilmek için en az bir tane ana konuya sahip olmalısınız. Bunun için de öncelikle File menüsünden New seçeneği ile yeni bir MDB veri tabanı oluşturup buna bir isim vermeniz gerekiyor. Ardından konu başlıklarını eklemek için Topic menüsü altından yine New seçeneğini seçin ya da araç çubuğundan ilgili simgeye tıklayın. Yeni bir pencere karşınıza gelecektir. Burada her konu için bir başlık, içerik dizisi,

anahtar kelime ve "Nonscrolling Region" denen kaymayan bölgenin belirlenmesi gerekir. AnetHelpTool'u en iyi şekilde kullanabilmek için tüm konuyla ilgili seçenekleri eksiksiz doldurmak da iyi olacaktır. Default olarak "Başlık Konusu" ve "Başlık_Konusu"nun "Topic" ve "Context String" metin kutularına sırası ile girilmesi gerekir. Eğer konuyu bir Pop-Up pencere olarak göstermek istiyorsanız, "Nonscrolling region" kutusunu işaretlemeyin. Aksi takdirde sadece kaymayan alan gösterilecektir.

Menü yerine araç çubuğunu kullanarak bir konu oluşturduysanız, Default ayarlar ile hazırlanmış boş bir konu anında Topic List Box'a eklenecektir. Burada yapmanız gereken tek şey konu başlığını yazdıktan sonra ENTER'a basmak olacaktır. Bunun haricindeki ayarlar için, ör-

Ne görürsen onu alırsın özelliğini desteklemesi ile daha derlemeden Help dosyalarını izleyebiliyorsunuz.

neğin konuya bir kaymayan alan eklemek için ise, araç çubuğundaki üstü sarı altı beyaz dikdörtgen şeklindeki simge kullanılabilir. Her konuya olduğu gibi buna da anahtar kelimeler eklemek için ise sağ altta yer alan ">>" işaretli simge kullanılabilir.

Linklerin hazırlanması ve kaldırılması

Birbirine referans veren linkler (bağlantılar) üretmeden önce mantıklı olarak en az iki tane yardım konusu hazırlanmış olmanız gerekir. Bir referans bağlantı oluşturmak için önce sol fare tuşu basılı iken metni ya da grafiği seçip sonra Link menüsünden "To Topic" seçeneğine tıklayın. Karşınıza "Create New Link" dialog kutusu gelecektir. Buradan istediğiniz bir konu başlığına bağlantı oluşturabilirsiniz. Eğer Link menüsünde bulunan "To Program" seçeneğini seçtiyseniz, yine açılacak dialog penceresinden herhangi bir çalıştırılabilir dosyaya (.BAT, .COM, .EXE ya da .PIF) bağlantı kurma şansınız olacaktır. Bir bağlantıyı kaldırmak için ise Hotspot'u seçip Link menüsünden "Remove"u seçmeniz yeterli olacaktır. Bağlantının çalışıp çalışmadığını denemek için Design modunda bağlantının üzerine gelip Ctrl-J'ye basabilirsiniz.

Yardım dosyasına son halinin verilmesi

AnetHelpTool ile iki çeşit dosya tipi hazırlanması mümkündür. .HLP formatı (WinHelp için) ve .CHM formatı (HTML yardım için). WinHelp ile kullanılacak .HLP formatı için dışsal yardım derleyici kullanılacaktır. Bu program .RTF ve .HPJ olmak üzere iki formatı destekler. AnetHelpTool da zaten otomatik olarak bu iki formatı önceden hazırlamaktadır.

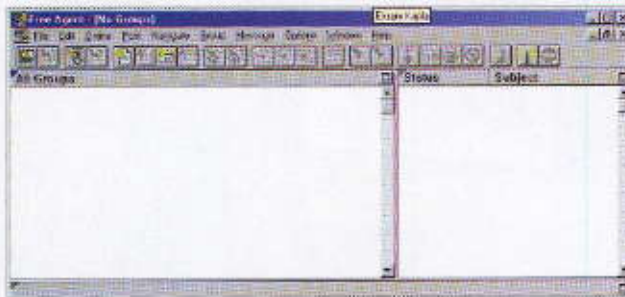
Ürün Bilgisi

AnetHelpTool

Tür	: Metin Editörleri
Sürüm	: 5.015
Sistem	: Win95/98/NT
Kayıt tipi	: Shareware (199.95\$)
Süresi	: Bilinmiyor
Download	: http://www.anetsoft.com/ahfte5x.exe
Özellikler	: Programın Install ve Uninstall seçenekleri de bulunuyor.

Agent: Zamanı tasarruf edin

Mesajlarınıza ve haber gruplarına ulaşım ilgilendiğiniz konularda tartışmak için standart Browser'ların mesaj programlarından yararlanabilirsiniz. Ancak daha kapsamlı özellikler ile mesajlara ulaşmak istiyorsanız, bunun için farklı bir yazılım kullanmanız daha iyi olacaktır. Bunun için de kullanılacak ve Net üzerinde bulunabilecek en iyi yazılımlardan biri de bu ay inceleyeceğimiz Agent programı. Program çeşitli filtreler ile mesajları da süzebiliyor. Böylece birçok mesajla boğuşmak zorunda kalmadan sadece en çok ilginizi çekenleri inceleyebiliyorsunuz. Programda Cross-Post yönetimi, URL'leri açabilme özelliği,

Görünüş olarak standart mesaj programlarını andırırsa da program çok daha fazlasını sunuyor.

MIME ekleme desteği, klasörler ve adres defteri yaratabilme özelliği de bulunuyor. Agent, eğer telefon hattı üzerinden modem kullanıyorsanız Offline çalışarak size hem zamandan hem de paradan tasarruf sağlayacaktır.

Agent'in Offline News Reader olarak kullanılması

Eğer ISS'e saat karşılığında para ödüyorsanız, bir Offline haber okuma programı Internet'e ve servis sağlayıcınıza bağlı kaldığınız zamanı azaltarak ödeyeceğiniz ücreti oldukça düşürecektir. Agent programından bu şekilde yararlanmak için ise şu yolu izlemeniz yeterli olacaktır. Öncelikle programı Offline işlemler için hazır hale getirmemiz gerekiyor. Bunun için Options menüsünden General Preferences seçeneğini seçin ve Online kartına gelin. Burada "Use Offline Defaults" tuşuna tıkladığınız zaman Agent otomatik olarak Offline kullanım için ayarlanacaktır.

Üye olduğumuz haber grubundaki tüm yeni mesajların başlıklarını almak için yine Online menüsünden "Subscribed Groups" içindeki Get New Headers seçeneğini seçmeniz gerekir. Eğer sade-

ce belirli bir grup içindeki yeni mesajları almak istiyorsanız, bu sefer Online menüsü altından Selected Group içindeki "Get New Headers" seçeneğini kullanmanız gerekir. Agent böylelikle Online moda geçecek ve tüm başlıkları alacaktır. Bitirdiğinde ise tekrar Offline moda dönecek ve böylece fazladan Internet bağlantı parası ödemekten kurtulmuş olacaksınız.

Program tarafından alınmış tüm mesaj başlıkları kırmızı renkte gözükecektir. Bu, mesajın yeni olduğu ve okunmadığı anlamına gelir. Size ilginç gelen mesaj başlıklarını inceleyin ve bulduğunuzları işaretleyin. Ardından ya araç çubuğundan "Mark for Retrieval" ikonuna ya da Message menüsünden "Mark for Retri-

eval" seçeneğine tıklayarak mesajı almayı başlayabilirsiniz. Kısavolları kullanmak istiyorsanız da M ve ardından ENTER tuşuna basmanız gerekecektir. Bir kere tüm gruplar altındaki tüm mesajları işaretledikten sonra Online menüsü altından "Get Marked Message Bodies" seçeneğine tıklayarak tümünü bir seferde alabilirsiniz. Agent tekrar Online konuma geçecek, tüm işaretlenmiş mesajlardaki tüm metinleri alıp ardından tekrar Offline konuma geçecektir. Bir önceki adımda işaretlenmemiş bütün mesajlar otomatik olarak okunmuş olarak işaretlenecektir.

Ürün Bilgisi

Agent

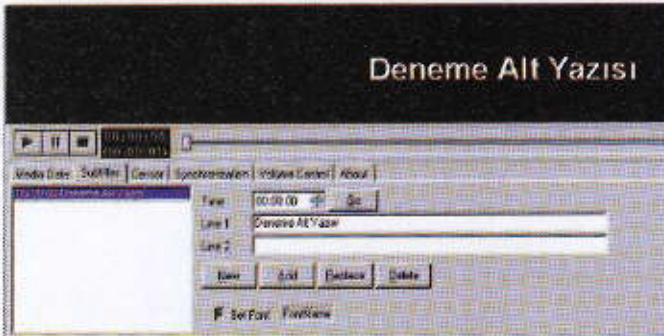
Tür	: Mesaj Programı
Sürüm	: 1.6
Sistem	: Win95/98/NT
Kayıt tipi	: Demo (29.00\$)
Süresi	: 30 gün
Download	: ftp://ftp.channel1.com/pub/winsock-l/Windows95/News/fa32-111.exe
Özellikler	: Programın Install ve Uninstall seçenekleri de bulunuyor.

VideoMax:

Alt yazınızı kendiniz yazın

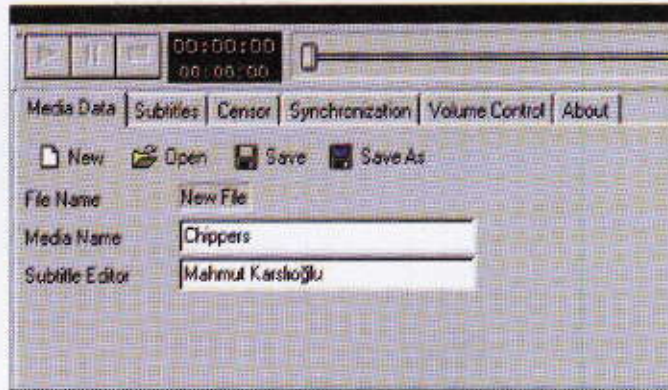
İşte sizlere oldukça ilginç bir program daha. Her ne kadar artık VideoCD'ler ve DVD'ler de Türkçe altyazılı olarak hazırlanmaya başladıysa da, çoğu yeni film için halen bu özellik geçerli değil. Ama yine de bu ay tanıtacağımız ve Ahmet Uzun isimindeki bir Türk programcı tarafından hazırlanan VideoMax adlı bu video editörü kullanarak artık kendiniz de DVD'lere ve VideoCD'lere alt yazı hazırlayabileceksiniz. Bunu istediğiniz dilde hazırlayabileceğiniz gibi, istediğiniz font tipi ve büyüklüğünü de kullanabiliyorsunuz. Üstelik bunun için yeniden CD basmanız da gerekmiyor, çünkü alt yazılar ayrı bir dosya olarak tutuluyor ve ana film dosyanız kesinlikle bundan etkilenmiyor. Daha sonra bir kere alt yazı dosyasını oluşturduktan sonra basitçe VideoCD'yi yerleştirmek ve "Open VideoCD" tuşu ile açmak yeterli oluyor. Program alt yazı dosyasını yükleyor ve filmi alt yazısı ile izlemenizi sağlıyor.

Buna ek olarak filmin herhangi bir sahnesini karartma ya da atlama yöntemi ile sansürleme işlemi de yapabiliyorsunuz.

nuz. <http://members.xoom.com/AhmetUzun/aboutvideomax.htm> sayfasından daha geniş bilgi ve hazır olan Aliens 4 ve Mumya filmlerinin alt yazı dosyalarını alabilirsiniz.

Programı çalıştırdığınız zaman, siyah ekran üzerine altta yer alan araç çubuğu karşınıza gelecektir. İlk etapta sadece film oynatma araçları ekranda gözüktür. Buradan herhangi bir dosyayı ya da VideoCD'yi açıp oynatmak mümkün olabilir. Sağ tarafta bulunan yukarı ok tuşuna bastığınızda ise alt yazıları yazabileceğiniz editör karşınıza gelecektir. Burada 6 adet kart yer alır. Bunlardan en sondaki program hakkındaki karttır. Ondan önceki ise ses ayarlarını yapabilmeye

olanak sağlar. Dördüncü kart olan Synchronization alt yazılarda kaymayı düzeltmek için kullanılabilir. Burada belirtilecek saniye cinsinden artı ya da eksi değer kadar alt yazılar kaydırılabilir.

En kısa yoldan filmleri anlaşılabilir hale sokmak

Önce editör menüsünden Media Data kartını açın. Burada Media Name bölümü yerine filmin, Subtitle Editör bölümü yerine ise kendi adınızı yazın. Bu bölümden daha önce oluşturulmuş projeleri açabilir, yenileri oluşturabilir ya da üzerinde çalıştığınız projeyi saklayabilirsiniz. Tanımları yaptıktan sonra Subtitles kartına geçin. Üst bölümden Play

iki satırdan oluşan yazılar istediğiniz boyutta ve fontta olabiliyor.

düğmesine basarak filmi başlatın ve seyrederin. Alt yazının girmesi gereken yerde Pause tuşu ile filmi dondurun. New tuşuna basarak yeni bir giriş yapacağınızı belirleyin. Filmin o anki süresi kaydedilecektir. Daha sonra iki satırdan oluşan alt yazı bölümüne çevirilerinizi yazın. Add tuşuna tıkladığınız zaman sol taraftaki listeye süre ve çeviri eklenecektir. Sonra tekrar Play tuşu ile oynatmaya devam edin. Film bitene kadar aynı şeyleri sürdürün. Ancak arada bir Media Data kartına dönüp kaydetmeyi unutmayın.

Bu noktada unutulmaması gereken bir sonraki alt yazı girene kadar bir öncekinin ekrandan silinmeyeceğidir. Bu yüzden eğer uzun süre alt yazı girilme-

Hazırladığınız alt yazılar için kendi adınızı unutmayın ne de olsa o kadar uğraştınız.

yecek bölüm varsa, belirli bir süre sonra alt yazıyı kapatmayı unutmayın.

Her tür görüntü her zaman herkese uygun olmayabilir

Filmi seyrederken içeriği açısından bazı görüntüler özellikle çocuklar için pek uygun olmayabilir. Bu durumda görüntülerin bir şekilde sansürlenmesi de gerekebilir. Üçüncü kart olan Censor kartı sizin için bunu gerçekleştirebilir. Yine biraz önce olduğu gibi istediğiniz noktaya kadar filmi seyrederin, daha sonra sansürlenmesini istediğiniz bölgeye gelirken filmi Pause yapıp Censor kartında New tuşuna basın. Böylece o anki süre kaydedilecektir. Daha sonra sensör tipinden üstten ilk seçeneği seçerek filmin geriye kalan kısmının istediğiniz noktaya kadar atlanması sağlanabiliyor. İkinci seçenek ise arada kalan sansürlü bölümü siyah olarak gösterecek ve üzerine "Censored" diye bir yazı yazacaktır.

Sansürlü bölüm sona erdiği yerde ise yine bu karttan en alttaki "End of Censor" seçeneğini kullanarak sansürü kapatabilirsiniz.

Altaki durum çubuğundaki sağda alt tarafa ok tuşu ile filmi tam ekran seyretime şansınız da oluyor. Gerçekten yararlı ve ilginç olan bu Shareware'i mutlaka deneyin.

Ürün Bilgisi

VideoMax

Tür	: Grafik Programı
Sürüm	: 0.8
Sistem	: Win95/98/NT
Kayıt tipi	: Freeware
Süresi	: Sınırsız
Download	: ftp://ftp.cdrom.com/pub/simtelnet/win95/mmedia/vmax08.zip
Özellikler	: Programın Install ve Uninstall seçenekleri de bulunuyor.

Internet Browser'ları Hakkında Herşey

Internet üzerinde sadece surf yapabileceğiniz gibi, yakınlarınıza mesaj atabilir, ilgilendiğiniz konularda insanlar ile tartışabilir ya da beğendiğiniz programları kullanmak amacı ile kendi bilgisayarınıza indirebilirsiniz.

Mahmut Karşoğlu mkars@chip.com.tr

Internet üzerinde surf yapabilmek için olduğu kadar, diğer birçok işlemi de gerçekleştirebilmek için bilgisayarınızda bir Browser kurulu bulunması gerekiyor. Birçok farklı Browser bulunmasına rağmen, yaygın kullanılması açısından kursumuzun bu bölümünde özellikle Netscape Communicator ve Internet Explorer üzerinde duracağız. Ge-

çen ay kuruluş özelliklerinden bahsettiğimiz Türkçesi "Tarayıcı" olan bu iki programdan hangisini kurmuş olursanız olun, ilk çalıştırma sırasında mutlaka yapılması gereken bazı ayarlar bulunur. Bunlar yapılmadan geçilirse de, sonradan program içinden tekrar ayarlanması mümkündür. Yapılmadığı takdirde ise, kullanıcı surf yapıp dosya alabilme gibi özellikleri kullanabilmeye devam etmesine rağmen, mesaj atma ve tartışma gruplarına girme gibi avantajlardan yararlanamayacaktır. Şimdi önce her iki Browser için de gerekli ön ayarlara bir bakalım.

Browser'lar için kurulum sonrası yapılacak ilk ayarlar

Önce hangi Browser'ı kullanmaya karar verdiyseniz geçen ayki bölümde anlattığı gibi kurulumu yapın.

*Netscape Communicator: Eğer seçiminizi Netscape'den yana kullandıysanız, kurulumun hemen ardından ilk çalıştırma sırasında bir kullanıcı profili tanımlamanız gerekecektir. Burada başlayacak olan Tanıtım sihirbazının ilk adımı ileri tuşu ile geçin. İkinci adımda kendiniz için bir tanıtım adı belirtmeniz gerekecektir. Buraya örneğin "Mahmut" şeklinde isminizi yazabilirsiniz. Alt tarafta yer alan bölümde ise sizinle ilgili bilgilerin tutulacağı klasör yer almakta-

dır. Bu bölümü ellemeden bırakırsanız uygun klasör ismi otomatik olarak atanacaktır. Daha sonra tekrar ileri tuşu ile devam edin. Eğer daha önceden Netscape kullanıp kaldırdıysanız ya da güncelleme yapıyorsanız, büyük bir ihtimalle daha önceki profil bilgisayarınızda hâlâ saklı olacaktır. Eğer böyle bir durum söz konusu ise, karşınıza gelecek olan "Navigator Ayarlarının Yükseltilmesi" penceresinden üçüncü seçeneği seçerek yeni bir kullanıcı ile başlayabilirsiniz. Daha sonra ileri tuşuna tekrar tıkladığımız zaman isminizi ve elektronik posta adresinizi tanımlayacağınız pencere karşınıza gelecektir. Burada ilk bölüme örneğin: "Mahmut Karşoğlu" şeklinde tam adınızı yazmanız gerekiyor. Onun altına ise size servis sağlayıcınız tarafından sağlanan posta adresinizi yazmanız gerekecektir. Bu adresi başvuru formunda sizin daha önceden belirlemiş olmanız gerekir (mkars@chip.com.tr gibi). Daha sonra tekrar ileri tuşu ile devam edin.

Mesajlarınızı yollayabilmeniz için bir posta sunucuya ihtiyacınız vardır ve bu-

İçerik

Internet nedir? Internet hakkında bilinmesi gerekenler	10/99
Internet'e bağlanmak için gereken ön hazırlıklar	11/99
Mesaj, haber, FTP ve arama üzerine her şey. Browser ayarları	12/99
Kendi Web sitenizi oluşturmak için bilmeniz gerekenler	01/2000
Web alanı alınması, sisteminizin yayınlanması ve yardımcı siteler	02/2000

Özetle...

- Browser'lar için yapılması gereken ilk ayarlar
- Internet üzerinde arama yapabilmek için bilmeniz gerekenler
- Mesajlaşma ve haber grupları hakkında her türlü bilgi

torlarının hangisinin daha iyi bir dedektif olduğunu ve daha çok site üzerinde tarama yaptığını merak ediyorsanız, Chip 9/99 sayısındaki 210. sayfada yer alan arama motorları testini inceleyebilirsiniz.

Biz bu bölümde örnek olması açısından en yaygın olarak kullanılan Altavista üzerinde bir aramanın nasıl gerçekleştirilebileceğini öğreneceğiz. Ama önce Browser'ı nasıl kullanacağımıza ve bazı basit ikonların ne anlama geldiğine bir bakalım.

Browser kullanmak için ehliyete gerek yok

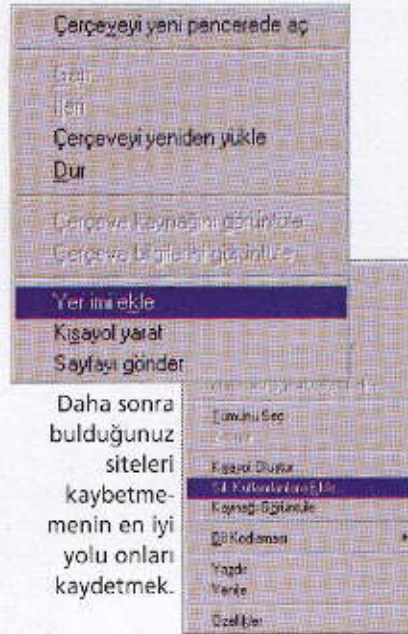
Browser üzerinde en can alıcı noktayı üst bölümde bulunan araç çubuğu ve adres satırı oluşturur. Adres satırı adı üzerinde gitmek istediğiniz adresleri yazacağımız bölümdür.

Araç çubuğunda yer alan ikonlar ise, daha önce yüklenmiş sayfalar arasında dolaşmaya, sayfayı yeniden yüklemeye, yüklenen sayfayı durdurmaya, Bookmark edilen sayfalara ulaşmaya yardımcı olurlar. Surf yapmak için bu ikonlar size yardımcı olacaktır.

Önce Internet'e daha önce anlatıldığı gibi bağlantınızı sağlayıp Browser'ınızı açtıktan sonra adres satırına www.altavista.com yazıp Enter tuşuna basın. Site aranacak ve bulunduktan sonra bağlantı hızınıza göre belirli bir süre sonunda tamamen yüklenecektir. Sitenin yüklenmesinin bittiğini Browser'ınızın sağ üst tarafında yer alan logosunun hareketsiz hale gelmesinden anlayabilirsiniz. Site yüklenmesinin durumunu ise yüzdeleri ile yine Browser'ın en alt satırından takip edebilirsiniz.

En iyi sonuç için doğru arama kriterlerinin seçimi

Oldukça karmaşık gibi gözüken sayfa-da şimdilik basit anlamda ilk kullanacağımız

mız yer Search tuşu ve bunun solundaki alan olacak. Önce denemek için aramayı düşündüğünüz Türkçe ya da yabancı dilde bir anahtar kelimeyi (Örnek: Magazine) bu alana yazıp Search tuşuna basın. Arama motoru istediğiniz kelimeyi arayıp sonuçlarını parça parça liste şeklinde karşınıza getirecektir. Ancak burada bulunan milyonlarca sonuç sizin gözünüzü korkutmasın. Yapmanız gereken sadece aradığınız konuyu biraz daha özelleştirip daha az, ama tam isabetli sonuçlar almak olacaktır.

*Tek kelime arama: Bunun için de tek kelime ile arama yerine aynı konu ile ilgili birden fazla kelime (Örnek: Magazine ve Computer) kullanılabilir. Arama satırına aralarına bir boşluk bırakarak yazılacak bu anahtar kelimeleri içeren tüm siteler biraz önceki gibi listelenecektir. Bulunan site sayısının çok da azalmadığını fark etmişsinizdir. Çünkü arama kriteri burada çok fazla önem taşır.

*Birden fazla kelime arama: Eğer biraz önce bahsettiğimiz gibi tek boşluk ile kelimeleri yan yana yazdıysanız, bu

kelimelerin birlikte yer aldığı sitelerin yanında her birinin ayrı ayrı yer aldığı siteler de listeye eklenecek ve liste yine şişecektir. Sadece belirlediğiniz anahtar kelimelerin birlikte yer aldığı siteleri listelemek istiyorsanız, boşluğa ek olarak her anahtar kelimenin başına bir artı işareti de koymamız gerekir. Böylelikle ancak belirlediğiniz anahtar kelimelerin tümü o sitede yer alıyorsa listelenecektir.

*Kelime grubu arama: Bunun yanında arama yaparken iki ya da daha fazla kelimenin mutlaka yan yana olduğu siteler de (Star Wars gibi) aranmak istenebilir. Bu iki kelimeyi sadece yanlarına artılar koyarak aramak, sayfa içinde belki de çok alakasız yerlerde yıldız ve savaş geçen sitelerin de listelenmesine yol açabilir. Bu tip sonuçlara engel olmak için yan yana bulunması gereken kelimeleri ararken mutlaka turnak işareti içine almak gerekir ("Star Wars" gibi). Turnak işareti içine alma işlemi hemen hemen tüm arama motorları tarafından tanınır da, birden fazla kelimeyi aramak için bazı arama motorları "+" yerine "AND" kelime bağlacını kullanabilirler.

● İstenmeyen Kelimelerin Ayrılması: Bulunacak siteler içinde yer almasını istemediğiniz bir anahtar kelimeyi ise Altavista'da başına "-" işareti koyarak ya da diğer arama motorlarında NOT kelime bağlacı ile filtreleyebilirsiniz.

Bunların dışında OR bağlacı ile de, aranacak iki kelimeden biri bile yer alsın, o sitenin listelenmesi sağlanabilir. Search tuşuna bastıktan sonra liste karşınıza geldiğinde yapmanız gereken sadece bu listedeki Link'lere (bağlantılara) tıklamak. Browser aynı sayfa içinde yeni siteyi yüklemeye başlayacaktır. Örnek olarak, içinde kelime grubu olarak Star Wars ve laser geçen, ancak NASA kelimesi olmayan siteleri aramak isteyelim; arama satırımız şu şekilde olacaktır.

+ "Star Wars" + laser - NASA ya da "Star Wars" AND laser NOT NASA

Arama motorlarında bunun dışında daha önceden bulunmuş ve gruplanmış birçok bağlantı da bulunur. Bunlar arasında dolaşarak belki de istediğinize daha rahat ulaşabilirsiniz. Ayrıca Altavista'daki "Images, Audio&Video" örneğinde olduğu gibi, özelleştirilmiş aramalar da yine arama alanınızı daraltarak istediğinize daha kolay ulaşmanızı sağlayabilirler.

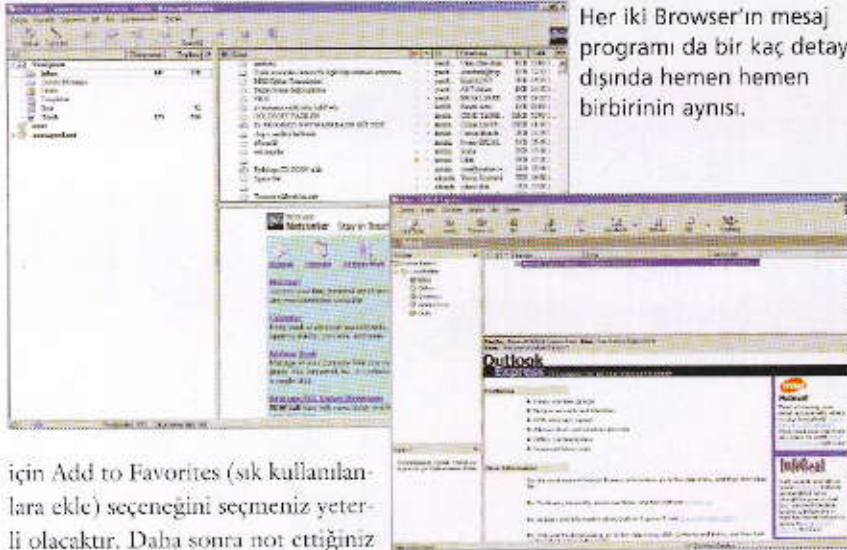

Araç çubuğunun altında yer alan adres çubuğu ile bildiğiniz adreslere hızlıca ulaşabilirsiniz.

Sonradan ziyaret etmek için site adreslerinin saklanması

Arama sonucu bulduğunuz ve hoşunuza giden siteleri bir daha Internet'e bağlandığınızda tekrar aramak istemiyorsanız, onları not etmeniz de mümkün. Bunun için hangi Browser'ı kullanıyor olursanız olun ekranın boş bir yerinde farenin sağ tuşuna tıklayıp açılacak listeden Netscape için Add Bookmark (yer imi ekle) ya da Internet Explorer

za bir bakalım. Eğer Netscape kullanıyorsanız, mavi bir üçgenin üzerinde zarf şeklinde simgesi olan Netscape Messenger'a tıklayıp programı açın. Internet Explorer kullanıcıları ise mesaj yazabilmek için son sürüm ile gelen iki yanında zarfı saran mavi okların bulunduğu simgeye tıklayarak Outlook Express adlı programı kullanabilirler. Her iki program da neredeyse birbiri ile aynı arabirimi sunarlar. Aralarında çok az fark bulu-

Her iki Browser'ın mesaj programı da bir kaç detay dışında hemen hemen birbirinin aynıdır.

için Add to Favorites (sık kullanılanlara ekle) seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır. Daha sonra not ettiğiniz bu sayfaların bağlantısına Bookmark ya da Favorites seçenekleri altından ulaşabilirsiniz.

Bunun yanında Netscape ve Internet Explorer'da araç çubuğunda yer alan sırası ile "Yer İmleri" ve "Sık Kullanılanlar" ikonları da ziyaret ettiğiniz siteyi not etmenize yardımcı olacaktır. Bir önceki ziyaret ettiğiniz siteye dönmek için Geri (Back) tuşunu kullanabilirsiniz.

Telefonu, mektubu aşın, sevdiklerinize mail atın

Eğer Browser'ınızı kurarken bir kereye has yapılması gereken ayarları yaptıysanız, artık önünüzde bir başkasına elektronik posta göndermemek için hiçbir engel kalmıyor. Eğer ayarları yapmadıysanız daha sonradan nasıl yapabileceğinize de birazdan değineceğiz. Şimdi yeni bir mesaj atmak için ne yapacağımızı

nur. Bunlar da sadece araç çubuğundaki simgelerin yerlerinin değişmesinden ve birkaç ayrıntıdan ibarettir.

● Netscape Messenger: Programın ana penceresi açıldığı zaman göreceğiniz gibi, ekran üç parçaya bölünmüştür. Bunların haricinde en üstte bir de araç çubuğu bulunur. En sol tarafta yer alan büyük bölüm Gelen postalarınızın (Inbox), gidenlerin (Sent), silinmiş olanların (Trash) ve gönderilecek olanların (Unsent messages) listelerinin gruplandığı yerdir. Yine buradan eğer bir haber sunucu tanımlandı ise, haber gruplarına da ulaşabilirsiniz.

Buradaki listeden seçtiğiniz bir öğe içinde yer alan mesajlar sağ taraftaki üst bölümde listelenecektir. Bu liste, konu, durum, gönderen, tarih, büyüklük gibi bölümlere ayrılmıştır ve bu başlıklara

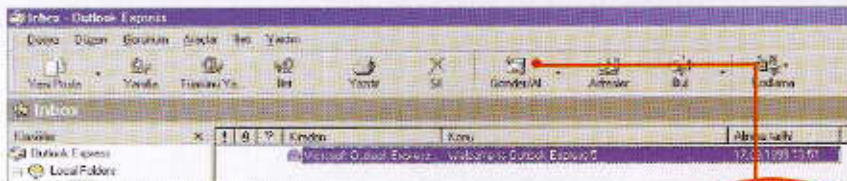
tıklayarak listeyi bu bölümlere göre listelemeniz de mümkün olur. Herhangi bir mesaja tıkladığınız zaman ise alt sağ kısmında mesaj içeriği görüntülenecektir. Eğer mesaja bir dosya da eklendi ise alt kısımda bu da görüntülenir. Messenger'ın tanımadığı bir format ise sadece bir dosya simgesi olarak gözükecek olan ek dosya tanıyan bir formatta ise mesajın altında görüntülenecektir.

Burada farklı bir renkte belirlenmiş dosya üzerine tıkladığınız zaman ise, yeni bir pencere açılacaktır. Bu pencereden dosyayı sabitdiske kaydedebilir ya da anında açabilirsiniz. Ancak açmadan sabitdiske kaydetmeniz her zaman doğru olacaktır. Çünkü Internet üzerinden gelen dosyalar virüse açıktır ve açılmadan önce mutlaka virüs testinden geçmesi gerekir. Bunu hiç unutmayın.

● Outlook Express: Görünüş ve kullanım itibarı ile Netscape'den çok da farklı değildir. Ancak ona ek olarak sol taraftaki pencere de ikiye bölünmüştür ve alt bölümde mesajlarını okuduğunuz kişiler alt alta adres defteri şeklinde listelenir. Bunun dışında bir de en üstte yer alan araç çubuğundaki simgelerin yerleri farklıdır. Basit anlamda kullanım olarak ise hemen hemen hiçbir fark yoktur, sadece size ulaşmış mesajların okunması sırasında eklenmiş dosyaların çalışma şekli farklıdır. Outlook Express'te eklenmiş dosyalar mesaj alanın sağ üst kısmında bir ataç simgesi ile belirtilir. Üzerine tıkladığınız zaman açılan Pop-Up pencereden isterseniz sabitdiske kayıt yapabilir, ister dosyayı ilişkilendirilmiş program ile açabilirsiniz. Ancak virüs tehlikesi açısından en iyisi önce sabitdiske kaydedip virüs testinden geçirdikten sonra açmaktır.

E-posta mesajlarının problemsiz alınması

Posta programlarında alınmış mesajların okunması ve programların genel kullanımları üzerine kısa bir bakış yaptıktan sonra, size gelmiş mesajları posta sunucusundan nasıl alabileceğinize bir bakalım. Netscape kullanıcıları basit bir şekilde araç çubuğundaki İleri al (Get Messages) tuşuna tıklayarak mesajlarını almaya başlayabilirler. Eğer servis aldığınız ISS tarafından size sağlanan posta adresini kullanıyorsanız, mesajlarınızı otomatik olarak alabilirsiniz. Ancak In-

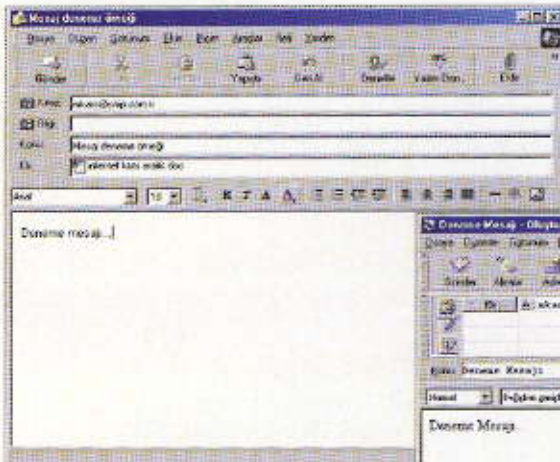
Gönder/Al ikonu ile hem yazmış olduğunuz mesajları gönderebilir hem de sunucudaki mesajları alabilirsiniz.

ternet'e bağlandığınız ISS ile posta sunucunuzun ISS'ı farklı ise mesajları alma sırasında tekrar şifrenizi yazmanız gerekebilir. Bu durumda şifrenizi yazıp mesajları alabilirsiniz.

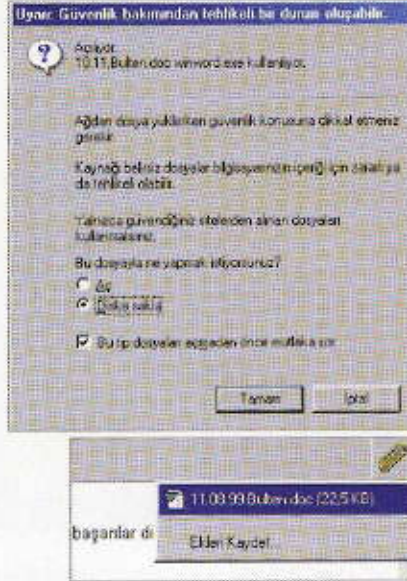
Outlook Express kullanıcıları ise araç çubuğunda yer alan Gönder/Al simgesine tıklayarak hem yazmış oldukları mesajları gönderebilir hem de mesajlarını alabilirler. Eğer mesajları göndermeden sadece almak istiyorsanız, bu durumda da bu simgenin sağ tarafındaki oka basıp aşağı doğru açılan menüden "tümünü al" seçeneğini kullanabilirsiniz. ISS'ların farklı olmasından doğacak problemi yine aynı şekilde şifreyi tekrar yazarak çözümlenebilirsiniz.

Burada mesajlarınızı alırken dikkat edeceğimiz bir nokta daha bulunur. Default olarak posta sunucunuzda okuduğunuz mesajların silinmesi için olan seçenek aktif durumdadır. Bu durumda sizin mesajları alma işleminiz tamamlandığında posta sunucudan mesajlar silinir. Ancak mesajları iki ayrı yerden kontrol ediyorsanız bu durumda diğer taraftan okunması için silinmesini engellemek isteyebilirsiniz.

Bunun için de eğer Netscape kullanıyorsanız, Edit (Düzenle) menüsünden en alttaki seçenek olan Tercihler'i açın. Sol taraftaki listeden Posta ve Haber grupları başlığı altından Posta sunucularını seçin. Sol tarafta açılacak olan bölümden posta sunucunuzu seçip Düzenle (Edit) tuşuna basın. Açılacak olan yeni pencereden POP kartında "İletileri sunucuda bırak" seçeneğini işaretleyin.

Mesajı oluşturup konuyu da yazdıktan sonra yapmanız gereken sadece "Gönder" tuşuna tıklamak.

Size gelen mesajın ekindeki dosyayı doğrudan açabileceğiniz gibi sabit diske de kaydedebilirsiniz.

Outlook Express kullanıcılarının ise, bunun için Araçlar menüsünden hesaplar seçeneğine girmesi gerekiyor. Burada açılacak pencerede Posta sunucunuzu seçtikten sonra Özellikler tuşuna tıklayın. Yeni pencerede son kart olan Gelişmiş'e gelip en alttaki "İletilerin bir kopyasını sunucuda bırak" seçeneğini işaretleyin.

Sıfırdan herşeyi ile yeni bir mesaj hazırlanması

Yeni bir mesaj yazabilmek için Netscape'de Yeni İleti (New Message), Outlook'da ise "Yeni Posta" simgesine tıklanması gerekiyor, ondan sonraki adımlar hemen hemen aynı devam ediyor. İki

programda da önce araç çubuğunun hemen altındaki Kime ya da KK: satırının yanında göndereceğiniz kişinin adresini yazmanız gerekiyor (mkars@

chip.com.tr gibi). Konu kısmına ise mesajınızın ne ile ilgili olduğunu kısaca yazmanız lazım. Alt taraftaki büyük yazı alanı ise anlaşıldığı üzere mesajın yazıldığı bölümdür. Buraya kısa mesajlarınızı yazabilirsiniz. Ancak Word'de ya da başka programda yazdığınız yazıları ve çeşitli farklı dosya formatlarını da karşıya göndermek istiyorsanız, bu durumda bunları mesaja eklemeniz gerekir.

Bunun için iki programda da araç çubuğunda bulunan ataç simgesi kullanılmaktadır. Bu simgeye tıkladıktan sonra sabirdiskinizden seçeceğimiz, istediğiniz kadar dosyayı mesaja ekleyebilirsiniz. Ama bunların gidecek dosya boyutunu büyüteceğini de unutmayın. Herşey bittikten sonra Gönder (Send) tuşuna basarak mesajı yollayabilirsiniz. Tabii ki önce bağlantınızı sağlamanız gerekir. Ayrıca bazı durumlarda mesaj gönderirken tekrar şifrenizi yazmanız da gerekebilir.

Her konuyu tartışacağınız alanlara ulaşmak için

Her iki posta programında da sol tarafta bulunan listede Inbox'tan farklı olarak altta News ana başlığı altında çeşitli haber grupları da bulunur. Tabii ki burada en baştaki ayarlarda haber grubunu belirtmiş olmanız gerekir. Haber gruplarının da kullanımı aynı mesajlarda olduğu gibidir. Ancak mesaj yazabilmeniz için haber sunucunuzun da sadece okumanıza değil, mutlaka yazmanıza da izin vermesi gerekir.

Ayrıca eğer bir haber sunucu tanımladınız, ancak herhangi bir alt haber grubu tanımlamadıysanız, bu listenin alt bölümü boş olacaktır. Buraya en kolay yoldan yeni bir grup eklemek için ise Browser'ın adres satırında örneğin; news://news.speed.net/alt.3d yazmanız yeterli olacaktır. Kullanım formatı olarak önce haber sunucu ismi, sonra da haber grubu ismi yazılması gerekir. Bu şekilde eğer o sunucu altında böyle bir grup yer alıyorsa listeye eklenecek ve üzerine tıkladığınız zaman mesajlar alınmaya başlanacaktır.

Çoğu haber sunucusu her haber grubunu desteklemeyebilir. Bu yüzden önceden desteklendiğine emin olun. Daha sonra mesajlar alınmaya başlayacaktır. Diğer işlemler de mesajlar gibi aynı mantıkta işler. ☑

SMS ile Web'den Cebe

Oldukça basit, genellikle telefon görüşmelerinden daha ucuz ve telefon kapatılmış olsa bile alıcıya ulaşma imkanı: Cep telefonu üzerinden SMS mesajları. Kısa mesajlarınız için boşuna para ödemeyin.

Kısa ve etkili:
Önemli veya acil mesajlarınızı Web'den kolayca arkadaşlarınıza iletebilirsiniz.

yorlar.

Cep telefonu üzerinden kısa haber olarak gönderdiğiniz metinler 147 karakteri geçmemelidir. Bunlara göndericinin e-mail adresi, konusu ve metnin kendisi de dahildir. 160'ı geçen karakterler kesilir. 160 karakter aşında pek de fazla değil, ancak önemli bilgileri başlık olarak iletmek için yeterli.

Mesajlar cep telefonunun klavyesi üzerinden girilir. Nokia'nın telefonun açılmasıyla içinden çıkan klavyeli Communicator modeli gibi araçlar bu işin daha da kolay yapılmasını sağladı.

Web'den Cebe SMS mesajı gönderme

Masa başından mesaj göndermek istiyorsanız, PC'nizi de kullanabilirsiniz. Turkcell'in Web sayfasından (www.turkcell.com.tr) yine Turkcell kullanıcılarına bedava SMS mesajı gönderebilirsiniz, bunun için Turkcell'in Web sayfasına girip kendinizi kaydettirmeniz yeterli. Böylece sabit ağ üzerinden (modem veya ISDN kartı üzerinden) mesajlar gönderebilirsiniz.

Turkcell Web Mesaj Servisi ile, Turkcell web sayfasından, Turkcell aboneleri, KKTCELL aboneleri ve Hazır Kart kullanıcıları yine Turkcell abonelerine, KKTCELL abonelerine ve Hazır Kart kullanıcılarına kısa mesaj yollayabilecekler.

Mesajı gönderenin cep telefonu numarası, mesajı alan abonemizde görünecek ve mesaj metninin önünde "TURKCELL WEB" yazısı olacaktır. Böylece mesajın kimin tarafından ve internet üzerinden gönderildiği belli olacaktır.

Servisi ilk kullandığınızda kayıt olacak ve bir şifre alacaksınız. Şifreniz cep telefonunuza kısa mesaj olarak gelecek, isterseniz bu şifreyi değiştirebilecek ve daha sonraki tüm mesaj gönderimleriniz için bu şifreyi kullanacaksınız.

Alis Sarıncayan usirir@yahoo.com

Günümüzde kimseyi rahatsız etmeden cep telefonlarınızı rahatça kullanabileceğiniz neresi kaldı ki? Ne lokantada, ne sinemada, ne de gün boyunca ofisinizde bu lükse sahipsiniz. Bir toplantı ortasında özel bir görüşme yapmak zorunda kalmaktan daha utanç verici ne olabilir ki? "Seni daha sonra ararım" diye fısıldamaktan bıkmış olanlar Short Message Service

(SMS) üzerinden haberleşmeye başladılar bile. Hemen hemen her modern cep telefonu bu özelliğe sahip.

SMS'in en büyük avantajı: Mesajlar yalındır, mesaj geldiğinde küçük bir bipleme ile kullanıcıyı haberdar eder ve mesaj ekranda belirir. Bu rahatsız edilmemeniz gereken durumlarda ulaşılabilir olmanızın en iyi yolu.

Web'den kısa mesaj göndermenin püf noktaları

Mesajlar, söz konusu alıcı telefonunu kapatmış, telefonla görüşüyor veya yönlendirmiş olsa bile yerine ulaşıyor. Mesajlar tıpkı bir telextekerde olduğu gibi en az 48 saat ağ işleticilerinin bilgisayarlarında bekletilip ve alıcının telefonu ulaşırlı olduğu anda hemen gönderili-

Özetle...

- Turkcell ve Telsim ile cep telefonu abonelerine kısa mesaj gönderme
- Telsim hatlı cep telefonlarından elektronik posta mesajı gönderilmesi
- Diğer Uluslararası servislerle dünyanın her yerine bedava mesaj gönderin.

Şifrenizi unutursanız tekrar kayıt olabilirsiniz. Sistem eski şifrenizi iptal ederek size yeni bir şifre gönderecektir. Yine aynı şekilde bu şifreyi değiştirebilir ve daha kolay kullanabileceğiniz bir şifre belirletebilirsiniz.

Telsim de Internet'ten Telsim abonelerinin cep telefonlarına kısa mesaj gönderme servisini bedava sunuyor: www.telsim.com.tr. Mesaj göndermek için Telsim aboneliğiniz olması gerekiyor, ancak sadece Telsim abonelerine mesaj gönderebiliyorsunuz, mesajlar en fazla 112 karakter uzunluğunda olabiliyor.

Cepten Web'e elektronik posta mesajı göndermek

Cep telefonu üzerinden bilgisayara e-mail göndermek de mümkün. Telsim hatlı cep telefonları için şu adımları izleyin:

- 1) Cep telefonunuzdan "Mesajlar" bölümüne girin. (Unutmayın: Bu servisi kullanabilmeniz için, telefonunuzun Kısa Mesaj Servisi özelliklerini desteklemesi gerekmektedir.)
- 2) Maili gönderirken kullanılacak Servis

Merkez Numarasını "+90542 9800033" servisi kullanmaya başlamadan önce telefonunuzun ilgili bölümüne kaydetmeyi unutmayın.

3) Mesaj metninin başına mail göndermek istediğiniz kişinin e-mail adresini yazın. (Örn; ali_can@telsim.com.tr)

4) Yazılan e-mail adreslerinde olabilecek karakterler için

@ işareti yerine * veya ..
_ işareti yerine \$ kullanabilirsiniz.

Örneğin;

ali_can@chip.com.tr veya
[ali\\$can*chip.com.tr](mailto:ali$can*chip.com.tr) veya
ali_can..chip.com.tr gibi,

5) Mail yazarken adres ve konu arasında boşluk bırakmayın. Mesaj metnini ise adresi ya da adres + konuyu yazdıktan sonra bir karakter boşluk bırakarak yazın.

6) Mail gönderirken "konu" yazmak zorunda değilsiniz. Eğer "konu" yazmak istiyorsanız, mail adresinden sonra yazacağınız "konu" bölümünü () işareti kullanarak adres kısmından ayırmanız gerekir.

Örneğin;

Konu yazmazsanız

ali_can@telsim.com.tr beni hemen ara

Konu yazarsanız

ali_can@telsim.com.tr(toplantı ertelendi) beni hemen ara

"Konu" bölümünü ayırmak için kullanılan () işareti için

(işareti yerine ##

) işareti yerine # kullanabilirsiniz.

Örneğin;

ali_can@telsim.com.tr(toplantı ertelendi) beni hemen ara veya

ali_can@telsim.com.tr##toplanti_ertelendi# beni hemen ara

7) -m@il- servisinin kullanım numarası 7557'dir. Mesaj metnini tamamladıktan sonra, gönderim numarası olarak bu numarayı yazın.

8) Cep telefonunuzdan gönderebileceğiniz mesaj, en fazla 160 karakter uzunluğunda olabilir. (Alıcı e-mail adresi, konu ve mesaj metni dahil)

9) Bazı cep telefonlarının türkçe karakterleri desteklemediğini dikkate alarak yazacağınız metnin içinde türkçe karakterler (ş, ı, ö, ü, ç, ğ) olmamasına dikkat edin. Turkcell henüz cep telefonu üzerinden Internet'e mesaj gönderme hizmeti sunmuyor, Telsim ise gönderilen her mesaj için SMS kısa mesaj tarifelerini uyguluyor.

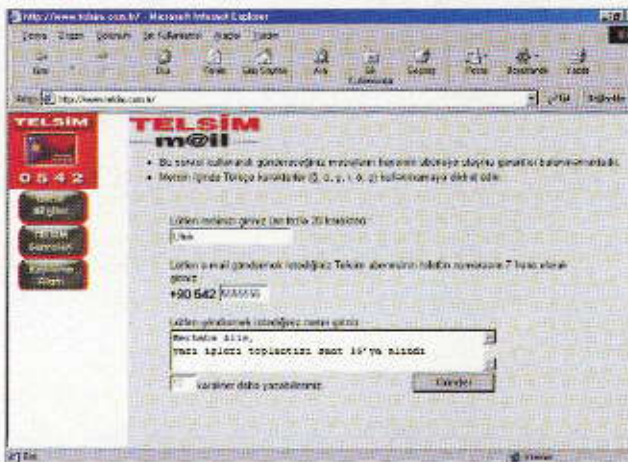
Internet'te bedava SMS hizmetleri

Internet üzerindeki sayısız Web sayfası da başka ülkelerdeki GSM servislerine bağlı kişilere de bedava mesaj göndermenize imkan tanıyor. Bu tip hizmetler kendilerini reklam veya pazarlama bütçelerinden finanse ediyor. Bu ücretsiz hizmetin bir de dezavantajı var: Mesajların zamanında ulaşacağına dair garanti vermiyorlar. Bazıları geçici bir süre için bu hizmeti sunarken, bazıları kalıcı olmak amacıyla kurulmuşlar. Uluslararası www.irdium.com, www.icq.com/sms, www.worldxs.net/sms.html gibi siteleri deneyebilirsiniz. Toplantı saatinin değişmesi veya arkadaşımızın sinema önünde bekliyor olması fark etmez- SMS sayesinde her zaman herşeyden haberdar olursunuz.

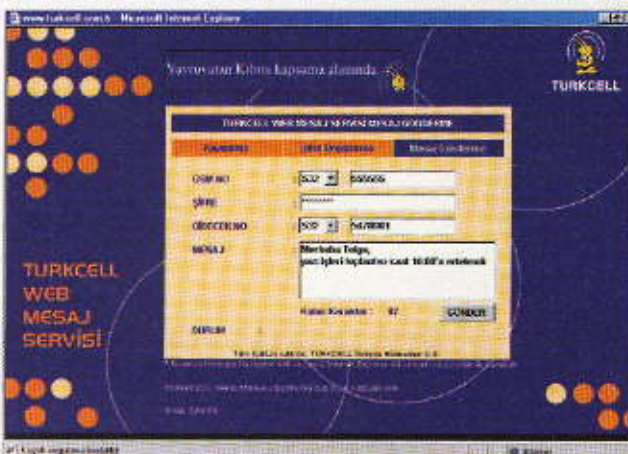
Bilgi İçin

Turkcell: www.turkcell.com.tr

Telsim: www.telsim.com.tr

Telsim m@il Web sayfasında 112 karaktere kadar bedava kısa mesaj gönderebilirsiniz.

Turkcell Web mesaj servisinden faydalanmak için Turkcell aboneliğiniz olup bir şifre almak gerekiyor.

Shop Zone ile Sanal Ticaret Devrimi

Internet üzerinde ticaret yapıp para kazanmayı hiç düşündünüz mü? Bu ay ikinci ve son bölümünü işlediğimiz ShopZone programı ile artık sanal ticaret ve elektronik mağazanızı açmak için önünüzde hiçbir engel kalmayacak.

Mehmet Karşoğlu mikers@chip.com.tr

Internet üzerinde kolay bir şekilde alışveriş sitesi kurabilmeniz için kullanabileceğiniz ve geçen ay tanıttıma-ya başladığımız ShopZone programı üzerine bu ay nasıl bir Online Store modülü ekleyebileceğimizi göreceğiz. Program aslında komple bir site tasarımı programı olduğu için, ana modül olarak nitelendireceğimiz "Online Store" modülün yanında birçok ek modül daha bulunur. Ancak programın asıl amacı gereği bu modül üzerinde duracağız.

"Online Store" modülünün eklenmesi, bir ürünün reklamının yapılabilmesi, kullanıcıların sipariş verebilmesi, fiyatın

hesaplanabilmesi ve kredi kartlarının kullanımı ile ödemenin alınabilmesi için gerekli ana Web sayfalarının siteye eklenmesini sağlayacaktır. Buna ek olarak ürün satışlarının ve diğer istatistiklerin izlenbilmesi için gereken Administrative sayfalar da siteye eklenecektir.

Daha önce bir web sayfasının açılması bölümünde anlattığımız gibi Build fonksiyonunu seçin. "Add to Web Site" alanından "Online Store"u seçip "Add" tuşuna tıklayın. "Add Page" dialog penceresi karşınıza gelecektir. Standart olarak modül Web sitenizde Home Page altına eklenir. Ancak istediğiniz takdirde bu modülü Secure Area (güvenli alan)'ya ekleyerek sadece belirli bir şifreyi bilen kayıtlı kullanıcıların sitenizdeki ürünlerden sipariş verebilmesini de sağlayabilirsiniz. Burada Home Page'i seçip OK tuşuna tıklayarak devam edin. Bu sefer de "Online Store Data Definition" dialog penceresi ekranda açılacaktır.

Bu pencereyi kullanarak Web sitenizde

satılacak ürünleri tanımlayabileceğiniz gibi, onları kategorilere göre ayırıp ödeme metodunu ve vergiler ile kargo ücretlerini de belirleyebiliyorsunuz. Tabii ki bu pencerede tanımlayabileceğiniz giriş değerlerini daha sonradan fiyatlar ve ürünler değişikçe Administrative Web sayfalarını kullanarak değiştirebilmeniz mümkün oluyor. Burada aklınızda bulunması gereken ürünleri kategorilere göre 20-30 ürünle sınırlandırmanız iyi olacaktır. Aksi takdirde kullanıcıların izleme ve ürün bulma sırasında yavaş bağlantı hızları nedeniyle ile çok fazla beklemlerine yol açabilir. Şimdi bu pencerede yer alan kartların ne iş yaradığına bir bakalım.

Satışlar için ürün ve kategori tanımlarının yapılması

Category & Product kartı ismi üzerinden Web sitenizde satmayı düşündüğünüz ürünleri ve bunları nasıl gruplandıracağınızı tanımlamanıza yarayacaktır. Örneğin eğer kazak satmayı planlıyorsanız, erkek ve kadın için tüm bedendekilerin hepsine tek bir Web sayfası altında yer verebilirsiniz. Ancak tabii ki daha önce dediğimiz gibi bunları ayrı ayrı kategorilendirmek kullanıcıların istedikleri tip ürüne daha kolay ulaşmalarını sağlayacaktır.

Örneğimizi izlersek önce "Add Category" tuşuna tıklayarak "Erkek İçin" yazıp Enter tuşuna basın. Kategori seçmeden yaratılan kategori en üste eklenecektir. Daha sonra bunu seçerek "Add" ile

İçerik

Sanal ticaret ve ShopZone programına giriş

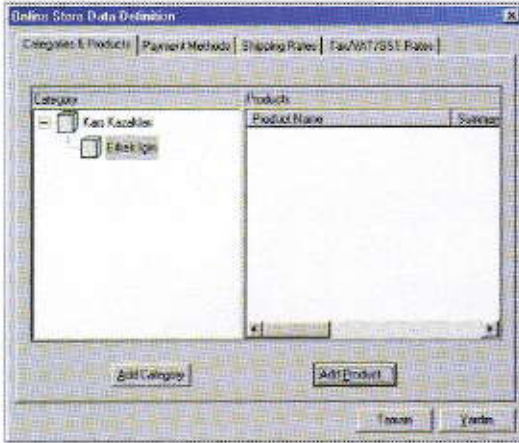
11/1999

Diğer ShopZone modüllerinin siteye eklenmesi ve yayınlama 12/1999

Özetle...

- Ürün kategorilerinin detayları ile tanımlanması
- Ödeme ayarlarının yapılması ve detayları
- Kargo ve vergi oranlarının ürünlere yansıtılması

yeni alt kategoriler yaratabilirsiniz. Yaratmış olduğunuz kategorilere sonradan fa-
renin sağ tuşu ile tıklayıp bunların isimle-
rini değiştirebilmek de mümkün olur. Bu
işlemlerin tümü bittikten sonra "Erkek
İçin" kategorisini seçip "Add Product"
tuşuna tıklayıp "The Online Store - Pro-
ducts" dialog kutusunun görüntülenme-
sini sağlayın. Bu pencere belirli bir kate-
gori altındaki ürünlerin Web sayfanıza
eklenmesine yardımcı olacaktır. Burada
girilen her ürün, ürün veri tabanına kay-
dedilecektir.

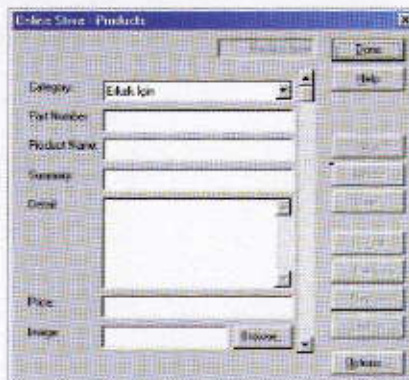
Sattığınız ürünleri kategorilere
ayrarak işleri kolaylaştırır. Bu menü
bunu yapmanıza olanak sağlıyor.

- **Record Number Field:** Dialog kutu-
sunun sağ üst tarafındaki bu alan ürünün
toplam veri tabanı kayıtları içindeki yeri-
ni gösterecektir.
- **Category:** Buradan ürünün dahil ol-
duğu kategori kolaylıkla seçilebilir. Defa-
ult kategori olarak ilk başta "Add Pro-
ducts" tuşuna bastığınız zaman seçili
olan kategori tanımlanacaktır. İsterseniz
daha farklı kategoriler de seçebilirsiniz.
- **Part Number:** Bu numara sizin ürüne
atacağınız numara olacaktır. İki ürü-
nün aynı numaraya sahip olmamasına
dikkat edin.
- **Product Name:** Ürünün Web sayfa-
sında gözükecek ismidir. Mutlaka bir
isim yazılmak zorundadır, çünkü bu bir
link yaratmak için kullanılacaktır.
- **Summary:** Ürünün kısa bir tanımla-
masıdır. Bu özet, özet ve detay Web say-
falarında gözükecektir.
- **Detail:** Ürünün detaylı tanım yazısı-
dır. Bu metin ürün detay sayfasında gö-
rüntülenecektir.
- **Price:** Buraya satılacak ürünün fiyatı-
nın yazılması gerekir.
- **Image:** Ürünün detay sayfasında görün-

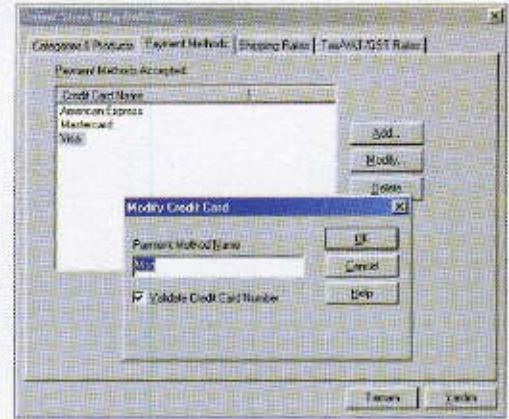
rülmesi için kullanılacak ürün resmini
buradan seçebilirsiniz. Böylece kullanıcı-
lar ürünü almadan önce görebilirler.

Bu alanların sağ tarafında yer alan ok
tuşunu kullanarak ekrana sığmadığı için
gözükmeyen diğer tanım alanlarına ula-
şabilirsiniz.

- **Keywords:** Burada tanımlayacağınız
anahtar kelimeler ile kullanıcıların Web
sitesi içinde arattığı zaman bu ürüne da-
ha kolay ulaşmalarını sağlayabilirsiniz.
- **Shipunits:** Burada tanımlayacağınız
değer ile kargo ücretlerinin belirlenmesi-
ni sağlayabilirsiniz. Buradaki değer her-
hangi bir ölçü biriminde olabilir. Örneğin
ürünün ağırlığı için 4.5 kilo belirle-
diyseniz ve müşteri de bundan üç adet si-
pariş veriyse, sonuçta toplam ürünlerde
ortaya çıkacak olan ağırlık 13.5 kilo ola-
rak hesaplanacaktır. Daha sonra yine ta-
nımlanmış olduğunuz kargo masrafları ile
karşılaştırılarak asıl fiyat belirlenecektir.
Örneğin 15 kilo için fiyat 5 milyon TL
ise bu fiyat toplam fiyata eklenecektir.
- **Track Inventory:** Bu seçenek sistemin
o anki ürün için depoyu izlemesini sağ-
lar.
- **Inventory Qty:** Satış için kullanılabilen
toplam ürün adedini belirler.
- **Reorder Qty:** Depodaki ürün adedi
belirlenen limitin altına düşünce Web si-
tesi otomatik olarak bir e-mail yaratıp
Webmaster'ın adresine gönderecektir.
Default mesaj :
Time to reorder [Ürün ismi] [(Parça
Nosu.)] [miktar] remaining şeklinde ola-
caktır.
- **New tuşu:** yeni bir ürün girilmesi için

Her ürün için ayrı ayrı "Port number"
arak karışıklıkların önüne
geçebilirsiniz.

Ödemenin hangi kredi kartı ile
yapılacağını belirlebiliyorsunuz ve isteğe
bağlı yeni kartlar da eklenebiliyor.

alanları temizler.

- **Insert / Update tuşu:** Gerçekleştirilen
tuş fonksiyonu yapılan işleme göre
değişecektir. Eğer yeni bir kayıt giriyor-
sanız Insert tuşu aktif olacak ve ürüne
kaydı ekleyebilmenize izin verecektir.
Eğer bu alanları tekrar düzenliyorsanız,
bu sefer de Update tuşu aktif duruma ge-
cecektir ve böylelikle değişiklikleri kay-
detme şansına sahip olacaksınız. Update
tuşuna basmadan önce New tuşuna tıkla-
dınızsa da değişiklikleri gerçekten isteyip
istemediğinizi soran bir uyarı mesajı kar-
şınıza gelecektir.
 - **First, Previous, Next, Last:** Girilmiş
kayıtlar içinde yerine göre bir önceki ve
sonraki kayıtlar içinde dolaşmanıza yar-
dımci olur.
 - **Options:** Ürün ile ilgili olarak özel se-
çenekler tanımlamanıza olanak tanır. Örneğin
eğer kazak satıyorsanız seçenekler
küçük, orta ya da büyük boy olabilir.
- Buradan Done tuşu ile çıkabilir ve
"Online Store Data Definition" dialog
penceresine geri dönebilirsiniz. Şimdi
Kazak kategorisini seçip tekrar "Add Category"
tuşuna, ardından da "Kadınlar İçin"
yazıp Enter'a basın. Şimdi "Add Product"
tuşuna basın ve şunları girin:
- Ürün ismi bölümüne "Kırs Kazakları",
ürün fiyatına da 15 milyon yazın ve
sonra da Done tuşuna tıklayın.
- Çoklu kategori seviyelerinin yaratıla-
bildiğinden daha önce bahsetmiştik. Her
kategorinin kendine has bir kategori
Web sayfası ve bunların da yine kendine
has özellikleri bulunur. Önce bir kate-
gori seçin ve üzerine sağ tuş ile tıklayıp Pro-
perties'i seçin, "The Online Store- Category"
dialog kutusu görüntülenecektir. Bu pencerede yer alan kategoriler ise şö-

ledir:

- **Name:** Kategori Web sayfası üzerinde görüntülenecek başlığı ve ana Web sayfasının kategori isminin belirlenmesini sağlar.
- **Description:** Kategoriyi tanımlamak için girilecek metindir.
- **Banner:** Tanımdan önce görüntülenecek logo için bu bölümden bir resim belirlenmesi gerekir. Bunu "Browse Banner" tuşu ile kolaylıkla yapabilirsiniz.
- **Icon:** Ana Web sayfasında kategori isminden önce bir ikon görüntülenmesini sağlar. Bunu da bir önceki seçenekte olduğu gibi "Browse Icon" tuşu ile gerçekleştirebilirsiniz.
- **Category Columns:** Çoklu kategorileri görüntülemek için kolon sayısını belirlenmeye yarar.
- **Enable Subcategory:** Alt kategoriler için kolonların aktif duruma getirilmesi yarar.
- **Subcategory:** Alt kategori kolon sayısını belirtir.

Bunlar dışında her ürün için de ayrı ayrı seçim kriterleri belirleyebilirsiniz. Örneğin buradan kazakların fiyatlarının bedene göre değişmesini sağlayabilirsiniz. Bunu yapabilmek için "Options" kartına tıklamanız yeterli olacaktır. Burada yer alan seçeneklerin ne işe yaradığı aşağıda anlatılmıştır.

- **Option Name:** Seçeneğin yanında görünecek başlığın belirlenmesine yarar.
- **Option Display Types:** Seçeneğin nasıl seçileceğini belirlenmeye yarar. "Add" tuşuna tıklayarak "Add Option-Value" dialog kutusunun görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

"Add Option Value" adlı alt dialog kutusunda ise önemli iki seçenek yer alır. "Value", bu seçenek ile ilişkilendirilecek

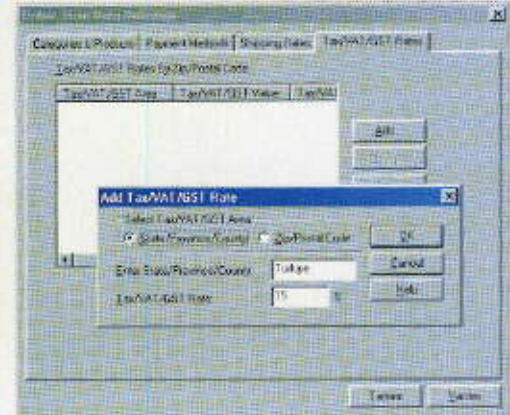
miktari girmenize yarar. "Price Adjustment" ile ise ana fiyata ek olarak eklenecek miktari belirlemeniz gerekir. Örneğin X-Large bir kazak için 2.5 milyon gibi.

Ödemenin belirlenmesi için yapılması gereken ayarlar

Ödeme metodlarının belirlenebileceği bu kart ile Web sayfanızdan alınacak ürünler ile ilgili kabul edilecek kredi kartı ödeme tiplerini tanımlayabilirsiniz. Bu şekilde hazır olarak daha önceden tanımlanmış 3 adet metod bulunur. Bir ödeme metodunu seçtikten sonra Modify tuşuna basarak ismini değiştirebilirsiniz. Aynı şekilde ödeme metodunu seçtikten sonra da Delete ile bunu listeden kaldırabilirsiniz. Yeni bir metod eklemek için "Add" tuşuna basmak "Add Payment Method" dialog kutusunu karşınıza getirecektir.

Öncelikle yeni ödeme metodunun adını "Payment Method Name" alanına yazın. "Validate Credit Card Number" seçeneğini aktif duruma getirin ki sistem bir kullanıcı sipariş verdiği zaman kart numarasının yanlış yazılma olasılığını kaldırsın. Ödeme metodları aynı zamanda çek ve nakit ödemeyi de destekliyor. Bunun için kredi kartı kontrol seçeneğini kapatmanız gerekebilir.

Normal ürün fiyatının yanında, bunun müşteriye ulaştırılması için bir de kargo ücreti bulunur. Bu ücretler ürünün ağırlığı ve diğer birçok faktöre göre değişiklik gösterebilirler ve bu programda belirli aralıklarda tanımlanırlar. Örneğin birçok ürün alınacaksa ve bunların hepsi 10 ila 20 kilo arasındaysa, hepsi için aynı taşıma ücreti olan 10 milyon TL uygulanacaktır. Bunları tanımlamak için "Online Store Data Definition" dialog kutusundan "Shipping Rates" kartı kullanılabilir. Default olarak herhangi bir kargo ücreti tanımlanmamıştır. "Add" tuşuna basarak bunları tanımlamaya başlayabilirsiniz. Bu bölümde geçerli olan ayarlar şunlardır:

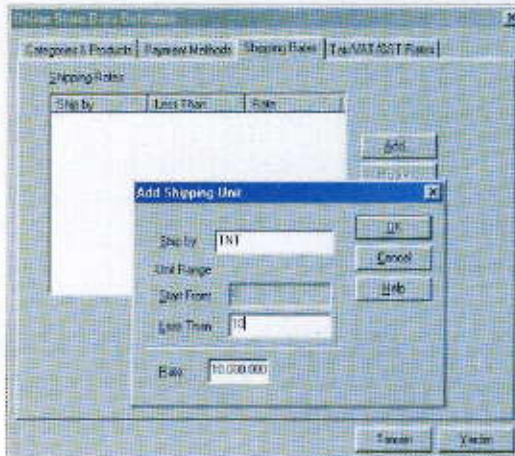
Vergi oranlarının sattığınız ürüne göre ayarlamayı unutmayın. Ülkemizde vergi oranları illere göre değişmiyor.

- **Ship by:** Buraya kargo şirketinin adını girmeniz gerekir.
- **Start From:** Yelpazenin başlangıç değerini belirler.
- **Less Then:** Yelpazenin en üst değerini belirler. En üst değer 99999999.99 olabilir.
- **Rate:** Bu aralıkta olan ürüne uygulanacak fiyatın belirlenmesine yarar.

Daha sonra OK tuşuna tıklayın. Tax/VAT/GST ise ürüne eklenecek KDV oranını belirlenmeye yarar ve bunun belirlenmesi için yine "Online Store Data Definition" dialog kutusundan Tax/VAT/GST Rates kartının seçilmesi gerekir. Burada KDV oranı belirtmek için Add tuşuna basmanız gerekir. Burada yapmanız gereken tanımlar ise şöyledir.

- **State/Province/Country ya da Zip/Postal Code:** Burada verginin belirli bir posta ya da fiziksel bölgeye dayalı olarak belirlenmesini sağlar. Vergi oranının hesaplanabilmesi için State alanına girilen değer ile izleyicinin sipariş verirken kullandığı State alanına girilen değer kullanılır. Aynı ZIP kodu hesaplaması için de kullanılır. Bu bölümü vergi oranının tüm ülkemizde aynı olmasından dolayı kullanmaya gerek yoktur.
- **Enter State/Province/Country or Enter Zip/Postal Code:** State ve Zip kodu değerlerinin tanımlanması için kullanılır.
- **Tax/VAT/GST Rate:** Vergi oranını yüzde cinsinde belirlemek için kullanılır.

Örneğin burada Zip kodunu verebilir, ama tümü için aynı vergi oranını uygulatabilirsiniz. Ülkemizde normal vergi oranı 15, lüks vergi oranı ise 23'dür. OK tuşuna tıklayarak bitirin.

Kargo masrafları için çeşitli kargo şirketleri tanımlamayı ve fiyat belirlemeyi bu ekrandan yapabilirsiniz.

Linux Yükselişte

Sürekli çok daha fazla sayıda kullanıcı Microsoft'a sırtını dönüyor; her gün daha fazla şirket sunucularına ücretsiz işletim sistemi Linux'u yüklüyor. Windows'un alternatifinin yükselişi modern bir masalı andırıyor.

P/C/H/F Güdü Aydoğan gurulaa@chip.com.tr

Büyük üniversitelerden birinin arkasında bulunan öğrenci kafesinin arka tarafında bulunan odada sıcak ama huzurlu bir hava var. Programcı Kemal (48) Linux gençlerine masada yer gösteriyor. 22 yaşındaki işletme-enformatikçi Mete yeni Linux el kitabını gösteriyor ve tanıtımını yapıyor. Enformatikçi Orkun (30) ve felsefe öğ-

rencisi Ümit (26) ücretsiz dağıtılan Linux kaynak kodunun faydaları üzerine tartışıyorlar.

Genellikle bilgisayar sektöründe çalışan 40 kişi bu akşam bir masa etrafında toplanmış tartışıyorlar. Ortak bir konuları var: Linux işletim sistemi. Grup her ay toplanıyor ve konuşup tecrübelerini paylaşıyorlar.

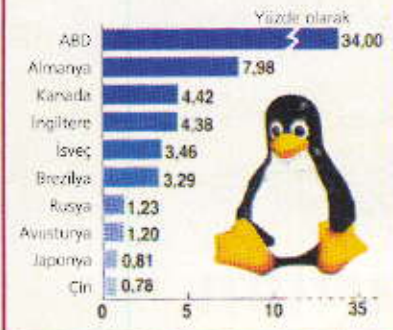
Linux topluluğu çok iyi organize olmuş: Birçok şehirde Linux kullanıcı grupları var ve kısaca LUG (Linux User Group) ismini kullanıyorlar. Bu gruplar toplantılar, tartışmalar, kurulum partileri düzenliyorlar. Kullanıcıların yardımseverliği ve özverişi ile bu gruplar ayakta duruyor. Bu iki özellik Linux'un başarısında da büyük rol oynuyor.

Büyük şehirlerden birinde LUG'un dan biri üyeleri şöyle tanınıyor: "Birçoğu Linux'un kararlılığına inanıyor ve bilgisayarın teknik kısmı ile ilgilenmekten

Özetle...

- Linux'un örgütlü kullanıcılarının faaliyetleri ve projeleri
- Linux'un önlenemez yükselişi ve bazı kurumlardaki kullanım alanları
- Linux'un yaratıcısı Linus Torvalds ile yapılan söyleşi

Ülkelere Göre Linux Kurulumları

hoşlanıyor. Ancak sadece günlük uygulamalar için Linux'u kullanan üyelerimiz de var."

Herşey 1 Ağustos 1991 tarihinde başladı. O zamanlar 21 yaşında olan Finlandiyalı Linus Benedict Torvalds comp.os.minix haber grubuna bir mesaj attı: "Şu anda AT-386 tabanlı bilgisayarlarda Minix benzeri bedava bir sürüm üzerinde çalışıyorum. Çalışıyor ve bedava olarak kullanıma sunmaya hazırım." Helsinki Üniversitesi'nde enformatik öğrencisi olan Linus okulda bulunan az sayıdaki UNIX terminalleri önünde beklemekten sıkılmıştı. Hemen karar verip Minix'in UNIX varyantını yazdı. Kaynak kodu üzerinde çalışan birçok Internet kullanıcısı sayesinde iki ay sonra Internet'te ilk Linux (Linus-UNIX) sürümü ortaya çıktı.

Linux kaynak kodları açık; yani bedava dağıtılıyor. Torvalds ve diğer Linux yaratıcıları Free Software Foundation'ın (FSF) üyeleri. FSF kâr amacı gütmeyen bir organizasyon. Programcılar gelirlerini yazılımların dağıtımlarından elde ediyorlar. Red Hat Software, Turkuaz veya Mandrake sadece birkaç örnek.

FSF'nin başkanı Richard Stallman 1984 yılında GNU projesini başlattı. Kısaltması kendisini de kapsayan bu grup (GNU Not UNIX) genel olarak UNIX uyumlu işletim sistemi yazan programcılardan oluşmuş. Yazılımları lisans vergilerinden muaf. GNU yazılımlarını kullanan şahıslar veya şirketler FSF'ye finansal olarak bağışlarla yardımda bulunabilecekleri gibi, yer ve araç gereç de sağla-

yabiliyorlar.

Linux'un başarısında diğer bir etken de mütevazılığı: 4 MB belleğe sahip 386 işlemci yeterli oluyor. Ayrıca Linux farklı sistem mimarileri altında da çalışıyor: Digital Alpha, Power-PC, Sun Sparc, Apple, Atari, Amiga.

Özel kullanıcılar da Linux'a geçiyor. Yapılan bir ankette kullanıcıların yüzde 38'inin evde Linux kullandığı ortaya çıkmış. Yazılım konusunda da büyük ilerleme var. Oyunlarda da Linux iddiasını gün geçtikçe artırıyor. Her geçen gün daha fazla oyun klasığı bu işletim sistemi üzerinde çalışır şekilde sunuluyor.

Star Office 5 veya Corel Wordperfect 8 gibi yazılımların Linux sürümleri de oldukça başarılı. 1999 yılının başına kadar Corel Wordperfect'in Linux sürümü için bir milyon kere arandı. Netscape Communicator ve Web sayfalarının hazırlanması için kullanılan HTML-Tools Linux altında en çok aranan programlar. Alanında oldukça uzmanlaşmış olan SAP bile Linux kullanmaya başladı.

Bill Gates'in Houston'daki bir konferanstaki demecine rağmen Microsoft için oldukça hızlı gelişen bir rakip: "Linux her zaman için küçük bir rol oynayacaktır."

Tasarruf işletim sisteminin temeli

Pratik kullanım konusunda örnekler fazla. Baden-Württemberg eyaletinde otoban polisi Linux işletim sistemini kullanıyor. Yönetimdeki yedi hizmet bi-

Linux'un Tarihçesi

1991 Ağustos: Linus Torvalds bir işletim sistemi programlıyor ve bunu haber grubunda açıklıyor. 3 ay sonra: Bazı programcılar kendi hata düzeltmelerini Torvalds'a geri yolluyorlar.

1992: Linux Intel-x86 işlemciler üzerinde çalışıyor. Grafik arabirim yazılıyor. 1.000 kullanıcı.

1993: Yüzün üzerinde programcı Linux için kod üretiyor. Torvalds'in seçtiği beş yazılımcı da işletim sisteminin geliştirilmesi için uğraşıyor. 20 bin kullanıcı.

1994: Linux ağı da kullanabiliyor. 100 bin kullanıcı.

1995: Intel, Digital ve Sun Sparc işlemcileri üzerinde çalışıyor. 10 bin basan bir jurnal ve 500 bin kullanıcı.

1996: Linux'un 2.0 sürümü birden fazla işlemcili kontrol edebiliyor. 1.5 milyon kullanıcı.

1997: Her hafta Linux güncelleniyor. Japonya, Polonya, Almanya, Yugoslavya ve İngiltere'de Linux dergileri. 3,5 milyon kullanıcı.

1998: KDE projesi başladı. 10 bin programcı ve 7,5 milyon kullanıcı.

1999: Linux Cebit'te CHIP'in gözdesi. 10 milyonun üzerinde kullanıcı.

riminde Linux SuSe 5.3 sunucunun işletim sistemi olarak kullanılıyor. Sistemde 486 ve Pentium işlemcili makineler mevcut. Stuttgart'taki otoban yönetim merkezinin bilgi işleminden sorumlu Karl-Heinz Lutz "Linux ucuz ve çok büyük donanım gereksinimleri yok," diyor. İçişleri Bakanlığı yaklaşık iki sene önce tüm polis teşkilatını kapsayan bir ağ kurmayı kararlaştırdığında Windows NT düşünülmüş. Ancak yeterli kaynak yaratılamayınca polis teşkilatını da ağdan mahrum etmemek için Linux seçilmiş.

Tabii Linux'un da zayıf yanları var. Kurulumu zor, sabitdisk bölümlenmeyi gerektiriyor. Çoğu işlem komut satırı üzerinden yapılmak zorunda, modem kontrolü oldukça karmaşık.

Linux'un kontrol amaçlı daha fazla şansa sahip olabilmesi için Linux-Topluluğu yeni bir sloganı başlattı: "Sabitdisk için alternatif."

Linux'un önlenemez çıkışı ve geleceği

Linux topluluğuna dahil şirketler, geliştiriciler, dağıtıcılar ve kullanıcılar özellikle şirket çözümleri sunmak ist-

Kurulum Partisi

"Linux'tan korkmayın," sözleri çerçevesinde Almanya'da Linux kullanıcı grupları tüm ülke çapında kurulum partileri düzenliyorlar. Tecrübeli kullanıcılar işletim sisteminin kurulumunda yenilere yardımcı olu-

yorlar. Katılımcılar önceden haber vermek zorundalar. Yanlarında bilgisayarlarını, üçlü prizlerini ve uzatma kablolarını getirmeleri gerekiyor. Verilerini öncelikle yedekliyorlar.

Bazı partiler konferans veya sunum havasında geçiyor. www.linux.de/groups adresinde parti takvimini bulabilirsiniz.

İkiliiler çoğunlukta: Braunschweig Teknik Üniversitesi seminer salonunda bir Linux kurulum partisi. Tecrübeli Linux'cular yeni yetişenlere yardımcı oluyor

yorlar. Üyeler sistemleri firmalara uyduruyorlar; destek sağlıyorlar ve yeni yazılımlar geliştiriyorlar. Toplantı, fuar ve Web sayfalarında kendilerinden bahsediyorlar (Linux Verband, kısaca Live... www.linux-verband.de). Web sayfasında Almanya'da Linux kullanan şirketlerin listesi de yer alıyor.

Tencere üreticisi olan Berndes A.Ş.'de yaklaşık 70 kişi Linux ile çalışıyor. Ikea Mobilya, Sixt Oto Kiralama, BASF kimya firması uzun bir süredir Windows'un alternatifi ile çalışıyor.

Sağlık ürünleri üreticisi Hempelbs 1998 yılının başından beri Linux'u SQL veri tabanı sunucusunda kullanıyor. 13 terminal müşteri verilerine, muhasebeye ve stok takibine ulaşıyor. Şirket sahibi Matthias Löffler bütün terminallerin Linux'u ağ üzerinden yüklediğini de belirtiyor. "Bu sayede çalışma

Linux kullanımda: Daimler-Chrysler Linux'u test arabalarında ölçü aletleri için kullanıyor. Bilgisayar motor ve sürüş ile ilgili verileri topluyor.

Röportaj

"Linux Benim Hobim."

Linus Torvalds Linux'un yaratıcısı. Öğrenciyken başladığı proje hâlâ peşini bırakmış değil. Ve gerçek mesleği haline de getirmiş değil. Dr. Karlhorst Klotz kendisiyle görüştü.

CHIP: Linux'u geliştirdiğiniz ilk yıllarda böyle bir başarı bekliyor muydunuz?

Torvalds: Hayır, gerçekten hayır. Milyonları bırakın, Linux'u kimsenin kullanacağını tahmin etmiyordum.

CHIP: Linux'un gelişim yolunu bugün hâlâ siz mi belirliyorsunuz?

Torvalds: Çekirdek; yani yazılımın kalbi ile ilgili kararlar hâlâ bana ait. Ancak Linux'un yönetimine fazla vakit ayırmak istemiyordum; çünkü Linux benim hobim, mesleğim değil. Ama tabii bazen de mutlaka dokunmam gerekiyor; örnek olarak USB konusunu verebilirim.

CHIP: Sebep neydi?

Torvalds: USB ile Linux'un entegrasyonunu kabul etmedim. Ne yapılması gerektiğini göstermek için oturup biraz kodladım.

CHIP: Sırada masaüstü ile ilgili bazı değişiklikler var mı?

Torvalds: Linux'tan daha iyi bir sunucu işletim sistemi yapmak için uğraşacağız. Pazar geniş ama asil büyük olan pazar masaüstü pazarı.

CHIP: Her iki yöne de ayrı anda gelişilebilir

mi?

Torvalds: Yapabilirim. Microsoft aşağıdan yukarıya doğru gelmek zorunda kaldığı için zorlandı. 16 Bitlik platformdan geldikleri için '80'li yıllarda kaldılar. Bu yüzden Windows NT yaratıldı. Ama Linux UNIX'ten, yani büyük bilgisayar sistemlerinden geliyor. Sistemler ve makineler sürekli büyüyor. Linux bu yüzden masaüstü için ideal: Güçlü makineleri kolaylıkla kontrol edebiliyor.

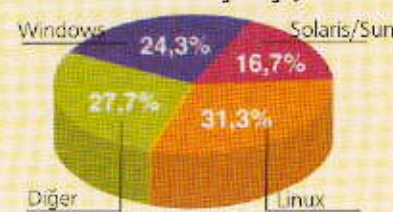
CHIP: Yazılımlardan memnun musunuz?

Torvalds: Henüz değil. Ama yazılım geliştirme temposu iyi. Bazıları Linux'un bir gecede başarı kazandığını zannediyor ve seviz senelik bir çalışmayı unutuyorlar. Öyle sanıyorum ki birkaç sene içerisinde Linux altında çalışan birçok masaüstü uygulaması göreceğiz.

CHIP: Ne zaman?

Torvalds: 2002 gibi. Eğer beklemediğimiz gibi giderse pazarın yüzde 15 ile 25'i arasında bir paya sahip olacağız. Pazarı hareketeleştireceğiz yani.

Çoğu Web Sayfası Linux Üzerinde Çalışıyor

yeri başına hemen hemen 500 mark kâr ediyoruz." diye ekliyor.

Linux'un esnekliği otomobil endüstrisinde de görüldüyor. Daimler-Chrysler'in geliştirme bölümü Igel şirketinin geliştirdiği bir Linux varyantını kullanıyor. "Flash-Memory tabanlı Linux'umuz üzerinde veri görüntüleme ve ölçme tekniği ile ilgili programlar çalışıyor." diyor prototip departmanı şefi Reinhold Schoeb. Test sürüşü sırasında bir gösterge üzerinde motor ve sürtüş ile ilgili veriler görüntüleniyor.

İşletim sistemi uzayda da çalışıyor. 1997 Nisan'ında Columbia havalandığında içerisinde Boulder/Colorado Üniversitesi'ne ait bir deney cihazı vardı. 486 tabanlı ve Linux işletim sistemi-ne sahip bir PC üretim odasındaki sensör ve mekanizmaları kontrol ediyordu. Bu deney düzeneği ile bilim adamları yerçekimsiz ortamda birkilerin gelişimini izlediler.

Linux'un yükselişi durdurulamayacağı benziyor. Özellikle Windows NT yerine daha ucuz ve daha kararlı bir sistem isteyen şirketler bu yükselişe katkıda bulunuyor. Floransa Üniversitesi ve RAI televizyon kanalında çalışan multimedia ve sunucu uzmanı Dr. Marco Bertini açık bir tahminde bulunuyor: "Linux hem sunucularda hem de istasyonlarda Windows NT yerine geçecek. Daha kararlı, esnek, uygun ve daima güncel."

Nedir Şu Nesne Tabanlı?

Nesne Tabanlı ifadesi programlama dillerinin gelişimiyle ortaya çıkmıştır. Veri yapısının işlevler ile kombinasyonu sonucu nesneleri oluşturan bir programlama stilidir: Nesne Tabanlı Programlama (OOP)

MF/Kodir Tuztas ktuztas@chp.com.tr

Nesne tabanlı programlamada sadece belirli bir veri yapısına ait veri türü tanımlanmaz. Aynı zamanda bu veri yapısı belirli komutlara (İşlevler) göre düzenlenmiştir. Bu durumdaki veri yapısından hem verileri hem de fonksiyonları içeren nesneler ortaya çıkar.

Grafik türünden bir örnek vermek gerekirse: Nesne tabanlı bir çizim programı çember, dörtgen veya üçgen gibi çeşitli türlerdeki farklı nesneleri tanıyabiliyor. Aynı aksiyonların farklı nesneler üzerinde kullanılması sonucunda tabii ki farklı sonuçlar elde edilir. Mesela yapılan işlem eğer "3B'li Nesne Oluşturmak" ise, bunun sonucunda bir küre, küp veya bir üçgen piramit elde edilir. Sonuç olarak, işlemin etkisi kullanıldığı nesneye bağlı olarak farklılık göstermektedir.

Nesne Spaghetti Code'a karşı

Nesne tabanlı programlamanın program prosedürleri ile çalışmaya göre en büyük avantajı, programcıya modüller oluşturma imkanı sunuyor olmasıdır. Bir kere oluşturulduktan sonra, başka bir nesne türü eklense dahi, modül içerisinde değişiklik yapmaya gerek kalmamaktadır. Bu sayede programcı özelliklerinin çok büyük bir kısmını hazır olan başka bir nesne içinden alabilen yeni bir nesneyi rahatlıkla oluşturabilir. Bu nedenle nesne tabanlı programları değiştirmek diğer türdeki programlara göre çok daha kolaydır.

Tüm programcılar on tane küçük programı derlemenin, bir tane uzun programı derlemekten çok daha kolay olduğunu bilirler. Bu sonuca ulaşılan kadar geçen zaman içerisinde farklı eklentiler geliştirildi. O zamana kadar kul-

lanılan "Spaghetti Code" içerisinde GOTO gibi atlama komutlarının kullanımına izin veren alt yordam bu konudaki ilk çalışmadır. Alt yordamdan alt fonksiyonlar ve son olarak da nesneler geliştirildi.

Nesne tabanlı programlamayı kullanabilmek için bu özelliği kullanan bir programlama dili gereklidir. Bu özellikteki ilk programlama dili '60'lı yıllarda ortaya çıkan Stimula'dır. Bugün ise en popüler olan diller C++, Smalltalk ve Java'dır.

Grafikler hepsini beraber yapıyor

Diğer yanda vektör grafikler nesne tabanlı grafikler olarak tanımlandıklarında, nesne tabanlı ifadesi grafik alanında bir kez daha ortaya çıkıyor. Çember, dörtgen veya üçgen gibi geometrik nesneler burada matematiksel formüller olarak tanımlanırlar ve bu nedenle kullanımları çok rahattır.

Nesne tabanlı bir sistem içerisinde nesneler üst üste bindirilebilirler ve buna rağmen (Bit Eşlemede çok zor) tek tek ulaşılabilir olarak saklanabilirler. Nesne tabanlı resimler tabii ki yüksek çözünürlüklü çıkış aygıtları kullanırlar. Bir monitörün veya yazıcının çözünürlüğü ne kadar yüksek olursa, resim kalitesi de ona bağlı olarak yükselecektir.

Nesne tabanlı resimler için en çok kullanılan biçimlerden biri sayfa tanımlama dili olan Postscript'tir. Bu sayede nesneler çeşitli tarzlarda tanımlanabilir ve hareket ettirilebilir. Nesne tabanlı yazı tipleri ölçekli olarak tanımlanabilir.

Nesne tabanlı programlama ile nesne tabanlı resimler kullanılmak zorunda değildir. Bu programlama biçiminde Spaghetti Code özellikleri kullanılarak da nesneler oluşturulabilirler. ■

Nedir Şu VFAT?

VFAT Virtual File Allocation Table'in kısaltmasıdır. VFAT Windows 95, Windows 98 ve Windows NT tarafından kullanılan, kurulabilir bir sanal sürücüdür. VFAT işletim sisteminin korumalı kipinde çalışır ve uygulamalar ile FAT (File Allocation Table) arasında bir bağlantı kurar. Teknik olarak bakıldığında, VFAT, FAT ile aynı dizin yapısını, biçimi ve aynı bölüm şablonlarını kullandığı için yeni bir dosya sistemi değildir. VFAT, FAT dizini altında daha çok bilgi saklamaya yarayan bir yöntemdir.

VFAT'in kullanıldığı için en önemli özelliği uzun dosya isimlerini saklayabilmesidir. Kullanılan FAT yöntemi ile dosyalar sadece sekiz karakterden oluşan bir isim ve üç karakterden oluşan bir de dosya uzantısına sahip olabiliyorlar. VFAT uzun dosyalarını saklamak için ek hafıza alanları sunar. Unix, OS/2 ve DOS programları uzun dosya isimlerini 16 Bit Windows uygulamalarındaki gibi okur. Uzun dosya isimleri Windows 95 ile beraber kullanılmaya başlanmıştır. VFAT, eski FAT'i yeni girişler için kullanır. Eğer bu yeni yapıyı tanımayan bir araç kullanılıyorsa, VFAT eklentileri zarara neden olabilirler.

Nedir Şu XSL?

Extensible Style Language (XSL), HTML veya XML sayfaları oluşturulduğunda içeriklerini ayırmak için kullanılan bir spesifikasyondur. Bu spesifikasyon hazırlanan bir Web sayfasındaki stilin birçok sayfada kullanımına izin veren bir şablon görevi görür. XSL, World Wide Web Konsorsiyum'unun (W3C) stil konusundaki ikinci spesifikasyonudur. Bu konuda ilk olan Cascading Style Sheets (CSS) de XSL'ye benzer. XSL iki yeni eklenti ile geliştirilmiştir. Bunlardan birincisinde geliştirici Web sayfasının nasıl yazılacağını kontrol edebilir. Bir diğer yenilik ise, XML belgelerini farklı uygulamalar içerisinde kullanımına izin veren özellikler.

Visual Basic'te Kısa Kısa Uygulamalar

Visual Basic kullanarak yazmış olduğunuz programlara ekleyebileceğiniz bu kısa kod parçaları, programlama sırasında çeşitli konularda ve takıldığınız noktalarda size yardımcı olacaktır.

Mahmut Karışoğlu mlikors@chip.com.tr

Bu ay yer vereceğimiz örnek kodlar arasında Internet ve Internet Explorer ile Windows'a kazandırılan çeşitli özelliklerle ilgili olarak oldukça fazla kod yer alıyor. Bunun yanında, multimedia ile ilgili olarak sisteminizde ses kartı olup olmadığını kontrol edebileceğiniz bir kod da bunların arasında yer alıyor.

1.Acaba aktif bir Internet bağlantınız var mı?

Visual Basic üzerine son zamanlarda en sık sorulan sorulardan birisi de kendi programınız içinden bilgisayarınızın Internet'e bağlı olup olmadığını kontrol ettirebilmek.

Bu Internet kontrollerini kullanarak yapılabilir de, bunun için ekstra bir komponent kullanmadan çok daha basit bir yöntem bulunuyor. Aşağıdaki kodu bir modüle ekleyin (tablo 1).

Daha sonra kodun içinde herhangi bir yerde aktif bir bağlantınız olup olmadığını aşağıdaki kodu kullanarak öğrenebilirsiniz.

```
Dim cActive As Boolean
cActive = IsConnected
```

Yukarıdaki kod eğer bir aktif bağlantınız varsa True, aksi takdirde de False değeri döndürecektir.

Özetle...

- Internet üzerine çeşitli yardımcı kodlar eklemek
- Bilgisayarda ses kartının var olup olmadığının kontrolü
- Büyük boyutlardaki Access veri tabanlarının sıkıştırılması

2.Browser'ı belirli bir adreste nasıl açarsınız?

Microsoft Internet Explorer ya da Netscape Navigator gibi birçok Internet Browser'ı URL'leri kendileri ile bağdaştırırlar. Böylece herhangi bir *.url dosyasına çift tıklayarak Browser'ları açabilirsiniz.

Bundan yola çıkarak Visual Basic içinde kendi Hyperlink'lerinizi yapabilirsiniz. Sadece birkaç satır kod parçasına ihtiyacınız olacak.

Önce yeni bir proje yarattın ve Form'a bir Command tuşu (Command1) ekledin. Aşağıdaki kodu da bir modüle ekledin.

```
Option Explicit
Declare Function ShellExecute Lib "shell32.dll" Alias "ShellExecuteA" (ByVal hwnd As Long, ByVal lpOperation As String, ByVal lpFile As String, ByVal lpParameters
```

```
As String, ByVal lpDirectory As String, ByVal nShowCmd As Long) As Long
```

Daha sonra Form1 üzerinde bir Command tuşu yaratıp bunun Click olayına şu kodu yazın.

```
Private Sub Command1_Click()
    Dim R As Long
    R = ShellExecute(Me.hwnd, "Open", "http://www.chip.com.tr", vbNullString, App.Path, vbNormalFocus)
End Sub
```

F5'e basarak programı çalıştırın ve Command1 tuşuna tıklayın. Browser'ınız açılacak ve www.chip.com.tr'ye bağlanacaktır.

Eğer herhangi bir Browser sisteminizde kurulu değilse, bir hata mesajı geri dönmeyecek, bunun yerine R değeri 0 olacaktır. Bunu kullanarak hataları yakalayabilirsiniz.

ShellExecute API'sinin Genel Kullanımı

Yukarıdaki koddaki kullanılan ShellExecute API'sinin genel kullanımı ise şöyledir: Declare Function ShellExecute Lib "shell32.dll" Alias "ShellExecuteA" (hwnd, lpOperation, lpFile, lpParameters, lpDirectory, nShowCmd)

Parametre	Tanım
HWND	Bu, Form'un tüm hata mesajlarını alacak Windows Handle'idir
lpOperation	Kullanılacak işlemin belirlenmesine yarar. Bu Default olarak Open olacağı gibi Print de olabilir
lpFile	Açılacak URL'yi gösterir. Örnekte "http://www.chip.com.tr"
lpParameters	Bu kullanılacak parametrelerdir. Bunu vbNullString olarak atayın. Bu örnekte bir etkisi yoktur.
lpDirectory	Bu dosyanın klasörüdür. Bu örnekte bir etkisi olmamasına rağmen, aslında App.Path'e atanır.
NShowCommand	Açılacak yeni pencerenin nasıl açılacağını belirler. vbNormalFocus Browser'ı normal görünümde açacaktır.


```
Option Explicit
Declare Function RasEnumConnections Lib "RasApi32.dll" Alias
"RasEnumConnectionsA" (lpRasCon As Any, lpcb As Long, lpcConnections As
Long) As Long
Declare Function RasGetConnectStatus Lib "RasApi32.dll" Alias
"RasGetConnectStatusA" (ByVal hRasCon As Long, lpStatus As Any) As Long
Public Const RAS95_MaxEntryName = 256
Public Const RAS95_MaxDeviceType = 16
Public Const RAS95_MaxDeviceName = 32
Public Type RASCONN95
    dwSize As Long
    hRasCon As Long
    szEntryName(RAS95_MaxEntryName) As Byte
    szDeviceType(RAS95_MaxDeviceType) As Byte
    szDeviceName(RAS95_MaxDeviceName) As Byte
End Type
Public Type RASCONNSTATUS95
    dwSize As Long
    RasConnState As Long
    dwError As Long
    szDeviceType(RAS95_MaxDeviceType) As Byte
    szDeviceName(RAS95_MaxDeviceName) As Byte
End Type

Public Function IsConnected() As Boolean
    Dim TRasCon(255) As RASCONN95
    Dim lg As Long
    Dim lpcon As Long
    Dim RetCDec As Long
    Dim Tstatus As RASCONNSTATUS95
    TRasCon(0).dwSize = 412
    lg = 256 * TRasCon(0).dwSize
    RetCDec = RasEnumConnections(TRasCon(0), lg, lpcon)
    Tstatus.dwSize = 160
    RetCDec = RasGetConnectStatus(TRasCon(0).hRasCon, Tstatus)
    If Tstatus.RasConnState = &H2000 Then
        IsConnected = True
    Else
        IsConnected = False
    End If
End Function
```

Tablo 1: Aktif bağlantının kontrolü için bu kod gerekli olacaktır.

3.VB içinden Default mesaj uygulamanızın başlatılması

Birçok Internet Browser'ında olduğu gibi, mesaj programları da mesaj URL'lerini "mailto:" ile ilişkilendiriler ve *.url şeklinde bir dosya çağrıldığı zaman mesaj programı devreye girer. İşte buradan yola çıkıp Visual Basic içinden bir Hyperlink hazırlayarak Outlook ya da Pegasus Mail gibi Default mesaj programınızı başlatabilirsiniz.

Bu ayın zamanda size New Mail dialog kutusu gözüktüğü zaman Body Text, konu ve CC gibi değişik özellikleri nasıl kullanacağınızı ayrıntılı biçimde gösterecektir. Aşağıdaki kodu bir modüle ekleyin.

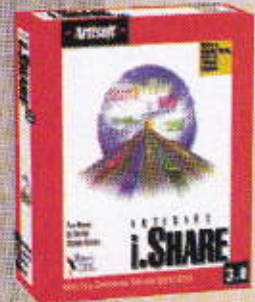
```
Option Explicit
Declare Function ShellExecute Lib "shell32.dll" Alias "ShellExecuteA" (ByVal hwnd As Long, ByVal lpOperation As String, ByVal lpFile As String, ByVal lpParameters As String, ByVal lpDirectory As String, ByVal nShowCmd As Long) As Long

    Sonra Form'a bir Command tuşu ekleyerek onun Click olayına şu kodu girin.
Private Sub Command1_Click()
    Dim R As Long
    R = ShellExecute(Me.hwnd, "Open", "mailto:mkars@chip.com.tr", vbNullString, App.Path, vbNormalFocus)
End Sub
```

İnternet'i kullananlara,
internet'e bağlanmak
isteyenlere...

PARANIZI SOKAĞA ATMAYIN! İNTERNET'İ PAYLAŞIN...

Aylık sınırsız internet
erişiminizi i.SHARE ile
2\$'a getirin*

- KURULUŞU OYUN PROGRAMI YÜKLEMEK KADAR KOLAY.
- FIREWALL (GÜVENLİK DUVARI) ÖZELLİĞİ İLE İNTERNET'E GÜVENLİ ERİŞİM.
- İNTERNET'E ERİŞİRKEN GÜVENSİZ, KURULUŞU ZOR HARDWARE PAYLAŞIMI YERİNE; GÜVENLİ, KURULUŞU KOLAY i.SHARE'i SEÇİN.**
- ETHERNET, FAST ETHERNET VE GIGABIT ETHERNET AĞLARI İLE TAM UYUMLU.
- TELEFONDA ÜCRETSİZ KURULUŞ DESTEĞİ.

*10 kullanıcı i.SHARE 3.0 paketi alınması durumunda.

**PC'lere TCP/IP protokolünün yüklenmesi gerekmez.

Daha fazla bilgi için:

Com-net
İnternet Hizmetleri
Aktarıp Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.

Adres: Doğu Group İş Merkezi, Gürsel Mahallesi
Erzincan Sk. No. 2 Kağıthane/İSTANBUL
Tel: (0212) 222 88 83 (pbx)
Fax: (0212) 222 88 95-96
http: www.com-net.com.tr
e-mail: info@com-net.com.tr

Programı F5 ile çalıştırıp Command1 tuşuna bastığınız zaman Default mesaj programınız çalışacaktır. Aynı zamanda mesaj dialogu gözüktüğü zaman görünmesini istediğiniz birçok farklı parametreyi de buradan ayarlayabilirsiniz. İşte bunlar içinden kullanabileceğiniz bazı parametreler:

Parametre	Tanım
CC, BCC	Mesajı ek alacak kişiler.
Subject	Mesajın konusu.
Body	Mesaj içeriğidir.

Bu parametreler ShellExecute API içinde şu formatta kullanılır:

"mailto:mkars?subject=Site Tavsiyesi" karşınıza konu alanında "Site Tavsiyesi" yazan bir mesaj dialog kutusu gelecektir.

4. Bilgisayarınızda acaba bir ses kartı var mı?

Artık hemen hemen tüm bilgisayarların bir ses kartı olsa da, ses içeren uygulamamızın başında daha sonradan bir problem olmaması için ses kartının varlığını kontrol ettirmek isteyebilirsiniz. İşte bunun için gerekli bu ipucu ile sisteminizde bir Wave Device olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Aşağıdaki kodu bir module ekleyin (tablo 2).

Bu fonksiyon eğer bir ses aygıtı varsa, True yoksa False değeri döndürecektir. Fonksiyonu kullanmak için şu kodu kullanın.

```
Dim testWav As Boolean
testWav = CheckSound
```

testWav üstte anlattığımız iki değerden birini döndürecektir.

5. VB içinden HTML yardım API'sinin kullanılması

Windows 95 ile birlikte Microsoft Hypertext Markup Language ya da HTML'e dayalı olarak yeni bir yardım sistemi geliştirmişti. HTML yardım derleyicisi her ne kadar VB CD'leri ile dağıtıldıysa da, bunun için hiçbir API dokümantasyonu sağlanmamıştı. İşte size HTMLHelp API'si üzerine her türlü gelişmiş özellikten faydalanabilmeniz için gerekli yardım. Ancak tabii ki bunu kullanabilmeniz için sisteminizde hhctrl.ocx'in yüklü olması gerekir. Bu da ya Internet Explorer ya da VB6'nın yüklenmesi ile sağlanabilir. Bu dosya Win95 OSR2 ve Win98 sistemlerinde IE4'ün standart olarak yüklü olmasından dolayı

Option Explicit

Public Declare Function waveOutGetNumDevs Lib "winmm" () As Long

Daha sonra da aşağıdaki kodu bir form'a ya da Module yazın.

```
Public Function CheckSound As Boolean
    Dim i As Long
    i = waveOutGetNumDevs()
    If i > 0 Then
        CheckSound = True
    Else
        CheckSound = False
    End If
End Function
```

Tablo 2: Ses kartı kontrolü için bu kısa kod yeterli.

Option Explicit

Declare Function HtmlHelp Lib "hhctrl.ocx" Alias "HtmlHelpA" (ByVal hwndCaller As Long, ByVal pszFile As String, ByVal uCommand As Long, ByVal dwData As Long) As Long

```
Const HH_DISPLAY_TOPIC = &H0
Const HH_SET_WIN_TYPE = &H4
Const HH_GET_WIN_TYPE = &H5
Const HH_GET_WIN_HANDLE = &H6
Const HH_DISPLAY_TEXT_POPUP = &HE
Const HH_HELP_CONTEXT = &HF
Const HH_TP_HELP_CONTEXTMENU = &H10
Const HH_TP_HELP_WM_HELP = &H11
```

Tablo 3: hhctrl.ocx'in tanımlanması için gereken kod.

```
Private Sub Command1_Click()
    Dim hwndHelp As Long
    hwndHelp = HtmlHelp(hwnd, "yardim.chm", HH_DISPLAY_TOPIC, 0)
End Sub

Private Sub Command2_Click()
    Dim hwndHelp As Long
    hwndHelp = HtmlHelp(hwnd, "yardim.chm", HH_HELP_CONTEXT, ContextID)
End Sub
```

Tablo 4: Eklenen Command tuşunun click olayına eklenecek kod.

```
Private Sub Form_Unload(Cancel As Integer)
    ' Bu kod 'veri.mdb' isimli veritabanını sıkıştırarak ve
    ' 'DB2.mdb' adında yeni bir veritabanı yaratılacaktır. 'veri.mdb'
    ' daha sonradan silinecek ve 'DB2.mdb', 'veri.mdb' olarak
    ' adlandırılacaktır. Böylece program halen dosyaya ulaşabilir.
    DBEngine.CompactDatabase "veri.mdb", "DB2.mdb"
    Kill "veri.mdb"
    Dim OldName
    Dim NewName
    OldName = "DB2.mdb": NewName = "veri.mdb" 'Dosya isimlerinin tanımlanması
    Name OldName As NewName 'Yeniden isimlendirme
End Sub
```

Tablo 5: Access veri tabanını sıkıştırmak için gereken kod.

bulunsa da, eski sürümlerde bu OCX olmayacaktır. Bu durumda eski sürüm kullananlar bu yeni sistemdeki yardıma ulaşamayacaklardır. Bunu da göz önünde bulundurun. Aşağıdaki kodu bir modüle ekleyin (tablo 3).

Kodu denemek için Form'a iki adet Command tuşu ekleyin ve bunların ikisinin de Click olayına şu kodları yazın (tablo 4):

HTML Help Compiler tarafından yaratılan HTML yardım dosyaları .chm dosya uzantısına sahiptir.

6.Access veri tabanının sıkıştırılması

Herhalde tüm Access kullananlar kayıt sildiklerinde dahi veri tabanının gitgide büyümesinden şikayetçilerdir. Bunu uygulamayı her kapanışınızdan sonra veri tabanını sıkıştırarak yapabilirsiniz.. İşte size gereken kod. Denemeden önce veri tabanının bir yedeğini almayı unutmayın. Aşağıdaki kodu bir Form'a eklemeniz yeterli olacaktır (tablo 5).

İşte tüm yapılması gereken. Artık sı-

kıştırılmış bir veri tabanımız var.

7.Outlook Contact Database'in kullanılması

Eğer sisteminizde MS Outlook yüklü ise, Outlook'un adres veri tabanında tüm bağlantılarınızı organize etmişsiniz demektir. Burada anlatacağımız kodu kullanarak bu adres veri tabanından tüm bağlantıları alıp Visual Basic içinde bir ListBox'a aktarabilirsiniz. Başlamadan önce Outlook 8.0 Object kütüphanesine bir referans eklemeniz gerekecektir. Önce yeni bir proje başlatın, daha sonra Project -> References altından bir referans 'Outlook 8.0 Object Library' ekleyin. Son olarak Form'a bir ListBox ekledikten sonra aşağıdaki kodu da Form'unuza yazın (tablo 6).

Projeyi F5 ile başlatın. Form yüklediği zaman tüm Contact'ları (bağlantı) yükleyip ListBox'ın içine isim ve e-mail adresleri ile yerleştirecektir. Aynı zamanda bu kodu modifiye edip adres, telefon numarası gibi diğer bilgilerin de alınmasını sağlayabilirsiniz. ☐

```
Option Explicit
Sub GetContactList()
    On Error GoTo Test_Error
    Dim oOutlook As Outlook.Application
    Dim oNameSpace As NameSpace
    Dim oContactFolder As Object
    Set oOutlook = GetObject(, "Outlook.Application")
    Set oNameSpace = oOutlook.GetNamespaces("MAPI")
    Set oContactFolder = oNameSpace.GetDefaultFolder(olFolderContacts)
    For Each oOutlookAdr In oContactFolder.Items
        List1.AddItem oOutlookAdr.FullName & " - " & oOutlookAdr.EmailAddress
    Next
    Exit Sub
Test_Error:
    Select Case Err
        Case 429
            ' Eğer Outlook açık değilse yeni bir oturum başlat
            ' Daha sonra bu oturumu kapatmak zekice olacaktır.
            Set oOutlook = New Outlook.Application
            Resume Next
        Case Else
            MsgBox Err
    End Select
End Sub
```

Form_Load olayına da şu kodu da ekleyin:

```
Private Sub Form_Load()
    GetContactList
End Sub
```

Tablo 6: Bu kod ile Outlook'tan kolayca Contact'leri alabilirsiniz.

BİLGİSAYARINIZI

ÖLÜME

TERK ETMEYİN!

Vakum ve Basıncı Havanın Gerekli Her Yerde...
Teknik Servis Elemanınız!

**VACUUM
COMPRESSOR**

GEN-PAZ BİLGİSAYAR ELEKTRİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.
Kefçe Dede Mh.Faruk Sk. No: 2/2 -A Üsküdar/İST
Tel: (0216) 342 56 87
Fax: (0216) 310 82 65

Active Server Pages Yaratma ve Kullanma

Active Server Pages (ASP), Microsoft'un Web teknolojisinin temelinde yatan bir teknoloji. ASP, Microsoft Internet Information Server (IIS) Web sunucusuna yapılan bir eklentidir. Bu bölümde ASP'yi açıklıyoruz.

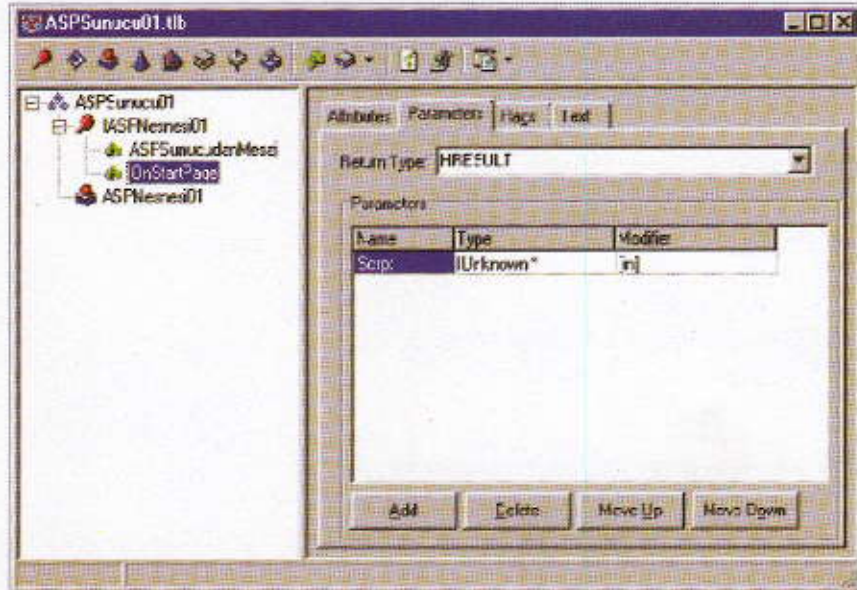
Ruhver Borengi ruhver@hotmail.com

ASP programlamayla sunucu üzerindeki otomasyon nesnelerine ulaşabilir ve sunucu tarafından birçok işlemin yapılmasını sağlayabiliriz. İşte bu noktada ASP ile Delphi'nin nasıl kullanılacağı konusu açıklık kazanmaktadır. Delphi'yle hazırlayacağımız otomasyon nesneleri Web sayfalarında ASP nesneleri aracılığıyla çağırılabilir. Bunun bazı avantajları bulunmaktadır. En büyük avantajı, sunucu tarafında yazılacak modüllerin karmaşık olması durumunda Object Pascal gibi güçlü bir programlama aracını kullanabilmektir.

Bu sayede çalışacak kod, Script dillere göre çok daha hızlı olacaktır. Ayrıca Object Pascal'daki nesneye yönelik özellikler kullanılarak aynı kodun tekrar tekrar yazılmasını önleyebiliriz.

ASP Arabirim Modülünün Kurulması

Delphi'yle ASP uygulamaları geliştirebilmek için önce Microsoft tarafından üretilen ASP arabirimlerini Delphi modüllerine çevirmek gerekecektir. Bunun için önce bir dizin yaratın. Daha sonra bu dizine bilgisayarınızdaki asp.dll dosyasını kopyalayın. Bu dosya normalde Windows altında System dizininde bu-

Active Server Pages nesnesinin alt olduğu sınıfı hazırlarken tip kütüphane düzenleyicisini kullanmanız gerekiyor.

lunmaktadır. Eğer bu dosyayı bulamazsanız, o zaman bilgisayarınızda ASP kurulmamış olabilir. Bu durumda Microsoft sitesine bağlanarak ASP modüllerini indirmeniz gerekecektir.

ASP nesnelerinin kullanımı için gerekenler

Asp.dll içinde sunucu tarafında kullanılabilecek Server, Response gibi nesneler için hazırlanmış arabirimler mevcuttur. Ancak bu arabirimlerin Pascal'daki karşılıkları olmadan ASP nesnelerini kullanmamız mümkün değildir. Borland'ın bir DLL içindeki arabirim tip bilgisini Pascal modüllerine dönüştüren tlibbimp.exe adında bir programı bulun-

maktadır. Bu program Delphi'yi kurmuş olduğunuz dizinde Bin altında bulunmaktadır. Eğer Delphi 5 ile çalışıyorsanız, tlibbimp.exe programının çalışabilmesi için tlib50.bpl, Delphi 4'le çalışıyorsanız o zaman da tlib40.bpl adındaki kütüphaneye ihtiyaç vardır. Bu dosyayı da yine aynı dizinde bulabilirsiniz.

Daha sonra bir DOS penceresiyle bu dizine gidin. DOS penceresi açmak için Windows Start menüsünden Run seçeneğine gelmeli ve sonra burada Command yazmalısınız. Bu şekilde açılan DOS penceresinden biraz önce yarattığınız dizine gidin ve tlibbimp asp.dll yazarak Enter tuşuna basın. Böylece gerekli dosyaları üretmiş olacaksınız. Bun-

Özetle...

- ASP teknolojisine genel bir bakış ve ASP'nin kurulumu
- ASP arabirimi modüllerinin kurulumu ve Delphi modüllerine çevrilmesi
- Örnek ASP programı kodu ve Personel Web Server konfigürasyonu

lar arasında önemli olarak ASPTypeLibrary_TLB.pas adlı bir dosya üretilmiş olacaktır. Şimdi bu dosyayı kullanacağız.

Önce ana menüden File/New/ActiveX sayfasına gelerek ActiveX Library simgesini seçin. Sunucumuzu ASPSunucu01.dpr olarak saklayın. Daha sonra tekrar File/New/ActiveX seçeneklerine gelerek bu kez Automation Object simgesini seçin. Karşınıza çıkan ekranda ASPNesnesi01 yazarak OK düğmesine ve sonra da Save All düğmesine basın. Modülümüze untASPSunucu01.pas adını verin.

ASP sunucumuza bir metot ekleyelim. Bunun için Tip kütüphane düzenle-

yici (Type Library Editor) üzerinde IASPNesnesi seçili durumdayken New Method düğmesine basarak yeni bir metot çatısı oluşturun. Metodun adını ASPSunucudanMesaj olarak değiştirin. Yapmış olduğumuz değişikliğin koda aktarılması için Refresh düğmesine basmanız gerekmektedir. Daha sonra untASPSunucu01.Pas dosyasına gittiğinizde, ASP arabirimini destekleyecek sınıf çatısının Delphi tarafından oluşturulduğunu göreceksiniz. Buradaki kodu aşağıdaki gibi tamamlayın (tablo 1):

Öncelikle arabirimleri kullanabilmemiz için 6. satırda görüldüğü gibi ASPTypeLibrary_TLB modülünü

```
01: unit untASPSunucu01;
02:
03: interface
04:
05: uses
06:   ComObj, ActiveX, ASPSunucu01_TLB, ASPTypeLibrary_TLB;
07:
08: type
09:   TASPnesnesi01 = class(TAutoObject, IASPNesnesi01)
10:   protected
11:     { Protected declarations }
12:   public
13:     AResponse : OLEVariant;
14:     procedure ASPSunucudanMesaj; safecall;
15:     procedure OnStartPage(const Script: IUnknown); safecall;
16:   end;
17:
18: implementation
19:
20: uses ComServ;
21: procedure TASPnesnesi01.ASPSunucudanMesaj;
22: begin
23:   AResponse.Write( '<h2> Delphi''ye Bakış! </h2>' );
24: end;
25:
26: procedure TASPnesnesi01.OnStartPage(const Script: IUnknown);
27: var
28:   ScriptAraBirimi : IScriptingContext;
29: begin
30:   ScriptAraBirimi := Script As IScriptingContext;
31:   AResponse       := ScriptAraBirimi.Response;
32: end;
33:
34: initialization
35:   TAutoObjectFactory.Create(ComServer, TASPnesnesi01, Class_AS-
   PNesnesi01,
36:     ciMultiInstance, tmApartment);
37: end.
```

Tablo 1: untASPSunucu01.Pas dosyasının kodu

**ZAMANI
KAZANCA
ÇEVİRİN!**

Artık çevirebilirsiniz...

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından
genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından
genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme
amaçlı sözlük setleri

İlk yılı ücretsiz, kullanım ve
güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile
komple çeviri seti

samtek-itc
ileri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/9 Erenköy
81090 Kozyatağı İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

U+ses bölümüne eklemek gerekmektedir. Normalde bir ASP sunucu hafızaya yüklenirken birlikte Windows OnStartPage adındaki olayı çağırmaya çalışır. Eğer ASP sunucunun OnStartPage adında bir metodu varsa, bu metod için-deki kod çalıştırılır.

Normalde bu metodun içinden kodumuzda ulaşmak istediğimiz tüm nesnelere erişim sağlayabiliriz. Bunu IScriptingContext adındaki arabirim sayesinde yapabilmekteyiz. Bunun için de 13. satırda tanımladığımız AResponse adındaki OLEVariant değişkenini kullanabiliriz. Bu değişken 31. satırda görüldüğü gibi ASP nesneminin Response özelliği değerini almaktadır.

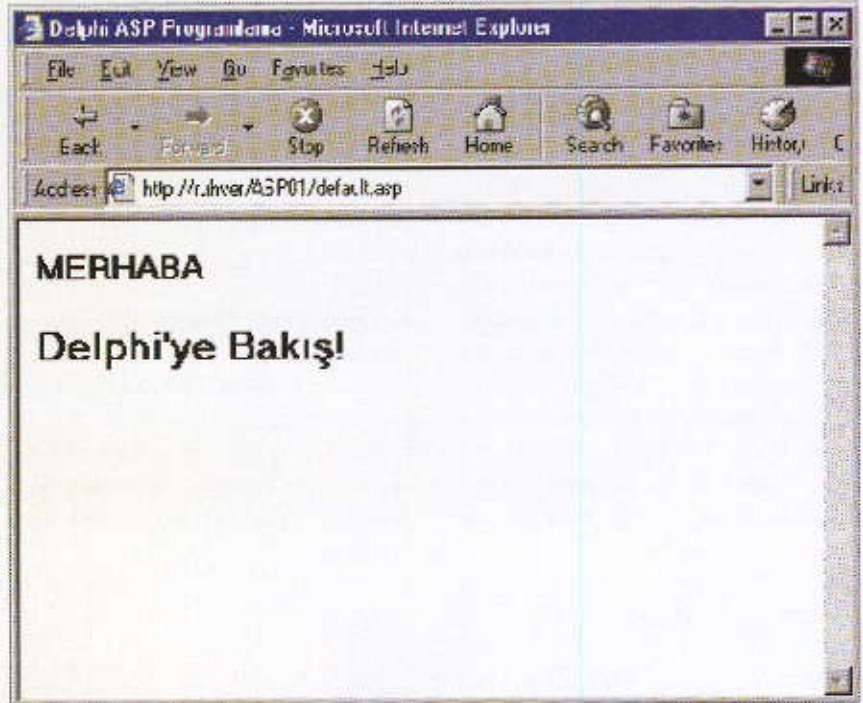
Burada bir önemli konu da ASPSunucudanMesaj ve OnStartPage metodlarını eklerken, tip kütüphane düzenleyici kullanmamızdır. Tip düzenleyici kütüphanede bu metodları ekledikten sonra, Refresh düğmesine basmalı, sonra da yukarıdaki gibi kodumuzu tamamlamalıyız. Ancak bu sırada metodlarımızın Public bölümünde olmasına dikkat etmelisiniz.

OnStartPage olayı IUnknown tipinde bir parametre almaktadır. Bu nedenle tip kütüphane düzenleyicide OnStartPage adında bir metod ekledikten sonra, Parameters sayfasına gitmeli ve Add düğmesine basarak yeni bir parametre oluşturmalısınız. Bu parametreyle ilgili değerler 254. sayfadaki resimdeki gibi olmalıdır.

Bundan sonra işimiz çok kolay. Hazırlayacağımız Web sayfası içinde, yukarıda kodladığımız sınıfa ait bir nesne yaratabilir ve daha sonra bu nesnenin ASPSunucudanMesajAl metodunu çağırabiliriz.

```
01: <html>
02:
03: <head>
04: <title>Delphi ASP Programlama</title>
05: </head>
06:
07: <body>
08: <h1> MERHABA! </h1>
09: <% Set DelphiObj = Server.CreateObject( "ASPSunucu01.
    ASPNesnesi01" ) %>
10: <% DelphiObj.ASPSunucudanMesaj %>
11: </body>
12:
13: </html>
```

Tablo 2: Default.asp dosyasının içeriği.

Delphi'yle ilk ASP sayfamız...

riz. Bu metod ise, 23. satırda görüldüğü gibi Web sayfamıza AResponse nesnesi sayesinde 'Delphi'ye Bakış' yazısını yazacaktır. Birazdan bu Web sayfasını nasıl oluşturacağımızı ve nasıl bir konfigürasyon yapmamız gerektiğini göreceğiz. Ama önce hazırladığımız ASP Sunucu DLL'ini Registry veri tabanına kaydetmeliyiz. Bunun için ana menüden Run/Register ActiveX Server seçeneğine girmeliyiz. Artık sunucumuzu kullanan basit bir Web sayfası oluşturabiliriz.

ASP WEB sayfamızın oluşturulması

Oluşturacağımız ASP sayfası oldukça basit olacak. Bu dosyayı NOTE-

PAD.EXE gibi herhangi bir metin düzenleyiciyle yazabilirsiniz. Dosyayı oluşturduktan sonra adını default.asp olarak kaydedin (tablo 2):

Oluşturduğumuz Web sayfasının çok fazla bir özelliği yok. Sadece Web tarayıcımızın başlığında 5. satırda görüldüğü gibi 'Delphi ASP Programlama' yazacak. Ondandan sonra 8. satırda görülen MERHABA! yazısı Web sayfamız içinde görünecek.

9. satırda ise, Web sayfamızda ASP'yi kullanmaya başlıyoruz. Normalde ASP komutları hep <% ...%> işaretleri arasında olacaktır. Bu satırda ilk olarak Server nesnesi yardımıyla, Delphi'de oluşturduğumuz ASPNesnesi01 sınıfına ait bir nesne örneği yaratılmaktadır. Bu nesne örneği yaratılırken, daha önce birlikte gördüğümüz OnStartPage olayı devreye girecektir. Daha sonra 10. satırda oluşturduğumuz nesnenin metodlarından biri çağırılmaktadır. Bu metod, Response özelliği sayesinde Web sayfamıza istediğimiz bir bilgiyi yazmaktadır. Normalde bu sayfayı Internet Explorer ile açtığımızda şekil 2'deki gibi bir ekranla karşılaşacağız.

Ancak bu sayfayı görüntülemek için bir konfigürasyon işlemi yapmamız gerekmektedir. Şimdi son olarak bu sayfayı görüntüleyebilmek için nasıl bir konfigürasyon yapmamız gerektiğini anlatacağım.

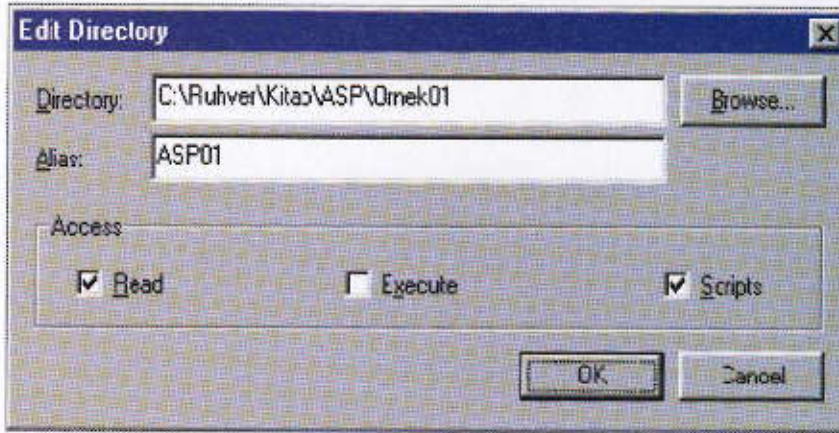
Personal Web Server konfigürasyonu

Eğer ASP ile Web sayfaları hazırlıyorsanız, bilgisayarınızda Internet Information Server (IIS) ya da Personal Web Server (PWS) yazılımlarından biri bulunmalıdır. IIS Windows NT ile PWS ise, Windows 98 ile birlikte gelmektedir. Bu bölümde PWS ayarlarının nasıl yapılacağını anlatacağım. IIS ayarları da PWS ayarlarına çok benzer biçimde yapılmaktadır.

Öncelikle Windows 98 kurulurken, PWS'in de kurulmuş olması gerekir. PWS kurulduysa Windows Start menüsünden Internet Explorer menü seçeneğine gelerek bu programa ulaşabilirsiniz. PWS'i bilgisayarınıza yapılacak Web sayfaları çağrılarını değerlendiren bir

nız, onları sabitdisk üzerinde iyi organize etmeniz ve ilgili sayfaları gruplayarak farklı dizinlere koymanız gerekecektir. Bir istemci herhangi bir Web sayfasını görmek istediğinde, onu o Web sayfasının bulunduğu dizine yönlendirmeniz gerekmektedir.

Ancak çoğu zaman bu dizinler uzun olabilir. Ya da ileride bazı Web sayfalarını bir dizinden alıp diğerine taşıdığınızda, bazı Web sayfalarını güncellemeniz gerekebilir. Bu işlemleri basitleştirmek için Virtual Directory (Alias) yaratmanız gerekmektedir. Bu sayede dizinlere anlamlı olacak şekilde isimler verilebilir ve Web sayfalarınızda bu isimleri kullanabilirsiniz. Bunun için PWS programında Advanced simgesine gelmelisiniz.

Yeni bir Virtual Directory yaratmalısınız.

servis olarak düşünebilirsiniz. Bir kullanıcı bilgisayarınızda bulunan Web sayfalarına ulaşmak istediğinde, bu istek önce PWS'e gelecek ve daha sonra PWS ilgili sayfaları istemci bilgisayara gönderecektir. Bu nedenle PWS'in istemci bilgisayarlardan gelecek talepleri sürekli dinler modda olması gerekir. PWS'in istemci bilgisayarlardan gelen istekleri dinleyebilmesi için ana menüsünde Properties seçeneğine girdiğinizde Start seçeneğinin aktif olmaması gerekir.

Normalde bilgisayarınıza bir Web tarayıcı tarafından bağlanabilmek için Web tarayıcı içinde <http://bilgisayaradi> gibi bir adresi yazmanız gerekecektir. Testlerinizi yaparken sizin de kendi bilgisayar adını kullanmanız gerekecektir. Bilgisayarınızın adını Control Panel'de Network üzerine çift tıkladıktan sonra Identification sayfasından öğrenebilirsiniz.

Normalde Web sayfaları hazırlıyorsa-

Bu ekranda bir ağaç yapısı içinde gördüğünüz bilgiler farklı dizinlere verilmiş olan isimlerdir. Sizin de örneğimizi çalıştırabilmeniz için örneğini hazırlanmış olduğunuz dizine bir isim vermeniz gerekmektedir. Bunun için Add düğmesine basın ve karşınıza çıkan formu şekil 3'deki gibi tamamlayın:

Bu formda Directory karşısına örneği hazırladığınız dizinin adını, Alias karşısına da o dizine Websayfasını hangi dizinde ise directory kısmına o dizinin adını girmeniz gerekmektedir. Ayrıca oluşturduğunuz bu Alias'a Read ve Scripts haklarını da vermeniz gerekir.

OK düğmesine basarak bu formu kapatın. Artık tüm ayarlar bitti. Yapmanız gereken sadece uygun Web sayfaları hazırlayarak aradaki bağlantıları kurmak ve kullanıcıları default.asp sayfasına yönlendirmek. Ancak bu kitap Web sayfaları hazırlamayı anlatan bir kitap olmadığı için biz direkt olarak Internet Explorer

içinden sayfamızın çalışıp çalışmadığını kontrol edeceğiz.

Bunun için yapmanız gereken, Internet Explorer içinde bağlantı kurmak istediğimiz adrese gelerek <http://ruhver/ASP01/default.asp> yazmak. Bu durumda hazırladığımız ASP sayfası görünecek ve Delphi nesnemizin metodu çağrılacaktır.

DLL'lerimizi derleme problemi

Bu aşamadan sonra PWS ile ilgili bir problemten bahsetmek istiyorum. Normalde sayfaya bağlandığınızda Delphi'yle oluşturduğumuz nesneye ulaştığımız için, daha önce hazırladığımız ASPSunucu01.DLL dosyası hafızaya yüklenecektir. Default.asp sayfasını Internet Explorer'da gördükten sonra, geliştirdiğiniz nesneleri değiştirmek için Delphi'ye tekrar giderek nesnenize ait bilgileri değiştirmek isteyebilirsiniz. Bu durumda değişikliklerin yansıtılması için ASPSunucu01.DLL dosyasını yeniden derlemeniz gerekecektir.

Ancak bu durumda Delphi size derlemenin yapılamadığına dair bir hata mesajı verir. Çünkü ASPSunucu01.DLL, biraz önce Internet Explorer'dan default.asp dosyasını görüntülediğiniz zaman PWS tarafından hafızaya yüklenmiştir ve hâlâ orada PWS tarafından kullanılmaktadır.

Windows altında bir dosya kullanılırken başka bir program o dosyanın üzerine yazamaz. Bu nedenle önce ASPSunucu01.DLL'in hafızada kapladığı alan serbest bırakılmalıdır. Ancak bunu Windows 98 altındaki PWS ile yapmanın basit bir yolu yoktur. Ne yazık ki böyle bir durumda Windows 98'i tamamen kapatmanız ve yeniden açmanız gerekecektir.

Bu şu anlama geliyor. Eğer DLL'inizde bir değişiklik yaparak onun etkilerini Internet Explorer içinde görüntülerse, daha sonra DLL'inizde yapacağınız her değişiklik için Windows'u yeniden çalıştırmalısınız.

Ancak Windows NT kullanıyorsanız bu çok daha basit. Windows NT'de IIS'de www servisini durdurmanız hafızadaki DLL'imizin kapladığı alanın serbest bırakılmasını sağlayacaktır. Bu durumda DLL'imizi tekrar derleme şansına sahip olabilecekteyiz.

2000'e 1 Kala...

2000 yılına bir ay, 30 gün, 22 işgünü, 4 hafta var. Yirmibirinci yüzyıl için ise bir yıl daha beklememiz gerekiyor. 2000 yılı sorunu bir sonraki CHIP dergisini aldığınız günlerde yaşanıyor olacak.

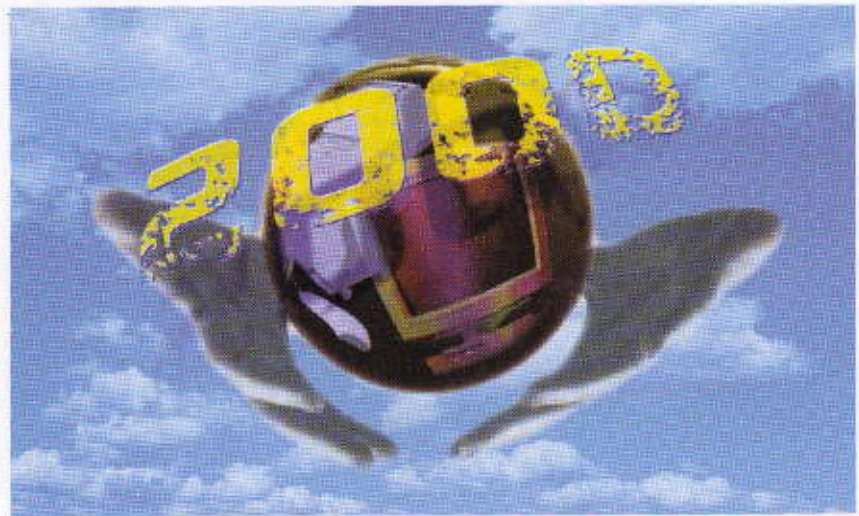
K. Aydın Ergil aydinergil@hotmail.com

2000 yılına bir ay, 30 gün, 22 işgünü, 4 hafta var. Yirmibirinci yüzyıl için ise bir yıl daha beklememiz gerekiyor. 2000 yılı sorunu bir sonraki CHIP dergisini aldığınız günlerde yaşanıyor olacak. Bu ayki yazımız 2000 yılı öncesinde okuyacağınız son yazımız olduğundan, son 2000 yılı sorunu değerlendirmelerimizi ve uyarılarımızı da içermek durumunda. Yine geçen ayın 2000 yılı sorunu haberlerini sizler için derleyerek özetliyoruz.

2000 yılına girerken dünyada ve ülkemizde hiçbir sorun yaşanmamasını diliyor, hepinizin yeni yılını şimdiden kutluyoruz.

2000 yılı sorununda dünyada son durum

Başta ABD olmak üzere, Kanada, İngiltere, Avustralya ve İsrail 2000 yılı sorununa karşı en iyi hazırlanan ülkeler arasında. Soruna karşı neredeyse hiçbir önlem almayan ülkeler ise Uzakdoğu, Asya, Afrika ve Doğu Avrupa ülkeleri. 2000 yılı sorunu konusunda ilk uyarılar Kanadalı Peter de Jager tarafından 1993 yılında Computerworld dergisinde yapılmıştı. ABD'nin bir ulusal (federal) çalışma başlatması ise 1997 yılının ilk aylarına rastlıyor. ABD'nin ilk 2000 yılı sorunu çözüm bütçesi 2.7 milyar dolardı. Şu anda ise onun dört katına ulaşmış durumda. Buna karşın ABD'de bile bir-

çok 2000 yılı sorunu hâlâ çözüm bekliyor.

Sektörel bazda gözden geçirecek olursak, finans sektörü en iyi durumda olan sektör, çünkü müşterileri çok duyarlı, sorunu çözmekte biraz geciken bir finans kuruluşu müşterilerinin güvenini yitirirse iflasın eşiğine gelebilir. 2000 yılı sorununa hazırlanmada ikinci en iyi sektör ise iletişim kuruluşları. Telefon şirketleri sorunu belirlemek amacıyla yoğun sınamalar yaptılar. Özellikle GSM (cep telefonu) şirketleri için de müşteri güveni esas. Daha sonra enerji sektörü kuruluşları geliyor. Elektrik ve doğalgaz üretici ve dağıtıcıları 2000 yılına geçerken bir sorun yaşanmaması için yoğun çalışmalar yaptılar. Tüm bu çalışmalara karşın, bazı bölgelerde elektrik kesintilerinin olabileceği ve halkın buna karşı önlem alması gerektiği belirtiliyor. Doğu Avrupa ülkelerindeki doğalgaz üreticileri ise en çok risk taşıyanlar. Türkiye'nin de bundan etkilenmesi söz konusu olabilir. Yeni yıla kışın en soğuk günlerinde giriliyor olması bu enerjiyi kullananların ek önlem almalarını gerektirebilir.

En büyük risk sağlık sektöründe

Sektörel açıdan en büyük riskler, sanayi ve sağlık kuruluşlarında. Tüm dünyadaki KOBİ'ler de aynı Türkiye'dekiler gibi riskte. Sağlık kuruluşları, kullandıkları ekipmanların taşıdıkları risklerin farkında değiller. ABD'de geçen ay yayınlanan GAO (General Accounting Office: Sayıştay) raporu bütün bu riskleri özetliyor. Rapora göre, manyetik rezonans görüntüleme (MRI: Magnetic Resonance imaging) sistemleri, röntgen cihazları, kalp pilleri, kalp atışı görüntüleme cihazları en çok risk taşıyan tıbbi aygıtlar. Ayrıca bilgisayar yongası (Computer Chip) içeren her cihaz 2000 yılı sorunu bulundurmaya aday. 4 Ekim 1999 tarihine dek ABD'nin Gıda ve İlaç Yönetimi'ne ulaşan bilgilere göre, 4288 aygıt üreticisi kuruluş var, yazışmalara yanıt vermeyen 132 kuruluş hakkında ise bilgi yok. Bu 4288 kuruluşun 342 kuruluş ürettikleri 1035 aygıtın 2000 yılı sorunu bulunduguna belirtmişler. 429 kuruluş ise 2000 yılına uyum bilgilerini Web sitelerinde belirtmişler. Bu

Özetle...

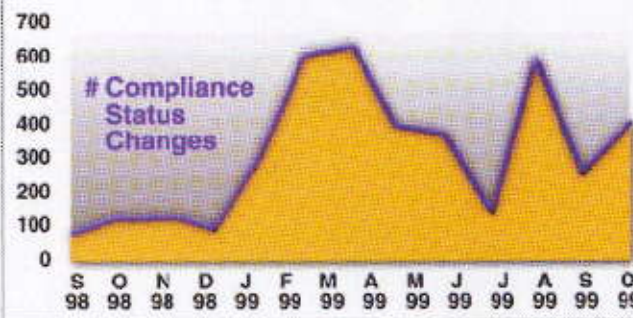
- 2000'e girerken dünyada ve Türkiye'deki son durum
- En büyük riske sahip sektörler ve bizi bekleyen tehlikeler
- 2000 yılı sorununa ışık tutan 2000 yılı gencesi devam ediyor

kuruluşlar toplam 32 bin 598 tür aygıt ürettiyorlar. Bunlardan 4053'ü 2000 yılına uyumlu değil, 1455 adedinin ise uyum durumu saptanamamış. Uyumlu olmayan aygıtlar arasında hasta (Bedsite) monitörü, film sayısallaştırıcısı (Digitizer), ultrason (Ultrasound) sistemleri, kanın destek (Ventricular Assist) aygıtları, hemodiyaliz aygıtları, radyoloji bilgi sistemleri ve laboratuvar bilgi sistemleri yer almakta. Bu aygıtların tam listesi raporun sonuna eklenmiş. Hastane yöneticileri ve doktorlar arasında yapılan anket ise tam bir fiyaskoyla sonuçlanmış. 1000 hastaneden salt 537'si ankete yanıt vermiş, 2000 yılına tümüyle uyumlu olduğunu belirten hastane oranı ise yüzde 27, Yanıt vermeyenlerle 2000 yılına

1) ABD ve Kanada'da neler oluyor?

- Kanada'nın iki büyük havayolu şirketi olan Air Canada ve Canadian Airlines da 31 Aralık 1999 gecesi uçuşlarının büyük bir bölümünü iptal ettiklerini açıkladılar. Air Canada yetkilisi, 31 Aralık 1999 akşamı saat 18:00 ile 1 Ocak 2000 saat 12:00 arasındaki uçuşlarını iptal ederken, şirketin düşük yolcu isteminden hareket ettiğini belirtti. Canadian Airlines yetkilisi de ona yakın bir açıklamada bulundu. Her iki yetkili de bu önemli yılbaşı gecesinde herkesin belleklerinde daha fazla iz bırakacak bir yerde olmak istediklerini belirttiler. (9 Kasım 1999, Ottawa Citizen)
- Merkezi ABD'de Denver'da bulunan

Compliance Tracker Delta Report

Infoliant firması tarafından yapılan araştırmaya göre aylık uyum durumu değişen ürünlerin sayısındaki değişim (<http://www.infoliant.com/infoliant.nsf/pages/DeltaReport>).

uyumlu olduklarını belirtmeyenleri topladığınızda riskin ne denli büyük olduğu anlaşılıyor.

Çözümeyen sorunlar ne denli etkili olacak, bunlar kamuoyuna ne denli yansiyacak, bunları bir ay içinde hep birlikle göreceğiz.

Ulaştırma sektörü, havaalanları, havayolları

Kaç kişi 31 Aralık 1999 akşamını uçakta geçirmek ister bilinmez ama, bazı uçak ve havaalanlarının yılbaşı gecesi sorun yaratma olasılıkları hâlâ var. Birçok havayolu şirketi 31 Aralık gecesi uçuşlarını iptal etti, sorunu çözdüğü kesinleşmeyen havaalanlarına inmeme kararı aldı. Bütün bunların gerekçesi olarak o gece için uçuş isteminin çok az olması (!) gösterildi.

Halka gerektiği gibi iletilmeyen 2000 yılı sorunu, bir de yakın zamanlarda yaşadığımız depremlerin de etkisiyle geri plana itildi. Havayolu ve havaalanlarıyla ilgili 2000 yılı sorunu haberlerini sizler için derledik. İşte bunlardan en çarpıcı olanları:

ve 2000 yılı sorununun çözüm projesini yaşama geçirmek için 160 bin dolar harcayan Frontier Airlines, 31 Aralık 1999 gecesi 34 ve 1 Ocak 2000 günü 18, toplam 52 uçuşunu 2000 yılı sorunu risklerinden ötürü azalan yolcu istemi gerekçesiyle iptal etti. Havayolu şirketinin 31 Aralık 1999 saat 21:00 ile 1 Ocak 2000 saat 07:20 arasında hiçbir uçağı havalandırmayacak. (10 Kasım 1999, Yahoo News)

- Delta, United ve American Havayolu şirketleri de 31 Aralık gecesi birçok uçuşunu iptal etti. (12 Kasım 1999, Denver Post)

2) Avrupa'da Y2K sorunu için süren çalışmalar

- İngiltere'de çalışmalarını sürdüren Taskforce 2000 adlı araştırma grubu, Avrupa'da, Çek Cumhuriyeti'nin, Finlandiya'nın, Almanya'nın, Macaristan'ın, İtalya'nın, İspanya'nın, İsviçre'nin, Polonya'nın, Rusya'nın ve Portekiz'in "Kırmızı" grup ülkeler arasında bulunduğunu açıkladı. Grup, bu ülkelere 1999 Noel'iyle 31 Ocak 2000 arasında

havayoluyla gidilmemesini öneriyor. (8 Kasım 1999, Computer Currents) (Bkz. <http://www.taskforce.co.uk>) Aynı grubun Computerworld'de yayınlanan haberine göre ise havaalanları diğer risk gruplarında olan ülkeler de belirtilmiş. Buna göre orta risk grubu ülkeleri arasında Türkiye de bulunuyor. Bu grupta ayrıca, Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Fransa, Yunanistan, İzlanda, Hindistan, İrlanda, Japonya, Hollanda, Yeni Zelanda ve Güney Afrika da bulunuyor. Grubun görüşüne göre 2000 yılında uçuş güvenliği açısından havaalanları en az risk taşıyan ülkeler, Çin, Danimarka, Mısır, Hong Kong, İsrail, İsveç ve İngiltere. (5 Kasım 1999, Computerworld)

- ABD Ulaştırma Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre, yeni yılda Avrupa ülkeleri Almanya, İtalya, İspanya ve İsviçre havaalanlarına giden yolcuların, uçuş güvenliğini, yolcu güvenliğini ve yakıt sağlanmasını denetleyen bilgisayarlardaki tarih sorununun henüz giderilmediğini göreceklərini açıkladı. Avrupa'nın 2000 yılı sorunu tümüyle çözülmemiş 30 havaalanı bulunuyor. Bunların başında ise yılda 42 milyondan fazla yolcunun geçtiği Frankfurt Havaalanı geliyor. (6 Kasım 1999, The Times)

- British Airways de, yılbaşı gecesinde, geçen yılın aynı gününe oranla, yüzde 64 daha az uçuş planlıyor. Şirketin geçen yıl 31 Aralık'ta Londra saati ile saat 24:00'te havada 55 uçağı varken, bu yıl aynı saatte 20 uçağı olacak. (9 Kasım 1999, Ottawa Citizen)

- 2000 yılı sorununun çözümü için 33 Milyon dolar harcayan Air France da, yılbaşı gecesinde geçen yılın aynı gününe oranla, yüzde 73 daha az uzun mesafeli, yüzde 38 kısa mesafeli uçuş planlıyor. Şirkette 31 Aralık 1999 gecesi çıkabilecek sorunların çözümü için ek olarak 200 kişi görev yapacak. (22 Ekim 1999, Reuters, CNET News)

Öte yandan Fransa ve Belçika'nın 31 Aralık 1999 gecesi tarihte ilk kez tüm metro ve trenlerini durdurma kararını geçen sayıda duyurmuştuk. Avustralya'nın Sydney kentindeki metro istasyonları, 2000 yılı sorunundan ötürü yolcuların zarar görmesini önlemek amacıyla 31 Aralık 1999 gecesi saat 23:45'ten itibaren 90 dakika kapalı kalacak. (11 Kasım 1999 The Daily Teleg-

raph)

Bizim limanlarımızda 2000 yılına girerken ne gibi bir önlem alınacağı kamuoyuna henüz açıklanmadı. Hong Kong 31 Aralık 1999 saat 22:00'den itibaren dört saat boyunca limanlarında, konteyner gemileriyle ilgili bir işlem yapmayacağını duyurdu. Liman yönetimi 31 Aralık 1999 günü öğle saatlerinden itibaren limana gelecek tüm deniz taşıtlarının 2000 yılı riski taşıdıklarının saptanması durumunda deniz trafiğini aksatmasına izin vermeyeceklerini belirtti. Dünyanın en yoğun trafiğe sahip limanı olan Hong Kong'da günde 1300 gemi giriş ya da çıkış yapıyor. Liman geçen yıl 14.6 TEU (Twenty-foot Equivalent Units) tutarında deniz trafiğine hizmet vermişti. (5 Kasım 1999, Reuters, Infoseek Go News)

2000 yılı güncesi (15 Ekim - 15 Kasım 1999)

Her zaman olduğu gibi, bu ay da geçen ayın en çarpıcı 2000 yılı haberlerini sizin için derledik.

18/10/1999: ABD'de 2000 yılı sorunu çözüm çalışmalarının koordinatörü John Koskinen, ülkede 800 bin küçük kuruluşun 2000 yılı sorunu riskini taşıdıklarını, sorun yaşamaları durumunda federal hükümetin kendilerine çok az yardımcı olabileceğini belirtti. Kuruluşların "bekleme, gecikme ve sorun yaşama" özgürlüklerinin bulunduğunu açıklayan Koskinen, küçük kuruluşlar için ayrılan 500 milyon dolarlık kredi için salt 85 kuruluşun başvurduğunu duyurdu. (San Francisco Chronicle)

20/10/1999: 2000 yılı sorunu ve çözümü konusunda en çok başvurulacak kaynaklardan biri olan Y2Ktoday adlı Web sitesi kapandı. (Y2KnewsWire)

21/10/1999: ABD'deki 200'den az çalışanı bulunan orta ve küçük ölçekli kimyasal madde üreticisi, işleyicisi ve taşıyıcısı şirketlerden yalnızca yüzde 13,5'u 2000 yılı hazırlıklarını tamamladı. (Computerworld, Chemical Safety)

21/10/1999: Paraguay'ın 2000 yılı hazırlıklarından salt yüzde 15'i tamamlanabildi. Uzmanlar yaşamsal sistemlerde kesinti bekliyorlar. (Minneapolis Star Tribune)

21/10/1999: Kanada Merkez Bankası, 2000 yılına geçerken dolaşımda olan nakit para miktarını olağan miktarın

dört katına çıkarıyor. (The Globe and Mail)

22/10/1999: Venezüella da 2000 yılı sorununa çözüm çalışmalarına nihayet başladı!.. (Yahoo News)

22/10/1999: Air France da 31 Aralık 1999 gecesi uçuşlarını azaltan havayolu şirketleri arasına katıldı. (Reuters, CNET News)

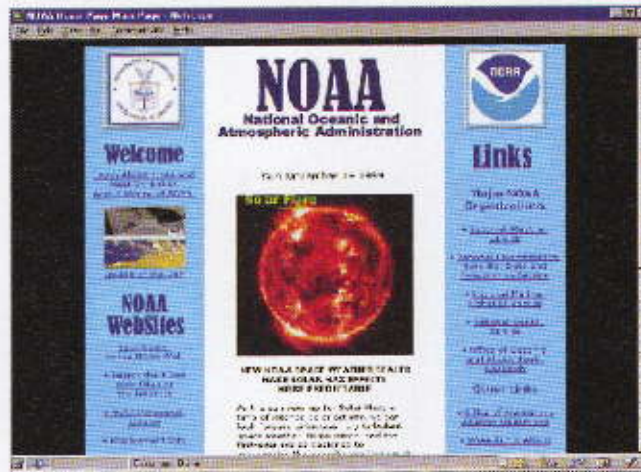
28/10/1999: Uzmanlar 2000 yılıyla ilişkili dört yeni virüs belirlediler. (MSNBC)

28/10/1999: Hong Kong bankaları, 2000 yılına girerken oluşacak ek istemi karşılamak için ek nakit para bulunduracaklar. (Infoseek News)

29/10/1999: Rusya ve ABD, 2000 yılı erken uyan sistemi konusunda niyet

8/11/1999: Beyaz Saray (ABD), 2000 yılı sorununu izlemek için Bilgi Eşgüdüm Merkezi'ni (Information Coordination Center ICC) yaşama geçirdi. 40 milyon dolarlık bir bütçeyle kurulan bu operasyon merkezi, 2000 yılı sorununun hem ABD'deki hem de dünyadaki etkilerini izleyecek. Merkez 28 Aralık'tan itibaren kesintisiz çalışma düzenine geçecek.

Merkezin 29 Şubat ile ilgili sorunu da gözlemek amacıyla 15 Mart 2000'e kadar açık tutulması planlanıyor. Merkez bir yandan devlet kuruluşlarından bilgi toplarken, öte yandan da tarihte ilk kez resmen özel kuruluşlarla ilgili bilgi toplama görevini üstlendi. Merkez, ilk olarak 2000 yılıyla tanışacak olan Yeni Ze-

Güneş Fırtınalarının etkileri konusunda en iyi kaynak: www.noaa.gov.

mektubu imzaladılar. (San Francisco Gate)

29/10/1999: Japonya Başbakanı, halkı 2000 yılı sorununa karşı hazırlıklı olmaya çağırdı. (CNET News)

2/11/1999: ABD sayıştayı, yedi bankayı hâlâ 2000 yılına hazır olmamalarından ötürü uyardı. (Florida Sun-Sentinel)

4/11/1999: Rusya, enerji sistemlerini 2000 yılına geçerken manuel olarak yönetme kararı aldı. Rusya'nın diğer ülkelerden daha az bilgisayarı bulunuyor, bu nedenle de 2000 yılı sorunu konusunda en az çalışma yapan ülkeler arasında yer aldı. Hükümetten 1998'de çözüm için istenen 28 milyon doların ancak 8 milyon dolarlık kısmının harcanmış olması birçok sorunun çözülmediği endişesini yaratıyor. ABD, Rusya'da bulunması zorunlu olmayan personelin 2000 yılına geçişte ülkeyi terk etmesini istiyor. (Yahoo News, The Boston Globe's, Associated Press)

landa'nın 2000'e giriş anına denk gelen ABD'nin doğu saat diliminde 31 Aralık 1999 sabahı saat 07:00'den itibaren her saat başında rapor yayımlayacak. (Reuters, Yahoo News)

9/11/1999: Kimyasal tesislerin 2000 yılına geçişte en büyük tehlikeyi oluşturdukları açıklandı. (Oregon Live)

10/11/1999: 11 yılda bir yinelenen ve 2000 yılının ilk günlerinde beklenen güneş fırtınalarının, 11 yıl öncesine oranla günümüzde daha büyük etki yapacağı açıklandı. (Knight Ridder News)

12/11/1999: ABD'de Ulusal Okyanus ve Atmosfer İşleri Yönetimi (NOAA) Başkanı James Baker, Güneş'in "Solar Maximum" adı verilen fırtına dönemine girmek üzere olduğunu ve bunun etkisinin diğer 2000 yılı sorunlarından daha büyük etki yaratacağını açıkladı. Bu fırtınaların uydu iletişimini aksatması, atmosfer fırtınaları yaratması, GPS iletişimini aksatması bekleniyor. (Bkz. www.noaa.gov).

Web'de İlk Türk Geçidi

Ülkemizde Internet kullanıcı sayısının 1 milyonla ölçüldüğü şu günlerde ilk Türkçe Portal kuruldu, hem de bağımsız olarak. Hiçbir gruba bağlı olmayan bu Portal'ın misyonu ise Internet kullanımını ve kalitesini artırmak.

Bonu Cengiz bcengiz@chip.com.tr

Sun ve Microsoft işbirliğiyle hazırlanan ilk Türkçe Portal olan Mynet 1 Kasım'da açıldı ve şimdiden günlük hit sayısı 1 milyon. Dakikada 2 kişi de e-mail adresi alıyor. Bu Portal'dan ihtiyaç duyduğunuz günlük bilgilere ulaşmanız çok kolay. Mynet Proje Yönetimi Müdürü Sibel Moyano ve Halkla İlişkiler Koordinatörü Ahu Sarıalioğlu Mynet'i anlattı.

CHIP: Türkiye'deki ilk Türkçe Portal'ı siz kurdunuz. Bu projeye ne zaman başladınız?

Ahu Sarıalioğlu: Yaklaşık 1 yıldır bu proje üzerinde çalışıyoruz ve 1 Kasım'da kullanıma açtık.

CHIP: Gördüğüm kadarıyla epey hızlı bir giriş yaptınız. Aldığınız geri dönüşler nasıl?

A.S: Çok güzel geri dönüşler aldık. Amacımız mümkün olduğunca çok insana ulaşmak. Ziyaretçi ve üye sayısı ile ilgili olarak elimize ulaşan raporlarda dakikada 2 kişinin e-mail adresi aldığı belirtiliyor. Hit rakamımız da günlük 1 milyon

dolaylarında. 1 Kasım'da açıldığımızı düşünürsek, kullanıcılardan bu kadar büyük ilgi görmüş olmamız tabii ki bizim için çok büyük mutluluk kaynağı.

Sun ve Microsoft işbirliğiyle oluşturulan proje

CHIP: Bildiğimiz kadarıyla bu proje Sun ve Microsoft ile bir işbirliğine gidilerek oluşturuldu, değil mi?

A.S: Mynet bağımsız ve yüksek sermayeli bir kuruluş. Çok sık olarak hangi gruba bağlı olduğu sorusuyla karşılaşıyoruz. Evet, Sun ve Microsoft ile yapılan stratejik işbirliği sonunda oluşturuldu.

CHIP: Peki biraz da altyapınızdan bahsedebilir miyiz?

Sibel Moyano: Bu proje yaklaşık 1 sene dir devam ediyor. Internet kullanıcılarının 1 milyon kişi olduğunu düşünürsek, bu 1 milyon kişiye hizmet verecek kapasitede olduğumuzu söyleyebiliriz. Microsoft kullanıcılarının 11 milyon civarında olduğunu düşünürsek, bu sayıya çıkabilecek bir kapasiteye sahibiz. Fakat biz sistemimizi modüler olarak kurduk. Aşa-

ğı yukarı ölçeklenebilir bir yapı kurmaya çalıştık. Üye sayısının artışına paralel olarak düzenli şekilde sistemi büyük kapasitelere taşıyacak, hem donanım hem de uygulama açısından buna müsait olan bir altyapı kurmaya çalıştık.

Ücretsiz e-mail verilen hizmetlerden sadece bir tanesi

CHIP: Ücretsiz e-mail dışında ne tür hizmetler veriyorsunuz?

A.S: Mynet aslında kendini bir kontrol sistemi olarak görüyor ve kullanıcılar için kullanım kolaylığı çok önemli. Şu anda arayüzümüz çok beğeniliyor. Yaklaşık 1 dakika içinde e-mail adresi alınabiliyor. Ücretsiz e-mail verdiğimiz hizmetlerden sadece bir tanesi. Onun dışında, pano, sohbet, oyun, haberler, hava durumu gibi bölümler de bulunuyor.

Biz Mynet'in ne yaptığını anlatmaya çalışıyoruz. E-mail ile bunu başardığımızı sanıyoruz. Önümüzdeki 1 yılın projesi de hazır durumda. 1.5-2 aylık süreler içinde ek servislerimizi duyuracağız.

CHIP: Ne tür ek servisler?

A.S: Ek servisler ile Mynet dünyası kurulacak diyebiliriz. Kendimizi içerik sağlayıcı olarak görmüyoruz, çünkü içerik sağlamak Internet'in sadece bir parçası. Bizim yaptığımız şey bir anlamda Internet kullanımını artırmak. Ek servislerden biri kulüpler olacak. Kişiler kulüp adına farklı e-mail adresleri alabilecek. Örneğin PR kulübü kurulacak.

CHIP: Biraz da içeriğinizden ve gelecek ile ilgili planlarınızdan bahsedebilir miyiz?

A.S: Tüm dünyada Portal'ların sunduğu belli hizmetler var. Bunlar, haberler ve hava durumu bilgileri sunmak, Community Forum'lar düzenlemek şeklinde özetlenebilir. Fakat Mynet'in yapacağı şeyler bunların çok üstünde. Portal'lar aslında kişilere yaşam alanı sunuyor ve bu

Mynet Proje Yönetim Müdürü Sibel Moyano ve Halkla İlişkiler Koordinatörü Ahu Sarıalioğlu.

yüzden çok ziyaret ediliyor. İnsanlar sosyal aktivitelerini buradan gerçekleştirebiliyor.

Bu anlamda çok doğru bir zamanda, çok doğru bir konseptle ortaya çıktığımızıza inanıyoruz.

Uzaktan eğitim projesi geliyor

S.M: Bir de eğitim projemiz var. Büyük üniversitelerden biriyle bir uzaktan eğitim projesi hazırlıyoruz. Sonuçta bu çok büyük bir gelişme, çünkü üniversiteler bu konuda oldukça açıktır. Amerika'daki Virginia ve Columbia Üniversitesi'nin bu tür çalışmaları var. Kültürler aşında kendi aralarında küçük küçük eğitim grupları olarak nitelendirilebilir. Şu anda bunun üniversiteye uyarlanmış halini hazırlıyoruz. Bunu başarabilirsek, bu bizim için önemli bir model olacak.

Kullanıcı verilerine göre istatistikler yapıyor

CHIP: Peki size gelen kullanıcı bilgilerinden birtakım istatistiksel sonuçlar çı-

karıp bazı değişikliklere gidecek misiniz?

S.M: Evet, verileri topluyoruz ve farklı gruplara göre istatistikler yapıyoruz. Bilgiler günlük olarak toplanıp değerlendiriliyor.

A.S: Kullanıcılardan her gün çok sayıda e-mail alıyoruz ve bunları teker teker cevaplandırıyoruz.

CHIP: E-mail alırken ya da yollarken Türkçe karakter sorunu yaşıyor mu?

S.M: Mail tarafında Türkçe Mail yazıp Türkçe Mail alabiliyorsunuz. Sistemin dışına çıktığınızda da kendi içinde Türk-

Bu Türkçe ilk portal'da ilanlardan oyunlara kadar birçok farklı konu bulabilirsiniz:
www.mynet.com.tr

çe Mail alışverişi yapabileceğiniz ve konuyu bile Türkçe yazabileceğiniz bir arayüz bulunuyor. Bu gerçekten de önemli bir özellik. Tamamen Türkçe kullanılabiliyorsunuz. Bunu yapabilen ISP şu anda yok.

CHIP: Bundan sonrası için planlarınız neler?

A.S: Yeni kültürler ve sayfalar olacak. 2000 yılında Mynet'i dünyaya açmayı planlıyoruz. Globalleşme sürecinde farklı şeyler yapacağız.

CHIP: Teşekkürler.

265

Microsoft
YETKİLİ EĞİTİM MERKEZİ

**2000 Yılına
Sistem Mühendisi olarak
girmek ister misiniz?**

**MCP (Microsoft Certified Professional)
Sınavlarına Hazırlıyoruz**

Süre: 800 Saat

Aranan Şartlar: Temel Bilgisayar Bilgisi

Eğitim Programları:

(07064-07068) - Supporting Windows 95-98

(07067) - NT Server 4.0

(070-175) - Visual Basic 6.0

(070-088) - Proxy Server 2.0

(070-087) - Internet Information Server 4.0

(070-081) - Exchange Server 5.5

(070-068) - Nt Server 4.0(Enterprise)

(070-073) - NT Workstation 4.0

(070-058) - Network Essential

(070 - 059) - TCP/IP

(070-029) - SQL Server

Programming Access 2000

Temel C++

Html, JavaScript, FrontPage

Novell

Donanım Bilgisi

Sınıflarımız 12 kişilik ve eğitim için gerekli her türlü donanıma sahiptir. Sınıflarımızda eğitim datashow ile yapılır. Kontenjanımız sınırlı sayıdadır. Başvuran adaylar seviye tespit sınavına tabii tutulacaktır.

Halitağa Cad. Melahat Ak İş Merkezi

No: 17 Kat: 3

Kadıköy - İSTANBUL

Tel: (0 216) 349 47 00 - 01

e-mail: kavukcu@superonline.com www.ibmekm.com

KURS GÜNÜ	SAAT
HAFTA İÇİ AKŞAM	19.00-22.00
HAFTA SONU ÖĞLE	14.00-20.30
HAFTA SONU SABAH	09.00-15.30

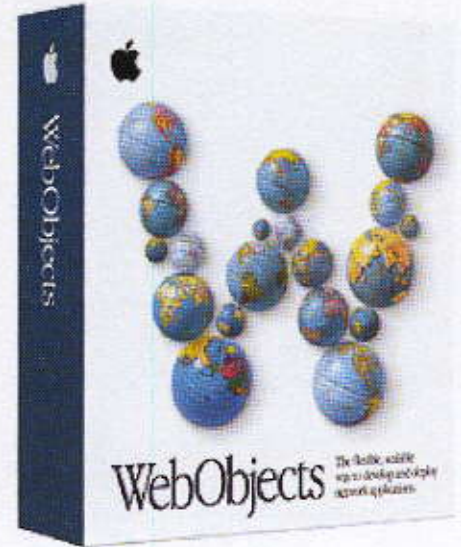
**Nereye Ulaşmak İstiyorsanız
Orayal..**

WebObjects

WebObjects yazılımı, her Web tarayıcısından izlenebilecek Web uygulamalarının geliştirilmesi ve kullanılması konusunda en esnek ve ölçeklendirilebilir yol.

Şükrü Bozkurt sukru@bilkom.com.tr

WebObjects'in nesne yönelimli ortamı sayesinde, kullandığı verileri bir veri tabanı sunucusundan alıp kullanıcı arabirimlerini herhangi bir standart tarayıcıda (Browser'da) çalıştırabilen uygulamalar yaratılabilir. WebObjects'de özelleştirilmiş içerik, e-ticaret çözümleri ve MIS uygulamaları geliştirmek kolaydır. Bilgi için <http://www.apple.com/webobjects> adresine bakabilirsiniz.

Esnek ve ölçeklendirilebilir uygulama sunucusu

WebObjects ile geliştirdiğiniz uygulamalar herhangi bir HTTP sunucuya ve istediğiniz veri tabanı sunucusuna bağlanabilir. Bir sunucu üzerinde birden fazla uygulama çalıştırabildiğiniz gibi, aynı uygulamayı birden fazla sunucu üzerinde de çalıştırabilirsiniz. Uygulama sunucusu olarak WebObjects, yük dengelemeyi otomatik olarak yapar.

Mac OS X Server ve NT üzerinde geliştirdiğiniz uygulamaları isterseniz Sun Solaris veya HP-UX üzerinde de çalıştırabilirsiniz. Bu gerçekten çok büyük bir esneklik sağlıyor.

Geliştirdiğiniz uygulamaları Deployment araçları sayesinde gözleyebilir, istatistik raporlar alabilirsiniz. Application Monitor, Testing Manager ve Statistics Manager uygulamaları bu işleri yapmanızı sağlar.

Veri tabanlarına bağlanabilirlik

Endüstride de Facto standart haline gelmiş tüm ilişkisel veri tabanı sunucularına bağlanabilirsiniz. Oracle, Sybase,

Informix, SQL Server sunucuları için WebObjects özel bağlanma adaptörleri içerir. Ayrıca ODBC, OpenBase Lite, flat file, ve 3. partilerce yazılan FileMaker, OpenBase, FrontBase, DB/2, SAP, PeopleSoft ve Mainframe adaptörleri sayesinde var olan tüm veri tabanlarına bağlanabilirsiniz.

Enterprise Objects Framework (EOF), ilişkisel veri tabanlarını nesne yönelimli olarak kullanmanızı sağlayan bir nesne kütüphanesidir. EOF kullanarak bir satır SQL yazmadan veritabanlarınıza bağlanıp istediğinizi yapabilirsiniz. EOF arka planda SQL üretir. Diyelim ki Sybase veri tabanı sunucusu kullanıyordunuz ve Oracle'a geçmeniz gerekti. Tek yapmanız gereken şey EOF vasıtasıyla Oracle adaptörü kullanmak. Gerekirse EOF'u devredışı bırakıp direkt SQL da kullanabilirsiniz.

Geliştirme araçları ile Webobjects uygulamaları

Bütünleşik geliştirme araçları sayesinde, WebObjects ile çok hızlı bir şekilde dinamik Web uygulamaları geliştirebilirsiniz. Object Modeler ile tamamen nesne yönelimli tasarım yapabilirsiniz. Yaptığınız tasarımdan otomatik olarak SQL üretebilirsiniz. Ayrıca var olan ilişkisel veri tabanlarınıza bağlanıp Reverse Engineering yaparak, Object Modeler'da kullanabileceğiniz modeller yaratabilirsiniz.

WebObjects ile Java, Objective-C ve WebScript dillerinden herhangi biriyle uygulama geliştirebilir, görsel Debugger'ı sayesinde programınızı kolay bir şekilde Debug edebilirsiniz. Yeni başla-

yanlar ilk aşamada sihirbazları kullanarak uygulamalar geliştirip öğrenme sürecini hızlandırabilirler.

Herhangi bir kullanıcı bir Web Browser'dan bağlandığında, WebObjects uygulama sunucusu o kullanıcı için bir Session açar. Session, kullanıcı Logout olana kadar ya da Timeout süresi dolana kadar devam eder. Session Management sayesinde, kolay bir şekilde, e-commerce, Internet bankacılığı uygulamaları geliştirebilirsiniz.

WebObjects, yaygın olarak kullanılan Internet protokollerini, OpenMarket ve CyberCash gibi e-commerce standartlarını desteklemektedir. Network kaynaklarına CORBA/IIOP, DCOM/COM, HTTP/S-HTTP, SSL ve diğer güvenlik tabanlı API'lar vasıtasıyla bağlanabilirsiniz.

Webobjects'in bu yıl kazandığı ödüller

WebObjects, yurtdışında 1999 yılı içerisinde çeşitli sektör dergileri tarafından yılın ürünü seçilmiştir. Network Computing ve New Media'da yılın Web Uygulama Sunucusu ödülleri alan WebObjects, Java Developer Journal'da okurların oylarıyla yine yılın Web Uygulama sunucusu ödülünü kazanmıştır. SQL Ingenierie adlı şirketin yaptığı, tüm benzer ortamları içeren karşılaştırmalarda, WebObjects Intranet geliştirme araçları ve uygulama sunucusu alanlarında tüm rakiplerini geride bırakarak birinci olmuştur.

Detaylı bilgi için www.apple.com/webobjects/reaction.html adresine bakabilirsiniz.

QT Streaming Server

Quick Time Streaming Server, Quicktime verilerini Internet'ten aynı anda 2000'in üzerinde kullanıcının hizmetine sunan çok işlevli bir sunucu olarak geliştiricilere de hitap ediyor.

Meltem Uluç uluc@bilkom.com.tr
Görün Pazarlama Müdürü

Streaming nedir? Streaming, bir ağ üzerinde canlı veya depolanmış multimedia veri akışı sayesinde kullanıcı bilgisayarının veriyi gerçek zamanda izleyebilmesini sağlayan bir servistir. Bu servis iki şekilde gerçekleştirilebilir:

"HTTP Streaming" bir filmin ya da müzik klibinin tamamının sabitdiskinize kopyalanması ile gerçekleşir. QuickTime, HTTP veri akışını bir yıldan uzun bir süredir desteklemektedir.

Http için hazırlanan ve Apache Server üzerinden yayınlanan QuickTime filmleri, sağladıkları yüksek başarımlı nedeniyle hem Mac hem de Windows istemciler (Client) tarafından çok rağbet görmüştür. Son açıklamalara göre, QuickTime'in 4.0 sürümü Apple'ın Web sitesinden birkaç ay içinde 20 milyon kişi tarafından indirildi. QuickTime'in http gerçek zamanlı veri akışı tekniği, filmlerine ilgi çekmek isteyen şirketler tarafından

çok başarılı bulunduğu için Star Wars: Episode I The Phantom Menace (Gizli Tehlike Bölüm I), A Bug's Life (Bir Böceğin Yaşamı) gibi popüler filmlerin fragmanları Web'de sadece QuickTime formatında yayınlandılar.

Bu tür gerçek zamanlı veri akışı tekniği kısa filmler ve tekrar tekrar izlemek isteyebileceğiniz veriler için uygundur.

RTP (Real Time Protocol) ile yapılan gerçek zamanlı veri akışı işlemi ise, bilgisayarınızı dağıtıcı ile devamlı iletişimde tutarak, filmin oynatılmasını sağlar. Sayısal veri transfer edildiği anda görüntüler ve siz izledikten sonra da veri saklanmayarak atılır. 3 ila 10 saniyelik veri, bellekte ağda meydana gelebilecek kesintiler için saklansa da filmin tamamı hiçbir zaman bilgisayarınızda saklanmaz.

RTP türü gerçek zamanlı veri akışı tekniği ise, televizyon ve radyo gibi canlı (Live) bağlantılar ve normal uzunlukta filmler için daha uygundur.

QuickTime Streaming Server (QTSS)

QuickTime Streaming Server, QuickTime uyumlu veriyi QuickTime destekleyen herhangi bir uygulama veya QuickTime Plug-in yüklü tarayıcısı (Browser) olan istemci bilgisayarlara aktarma işlemini gerçekleştirir.

Mac OS X Server üzerinde çalışan QuickTime Streaming Server sayısal bir video kanalından bilgisayarınıza kesintisiz bir veri akışı başlatır. Veri, Internet üzerindeki herhangi bir haber, eğlence veya eğitim programı olabilir.

QuickTime Streaming Server yüzlerce depolanmış dosyayı aynı anda 2 bin kullanıcıya sunabilir ve 2 binin üzerinde QuickTime 4 kullanıcısına da aynı anda

canlı yayın ulaştırabilir. Apple, QuickTime Streaming Server yazılımının kodunu yazılım geliştiricilere açarak yazılımın geliştiricilerin katkısıyla zaman içinde gelişmesini hedeflemektedir.

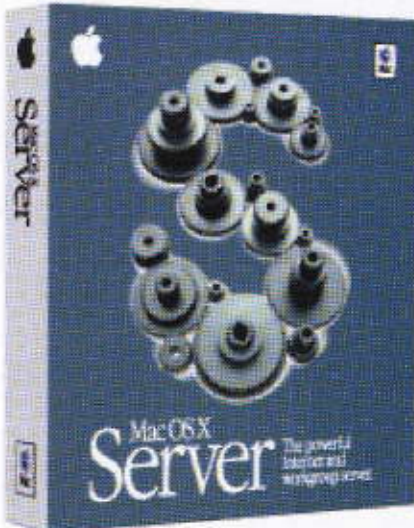
QuickTime Streaming Server ile saniyede 1.5 MB'a kadar veriyi gerçek zamanda istemcilere gönderebilir, canlı yayın verilerini ister Unicast, ister Multicast veri akışları şeklinde yayınlayabilirsiniz. QuickTime Streaming Server yazılımı, ayrıca sunucu kullanım raporları tutarak sunucu aktivitesini denetleyebildiği gibi, aynı anda bağlı olan kullanıcıların veri akışını ve her bir bağlantının en yüksek veri akış hızına ulaşmasını denetleyebilir.

Quicktime için sunucu başarımı

Internet üzerinden yapılacak düşük bant genişliği gereksinimi ve bağlantı sayısı çok olan gerçek zamanlı veri akışı işlemlerinde 2 bin kullanıcıya 150 farklı filmi saniyede 22kB'a varan hızda izletmek mümkündür.

Yerel ağ (LAN) üzerinden yapılacak yüksek bant genişliği gereksinimi ve bağlantı sayısı az olan gerçek zamanlı veri akışı işlemlerinde 100 kullanıcıya 3 farklı filmi saniyede 1.5 MB'a varan hızda izletmek mümkündür.

QuickTime Streaming Server uygulamaları Bilişim 99 etkinlikleri sırasında Bilkom standında (salon:5 stand no:110) görebilirsiniz.

Mac OS X Server üzerinde çalışan Quick Time Streaming Server Internet filminde yeni bir çağır açıyor.

Okur Mektupları

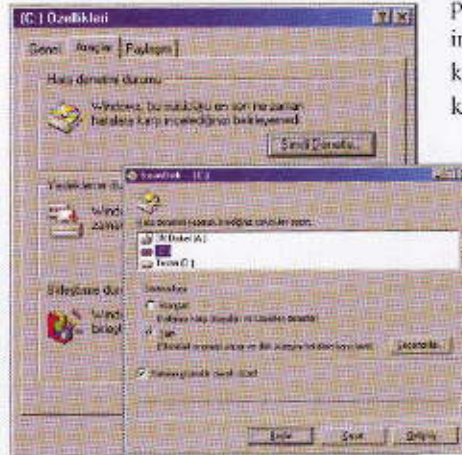
SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve bilgisayarla ilgili çözemediği soruları olanların hizmetinde. chipyaz@chip.com.tr adresine e-mail yazarak bilgisayarla ilgili tüm sorunlarınızı iletebilirsiniz.

Sistemdeki uyumsuzluklar ve hata kontrolü

Chip dergisi okuyucusuyum. 10 gün önce aldığım bilgisayarla ilgili bir sorunun var. Sistemin özellikleri şöyle: Anakart Asus P2 99, CPU Pentium 3 450, 64MB SDRAM, 10.2 Quantum Fireball sabit-disk, 32MB Creative Riva TNT2 ekran kartı ve PCI 128 Vibra ses kartı. Önce Windows kurarken bilgisayar takıldı. Birçok defa resetledik. Teknik servis birçok defa RAM'i değiştirdi. Windows kuruldu, Fifa 2000 gibi bir oyunun Install işlemini yapabildik ama çalıştırılırken ilk görüntülerde ve takım seçilip müzik kısmına gelindiğinde takıldı. Oyunun sesi kesik, boğuk boğuk yerinde sayıyor gibi. Oyun sabitdiskten çalıştığı gibi, başka bilgisayarlarda da çalışıyor. CD'de bir sorun olmamalı. Ayrıca mavi ekran üzerine gelen uyarılarda da takılıyor. Bu takılmalarda ne Mouse ne de klavye işliyor. Ctrl-alt-delete işlemiyor. Resetliyoruz, ekran kartında çözünürlüğü ayarlayabiliyorum. Ekran kartında sorun olabilir mi? Anakartın RAM seçme gibi bir özelliği olabilir mi? Anakartın RAM ayarı 8 nanosaniye olarak söylendi. Bu ayarlardan kaynaklanabilir mi? Yardımcı olursanız çok sevinirim.

CHIP Sizin sorunuz birçok şeyden kaynaklanıyor olabilir. Sürücülerin yanlış yüklenmesi veya donanımların kesme adreslerinin birbiriyle çakışmaları bu tür sorunlara yol açabilir. Ayrıca sabitdiskinizde oluşan herhangi bir bozukluk bu tür takılmalara neden olabiliyor. İlk olarak yapmanız gereken sabitdiskinizin hatalı olup olmadığını kontrol etmek. Size tavsiyemiz sabitdiskinizi Scandisk ile bozuk sektörlerle karşı taramak. Bu işlemi Windows altında yapabilirsiniz. Yapmanız gereken tek şey masa üstünüzdeki Bilgisayarım ikonuna çift tıklayarak oradaki harfe karşılık gelen sürü-

cüsüne Mouse'un sağ tuşu ile özellikler bölümüne girmek. Buradan da Araçlar kısmına girerek hata denetimini başlatabilirsiniz. Sınama türü olarak Tam seçeneğini işaretlerseniz sabitdiskinizde denetleme işlemlerini başlatabilirsiniz. Bu işlemden sonra sabitdiskinizde herhangi

Scandisk sabit diskinizde standart sınama yapar ve disk yüzeyi hatalarına karşı tarar.

bir sorun yok ise, disk birleştirme işlemi dediğimiz Defrag işlemini yapmanızı tavsiye ederiz. Sisteminizde çakışmaya neden olabilecek diğer bir sorun ise, yanlış sürücü kurulumundan doğan çakışmalar. Sisteminizin birleşenleri için mümkün olduğunca en son sürücülerini kurmaya özen gösterin. Bu işlem çok basit. Yapmanız gereken tek şey güncellemek istediğiniz sürücülerin en son sürücüsünü Web sitelerinden sisteminize indirmek. Bu işlem sizi birçok donanımsal sorundan kurtarabilir. Çünkü sizin sisteminizdeki kartlar henüz çok yeni oldukları için çeşitli donanımlarla bir uyumsuzluk meydana getirebilir. Böylece en son sürücülerini yüklediğinizde, donanımlar arasındaki uyumsuzluğu da gidermiş olursunuz. Son olarak da size tavsiyemiz anakartınızın BIOS'unu güncellemeniz olacak. Bunun için önce anakart üreticisinin Web sitesine girip en

son çıkan BIOS versiyonunu kontrol edin. BIOS Update için anakartınızın modelini bulduktan sonra yapmanız gereken Update dosyalarını sisteminize indirmek. Bu dosyalar genelde iki tane dir. Dosyaların birincisi Flash programlama dosyası, ikincisi ise BIOS Update programı. Bu programları sisteminize indirdikten sonra, bir diske çekip makinenizi kapatıp o disketten açın. Sistem kendisini disketten açtıktan sonra ana-

kartın Flash Rom'u güncellemeye hazır hale geçiyor. Sonra yapmanız gereken tek şey BIOS Update programını çalıştırmak. Burada dikkat etmeniz gereken birkaç konu var. BIOS Update ederken, bu işlemi doğru dosya ile yaptığınıza emin olmalısınız. Aksi takdirde yanlış BIOS yüklediğiniz için sisteminiz çalışmaz. Dikkat etmeniz gereken diğer bir konu ise, bazı anakartlar üzerinde BIOS Update Jumper'ı ya da BIOS Setup'ından BIOS Update Enable/Disable seçeneklerinin olması. Anakartlarda bu özelliğin olmasının amacı ise, BIOS'u silen virüslerden korunmaktır. BIOS'u Update ederken, BIOS Update Jumper'ının ya da Setup'tan Update seçeneğinin Enable olması gerekiyor. Bu işlemleri yaptıktan sonra anakartınızın RAM ayarını yapabilirsiniz. BIOS Setup'a girdiğinizde, Chipset Feature Setup kısmına girip SDRAM konfigürasyonunu sisteme taktığınız RAM'lere göre ayarlamalısınız. Örneğin elinizde 8ns'lik RAM olduğunu varsayarsak, yapmanız gereken SDRAM konfigürasyon ayarını 8ns'ye (125 MHz) ayarlamak.

Windows altındaki klasör ve dosyaları gizlemek.

Değerli Yekili; ben derginizi uzun süredir beğenerek takip etmekteyim.

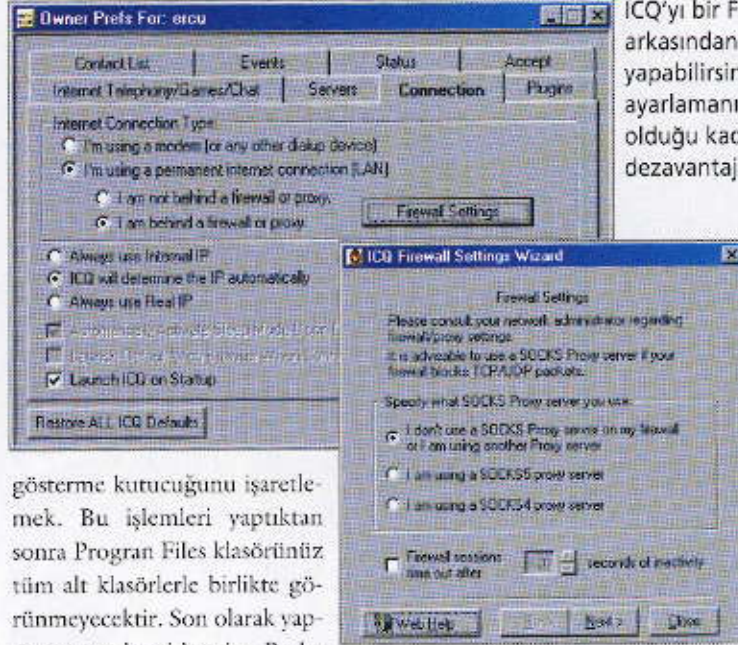
Böyle bir dergi hazırladığınız için size çok teşekkür ederim. Benim bir sorunun

var ve eğer cevaplıyorsanız çok sevinirim. Sorunum şu: Bilgisayarıma yüklediğim tüm programları programfiles klasörünün altına yüklemektiyim. Benim isteğim bu klasörün Invisible yapılması. Örneğin Wallmaster adlı bir programım var. Bu programı çalıştırdığım an Desktop'taki tüm Icon'lar Invisible oluyor. Sizden ricam Program Files'in içeriğinin gösterilmemesini sağlayacak veya en azından Password'a bağlı olarak görünmesini sağlayacak bir programı tavsiye etmeniz. Değerli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

CHIP Program Files klasörünü istediğiniz gibi saklayabilirsiniz. Ama ilk önce size tavsiyemiz bu klasör altında görünmesini istemediğiniz programları gizlemeniz. İlk önce yapmanız gereken şey, gizlemek istediğiniz program klasörüne Mouse'un sağ tuşu ile tıklayarak Özellikler bölümüne girmek. Burada Salt Okunur, Gizli ve Arşiv kutucuklarını işaretleyin ve yaptığınız bu işi onaylayarak Özellikler bölümünden çıkın. Bu işlemi gizlemek istediğiniz tüm klasörlere yapmalısınız. Program Files klasöründe de bu işlemi gerçekleştirdiğinizde yapmanız gereken sıradaki işlem, Explorer penceresindeki Görünüm seçeneğine tıklayıp Klasör seçeneklerine girmek. Burada Görünüm bölümüne girdiğinizde, karşınıza klasör ayarlamaları için birçok seçenek gelmekte. Sizin yapmanız gereken gizli veya sistem dosyalarını

Klasör seçeneklerindeki gizli veya sistem dosyalarını gösterme seçeneği ile istediğiniz klasör ve dosyaları kolayca gizleyebilirsiniz.

ICQ'yu bir Firewall arkasından chat yapabilirsiniz. Bu ayarlamaların avantajlı olduğu kadar dezavantajı da var.

gösterme kutucuğunu işaretlemek. Bu işlemleri yaptıktan sonra Program Files klasörünüzün tüm alt klasörlerle birlikte görünmeyecektir. Son olarak yapmanız gereken işlem ise, Başlat menüsündeki programlar bölümünde gizlediğiniz dosyaları silmek. Bunun için Mouse ile Başlat menüsüne sağ tıklayarak Aç seçeneğini girmeniz yeterli. Açılan pencereden görünmesini istemediğiniz programları silebilirsiniz. Bu işlemleri yaptıktan sonra, gizlediğiniz programları sizden başka kimse bilemeyecek. Sizde tavsiyemiz gizlediğiniz bu programlarınızı Başlat menüsündeki Çalıştır seçeneğinden programın adını ve uzantısını yazarak uygulamaya geçirmeniz. Bu çok daha kolay olacaktır.

ICQ'da güvenlik ayarlamaları

Sorum şu; ben de çoğu insan gibi ICQ ile haberleşiyorum. Fakat her sistemde olduğu gibi, ICQ'da da bazı açıklar fark ettim. ICQ Nickname'mimin yanında bir ev işareti var. Öncelikle bu neyin nesii? Duyduğuma göre bazı yöntemlerle kullanıcıların bilgisayarlarına girilip kullanıcı şifreleri rahatlıkla alınabiliyor. Bu konuda derdime derman olursanız sevinirim. ICQ'yu açmaktan ürkmeye başladım. Teşekkürler

Notlar: ICQ versiyonum 99b ve 20.10.1999 tarihinde indirdim. Daha önce eski versiyonlarını kullanıyordum. Conseat PC Firewall kullanıyorum. Bunun bana bir faydası olur mu? Son IP numaram da gözüktüyor...

CHIP ICQ Nickname'inizin yanındaki ev işareti bir Homepage açtığınızda ve onu aktif hale getirdiğinizde ortaya çı-

kar. Bu sizin Web üzerinden kişisel bir sayfanızın olduğunu gösterir ve listenizde bulunan kişiler bu sayfayı ziyaret eder. Bazı kişiler bunun bir yöntemini bularak kişisel Web sayfası üzerinden işletim sisteminizin Desktop'una ulaşabiliyorlar. Masaüstünüze ulaştıklarında ise sisteminiz hakkında yeterli bilgiye sahip olup istedikleri zaman Password dosyalarınızı çekip kırabiliyorlar. Size tavsiyemiz çok gerekmedikçe Homepage'i aktif hale getirmemeniz. Masaüstünüzün sağ alt tarafında yer alan ICQ ikonuna Mouse'un sağ tuşu ile tıklayarak My ICQ Page bölümüne girip Activate Homepage bölümünün işaretli olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Güvenlik önlemlerini daha da yükseltmek istiyorsanız, yapmanız gereken en önemli şey IP numaranızı gizlemek. ICQ'da IP numarasını gizlemek için yapmanız gereken ilk iş ICQ'nuzu açmak. Sonra ICQ penceresindeki ICQ seçeneğine tıklayarak Preferences & Security bölümünden Security & Privacy seçeneğine girmek. Security seçeneğinde DO Not Publish IP Adres kutucuğunuzu işaretlemeniz yeterli. Buna rağmen güvenlik konusunda tatmin olmadıysanız size tavsiyemiz ICQ'nuzu bir Proxy Server arkasında çalıştırmak. Bunu yapabilmek için Preferences & Security seçeneğinden Preferences bölümüne girip oradan da Connection penceresine girmelisiniz. Burada Internet Connection Type'dan "I'm using a permant internet connection" kutucuğunu işaretleyin. Sonra yapmanız gereken "I am behind a firewall or

proxy" seçeneğine girip Firewall ayarlarını yapmak. Eğer sizin bir Proxy adresiniz var ise, bu bölümde adresini girip kendinizi güvenlik altına da alabilirsiniz. Eğer bir Proxy adresine sahip değilseniz, o zaman diğer seçeneklere "Tamam" ile geçmelisiniz.

Bu işlem sizi ICQ'dan gelecek müdahalelerden koruyacaktır. Yalnız bu ayarların bir dezavantajı var. ICQ'dan dosya transferi gerçekleştirmenizi oldukça zorlaştırıyor.

Consent PC Firewall bilgisayarınızı dış müdahalelerden koruyan bir program. Bu işlemi işletim sisteminizin kullandığı portları kontrol ederek yapabilmekte. Genel olarak bu programı ilk kurduğunuzda standart portlarını denetlemekte. Ama siz istediğinize göre bu port sayısını ayarlayabilirsiniz. Öyle ki bazen ayarladığınız portlar yüzünden size mesaj gelmeyebilir veya Web'de gezemeyebilirsiniz.

Outlook Express'de bağlantı ayarları

Ben derginizi her ay düzenli olarak alan bir okuyucunuzum. PII 400 işlemci, 8.4 GB HDD, 64 MB RAM, VoodooIII 3000, 56K Apache Fax/Modem ve Win98 kullanıyorum. Benim size iki tane sorum var.

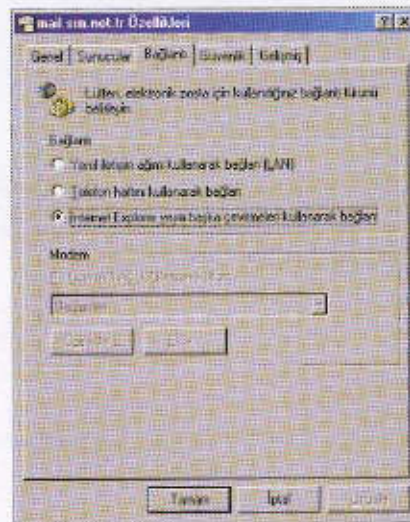
1) Ben IE 4.0 kullanıyorum. Mail geldiğinde onu açıyorum ve açma işlemi tam bittiğinde Internet bağlantım kesiliyor (Outlook Express kullanıyorum). Aynı şey Mail gönderirken de oluyor. Mail gönderme işlemi tam bittiğinde Internet bağlantım kesiliyor ve Internet'e tekrar bağlanmak zorunda kalıyorum. Bunu nasıl halledebiliriz?

2) Bilgisayarımda IE 4.0'ı yanlışlıkla sildim. Şu anda arkadaşşımdan aldığım IE 4.0'ı kullanıyorum (kopya olarak). IE 4.0'ı bilgisayarıma nasıl tekrar yükleyebilirim (IE 4.0'ı Internet'ten indirebilir miyim? Eğer indirebilirim bana adres verebilir misiniz?). İlginizden dolayı teşekkür ederim.

CHIP Outlook Express'de Mail gelirken hattınızın kopması bu ayarları tam olarak yapamamış olmanızdan kaynaklanıyor. Sizin yaptığımız ayar ise Outlook Express'in telefon hattını kullanarak bağlan kutucuğunu işaretlemek. Bu kutucuğu işaretlediğinizde program sizden çevirmeli ağ bağlantısı isteyecektir. Do-

layısıyla siz ayarladığınız ağ bağlantısı dışında farklı bir bağlantı kullanırsanız, Mail alırken veya aldıktan sonra bağlantınız otomatik olarak kesilip Outlook Express ayarladığınız bağlantıya geçmek isteyecektir.

İsterseniz adım adım bu ayarı nasıl düzeltebileceğinizi gösterelim. İlk önce Outlook Express'i açın. Buradan yukarıdaki menü barından Araçlar seçeneğine tıklayın. Sonra da Hesaplar bölümüne girin. Önünüzde açılan Internet penceresinden Posta seçeneğine tıklayın. Sonra Posta hesabınızı işaretleyip Özellikler

IE veya başka çevirmeleri kullanarak bağlan seçeneği ile mail transferlerinizi kesintisiz gerçekleştirebilirsiniz.

kısmına girin. Burada açılan diğer bir pencereden Bağlantı kısmına girmeniz gerek. Bağlantı bölümüne girdiğinizde yapmanız gereken tek şey Internet Explorer kullanarak bağlan kutucuğunu işaretlemek. Bunu yaptığınızda Outlook Express'den Mail alırken hiçbir sorun ile karşılaşmazsınız.

IE4.0'ı tekrar yüklediyseniz ve bugün olarak da çalışıyorsa, tekrar sisteminize yüklemeniz çok anlamsız. Arkadaşımdan aldığınız IE4.0 programını rahatlıkla kullanabilirsiniz. Kopya olması çok büyük bir önem taşıyor, çünkü bu programı Microsoft'un kendi sitesinden bile Download edebilirsiniz. Örneğin <http://windowsupdate.microsoft.com> sitesinden Internet Explorer ve daha birçok programın yamasını indirebilirsiniz. Böylece Internet Explorer'ınız daha güvenli bir şekilde çalışabilecek. İsterseniz Microsoft Internet Explorer 5'i de bu siteden Download edebilirsiniz.

Audio ayarlamaları ve enstrüman bağlanması

"Evinizdeki Stüdyo" isimli yazı dizinizin ikinci kısmı son günlerde gördüğüm en iyi yazıydı. İki haftadır elektrogitarımı Midisoft'un Recording Session veya Midisoft Studio Pro 6.0'ına bağlayıp kaydetmeye çalışıyorum. Yazınızı okumam çok iyi oldu, çünkü bu konuyu bilen kişi sayısı çok az. Benim problemim şu: PC'min Line-in girişine gitarıma giriyorum. Recording Digital Audio yapabiliyorum, yani Speaker'lardan gitar sesi alıyorum. Ses Kaydedicisi ile de wav dosyası çekilinde kaydedebiliyorum. Ancak Recording Session 4.0'da midi sinyali olarak alıp kayıt yapamıyorum. Bunun ses kartı konfigürasyonu ile ilgili olabileceğini biliyorum. Ancak, eğer Digital Audio olarak kayıt yapıp ses alabiliyorsam, midi kaydı da yapabilirim diye düşünüyorum. Doğru mu düşünüyorum? Ses kartım Sound Blaster Pro veya uyumlusu imiş (Creative). Benim merak ettiğim husus şu: Ben Line-in'den giriş yapıp ses alarak wav dosyası yapabiliyorsam, bir Midi Sequencer ile kayıt yapabilirim diye düşünüyorum. Haklı mıyım? O zaman bu bir Driver sorunu mu? Ses kartımın kalitesinin bana yeterli olması gerekir, doğru mu? Yoksa midi uyumlu bir gitar türü mü var? Her elektrogitar sinyalini Line-in'den girip midiye çevirmek olanaksız mı? Ancak midi uyumlu gitar mı olması lazım? Bu soruları yanıtlayacak PC bilgisine sahip kimse yok. Onun için konunun uzmanı olarak beni yanıtlarsanız çok sevineceğim. Sergiler, saygılar.

CHIP Şimdi bir konuyu açıklığa kavuşturalım. Ses kartınıza Line in ya da mikrofona girişinden sinyal girmeniz, midi girişinden sinyal girmenizden oldukça farklıdır. Midi apayrı bir arayüzdür ve midi bilgileri dijital olarak iletilir. Yani midi sinyalini herhangi bir güçlendiriciye bağlayamazsınız. Line-in ya da mikrofona girişleri ise, analog sinyaller için kullanılır. Recording Studio programında midi sinyalini ancak ses kartının midi portuna bağladığınız bir midi klavye ile işleyebilirsiniz. Analog kayıtlar için audio kanalını kullanmak durumundasınız. Kısaca, midi dijital bir sinyal iletili arayüzdür, gitar ise analog. Dolayısıyla analog sinyaller .wav, dijital midi sinyalleri ise .mid olarak kaydedilir. Geçen ayki

CHIP CD'sine analog audio sinyalleri dijital midi bilgisine çeviren bir program koymuştuk. Pratikte pek işe yaramıyor, ama deneysel olarak ilginç. Bir göz atın. Eğer müzikle bu seviyede ilgileniyorsanız, neden bir SB Live Value alıyorsunuz? Gerçek zamanlı Distortion ve Reverb ile oldukça iyi tonlar yakaladık. Siz de tavsiye ederiz. İyi çalışmalar...

Nuke saldırılarından korunmak için

Ben Net'te yeniyim ve sık sık Netmeeting programıyla Chat yapıyorum ve ICQ kullanıyorum. Bana birçok Nuke saldırısı yapıldı. Nukerabber programı kullanıyorum, fakat ayarları nasıl yapacağımı bilmiyorum. Hangi portları nasıl kapatacağımı da bilmiyorum. Ayrıca saldırıda bulunanları program tespit ediyor, ama rapor kısmına baktığımda birşürü

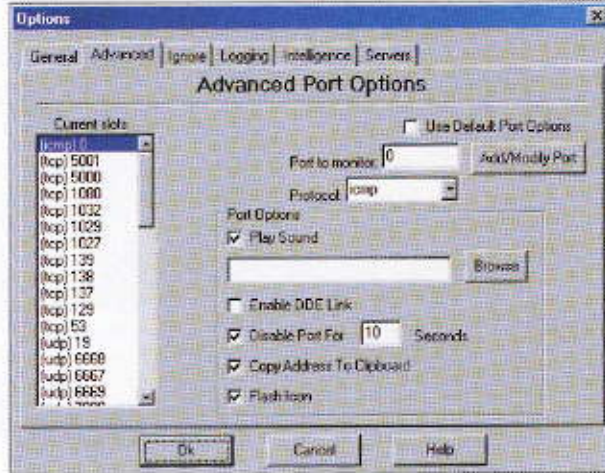
ni ise bilgisayarınıza bir Firewall programı veya Nukerabber türü antinuke programı kurmak. Nukerabber programının ayarlarına gelince: Öncelikle size hangi porttan saldırıldığını bulmanız gerekir. Portları tespit ettikten sonra programın File menüsünden Options bölümüne girin ve oradan da Advanced seçeneğini tıklayın. Bu bölümde saldırılan port numarasını işaretleyip Disable Port For 60 Sec kutucuğunu işaretleyin. Bunun anlamı size biri bu porttan saldırırsa an Nukerabber'in bu portu 60 saniye süre ile kapatması. Bazı Nuke programları karşı tarafa rasgele IP numarası atar. Bu yüzden Nuke'un hangi IP'den atıldığını bulmanız zorlaşır. Bu yüzden size tavsiyemiz <http://www.at-guard.com/> sitesinden Firewall programını kullanmanız. ICQ listenizdeki kişilerin Info'larını aldığınızda çoğu kişinin

BIOS ayarlarına baktım, herşey normaldi. Bu sefer bilgisayarı açıp kapattığımda açılırken ne sabitdiski, ne CD-ROM'u okumuyor.

Found: CITO Cd-ROM diyor.

Bilgisayarımın Özellikleri
PentiumII Celeron A 300
32 MB RAM
32 Bit ses kartı
4 MB ekran kartı
Pixel TV kartı
K56 V90 Hız Fax/Modem
Cito Marha 36X Cd-ROM
1.2 Gb. Fujitsu sabitdisk

CHIP Sanırım sizin sorunuz anakartınızın BIOS'u ile ilgili. Ama ilk olarak adım adım sisteminizi bir gözden geçirelim. İlk olarak anakartınızın BIOS'unun fabrika ayarlarına geri dönmelerini sağlayın. CMOS Clear dediğimiz bu olay anakart üzerinde bulunan pilini çıkartıp takmakla veya pile en yakın olan Jumper'in yerini değiştirip tekrar eski haline getirmekle gerçekleştirmekte. Bu işlemi yaptıktan sonra, tüm parçaları sisteminizden söküp ve tekrar tek tek yerine montajını yapın. Sabitdisk bağlantınızı Primary Master ve CD-ROM bağlantınızı Secondary Master üzerinden yapın. Bu işlemleri yaptıktan sonra sisteminizi açın ve anakartın Setup BIOS'una Del tuşu ile giriş yapın. Burada ilk olarak yapmanız gereken şey, sisteminize sabitdiskini tanıtmak. Sabitdiskin tanımlanmasını Setup seçeneğindeki IDE HDD Auto Detection'a girerek gerçekleştirebilirsiniz. Chipset Feature Setup bölümünden SDRAM konfigürasyon seçeneğini taktığınız RAM'lere göre ayarlamalısınız. Örneğin elinizde 8ns'lik RAM olduğunu varsayarsak, yapmanız gereken SDRAM konfigürasyon ayarını 8ns'ye (125 MHz) ayarlamak. Bazı anakartlarda işlemci hızı SoftCPU Menu dedikleri bir seçenekten ayarlanabiliyor. Eğer sizin anakartınızda da böyle bir menü var ise, yapmanız gereken sisteminizi işlemci hızına göre ayarlamak. Yalnız burada dikkat etmeniz gereken bir konu ise, işlemciniz 66 Hz bir sistem frekansına sahip olduğu için, onu 4.5x66 çarpanı ile eşleştirmeniz gerektiği. Eğer anakartınızı 3x100'e göre ayarlarsanız, sisteminiz açılmaz. Bunları yaptıktan sonra sisteminiz çalışır hale gelir.

Nukerabber'de size saldırılan portları öğrendikten sonra programda port numaralarını işaretleyip ikinci bir saldırı sırasında istediğiniz süre içinde kapalı tutabilirsiniz.

numara görüyorum. Hangisinin IP numarası olduğunu anlamıyorum. Bazen program işe yaramayıp bilgisayarı kilitliyor. ICQ'dan IP numarası alınıyor mu? Bu doğru mu, bunu nasıl yapıyorlar? Bana yardım edebilirsiniz memnun olurum. İlginiz için teşekkürler

CHIP Netmeeting programı ile Chat yaparken bağlı olduğunuz Server'dan kopmak veya ICQ'nun birden kilitlenmesi size karşı yapılan Nuke saldırılarından kaynaklanabilir. Bu saldırılardan korunmak için birçok yöntem vardır. Öncelikle işletim sistemi olarak Win95 kullanıyorsanız, size tavsiyemiz önce <http://windowsupdate.microsoft.com/> sitesine gidip Nuke saldırılarına karşı gerekli yamaları almanız. Windows98 için de bunu yapabilirsiniz. Nuke saldırılarından korunmanın diğer yolları

IP numarasını görebilirsiniz. Gözükmesini istemiyorsanız, ICQ'nuzun Security&Privacy bölümüne girip oradaki Do Not Publish IP Address seçeneğini işaretlemek yeterli.

Donanım bileşenlerinin tanımlanamaması

Size bu e-mail'imü Gölcük/Değirmendere'den gönderiyorum ve ilgilenirseniz çok memnun olurum. Sorum: Benim Pentium II 300 A Celeron marka bir bilgisayarım vardı. Geçen gün ne olduysa bilgisayarım hiçbir şeyi tanınamaya başladı, ne CD-ROM, ne TV kartı, ses kartı, ekran kartı. Ben de sistem disketini takıp CD-ROM'u tanıyıp tanımayacağını kontrol ettim ve yine çalıştırmadım. Son çare olarak bilgisayarımı format attım ama ne yazık ki o zaman da hiçbir donanımı tanımadı.

Intel Pentium 166 MMX, 32 MB EDO RAM, 3.2GB Seagate HDD (garantisi dolmamış), 16 Bit Creative Sound Blaster, 2 adet 220Watt hoparlör, 56 K Fax/Modem 2 MB S3 Trio 64 V ekran kartı, 5 tuşlu Internet Mouse 32X Philips CD-ROM 14" Digital monitör, Floppy, klavye, Mouse-pad, Win 98 ve birçok program (Ses kartım 3 boyutlu olup sistem Overclock yapıldığında 233 MMX veriminde çalışıyor). Fiyatı sadece 750 \$ olup pazarlık yapılır.
Nihat Berber
Tel: Gündüz: (276) 223 39 44
Gece: (276) 215 26 65

Tatung Micro COMPStation 5 (Sun SparcStation Clone) +Plextor Ext. 4X CD-ROM Drive +Sun Keyboard&Mouse 2.000\$
Xylogics ANNEX 2000 Communications Server (16 port full modem control) +System CD +Manuals 3.000\$
Tel: 0 522 813 56 92
0 216 337 59 21 (mesaj)
Faks: 0 216 410 49 07
Levent Aksoy

4 adet 486 Board, tanesi 15 \$'dan 5 adet 486 SX CPU, tanesi 15\$'dan satılıktır.
Not: Kargo ücreti alıcıya aittir.
Cep: 0 532 586 80 38 (Emre veya Özkan Bey ile görüşülecek)
Tel: 0 232 256 32 24 (18:00'den sonra Özkan Bey ile görüşülecek)
Özkan Yanık

Satılık Pentium 120 Bilgisayar! 16 MB RAM, 2MB S3 Trio 64v+ ekran kartı, ESS 1868 ses kartı, 40x CD-ROM, 1.44 FDD, 1 GB HDD, 14"Viewsonic monitör, klavye, A4 Tech Mouse, sabitdiskte kayıtlı program ve oyunlarla beraber. Fiyatı :250\$
TEL: 0 312 287 52 74 (Hafta içleri saat 16:00'dan sonra)
Arda Dede

Pentium 120, 2 MB ekran kartı, 32x CD-ROM sürücü (LG Goldstar), 14" monitör, 3.4 GB HDD (Quantum), 64 MB RAM, 56 K Fax/Modem (Datron PCI),

16 bit ses kartı, 20Watt Ses hoparlör, Joystick, Mouse, radyo kartı (Zoltrix)ve üzerinde birçok program. Fiyatları: 600\$
maktas@artemis.efes.net
Murat

Acele satılık; Pentium 120, 16 MB RAM, 1GB HDD, 2MB S3 ekran kartı, 40x CD-ROM, 1.44 FDD, 14" View Sonic monitör, ESS 1868 ses kartı (16 bit), klavye, Mouse.
Fiyatı: 275 \$
Mail: cdikmen@usa.net
Tel: 0 312 287 52 74
John Dikmen

PII-350 CPU, BX Mainboard, 4 MB S3 ekran kartı, 4.3 GB Hdd, 17" monitör, 96 MB RAM, 32X Toshiba CD-ROM, 6r 2w 2r&w Philips CD Writer, Creative ses kartı, Miro 6BT848 Chip'i TV kartı, ATX kasa, klavye HP, Mouse, güçlendirilmiş hoparlör, 56 Kps VS Robotics modem, APC UPS, radyo kartı.
Tel: (212) 282 94 29
tahsindogan@turk.net
ICQ: 13834836
Tahsin Doğan
2000 \$

300A Celeron, 15" monitör, 32 MB RAM, Asus anakart, 1.2 GB HDD, Yamaha ses kartı, 4 MB Trio ekran kartı, ATX kasa satıyorum.
skocdas@yahoo.com
Sinan Koçtaş

Pentium 150, 16MB SDRAM, 2.1 GB HDD, Philips 24X CD-ROM, S3 Trio ekran kartı, 16 bit ses kartı+Speakers, 1.44 Floppy, Win 95+full, ilk el, çok temiz, komple kasa (Monitör vs yok) Sadece 200\$ kaçırmayın!!!
Bbersan@umde.com.tr
Tel: 0 532 375 77 01
Bülent Berkcan

Intel PII 400 işlemci, Asus P2B anakart (100MHz), 64 MB SDRAM (100MHz) 8.4 GB Quantum UDMA/33 HDD, 40X Philips CD-ROM, Creative Live Value ses kartı, 56K USRobotics Fax/Modem kartı, 16MB Asus V3400 TNT ekran kartı, 15" Hyundai 58708 moni-

tör, Inca BT 878 Chipset' li TV kartı, 3.5" Floppy, Klavye+Mouse+Pad, ATX kasa, Windows 98, Office 97, AutoCad R14...
Fiyatı: 1500\$
Tel: 0 212 212 70 49 (09:00-16:00 saatleri arası)
Fax: 0 212 212 63 86 (09:00-16:00 saatleri arası)
Bilal Aygün

Intel P200 MMX işlemci, 512 Cache TX Mainboard, 32 MB SDRAM, 2.1 GB Seagate, 32X Toshiba CD-ROM, 16 Bit Yamaha modem, 33.600 Plug and Play Internal Voice Fax/Modem, 4 MB S3 Virge ekran kartı, 14" Tatung Monitör, 3.5" Floppy, Microsoft Klavye+Mouse+Pad, Hoparlör+Mikrofon, Windows 98, Office 2000, Oyun CD'leri
Fiyatı: 700\$
Tel: 0 212 212 70 49 (09:00-16:00 saatleri arası)
Faks: 0 212 212 63 86 (09:00-16:00 saatleri arası)
Fahrettin Savaş

Pentium 233 MMX, 32 MB SDRAM RAM, 15" Vestel Digital ekran (Temmuz'a kadar garantili), 4800 Creative CD-Driver uzaktan kumandalı, 60 Watt hoparlör, Mini Tower kasa, Optech ekran filtresi, Panasonic KX-PII50 (9 pin 80 kolon) yazıcı, radyo kartı, Intel TX anakart 4.3 GB HDD, 4 MB S3 Virge ekran kartı, 16 bit Creative ses kartı, 3.5" 1.44 MB Floppy, Mouse, Fan, Klavye, Pad, Örtü, Zoltrix 56K Fax/Modem, Elegan TU kartı (txt'li)
NOT: Fax/Modem-TU kartı ve yazıcı iki ay önce alınmıştır ve henüz kullanılmamıştır. Yazıcının Temmuz'a kadar garantisi vardır.
Anafartalar Mah. Selçuk sok. No:4/3 35750 Ödemiş İzmir
Tel: 0 232 544 17 37
Osman Duran

Intel Pentium II C300A 128 KB (PII 450 MHz hızında, Malaysia kutulu, 1 yıl garantili). Abit BH6 anakart (11 ay garantili), 64 MB SD RAM (100MHz), 4.3 Quantum Fireball HDD (2.5 yıl garantili), 32X ATAPI CD-ROM (9 ay garantili), 4 MB S3Virge DX/GX+CD DRV., EXTRA-X mo-

nitör, Filter (yeni, kaliteli), kâğıt askısı, 16 Bit ses kartı, 130 Watt hoparlör, 1.44 Floppy (yeni), Mouse+Pad, Q klavye, ekstra soğutma fanlı ATX kasa (kaliteli), W 98 işletim sistemi, lisanslı Win95 Tr. CD'si (hiç açılmamış)+(yedekte çevirmen,Office 97,Win98 Tr. AutoCAD 14, FotoShop 5, Visual Basic 1-2-3-32P-4-4P-5, Vb, DOS, Delphi 3, 200 oyun), 2 CD'li İngilizce öğretim seti, en popüler 7 CD oyunu, birçok Chip dergisinin CD'si ücretsiz. Fiyatı: 650\$
1 MB ekran kartı: 5\$, LX Asus Board, 55\$(Hiç kullanılmamış), FLYTV 98, 55 \$ (9 ay garantili), Canon BJC-4200 Bubble Jet Printer (Sıfır renkli kartuşlu), 160\$, HP Printer fotoğraf kartuşu (sıfır), 25\$,
Kargo masrafları alıcıya aittir.
Tel: 0542 712 55 00 (24 saat)
Erhan Arslan

Az kullanılmış PC 333A,GB BXC 133 MHz Mainboard, 64 MB 168 pin PC 100S-DIMM RAM, 6.4 GB Quantum HDD, 8 MB Intel 740 AGP 2x VGA kart, 15" 0.28 Digital Hyundai 5854 monitör, 3.5" 1.44 MB Floppy Disk Driver, ATX Lux kasa, A-4 Tech P5/2 Mouse+ Mouse Pad, Q Türkçe Win98 P5/2 klavye, 40X Philips CD-ROM, 16 Creative ses kartı, 56 K Rockwell PCI V.90 Fax/Modem, Inca uzaktan kumanda, BT848 TV kartı (teletextli), Speaker, mikrofon ve çeşitli program CD'leri, Windows 98. Fiyatı: 900 \$ Ayrıca CASIO SF-R20 cep bilgisayarı: 150 \$
Tel: 0242 237 58 86
Ersan Bakar

PC'mi MAC ile değiştirmek istiyorum; P 150, 32 MB RAM, 4 MB S3, 850 MB HDD (tak, çıkar), 540 MB HDD (Linux), 14" monitör, 8x Acer CD-ROM, SB16, SB hoparlör, 56K Motorola modem, F klavye, Mouse. Pretec 480x600 2MB Digital fotoğraf makinesi, Acer 600x1200 SCSI tarayıcı. Yukarıdaki az kullanılmış malzemeyi MAC ile değiştirmek istiyorum.
Tel: 0 312 213 63 57
Faks: 0 312 223 59 00
Çetin Atabay

Her ay yeniden!

CHIPucu Katalogu

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.

CHIPucu Kataloğunda Bu Ay

Windows 95

1	Masaüstü: Başlat Düğmesi ve Menü İçindeki İsimlerin Değiştirilmesi	296
2	MS-DOS Komut İstemi: BAT Dosyası ile Otomatik Olarak Klasör Oluşturmak	296
3	Sistem: Bir Programın Kurulum Yerini Değiştirmek	297
4	Başlat Menüsü: Birçok Dosyayı Aynı Anda Yeniden Adlandırmak	297

Windows 98

5	Sistem: Sistem Dosyalarının Kontrolü ve Tekrar Oluşturmak	298
6	Sistem: Araç İpucu Görünümünü Değiştirmek	298
7	Windows Gezgin: Gezgin Penceresinden Web Sayfalarına Kişisel Bağlantılar Oluşturmak	299
8	Sistem: Menü Dizaynında İki Zararsız Hata	299

Windows NT

9	Sistem: Kayıtlı Olmayan Dosyaların Direkt Olarak Notepad ile Açılması	300
10	Sistem: Partisyon Tablosunun Yedeğini Almak	300

Uygulamalar

11	Excel 97: Çalışma Sayfalarını Alfabetik Olarak Sıralamak	301
12	Word 97: Makro Yardımıyla Ses Dosyalarının Çalınması	302
13	Word 97: Aç Penceresindeki Dosya Sıralamasını Değiştirmek	302
14	Word 97: Word İçerisinden Tek Tıklama ile Windows'u Kapatmak	303
15	StarCalc 5.0: Program Hatası: Şifrelenen Dosyalarda Kaybolan Resimler	303
16	Microsoft Office 97: Word ve Excel Belgelerini Outlook Görevi Olarak Tanımlamak	304
17	Outlook 98: Not Kağıtlarının Art Alan Rengini Değiştirmek	304
18	Word 97: Otomatik Düzelt İşlevi ile Sihirli Biçimlendirme	305
19	Word 97: Otomatik Metin Listesini Alfabetik Olarak Yazdırmak	305
20	Excel 7.0: Hücrelere Sesli Notlar Ekleme	305
21	Photoshop 5: Metinleri Resme Çizim Aracı Kullanarak Ekleme	306
22	Photoshop 5: Yazı Gölgesini Ayrı Bir Katman Üzerinde Oluşturmak	306

1 Masaüstü: Başlat Düğmesi ve Menü İçindeki İsimlerin Değiştirilmesi

Başlat düğmesi Windows 95 işletim sisteminin temel düğmesidir. Bu düğmeye ismini veren "Başlat" kelimesi yerine, mesela Menü veya maksimum altı harften oluşan başka bir ad verebilirsiniz. Bu düğmenin ismini değiştirmek için bir Hex editör programı (Onaltılık sayı düzeninde işlem yapabilen yazılım) gereklidir. Bunun için

kullanıcılar için dahi tehlikeli olabilir.

İlk olarak Windows klasörü içerisinde bulunan Explorer.Exe dosyasını kullandığınız Hex Editör programını kullanarak açın. Açılan dosyanın içeriğinin 16'lık düzende gösterildiğinden emin olun ve "0002D0F0" adres alanını (Windows 98 altında ise buna karşılık farklı bir ad-

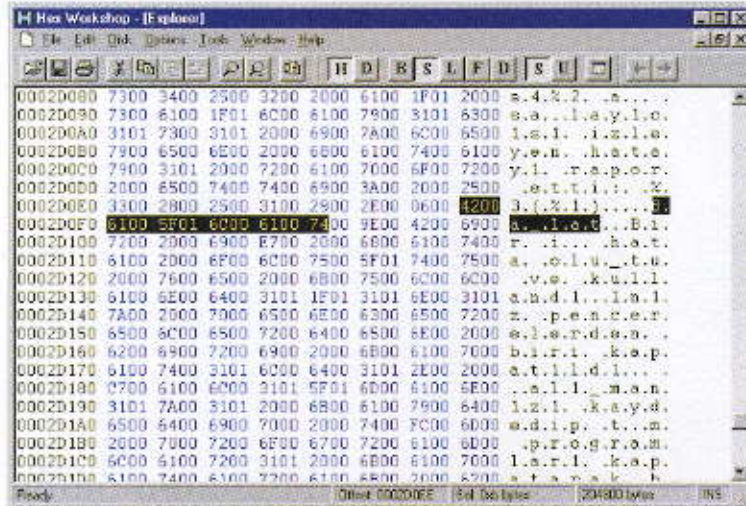
nada harfleri ayıran noktaları gösteren "00" değerlerinde değişiklik olmamasına dikkat edin. Örnek olarak Başlat kelimesi yerine yine altı harfli "M.e.s.e.l.a" ifadesini girebilirsiniz. Eğer düğmeye isim olarak üç harften oluşan bir kelime girmek isterseniz, altı karakterlik ifadeyi oluşturmak için eksik harflerin yerine boşluk (Boşluk karakteri

nal Explorer dosyası aynen saklanacaktır.

Windows altında açılacak olan MS-DOS komut istemi işe yaramayacağı için bilgisayar MS-DOS kipinde çalıştırın. Komut satırında Windows klasörüne geçtikten sonra, ilk olarak Windows klasörünü açın ve Explorer.Exe dosyasının bir yedek kopyasını oluşturun. Bu işlemi "ren explorer.exe explorer.bak" komutu ile gerçekleştirebilirsiniz. Daha sonra değiştirdiğiniz dosyayı Explorer.Exe yerine kullanmak için "ren explorer2.exe explorer.exe" komutunu çalıştırmalısınız.

Windows 95'in bir dahaki açılışında Başlat düğmesi üzerinde değiştirdiğiniz ifade ekrana gelecektir. Yukarıdaki adımları izleyerek Başlat Menüsü içerisindeki öğe isimlerini de değiştirebilirsiniz. Ama bu değişiklikleri yaparken çok dikkatli olmalı ve her ihtimale karşı Explorer dosyası içerisinde yaptığınız değişiklikleri adım adım kaydetmelisiniz.

Eğer yapılan değişiklikleri geri almak isterseniz orijinal Explorer.Exe dosyasını yeni dosya üzerine kopyalamanız gereklidir. Bu işlem için de "copy explorer.bak explorer.exe" komutunu kullanmalısınız.

Her Zevke: Bir Hex Editor yardımıyla Windows 95/98 görev çubuğu üzerinde bulunan Başlat düğmesi üzerindeki yazıyı istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz.

Internet'te rahatlıkla bulunan Hex Workshop gibi Shareware yazılımları veya Norton Commander For Windows gibi onaltılık sayı düzeninde işlem yapmaya olanak sağlayan dosya yöneticilerini kullanabilirsiniz. Bu yazılımlar ile Windows 95 Explorer'da değişiklik yapabilirsiniz. Tecrübesiz kullanıcılara tavsiye edilmeyen bu tür değişiklikler bazen tecrübeli

res alanı kullanılır) arayın. Bu adres alanına karşılık gelen sütun içerisinde alfanümerik karakterlerden oluşan "B.a._.l.a.t" ifadesi bulunur. Bu Chipuc'u gerçekleştirmek için kullandığımız Hex Workshop (Ver 2.54) üzerinde bu ifade iki satıra (Resme bakın) dağılmış olarak ekrana geliyor.

Burada bulunan harfler yerine yeni harfler girin. Bu es-

16'lık düzende "20" değerine karşılık gelir) karakter koymalısınız.

Kod içerisinde gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra dosyayı sabitdisk üzerine kaydetmelisiniz. Windows Explorer.Exe dosyası üzerine direkt yazmaya izin vermediği için üzerinde değişiklik yapılan dosyayı ilk olarak "explorer2.exe" adı altında kaydedebilirsiniz. Bu sayede orijini

2 MS-DOS Komut İstemi: BAT Dosyası ile Otomatik Olarak Klasör Oluşturmak

DOS altında yeni bir klasör oluşturmak için "md" komutu kullanılır. Yeni klasör oluşturulduktan sonra sıklıkla "cd" komutu kullanılarak klasör aktif hale getirilir. Bir BAT dosyası yardımı ile bu işlemi kısaltarak zaman kazanabilirsiniz.

Bir metin editörü (Mesela Not Defteri) açın ve kutu

içerisindeki beş satırlık kaynak kodu girin.

Daha sonra dosyayı her zaman rahatlıkla ulaşabileceğiniz bir klasör içerisine YK.BAT adı altında kaydedin. Mesela komut satırında dosyanın bulunduğu klasör içerisinde "YK_klasör_ismi" komutunu çalıştıracak olursanız, ilk olarak "klasör_ismi"

adında bir klasörün var olup olmadığı kontrol edilecektir.

Eğer klasör mevcutsa oto-

matik olarak aktif hale gelecek, aksi takdirde söz konusu olan isimde bir klasör oluşturulacaktır.

YK.BAT Dosyası Kaynak Kodu

```
@echo off
if exist %1 goto degistir
md %1
:degistir
cd %1
```


3 Sistem: Bir Programın Kurulum Yerini Değiştirmek

Windows altında kullanılan programların kurulum bilgileri INF uzantılı dosyalar içerisinde saklanırlar. Bu dosyalar içerisinde bulunan çeşitli bilgilerin yanında dosyalar ve onların kurulum klasörleri bilgileri de saklanır. Bu yazıda INF dosyaları hakkında genel bilgi verirken kullanılacak olan Quickres isimli örnek dosya Power Toys tarafından kullanılıyor.

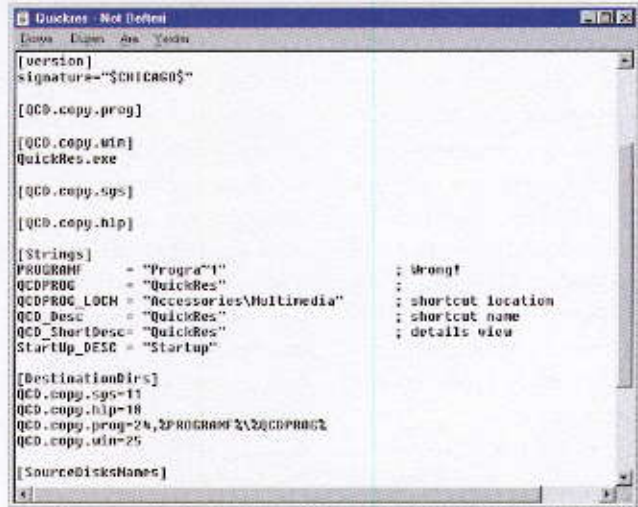
INF dosyaları içerisinde kullanım biçimlerine göre çeşitli başlıklar bulunur. Burada bulunan "[Strings]" başlığı altında INF Script'i içerisinde kullanılacak olan değişkenler (Yüzde işaretleri kullanılarak çevrelenirler) tanımlanırlar. Onun altında bulunan "[Destination-Dirs]" başlığı altında ise belirli program kategorileri için kullanılacak olan kurulum konumları belirlenir. Bu girişler aynı INF dosyası içerisinde farklı kategoriler ("[QCD.copy.win]", "[QCD.copy.sys]" gibi) olarak bir kez daha bulunurlar.

Bu ayrı kategorilere ait başlıklar altında ise programa ait tüm dosyalar tek tek kopyalanacakları klasörlere göre düzenlenmişlerdir.

Bazen "[Destination-Dirs]" başlığı altında tanımlanan dosyaların kopyalanacakları klasör olarak açık konumlar değil de, Windows'un özel klasörlerini tanımlayan rakamlar kullanılabilir. Sık kullanılan Windows klasörlerine karşılık gelen rakamların listesini kutu içerisinde bulabilirsiniz.

Kurulum yolunda bir değişiklik yapmadan önce, ilk olarak yol isminin direkt olarak INF dosyası içerisinde verilip verilmediğini veya bir değişken içerisinde tanımlanıp tanımlandığını kontrol etmelisiniz. Daha sonra kurulum dosyalarının yollarını değiştirebilirsiniz. Ama değişiklik yapmadan önce, her ihtimale karşı orijinal dosyanın bir yedek kopyasını alın.

Bu yöntem her zaman başanlı olmayabilir. Birçok program Windows'un işlev-

Bir uygulamaya ait INF dosyası içerisinde, program dosyalarının kopyalanmaları gereken kurulum konumları bulunur.

leri yerine kendilerine özel veya kombine bir kurulum yöntemi izleyebilirler. INF dosyaları ile ilgili daha ayrıntılı bilgileri Windows 95 CD'sindeki Admin/Res-

kit/Help klasörü içerisinde bulunan Win95rk.hlp dosyası içerisinde bulunan Windows 95 Resource Kit yardım dosyası içerisinde bulabilirsiniz.

4 Başlat Menüsü: Birçok Dosyayı Aynı Anda Yeniden Adlandırmak

Mesela ".txt" biçimindeki tüm dosyaların uzantılarını ".asc" olarak değiştirmek isterseniz Windows 95 bu konuda size yardımcı olmayacak, aksine işleri daha da zorlaştıracaktır. Gezgini kullanarak tüm dosyaların uzantılarını tek tek değiştirmek zorunda kalırsınız. Windows 95 altında "winfile.exe" dosyası kullanılarak çalıştırabilen Windows 3.1 zamanından kalan Dosya Yöneticisi'ni de kullanabilirsiniz. Ama bu dosya yöneticisi sadece 8+3'lük dosya ismi biçimini desteklediğinden dolayı maalesef uzun dosya isimlerini kullanabilmenize izin vermez.

Bu nedenle dosya yöneticisi çoğu zamanlar dosyalarla yapılan işlemler için kullanılmaz.

Ama Norton Commander

for Windows gibi herhangi bir ek programa gerek kalmadan bir grup dosyanın ismini tek bir işlemle rahatlıkla değiştirebilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey Çalıştır penceresi üzerindeki Aç kutusuna bir satır DOS komutu girmektir.

Örneğin yazının başında verilen örnekte olduğu gibi "C:\Text" klasörü içerisinde bulunan ".txt" biçimindeki tüm dosyaların uzantılarını bir seferde değiştirmek için, ilk olarak Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutusuna "command /k ren c:\text*.txt *.asc" komut satırını girmelisiniz. Tamam düğmesine tıkladıktan sonra bu klasör içerisindeki ".txt" uzantısına sahip tüm dosyaların uzantıları ".asc" olarak değişeceklerdir.

Özel Windows Klasörleri

- 11 Sistem klasörü "\Windows\System"
- 17 INF klasörü "\Windows\Inf"
- 18 Yardım klasörü "\Windows\Help"
- 20 Yazı Tipleri klasörü "\Windows\Fonts"
- 25 Windows Klasörü "\Windows"
- 30 Açılış Sürücüsü Ana Dizin Klasörü

Quickres.INF dosyası içeriği

```
[Strings]
PROGRAMF = "Progra-1" ; Wrong!
QCDPROG = "QuickRes";
QCDPROG_LOCN = "Accessories\Multimedia" ; shortcut location
QCD_Desc = "QuickRes"; shortcut name
QCD_ShortDesc= "QuickRes"; details view
Startup_DESC = "Startup"

[DestinationDirs]
QCD.copy.sys=11
QCD.copy.hlp=18
QCD.copy.prog=24,%PROGRAMF%\QCDPROG%
QCD.copy.win=25
```


5 Sistem: Sistem Dosyalarını Kontrol Etmek ve Tekrar Oluşturmak

Birçok sistem çökmesi ve çeşitli hatalar, mesela denemek amacıyla bir Shareware programın kurulması veya kaldırılması işlemi sırasında zarar görmüş veya değiştirilmiş sistem dosyalarından kaynaklanır. Daha önce bu nedenden kaynaklanan bir sorunun çözümü olarak Windows'un tamamıyla en baştan tekrar kurulumu öneriliyordu.

Windows 98 kullanıcıları ise böyle bir sorun karşısında Windows'u baştan kurmak zorunda değiller. Windows

98 içerisinde bulundurduğu küçük bir araç yardımıyla sistem dosyalarında istenmeyen değişikliklerin meydana gelip gelmediğini kontrol edebiliyor ve eğer gerekirse bu değişiklikleri geri alabiliyor.

Bu aracı çalıştırmak için ilk olarak Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Sistem Bilgi uygulamasını çalıştırmalısınız. Ekrana gelen Microsoft Sistem Bilgi penceresinde bulunan Araçlar/Sistem Dosyası Denetleyicisi komutunu çalıştırarak, sistem dosyalarındaki

değişiklikleri denetleyecek olan Sistem Dosyası Denetleyicisi aracını çalıştırabilirsiniz.

Eğer bu aracı çok sık kullanmanız gerekiyorsa, çalıştırmak için her seferinde oldukça uzun ve zahmetli sayılabilecek bu yolu kısaltabilirsiniz. Bunun için masaüstüne bir kısayol oluşturabilirsiniz. Sistem Dosyası Denetleyicisi aracını çalıştırmak için Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutusu içerisine "sfc" yazın. Bunun sonu-

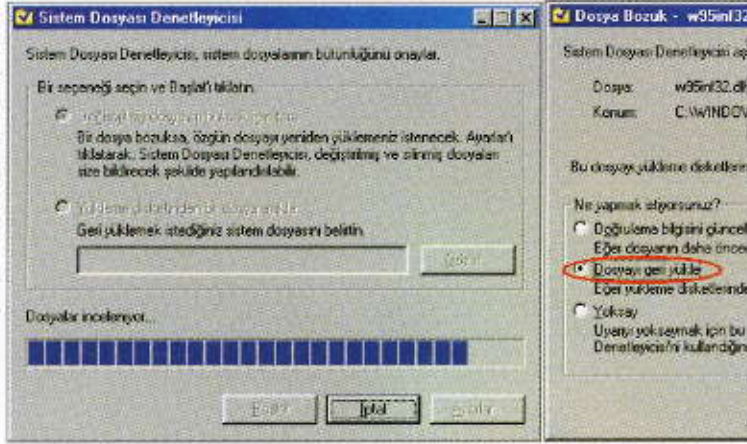
cunda Tamam düğmesine tıkladığınızda Sistem Dosyası Denetleyicisi çalışacaktır.

Araç çalıştırdıktan sonra sistem dosyalarını versiyon numaralarına göre kontrol edecek, şayet değiştirilmiş veya silinmiş bir dosya bulursa sistem dosyasını tekrar oluşturacaktır.

Eğer bir dosyanın tekrar oluşturulması gerekirse, program Windows 98 CD'sinin bilgisayarın CD-ROM sürücüsü içerisinde hazır olarak bulunmasını isteyecektir. Bu şekilde gerekli dosya CD-ROM içerisinden geri yüklenebilir.

Sistem Dosyası Denetleyicisi aracının çalışması ile ilgili çeşitli ayarları (geri yüklenecek dosyaların yedeklerinin alınması gibi) ana pencere üzerindeki Ayarlar düğmesine tıklayarak istediğiniz şekilde düzenleyebilirsiniz. Ayarlar penceresi üzerinde bulunan Gelişmiş kartı üzerinde Veri Doğrulama Dosyası'na da göz atabilirsiniz.

Eğer başka bir kurulum programı Windows dosyalarını değiştirecek olursa, Sistem Dosyası Denetleyicisi aracı bu karışıklığı ortadan kaldıracaktır.

6 Sistem: Araç İpucu Görünümünü Değiştirmek

Eğer bir simgenin ne işe yaradığı hakkında bir fikriniz yoksa, fare imlecini söz konusu olan simge üzerine taşıyın: İmlecın simge üzerinde kısa bir süre hareketsiz olarak durması sonucunda genellikle simgenin işlevi ile ilgili bilgi içeren bir Araç İpucu ekrana gelecektir.

Yüksek ekran çözünürlükleri ile çalışıldığında bu Araç İpucu içerisindeki metin okunamayacak kadar küçük olarak ekrana gelir.

Bu bilgi penceresi, ayarlarında yapılacak küçük bir değişiklik ile bu sorun ortadan kaldırılabilir.

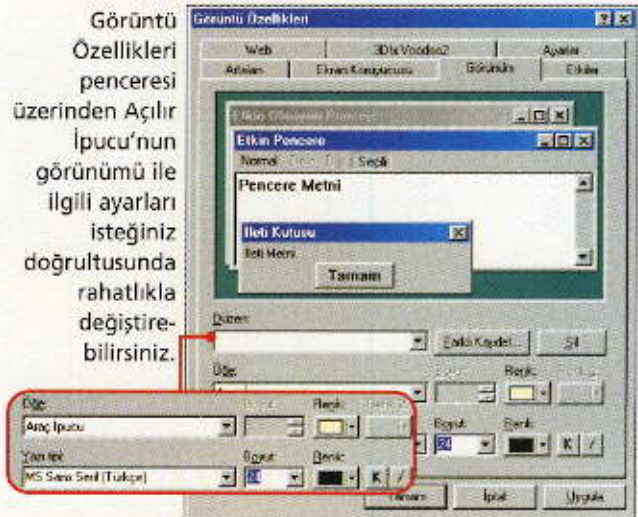
Bunun için ilk olarak farenin sağ düğmesini kullana-

rak masaüstünde boş bir alana tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Görüntü Özellikleri penceresindeki Görünüm kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde bulunan Öğe açılır listesi içerisinde bulunan Açılır İpucu seçeneğini işaretleyin.

Araç İpucu seçeneği seçili olduğu sürece ipuçlarının görüntüleneceği yazı tipini, yazı boyutunu en rahat görülebilecek şekilde değiştirebilirsiniz. Bunlar haricinde ipucu penceresinin artalan rengini ve yazı rengini de istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Gerekli değişiklikleri

yaptıktan sonra, onaylamak için Uygula düğmesine tıklayın. Bundan böyle ne kadar yüksek çözünürlükte ça-

lışsanız çalışın, Açılır İpucu penceresi rahatlıkla okunabilecek boyutlarda ekrana gelecektir.

7 Windows Gezgin: Gezin Penceresinden Web Sayfalarına Kişisel Bağlantılar Oluşturmak

Windows 98 kullanıcıları, herhangi bir klasör içerisinde istedikleri Internet sayfalarına kişisel bağlantılar oluşturabilirler. Bunun için kullanmak istediğiniz klasörü gezgin penceresi içerisinde açın ve Görünüm menüsü içerisindeki Bu Klasörü Özelleştir komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki "Bir HTML belgesi oluşturmak veya düzenlemek" seçeneğini işaretleyin ve iki kere İleri düğmesine tıklayın.

Not Defteri penceresi içerisinde açılan Folder dosyasında klasörün güncel görünümü ile ilgili komutları bulabilirsiniz. İlk satırlar, görüntülen "htt" belgesinin otomatik olarak oluşturulduğunu (bu dosya şu ana kadar mevcut değildi) gösterir. Not Defteri penceresinde açılan "htt" dokümanı içerisinde bu Chipucu için kullanılacak konuma daha rahat ulaşabilmek için Ara/Bul komutunu çalıştırın.

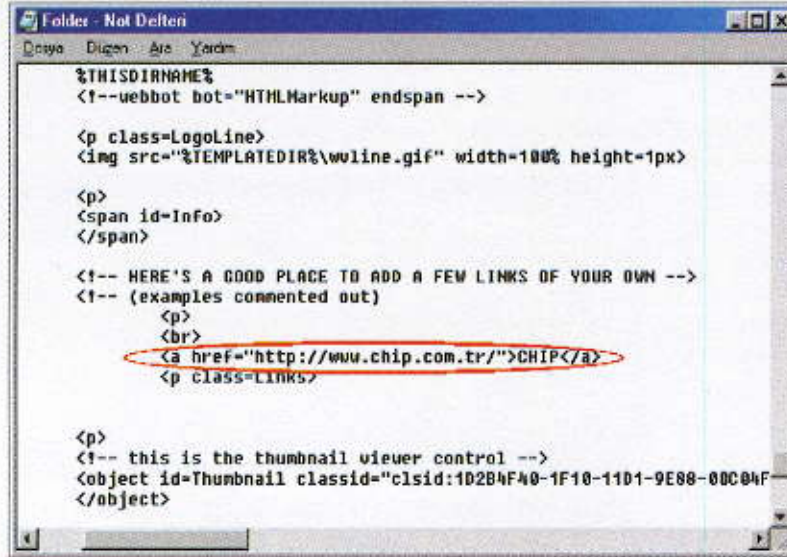
Ekrana gelen Bul penceresi üzerindeki Aranan kutusuna "mylink" yazın ve Sonrakini Bul düğmesine tıklayın. Doküman içerisindeki "mylink" ifadesi bulunduğundan sonra, Bul penceresindeki İptal düğmesine tıklayarak, Bul iletişim penceresini kapatın.

Arama sonucu işaretlenen alan herhangi bir Internet sayfası için özel bir bağlantı oluşturmak için kullanabilirsiniz. Mesela CHIP'in Internet sayfasına ulaşmak için bir bağlantı oluşturmak isterseniz, "<a href=..." ile başlayan satırı uygun şekilde değiştirmelisiniz. Bunun için turnak işaretleri arasında kalan alana bağlantı kurulmak istenen sayfanın Internet adresi girilmeli. Mesela burada verilen

örnek için "www.chip.com.tr". Turnak işaretinden sonra bağlantı ismi girilmeli.

nüm/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın ve açılan pencere üzerinde bulunan

Görünüm kartındaki Tüm Dosyaları Göster seçeneğini işaretleyin.

Gezin penceresi üzerine Chip isimli bir bağlantı oluşturmak için Folder.htt dosyası değiştirildikten sonra bu şekilde görüntülenmeli.

Buradaki isim gezgin penceresi üzerinde ekrana gelecektir. Eğer bir tane den fazla bağlantı kullanmak istemiyorsanız, "<a href=..." ile başlayan bir sonraki satırı da silmelisiniz.

Bunun haricinde bağlantının sorunsuz olarak çalışması için adresleri girildikten sonra "->" ifadesi de silinmeli ve bu ifade "<- (examples commented out)" açıklama ifadesinin arkasına taşınmalı. Resimde gezgin penceresine bir bağlantı eklemek için Folder.htt dosyasında yapılması gereken değişiklikleri görebilirsiniz. Son olarak yapılan değişiklikleri kaydedin, Not Defteri penceresini kapatın.

Biraz önce oluşturulan bağlantı gezgin penceresinin sol tarafında ekrana gelir. Bu bağlantıyı güncel klasör haricindeki klasör içerisinde de kullanabilmek için, klasör içerisinde gizli olarak bulunan Folder.htt dosyasını aynı bağlantıyı kullanmak istediğiniz diğer klasörler içerisine kopyalayın. Eğer gizli dosyalar gezgin penceresinde görüntülenemiyorsa, Görü-

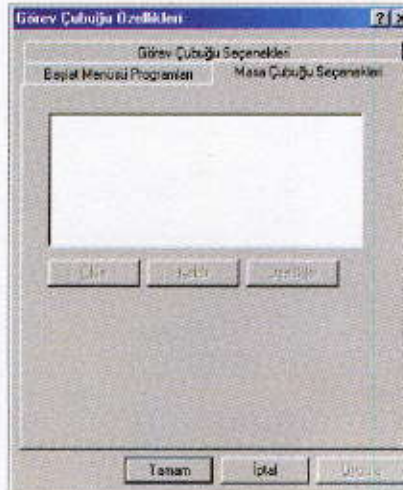
8 Sistem: Menü Dizaynında Karşılaşılan İki Zararsız Hata

Genelde Windows 98 için Windows 95'in tamamlanmamış bir güncellemesi olduğu söylenir. Bu güncel işletim sistemindeki iki (iyi ki önemsizler) hata bu düşüncenin o kadar da yanlış olmadığı gösterir yönde.

Bu hatalardan birincisini görebilmek için farenin sağ düğmesini kullanarak görev çubuğu üzerindeki boş bir alana tıklayın. Nesne menüsü açıldıktan sonra [Ctrl] düğmesine basın ve menü

üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda üzerinde normalde bulunması gerekenden bir fazla kart bulunduran bir pencere ekrana gelecektir. Masa Çubuğu Seçenekleri isimindeki bu kart üzerinde boş bir kutu ve kullanılamayan düğmeler bulunur.

İkinci zararsız hataya ulaşmak için de masatüstünde herhangi bir boş alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Kısasol komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen kısasol oluştur penceresinde Windows 95'den alınmış bir resim bulunur.

Windows 98 işletim sisteminde, çalışmayı etkilemeyen küçük görsel hatalar mevcut.

9 Sistem: Kayıtlı Olmayan Dosyaların Direkt Olarak Notepad ile Açılması

Eğer Windows NT Explorer penceresi üzerinde kayıtlı olmayan bir dosya türüne iki kere tıklayacak olursanız, Open With penceresi açılacaktır. Açılan pencere üzerinden dosyayı beraber açmak istediğiniz uygulamayı belirlemelisiniz. Bunun haricinde, Open With penceresi üzerinden Windows NT'nin ileride, seçili türdeki tüm dosyaları bu uygulama ile açmasını sağlayabilirsiniz.

Uzantısı bilinmeyen dosyalar genellikle hızlı bir biçimde Notepad kullanılarak açılmak istenebilir. Registry içerisine yapılacak küçük bir eklenti ile bu tür dosyaların otomatik olarak Windows NT'nin metin editörü olan Notepad ile açılması sağlanabilir.

Bunun için ilk olarak Start/Run/regedit/Ok komutunu kullanarak Windows NT 4'nün kayıt düzenleyicisini çalıştırın. "HKEY_CLASSES_ROOT\Unknown\shell" anahtarını aktif hale getirin ve farenin sağ düğmesini kullanarak pencerenin sağ bölümüne tıklayın. Açılan nesne menüsü üzerindeki New/Key komutunu kullanarak Unk-

nown anahtarı içerisine "Edit" isminde bir alt anahtar ekleyin. Oluşturulan Edit anahtarı altına "command" adında yeni bir alt anahtar daha ekleyin.

Şimdi Command anahtarındaki "(Default)" değerine

bir program ile açılması gerekiyor, burada girilen komut satırında "notepad.exe" yerine kullanılmak istenen uygulama yolu ile beraber girilmeli. Son olarak değer düzenleme penceresini yapılan değişiklikleri onaylayarak

dosya türüne iki kere tıklayacak olursanız, dosya Notepad kullanılarak açılacaktır. Kayıtlı olmayan dosya türlerine ait nesne menüsü içerisine de Edit (Registry içerisine eklenen Edit anahtarı) komutu eklenecektir.

Açılmak istenen dosyanın Notepad için çok büyük olduğu ve bu nedenle Wordpad ile açılması gerektiğini bildiren bir mesaj Windows NT'de karşınıza çıkmayacaktır. Windows 95 ve Windows 98'den farklı olarak Windows NT Notepad büyüklüğü bir Megabayt'tan fazla olan dosyalarda herhangi bir sorun ortaya çıkarmaz. Bu arada, kayıtlı olmayan herhangi bir dosyayı Notepad haricinde bir uygulama kullanarak çalıştırmak için, dosyaya farenin sağ düğmesiyle tıklayıp nesne menüsü üzerindeki Open With komutunu çalıştırarak, açılan pencere üzerinden çalışmak istenilen uygulama seçilmelidir.

Nesne menüsüne yeni eklenen Edit komutuna rağmen, Open With menüsündeki yerine koruyacak, fakat Edit komutunun ardından ikinci sıraya düşecektir.

Nesne menüsü üzerindeki "Edit" komutu kullanılarak kayıtlı olmayan dosyalar otomatik olarak Notepad kullanılarak açılabilir.

iki kere tıklayın. Açılan pencere üzerine "notepad.exe 1" komutunu yazın. Eğer kayıtlı olmayan dosya türlerinin otomatik olarak Notepad kullanılarak değil de başka

kapamak için Ok düğmesine tıklayın ve daha sonra kayıt düzenleyicisi penceresini de kapatın.

Bundan böyle Windows NT'de kayıtlı olmayan bir

10 Sistem: Partisyon Tablosunun Yedeğini Almak

Partisyon tablosu, üzerinde bulunan dosyaların yanında bir sabitdisk için en önemli bilgidir. Partisyon tablosu üzerinde sanal sürücülerin disk üzerindeki başlangıç ve bitiş konumları bulunur.

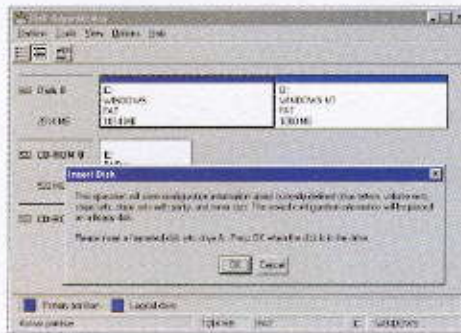
Bu nedenle, partisyon tablosunda meydana gelebilecek bir hasar büyük sorunlar ortaya çıkaracaktır.

Windows NT 4 içerisinde bu önemli verilerin yedek kopyasını alabilecek bir fonksiyon bulunur. Partis-

yon tablosunun yedeğini almak için ilk olarak Start/Programs/Administrative Tools (Common) altından Disk Administrator

uygulamasını çalıştırın.

Açılan program penceresi üzerinden Partition/Configuration/Save komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda

Disk Administrator uygulamasını kullanarak sabitdiske ait partisyon tablosunu disket üzerine yedekleyebilirsiniz.

üzerine NT bilgilerinin kopyalanacağı bir diskete ihtiyaç duyulacaktır. Hasar görmüş bir partisyon tablosu bu disket kullanılarak yeniden oluşturulabilir.

Bu durumda dikkatli olunmalı: Bilgilerin disketten disk üzerine yazılması işlemi kesinlikle çok dikkatli yapılmalı. Mesela başka sabitdiske ait bilgilerin yüklenmesi gibi yanlışlıklar sonucunda kurtarılması mümkün olmayan veri kayıpları ortaya çıkabilir.

11 Excel 97: Çalışma Sayfalarını Alfabetik Olarak Sıralamak

Excel'de kullandığınız bir çalışma kitabı içerisinde birden fazla sayfa mevcutsa bunları ayırt etmek için üzerlerindeki verilere göre isimlendirebilir ve bunları fare ile taşıyarak istediğiniz şekilde yerleştirebilirsiniz. Yapmanız gereken farelin sol düğmesini sayfa ismine tıklamak ve daha sonra istediğiniz konuma taşınaktır. Ama kullanılan sayfa sayısı arttıkça, bu şekilde sıralama oldukça zahmetli ve karmaşık bir hal almaya başlar. Çok sayıdaki bu sayfaları tek bir makro yardımıyla, ister artan, ister azalan şekilde alfabetik olarak sıralayabilirsiniz. Bunun için kutu içerisinde verilen makro kaynak kodunu kullanabilirsiniz.

Makroyu oluşturmadan önce nerede kullanacağınıza karar vermelisiniz. Eğer sadece bir tane çalışma kitabı içerisinde kullanmak istiyorsanız, söz konusu dosya içerisinde oluşturabilir ve uygulayabilirsiniz. Bunun için sadece dosyayı açmanız. Ama bunun haricinde makroyu, içerisinde birçok çalışma sayfası oluşturmak ve onlarla çalışmak zorunda kaldığınız bir dosya türüne ait şablon içerisinde oluşturarak bu tür dosyaların tümünde kullanabilirsiniz. Office paketi içerisinde gelen Excel şablonlarını "C:\Program Files\Microsoft Office\Temp-

lates\Elektronik Tablo Çözümleri" klasörü içerisinde bulabilirsiniz. Makroyu hazır şablonlar haricinde, kendi oluşturduğunuz şablonlar içerisinde de kullanabilirsiniz. Şablonları kullanabilmek içinse Aç penceresi üze-

penceresi üzerinden makroyu içerisinde oluşturmak istediğiniz açık olan dosyayı (Mesela sadece bir dosya içerisinde çalıştırmak için VBAProject(kitap1.xls)) veya içerisinde kullanmak istediğiniz şablonu seçin. Ek-

mak da mümkün. Sayfaları azalan şekilde Z'den A'ya doğru sıralamak için "If UcaseS..." ile başlayan satır içerisinde ">" operatörü yerine "<" operatörü kullanılmalı. Makroyu kaydettikten sonra, Microsoft Visual Basic Düzenleyici penceresini kapatarak Excel'e geri dönün. Şimdi makroyu test etmek üzere Araçlar/Makro/Makrolar komutunu çalıştırın ve açılan pencerede söz konusu makroyu seçtikten sonra Çalıştır düğmesine tıklayın.

Eğer makroyu bir şablon içerisinde kaydetmişseniz, bu şablon kullanılarak oluşturulan tüm dosyalarda makroyu daha rahat kullanmak için özel bir düğme oluşturabilirsiniz. Farelin sağ düğmesiyle herhangi bir araç çubuğuna tıklayın ve nesne menüsünden Özelleştir komutunu çalıştırın. Açılan penceredeki Komutlar kartını aktif hale getirdikten sonra Kategoriler listesi içerisinde Makrolar'ı seçin. Komutlar kutusunda bulunan Özel Düğme'yi fare kullanarak herhangi bir araç çubuğu üzerinde istediğiniz alana taşıyın.

Daha sonra Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın ve Makro Ata komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinden biraz önce oluşturulan makroyu seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Gülen Adam resmi bulunan bu düğmeye hazır simgelerden birini atamak için Seçimi Değiştir menüsü içerisinde bulunan Düğme Görüntüsünü Değiştir komutunu kullanabilir veya kendi simgenizi oluşturmak için Düğme Görüntüsünü Düzenle komutunu kullanarak Düğme Düzenleyicisi penceresini çalıştırabilirsiniz.

Kullanışlı bir makro ve onu çalıştıran bir düğme ile çalışma sayfalarını rahatlıkla harf sırasına göre düzenleyebilirsiniz.

rinden Dosya Türü olarak Şablonlar seçeneğini işaretlemelisiniz.

Makroyu oluşturmak için ilk olarak [Alt]+[F11] tuş kombinasyonunu kullanarak Microsoft Visual Basic Düzenleyici penceresini çalıştırın. Açılan pencerenin solunda bulunan Proje Gezini

le/Modül komutunu çalıştırın ve açılan kod penceresi içerisinde makro kaynak kodunu girin.

Örnek makro çalıştırıldığı zaman çalışma kitabı içerisindeki sayfaları yükselen şekilde, yani A'dan Z'ye doğru sıralayacaktır. Ama bu sıralamanın tam tersini uygula-

Sayfaları Sıralama Makrosunun Kaynak Kodu

```
Sub SayfaSiralama()
Dim i As Integer, j As Integer
For i = 1 To Sheets.Count
For j = 1 To Sheets.Count - 1
If UCase$(Sheets(j).Name) < UCase$(Sheets(j + 1).Name) Then
Sheets(j).Move after:=Sheets(j + 1)
End If
Next j
Next i
End Sub
```


12 Word 97: Makro Yardımıyla Ses Dosyalarının Çalınması

Yapılan işlemlerin ses ile belirtilmesi için sadece Windows veya Word 97 tarafından belirlenen koşulların gerçekleştirilmesi gerekli değildir. Bir makro yardımı ile WAV dosyalarının otomatik olarak kullanılması sağlanabilir. Ama bu işlem için de yine Windows'un "Playsound" isimli API fonksiyonuna ihtiyaç duyulur. Playsound API'sini kullanarak WAV dosyaları Office uygulamaları içinde kullanılabilir. Örneğin bu fonksiyon kullanılarak Word 97 altında uyarı yapmak için herhangi bir ses dosyası kullanan bir alarmlı saat programlanabilir.

Bunun için ilk olarak [Alt]+[F11] tuş kombinasyonunu kullanarak Microsoft Visual Basic Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve eğer açık değilse [F7] tuşuna basarak kod penceresini aktif hale getirin. Kod penceresinin sağ üstün-

de bulunan açılır liste içerisindeki "Bildirimler" seçeneğini işaretleyin. Açılan bu yeni alan içerisine makro kaynak kodu penceresindeki ilk satırı ve daha sonra da kaynak kodun kalan kısmını girin.

Kod girme işlemi sona erdikten sonra, [Ctrl]+[S] tuş kombinasyonunu kullanarak hazırlanan makroyu kaydedin ve düzenleyici penceresini kapatın. Bu makroyu çalıştırmak için Araçlar/Makro/Makrolar komutunu çalıştırın ve açılan pencere üzerindeki listeden Alarm isimli makroyu seçin, Çalıştır düğmesine tıklayın. Ekranı gelen alarm penceresi üzerinde o anki zaman ekrana gelecektir. Bu pencere içerisine uyarılmak istediğiniz zamanı girin ve Tamam düğmesine tıklayın. Alarmın çalınması gereken zaman olduğunda "Sub Sinyal" alt programı işlem görecektir ve burada örnek

Alarm Makrosuna Ait Kaynak Kod

```
Declare Function PlaySound Lib "winmm.dll" Alias "PlaySoundA" (ByVal lpszName As String, ByVal hModule As Long, ByVal dwFlags As Long) As Long
```

```
Sub Alarm()  
mesaj = "Alarmın çalması istenen zamanı girin:"  
zaman = InputBox(mesaj, "Alarm", Time)  
If zaman <> "" Then  
Application.OnTime when:=zaman, Name:="Sinyal"  
End If  
End Sub
```

```
Sub Sinyal()  
Dim hModule As Long, dwFlags As Long, R As Long  
R = PlaySound("c:\windows\media\office97\reminder.wav", hModule, dwFlags)  
MsgBox "Şu an saat " & Time & "", vbOKOnly, "Alarm"
```

"-" simgesi komut satırının aslında sona ermediğini ve baskı nedeniyle alt satırdan devam edilmesi gerektiğini gösterir.

olarak çalınması istenen Reminder.WAV dosyası Playsound Windows API'si kullanılarak çalıştırılacaktır. "Sub Sinyal" kaynak kodu içerisinde bulunan "R = PlaySound..." ile başlayan satırda verilen dosya konumunu

kendi bilgisayarınıza uygun olarak düzenlemelisiniz. Bunun haricinde, yine Playsound API'sini kullanarak Word 97 altında istediğiniz WAV dosyasının otomatik olarak çalınmasını sağlayabilirsiniz.

13 Word 97: Aç Penceresindeki Dosya Sıralamasını Değiştirmek

Word ile çalışırken daha önceden kullanılan dosyaları açmanın çeşitli yolları bulunur. Dosya menüsünde bulunan son kullanılan dosyalar listesi içerisinde Word içerisinde kullandığımız son dört (Varsayılan değer) dos-

yaya rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Burada listelenecek dosya sayısını değiştirmek için Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın.

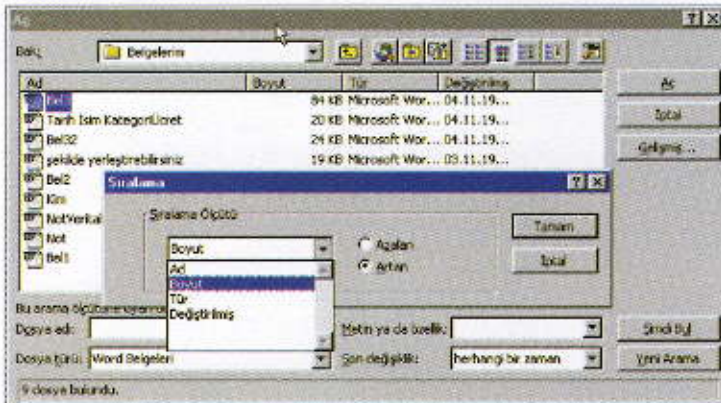
Ekranı gelen pencere üzerindeki Genel kartındaki Genel Seçenekler başlığı al-

tındaki "Son kullanılan dosyalar listesi" seçeneğini işaretleyin ve kutu içerisine sıfır ve dokuz arasında değerler girin.

Bunun haricinde istenilen dosyaya ulaşabilmek için Dosya/Aç komutu da kullanılabilir. Ama aç penceresi üzerinde maalesef son açılan klasör veya dosyalara göre bir sıralama standart olarak mevcut değildir. Bu sıralama şeklini uygulamak için Word 97 altında Dosya/Aç komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerindeki Ayrıntılar düğmesine tıklandığı zaman Word dosya özelliklerini gösteren beş sütun oluşturacaktır. Bu sütun başlıklarına tıklayarak dosyaları istenen özelliğe göre sıralamak mümkündür.

Bu pencere üzerindeki dosya sıralama yöntemlerini devamlı kullanabilmek için ise bir seçeneğin işaretlenmesi yeterlidir. Bunun için ilk olarak Aç penceresi üzerindeki araç çubuğunun en sağında bulunan Komutlar ve Ayarlar düğmesine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Sıralama komutunu çalıştırın.

Ekranı gelen pencere üzerindeki Sıralama Ölçütü kutusu içerisinde sıralama yapılırken dikkat edilmesi gereken dosya özelliği ve sıralama biçimi (Artan veya Azalan) belirlenebilir. Burada yapılan düzenlemeler bir sonraki değişikliğe kadar Aç kutusu üzerinde görüntülenen dosyaların sıralanması için kullanılacaklardır.

Aç penceresinde normalde bir sefere mahsus değiştirilebilen sıralama yöntemleri, Komutlar ve Ayarlar nesne menüsü üzerinden sürekli olarak değiştirilebilir.

14 Word 97: Word İçerisinden Tek Tıklama ile Windows'u Kapatmak

Windows sistem dosyası olan Rundll32.exe kullanılıp Word 97 içerisinden Windows 9X tek bir düğmeye tıklanarak direkt olarak kapatılabilir. Bu sırada, Word haricinde başka programlar açık olsa dahi, kapanma işlemi bir kaydetme sorgu penceresi ekrana gelmeden ger-

çekleştirilir.

Bunun için Araçlar menüsü altında bulunan Makro/Makrolar komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerindeki Makro Adı kutusu içerisine "Windows_kapat" yazın. Makro adını girdikten sonra aynı pencere üzerinde bulunan Yarat düğmesine

tıklandığında Microsoft Visual Basic Düzenleyici penceresi otomatik olarak açılacaktır. İmlecin "Sub Windows_kapat" ve End Sub satırları arasında hazır olarak bulunduğu konumdan itibaren "Shell "rundll32.exe user,ExitWindows" komutunu girin. Hazırlanan makroyu kaydettikten sonra Microsoft Visual Basic Düzenleyici penceresini kapatmaktasınız.

Artık makroyu daha rahat çalıştırabilmek için bir tane de düğmeye ihtiyacınız olacak. Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak herhangi bir araç çubuğu üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerinden Özelleştir komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerindeki Komutlar kartını üzerine tıklayarak aktif hale getirin.

Komutlar kartı üzerindeki Kategoriler listesinden Makrolar'ı seçin ve Komutlar listesi içerisinden de yeni oluşturulan Windows_kapat makrosunu arayın.

Windows Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak bu makroyu araç çubuğu üzerinde istediğiniz alana taşıyabilirsiniz. Ama bunun sonucunda düğme üzerinde sadece metin ekrana gelecektir. Bu nedenle düğmenin üzerine farenin sağ tuşu ile tıklayın ve açılan menü üzerindeki Varsayılan Biçim komutunu çalıştırın. Eğer isterseniz yine farenin sağ düğmesi ile açılan menü üzerindeki Düğme Görüntüsünü Değiştir komutunu kullanarak düğme için hazır simgelerden birini kullanabilir veya Düğme Görüntüsünü Düzenle komutu ile ekrana gelen düzenleyici penceresini kullanarak düğme için sıfırdan yeni bir simge tasarlayabilirsiniz.

Düğme ile ilgili gerekli ayarları tamamladıktan sonra Özelleştir penceresini kapatın. Bundan sonra Word altında çalışırken yeni makro için atanan bu düğmeye tıklayarak Windows'u kapatabilirsiniz.

VBA makrosu için yeni bir simge atayabilir ve gerektiği zaman araç çubuğu üzerinde oluşturduğunuz düğme üzerine tıklayarak Windows'u kapatabilirsiniz.

15 StarCalc 5.0: Program Hatası: Şifrelenen Dosyalarda Kaybolan Resimler

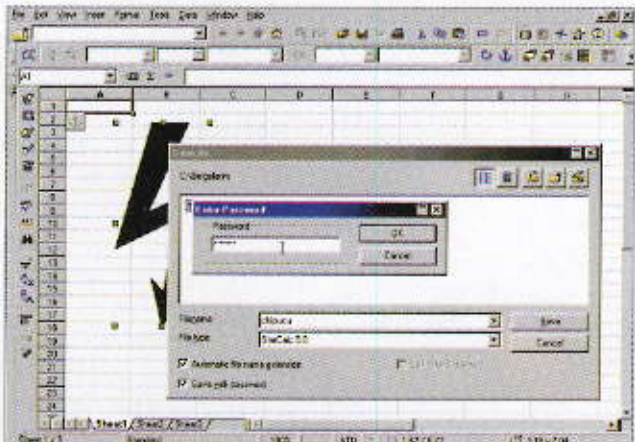
Bir tablo hesap uygulaması olan StarCalc'da da maalesef küçük hatalar mevcut. Mesele eğer bir resim eklenen StarCalc tablosu kaydedilirken izinsiz girişleri engellemek için şifre kullanılırsa, bir dahaki açılışa istenmeyen bir durumla karşılaşılabilir. Bu durumda resmin Insert/Picture komutu kullanılarak veya başka bir uygulama içerisinden kopyalanıp daha sonra StarCalc tablosu içerisine yapıştırılmış olması durumu değiştirmez. Eğer tabloyu kaydederken Save penceresi üzerindeki Save With Password seçeneğini işaretleyerek dosyanın açılışı için bir şifre

atadıysanız, dosyanın bir dahaki açılışında tablo üzerindeki resim ekrana gelmeyecektir. Onun yerine, sadece resmin büyüklüğünü ve bulunduğu yeri gösteren kutucuk içerisi boş olarak görünecektir.

Bu sorun StarCalc 5.0 içerisindeki bir hatadan kaynaklanmaktadır. Maalesef bu sorunu çözülmemenin bir yolu mevcut değil. Bu nedenle eğer oluşturduğunuz bir tablo içerisinde resim bulunması gerekiyorsa, dosyayı kaydederken açılışa şifre koymayın. Chip Eylül CD'sinde bulunan StarOffice 5.1 versiyonunda ise bu hata mevcut

değil. Bu ve bunun gibi oldukça zararlı olabilecek çeşitli hatalarla karşılaşmamak için

elinizdeki yazılımları sık sık güncellemeli ve çıkan yamaları takip etmelisiniz.

Yer Tutucu: StarCalc 5.0'da oluşturulan tablolar şifrelenerek kaydedilecek olursa, bir dahaki açılışa onun yerine sadece bulunduğu yeri gösteren bir kutu ekrana gelecektir.

16 Microsoft Office 97: Word ve Excel Belgelerini Outlook Görevi Olarak Tanımlamak

Eğer bir Word veya Excel belgesini belirli zaman aralıklarıyla düzenlemek zorunda iseniz, bu zamanlarda Outlook'un sizi uyarmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için, gerekli dosyayı bir görev olarak Outlook içerisine eklemelisiniz.

Bu sayede hem dosyayı çalıştırmak için gezgin içerisinde aramak zorunda kalmadan direkt olarak Outlook içinden açabilir hem de işlerinizi vaktinde yerine getirebilirsiniz.

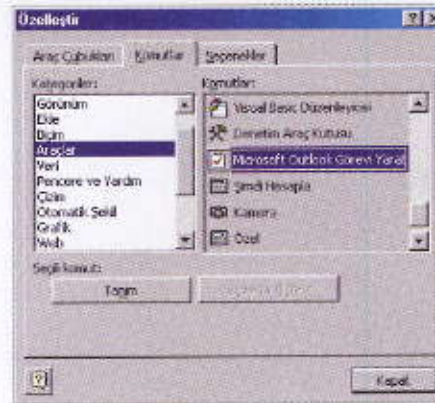
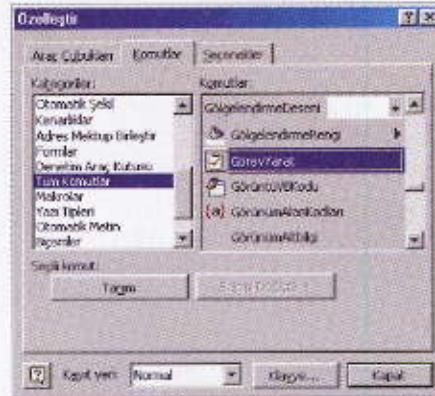
İşlemleri daha da kolaylaştırmak için, çalıştığınız uygulama içinde dosyaları tek tıklama ile Outlook görevi olarak atayabileceğiniz düğmeler oluşturmamızdır. Word içerisinde hazır olarak bulunan bu düğmeyi herhangi bir araç çubuğu üzerinde görüntülemek için ilk olarak farenin sağ düğmesini kullanarak bir araç çubuğu üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özelleştir komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerindeki Komutlar kartını aktif hale getirin ve Kategoriler listesi içerisinde Tüm Komutlar seçeneğini işaretleyin. Komutlar listesi içerisindeki Görev Yarat komutuna tıklayın.

Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak Görev Yarat komutuna ait düğmeyi herhangi bir araç çubuğu üzerinde istediğiniz yere taşıyabilirsiniz. Eklenen bu yeni düğme üzerine tıkladığında otomatik olarak üzerinde açık olan belge bulunan Outlook Yeni Görev penceresi ekrana gelecektir.

Ekrana gelen pencerede görev olarak atamak istediğiniz belge için Durum ve Animasyon ayarlarını yapmışınız.

Aynı işlem Excel tabloları için de sorunsuz olarak yerine getirebilir. Görev Yarat komutuna ulaşmak için Excel altında da Word ile aynı yolu izlemelisiniz. Herhangi bir araç çubuğuna farenin sağ düğmesi ile tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Özelleştir komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Komutlar kartı üzerinde bulunan Kategori listesinde Araçlar ve Komutlar listesinde de Microsoft Outlook Görevi Yarat komutunu seçin. Komutu fare ile herhangi bir araç çubuğu üzerinde istediğiniz alana taşıyın.

Artık üzerinde çalıştığınız Excel belgelerini oluşturulan Microsoft Outlook Görevi Yarat düğmesine tıklayarak Outlook Görevi olarak atayabilirsiniz.

Excel ve Word belgelerini uygulamalar içinde oluşturacağınız bir düğmeye tıklayarak direkt olarak Outlook Görevi olarak atayabilir ve istediğiniz zamanda uyarılmanızı sağlayabilirsiniz.

17 Outlook 98: Not Kağıtlarının Artalan Rengini Değiştirmek

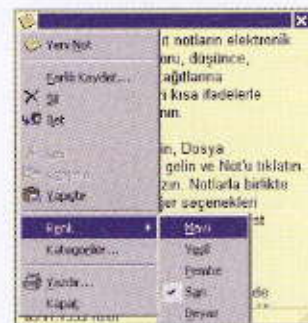
Yapmanız gereken işleri veya göz önünde bulundurmanız gereken bilgileri saklamanın en iyi yolu yapışkanlı not kağıtları kullanmaktır. Eğer bilgisayarınızda Outlook kurulu ise, sunduğu Not fonksiyonunu kullanarak hem notlarınızın kaybolmasını engelleyebilir hem de ortalıkta dolaşan bir sürü küçük kâğıttan kurtulmuş olursunuz.

Outlook içerisindeki notların artalanları genelde açık sarı renktir. Bu sayede Post-It'lere çok benzeyen bir görüntü elde edilir. Ama isterseniz bu notların artalan rengini değiştirebilirsiniz.

Bir not kâğıdının artalan rengini değiştirmek için not penceresinin başlık çubuğunun solunda bulunan küçük kâğıt simgesine tıklayın. Söz konusu olan notun rengini değiştirmek için açılan menü

üzerindeki Renkler komutuna tıklayın ve açılan alt menüden kullanmak istediğiniz rengi seçin.

Bu değişiklikten sonra yeni bir not oluşturulduğunda, açılan not penceresinin artalan rengi yine sarı olacaktır. Bundan sonra oluşturulacak notlarda başka bir renkte artalan kullanmak için Araçlar menüsü içerisinde Seçenekler komutunu çalıştırın. Ekrana

Bir Seferlik: İstediğiniz bir notun rengini değiştirmek için en hızlı yol, onun sistem menüsünü kullanmaktır.

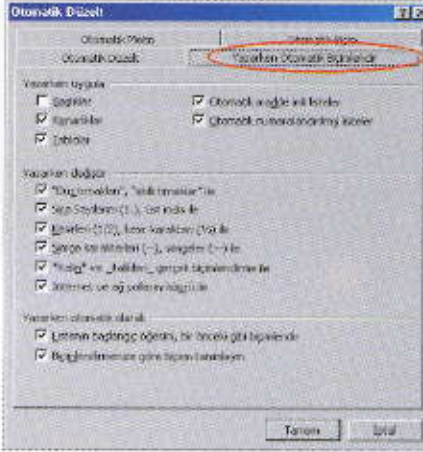
Devamlı: Tüm notların rengini değiştirmek için ise Not Seçenekleri penceresini kullanmalısınız.

gelen pencere üzerindeki Tercihler kartını aktif hale getirin ve pencerenin en altında bulunan Not Seçenekleri düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen Not Seçenekleri penceresi üzerinden bundan sonra oluşturulacak notlar için yeni bir renk atayabilir, not büyüklüğünü ve kullanılan yazı tipini değiştirebilirsiniz.

18 Word 97: Otomatik Düzelt İşlevi ile Sihirli Biçimlendirme

Kullanıcıların hepsi değil ama birçoğu, Word 97'nin yazma işlemi sırasında kelimeleri rahatlıkla kalın veya italik olarak biçimlendirebileceğinden habersizdir. Her-

hangi bir kelimeyi araç çubuğu üzerinde bulunan italik düğmesine tıklamadan yatay olarak yazmak için, kelimenin başına ve sonuna birer tane alt çizgi yazmalıs-

Bu kart üzerindeki seçeneklere bağlı olarak Word 97'nin biçimlendirme özelliklerini kullanabilirsiniz. Otomatik Biçim kartı üzerinde ise tüm doküman için kullanılabilecek seçenekler bulunur.

ız. Mesela "_Merhaba_" şeklindeki ifadeyi yazdıktan sonra boşluk bırakacak olursanız, buradaki alt çizgiler ortadan kaybolacak ve kelime otomatik olarak italik biçimde görünecektir. Bu özelliği bir cümle veya tüm bir paragraf için de kullanabilirsiniz. Burada önemli olan alt çizgi ile başlayıp biten ifadeden sonra boşluk bırakmaktır. Arada kalan boşlukların herhangi bir etkisi bulunmaz.

Eğer bu ifadede alt çizgiler yerine yıldızlar kullanarak kelimeyi "*Merhaba*" şeklinde yazacak olursanız, bu sefer kelime kalın olarak gö-

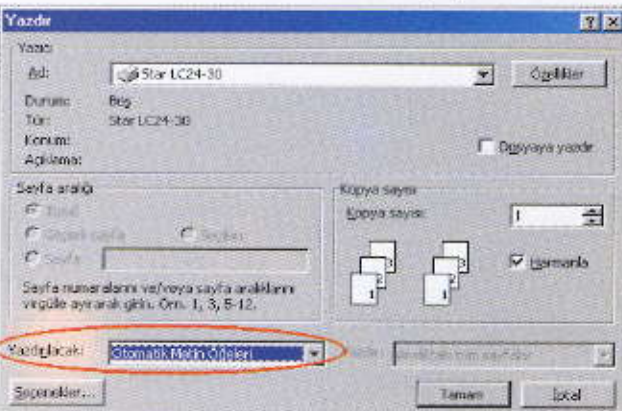
rüntülenecektir. Bu özellik de tüm bir cümle veya paragraf için kullanılabilir.

Buna karşılık Word'un çok daha az bilinen bir özelliği daha vardır. Yeni hazırlanan bir biçimi denemek için tek bir komut ile bir veya daha fazla cümle ve paragrafın otomatik olarak ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. Eğer yer doldurmak için hiç bir anlam içermeyen bir metne ihtiyacınız varsa, bunun için boş bir satıra "=Rand()" komutunu yazın ve Enter tuşuna basın. Bunun sonucunda Word doküman içerisinde otomatik olarak metinle dolduracaktır.

19 Word 97: Otomatik Metin Listesini Alfabetik Olarak Yazdırmak

Daha önceki sayılarda oluşturulan bir makro yardımıyla, Word 97 içerisindeki tüm Otomatik Metin girdilerinin bir dosya içerisinde toplamı ve daha sonra bu dosya içerisindeki Otomatik Metin girdileri üzerinde istenilen değişikliği yaptıktan sonra yazdırılmasını sağlamıştık. Eğer Word 97 Otomatik Metin girdileri içerisinde değişiklik yapmak istemiyor ve sadece bunları alfabetik olarak yazdırmak istiyorsanız, bunun için bir iletişim penceresi üze-

rindeki uygun seçeneği kullanmalısınız. Bunun için ilk olarak Dosya/Yazdır komutunu çalıştırın ve ekrana gelen Yazdır penceresi üzerinde sol altta bulunan Yazdırılacak listesi içerisinde Otomatik Metin Öğeleri seçeneğini işaretleyin. Belge üzerinde yapılacak sayfa ayarlarının bu yazıcı çıktısı üzerinde herhangi bir etkisi olmayacaktır. Bu nedenle Tamam düğmesine tıklayarak tüm Otomatik Metin Öğeleri'nin alfabetik olarak yazdırılmasını sağlayabilirsiniz.

Word 97, Yazdır penceresi üzerinde tüm Otomatik Metin Öğelerini alfabetik olarak yazdıracak bir seçenek sunar.

20 Excel 7.0: Excel Hücrelerine Sesli Açıklama Notları Ekleme

Excel 7.0 altında Ekle/Not komutu kullanılarak istenilen hücreye küçük notlar eklenebilir. Notlar içerisinde o hücre ile ilgili ayrıntılı bilgi (formül gibi) veya ileride kullanılabilecek değerler girebilirsiniz. Bu not eklenen hücreler, diğer normal hücrelerden sağ üst köşelerinde bulunan küçük kırmızı işaret ile ayırt edilirler. Fare imlecini bu hücre üzerine geldiğinde, sarı bir pencere üzerindeki not otomatik olarak ekrana gelecektir. Bu özellik bazı programlar ve işletim sisteminde bulunan hızlı bilgi kutucuklarına benzer.

Eğer fare imlecini bir hücre üzerinde bir süre sabit tutacak olursanız, ekrana o düğmenin işlevini açıklayan küçük bir bilgi penceresi gelecektir.

Eğer arkadaşlarınızı şaşırtmak veya küçük sarı pencerelerden kurtulmak istiyorsanız, hücrelere sesli notlar ekleyebilir veya herhangi bir

hücreyi bir ses dosyası ile birleştirebilirsiniz. Bunun sonucunda fare imlecini söz konusu hücre üzerine geldiğinde eklenen ses dosyası çalacak veya hücre hakkındaki düşüncenizi sesli olarak duyulacaktır.

Eğer bir hücrede ses dosyasının veya okunan bir metnin çalınmasını istiyorsanız, ilk olarak söz konusu hücreyi seçin ve Ekle/Not komutunu çalıştırın. Eğer bilgisayarınıza bir mikrofon bağlı ise, ekrana gelen pencere üzerindeki Kaydet düğmesine tıklayın. Kaydetme işlemi sona erdikten sonra kaydınızı Çal düğmesine tıklayarak dinleyebilirsiniz. Seçili hücreye hazır olan ses dosyasından birini atamak için de aynı pencere üzerinde bulunan Al düğmesine tıklayın. Gerekli işlemleri yerine getirdikten sonra Tamam düğmesine tıklayarak Not penceresini kapatın ve fare imlecini hücre üzerine taşıyarak ses dosyasını deneyin.

21 Photoshop 5.0: Metinleri Resme Çizim Aracı Kullanarak Ekleme

Eğer Photoshop kullanarak bir resim üzerine metin eklemek isterseniz, normalde bunun için metin aracının kullanılması gereklidir. Eğer farklı resimler üzerine devamlı olarak metin ve hatta aynı metnin girilmesi (mesela çalışmalarınıza imzanızı atmak için) gerekiyorsa, bu işlemi kısaltmalısınız.

Bunun için ilk olarak yeni ve boş bir belge açın. Belge kullanılacak olan metinden dört kat daha yüksek ve üç kat daha geniş olmalı. Daha

sonra araç kutusu üzerinde bulunan metin aracını (Type Tool) seçin ve açık olan pencere içerisine kendi isminizi girin. Bu noktada yazı tipi ve büyüklüğünü belirleyin. Burada kullanılacak metin rengi için siyah kullanılacaktır. Kullanmak istediğiniz metni girdikten ve gerekli ayarları yaptıktan sonra Type Tool penceresi üzerindeki 'Ok' düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda metin ayrı bir Layer üzerinde gösterilecektir.

Şimdi araç kutusu üzerinde

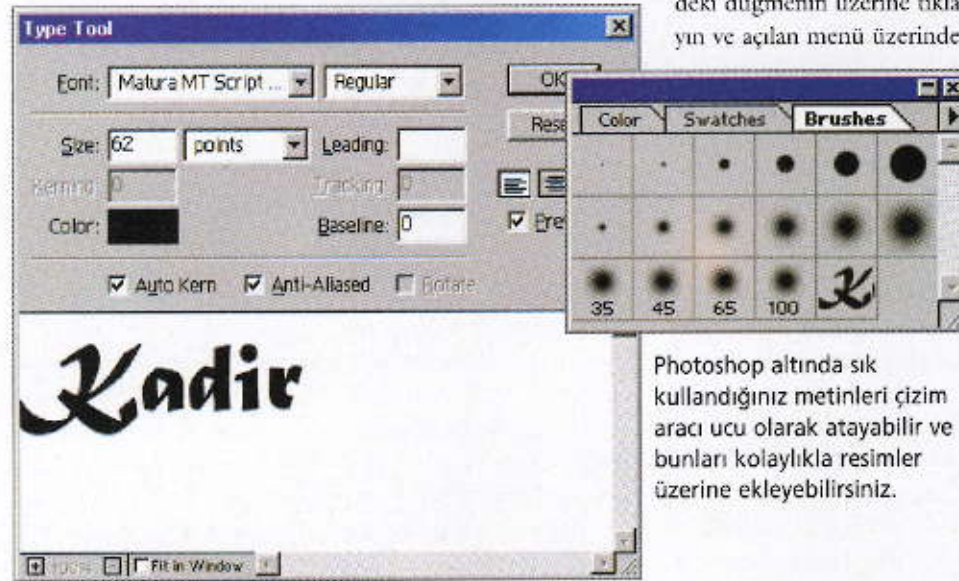
bulunan dörtgen seçim aracı (Rectangular Marquee Tool) düğmesine tıklayın ve oluşturulan metni seçin. Color ve Swatches kartları ile aynı pencere üzerinde bulunan Brushes kartını aktif hale getirin. Eğer bu pencere ekranda görünmüyorsa, Windows/Show Brushes komutunu çalıştırarak bu kartın görünür hale gelmesini sağlayabilirsiniz. Brushes kartı aktifken, üzerinde bulunduğu pencerenin sağ üst köşesindeki sağ gösteren ok şeklindeki düğmenin üzerine tıklayın ve açılan menü üzerinde-

ki Define Brush komutunu tıklayın.

Kullanılan metni fırça kullanılarak girmek: Biraz önce oluşturulan metin, fırça ucu olarak kullanılabilecek şekilde tanımlandı. Bu şekilde, istediğiniz metni rahatlıkla her resim üzerine girebilirsiniz. Bunun için bir tane çizim aracı (Paintbrush Tool gibi) ve bu resim aracında kullanılacak uç olarak da biraz önce oluşturmuş olduğunuz metin şeklindeki ucu (Brush) seçin. Ekleme istediğiniz metne bir renk belirleyin. Bundan sonra resim üzerinde herhangi bir alana tıklayacak olursanız, Photoshop metni bu noktaya otomatik olarak ekleyecektir.

Bu metni resim üzerine eklemek için kullanabileceğiniz çeşitli araçlar mevcut. Eklenecek metnin görünümünü kullanan araca göre değişiklik gösterecektir.

Logoları veya çeşitli elemanları da aynı şekilde çizim aracı ucu olarak atayabilir ve bu şekilde istediğiniz belge üzerine rahatlıkla ekleyebilirsiniz.

Photoshop altında sık kullandığınız metinleri çizim aracı ucu olarak atayabilir ve bunları kolaylıkla resimler üzerine ekleyebilirsiniz.

22 Photoshop 5.0: Yazı Gölgesini Ayrı Bir Katman Üzerinde Oluşturmak

Photoshop'ın önceki versiyonlarının aksine, 5.0 versiyonunda hazır bir gölgelendirme işlevi mevcut. Bunun için metni yazın ve Layer menüsünde bulunan Effects/Drop Shadow komutunu çalıştırın. Açılan Effects penceresi üzerinden gölgenin

türünü ve görünüm ayarlarını yapabilirsiniz.

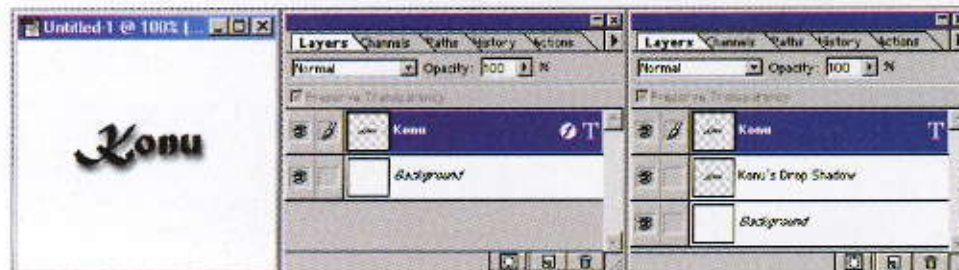
Eğer pencere üzerinde bulunan Preview seçeneği işaretliyse, ayarlar üzerinde yapılan tüm değişikliklerin sonuçları anında ana pencere üzerinde görülebilir. Ok düğmesine tıklayarak gölge-

nin resim içerisine eklenmesini sağlayabilirsiniz.

Eğer uygulanan bu gölge efekti üzerinde değişiklik yapmak isterseniz, üzerinde bulunduğu katman (Layer) üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki

Effects komutunu çalıştırın. Eğer bir metne ait gölgenin Sürükle&Bırak kullanılarak veya direkt konumu belirtilerek taşınması gerekirse, kullanılan gölgenin ayrı bir katman üzerinde bulunması gereklidir.

Bunun için Layers kartında, gölgenin ve yazının beraber bulunduğu katman üzerine tıklayın. Bu katman seçili durumdayken, Layer menüsünü açın ve Effects/Create Layer komutunu çalıştırın. Bundan sonra kullanılan metin ve oluşturulan gölge ayrı katmanlar üzerinde ekrana gelecektir.

Birkaç fare tıklaması ile yazıyı ve oluşturulan gölgeyi katmanlara ayırabilirsiniz.

CHIPCopyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-8419**VOGEL**
Yayınlar Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Gökhan Sungurtekin gsungur@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Ufuk Yamankılıçoğlu uyama@chip.com.tr

Yazı İşleri

Garo Antikacıoğlu garo@chip.com.tr**Mahmut Karşioğlu** mkarso@chip.com.tr**Güçlü Aydoğan** gudlu@chip.com.tr**Tolga Sonalp** tsonalp@chip.com.tr**Sevda Kılıç** skilic@chip.com.tr**Kadir Tuzlaş** ktuzlas@chip.com.tr**Banu Cengiz** bcengiz@chip.com.tr

Test Merkezi

Şahin Ekşioğlu seskin@chip.com.tr**Ecevit Biktım** ebektim@chip.com.tr

Katalogta Bulunanlar

Gökrem Çetlin, Metin Kader, Alis Sırmıcıyan,**Mustafa Başer, Emre Akbağ, Aydın Ergil,****M.F: Manfred Flohr, H.F: Harald Fette,****P.C: Paolo Colombo**

Grafik Tasarım

Gökhan Koç gokhan@chip.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü

Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürü

Şebnem Karabıyık

CHIP Reklam Servisi

Yeliz Koyun, Sevil Sarıtaş, Nurhan Bağcı

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü

Özlem Çenker, Ayten Çar

Araştırma Bölümü Satış Müdürü

Nur Geçili

Abone Servisi

Ebru Epik, Ayten Akgüre, Ayler Karaalioglu

Dağıtım Sorumlusu

Nebi Danacı

Dağıtım Asistanı

Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Yayınlar Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

VOGEL Yayınlar Ltd. Şti. Adına Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Renk Ayırma-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti**Tel: (212) 283-8438**

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Piyalepaşa Bulvarı, Zincirlikuyu cad. Ün İş Merkezi

231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Fbx)

Fax: (212) 297-1733

Abone Fax: (212) 298-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 298-7326

Yazı İşleri E-Mail adresi: chip-yan@chip.com.trAbone E-Mail: abone@chip.com.trİnternet: <http://www.chip.com.tr>**VOGEL Ankara Temsilcisi**

Dilek Özgen

VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi

Serra Yurtman, Batır Oda

Ankara Büro

Çetin Emec Bulvarı 4. Cad. 73. Sokak 8/1

Öveçler-ANKARA

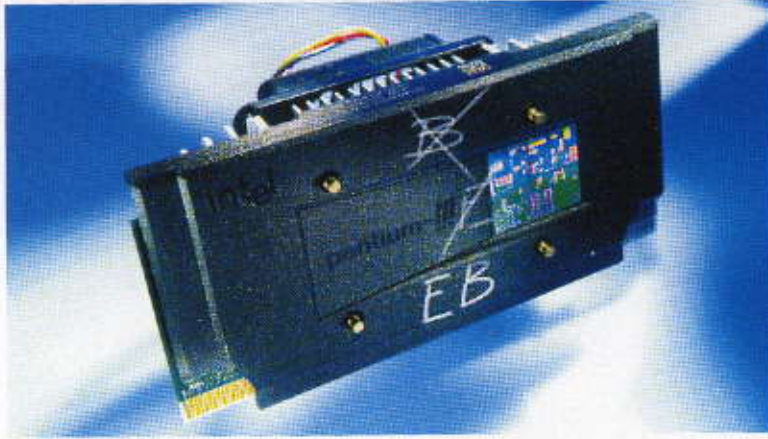
Tel: (312) 480-5930

Faks: (312) 480-5936

e-mail: vogelank@chip.com.tr**REKLAM İNDEKSİ**

MICROSOFT	Ö.K.I,3,151	ENES	161	ÖLÇSAN	221
2M	235	E-PASAJ	233	PAMPA	146,147
3D	229	EP-DATA	227	PCT3	115
3M	49	ERBOY	173	PENTA	203
4K	51,53	ERYAZ	103	PERSPEKTİF	177
ACORP	85	ESCORT ENERJİ	197,199	PHILIPS	47
ACS	209	ESTRON	243	PROMETHUS	280
ADK	185	GEN	211	PROTA	277
AK İTHALAT	107	GENPAZ	253	RAKS	283
AKAYNET	23	GOLD	38,39,81,83	RENAULT	34,35
AKERCOM	237	GSL	239	ROLVA	140
ALBİM	123,125,127	HARMONY	290	ROMAR	181,231
ALFA YAZILIM	37	HESMAK	65	SAATÇIOĞLU	291
ALTINDAĞ	189	HP	17	SAMTEK	255
APC	55	İHLAS/ACER	195	SARAR	29,31
ARMA	165	İNSELBERG	284,285	SENTİM	14,15
ASYA	86,87	INTERMOD	99	SETA	139
ATA	213	İSTANBUL BİLG.MERK.	265	SETUP	307
BAMNET	215	KARMA	A.K.19	SHARP	121
BİLİŞİM	310	KETSOFT	201	SIEMENS	13
BİLSAG	207	KOYUNCU	73,75,77	SIEMENS/EBIS	245
BOĞAZIÇI	67,117,118,119	LEVIS	155	SKY	157
BOYUT	175	MAKRO	219	SÜRAT	159
COMNET	251	MARKET	312,313,314,315,	TEB	57,59
COMPEX	311		316,317,318,319,320,	TELEKOM	187
ÇELİKNET	275		321,322,323,324,325	TELLİOĞLU	287
ÇETPA	216,217	MAVİ DONANIM	266,267	TELSİM	191,259
ÇİZGİ	249	MBS	135	TEST	289
DARFILM	241	MEDYA	42,43	TRANSDATA	105
DATA	167	MEDYASOFT	89	TRUVA	263
DEUTSCHE MESSE	21	MEGABYTE	269	TURANLI	A.K.I,25
DOS	143,145	MEGAVIZYON	223	TURCOM	328
DÜNYA	308,309	MERT	271	TURKCELL	61
EGEBANK	179	METRO	193	UFOTEK	41,63
EKİN	281	MIKROSET	205	UNITEL	71
EKSEN	112,113	MTS	293	VEGA	5
ELİT YAZILIM	247	MULTIMEDYA	91,93,95,97	VISIONS	69
EMEAA	261	NEBİM	163	XEROX	9
EMEK	183	NOKIA	11	YILDIZ	131
EMN	294	OLGUN	279	YOUNG MULTIMEDYA	273
EMPA	26,27,33	OSMANLI BANKASI	128,129		

Ocak Sayısında Neler Var?

Intel'in Gizli Planları

Geleceğin işlemcileri ve chipsetleri, işlemci devi Intel, AMD'ye karşı atağa kalktı.

Ayın Testi: Notebook'lar

Fiyatları giderek düşen, performansları da sürekli artan Notebook'ların karşılaştırmalı testi

Işıkla Hesaplama

Foton bellekler ve yeni ışık iletkenleri ile optik bilgisayarlar geleceğe göz kırıyor.

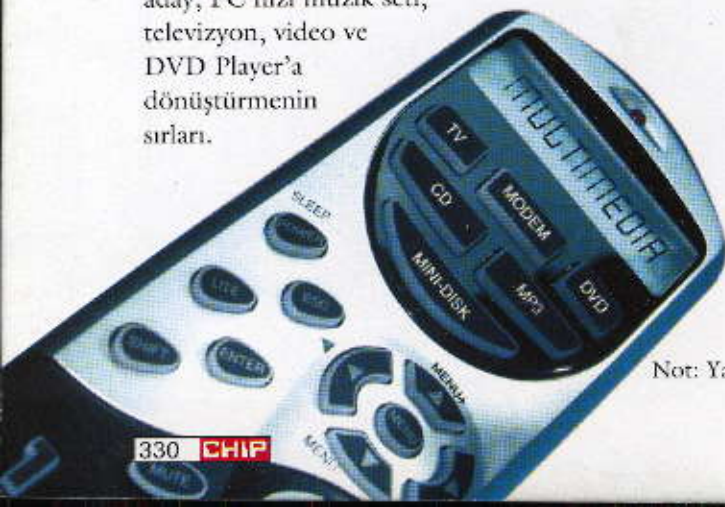

Office 2000'le Internet'e

Outlook 2000 ile e-posta yönetimi, Word ile sürücü veri tabanı ve Web dokümanı hazırlama, Internet Explorer ile sayfa düzenlemesi.

Evinizdeki Multimedia Eğlencesi

PC, evdeki elektronik cihazların yerini almaya aday; PC'nizi müzik seti, televizyon, video ve DVD Player'a dönüştürmenin sırları.

Ve Diğerleri

CHIP TOP 10 Testleri,
Ayın Shareware'leri,
Web Araçları,
Chipucu katalogu,
SüperCHIPman,
Visual Basic, Delphi,
Internet Araçları,
Linux Kursu,
Internet Kursu,
2000 yılı sorunu,
Mac Dünyasından...

Not: Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.